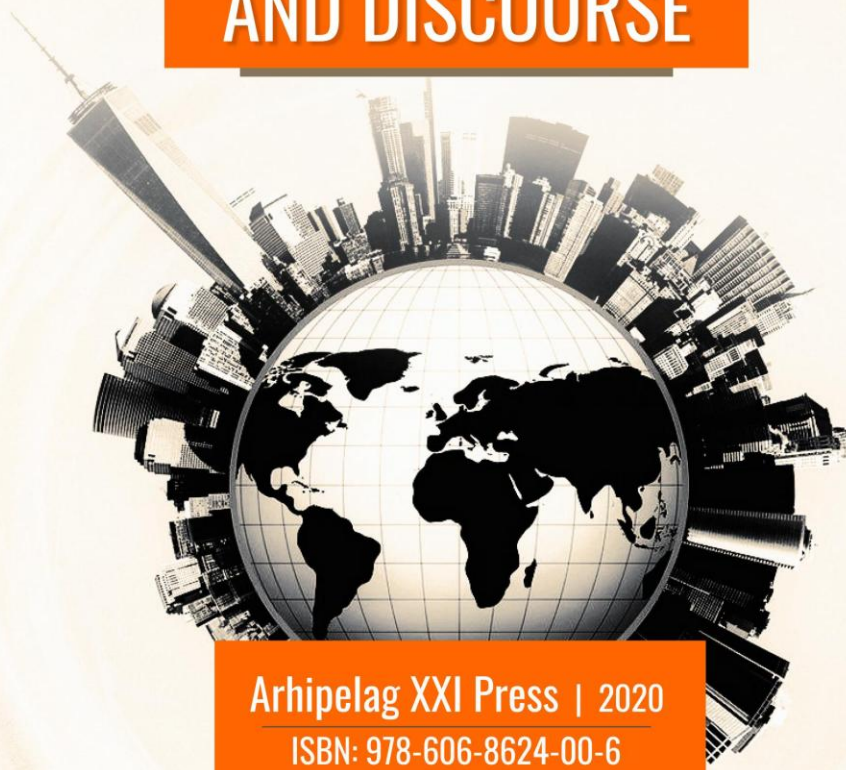

Iulian Boldea
Cornel Sigmirean
Dumitru-Mircea Buda
(Editors)

Paths of Communication in Postmodernity

**LANGUAGE
AND DISCOURSE**

Arhipelag XXI Press | 2020

ISBN: 978-606-8624-00-6

Date: 24-25 October 2020

Location: „DIMITRIE CANTEMIR” University, Tîrgu Mureş

PATHS OF COMMUNICATION IN POSTMODERNITY

Section: Language and Discourse

ISBN: 978-606-8624-00-6

Edited by:

The Alpha Institute for Multicultural Studies

Moldovei Street, 8

540522, Tîrgu Mureş, România

Tel./fax: +40-744-511546

Email: julian.boldea@gmail.com

Published by:

”Arhipelag XXI” Press, Tîrgu Mureş, 2020

Tîrgu Mureş, România

Email: tehnoredactare.gidni@gmail.com

Contents

DU FRANÇAIS DE SPECIALITE AU FRANÇAIS PROFESSIONNEL : ESSAI DE DEFINITION DES CONCEPTS	
Mirela-Cristina Pop, Mihaela Popescu	
Prof. PhD, Politehnica University of Timișoara, PhD Student, West University of Timișoara	8
ONLINE COURSE FOR MARINE ENGINEERING – FEEDBACK	
Alina Balagiu	
Assoc. Prof. PhD, „Mircea cel Bătrân” Naval Academy, Constanța	16
NUANCES CONVEYED BY COMMUNICATIVE STRATEGIES IN PROVERBIAL SOCIAL STRUCTURES	
Anca-Mariana Pegulescu	
Assoc. Prof., PhD, Bucharest University of Economic Studies, Romanian Academy	21
IMAGE-TEXT-CREATIVITY IN THE DISCOURSE OF ADVERTISING. ANALYSIS AND PERSPECTIVES DURING COVID PANDEMIC TIMES	
Carmen Neamțu	
Assoc. Prof., PhD, „Aurel Vlaicu” State University of Arad	35
CULTURAL AND LINGUISTIC PATTERNS IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION: ECONOMICS LANGUAGE	
Voica Radu-Călugăru	
Assoc. Prof., PhD, „Aurel Vlaicu” University of Arad	47
DIACHRONIC AND SYNCHRONIC ASPECTS IN CURRENT MARINE TERMINOLOGY (WITH EXAMPLES FROM RUSSIAN, ENGLISH AND ROMANIAN LANGUAGES)	
Teodora Boboc	
Lecturer, PhD, University of Bucharest.....	56
MEDICAL TERMINOLOGY-BRANCH OF ESP	
Mirela Radu	
Lecturer, PhD, „Titu Maiorescu” University of Bucharest	67
QUANTIFICATION ANTONYMIQUE – ÉTUDE DES SYNTAGMES BINAIRES DU TYPE ADJ ₁ + ADJ ₂ OU ADJ ₁ ET ADJ ₂ SONT ADJECTIFS ANTONYMIQUES	
Daniela Bordea	
Lecturer, PhD, University of Bucharest.....	73
TERMINOLOGICAL INTERFERENCES IN FOOD INDUSTRY LANGUAGE	
Alice Iuliana Roșu	
Lecturer, PhD, “Ștefan cel Mare” University of Suceava	80
TECHNOLOGIES IN THE ACTUAL PROCESS OF LEARNING	
Andreea Petre	

Lecturer, PhD, „Transilvania” University of Braşov.....	87
THE PREPOSITIONS UM AND GEGEN AND THEIR RELATIONS	
Emilia Ştefan	
Lecturer, PhD, University of Craiova	91
TEACHING ROMANIAN AS A FOREIGN LANGUAGE: METHODOLOGICAL ASPECTS	
Cristina Mihaela Nistor	
Assoc. Prof., PhD, Politehnica University of Bucharest.....	102
THE LATIN CHARACTER OF THE ROMANIAN LANGUAGE AND OUR NATIONAL IDENTITY	
Cristina Radu-Golea	
Lecturer, PhD, University of Craiova	113
ROMANIAN MARITIME VOCABULARY. ETYMOLOGICAL DIFFICULTIES	
Corina Sandiuc	
Lecturer, PhD, „Mircea cel Bătrân” Naval Academy, Constanţa	120
EXPLORING ONLINE EDUCATIONAL TOOLS TO ENHANCE THE ESP LANGUAGE TRAINING PROGRAM AT “MIRCEA CEL BĂTRÂN” NAVAL ACADEMY	
Laura Diana Cizer, Mariana Boeru	
Lecturer, PhD, „Mircea cel Bătrân” Naval Academy, Constanţa, Teacher of English, PhD, „Mircea cel Bătrân” Naval Academy, Constanţa	126
PHONETIC PARTICULARITIES IN CONSTANTIN DIACONOVICI-LOGA'S PAPER - THE ORTOGRAPHY OR GOOD LETTER FOR THE AMENDMENT OF WRITERS OF THE ROMANIAN LANGUAGE, BUDA, 1818. VOCALISM	
Loredana-Liliana Buzoianu	
Assist. PhD, „Dunărea de Jos” University of Galaţi.....	134
COMMUNICATION AND TRANSLATION STUDIES AT THE POLITEHNICA UNIVERSITY OF TIMIŞOARA - IN THE LIGHT OF MULTILINGUALISM AND COMMUNICATION	
Ana-Maria Dascălu-Romiţan	
Assist. PhD., Politehnica University of Timişoara.....	138
STYLISTIC MEANS USED TO EXPRESS GREED IN LITERARY FOLKLORE	
Anca-Giorgiana Manta (Panduru)	
PhD Student, University of Craiova.....	147
THE PREFIX NE- IN PRINCIPLES OF ESTHETICS BY G. CĂLINESCU	
Loredana-Georgiana Popescu (Tomescu)	
PhD Student, University of Craiova.....	153
FAMILAR AND EXPRESSIVE TERMS IN LIVIU REBREANU’S SHORT STORIES	
Mariana Matei (Buciu)	

PhD Student, University of Craiova.....	157
LEXICAL MARKERS OF ORALITY IN LIVIU REBREANU’S SHORT STORIES: THE POPULAR REGISTER	
Mariana Matei (Buciu)	
PhD Student, University of Craiova.....	164
CONDUCTING THE DIALECTAL SURVEY IN THE LOWER SPACE OF BISTRIȚA VALLEY	
Florentina Camelia Crețu	
PhD Student, „Alexandru Ioan Cuza” University of Iași.....	171
POLITICAL CORECTNESS OR INCORECTNESS IN LANGUAGE?	
Alina Turtă	
PhD Student, „Alexandru Ioan Cuza” University of Iași.....	177
DISCOURSE AUTOMATIC TRANSLATION STRATEGIES	
Alexandra Ilie	
PhD Student, „Alexandru Ioan Cuza” University of Iași.....	183
DIVERSITY, DIALOGUE AND SHARING WITHIN FRANCOPHONE LITERARY FESTIVALS	
Andra Nica	
PhD Student, „Alexandru Ioan Cuza” University of Iași.....	188
OBSERVATIONS ON SOME TERMS FROM THE LEXICAL-SEMANTIC FIELD OF GOOD	
Daniela Ispas (Petcu)	
PhD Student, University of Craiova.....	197
ZOLTÁN KÖVECSES’ EXTENDED CONCEPTUAL METAPHOR THEORY	
Larisa-Bianca Pistol	
PhD Student, „Aurel Vlaicu” University of Arad	203
PRESUPPOSITIONS TRIGGERED BY THE ASPECTUAL OPERATOR WITHIN THE COMPLEX PREDICATE IN THE TELEVISUAL-POLITICAL DISCOURSE IN ROMANIAN	
Laura Grama	
PhD Student, „Alexandru Ioan Cuza” University of Iași.....	209
RETHORICAL-PRAGMATIC PARTICULARITIES IN THE CURRENT ROMANIAN TV INTERVIEW	
Aurelia-Loredana Alexandrescu	
PhD Student, „Alexandru Ioan Cuza” University of Iași.....	217
TRANSLATION STUDIES AND INTERCULTURALITY. SHORT INSIGHT INTO CONTEMPORARY THEORIES AMONG TRANSITIONS, CONFLICTS, NEW PARADIGMS	
Teodora Nicoleta Pascu	
PhD Student, „1 Decembrie 1918” University of Alba Iulia	227

L'ANALYSE DU DISCOURS POLITIQUE	
Oana-Alexandra Tudor	
PhD Student, University of Craiova.....	238
NEW PERSPECTIVES ON OLD TABOOS. ETHICAL CONSIDERATIONS WHILE USING EUPHEMISMS	
Raluca-Florina Stoica	
PhD Student, „Alexandru Ioan Cuza” University of Iași.....	244
METHODOLOGICAL ASPECTS USED TO REALIZE A DIALECTAL SURVEY IN BÂRGĂU AREA, BISTRIȚA-NĂȘĂUD	
Maria Cornelia Rus	
PhD Student, „Alexandru Ioan Cuza” University of Iași.....	253
SYNONYMIC INTERFERENCES WITHIN THE FORESTRY TERMINOLOGY	
Simona Sandu (Pîrvulescu)	
PhD Student, University of Craiova.....	260
MANIFESTATIONS OF MONOLEXICAL HYPONYMY IN THE FORESTRY TERMINOLOGY	
Simona Sandu (Pîrvulescu)	
PhD Student, University of Craiova.....	265
TAMING IDIOMS AT THE ENGLISH CLASS	
Albina Puskás-Bajkó	
PhD, English teacher, „Bolyai Farkas” High School, Târgu Mureș.....	270
L'HISTOIRE D'UNE SYMETRIE	
Violeta Bercaru Oneata	
PhD, CNIL Caragiale, Ploiești.....	279
ICONIC FIGURES OF THE OLD RURAL SOCIETY FEATURED NOWADAYS IN OLTENIAN TOPONYMY: THE PRIEST/ PRIESTESS	
Iustina Nica (Burci)	
Scientific Researcher II, PhD, ”C.S. Nicolăescu-Plopșor” Scientific Research Institute, Romanian Academy, Craiova	288
THE PROVERB – THEORETICAL AND PRACTICAL BOUNDARIES	
Dana-Luminița Teleoacă (Dobre)	
Scientific Researcher III, PhD, „Iorgu Iordan – Alexandru Rosetti”, Institute of Linguistics of the Romanian Academy, Bucharest	298
THE RADIOGRAPHY OF A TERRIBLE CHILD. TRAIAN T. COȘOVEI	
Cristina A. Oprean Cornea	
PhD Student, „1 Decembrie 1918” University of Alba Iulia.....	307

DUMITRU ȚEPENEAG – THE ONEIRIC REVIVAL

Georgiana-Elisabeta Panait (Baciu)

PhD Student, „Transilvania” University of Braşov 315

A CONTRASTIVE VIEW OF TEACHING APPROACHES IN A ROMANIAN AND A NORWEGIAN TEACHER TRAINING PROGRAM

Mădălina Elena Mocanu (Mandici)

PhD Student, “Alexandru Ioan Cuza” University of Iaşi 320

Labial Consonants in Romanian Dialects (Palatalizarea consoanelor labiale în româna vorbită dialectală)

Sorin Guia, Conf. univ. dr., Universitatea „Alexandru Ioan Cuza, Iaşi 329

REPORT WRITING. A KEY SKILL TO MASTER IN ESP AT ACADEMIC LEVELS

Associate Professor Suzana Carmen Cismas PhD, Department of Modern Languages,
University of Agronomic Sciences and Veterinary Medicine, Bucharest, Romania 340

CHARTS IN DATA VISUALISATION. CAPITALISED IN ACADEMIC REPORT WRITING

Associate Professor Suzana Carmen Cismas PhD, Department of Modern Languages,
University of Agronomic Sciences and Veterinary Medicine, Bucharest, Romania 356

DU FRANÇAIS DE SPECIALITE AU FRANÇAIS PROFESSIONNEL : ESSAI DE DEFINITION DES CONCEPTS

Mirela-Cristina Pop, Mihaela Popescu

Prof. PhD, Politehnica University of Timișoara, PhD Student, West University of
Timișoara

Abstract. This article explores the concept of Professional French and tries to define this field still in search of an identity. Theoretically, we revisit the origins of Professional French and trace the concept's evolution from Specialized French to French for Specific Purposes (FOS), demonstrating how its professional dimension emerged from this context. Furthermore, we describe the specificities of Professional French through examination of its economic framework, learners, learning content and approach. The Professional French courses are designed for students or professionals seeking for a job in francophone countries. The ability to work in French language can be certified within three main areas: business French, international relations, tourism, hospitality and catering. Finally, the article emphasizes the concept and its position in the field of French Teaching as a Foreign Language.

Keywords: specialized French, French for Specific Purposes, Professional French, French as a Professional Language, French Teaching as a Foreign Language

Introduction

Le concept de *français professionnel* est de date relativement récente (les années 2000) et enregistre des acceptions diverses, suivant les positions théoriques des spécialistes s'étant orientés sur l'étude du concept, et différents emplois selon les significations attribuées soit par les théoriciens, didacticiens du français langue étrangère en l'occurrence, soit par le milieu professionnel.

L'objectif de cet article est d'analyser le concept de *français professionnel* à la lumière des recherches développées en France, notamment par Hervé Adami (2007), Florence Mourhlon-Dallies (2008), Mariella de Ferrari (2010) et Adriana Davanture (2011). Ces auteurs ont, selon nous, le mérite d'avoir contribué à poser les fondements théoriques et pédagogiques du concept. Nous nous appuyerons principalement sur la contribution de F. Mourhlon-Dallies (2008) qui s'était intéressée non seulement aux conditions ayant rendu possible l'apparition du concept et de ses multiples dénominations, mais aussi au positionnement par rapport à la notion de *Français sur Objectif(s) Spécifique(s)*, à la définition du *français langue professionnelle* et à sa mise en pratique par le développement d'une ingénierie de formation.

L'article comprend trois sections. Dans la première section, nous présenterons les concepts de *français de spécialité* et de *français sur objectif spécifique*. Dans la deuxième section, nous ferons un bref aperçu des théories relatives au concept de *français langue professionnelle*. Dans la dernière section, nous présenterons les concepts de *français compétence professionnelle* et de *français professionnel*.

1. Le français de spécialité et le français sur objectif spécifique

Le *français de spécialité (FS)* recouvre un « ensemble d'interventions consistant à enseigner le français en étroit lien avec un champ disciplinaire (droit, médecine, informatique) ou un secteur d'activité bien circonscrit (tourisme, bâtiment). (...) Le français de spécialité balaie les domaines de spécialité dans leur globalité, embrassant bon nombre de situations académiques et professionnelles » (Mourhlon-Dallies, 2008 : 71). Le *français sur objectif spécifique (FOS)* relève « de la démarche didactique d'élaboration de programmes de formation à partir des objectifs d'un public donné, clairement identifié, appartenant à un secteur particulier qui n'est pas nécessairement professionnel et dont les besoins ne recouvrent pas nécessairement un seul domaine de spécialité » (Mangiante, 2008 : 84).

La distinction entre le FS et le FOS est déterminée par les publics. Dans le premier cas, le public est constitué par les étudiants qui apprennent le français sur objectif universitaire ou à visée professionnelle. Le FS met l'accent sur une spécialité (le français médical, le français juridique, le français de l'agronomie, etc.) ou sur une branche de l'activité professionnelle (le tourisme, l'hôtellerie, les banques, les affaires). Le FS relève d'une démarche de « projection de l'enseignant ou de l'institution d'enseignement (...) sur les besoins langagiers propres à la pratique d'une profession ou d'une activité spécialisée » (Mangiante, 2006 : 138).

En ce qui concerne le public du FOS, celui-ci peut regrouper des étudiants qui n'ont pas la même spécialité, mais qui « ont les mêmes besoins en termes de compétences académiques ». Le FOS nécessite une demande précise de formation et dans cette situation il faut « couvrir l'ensemble des situations de communication du domaine spécialisé auquel appartiennent les apprenants même si individuellement leurs besoins et leurs objectifs diffèrent » (Mangiante, 2006 : 138).

La démarche du FS sera exhaustive et « couvrira tous les discours d'un domaine de spécialité », tandis que celle du FOS se « limitera à celle d'un public donné et sortira parfois de leur domaine de spécialité pour couvrir des situations de communications extérieures à la discipline mais que ce public sera à même de rencontrer dans le cadre du projet qui est à l'origine de sa formation linguistique » (Mangiante, 2006 : 139).

Les besoins de formation en FOS touchent « des domaines professionnels, dans lesquels circulent des savoirs et sont à l'œuvre des savoir-faire spécifiques aux membres de la profession et largement inconnus de l'ensemble des locuteurs extérieurs au domaine » (Parpette, Carras & Abou Haidar, 2015 : 3). Une formation en FOS comporte les étapes suivantes : l'identification de la demande, l'analyse des besoins, le recueil des données, l'analyse et le traitement des données et l'élaboration didactique (Mangiante, 2006 : 140-141).

Le FS cible « tout un secteur donné, professionnel ou spécialisé. Son sujet n'est pas le public mais la langue ou plutôt l'ensemble des discours du domaine spécifique ciblé » (Mangiante, 2006 : 139).

La distinction entre le FS et le FOS relève du fait que ces types de « formations s'inscrivent dans une logique différente », celle de la demande et de l'offre. Lorsqu'on parle d'une demande de formation, celle-ci « émane du terrain (institution, université, entreprise), qui est destiné à un public précis, clairement identifié, et qui a un lien direct avec un objectif de sortie » (Carras, Tolas, Kohler, Szilagy, 2007 : 18). Le FS ne répond pas à une demande précise de formation mais « anticipe, en quelque sorte, les besoins futurs et éventuels des apprenants, le lien avec un objectif de sortie est très flou, voire très hypothétique » (Carras, Tolas, Kohler, Szilagy, 2007 : 18).

2. Le concept de français langue professionnelle

F. Mourhlon-Dallies, qui a théorisé le concept de *français langue professionnelle* (FLP), affirme que celui-ci s'articule autour des publics, des contenus et de ses démarches.

2.1 Les publics

Le FLP vise des personnes qui exercent « leur métier entièrement en français (pratique du métier, aspects juridiques et institutionnels, échanges avec les collègues et avec la hiérarchie), même si une partie de l'activité de travail peut être réalisée ponctuellement en anglais ou en d'autres langues (celle des clients, par exemple) » (Mourhlon-Dallies, 2008 : 72). Ces aspects marquent la différence entre le FLP et le FOS, ce dernier ciblant des compétences limitées, par exemple, lecture technique, contacts avec une clientèle française ou négociations en français (Mourhlon-Dallies, 2008 : 73).

Une autre différence entre le FLP et le FOS est le degré de professionnalisation de leurs publics : le FOS vise des professionnels accomplis, alors que le FLP est plus ouvert, car, à côté de professionnels ayant une longue expérience de travail, on retrouve des personnes qui cherchent un emploi en France ou dans une structure française à l'étranger et même des publics français qui ont accédé à l'emploi pour la première fois ou ont changé de poste de travail (Mourhlon-Dallies, 2008 : 74). Ce dernier aspect relève le fait que le FLP ne reste pas cloisonné dans le champ du français langue étrangère (FLE), il peut s'appliquer à des enseignements en français langue seconde ou en français langue maternelle et concerne

« aussi bien le jeune ingénieur français qui sort de son école et qui n'a jamais accédé à un emploi, que le migrant déjà confirmé dans son métier mais qui ne l'a jamais pratiqué en contexte français, que l'étranger formé dans son pays et qui y intègre une entreprise française (...) dans laquelle le français est la langue de travail » (Mourhlon-Dallies, 2008 : 75).

2.2 Les contenus

Les contenus du FLP se déclinent par branche professionnelle et par métier. Dans une branche professionnelle, les contenus sont élaborés en tenant compte des interactions entre les différents employés d'un certain secteur d'activité et du fonctionnement de celui-ci. Dans le cas d'un métier, c'est le dispositif d'ensemble qui est important et qui devrait être observé et analysé dans une perspective comparatiste avec d'autres systèmes similaires. Les contenus sont élaborés suite à une fine observation de tous les éléments qui articulent un travail et on prend en compte les « raisonnements propres » à chaque poste, « les modes de présentation de l'information propres au domaine » et « les postures professionnelles » et le rôle de l'enseignant est de voir le déroulement de la communication (la prise de parole) et la rédaction d'un document professionnel (Mourhlon-Dallies, 2008 : 75).

2.3 La démarche du FLP

La démarche du FLP s'articule autour de plusieurs pôles : un pôle centré sur les aspects langagiers et linguistiques, un pôle « activité de travail » et un pôle « métier » (Mourhlon-Dallies, 2008 : 81-82). Le FLP met en perspective « les récurrences des formes linguistiques observées en situation professionnelle avec des modèles d'activité au travail (transversaux) et des modèles de pratiques professionnelles (situées) » (Mourhlon-Dallies, 2008 : 82). Mais l'analyse des interactions au lieu de travail n'est pas suffisante pour concevoir une formation de FLP parce que cette démarche envisage ce qui est dit et non ce qui n'est pas dit. Si l'on prend en compte seulement la parole au lieu de travail on limite les formations qui sont mises en œuvre, or, pour pratiquer le FLP, il faut « modéliser » l'activité de travail en entier.

F. Mourhlon-Dallies a identifié trois modèles (zones / espaces) qui caractérisent l'activité de travail : « zone privative » (la personne travaille individuellement sans échanges téléphoniques ou avec les collègues, mais elle peut lire les messages et y répondre) ; « zone collaborative » (échanges professionnels avec les fournisseurs, sous-traitants et échanges avec les collègues) et « zone client » (représentée par les interactions professionnelles, médiées par le téléphone, l'ordinateur, etc.).

Ces zones sont des « espaces symboliques » qui peuvent se croiser, mais si l'on prend en compte ce modèle d'activité de travail, « toutes les tâches et tous les discours professionnels peuvent être distribués, pour un emploi donné, en prenant en compte à la fois le poste de travail (individuellement circonscrit, aux plans technique et discursif) et le réseau d'interrelations que suppose aujourd'hui tout travail (c'est-à-dire l'amont et l'aval de l'activité de travail) » (Mourhlon-Dallies, 2008 : 84).

L'utilisation d'un tel modèle d'analyse permet de distinguer les champs d'intervention en français : si l'on envisage des interactions dans la « zone client », on pourrait avoir une formation de type FOS ou si l'on présente la « zone client » pour les aspects collaboratifs ou privatifs de chaque poste de travail, on peut passer de l'enseignement du français général vers un cours de français de spécialité (Mourhlon-Dallies, 2008 : 84). La modélisation ne permet pas d'identifier les logiques professionnelles d'un domaine ou d'un métier, mais il faut appliquer ce modèle par domaine, par branche, par poste occupé, c'est là que se joue « la dimension proprement occupationnelle du FLP » (Mourhlon-Dallies, 2008 : 84).

Adriana Davanture (2011) considère que la Loi du 24 mai 2004 concernant la formation professionnelle tout au long de la vie a fait surgir le FLP et dès lors celle-ci fait référence à la didactique professionnelle. L'approche du FLP est actionnelle et vise l'accomplissement des tâches. Elle fait partie de « l'ingénierie de formation » et son objectif est « l'élaboration des compétences » (Davanture, 2010 : 2). Pour organiser une formation de FLP, il est nécessaire d'observer l'employé à son poste de travail, d'analyser ses compétences. On utilise les observations pour construire une formation adaptée qui mobilise des savoirs à travers des tâches. Une ingénierie de formation fait appel à des méthodes comme la psychologie de travail, l'ergonomie et la didactique (Davanture, 2010 : 2). Davanture (2010 : 2) précise que l'ingénierie du FOS est en lien direct avec celle du FLP parce qu'on analyse les besoins pour les traduire « en objectifs de formation mais on cherche surtout à rendre mesurables de manière transversale les acquis langagiers développés à travers des axes de compétences et non à les évaluer en fonction de niveau de langue ».

3. Évolution des concepts vers le français professionnel

3.1. Le concept de *français compétence professionnelle*

Dans les dernières années, on voit émerger d'autres concepts, comme celui de *français compétence professionnelle* ou de *français professionnel*. Selon M. de Ferrari (2010), la Loi du 24 mai 2004 concernant la formation continue en entreprise et déclinée pour la Fonction Publique Territoriale (février 2007) constitue le point de départ pour la constitution du champ du FLP, qui englobe désormais

« les compétences communicatives en français en lien avec tous les secteurs professionnels et inclut les salariés, les fonctionnaires et les demandeurs d'emploi, quel que soit leur rapport à la langue française – maternelle, seconde, étrangère – et quel que soit leur degré de scolarité et de maîtrise des compétences littératiées » (de Ferrari, 2010 : 1).

Il s'agit du *français à compétences professionnelles* dont la didactique fait appel à « l'ingénierie du français sur objectifs spécifiques, l'englobe et la dépasse pour constituer un champ transdisciplinaire qui croise la didactique du français – langue maternelle, seconde, étrangère –, la didactique professionnelle, la sociologie des organisations, l'apprentissage

adulte de l'écrit » (de Ferrari, 2010 : 1). Dans le monde professionnel, le français est « souvent considéré comme une compétence sociale ou scolaire, et lorsqu'elle est insuffisante pour l'exercice d'un métier, le besoin linguistique est perçu comme une "difficulté" ; tout particulièrement lorsque l'écart se situe à l'écrit » (de Ferrari, 2010 : 2).

Les compétences communicatives en situation de travail, identifiées par M. de Ferrari (2010), sont les suivantes : verbalisation de l'activité, interactions professionnelles à l'oral, écrits professionnels en interactions (ce qui inclut aussi l'utilisation des ressources numériques) et cinq catégories d'interlocuteurs qui sont convoqués : « les collègues ou les pairs, les supérieurs hiérarchiques ou l'employeur direct, les clients et les fournisseurs et les instances de contrôle » (de Ferrari, 2010 : 1).

M. de Ferrari (2010) considère que les logiques de progression sont essentielles pour la didactique du *français compétence professionnelle* et qu'il faut prendre en compte quatre critères dans l'évolution des compétences communicatives au travail :

1. *De l'environnement immédiat et récurrent à l'inconnu* : on commence par maîtriser les formules récurrentes et familières pour évoluer vers la maîtrise des formules que l'on peut utiliser dans des contextes différents de la pratique quotidienne.

2. *De l'observation au décryptage et à l'autonomie* : il s'agit de l'investissement personnel dans la construction des compétences. Dans ce contexte, il faut observer le fonctionnement d'un acte professionnel et décrypter ses éléments, ce qui est synonyme avec une « évolution vers l'autonomie et la montée en compétences de chaque salarié(e)s » (de Ferrari, 2010 : 2). On considère que l'auto-apprentissage s'applique surtout aux salariés peu scolarisés.

3. *De la communication simple aux actes discursifs complexes et imbriqués* : en début de carrière on est capable de communiquer avec des moyens linguistiques imprécis ce que l'on voit, on entend ou on lit à des interlocuteurs qui partagent les mêmes références professionnelles. Ces compétences évoluent vers « des actes complexes et imbriqués ; expliquer en vue de justifier ; raconter en vue de convaincre ; décrire en vue de faire faire » (de Ferrari, 2010 : 2). Les interlocuteurs seraient des personnes qui ne détiennent pas d'informations sur les sujets abordés, ce qui suppose que le locuteur soit capable d'expliquer le fonctionnement de sa profession.

4. *De la transcription au transcodage* : plus la compétence communicative sera développée, plus « les messages reçus pourront être transcodés afin d'être adaptés aux interlocuteurs/destinataires concernés » (de Ferrari, 2010 : 3). Les messages qui circulent entre les collègues pourront être transmis aux chefs hiérarchiques ou aux clients, ainsi que les messages des clients pourront être « transcodés en fonction d'une intention donnée pour être transmis à des collègues et / ou à des supérieurs hiérarchiques » (de Ferrari, 2010 : 3).

Le *français compétence professionnelle* considère une situation professionnelle comme « une situation d'immersion et part du principe que l'organisation – apprenante et enseignante en soi – contribue à la professionnalisation de façon implicite. Les formations en *français compétence professionnelle* prennent ancrage sur ces principes pour faire émerger des savoirs implicites, facilitant les évolutions et les promotions professionnelles » (de Ferrari, 2010 : 3).

3.2. Le concept de français professionnel

Le concept de *français professionnel* n'est pas encore bien défini et délimité par rapport au *français langue professionnelle*. Par exemple, Hervé Adami (2007) considère que la notion de *français langue professionnelle* est le résultat de la convergence de trois éléments.

Le premier est synonyme avec les résultats des recherches sur la parole dans le monde professionnel des années 1980, qui ont montré que la parole, jusqu'alors « proscrite », prend

une place de plus en plus importante non seulement « pour des métiers ou des postes dont on sait qu'elle constitue le matériel essentiel (...) » (Adami, 2007 : 9).

Le deuxième élément est constitué par l'évolution de nouvelles formes de management et gestion de l'entreprise et l'apparition des nouvelles technologies. Les entreprises comprennent que « la communication verbale est incontournable et (...) pour répondre aux nouvelles normes de qualité, on ne demande plus aux salariés de se taire mais au contraire de parler, de communiquer, de verbaliser » (Adami, 2007 : 9).

Le troisième élément concerne l'évolution du domaine de la formation d'adultes en insertion et de la didactique des langues. On s'est rendu compte que les adultes en insertion ont besoin d'une formation professionnelle accompagnée d'une préparation linguistique, ce qui a entraîné progressivement la mise au point « des concepts et des pratiques dont est issue cette notion de français professionnel : français instrumental, français de spécialité ou français sur objectif spécifique » (Adami, 2007 : 9).

La convergence de ces trois éléments a contribué à l'apparition du *français professionnel*, qui « permet le retour de la figure sociale du travailleur au centre de la pratique didactique et pédagogique mais aussi, plus généralement, au centre de la réflexion les questions d'insertion et d'intégration » (Adami, 2007 : 9).

H. Adami considère que la formation linguistique en contexte professionnel n'a pas pour objectif de transmettre les mécanismes de la langue, mais d'aider les apprenants « d'acquérir les savoir-faire langagiers : explication de problèmes, description de machines et de leur fonctionnement et dysfonctionnements, compréhension de consignes, etc. » (Adami, 2007 : 10).

Une formation linguistique est contrainte d'aborder « la partie langagière du travail par les biais de l'interaction verbale, dans toutes ses dimensions sociales. Les salariés sont amenés à utiliser la langue dans des situations et pour des raisons très différentes mais ils doivent le faire avec des personnes dont les statuts socioprofessionnels sont très différents : collègues, encadrement, clients, fournisseurs, etc. » (Adami, 2007 : 10). Une formation linguistique au lieu de travail constitue aussi des perspectives en carrière, de promotion et de sécurité sur le marché de travail, la maîtrise d'une langue étant désormais « une condition incontournable » (Adami, 2007 : 9).

Le *français professionnel* a été certifié il y a 50 ans par le Centre de langue française de la Chambre de Commerce et Industrie de Paris (CCIP) par un diplôme : *Diplôme du français professionnel (DFP)*. Son objectif est d'attester « la capacité à communiquer en français dans des situations professionnelles générales et spécifiques »¹. Le diplôme est proposé en un total de 5 niveaux (A1 à C1) du *Cadre européen commun de référence pour les langues (CECRL)* pour sept secteurs d'activité : Affaires, Sciences et techniques, Droit, Santé, Relations Internationales, Tourisme-Hôtellerie-Restauration et Mode.

À partir de 2016, le Centre de langue française a fait une « refonte de ce diplôme » afin de proposer une certification en langue française toujours « au plus près des besoins des entreprises, des professionnels, des étudiants »². La révision de ces tests s'appuie sur des concepts clés, tels que : la démarche actionnelle déclinée en deux parties : « comprendre et traiter l'information » et « interagir à l'oral » et l'utilisation systématique de documents supports authentiques, issus de l'entreprise³. Le test est désormais en version numérique et les épreuves sont passées en ligne et suivies d'un entretien oral.

¹ Site de la Chambre de Commerce et Industrie de l'Île de France : <http://www.cci-paris-idf.fr/formation/centres-observatoires/centre-de-langue-francaise/nouveau-diplome-de-francais-professionnel-formation>.

² Site du Français des Affaires : <https://www.lefrancaisdesaffaires.fr/refonte-diplomes-de-francais-professionnel/>.

³ *Ibidem*.

Les épreuves sont composées de deux parties : 1. Comprendre et traiter l'information (entre 45 minutes et 2 heures, selon le niveau). Il s'agit du traitement de l'information écrite, de l'information orale et d'interaction à l'écrit. 2. Interagir à l'oral (entre 5 et 15 minutes, selon le niveau, avec un temps de préparation). Les candidats sont mis en situation professionnelle à travers deux activités. Les niveaux proposés sont de A1 jusqu'au C1 pour le domaine affaires ; B1, B2 et C1 pour les Relations Internationales et A2, B1 et B2 pour Tourisme-Hôtellerie-Restauration. Sur le site *français des affaires*, il est annoncé qu'à partir de 2019 les Diplômes de français professionnel ne sont plus proposés dans le domaine de la Santé, du Droit, des Sciences et Techniques et de la Mode, de nouveaux diplômes seront proposés à partir de 2020.

Conclusion

Le *français de spécialité*, le *français sur objectif spécifique*, le *français langue professionnelle*, le *français compétence professionnelle* et le *français professionnel* sont des concepts intégrant le *français langue étrangère*, dont les contours sont encore difficiles à cerner. Le concept de *français de spécialité* couvre des domaines et des sous-domaines de spécialité, son public étant constitué par des étudiants ou des professionnels alors que le *français sur objectif spécifique* est une formation de courte durée, qui s'adresse à un public de professionnels ayant besoin d'une acquisition des compétences de communication rapide dans l'exercice du métier dans le pays d'origine ou dans un pays francophone.

Le *français langue professionnelle* met en perspective les récurrences des formes linguistiques observées en situation de travail. Le *français langue professionnelle* vise l'acquisition des compétences générales à travers différentes branches ou métiers qu'on peut rencontrer dans le monde de travail. Son public est constitué par des étudiants en voie de professionnalisation ou de cadres qui cherchent à s'intégrer sur le marché du travail francophone. Le *français compétence professionnelle* s'adresse surtout aux professionnels natifs, son objectif étant l'acquisition des compétences communicatives à l'oral, tout comme à l'écrit. Le *français professionnel* est synonyme avec l'acquisition des compétences linguistiques et des savoir-faire dans différents domaines professionnels.

S'il est encore difficile de réaliser un découpage de chaque domaine du *français professionnel* dans le champ du *français langue étrangère*, nous constatons que tous les concepts visent un public de professionnels, qu'il s'agisse des étudiants, des adultes natifs ou apprenants du français, des cadres ou des travailleurs, des formations de longue ou courte durée. Chaque domaine a pour objectif l'acquisition rapide des compétences langagières et des savoir-faire dans la vie professionnelle.

BIBLIOGRAPHY

1. Adami, H. (2007), « Le français professionnel ou le retour du travailleur », dans *Savoirs et Formations, Association pour l'Enseignement et la Formation des Travailleurs Immigrés et leurs familles*, Paris, pp. 9-23.
2. Carras, C., Tolas, J., Kohler, P., Szilagy, E. (2007), *Le Français sur Objectif Spécifique et la classe de langue*, Paris, Clé international.
3. Davanture, A. (2011), « Répondre aux demandes de formations en français professionnel : les atouts du FOS et du FLP », CIEP/BELC, ressource en ligne : http://www.francais.cci-paris-idf.fr/wp-content/uploads/downloads/2011/10/pc42_-_recherche_a_davanture.pdf (Consulté en septembre 2020)

4. De Ferrari, M., Mourhlon-Dallies, F. (2008), « Français en situation professionnelle : un outil de positionnement transversal », Comité de liaison pour la promotion des migrants et des publics en insertion CLP.

5. De Ferrari M. (2010), « Développer le français comme compétence professionnelle. Le secteur du particulier employeur : une recherche-action systémique », *Point commun*, no 40, Chambre de Commerce et Industrie de Paris, pp. 1-7.

6. Mangiante, J.-M. (2006), « Français de spécialité ou français sur objectif spécifique : deux démarches didactiques distinctes », *Linguistique plurielle*, pp. 137-151.

7. Mourhlon-Dallies, F. (2006), « Penser le français langue professionnelle », dans *Le Français dans le monde*, n° 346, juillet, FIPF et CLE International, Paris.

8. Mourhlon-Dallies, F. (2008), *Enseigner une langue à des fins professionnelles*, Didier, Paris.

9. Parpette, Ch., Mangiante, J.-M. (2004), *Le français sur objectif spécifique : de l'analyse des besoins à l'élaboration d'un cours*, Hachette, Paris.

10. Parpette, Ch., Carras, C., Abou Haidar, L. (2015), « Méthodologie de collecte des données en Français sur Objectif Spécifique », *Points Communs*, no 2, pp. 3-5.

ONLINE COURSE FOR MARINE ENGINEERING – FEEDBACK

Alina Balagiu

Assoc. Prof. PhD, „Mircea cel Bătrân” Naval Academy, Constanța

Abstract: The article sums up the experience of piloting an English Academic Online Course for marine electrical engineering and the feedback given by the students after attending the course for one semester. For this online course some goals were established, the most important one was to make the students learn circadian and consciously in order to remember what they studied and to be able to apply it in the future job. Another goal was connected to the assessment of every progress of the student which was done by test papers for every part of the course, a final test for each course and an exam type test at the end of the semester. The issues appeared while rendering the course, the way the students reacted to that new type of learning and assessment and our opinion related to the online course make the body of our study.

Keywords: online course, feedback, marine, electrical engineering, EAP

Introduction

Last year we started a project of an Online Academic English Course for electrical engineering. The decision was taken based on some considerations related to the flexibility of the program that permits the students to work on assessments at their own pace in order to obtain the best results and they are at the same time “constrained” to learn consciously and/or memorize the specialty words, phrases, definitions and grammar structures. The whole process of designing the Course was described in a previous article called “Developing an online course for marine engineering” (Balagiu, Sandiuc 2020), including the structure of the course and the differences between the traditional face to face course and this type of teaching and learning.

The Online Course, consisting in ten distinct units, is structured into four learning parts: specialty text, vocabulary that is connected to the text, symbols for reading the electrical diagrams and grammar or lexical structures used in speaking. The Course has been piloted for one semester and implemented faster than we expected due to the unusual pandemic situation that compelled us to have online courses for our students. We are not taking into consideration the “emergency remote teaching (ERT)” (Hodges, Moore, Lockee, Trust and Bond, 2020) which is considered a not very efficient alternative to face to face learning, but it is an alternate type of teaching dictated by the pandemic crises. The feedback offered by the people implied in this project (professors and students) will be analyzed in this study.

Short description of the online course

The Online Academic English Course for electrical engineering is structured into ten units which cover one semester of study. It is the first semester of specialty study for the students of electrical engineering, so that the terminology learned in this first semester can be considered to be a milestone for the English knowledge and further study. For each unit the students have to read an English text upon a certain subject, study the glossary containing the terms they supposedly do not know, study the electrical symbols tables with pictures and

definitions, and do two quizzes, one for the terminology and the other one for knowledge. Grammar or general English vocabulary and structures used for every day communication forms the last part of each unit. There is a theoretical part for every subject students are supposed to study and another quiz should be taken.

The terminology quiz comprising ten random questions is a type of memory test designed with pictures, images, diagrams to illustrate the terminology the students can find into the texts, and also abstract words and phrases with synonyms, antonyms and equivalent translation given in different types of items. The quiz is timed and it can be tried five times and the mark given is from the last attempt.

The knowledge quiz is made up of about ten random questions, 60-70% of them connected to the text, and the other 30-40% about the electrical symbols the students will find when reading the diagrams they are going to find at their future job places. The items of the quiz are mainly definitions from the text to be recognized or completed, and pictures or definitions of electrical symbols to be identified among others. The quiz is not timed and it can be tried five times and the final mark given is from the last attempt.

The grammar quiz is made up of about fifteen questions of different types in order to make the students practice grammar rules and structures until they can use them, hopefully without too many mistakes. The quiz is not timed and it can be tried five times and the final mark given is from the last attempt.

At the end of the unit there is a final test comprising questions from terminology, knowledge, symbols and grammar or structures. There are between 35 and 40 random items, half from the quizzes taken before and half unknown. The unit test is timed and there is only one attempt permitted.

There is also a final test called Semester Test, which has 100 questions out of which 60% are from the previous tests and 40% are new questions. The test is timed and there is only one attempt permitted using a password.

In order to practice speaking, due to the fact that we are teaching English as a foreign language, and communication is an important aspect of the future job of our students, another component was added, a PowerPoint presentation. The presentation was sent by the students by mail and presented online with video by groups of students. Each student should get a mark that is made up 40% from the complexity and structure of the PowerPoint and 60% from his own presentation meaning fluency, accuracy, grammar and structures used when speaking.

Course feedback

The feedback of Online Academic English Course for electrical engineering has, in our opinion at least three components. The first component is given by the way the students worked, reflected in the number of quizzes taken and the marks they received both from the program and from the professors involved in the project, and it will be abbreviated **SA (student achievement)**. The second component is **students' written feedback** given at the end of the course abbreviated **SWF**. The third component of the course feedback is that offered by the professors who worked both in designing the course and in supervising the process of studying, and that will be abbreviated **PF**.

The feedback is based on the answers and study of 110 students who attended the Online Course and 2 professors conducting the project.

a. **Student achievement** can be taken from the program, and is formed by the number of quizzes taken for each part of each unit: terminology, knowledge and grammar, which can be connected to the grade per unit and the final grade given by the computer according to the quantity and quality of students' studying. If we take into consideration the first unit of the course we can noticed that the first quiz (terminology) was taken 222 times by 110 students that means two quizzes attempt for each student, if we do not take into

consideration that there were 30 students who had no attempt, so that the real number of attempts for each student is about **three**. For the second quiz (knowledge) of the first unit the test was taken by 128 times by 76 students, which gives an average of 1.5 attempts that can be explained as half of the students attempting once and half twice. The last quiz (grammar) was taken 80 times by 76 students that mean an average of approximately one attempt. The unit final test was attempted by 102 students and the marks ranged between 95.74 and 56.88, with 40 students having marks situated between 80 and 95.74.

The number of attempts for each of the quizzes for the other units remained about the same, and for the same number of students, who took all the quizzes and the tests and eventually obtained a final passing mark for the course. In comparison to the marks obtained by the students from other groups who did not attain this type of online course, our students' marks were a bit lower, but the percentage of 40 for students with marks between 8 and 10 was constant for the final tests and maintained at the semester test.

The PowerPoint presentations were sent by e-mail and presented by groups of four online with video. The students succeeded to connect so that the presentations went on in good conditions, giving the students the opportunity to practice speaking skills and communicate to other mates and professors too. The marks for the PowerPoint presentations followed about the same pattern as the marks for the quizzes and tests, about 40% got marks between 8 and 10, another 40% got marks between 5 and 8 and 20% of the students involved in this project either decided to give up the course or did all the study during summer and took the tests and speaking part in autumn.

b. **Students' written feedback (SWF)** is the second component of the feedback and perhaps the most important of all. Here are some of the students' opinions regarding the Online Course:

- A greater rate of involvement due to the interest in taking the quizzes and tests.
- Improve the marks by retaking the quizzes that can be repeated 4 or 5 times.
- The structure of the Course into several distinct parts as vocabulary, knowledge and electrical symbols has a positive impact upon the students' way of thinking related to engineering specialty.
- The most important advantage of the Online Course is given by the flexibility of solving the tests whenever the students have time to do that (as long as some students have to work).
- The comfort given by solving the tests from my own computer and in silence.
- Too much work for each unit.

The SWF contains both positive and negative notes, most students complaining about the hard work implying reading the texts several times and studying more than usual for an English class. Other students have negative feedback due to the great number of quizzes and tests.

Professors' feedback (PF)

People implied in designing and implementing this course have, as expected, a positive feedback about the Online Course. First of all the students study more in order to take the quizzes and the tests and this is a plus, although the students are not very pleased with this. Secondly, the students study and take quizzes and tests at their own pace, giving them the opportunity to give the best of their knowledge. Thirdly, the progress of the students can be checked each week or even each day, if necessary. A feedback from the students can be obtained every week as long as this does not imply wasting time during classes, and alterations to the course, quizzes and tests can be made accordingly.

There are also some not very pleasant aspects that should be taken into consideration and these are the huge amount of work for each unit and the fact that the relation student-professor is very much reduced.

Conclusions

According to all the components of the feedback, the Online Academic English Course for electrical engineering is a positive endeavor, helping the process of learning, making students study longer than for a traditional course. The usefulness of the course is undeniable as long as we all have to give up the traditional classes and teach online due to the pandemics. There are also some shortcomings among which we can mention the time used to develop the course, the fact that not all the skills have the same percentage within the course, for example, the listening skill is present only when the students present their PowerPoint projects and their mates are listening, and the same reduced percentage is available for speaking. All the speaking components are neglected in case students have only Online Courses, so we are in favor of alternating face to face courses with online ones, or leave the online courses for the third and the fourth years of study when our students are supposed to spend part of the time as cadets onboard ships where they have the opportunity to communicate. The writing skill has also a small percentage within the Online Course, being practiced only for the PowerPoint presentations.

BIBLIOGRAPHY

- [1] Alqurashi, Emtinan, "Predicting student satisfaction and perceived learning within online learning environments", Pages 133-148 | Published online: 2018, *Journal Distance Education*, Volume 40, 2019 - Issue 1
- [2] Alexander W. Astin, Anthony Lising Antonio "Assessment for Excellence: The Philosophy and Practice of Assessment and Evaluation" in *Higher Education*, 2012
- [3] Caplan, D., Graham, R. "The Theory and Practice of Online Learning", - *Theory and practice of online learning*, 2004
- [4] Cavanaugh, Joseph, "Teaching Online - A Time Comparison." *Online Journal of Distance Learning Administration*, Volume VIII, Number I, Spring 2005
- [5] de Jong, Peter G. M., Pickering, James D., Hendriks, Renée A., Swinnerton, Bronwen J., Goshtasbpour, Fereshte, Reinders, Marlies E. J. "Twelve tips for integrating massive open online course content into classroom teaching", Published online: 12 Mar 2019 <https://doi.org/10.1080/0142159X.2019.1571569> Journal
- [6] Gaebel, Michael *EUA Occasional Papers MOOCs Massive Open Online Courses by January 2013*
- [7] Hodges Charles, Moore Stephanie, Lockee Barb, Trust Torrey and Bond Aaron, "The Difference Between Emergency Remote Teaching and Online Learning" <https://er.educause.edu/articles/2020/3/the-difference-between-emergency-remote-teaching-andonline-learning>, 2020
- [8] Meyen, E., Lian, C.H.T., & Paul, T. "Developing online instruction, Focus on Autism and Other Developmental Disabilities", 12(3), (1997a). 159–165.
- [9] Owston, R. "The world wide web: A technology to enhance teaching and learning." *Educational Researcher*, (March 1997). 27–33.
- [10] Pérez-Foguet, Agustí, Lazzarini Boris, Giné Ricard, Velo Enrique, Boni Alejandra, Sierra Manuel, Zolezzi Guido, Trimmingham Rhoda, "Promoting sustainable human development in engineering: Assessment of online courses

within continuing professional development strategies”, *Journal of Cleaner Production*, Volume 172, 20 January 2018, Pages 4286-4302

[11] Pollacia Lissa F., “Recommendations for Developing an Online Course” *Journal of Information Systems Education*, JISE > Vol. 12 (2001) Iss. 3

[12] Puzziferro, Maria; Shelton, Kaye, “A Model for Developing High-Quality Online Courses: Integrating a Systems Approach with Learning Theory”, *Journal of Asynchronous Learning Networks*, v12 n3-4, Dec 2008, p119-136

[13] Struyven, Katrien, Dochy, Filip and Janssens, Steven “Students’ perceptions about evaluation and assessment in higher education” *Assessment & Evaluation in Higher Education* Vol. 30, No. 4, August 2005, pp. 331–347

NUANCES CONVEYED BY COMMUNICATIVE STRATEGIES IN PROVERBIAL SOCIAL STRUCTURES

Anca-Mariana Pegulescu

Assoc. Prof., PhD, Bucharest University of Economic Studies, Romanian Academy

*Abstract: There is no doubt that proverbs still represent an important cultural heritage linking past into present and foreseeing events, connections, situations. Proverbs function in interaction and convey through specific communicative strategies different degrees of ritualisation. Comparing Romanian proverbs to their English versions I have observed and retained profound interrelations between paremic patterns and social structures describing society as a whole. My approach is a descriptive and a contrastive one, having analysed the etnofields **man, work and social hierarchy**.*

Keywords: dichotomy, hearer, hypothesis, interrelation, sender

1. When acquiring language people learn words meant to label the world around them, the concepts and values that make sense of what they see and understand, of the society they live in.

Proverbs belonged more to the oral code than to the written one and were conceived and transmitted by adult members of a completely or predominately oral society. The importance of orality has been proved while acknowledging the expanding function of writing. If we admit with Ong¹ that only about 78 of the 3000 languages in existence have a literature, we may ask ourselves about the relevance of the oral techniques used in the space of the written word and narratives recorded after many generations and changed from what was told yesterday and what might be told tomorrow.

It was in action and interaction that the most profound interrelations between language and society were to be found and proverbs should not be overlooked.

It is only within the past five or six centuries that Romanian as a written language was recorded. It went the same for English (perhaps one century earlier) but tales and proverbs appeared much later in collections that have been published in the 19th-20th centuries. What is obviously a common feature for both languages is that proverbs became a reference to literary history and a mirror of social changes.

Speakers are well aware of the fact that successful management of interpersonal relationships is a difficult task. Anticipation of the action of others, calculation of short and long term costs and gains, people's behaviour are illustrated by proverbs. Predictability is very important. Proverbs function on different degrees of ritualisation of the human interaction as "they are signs and models of certain situations or certain relations between objects" according to Permyakov [in Kapchits,G:2020, p.135].

¹ Ong, W, J,1982, *Orality and Literary. The Technologizing of the World*. London, Methuen

That is why I have selected proverbs that can be grouped in three ethnofields: *social hierarchy, man and work*.

2. Proverbs do not always display *the sender* of the message. From a pragmatic angle, the sender should take into account social factors like:

- the social distance between the speaker and the hearer;
- the relative power of the speaker over the hearer;
- the ranking of imposition in a certain culture.

The paremic units of the corpus I selected, are in their great majority lacking personal pronouns in Romanian. Still, such an example like:

R(omanian): Eu dorm, tu dormi, cine să ducă sacul?

E(nglish): I proud/stout and thou proud/stout who shall bear the
Ashes out?

implies the two poles of the dialogue.

The social hierarchy is differently seen in the two languages. In Romanian it can be seen as a big world wheel (*roata lumii*) while English decides that "the world is a ladder for some to go up and some down."

2.1. The dichotomy between *superior* and *inferior* is seen in very many units and there is even a variety of ranks:

R: ...în satul tău fruntaş decât codaş la oraş.

E: ...be first in a village than second at home.

R... fruntea cozii decât coada frunţii.

E: ...the head of an ass than the tail of a horse.

The village is seen through "the peasant", "the yeomen" and "the noblemen," while the town is targetted less.

For everybody there is a Government because:

R: Schimbarea domnilor, bucuria nebunilor.

E: Only fools exult when Governments change.

2.2. The same dichotomy is also important when discussing how people see themselves in social settings:

R: Mai bine ţăran în picioare decât boier în genunchi.

E: Better be the head of the Yeomanry than the tail of gentry.

The strong hierarchical sense of values is felt in the paremic units where *ability* and *cleverness* in everyday situations appear when setting one's place in society:

R: Răzeş c-un sac de hartie şi-un petic de moşie.

E: He that hath lands, hath quarrels.

The "cool heart" of a person is seen on his face and soul:

R: Din omul bun, bun lucru iese.

E: If better were within, better wools come out.

It seems that the Latin tradition makes *man* an authority figure in his home:

R: Tot omul e împărat în casa lui.

E: A man's house is his castle.

Within the ethnofield *man* there are several subthemes like.

- good face/fair face:

R: Chipul omului e oglinda sufletului.

E: A good face is a letter of recommendation; A fair face cannot have a crabbed heart.

- honesty/ business:

R: De la omul cinstit e destul un cuvânt.

E: An honest man's word is as good as his bond.

- wisdom:

R: Omul cuminte își cumpără vara sanie și iarna car.

E: In fair weather prepare for foul; He is wise that is ware in time.

- fate:

R: Omul cinstit se ține de cuvânt.

E: An honest man ever keeps his word.

Man's characterisation is nevertheless multi-featured, even if not multi- dimensional. There is, however, a stereotypic valuing role when such a sentence is transmitted:

R: Omu-i om si numai om.

E: Remember thou art but a man.

2.3. The relative power of *the speaker/sender* over *the hearer* can be seen through:

- material control (economic distribution and physical force):

R: Cum vei sămăna, așa vei secera.

E: As they sow, so let them reap.

- meta-physical control:

R: Dă din mâini și Dumnezeu îți va ajuta.

E: God helps those who help themselves.

The absolute ranking of impositions leads to the situation when *the speaker* minimizes cost to certain interlocutors and maximizes benefits to others:

R: Ce nu poate face un singur om, fac mai mulți împreună.
E: Many hands make light work.

If the power of the speaker and the hearer are more or less equal like in:

R: Cine nu lucrează să nu mănânce.

E: He that will not work shall not eat.

A horse will not carry a saddle must have no oats.

the imposition is no great.

The independence of the ranking can also be shown if *the speaker's* power is small and the "deference" (social distance) is great:

R: Când te apuci de vreo treabă n-o lăsa fără ispravă.

E: Better never to begin than never to make an end.

If you buy the cow, take the tail into the bargain.

The speaker always tries to reach his goal and satisfy his needs. Maintaining face, he minimizes the risk of the tactful approvals:

R: Omul cu rușine piere/ Nimeni nu-i dă pân' nu-i cere.

E: He that cannot ask, cannot live.

The choice of strategy will determine the choice of an adequate linguistic form:

R: Treaptă cu treaptă, te urci pe scară.

E: Step after step, the ladder is ascended.

The correspondence of the terms is almost perfect in the above Romanian and English proverbs versions: noun+noun/verb + noun vs noun + noun/noun + verb. This symmetry is not the common rule because the asymmetry between *the speaker* and *the hearer* appears in the criticism vs the approbation pattern:

R: In lipsa cârmaciului, corabia se scufundă.

E: Master absent and house dead.

vs

R: In casa lăutarului fiecare joacă.

E: In a fiddler's house everyone sluggards.

3. A possible hypothesis on the *communication strategies* in the proverbs that constituted the corpus I have mentioned, may include:

a. positive politeness:

R: Lucru laudă pe meșter.

E: A carpenter is known by his chips.

b. offers:

R: După lucru e bun repausul

E: All work and no play makes Jack a dull boy.

c. assumptions:

R: Din bucățele jocarul blana mare face.

E: Penny and penny laid up will be many.

d. questioning:

R: Văzut-ai vreun ciubotar cu ciubote bune?

E: None more bare than the shoemaker's wife and the smith's mare.

e. being pessimistic:

R: Cine spune multe face puțin.

E: They bray most that can do least.

Good words without deeds are rushes and reeds.

f. impersonalizing *the speaker* and *the hearer*:

R: Multă lucrare face pe meșter bun.

E: Use maketh mastery.

Use/Practice makes perfect.

g. being ironic (an apparently friendly way of being offensive):

R: Găina care cântă nu ouă.

E: You cackle often, but never lay an egg.

Much bruit, little fruit.

CONCLUSIONS

The corpus of the 115 proverbs contains unequal shares covering the ethnofields I have selected: 9 units targetting *social hierarchy*, 67 units illustrating *work* and 39 units focussing on *man*.

The theoretical interest cannot diminish the other aspects linked to *communicative strategies* and *social structure*. We have observed that:

- many of the politeness strategies have passed into main proverbs microtexts;
- in terms of communication strategies it is possible to understand the existence and functionality of a large number of forms;
- social goals shaped conversational encounters and they constrained the message construction;
- comparing Romanian proverbs to their English versions, there are similarities as well as significant differences between the surface plane and the deep plane. One language may display details while the other one is the concision image:

R: Cel ce învață încontinuu este un om deștept, iar cel ce se crede învățat, nu e înțelept.

E: Live and learn.

BIBLIOGRAPHY

1. Ingarden, R, 1973, *The Cognition of Literary Work of Art*, Evanston, Northwestern University Press
2. Kapchits, G, 2020, 'Somali Proverbs and their Russian Equivalents' in *Proverbium* no 37, 2020, pp. 135-142
3. Ong, W, J 1982 *Orality and Literacy. The Technologizing of the World*. London Methuen
4. Pym, A & Schlessinger, M, eds., 2008, *Beyond Descriptive Translation Studies*, Amsterdam: Benjamins

ANNEXES

Ierarhie socială Social hierarchy

1. Aşa e roata lumii, unii suie, alții coboară.
The world is a ladder for some to go up and some down.
2. Cine se scoală de dimineață acela e mai mare.
He that come first to the hill, may sit where he will.
3. E loc la soare pentru toți.
The sun shines upon all alike.
4. Eu dorm, tu dormi, cine să ducă sacul?
I proud/stout and thou proud/stout who shall bear the ashes out?
5. Mai bine în satul tău fruntaș decât codaș la oraș.
Better be first in a village that second at Rome.
6. Mai bine să fii fruntea cozii decât coada frunții.
Better be the head of an ass than the tail of a horse.
7. Mai bine țaran în picioare, decât boier în genunchi.
Better be the head of the Yeomanry than the tail of the gentry.
8. Răzeș c-un sac de hârtie și-un petic de moșie.
He that hath lands, hath quarrels.
9. Schimbarea domnilor, bucuria nebunilor.
Only fools exult when Governments change.
10. Treaptă cu treaptă, te urci pe scară.

Step after step, the ladder is ascended.

11. Alergi mult, mănânci unt.
No sweet without sweat.

12. Arătura cu sudoare, deși te doare, dar în urmă veselie are.
Plough deep, while sluggards sleep, and you shall have corn to sell and to keep.

13. Bate fierul până e cald, că de se va răci, în zadar vei munci.
Make hay while the sun shines.
Strike while the iron is hot.

14. Bun de gură, rău de mână.
They bag most that can do least; great cry and little wool.

15. Carele însuși face, face cât trei.
you want a thing well done, do it yourself.

16. Cel ce învață încontinuu este un om deștept, iar cel ce se crede învățat, nu e înțelept.
Live and learn.

Muncă Work

17. Cel ce muncește învață.
In doing we learn.

18. Ce nu poate face un singur om fac mai mulți împreună.
Many hands make light work.

19. Cine lucrează, acela, se cade să mănânce.
No pains, no gains; A horse that will not carry a saddle must have no oats.

20. Cine nu lucrează să nu manânce.
He that will not work shall not eat; A horse that will not carry a saddle must have no oats.

21. Cine nu muncește nu mănâncă.
He that will not work shall not eat.

22. Cine spune multe face puțin.
They brag most that can do least; Good words without deeds are rushes and reeds.

23. Cine voiește să se îmbogățească din plug trebuie să-l poarte de coarne.
The plough goes not well if the ploughman hold it not; Let them that be cold, blow at the coal.

24. Când te apuci de vreo treabă, n-o lăsa fără ispravă.
Better never to begin than never to make an end; if you buy the cow, take the tail into the bargain; Let him that beginneth the song, make an end.
25. Cu muncă șă îngăduială dinții șorecuțului taie odgonul de la corabie.
A mouse in time may bite in two a cable.
26. Cum vei sămăna, așa vei secera.
As they sow, so let them reap.
27. Dă din mâini și Dumnezeu îți va ajuta.
God helps those who help themselves.
28. De multe ori unii samănă și alții seceră.
One beats the bush and another catches the birds.
29. După lucru e bun repausul.
All work and no play makes Jack a dull boy.
30. Fă-ți datoria, și nu te teme.
Do your Duty, come what may.
31. Harnic ca o albină, strîngător ca o furnică.
Industry is fortune's right hand, and frugality her left.
32. Lucrează de-nghețată și mănîncă de-asudă.
Eat till you sweat and work till you freeze.
33. Lucru face sănătate, trînda tot păcate.
By doing nothing, we learn to do.
34. Lucrul lungește viața și lenea o scurtează.
Better to wear out than to rust out.
35. Multă lucrare face pe meșter bun.
Use maketh mastery; Use/Practice makes perfect.
36. Multe mâini fac sarcina mai ușoară.
Many hands make light work.
37. Munca ne scapă de trei mari rele: de urît, de fapte rele și de neavere.
Be not idle, and you shall not be longing.
38. Munca sfințește locul.
Work consecrates a place.
39. Muncește azi ca să mănînci mâine.
Toil today and you'll eat tomorrow.

40. Nimeni nu moare de lucru.
Work never killed anyone.
41. Prin muncă și prin stăruință vei ajunge la dorință.
Care and diligence bring luck; industry is fortune's right hand, and frugality her left.
42. Pune mîna și o să pună și Dumnezeu milă.
Use the means and God will give the blessing.
43. Puține cuvinte și ispravă mai multă.
Few words and many deeds; More matter, less art.
44. A face/a învață bärberia pe capul altuia.
A barber learns to shave by shaving fools.
45. Cel mai bun vînător, cel ce vine cu vînat.
He plays best that wins.
46. Cizmarul umblă cu cizmele sparte.
None more bare than the shoemaker's wife and the smith's mare.
47. Cîrmaciul bun scapă din furtună.
A good pilot will ever escape a storm.
48. Crîșmaru cu un gând și bețivul cu alt gând.
The horse thinks one thing and he that rides him another.
49. Cu două bucătărese iese ciorbă prea sărată sau nesărată.
Too many cooks spoil the broth.
50. Cu învățul unuia și cu părul altuia.
A barber learns to shave by shaving fools.
51. Dacă nu știi să vopsești Nu te pune să mânjești
He may ill run that cannot go.
52. De multe ori ce este scăzut în fire, meșteșugl cum se cade plinește.
Murture is above nature; Art improves nature.
53. Din bucățele cojocarul blană mare face.
Penny and penny laid up will be many.
Many a little makes a mickle.
54. Douăsprezece meserii / Treisprezece sărăcii
A man of many trades begs his bread on Sunday.
55. După grădinar și florile.
The workman is known by his work.

56. I-a venit doctorul după moarte.
After death the doctor.
57. În casa lăutarului fiecare joacă.
In a fiddler's house everyone sluggards.
58. În lipsa cârmaciului, corabia se cufundă.
Master absent and house dead.
59. Judecătorul e ca osia de cai, cum o ungi nu mai scîrțîie.
A layer's opinion is worth nothing unless paid for.
60. La grădinari castraveți să nu vinzi.
An old fox needs learn no craft.
61. Lăutarul cîntă mai bine când își cîntă lui.
The parson always christens his own child first.
62. Lucru laudă pe meșter.
A carpenter is known by his chips.
63. Meșterul se cunoaște la lucru.
The workman is known by his work.
64. Meșterul e totdeauna cu banul în mîină.
He who has an art has everywhere a part;
He that learns a trade hath a purchase made.
65. Meșteșugul e brățară de aur.
A handful of trade is a handful of gold.
66. Meșteșugul vreme cere, nu se-nvață din vedere.
Use maketh; Use/Practice makes mastery.
67. Multe știe, multe croiește și nici una nu isprăvește.
Jack of all trades, and master of none.
68. Nimeni nu se naște meșter.
None is born master. No man is his craft's master the first day.
69. Păstorul cel bun cel ce tunde oaia și nu o jupoaie.
A good shepard must fleece his sheep, not flay them.
70. Sacul popii îi fără fund.
When heather – bells grow cockle – shells, the miller and the priest will forget themselves.

71. Și cel mai bun căruțaș răstoarnă carul pe cel mai bun drum.
The best cart may overthrow.

72. Tot olarul laudă oala sa.
Every pedlar praises his needls.

73. Un meșteșug îi cât o moșie.
He that learns a trade hath a purchase made.
He who has an art has everywhere a part.

74. Văzut-ai vreun ciubotar cu ciubote bune?
None more bare than the shoemaker's wife and the smith's more.

75. Vizitiul prost bate calul bun.
A bad workman quarrles with his tools.

76. Vrednic este muncitorul de plata sa.
The labourer is worthy of his hire.

Om Man

77. Ce-și face omul singur nici dracul nu mai poate să-i desfacă.
The evil we bring on ourselves are the hardest to bear.

78. Chipul omului e oglinda sufletului.
A good face is a letter of recommendation; A fair face cannot have a crabbed
heart.

79. Cunoaște întâi omul, apoi tainele îi descopera.
Before you make a friend eat a bushel of salt with him; Sudden friendship,
sure repentance.

80. Decât să muști omul din dos, mai bine mușcă-l din față.
He who wants to strike let him strike from the front not from behind.

81. De la omul cinstit e destul un cuvânt.
An honest man's word is as good as his bond.

82. Din același aluat sunt făcuți toți oamenii.
Men are all made of the same paste.

83. Din omul bun, bun lucru iese.
It better were within, better wools come out.

84. După amici se cunoaște omul.
Like will to like; Tell me with whom thou goes, and I'll tell thee what thou
doest.

85. Fapta bună laudă pe om.
An ill deed cannot bring honour.
86. Găina care cîntă nu ouă.
You cackle often, but never lay an egg.
Much bruit, little fruit.
87. Nu după suman trebuie judecat omul.
It is not the gaz coat that makes the gentelman.
88. Nu e om fără cusur.
Every man has his faults
89. Numai când pui cu omul în plug, îl cunoști bine.
The proof of the pudding is in the eating.
90. Nu va scăpa omul de ce e ursit să pățească.
There is no flying from fate.
91. Omu-i om și numai om.
Remember thou art but a man.
92. Omul bețiv, la beție, scoate din gură ceea ce are la trezie.
Fair chieve good ale, it makes many folks speak as they think.
93. Omul bun după faptă se cunoaște.
Gentle is that gentle does.
94. Omul ca lumânarea, când luminează atunci se sfârșește.
A candle lights other and consumes itself.
95. Omul care este harnic totdeauna are praznic.
He that labours and thrives spins gold.
96. Omul cel năvălit rău, tot la rău e gândul său.
To the jaundiced eye, all things look yellow.
97. Omul cinstește haina, nu haina pe om.
It is not the coat that makes the gentleman.
98. Omul cinstit se ține de cuvânt.
An honest man ever keeps his word.
99. Omul când e să se înece se agață și de un pas.
A drowning man will catch at a straw.
100. Omul când îmbătrânește, copilărește.
Old men are twice children.

101. Omul cât să-mbătrânească tot cere să mai trăiască.
None do old that he hopes not for a year of life.

102. Omul cât trăiește învață și tot moare neînvățat.
We are aye to learn as long as we live.

103. Omul cât trăiește tot află.
The longer we live the more wonders we see.

104. Omul cu meșteșug nu pierde.
Who hath a good trade through all waters may wade; He who has an art has everywhere a part; He that learns a trade hath-a purchase made.

105. Omul cuminte își cumpără vara sanie și iarna car.
In fair weather prepare for foul; He is wise that is ware in time.

106. Omul cu răbdarea/ Trece chiar și marea.
Patience overcomes all things.

107. Omul cu rușine pierde/ Nimeni nu-i dă pînă nu-i cere.
He that cannot ask, cannot live.

108. Omul după ce moare atunci darul i se cunoaște.
In life you loved me not, in death you bewail me.

109. Omul după grai, ca clopotele după sunet îndată se cunoaște.
The bird is known by his note, the man by his words.

110. Omul e ca iarba, zilele lui ca floarea.
Man is like grass and his days resemble flowers.

111. Omul e ca un puț cu apă: cu cât face mai mult bine, cu atât mai mult îi vine.
Never be weary of well doing.

112. Pe om în viață pățaniile-l învață.
Experience is the mother of wisdom; An ounce of practice is worth a pound of percept.

113. Să fugi de omul însemnat ca dracu.
Beware of him whom God hath marked; Beware of breed.

114. Tot omul e împărat în casa lui.
A man's house is his castle.

115. Un om macină, altul face azimă de faima lui.
The poor man turns his cake and another comes and takes it away;
One beats the bush and another catches the bird.

Lefter, V. 1978 *Dictionar de proverbe român-englez*, Ed. Științifică și enciclopedică, București

IMAGE-TEXT-CREATIVITY IN THE DISCOURSE OF ADVERTISING. ANALYSIS AND PERSPECTIVES DURING COVID PANDEMIC TIMES

Carmen Neamțu

Assoc. Prof., PhD, „Aurel Vlaicu” State University of Arad

Abstract: I strongly believe that in the field of advertising discourse we can talk about a strategy for creating an advertising message. The strategy must have a purpose, that of convincing. Starting from these differences, I talked to the German photographer of Romanian origin, marinel Brincău, who design, in Germany, a billboard for the opera Carmen by G.Bizet. I wanted to know what elements he considers important in creating a memorable advertisement.

We can say that the modern directions of current advertising creation tend to overestimate the importance of the image, of the visual, in the detriment of the written message. Images are more ambiguous than the linguistic message and that is why they are often accompanied by words.

The Covid 19 pandemic hit the advertising industry, leaving a hole of over 100 million in the advertising market, as a recent Media Fact Book study show us. The study speaks of a strong impact of the pandemic on the advertising market, in a period with many blocked economic sectors and advertising budgets that have shrunk by more than 100 million euros. After the pandemic, the advertising market will rise, estimates Initiative, to only 400 million, with over 100 million below the initial estimates.

A chapter of the paper focuses on creativity in times of pandemic, presenting the most creative advertising concepts in the summer of 2020 and some mistakes recorded during this period.

Keywords: creativity in ads, analysis and perspectives during the Covid 19 pandemic times

Imagine-text-creativitate în discursul reclamei. Câteva perspective de analiză

Cred cu tărie că în domeniul discursului publicitar putem vorbi de o strategie a creării mesajului reclamei. Conform teoriei jocurilor, strategia s-ar putea defini ca *ansamblu de reguli* care guvernează comportamentul jucătorului în orice situație de joc posibilă. Orice strategie implică un *SCOP* și câteva *REGULI* (prin care jucătorul își evaluează situația de joc și realizează mutările ce vor urma) și o *succesiune de alegeri* care traduc un *PLAN*¹. Strategia are neapărat un *SCOP*, acela de a convinge. Pornind de la aceste departajări, am discutat cu artistul fotograf german de origine română, Marinel Brîncău, care a conceput, în Germania, un panou publicitar la opera *Carmen* de G. Bizet. Am dorit să aflu care sunt elementele pe care le consideră importante în realizarea reclamei. Spicuiesc din răspunsul primit: „*Mesajul reclamei în acest caz îmi era foarte clar: Carmen e o femeie frumoasă. Dar cum să fac asta? Cum s-o spun și celorlalți? Atunci am scris așa: «Bărbați, părăsiți-vă femeile și mergeți la Carmen!»*», fără să specific la care *Carmen*. Jos, am adăugat cu un alt corp de literă, mai mic, sala unde avea loc concertul, ora exactă, *filarmonica*“.² Întrebat fiind care crede că e cel mai important lucru atunci când vrei să faci reclama unui produs, artistul consideră că: „*Cel*

¹ Carmen Neamțu, *Reclame pe limbă. Publicitate și ubicuitate*, Ed. Mirador, 2012, p.70.

² Idem, art. „Despre seducția mesajului publicitar”, în „Observator cultural”, nr. 374.

mai important e să știi o informație de bază: pentru cine faci reclama, ce vrei să spui prin ea și, mai ales, cum. Pentru mine, faptul că sunt sub presiunea timpului mă favorizează creativ. Termenul limită al predării lucrării mă impulsionează să avansez. Cred însă că cel mai bine se muncește în echipă. Analiza în grup aduce succesul scontat“. Încercând să dezvăluie secretul (dacă există unul!?) al reușitei unei reclame, M. Brîncău acordă elementului care șochează valoare de necontestat: „Elementul șoc e cel mai important. Culori șocante, în combinații de fonduri galbene cu scrisuri albastre și fundaluri portocalii pe un scris violet“.

Referitor la imagine și retorica ei, Brîncău precizează că direcțiile moderne de creație publicitară actuale tind să *supraliciteze importanța imaginii, a vizualului, în detrimentul mesajului scris*, putându-se vorbi chiar de o tendință în afișajul stradal german, în sensul proliferării unor panouri pe care e desenată o spirală mare și în mijlocul ei un punct sub care stă scris textul: *Vedeți, reclama și-a făcut efectul pentru că v-am atras atenția*. În fața reclamelor de acest tip, receptorii au înaintat foarte aproape de panou ca să citească mesajul minuscul în comparație cu mărimea spiralei care le focaliza privirea pe textul sau produsul promovat.

Ca mijloc de comunicare, „imaginile sunt mai ambigue decât mesajul lingvistic și de aceea ele sunt, deseori,acompaniate de cuvinte“. Și atunci de ce sunt atât de des folosite? se întreabă Torben Vestergaard și Kim Schröder³. Răspunsul stă în chiar ambiguitatea imaginii, care te invită s-o interpretezi. „Imaginile nu mint (...)– suntem tentați să spunem mereu – dar știm că cerul din țigările Winston nu e așa de albastru”⁴. Fotografiile nu par a avea un cod, ca în mesajul lingvistic. „Orice enunț în cuvinte așteaptă un răspuns înapoi în cuvinte, dar o imagine foto nu trimite un așa de clar răspuns rațional. Zâmbim când citim că săpunul X va face femeia mai frumoasă, dar atunci când în reclamă apare și o imagine cu o femeie superbă ținând săpunul, nu mai suntem chiar atât de sceptici”⁵. Iată o reclamă din Arad, la un magazin de amanet, unde degetul pe care stă inelul bun pentru amanetat, prezintă un gest discutabil. Iar reclama la un club de păcănele copiază titlul unui roman celebru, *50 Shades of Gray*. Cât de creativi au fost semnatarii acestor reclame?

³ *The language of advertising*, Basil Blackwell Publisher Ltd., 1985, p. 42.

⁴ Carmen Neamțu, op.cit., p.72.

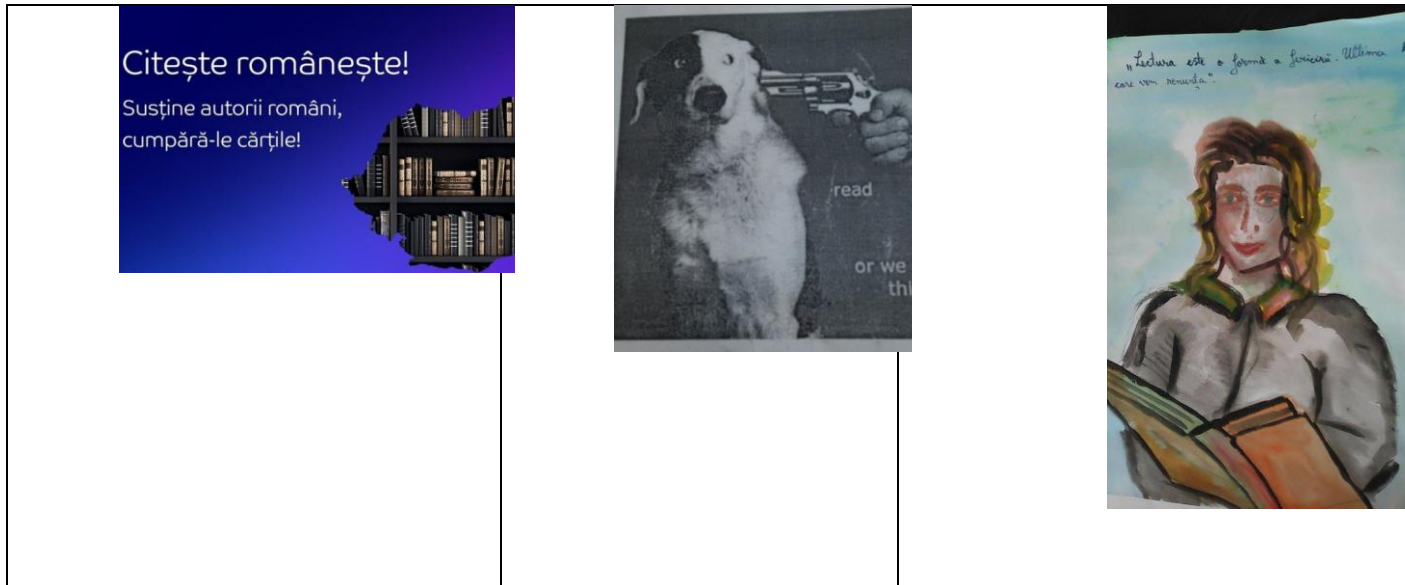
⁵ Roland Barthes, **The Rhetoric of the Image**, apud Stephen Heath, **Image-Music-text**, London, Fontana, 1977[1964], pp.32-51.

Specialiștii în imagine publicitară susțin că nu poți „arunca” oricum o fotografie în reclamă. Gunther Kress și Theo van Leeuwen⁶ ne atrag atenția că citim de la stânga la dreapta și ar fi indicat ca și fotografia reclamei să urmeze acest tipic. Când fotografia e în stânga, textul reclamei e normal să stea în dreapta, dar când textul e în stânga, imaginea-surpriză cu produsul nu poate sta decât în dreapta paginii.

Iată câteva reclame (cu impact discutabil) care îndeamnă la citit.

⁶ *Reading Images*, Victoria, Australia, Deakin Press, 1990.

Chiar și atunci când reclama nu pune accent pe cuvinte, ea le așteaptă: „Reclamele ce nu pun preț pe cuvinte mizează pe așteptările noastre că vor fi și cuvinte (...)”.⁷ Pe geamul mașinii Asociației Speologice din Arad regăsim numele memorabil al asociației și logoul ei. Un alt exemplu de text creativ, este și cel al unui magazin care comercializează cuie: *Vrei să ai casa la munte?*

Vrei cea mai tare mașină de pe piață?

Vrei o vilă la mare?

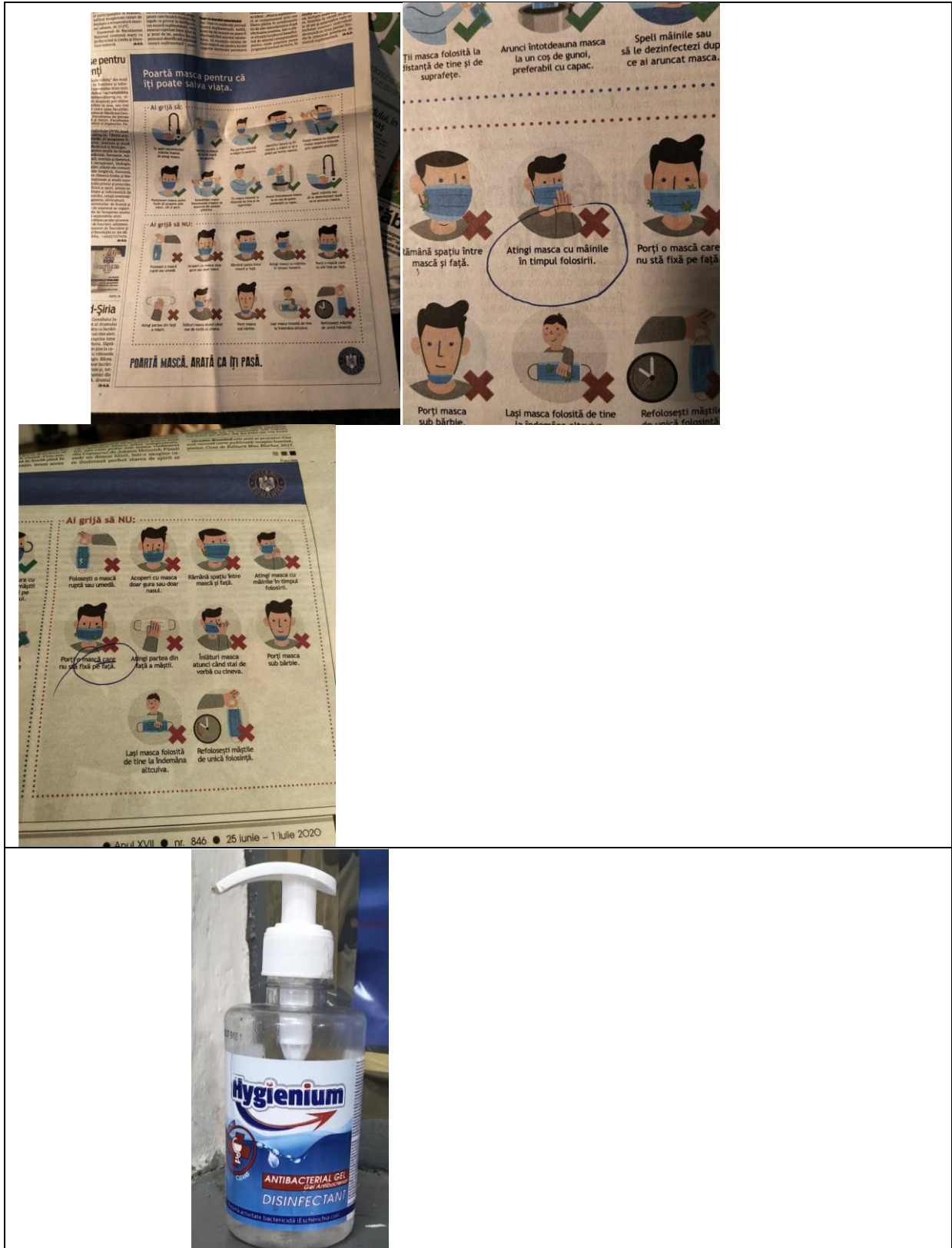
Vrei să îți petreci vacanțele în Insulele Canare ?

Vrei o amantă de nota 10?

Magazinul nostru îți oferă o gamă variată de cuie în care să-ți pui pofta!

În timpul pandemiei, am înregistrat cacofonii în redactarea reclamelor guvernamentale referitoare la purtarea obligatorie a măștii de protecție, dar și greșeli la nivelul lingvistic al enunțului: desinfectant/dezinfecant sau distanțiere/distanțare socială.

⁷ Trevor Pateman, *How is Understanding an Advertisement Possible?*, apud H. Davis & P. Walton, eds., *Language, Image, Media*, Oxford, Basil Blackwell, 1983, pp.187-204.

Ministrul Costel Alexe, filmat la o sedință cu 100 de liberali, într-un restaurant, încălcând regulile stării de alertă

Fără măști sau distanțare socială

100 de liberali lepei s-au strâns la o sedință într-un restaurant pentru a valida candidatura lui Mihai Chiriac la primăria Iașului. În imaginea prezentată de publicația Evz.ro, cei mai mulți dintre participanți stăteau de alertă, iar scaunele nu sunt distanțate. Situația de alertă interzice organizarea de evenimente în spații închise cu mai mult de 20 de persoane.

28.06.2020, a fost organizat într-un loc public, cu respectarea tuturor normelor precizate în actele normative în vigoare care reglementează măsurile de restricție specific stării de alertă. Evenimentul a fost organizat cu respectarea măsurilor de distanțare

dan ducă

Service Opel

Raport privind starea mașinii

Căutare EVZ 28 Coronavirus ActiviAcasa Noi suntem statul Dosare de presă cu Mirela Cureau

Sindicatul din poliție au răbufnit: Românii nu respectă distanțarea socială

Autor: Lucian Ionescu 1 Iulie 2020

Reclama în pandemia de Covid 19

Pandemia de Covid 19 a lovit și industria reclamei, lăsând o gaură de peste 100 de milioane în piața de publicitate⁸. Un studiu Media Fact Book vorbește de un impact puternic al pandemiei asupra pieței de publicitate, într-o perioadă cu multe sectoare economice blocate și bugete pentru reclame care s-au micșorat cu peste 100 de milioane de euro. Raportul celor de la Media Fact Book arată cum înainte de pandemie, estimările pentru piața de publicitate din România săreau de jumătate de miliard de dolari, pentru prima dată din 2008 încoace. (Media Fact Book 2020, lansat de Initiative). După pandemie, piața de publicitate se va

⁸ „Impactul pandemiei: Peste 100 de milioane de euro "gaura" în piața de publicitate”, Pagina de media, <https://www.paginademedi.ro/2020/06/impactul-pandemiei-pest-100-de-milioane-de-euro-gaura-in-piata-de-publicitate-raportul-media-fact-book/>, 30 iunie 2020, art. de Petrișor Obae.

ridica, estimează Initiative, la doar 400 de milioane, cu peste 100 de milioane sub estimările inițiale. Publicitarii sunt optimiști, scrie Pagina de media.ro: „Ne putem reveni mai repede ca în 2008, dar «gaura» de 100 de milioane e valabilă în situația în care nu mai avem un nou val de restricții”.

„Piața românească de publicitate media este o piață ajunsă la maturitate și unul dintre motivele care ne dau speranțe în redresarea trendului negativ este tocmai faptul că actorii pieței au învățat din experiența crizei anterioare și reacționează acum cu mai multă precauție. De aceea, ne simțim încurajați să credem în premisele unei ieșiri din această zonă gri mai ușor decât s-a întâmplat în episodul 2009 – 2010. Desigur, evoluția pieței media depinde în mare măsură și de evoluția macroeconomică a României, iar scenariul pe care îl propunem este în strânsă legătură cu recuperarea parțială a celor mai multe zone media până la sfârșitul anului și nu ia în calcul un potențial impact generat de noi restricții spre finalul lui 2020”.

(Alexandra Olteanu, Managing Director, Initiative, pentru Pagina de media.ro)

Conform raportului Media Fact Book, pentru 2020, din pricina crizei generate de pandemia COVID-19, se estimează pierderi de 47 de milioane de euro pentru TV, în scădere cu aproximativ 15% la nivelul investițiilor față de anul trecut. Inițial, fără covid, piața TV era estimată la aproape 320 de milioane de euro. Acum, estimările sunt de 260 de milioane. În 2019, reclamele TV au totalizat aproape 310 milioane de euro (un mic plus, de 8 milioane, față de anul precedent)

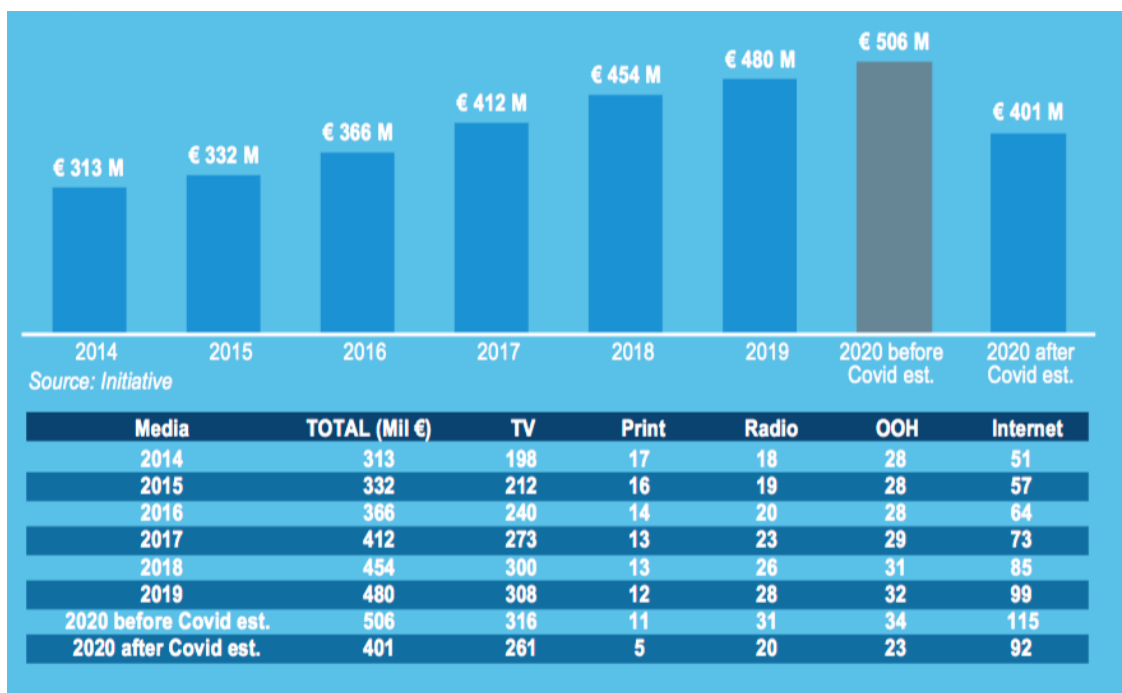
Piața totală de publicitate digitală era estimată la 115 milioane de euro. După criza declanșată de coronavirus, estimările au fost ajustate la 92 de milioane de euro, adică o scădere de 7%. De notat însă un aspect important precizat de raport: aici sunt incluse toate formele de publicitate digitală: local display, Google, Facebook și programatic, cu ponderi diferite. În timp de partea de local a scăzut dramatic, celelalte paliere au echilibrat puțin procentul.

Un exemplu de cum era împărțit digitalul în 2019. Atunci, piața era de 99 de milioane. Dintre aceștia: 52% Google; 23% Facebook; 7% Programatic; 18% local display.

Print - Cu distribuția la chioșcuri blocată, publicațiile pe hârtie au resimțit aprig pandemia: 5 milioane de euro vor trage de pe piață în contextul crizei, față de 11 cât erau estimările inițiale.

Radio - Posturile de radio ar fi încasat, fără covid, peste 30 de milioane de euro. În contextul epidemiei, estimările MediaFact Book se ridică la 20 de milioane de euro. Cu o treime mai puțin.

Outdoor - Estimările inițiale, într-un context "normal", se ridicau la 34 de milioane de euro. Pandemia a dat estimările peste cap: 23 de milioane de euro este estimarea pieței de outdoor în 2020. (sursa: Media Fact Book, <http://www.mediafactbook.ro/>)

Piața de publicitate în ultimii ani, pe medii, sursa: Media Fact Book, Initiative

Creativitate pe vremea pandemiei

ADC, organizația care reunește creativii din agențiile de publicitate, a publicat cele mai tari idei publicitare lansate în luna iunie 2020⁹. Un proiect *Lidl* este, din nou, în centrul atenției în topul ADC. Campania *Bucate ca la Carte* a câștigat titlul de *Lucrearea lunii* și s-a clasat pe primul loc în categoria Digital. Al doilea episod, *Masa lui Caragiale*, continuă seria lansată de agenția MullenLowe pentru Lidl – Cămara Noastră. Seria urmărește modul în care scriitorii celebri ai literaturii române prezentau în operele lor bunătăți tradiționale locale. *Masa lui Rebreanu*, primul episod al campaniei, a fost proiectul lunii martie 2020:

„Masa lui Caragiale - o nouă execuție remarcabilă dintr-un proiect remarcabil, de la insight-ul proustian până la madeleinele din instore și un exemplu de cum să deschizi un brand unui target premium”. (Alex Negoescu, group creative director, Publicis România, membru ADC*RO)

Locul al doilea, în categoria Digital, este ocupat de campania de lansare a jocului *The Last of Us Part II* în România. Pentru a celebra momentul, agenția SmartPoint și brandul PlayStation au creat împreună cu Surorile Osoianu un cover românesc al piesei *Through the Valley*. Artiștii au interpretat și adaptat soundtrackul cântat de protagonistul jocului într-o doină cu accente tradiționale.

Locul al treilea - noul serial online semnat de MRM/McCann pentru KFC: *The Croppers*. Proiectul prezintă aventurile găștii *The Croppers* și modul în care cei patru membri pot transforma orice fotografie în postul perfect de Instagram. Echipa creativă este formată din: Corina Ion, Head of Art Directors, și Ioana Enache, Copywriter.

Mențiuni au fost acordate proiectului *Catalogul de Furturi* (semnat de Mercury 360 pentru Poliția Română. Campania de conștientizare evidențiază faptul că imaginile postate pe rețelele sociale în timpul pandemiei expun bunurile de valoare din locuințe, atrăgând atenția infractorilor. Creativii din spatele campaniei au fost Alexandru Neculae, Senior Art Director, și Camelia Grad, Senior Copywriter) și campaniei de rebranding a

⁹ Vezi: Raul Bambu, „TOP ADC. Cele mai creative idei la-nceput de vară. O campanie Lidl, proiectul lunii iunie. KFC, Regina Maria sau reclamele cu Ghiță Ciobanul, pe listă”. 6 iulie 2020, <https://www.paginademedi.ro/2020/07/top-adc-iunie-2020>.

Centrul Național al Dansului București, semnată de Daniel&Andrew Studio (Centrul a anunțat schimbarea site-ului pe contul de Instagram ca un gest de apropiere adaptată vremurilor de distanțare socială) și proiectului Lidl: Campania *În familie, facem mereu loc*, semnată de Mullen Lowe.

Mențiune în categorie are și campania Telekonomie, semnată de Leo Burnett pentru Telekom. Spoturile campaniei prezintă sfaturile pe care Ghiță Ciobanu i le dă prietenului său Niță pentru a-l convinge că portarea la Telekom este soluția problemelor sale (concept Andreas Aron, Group Creative Director, Viorel Holovach, Senior Art Director, și Șerban Tudorache, Copywriter).

În categoria Outdoor, primul loc a fost ocupat de către execuțiile de la metrou pentru campania *Ascultă-ți corpul*. Proiectul a fost semnat de agenția CAP pentru Regina Maria. Afișele de la metrou explică motivele pentru care trebuie să fim în continuare precauți și responsabili față de noi și de cei din jurul nostru, chiar dacă restricțiile încep să se ridice. (Echipa creativă: Attila Hun, Cătălin Rulea, Art Directors, Marius Aldea și Codin Caradimu, Copywriters).

Primul loc la categoria Print a fost i-a revenit copertei cu numărul 40 a revistei DoR - Vară 2020. Acest număr vorbește despre felul în care s-a resimțit perioada de pandemie, ce provocări a adus și ce schimbări s-au produs. Ilustrația prezintă situația cu care ne confruntăm cu toții și pe care fie o acceptăm cu resentiment, fie o îmbunătățim în avantajul nostru. (Dan Perjovschi, Ilustrație, Oana Barbonie, Editor vizual și Artemisa Pascu, Designer).

Pe locul doi se află coperta albumului *By your Side* pentru Matthew Sommers și Adam Fuller. Designul albumului prezentat pe un disc vinil este realizat de Bogdan Ceașescu și Sebastian Pren.

Mențiune: afișul Documentary Mondays, creat de Daniel&Andrew Studio pentru Centrul Ceh. Posterul anunță o nouă ediție a programului de proiecții, cu mențiunea că de această dată evenimentul se va desfășura online. Documentary Mondays a devenit parte a unui program internațional, organizat alături de Centrele Cehe din Berlin și Londra.

În tabelul de mai jos am sintetizat campanile câștigătoare la secțiunea creativitate, vara anului 2020:

Campania „Bucate ca la carte”, Concept Lidl, Masa lui Caragiale.

<p>Campania de lansare a jocului <i>The Last of Us Part II</i> în România. Surorile Osoianu, cover românesc al piesei <i>Through the Valley</i>. Artiștii au interpretat și adaptat soundtrackul cântat de protagonista jocului într-o doină cu accente tradiționale.</p>	
<p>Noul serial online semnat de MRM//McCann pentru KFC: <i>The Croppers</i>. Proiectul prezintă aventurile găștii <i>The Croppers</i>.</p>	
<p>„Catalogul de furturi”, pentru Poliția Română.</p>	
<p>Campania de rebranding a Centrului Național al Dansului București.</p>	

Lidl: Campania *În familie, facem mereu loc.*

Campania „Telekonomie”, serviciul Telekom.

Campania „Ascultă-ți corpul”, outdoor metrou, pentru Rețeaua de spitale „Regina Maria”.

Numărul 40 al revistei DoR - Vară 2020, Print.

<p>Coperta albumului „By your Side” pentru Matthew Sommers și Adam Fuller.</p>	
<p>Afișul Documentary Mondays, creat de Daniel&Andrew Studio pentru Centrul Ceh.</p>	

BIBLIOGRAPHY

- Heath, Stephen, *Image-Music-Text*, London, Fontana, 1977[1964].
- Kress, Gunther și Theo van Leeuwen, *Reading Images*, Victoria, Australia, Deakin Press, 1990.
- Media Fact Book, <http://www.mediafactbook.ro>.
- Neamțu, Carmen, art. „Despre seducția mesajului publicitar”, în „Observator cultural”, nr. 374.
- Neamțu, Carmen, *Reclame pe limbă. Publicitate și ubicuitate*, Ed. Mirador, 2012.
- Pateman, Trevor, *How is Understanding an Advertisement Possible?*, apud H. Davis & P. Walton, eds., *Language, Image, Media*, Oxford, Basil Blackwell, 1983.
- Vestergaard ,Torben și Kim Schröder, *The language of advertising*, Basil Blackwell Publisher Ltd., 1985.
- www.paginademediam.ro/2020/07 iulie și 30 iunie.
- Media Fact Book*, 2020.

CULTURAL AND LINGUISTIC PATTERNS IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION: ECONOMICS LANGUAGE

Voica Radu-Călugăru

Assoc. Prof., PhD, „Aurel Vlaicu” University of Arad

Abstract: Globalization is one of the particular forms of the contact between cultures: cultural identity and its preservation versus giving up to represent one of the main issues to be discussed. The matter of European integration versus globalization generates new issues with implications for social, economic and cultural. Regardless of the sector in which the program of globalization becomes active, the phenomenon will be found in linguistic default. Language contains society and the vocabulary is the most dynamic system, the detector of all social changes and of technical or scientific progress. The vocabulary of English is the main source of new, the linguistic novelties showing up in this idiom that became the main instrument of linguistic globalization. So, the first speakers who will face these novelties are even the native speakers of English. In terms of “globalization” we could speak about a language of globalization, a lingua franca of present-days. Connecting to the new realities means adopting these realities at least in lexical: multinationals, holistic approach to the environment and ecosystems, globalization of communication and information services represent permanent challenges not only in economic, political or social, but also at linguistic level.

Keywords: globalization, lingua franca, linguistic ideology, cultural identity, cultural interference, linguistic contacts, Economics language

1. Linguistics and Economics. Contemporary Approache

Linguistics and Economics are two areas with different points of convergence, since the social dynamics and that of economic reality intertwine, reflecting, in turn, linguistically. The approach of linguistic phenomena from the perspective of Economics can enroll in several directions, such as: economic terminology contribution to enriching and upgrading the vocabulary of a language; implementation of different language policies based on political ideology and cultural era; multilingualism in a global context (transition from native languages to international communication languages, with the values of global culture – especially in the case of bilingual or multilingual speakers from corporations); language skills and economic prosperity (may pass to a higher level economically, financially and socially by language – currently, through English).

Economic and financial field contains the material wealth indicators of the degree of financial and economic independence of a people. This material dimension of existence is rooted in the spiritual and cultural state of a nation, in its ability to develop capitalizing own spiritual resources, and, also, the ability to adapt to new and change. All these issues, either economic or spiritual, are quantified in language. The dynamics *language – society* contains the *language – economy* report falling into *spiritual – material interdependence*.

In the current era, *economic globalization* brings *global cultural values* through *linguistic globalization* and social uniformity.

Romanian society after the *Revolution of 1989* faced major changes that meant, primarily, integration into a market economy, facing new realities of a society that assimilated long before other values. Language is the first interface of these changes, the new realities required terms to be called and these terms were not included in the Romanian vocabulary. Thus, modernizing Romanian lexis during this period was done mainly by the contribution of terms of economic, financial and professions. Also, the management and marketing terminology plays an important role in this new economic and cultural paradigm. Romanian native speaker will renew vocabulary, will shape attitudes and mentalities by assimilating economic terms, the language currently in firms, companies and corporations.

2. Economic globalization and linguistic globalization

Globalization represents a particular form of contact between cultures but the result of this phenomenon occurred, in the first instance through language, is flattening and the uniform of the identity structures of a people. Cultural identity and preservation of the spiritual profile of a people alongside facing of globalization is an important aspect of this relationship: the today globalized society faces of multiculturalism and multilingualism, the phenomenon of acculturation creeping quietly to European level, too. Multiculturalism requires vitality of spiritual profile of people and it rooted in multilingualism, language scored spiritual genetic code of people. However, globalization in economic, political or administrative folded over linguistic globalization that has brought with it a system of values to be taken by default.

Europe proposes the formula of European integration in the globalization counterweight, both being, ultimately, an attempt of homogenization, of disturbance of what means pure identity essence both spiritually and linguistically. New cultural reality, the globalized one, is generated by economic and political objectives, thus advancing pragmatic attitude, the efficiency and financial criteria representing a priority. An artificial structure with its own values, with reflexes already created, is folded both on small or great cultures, setting up a new type of humanity, composed of fellows eminently citizens of the planet, who to adapt to future are lost in the mixture of borrowed values.

So, globalization, controversial concept, long debated and analyzed, is a constant formula of nowadays, certainly of the future, too, whereas, at least economically and financially, this new vision is more strongly contoured. Regardless of the field in which this program becomes active, globalization phenomenon will be found implicitly linguistically, too. Language contains society and vocabulary is, as it is known, the most dynamic system, the detector of all social transformations, of technical or scientific progress. English vocabulary is the main source of new elements, language novelties making their appearance in this idiom became the main instrument of linguistic globalization. So, the first who will face these lexical novelties are even native English speakers. It creates a language of globalization, a lingua franca of present-days. Connecting to new rhythms means taking these realities at least in lexical: multinational companies, global approach of the environment and ecosystems, globalization of communication and information services, representing permanent challenges not only in economic, political or social, but also linguistic. (Radu, Voica, 2013: 187-188)

Currently, English language is the first requirement for entry into the modern world. English means opportunity for advancement in the workplace, access to everything involving this new era in the virtual and real. About the contemporary international influence of English it is speaking more and more in terms of linguistic globalization generated by the rhythms of economic contacts, of political and social aspects of the XXI

century. Picone states that terrible spread of English is due to its quality of “vehicle” of a culture of a global nature:

There is an international cultural dynamics that accompanies all of this technology of integration. Hence, to explain English domination, one can point, in the first instance, to a host of technological, economic and political factors. English, more than any other living language exists in association with an archi-culture whose elements though often sourced in the Anglophone world, are being accepted and elaborated internationally. (Picone, 1996: 27)

English influence on the vocabulary of languages of international communication also meets a need for efficient and rapid communication in the context of hasty social and economic transformations. The loan of English terms characterizes not only languages spoken, for example, in South-Eastern Europe, where modernization of social and political life was long delayed by political circumstances, but also languages such as French, Italian, Spanish, German or Chinese as a result of political and economic contacts, of bilingual speakers and of audio-visual and printed media.

3. Romanian language and linguistic globalization

3.1.1 Economics terminology and the dynamics of current Romanian language vocabulary

Current period, faced with great changes in all spheres of social life, exercising its influence on Romanian language vocabulary. Media provides the reader or Romanian speaker a number of terms and phrases to understand that he is often forced to recourse to the dictionary. We mention just a few of them: *briefing* (“short presentation”, rom. *prezentare succintă*), *broker* (“mediator”, rom. *agent de bursă*), *consulting* (rom. *consultanță*), *duty* (rom. *atribuție de serviciu, taxă*), *holding* (“group of autonomous companies as power to act, with the same owner”, rom. *grup de companii autonome ca putere de acțiune, care au același proprietar*), *investment* (rom. *investiție*) *market* (rom. *piață*), *staff* (rom. *personal*), *store* (rom. *magazin*), *summit* (“meeting at high level”, rom. *întâlnire la nivel înalt*), we realize that the problem is not simple at all. This is because, apart from acquiring the meaning of these terms, there is the aspect of correct spelling and pronunciation. Most of the new current terms are provided by the Anglo-American vocabulary and, therefore, in many cases, their phonetic and graphic adaptation represents a problem. Some neologisms get hardly adapted to the specific of Romanian language, sometimes, they only remain as “outsiders”, because they cannot become functional due to incompatibility they manifest in relation to the grammatical structure of Romanian language.

There are fields of activity in which the pressure of neologism is particularly strong. These areas are economy and financial banking system as a whole. Terms existing in Romanian vocabulary between the two World Wars are updated.

Neologisms entering the specialized vocabulary come to satisfy the need to integrate and align these fields of activity to the international system.

Neologisms such as *briefing*, *broker*, *consulting*, *manager* (“person responsible for carrying on an activity or a group of people”; rom. *persoană care are responsabilitatea desfășurării unei activități sau a unei a activității unui grup de oameni*), *management* (rom. *știința conducerii*) have international circulation and facilitates quick and easy communication.

Neologisms were always regarded by linguists as necessary elements when they come to name a new concept, to replace an obsolete term or a group of words. Today, more than ever, the need for economy of language pleads for neologisms. Going on this idea we

could allow the presence of terms such as *broker*, *summit staff*, but drawing attention to the difficulties involved in their phonetic and orthographic adaptation.

Influenced by socio-economic factors, linguistic structures bind to each other in the range in which the linguistic exchange takes place. The linguistic contact established between English and Romanian is a direct one, and, in the same time, it is based on close cultural, economic and political contacts. Within the linguistic phenomenon of interference, the important role belongs to bilingual speakers that are beginning to incorporate in the *target language* (Romanian) elements of the *source language* (English). If marketing specific language, the transfer is made for missing concepts in the Romanian specialized vocabulary, it is a "loan of necessity".

Spreading of information was made both on oral and written way. How big is the contribution of the first kind of disseminating information it is difficult to establish. The result is important: the borrowing of the terminology of marketing and management and its integration into Romanian language. Romanian language, which is the *target language* proved receptive to this kind of novelties in language. It should be considered that the two languages are different in terms of phonological, morphological and syntactic, but the Romanian vocabulary is ready to record new forms.

During the last three decades of the twentieth century, the marketing and management vocabulary is used by a growing number of specialists and speakers not necessarily speaking English language.

3.1.2 Romanian language print media and Economics language

Media always facilitated quick assimilation of neologisms, the entering of new words of various languages contributing in the dynamics of vocabulary. If before 1990, the majority of loans were in French, Italian, Latin, now we face a "flood" of Anglicisms. In the 90^s many neological terms as *marketing*, *management*, *business*, *trend* etc. were little known to readers. Today some of these neologisms have been assimilated, adapted to Romanian vocabulary, others were rejected.

With globalization, growing economic interdependence of countries, the information explosion, specialized languages use more increasingly a large number of words borrowed from English. Being created in a foreign language as English, the terminology of marketing, management and business is taken not only of specialists from different countries, but also by common speakers.

Lately, the Romanian vocabulary is constantly transforming as a result of English loan words in various fields. Of the most "affected" fields by the large number of loans, we mention: Computer Science, Economics and Medicine.

The penetration of large number of economic Anglicisms in Romanian language is facilitated not only by media, and, also, by Internet, by trade and closer economic ties between countries. Although these words circulating in everyday speech and they are found in press, many of them are not recorded in normative papers or specialized dictionaries.

A significant number of Anglicisms used in specialized Romanian media are not assimilated, adapted to Romanian vocabulary, a careful analysis of economic Anglicisms used in the specialized press reflects their situation: if they are adapted or not, if they are registered or not in the Romanian language dictionaries. Also, Romanian language dictionaries present certain differences in the definition of economic terms.

Articles published in different journals with economic and financial profile such as *Săptămâna Financiară* or in the newspaper specialized in news of economics and business, *Ziarul Financiar*, represent an enlightening source on Romanian lexis dynamics for this stage. Checking these terms with Academic dictionaries of Romanian language (DEX'09,

DOOM², MDN), but also with economic and specialized dictionaries, such as *Dicționarul economic englez-român* and *Dicționarul de management și finanțe*, we find about the fluctuation from the specialized vocabulary towards the active vocabulary of ordinary speaker.

Analysis of print media specialized in Economics reveals a significant number of terms in field, number that far exceeds that of economic Anglicisms recorded in DOOM² (53 Anglicisms, such as *agreement, antidumping, banking, board* etc.). This shows that about one third of the words circulating in the specialized press have entered a process of adapting to the system of rules of the Romanian language. All the words recorded in DOOM² are found in DEX, too, where it is offered a general explanation (discount - "commercial discount") or a prescientific explanation as it is the case of words (*dumping* - "Sale of goods on the domestic market at prices lower than those on domestic and world market, practiced in some countries to eliminate competitors and seizure of foreign markets").

Economic Anglicisms, strictly specialized, are not recorded in general dictionaries such as DEX'09 and MDN with a few exceptions, such as: *factoring, fixing, hedging, joint venture, know-how*. MDN provides definitions, unlike DEX'09, to a larger number of economic Anglicisms, 58 terms. The terms which are found in MDN, but are not registered in DEX'09 are the following: *factoring, forward, freelancer, hedging, hot money, leadership, offshore, panel, pay back, panel, swap, telemarketing, teleshopping, workshop*. There are Anglicisms registered in DEX'09 which are not taken in account by MDN, such as: *advertising, auditor, banner, board, brain drain, duty-free, provider, second-hand, shopping, showroom*.

For the following words: *background, indoor* and *swing*, the two dictionaries offer very different explanations. *Background* is not recorded in a specialized dictionary like DER, but the meaning that is used by journalists "people with academic *background*" is to be found in the English dictionary, OBE: "the details of the person's experience, education, family" etc.

Romanian specialized dictionaries cover more terms borrowed from English than general dictionaries, their number amounted to 107. The definitions provided by economic dictionaries are generally the same.

If we consider all the dictionary definitions provided, they differ in certain situations. DEX'09 provides a general definition, for example, the word *audit* is defined as "professional examination of information in order to express a responsible and independent opinion in relation to standards", while MDN provides a prescientific explanation: "Control and auditing function of a company; process by which competent persons employed to collect and to assess evidence to form an opinion on the degree of correlation between the observed and certain predetermined criteria." DER provides only a brief explanation that is more a translation of the economic term *audit* - "auditing, checking accounts, receipts, audit".

Although specialized dictionaries record the explanation of most specialized terms circulating in media, the interpretation of the meaning of other loans remains problematic. Only in a few cases the words/phrases that are not recorded in dictionaries are explained in the article content: *bearish* (rom. *scădere*) *cheap whites* (rom. *țigări ieftine care nu aparțin vreunui brand cunoscut*); „ *cross selling* – rom. *vânzare-combinată* ”; „some *cost overrun-uri*” (in rom. *practic cu cât plătim mai mult decât ar trebui pentru achizițiile publice*); „it counts on the system „*pay as you go*” (rom. *plătește pe măsură ce merge*); e.g.: rom. „*costuri alternative trade-off*”; rom. „*fondurilor de capital de risc (venture capital)*”.

Of the words not found in dictionaries many belong strictly to financial sector: *investiție de tip angel, chatbot, cloud, carry trade, e-hailing, fintech, follow-up, market open, mining, ride sharing, think-tank, workaholic* etc.

Specialized press is replete with “luxury loans”, words that already have a synonymous word in Romanian vocabulary: *brand, business, cash, consumer, deal, dealer, full-time, investment grade, job, leasing, manager, management, marketing, office, provider, retail*. Many of these words are part of the vocabulary of numerous speakers, not only of specialists.

We mention that, in some cases, dictionaries integrates words in different ways from morphologic point of view, or they provide different explanations and not sufficiently explicit. While DOOM² and DEX record *full-time* as an invariable adjective or adverb, MDN mentions it as a neuter. The Anglicism *swap* is defined as “currency lending operation to equivalent values in different currencies and periods of time between two or more banks”, and in DER is even more cursory, even vague: “cross-credit; *swap* operations (currency exchange); change”.

Globalization as economic and financial phenomenon leaves its mark on the language system. Provided that the borrowings in any language, including from English language into Romanian vocabulary is to contribute to the integration and standardization not only themselves, but their proper use by speakers at morphological, lexical and semantic level.

Lately, English is the main source of enrichment of the vocabulary of other languages, including Romanian language vocabulary. This is very visible in various fields as: economic, information, medical etc., but also in everyday language of the people.

Adapting English loans is a long process because the two languages have different grammatical systems. Adaptability of the terms indicates the extent to which they were assimilated and adopted. This process of adjustment involves the following levels: phonetic, graphic and morphological.

In the current economic, political and social context, economic terms are used with high frequency in the specialized press and elsewhere. This fosters and facilitates penetration of terms in common language.

Although some semantic calques from English occur very frequently in *mass-media*, the new meanings developed in Romanian language are not found in dictionaries. Many denotative loans are not recorded in dictionaries of neologisms, some of them not even in the specialized dictionaries, although they are frequently used in *mass-media*. We find the situation in which, although recorded in dictionaries, the meaning does not correspond to definitions used by specialists. The number of words, expressions and phrases found in specialized dictionaries is considerably higher.

The trend in mass-media is to use more loan words selected from the category of “unnecessary” Anglicisms, which provoked reactions from conservative specialists. For example, in the case of occupations, modern people prefer English words instead of Romanian ones: *manager* for rom. *director*, *chief marketing officer* for rom. *șef de marketing*, *chief financial officer* for rom. *director financiar*, *chief operating officer* for rom. *șef operator*, *broker* for rom. *agent de bursă* etc.

Types of defining economic terms vary from one dictionary to another, economic and business dictionaries offer scientific explanations, for the skilled person. There are situations of inconsistency regarding how dictionaries are fulfilling their role as mediators between the specialized language and people who are not trained in Economics. We have situations where the definition of a term or even the term resumes the term itself or situations in which the term is not found in dictionaries, although they are used quite frequently.

3.1.3 Corporate language and linguistic globalization

In recent decades, there was a growing interest on the language policies adopted by organizations worldwide. While geographical, political and economic boundaries are becoming increasingly volatile, companies must meet increasingly the needs of diverse customers, employees or shareholders. In this environment, it becomes increasingly important how the company chooses to communicate with customers and employees. For example, in Japan, the media has encouraged companies to draft their communications in English, even though this movement was not received so well by the public.

Language policies are, in global context, considered as important as other strategic issues addressed in the business area, such as labor productivity or *PR* (Public Relations), because they directly affect employee satisfaction, commitment to and contribution to the organization for which they work. Therefore, a study of *corporate language* should be a priority to study communication within multinational companies.

Language spoken in multinational companies is a new field of research in business and it feeds public interest. Language policies in a global context, are presented in various forms, like any other business strategy. A set of well-developed communication strategies and carefully selected from the multitude of available options gives any company an advantage in the global market. It can be assumed that a company can choose several "official" languages for communication. However, the researchers grouped the linguistic phenomena that occur in this context in three categories: *lingua franca*, multilingualism and *multilingual franca*. (Kenichi, Sato, 2015: 21-42)

The term *lingua franca* is used both in Linguistics and in Sociology. The etymology is from the Latin word meaning "language spoken by Franks". From a historical perspective, it was a common hybrid language, spoken by traders who landed and sold goods in Mediterranean Sea ports between the fifteenth and nineteenth centuries. This language was based on elements of Italian, Spanish, Portuguese, French, Turkish, Greek, Arabic or Persian. Currently, the term *lingua franca* inherited its old meaning, namely of a common language used by speakers whose mother tongues differ. Being a common language to speakers of different ethnicities, this concept is very important to understand in order to study corporate language.

Currently, the term *lingua franca* is associated primarily with English. In the last 15-20 years it was born, therefore, a new field of study of English, dealing strictly with the status that it has in the global context. In the same time, the study of bilingualism has also taken a large scale since the last years of the twentieth century, having examined the linguistic contacts, the sociocultural frame they occur and the influence of nonlinguistic factors.

Lingua franca concept also refers to the situation where a common language and other linguistic or nonlinguistic practices that accompanies it become mandatory for business communication. Thus, the unique language becomes a neutral "vehicle" to reduce barriers of communication that are generated by cultural diversity and native languages of the people involved in that business. Companies that promote a single *lingua franca* are supporters of the universality of ideas, people and cultures, and in the present context, the English having such status globally. Typically, these companies are located in areas of expansion, where English has never been an official language, there were no English-speaking settlers ever and this language has no official status, not being spoken by ethnic minorities in that country.

This linguistic strategy involves a very important status of English as *lingua franca* because it is used by native speakers. This specialized division of language called *Business English as a Lingua Franca* (BELF) has the following features:

- complicated morphological and syntactic structures are avoided;
- language contains specialized terms;
- it reflects patterns of the native language on the organization of speech. (Kenichi, Sato, 2015: 21-42)

BELF is, therefore, a simplified English as the prevailing effectiveness of communication, understanding the message and no complicated phraseology, idioms, complex structure of sentences and grammatical correctness. While the message is sent successfully, the speaker should not use perfect English.

Typically, use of idioms, collocations or certain specific terms of native speakers can damage the language used in business. This is a problem for traditional teaching and learning of English. Learning English as a second language aimed at educating and training the public in composition and understanding of messages of business where English has become, incidentally, the official language. Therefore, the language was taught and learned assimilating rules and communication patterns of the native speaker.

The main issue raised by learning English as a *lingua franca* is parting with the rules and conventions of literary language. The speaker's priority in business is to adjust to his interlocutor and to reduce the language barrier taking into account only certain basic and logic rules in speech. Often, these lexical and grammatical "innovations" cause difficult situations for foreign speakers when he is in contact with a native speaker. Usually, the most common mistakes are the case with pronunciation and vocabulary.

Deviation from standard variant of English has determined a denial of native speaker's authority in matters related to learning it as *lingua franca*. Based on the assumption that standard English should be used as an official language and spoken English should be taught as a foreign language, the version of *lingua franca* is, at present, considered as an unfavorable option because the foreign speakers prefer to use simplified, impoverished forms, or a broken English variant. Such negative impressions about English as a *lingua franca* led some linguists to militate against mandates requiring that language by specific linguistic policies.

BIBLIOGRAPHY

Benveniste, Émile. *Probleme de lingvistică generală*. București: Editura Universitas, 1999.

Chomsky, Noam. *Cunoașterea limbii*. București: Editura Științifică, 1996.

Coșeriu, Eugen. *Lingvistică din perspectivă spațială și antropologică. Trei studii*. Chișinău: „Știința”, 1994.

Humboldt, Wilhelm von. *Diversitatea structurală a limbilor și influența ei asupra umanității*. Versiune românească, introducere, notă asupra traducerii, tabel cronologic, bibliografie și indice de Eugen Munteanu, București: Humanitas, 2008.

Huntington, Samuel, P. *Ciocnirea civilizațiilor și refacerea ordinii mondiale*. București: Editura Antet, 2001.

Kenichi, Sato, "Corporate Language Policy in a Globalised Era: Lingua Franca, Multilingualism or Else? ", in *The Doshisha Business Review*, No. 67, Doshisha University Press, 2015, p. 21-42.

Picone, M. *Anglicisms, Neologisms and Dynamic French*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1996.

Radu-Călugăru, Voica. "Parentingul: limbaj și atitudine". *Philologica Banatica*, No. 2/2019, Timișoara: Mirton - Amphora, ISSN 1843-4088.

Radu, Voica. "Subculture versus Macro Culture: Hipster Language". *Journal of Humanistic and Social Studies*, Volume VI, No. 2 (12)/2015, p. 61-66, ISSN 2067-6557, ISSN-L 2247/2371.

Radu, Voica. *Limba română și globalizarea lingvistică*. București: Editura Palimpsest, 2013.

Sapir, Edward. *Selected Writings in Language, Culture and Personality*. Berkeley/Los Angeles/London: University of California Press, 1985.

Toffler, Alvin. *Șocul viitorului*. București: Editura Politică, 1973.

Wartburg, Walter von. *Problèmes et méthodes de la linguistique*. Paris: PUF, 1946.

Wittgenstein, Ludwig. *Tractatus logico-philosophicus*. București: Humanitas, 2001.

Dictionaries

DBM *Dictionary of Business and Management*, Oxford University Press, 2009.

DEA Gortlach, Manfred, *A Dictionary of European Anglicisms*, Oxford University Press, 2011.

DE Popa, Marcel D.; Stănculescu, Alexandru; Florin-Matei, Gabriel; Tudor, Anicuța; Zgăvărdici, Carmen; Chiriacescu, Rodica, *Dicționar Enciclopedic*, Editura Enciclopedică, 1993-2009.

DER Dumitrescu, Dan, *Dicționar economic Englez-Român*, Editura Akademos Art, 2013.

DEX'09 *Dicționar explicativ al limbii române*, ediție revizuită și adăugită, Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan”, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2009.

DMF Koch, Richard, *Dicționar de management și finanțe – traducere*, Editura Teora, 2001.

DOOM² *Dicționar ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, ediția a doua, adăugită și revizuită, Academia Română, Institutul de lingvistică „Iorgu Iordan – Al Rosseti”, Univers Enciclopedic, București, 2005.

DSL Bidu-Vrânceanu, Angela; Călărășu, Cristina; Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana; Mancaș, Mihaela; Pană Dindelegan, Gabriela, *Dicționar de științe ale limbii*, Editura Nemira, București, 2005.

DTA Popescu, Teodora, *Dicționar terminologic de afaceri englez-român*, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2017.

LEER Topală, Dragoș; Pitiriciu, Silvia, *Lexicon economic englez-român*, Editura Economică, București, 2004.

MDN Marcu, Florin, *Marele dicționar de neologisme*, Editura Saeculum Vizual, București, 2007.

OBE *Oxford Business Dictionary*, Oxford University Press, 2005.

Economic Publications

„Săptămâna financiară”, cotidian, 2013-2018

„Ziua financiară”, cotidian, 2013-2018

Abbreviations

rom. – Romanian language

DIACHRONIC AND SYNCHRONIC ASPECTS IN CURRENT MARINE TERMINOLOGY (WITH EXAMPLES FROM RUSSIAN, ENGLISH AND ROMANIAN LANGUAGES)

Teodora Boboc

Lecturer, PhD, University of Bucharest

Abstract: The given article is but a brief analysis of some essential aspects related to the current maritime language, starting from the concept of 'term' and then investigating the association of various terms that belong to maritime sphere in specific combinations of words, phrases and phraseological expressions, relevant both scientifically and linguistically. The semantic relationships between the various components of the current maritime language are also mentioned and illustrated resorting to three languages (Russian, English and Romanian). Some translation methods are brought forth, in an attempt to minimize the inevitable losses and gaps that occur when translating various notions from SL to TL, even in dealing with a seemingly less flexible linguistic register, such as the technical one.

Keywords: maritime terminology, phraseology, semantic relations, equivalence, specialized translation

Justificat ca inițiativă prin propensiunea subiectivă pentru mare și tot ceea ce înseamnă ea (de la aspectul pur recreativ și până la cel profesional), articolul de față reprezintă un studiu concis asupra anumitor elemente din terminologia maritimă actuală, abordată nu numai în limba maternă, în cadrul instituțiilor de profil, ci constituind un reper important și în studiul limbilor străine, atunci când se au în vedere limbajele specializate aferente diverselor domenii (medical, juridic, economic, militar etc.). La baza lexicului specializat stă un cumul de termeni specifici, al căror ansamblu și modalitate de îmbinare / funcționare determină și conturează, alături de aplicarea lor concretă, geneza unei întregi sfere de activitate.

În accepțiunea lingviștilor din variate spații culturale, **termenul** este definit drept „unitate lingvistică, denumind în mod convențional o noțiune dintr-un anumit domeniu de cunoaștere” (Chiș, 2001, p. 15), „cuvânt din fondul lexical al unei limbi cu un sens lexical determinat, având un caracter specializat, folosit cu funcția lui principală, într-un sistem terminologic oarecare” (Bidu-Vrânceanu, 1997, p. 506), „element lexical special, care apare în cadrul unei anumite discipline” (Richards, Schmidt, 2010, p. 591), „cuvânt sau îmbinare de cuvinte, aparținând unei anumite sfere de activitate, care denotă un concept special al domeniului respectiv și care se definește în corelație cu acesta” (Șutak, 2015, p. 14).

Procesul de emergență a termenilor are loc în patru etape succesive, și anume: existența unui obiect relevant – reflectarea acelui obiect în conștiința umană – apariția noțiunii aferente lui, ca abstracție științifică – reliefaarea termenului în cauză, ca rezultat al acestei abstracții. Pornind de la acest demers, **terminologia** în sine se conturează ca „sistem de termeni, aflat în reciprocitate cu ansamblul de noțiuni al unei sfere științifice oarecare” (Lotte, 1970, p. 4), ca „disciplină relativ tânără, a cărei rațiune este aceea de a denumi

conceptele și noțiunile proprii diverselor domenii specializate, având o amplă aplicare în sectorul traducerii” (Bowker, 2011, p. 287) ori „știință care se ocupă de selectarea, descrierea, procesarea și prezentarea, în una sau mai multe limbi, a termenilor specifici unui domeniu specializat, cu scopul de a realiza comunicarea profesională și transferul de cunoștințe între specialiști” (Lungu-Badea, 2012, p. 140).

Comparativ cu simplul cuvânt, care poate avea sens contextual, termenul este legat în primul rând de domeniul căruia aparține, și nu de contextul în care ajunge să fie utilizat (Apud Reformațki, 1961). De fapt, **termenul** chiar se deosebește semnificativ de ceea ce numim **cuvânt** în mod curent, întrucât el „nu trebuie să aibă coloratură emoțională, nu posedă sens lexical, ci are un caracter sistematic și o dependență internă strictă a unităților în cadrul terminologiei, are o semantică specială și o tendință pronunțată spre monosemie – o noțiune, un semn lingvistic special, iar rolul său este acela de a defini noțiunea” (Nistor, 2005, p. 95).

În plus, prin contrast cu lexicul comun, „limbajele de specialitate nu au o întrebuințare generală, ci sunt înțelese numai de cei care activează într-un anumit domeniu, deoarece ele nu aparțin limbii comune, ci unor subsisteme ale limbii” (Superanskaia, 1976, p. 76), fapt care indică opoziția dintre două fațete ale limbii – Limba pentru Uz General / LGU (cunoscută în studiile de specialitate din spațiul anglofon ca Language for General Purpose / LGP), ce desemnează „limba vorbită și scrisă, utilizată de oamenii de rând, în situații cotidiene”¹ (Bowker & Pearson, 2002, p. 25) și Limba pentru Uz Specializat / LUS (cunoscută în studiile de specialitate din spațiul anglofon ca Language for Special Purpose / LSP), care este „legată direct de terminologia folosită în comunicarea între experți” (Ibidem, p. 26) și care încorporează trei direcții distincte: comunicarea între experți din același domeniu, comunicarea între experți din domenii diferite, dar înrudite și comunicarea între experți și nespecialiști, întâlnită de pildă în procesul de predare – învățare. (Apud Cabré, 1999). Spre deosebire de LUG, în cadrul căreia valențele combinatorii ale cuvintelor variază destul de mult, în LUS sintagmele existente nu sunt, de regulă, flexibile. Să luăm ca exemplu cuvintele „nod” (eng. *knot* / rus. *узел*) și „diamant” (eng. *diamond* / rus. *бриллиант*), care, utilizate separat, apar în multiple contexte și cu diferite sensuri, în timp ce odată juxtapuse ele desemnează, în sintagma „nod de diamant” (eng. *diamond knot* / rus. *бриллиантовый узел*), un anume tip de **nod marinăresc**, care se execută în mai multe variante (cubic, semirotund, la două capete sau dublu) și care este folosit la capătul unei parâme pentru șnururi ori limbi de clopot. Inclusiv această ultimă sintagmă – *limbă de clopot* – face parte ea însăși din aceeași categorie. Există, însă, multe situații în care îmbinări de cuvinte ce provin din lexicul comun (deci din LUG) intră în lexicul marinăresc (integrat LSP), caz în care are loc un proces de **terminologizare**, de exemplu: *arbore mare / mic* (eng. *main- / fore-mast*, rus. *грот- / фок-мачта*), *gât de lebădă* (eng. *goose-neck*, rus. *S-образное колено*), *gheară de pisică* (eng. *grappling hook*, rus. *абордажная кошка*), *labă de găscă* (eng. *crow's-foot*, rus. *гусиные лапы / проволочные силки*) etc.

Reversul acestui demers lingvistic este **determinologizarea**, adică „*trecerea sensului modificat al termenilor și sintagmelor din LSP în limbajul comun și / sau în sfera altor limbaje de actualitate*” (Scarlat-Vișan, 2019, p. 18), proces care „are loc ca urmare a metaforizării și metonimiei, întrucât, pătrunzând în limbajul curent, expresiile marinărești capătă noi conotații și își îmbogățesc expresivitatea” (Bondarenko, 2003, p. 100), așa cum s-a întâmplat, spre exemplu, cu următoarele expresii: *a agita / tulbura apele* (eng. *to rock the boat*, rus. *раскачивать лодку*), *a face valuri* (eng. *to make waves*, rus. *звать волну*),

¹ Belinda Maia, conferențiar la Universitatea din Porto, Portugalia, remarcă, totuși, caracterul relativ al noțiunilor de „om de rând” și, respectiv, „situații cotidiene”, subliniind dificultatea de a formula, în atare condiții, o definiție exactă și corectă a LUG (vezi Maia, Belinda, *Ontology, Ontologies, General Language and Specialised Languages*, 2003).

Căpitanul părăsește nava ultimul (engl. *The captain goes down with the ship* / rus. *Kanuman покидает корабль последним*), *la bord* (eng. *on board*, rus. *на борту/у²*), *până la fund!* (engl. *bottoms up*, rus. *ней до дна!*) și nu numai. Iar uneori, ca urmare a determinologizării, se produce și o extensie de sens – expresia *by and large* (rus. *в общем и целом*) însemna inițial că un vas construit și manevrat corespunzător este capabil să navigheze atât prin vânt, cât și purtat de acesta, iar cu timpul a ajuns să fie asociată ca sens ideii de *în linii mari, în general*.

În ceea ce privește coordonatele specifice LUS (Vișan, 2016, p. 181), printre acestea se numără:

- precizia și claritatea termenilor care alcătuiesc lexicul de bază al domeniului respectiv;

- ortografia, pronunția și regulile gramaticale comune ale LUG și LUS (de exemplu, rusa pentru uz specializat are aceleași norme cu rusa pentru uz general, diferențele nu apar între domeniile la care se face trimitere, ci între limbile analizate – rusă, engleză și română);

- construcțiile cu substantive la cazul nominativ, cu forme verbale de infinitiv și / sau cu diateza pasivă;

- substantivizarea verbelor (forme ale infinitivului lung): *a acosta* – *acostare* (eng. *to moor* – *mooring*, rus. *швартовать / пришвартовать*³ – *швартовка*), *a pluti* – *plutire* (eng. *to float* – *floating*, rus. *плавать / плыть*⁴ – *плавание*), *a sabla* – *sablare* (eng. *to sand* – *sanding*, rus. *протирать / протереть* – *протираание*);

- utilizarea abrevierilor: *Codul IMDG* – *Codul maritim internațional pentru mărfuri periculoase* (eng. *IMDG* – *International Maritime Dangerous Goods Code*, rus. *МК МПОГ* – *Международный кодекс морской перевозки опасных грузов*), *ENI* – *Numărul european unic de identificare a navei* (eng. *ENI number* – *European Vessel Identification Number*, rus. *ЕИИ* – *Единый европейский идентификационный номер судна*), *OMI* – *Organizația Maritimă Internațională*⁵ (eng. *IMO* – *International Maritime Organization*, rus. *ИМО* [s-a păstrat abrevierea din limba engleză] – *Международная морская организация*) etc.;

- prezența conjuncțiilor care exprimă opoziția (adversative), au rol explicativ sau marchează o concluzie: *astfel încât* (eng. *so as to*, rus. *с тем чтобы*), *dacă* (eng. *if*, rus. *если*), *dar* (eng. *but*, rus. *но*), *deoarece* (eng. *because*, rus. *поскольку*).

În ceea ce privește limba engleză din domeniul maritim (și, alături de ea, limbile rusă și română, raportate la același domeniu), aceasta se caracterizează prin „*gramatica și sintaxa concise, prin stilul formal, impersonal și prin preponderența substantivelor ori a grupurilor nominale in extenso*” (Foster, Sutherland, 2014, p. 2), iar din punct de vedere lexical conține un volum destul de mare de cuvinte provenind din LUG, al căror sens s-a adaptat realităților

² Diferența în desinență este dictată de gramatica limbii ruse, al cărei sistem prevede, între cele șase cazuri pe care le conține, *Acuzativul (на борту)* – indicând ținta deplasării – și *Prepoziționalul (на борту)* – indicând locul în care se află cineva / ceva.

³ Sunt două forme verbale ce corespund perechii aspectuale imperfectiv – perfectiv (vezi mențiunea noastră referitoare la aspectul verbal, din articolul *Specific features of anglicisms in contemporary Russian mass-media*, publicat în *Journal of Romanian Literary Studies*, Issue no. 22 / 2020).

⁴ Sunt două forme verbale ce corespund perechilor de verbe de mișcare neprefixate – pluridirecționale și unidirecționale, unde se are în vedere modul și direcția deplasării – dacă este deplasare în multiple direcții sau dus-întors, se folosește verbul pluridirecțional, iar dacă deplasarea are loc într-o singură direcție, cu o țintă clar determinată, se folosește verbul unidirecțional.

⁵ *Organizația Maritimă Internațională (OMI)* – agenție specializată a Organizației Națiunilor Unite, având sediul la Londra și fiind fondată în anul 1948, în scopul facilitării cooperării din domeniul navigației maritime internaționale, al asigurării securității maritime, prevenirii poluării mărilor și oceanelor și al elaborării convențiilor internaționale privind navigația maritimă în ansamblul ei. Limbile oficiale din cadrul OMI sunt araba, chineza, engleza, franceza, rusa și spaniola (limbi în care sunt redactate broșuri cu privire la originea și activitatea acestei organizații, materiale disponibile în format pdf, pe site-ul său <http://www.imo.org/en/About/Pages/Default.aspx>).

existente în sfera maritimă, prin fenomenele de polisemie și omonimie⁶ ori chiar prin procedeul de compunere. (Apud Reguzzoni, 2012).

O a treia latură, corelată cu cele menționate anterior, dar care nu se află în opoziție, ci în relație de parataxă cu ele, este cea de Limbă Controlată / LC (Controlled Language / CL), obținută prin „restrângerea lexicului și a regulilor gramaticale proprii unei limbi, în vederea reducerii complexității sale și a eliminării ambiguității, având ca scop simplificarea și facilitarea comunicării în condiții de siguranță” (Quah, 2006, p. 48).

Ghidul Standard de Comunicare Maritimă, implementat de Organizația Maritimă Internațională în anul 2001, a fost redactat ținând cont de un set de reguli stricte, menite să se conformeze obiectivului facilitării comunicării între interlocutori de culturi diferite, precum și pentru a înlesni procesul de traducere a materialelor de profil, norme printre care se numără: evitarea cuvintelor *a / an (un / o)* – care în rusă lipsesc, întrucât în această limbă nu există articol, nici hotărât, nici nehotărât –, a formelor de la modul indicativ, timpul prezent ale verbului „a fi” – *is / are (este / sunt)*, care, din nou, nu figurează în gramatica limbii ruse, evitarea sinonimelor⁷, formularea de răspunsuri complete la întrebări de tipul *yes / no (da / nu)*, formularea unei singure fraze per eveniment⁸. De asemenea, este riguros reglementat și formatul mesajelor, care trebuie să adopte următoarea structură: *Question / Вопрос / Întrebare – Over / Приём / Recepție – Answer / Ответ / Răspuns – Out / Конец связи / Terminat*. Elementele constitutive ale acestei structuri se divid, la rândul lor, în două subcategorii, după cum urmează: markeri ai mesajului (*Instruction / Инструкция / Instrucțiune; Advice / Рекомендация / Recomandare; Warning / Предупреждение / Avertisment; Information / Информация / Informație; Question / Вопрос / Întrebare; Answer / Ответ / Răspuns; Request / Запрос / Solicitare; Intention / Намерение / Intenție*) și cuvinte elementare sau de bază (*Over / Приём / Recepție; Out / Конец связи / Terminat; Understood / Всё понял / Am înțeles (ori Receptionat); Stand By / Жду / Așteaptă; Positive / Согласие / Afirmativ; Negative / Отрицание / Negativ; Correction / Исправляю / Corecție; Say again / Повтору / Repetă; I repeat / Повторяю / Repet*).⁹

Dar, chiar și după o atare simplificare a limbajului întrebuițat, se constată faptul că unii termeni prevalează asupra altora din punct de vedere al frecvenței, iar un exemplu relevant în acest caz este cel al cuvintelor „*vas*” (eng. *vessel*, rus. *судно*) și „*navă*” (eng. *ship*, rus. *корабль*), dintre care *navă*, *vessel* și *судно* sunt utilizate cu precădere în LUS, în timp ce sinonimele lor *vas*, *ship* și *корабль* apar mai rar în LUS, bucurându-se de o întrebuițare pe scară largă în LUG¹⁰. O importanță deosebită o au aici și cele două modalități de descriere a conceptelor – prin conținutul lor fie *intern* (altfel spus, luând în considerare totalitatea caracteristicilor pe care le au), fie *extern* (adică având în vedere gama de obiecte la care fac referire conceptele în cauză) (Foster, Sutherland, op. cit., p. 43). De exemplu, prin *navă*

⁶ Aici considerăm că merită menționate și opiniile altor specialiști, conform cărora „fenomene precum polisemia, sinonimia, expresivitatea, caracteristicile cuvintelor din limba comună și considerate calități ale lor, dacă sunt aplicate la ‘termen’, devin imperfecțiuni” (Nistor, op. cit., p. 95).

⁷ Reiterând punctul de vedere enunțat mai sus, că sinonimia, aplicată domeniilor specializate (și, implicit, termenilor) devine, din atribut lingvistic pozitiv, o tară ce riscă să pericliteze comunicarea, denaturând sensul mesajului ce se dorește a fi transmis.

⁸ Fapt ce reamintește de corespondența 1:1 – o noțiune, un semn lingvistic special (termen).

⁹ Pentru mai multe detalii legate de comunicarea radio în limbile rusă, engleză și română pot fi consultate inclusiv surse online, de tipul: <https://cruzworlds.ru/fans/index.php?m=print&t=287>, <https://echoline.com.ua/a175620-pravila-radioperegovorov-boevyh.html>, https://en.wikipedia.org/wiki/Morse_code_abbreviations, <http://www.overload.com.ro/ghid-pentru-comunicatiile-radio/>, <https://www.iron-sky.ro/reguli-radio>.

¹⁰ În mod similar se comportă termenii *vessel*, *craft* (navă / судно), *boat* și *ship* (barcă / лодка), dintre care primii doi apar în top 200 și, respectiv, top 500 cele mai folosite cuvinte din domeniul maritim, în timp ce ultimele două intră în top 100 (vezi Козловская, О.Г., *Когнитивные и структурно-семантические особенности морской терминологии*, Краснодар, 2005, p. 12).

înțelegem un „vehicul construit, amenajat și echipat pentru a pluti și a se deplasa pe (și sub) apă, în scopul efectuării transporturilor de mărfuri sau de oameni, executării unor lucrări tehnice etc.” (DEX, 2012, p. 691). Acest termen funcționează ca hiperonim pentru *crucișător* (eng. *cruiser*, rus. *крейсер*) – care este o navă de război, cu o greutate între 5.000 și 30.000 de tone, prevăzută cu cuirasă și dotată cu artilerie și rachete, *feribot* (eng. *ferry*, rus. *паром*) – navă proiectată special pentru transportul oamenilor sau al vehiculelor, *pescador* (eng. *fishing vessel*, rus. *рыболовное судно*) – navă cu instalații de pescuit, precum și de congelare, depozitare și preparare a peștelui sau pentru *velier* (eng. *sailing ship*, rus. *парусное судно*) – desemnând o navă propulsată exclusiv prin intermediul velelor.

Diferențierea numeroaselor tipuri de obiecte și denumirile specifice lor nu se limitează la nivelul mijloacelor de transport (deci cel al navelor în sine), ele se manifestă și în cadrul organizării cotidiene a activităților pe mare, elementele cu care sunt obișnuiți nespecialiștii distingându-se semnificativ de termenii uzitați în sfera maritimă. Astfel, atât în limba română, cât și în engleză și rusă, întâlnim variații de tipul:

- *bucătăria* (eng. *kitchen*, rus. *кухня*) unei nave, care presupune integrarea într-un spațiu restrâns a rezervelor de alimente și a aparaturii necesare preparării lor (un fel de magazie + bucătărie), este denumită *cambuză* (eng. *caboose / galley*, rus. *камбуз*);

- *peretele* (eng. *wall*, rus. *стена*) navei, sau mai bine spus, zidul despărțitor dintre compartimentele de pe un vas maritim, se numește *perete etanș*¹¹ (eng. *bulkhead*, rus. *переборка*);

- *fereastră / geamul* (eng. *window*, rus. *окно*) navei se numește *hublou* (eng. *porthole*, rus. *иллюминатор*);

- *camera* (eng. *room*, rus. *комната*) destinată fiecăruia dintre membrii echipajului este, de fapt, o *cabină* (eng. *cabin*, rus. *каюта*) și însuși *personalul* (eng. *personnel*, rus. *персонал*) de la bordul navei este, de fapt, *echipajul* (eng. *crew*, rus. *экипаж*) acesteia;

- *patul* (eng. *bed*, rus. *кровать*) din cabină este denumit *cușetă* sau *hamac* (engl. *bunk*, rus. *койка*), iar

- *dulapul* (engl. *drawer*, rus. *шкаф*) se cheamă *cheson* (eng. *caisson*, rus. *кессон*).

Din punct de vedere structural, terminologia maritimă abundă în cuvinte nederivate (de tipul rom. *barcă* – eng. *boat* – rus. *лодка*, rom. *punte* – eng. *deck* – rus. *палуба*, rom. *timonă* – engl. *helm* – rus. *штурвал*), derivate cu anumite sufixe (rom. *apărătoare* – eng. *fender* – rus. *кранец*) sau rezultate în urma conversiunii (eng. *bearing* – atât forma de prezent continuu de la *to bear*, cât și substantiv – rom. *relevment* – rus. *пеленг*), cărora ulterior li s-au adăugat termeni formați prin contopire (cum ar fi *icebreaker* – rus. *ледокол* – rom. *spărgător de gheață*, eng. *battleship* – rus. *линкор* – rom. *cuirasat*, rus. *подлодка* – eng. *sub / submarine* – rom. *submarin / submersibil*).

La nivel morfologic, lexicul tipic pentru acest domeniu de activitate înglobează o varietate de părți de vorbire: **substantive** (rom. *cabină* [de comandă] – eng. *conning tower* – rus. [*боевая*] *рубка*, rom. *gabier* – eng. *topsail* – rus. *марсель*, rom. *navigator* – eng. *navigator* – rus. *мореплаватель*, rom. *cuter* – eng. *cutter* – rus. *катер*), **adjective** (rus. *мелководный* – eng. *shallow* – rom. *de mică adâncime*, rom. *stabil* – eng. *stable* – rus. *остойчивый*), **verbe** (rus. *бункероваться* – eng. *to refuel* – rom. *a realimenta* [cu combustibil], rus. *крейсировать* – eng. *to sail / to cruise* – rom. *a naviga / a face curse*, rom. *a se înclina* – engl. *to list* – rus. *крениться*), **adverbe** (rom. *pe apă / la suprafață* – eng. *afloat* – rus. *на плаву*) și chiar **interjecții** (rus. *вира, майна, полундра*).

¹¹ Vezi REGULAMENTUL DELEGAT (UE) 2020/411 AL COMISIEI din 19 noiembrie 2019 de modificare a Directivei 2009/45/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind normele și standardele de siguranță pentru navele de pasageri în ceea ce privește cerințele de siguranță pentru navele de pasageri angajate în curse interne, disponibil la adresa: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020R0411&from=EN>.

În plan tematic, terminologia maritimă se împarte în mai multe categorii, pe baza a două criterii distincte:

1. După obiectele denumite, acești termeni pot indica (Minea, 2007, p. 370):

- diverse feluri de ambarcațiuni: rom. *cabotier* – eng. *coastal vessel / coaster* – rus. *каботажное судно*, rom. *iolă* – eng. *yawl* – rus. *иол*, rom. *navă-amiral* – eng. *flagship* – rus. *флагманский корабль*;

- diverse părți componente ale ambarcațiunilor: rom. *carlingă* – eng. *keelson* – rus. *кильсон*, rom. *dunetă* – eng. *quarterdeck* – rus. *шканцы*, rom. *teugă* – eng. *forecastle* – rus. *бак*;

- variate funcții și grade care pot fi deținute de membrii echipajului de la bordul navei: rom. *marinar* – eng. *sailor* – rus. *морьяк*, rom. *marangoz* – eng. *shipwright* – rus. *судномонтажник / корабельный плотник*, rom. *nostron / boțman* – eng. *boatswain / bosun* – rus. *боцман*;

- variate sisteme de propulsie: rom. *fungă* – eng. *halyard* – rus. *фал*, rom. *randă* – eng. *mainsail* – rus. *гром*, rom. *velastrai* – eng. *staysail* – rus. *стаксель*;

- aparatură auxiliară: rom. *busolă* – eng. *compass* – rus. *компас*, rom. *radar* – eng. *radar* – rus. *радар*.

2. După gradul lor de specializare (Vișan, 2016, p. 185), termenii de origine maritimă pot fi:

- termeni tehnici, proprii exclusiv sferei maritime: rom. *ambardee* – eng. *yaw* – rus. *рыскание*, rom. *a afreta* – eng. *to charter* – rus. *фрахтовать / зафрахтовать*, rom. *a fundarisi ancora* – eng. *to cast anchor* – rus. *кидать / кинуть якорь*;

- termeni care aparțin lexicului comun și care, odată intrați în terminologia maritimă, trec prin procesul de terminologizare: rom. *mură* – eng. *tack* – rus. *галс*, rom. *balene* – eng. *battens* – rus. *швы*;

De asemenea, merită menționat faptul că, dacă se are în vedere originea, o parte semnificativă a lexicului de sorginte maritimă constă în împrumuri din alte limbi. Fenomen similar determinologizării, **convenționalizarea** reprezintă „procesul treptat prin care un cuvânt pătrunde într-un spațiu comunicațional tot mai larg, ajungând să fie parte integrantă din spectrul lingvistic al tot mai multor persoane și care, grație adaptării sale fonetice, ortografice, gramaticale etc. cu timpul nici nu mai este perceput ca împrumut” (Georgescu, 2016, p. 175).

Din punct de vedere statistic, în vocabularul maritim din limba română împrumuturile provin:

- din franceză, în proporție de 60% (de exemplu: fr. *matelot* – rom. *matelot* – eng. *matey / shipmate* – rus. *матрос*, fr. *récif* – rom. *recif* – eng. *reef* – rus. *риф*);

- din engleză, în proporție de 30% (de exemplu: eng. *bunker* – rom. *bunker* – rus. *бункер*, eng. *propeller* – rom. *propulsor* – rus. *пропеллер*);

- din italiană, în proporție de 2% (de exemplu: it. *regatta* – eng. *regatta* – rom. *regată* – rus. *[парусная] регата*);

- din turcă, în proporție de 0,2% (de exemplu: tur. *parampet* – rom. *parapet* – eng. *parapet* – rus. *парапет*) sau

- din alte limbi ori au etimologie necunoscută, în procentul rămas de 7,8% (Ibidem, p. 178).

În afara **împrumuturilor** propriu-zise (prin transliterare sau transcriere fonetică), în domeniul maritim mai apar și **pseudo-împrumuturi** (combinații de multiple cuvinte, care la rândul lor au rezonanța unui împrumut, dar sunt greu de recunoscut pentru un nativ, de exemplu: eng. *boatsman* – rom. *boțman* – rus. *боцман / лодочник*) sau **hibrizi** (cuvinte compuse, care au în structura lor atât elemente din LS, cât și elemente din LȚ, cum sunt: rom. *navă RO-RO* – eng. *roll-on / roll-off [RORO or ro-ro] ship* – rus. *роллер*, rom.

Convenția SOLAS – eng. *SOLAS Convention* – rus. *Конвенция СОЛАС*) și **calcuri** (de tipul: rom. *sector orb* – eng. *blind sector* – rus. *слепой сектор*, rom. *punct de stagnare* – engl. *stagnation point* – rus. *точка стагнации*).

În ceea ce privește unitățile frazeologice caracteristice domeniului maritim, merită menționat faptul că frazeologia de profil se situează „pe locul al doilea ca vechime, după expresiile de origine biblică, iar sfera de utilizare a ei este mult mai amplă decât cea a frazeologismelor cu altă etimologie. În plus, la fel ca termenii în sine, unele sintagme de specialitate au fost supuse unei determinologizări accentuate și nu mai sunt percepute ca elemente ale limbajului profesional, ci au fost deja integrate fondului frazeologic comun.” (Borisova, 2014, p. 189). Asemenea frazeologisme apar în lexicul marinăresc fie ca urmare a utilizării termenilor cu sens figurat (de exemplu rom. *a se lovi de uscat* [*a se împotmoli / a eșua*] – eng. *to go / run aground* – rus. *сесть на мель*, rus. *бросить якорь* – engl. *to cast off the anchor* – rom. *a arunca ancora*), fie prin înlocuirea, în cadrul expresiei frazeologice, a unuia dintre cuvintele din fondul lexical comun cu un termen marinăresc (de exemplu rom. *a bea ca o sugativă* – eng. *to drink like a fish* – rus. *заливать за гюйс [воротник]*) (Ahmedova, Erova, 2018, p. 172).

În mod analog termenilor simpli, idiomurile din lexicul maritim pot fi de mai multe feluri, și anume:

1. După tipul relației dintre componentele expresiei frazeologice (Kunin, 1987, p. 273) acestea se pot diviza în:

- unități frazeologice cu interdependență constantă (rom. *marinar cu scoici pe burtă* – eng. *an old salt* – rus. *морской волк*);

- unități frazeologice alternante (rom. *a merge contra / împotriva curentului* – eng. *to go / to row against stream / tide* – rus. *зрести / плыть против течения*)¹²;

- unități frazeologice fluctuante¹³ (rom. *a-și îndrepta pânzele în funcție de direcția vântului* – eng. *to trim the sails to the wind* – rus. *держатъ нос по ветру*);

- unități frazeologice alternant-fluctuante¹⁴ (eng. *with full / all one's steam on* – rus. *на всех парях / парусах* – rom. *cu toată viteza / puterea*).

2. După partea de vorbire echivalentă ca sens unității frazeologice, acestea pot fi:

- substantivale (rom. *furtună într-un pahar cu apă* – engl. UK. *storm in a teacup* / US. *tempest in a teapot* – rus. *буря в стакане воды*);

- adjectivale (eng. *of the first water* – rus. *чистой воды* – rom. *de primă clasă*);

- verbale (eng. *to be a good sailor* – rus. *хорошо переносят качку на море* – rom. *a nu suferi de rău de mare*);

- adverbiale (rom. *în largul mării* – eng. *on the high seas* – rus. *в открытом море*).

Conform statisticii realizate în articolele de specialitate, la acest nivel se constată faptul că „peste 50% dintre unitățile frazeologice au statutul de sintagme nominale, aproximativ 30% sunt expresii verbale sau adverbiale, iar restul de 20% – locuțiuni verbale” (Trucă-Țancu, 2019, p. 1258).

3. După specificul lor semantic (Scarlat-Vișan, op. cit., p. 21), expresiile frazeologice din sfera maritimă se împart în:

¹² Un aspect interesant la acest nivel este faptul că alternanța se produce între părți de vorbire diferite, în funcție de limba la care ne raportăm. În cazul frazeologismelor date aici ca exemplu în limbile rusă și engleză alternează verbul (*to go / to row*, *зрести / плыть*), dar în engleză poate alterna și substantivul (*stream / tide*), în timp ce în română alternează doar prepoziția (*împotriva / contra*).

¹³ Diferența dintre expresiile frazeologice *alternante* și cele *fluctuante* este dată de „compoziția” acestora, în sensul că alternarea presupune existența unor sinonime sau noțiuni apropiate ca sens, în timp ce fluctuațiile implică diferențe semnificative între cuvinte, fără a denatura ori altera sensul expresiei în sine, prin simpla variație a formei sale.

¹⁴ Din punct de vedere formal, acestea au atât structuri sinonime, cât și variante cu configurații diferite, dar același sens.

- expresii transparente sau semi-opace specifice domeniului maritim (rom. *a naviga în direcția în care bate vântul* – eng. *to sail close / near the wind* – rus. *идти круто к ветру*);

- expresii cu sens literal în limbajul maritim, dar sens figurat în limbajul comun (rom. *a fi ancorat cu o singură ancoră* – eng. *ride at single anchor* – rus. *стоять на одном якорю* [cu sensul de *a nu fi precaut*]);

- expresii cu sens atât literal, cât și figurativ în contextul maritim (eng. *bring down by the head*);

- expresii specifice limbajului maritim, dar care fac parte nu din sfera specializată, ci din limbajul cotidian al marinarilor (rom. *a intra în grădinița mare*).

Unele expresii frazeologice au pătruns în lexicul comun prin determinologizarea formei lor din lexicul maritim, fiind:

- împrumutate prin intermediul canalelor publice de comunicare (mass-media) și având caracter științific / livresc – categorie în care se încadrează sintagme de tipul rom. *aviz sanitar favorabil* – eng. *a clean Bill of Health* – rus. *чистое карантинное свидетельство*, rom. *cota maximă a apei* – eng. *high-water mark* – rus. *отметка уровня полной воды*;

- împrumutate prin viu grai direct de la marinari și având nuanțe stilistice cu caracter evaluativ: rom. *ancoră de rezervă* – eng. *a sheet anchor* – rus. *запасной якорь* (cu sensul de persoană / resursă la care se apelează în caz de forță majoră), eng. *to lie / rest on the oars* – rus. *сидеть вёсла* – rom. *a se lăsa pe tânjală* (cu sensul de a sta degeaba, a nu face nimic).

Alte asemenea idiomuri au luat naștere ca urmare a metaforizării (de exemplu, rom. *semnal SOS* – eng. *distress signal* – rus. *сигнал бедствия*) sau prin metonimie (cum ar fi: eng. *in dry dock* – rus. *на мели* – rom. *pe drumuri*) (Bondarenko, op. cit., p. 99-101).

Referitor la traducerea materialelor din domeniul maritim, una dintre problemele esențiale „este și va rămâne întotdeauna nu cea a traducerii libere sau literale, nici a abordării comunicative sau semantice, ci pur și simplu aceea de a reda limbajul maritim fără echivoc, structurile gramaticale lexicale și idiomatice limbajului în mod corespunzător” (Scarlat-Vișan, op. cit., p. 28). Iar desfășurarea optimă a acestui proces este influențată negativ de factori intra- și extralingvistici deopotrivă. În acest sens, un aport semnificativ în planul complexității și gradului de dificultate al traducerilor din sfera maritimă îl comportă termenii polisemantici și necesitatea de a efectua o selecție adecvată la nivelul seriilor sinonimice existente.

Pe de o parte, în ceea ce privește **sinonimia**, un rol important îl joacă dubletele care se formează ca urmare a pătrunderii în limbă și a suprapunerii de sens a unui termen neaoș, deja existent, cu unul împrumutat (rom. *tramontana* – eng. *tramontane* – rus. *трамонтана* – termen împrumutat din limba italiană, ce denumește curenții reci, care suflă violent dinspre Alpi spre Mediterana, fiind folosit și pentru a indica punctul cardinal corespondent – rom. *Nord* – eng. *North* – rus. *Север*).

Pe de altă parte, **polisemia** este întâlnită mai ales la nivelul substantivelor ce provin de la verbe – rom. *a merge / mers* – eng. *to course / course* – rus. *ходить / ход* – folosite atât pentru a desemna traseul, cât și viteza, atât pentru a indica procesul, cât și rezultatul, dar ea poate apărea și la alți termeni, cum este rom. *clepsidră* – eng. *hourglass* – rus. *склянки* (folosit în limba rusă atât cu trimitere la obiectul de măsurare a timpului, cât și la timpul în sine, pentru a arăta un interval egal cu o jumătate de oră).

Ținându-se cont de problemele care pot apărea în procesul de traducere, printre procedeele frecvent utilizate în redarea terminologiei maritime (Sîrbu, Vișan, 2019; Lungu-Badea, 2012) se numără:

- **traducerea literală** – sub forma tălmăcirii cuvânt cu cuvânt, deși în terminologia maritimă între limbile română, engleză și rusă rareori există o corespondență lexicogramaticală de 1:1, de exemplu: rom. *Denumirea va fi imprimată pe prova și pe pupa navei*.

– eng. *The name will be printed on the bow and the stern of the vessel.* – rus. *Имя будет напечатано на носу и корме судна.*

- **transliterare sau transcriere fonetică** – caz în care termenul în cauză este tradus fie prin reproducerea în LȚ a formei ortografice a termenului din LS, fie prin reproducerea structurii fonetice a acestuia, de exemplu: rom. *Anual în luna august se organizează o regată.* – eng. *An annual regatta is held in August.* – rus. *Ежегодная регата проводится в августе.* [termenul *regată* – *regatta* – *регата* este redat prin transliterare, respectând cât mai fidel structura grafică a originalului, cu sau fără dublarea consoanei t].

- **calchiere** – fenomen lingvistic care constă în atribuirea de sensuri noi, după model străin, unor cuvinte existente în limbă ori în formarea unor cuvinte sau expresii noi prin traducerea elementelor componente ale unor cuvinte străine, de exemplu: rom. *De obicei, sectorul orb apare atunci când antena radar este situată direct lângă catarg.* – eng. *Typically, a blind sector occurs when the radar antenna is directly located next to the mast.* – rus. *Как правило, слепой сектор возникает при непосредственном расположении антенны радара рядом с мачтой.*

- **transpoziție** – adică prin restructurarea gramaticală a materialului din LS, conform normelor caracteristice LȚ, de exemplu: rom. – *În opinia comandantului, echipajul a fost îndreptățit să părăsească nava care se scufunda.* – eng. *The ship's captain thinks that the crew was right to abandon the sinking ship.* – rus. *Согласно капитану, экипаж поступил правильно, покинув тонущее судно.*

- **modulare** – procedeu care determină schimbarea unui punct de vedere sau a unei categorii de gândire, în raport cu formularea specifică LS, de exemplu: rom. *Căpitanul părăsește nava ultimul* – engl. *The captain goes down with the ship* – rus. *Капитан покидает корабль последним.* Spre deosebire de exemplul anterior, unde exprimarea este asemănătoare și presupune doar reorganizarea materialului gramatical, în exemplul de față în timp ce în română și rusă formularea permite căpitanului să părăsească, totuși, nava, chiar dacă ultimul, în limba engleză ea presupune că se scufundă (goes down) odată cu aceasta.

Examinând exemplele de mai sus, se observă un alt element important și anume acela că în traducere pot avea loc fie extensii, fie compresii de text, așadar avem de-a face cu o **adiție** de text, atunci când în traducerea din LS în LȚ se adaugă noi componente, cu scopul de a-l decodifica și clarifica în mod corespunzător sau cu o **reducere** de text, în cazul în care TS este restrâns, fie în temeiul unor corespondențe interlingvistice prestabilite, fie din rațiuni ce țin de o încadrare strictă în timp și spațiu. Acest fapt se poate verifica relativ ușor grație tehnologiei, prin analiza contrastivă a TS și TȚ și efectuarea unei statistici referitoare la numărul de cuvinte (sau de pagini, dacă materialul de tradus este amplu) din original și din traducerea rezultată.

În concluzie, putem afirma că, deși terminologia maritimă se afiliază din anumite puncte de vedere științelor exacte, înglobând o gamă largă de termeni tehnici, formule și grafice, ea reprezintă o provocare pentru traducător prin prisma diverselor fenomene lingvistice, care variază nu doar de la o limbă străină la alta, ci inclusiv în cadrul uneia și aceleiași limbi.

BIBLIOGRAPHY

În limba rusă:

Ахмедова, С.Р., Ёрова, С.Н., *Морская лексика в произведениях художественной литературы*, Учёные записки, № 1 (54) / 2018, с. 168-174

Бондаренко, И., *Морская фразеология в языке художественной литературы*, Балтийский филологический курьер, 2003, с. 98-105

Борисова, Е.Б., *Фразеологизация морских терминологических словосочетаний в английском языке*, Журнал Наука о человеке: гуманитарные исследования, 2014, с. 188-193

Дарамилова, З.Г., *Структурно-семантические свойства морских фразеологических единиц: тематический подход*, <https://pgu.ru/upload/iblock/57b/p20007.pdf>, дата обращения: 21.09.2020.

Козловская, О.Г., *Когнитивные и структурно-семантические особенности морской терминологии*, Краснодар, 2005

Кунин, А.В., *Структурно-семантические аспекты первичной фразеологии*, в томе Основы русской фразеологии, Москва, Изд-во Педагогич. ин-т иностр. языков им. Мориса Тореза, 1987

Лотте, Д.С., *Основы построения научно-технической терминологии. Вопросы теории и методики*, Москва, Изд-во АН СССР, 1961

Реформатский, А.А., *Что такое термин и терминология*, în vol. Вопросы терминологии, Москва, Изд-во АН СССР, 1961, 16 с.

Суперанская, А.В., *Терминология и номенклатура*, în vol. Проблематика определений терминов в словарях разных типов, Ленинград, Изд-во Наука, 1976, с. 76-80

Шутак, И.Д., *Понятия, термин, определение: концептуальный подход*, în vol. Европейські перспективи № 7, 2015, с. 13-18

În alte limbi:

Bidu-Vrânceanu, Angela, *Dicționar general de științe: științe ale limbii*, București, Editura Științifică, 1997

Bowker, L., Pearson, J., *Working with specialized language: a practical guide to using corpora*, Abingdon, Routledge, 2002

Bowker, L., *Terminology*, în Routledge Encyclopedia of Translation Studies, Abingdon, Routledge, 2011, p. 286-290

Cabré, M. T., *Terminology: theory, methods and application*, Amsterdam, John Benjamins B.V., 1999

Chiș, Dorina, *Cuvânt și termen: Elemente comune și specifice în română și franceză la nivelul vocabularului de specialitate*, Timișoara, Editura Augusta, 2001

Foster, A.A., Sutherland, Ellick, *Sinking about and working with maritime language and terminology*, Leiden University, 2014

Georgescu, Mircea, *Borrowings in Romanian maritime vocabulary*, Constanța Maritime University Annals XVII (25), Editura Nautica, 2016, p. 175-178

Lungu-Badea, Georgiana, *Mic dicționar de termeni utilizați în teoria, practica și didactica traducerii*, Timișoara, Editura Universității de Vest, 2012

Maia, Belinda, *Ontology, ontologies, general language and specialised languages*, în vol. Practical Applications in Language Corpora, Berna, Peter Lang Copyright AG, 2003

Nistor, Mihai, *Concepte terminologice*, Revista Romanoslavica, nr. 40 / 2005, p. 93-102

Quah, C.K., *Translation and technology*, Basingstoke, Palgrave Macmillan, 2006

Reguzzoni, Manuela, *Building and using field-specific corpora to enhance ESP teaching*, paper presented at the 45th International IATEFL Annual Conference & Exhibition, Glasgow, 2012

Richards, J. C., Schmidt, R., *Longman dictionary of language teaching and applied linguistics* (4th ed.), London, Longman (Pearson Education), 2010

Scarlat (Vișan), Ioana Raluca, *Limbaajul maritim în traducere*, Universitatea Dunărea de Jos, Galați, 2019

Sîrbu, Anca, Vişan, Ioana Raluca, *Procedures used in translating maritime terminology*, Arhipelag XXI Press, Tîrgu-Mureş, 2019, p. 139-146

Trucă (Țancu), Maria-Loredana, *Marine phrasing units*, Journal of Romanian Literary Studies, Issue no. 16 / 2019, p. 1255-1258

Vişan, Ioana Raluca, *A linguistic insight into the notion of LSP*, Constanța Maritime University Annals XVII (25), Editura Nautica, 2016, p. 179-182

Vişan, Ioana Raluca, *Peculiarities of maritime Romanian terminology and some implications for the current translation practice*, Constanța Maritime University Annals XVII (25), Editura Nautica, 2016, p. 183-188

MEDICAL TERMINOLOGY-BRANCH OF ESP

Mirela Radu

Lecturer, PhD, "Titu Maiorescu" University of Bucharest

Abstract: English has become a necessity in the medical profession, especially in today's world where the need for global communication is growing. Both the academic and professional needs of future physicians include a solid foundation of medical knowledge acquired in the mother tongue which can be passed on and shared with professionals from other countries. Necessary both during studies and especially after graduation, English is today the universal language used by professionals to communicate and applied to the medical field it has become a real lingua franca. The communicative needs of the medical profession can only be met by the existence of a common language. English has become the language of science, media but especially technology. It not only satisfies the need to communicate in an increasingly global world but also ensures the acquisition of professional skills and access to a much wider fund of knowledge than does a national language. Application of it to a certain field is called ESP and this article is intended as a plea for the understanding the necessity to accept the EMP (English for Medical Purposes) as a branch of this common fund of academic knowledge.

Keywords: lingua franca, ESP, EMP, medical profession, interdisciplinary approach

EMP is vital when we talk about textbooks printed by international publishing houses, accessing information from data bases but also when it comes to student interaction both in academic environment and abroad, especially that many foreign students continue their studies attending universities in our country. Sociolinguistics has long been studying how human communication is improved by adhering to a common language. English responds in today's society to this increased need for information dissemination and the medical field is one in which knowledge evolves rapidly and is shared by professionals by participating in conferences, congresses and through specialized publications. In the last decade, English has become the language in which most medical textbooks and journals are published, a true *lingua franca* of medicine.¹ As early as 2004, Kang noted the need to adopt English as the language of medical information and, as a result, an important component of the medical training of physicians.²

For EMP learning process to have the expected results, it must take into account the practical needs of physicians to communicate with both patients as well as to maintain a close contact with other members of the medical team. Thus, the variety of communication situations must cover these aspects as well as possible. The foundation of effective communication through English is to adapt the case study analysis system and to understand the mechanisms by which certain aspects of English differ from the native language. The

¹ Iulia Cristina Frinculescu, *The physiology of English as a lingua franca in medicine*, in *Fiziologia-Physiology*, 2009, no. 62, p. 4-6

² S. J. Kang, *A Korean medical doctor's experiences in learning and use of English in the United States: Individual and environmental affective factors*, Paper presented at the Sixteenth Annual Conference in Ethnography, 2004

motivation of medical professionals has some components that make the EMP study have its own characteristics because their interest is focused on much deeper communication situations than we might encounter in the case of English applied to other fields such as technology, engineering, mathematics, etc.

The guiding principle of ESP is “Tell me what you need English for and I will tell you the English that you need.”³ Starting from this linguistic truth, in the last decades we have witnessed a flourishing of the various applications of English in various fields. One of these, in visible expansion in the conditions of an increasingly medically uncertain world, is EMP. There is a relationship between the motivation of medical students to achieve EMP and actual learning, because as information is accumulated, students realize that their motivation grows stronger. Initiated as a more theoretical linguistic movement in the 1960s, ESP, with its branches applicable to various fields that have become increasingly important, has become a practical tool for more and more professional categories who have discovered in English communication the ideal way to spread knowledge and innovative ideas. Each branch of ESP has developed grammatical and lexical structures adapted to the respective field. EMP, like other branches of ESP, does not emphasize certain grammatical structures on which literary language is based. Thus, EMP does not use excessively grammatical structures such as conditionals, adjective agglomerations or the subjunctive but favors the use of unpublished lexical areas such as the plural of Greek or Latin origin and vocabulary of the same origin and compound nouns.

But beyond the applicable lexical or syntactic rules of EMP, what has a visible impact is the emphasis medical texts transmit. The EMP analysis must take into account the way in which the discourse of the medical field is constructed. Given the need for the rapid revolving of pathologists which could endanger the lives of patients, medical rhetoric has as its first goal the clarity of the information transmitted, the concise nature, concentrating the huge volume of information in a way as accessible as possible. Given the already existing difficulty of medical terminology, to which is added the fact that some terms may exist in both English and Latin or Greek form, EMP had to overcome some difficulties inherent in the field.

Starting from the difference between general or even literary language, Louis Trimble analyzes the techniques, functions and grammatical relations that can intervene in the applicable ESP discourse. The oratorical purpose of ESP is to be as pragmatic as possible, to facilitate the information dissemination and to avoid misunderstandings occurring among non-native people: “Rhetoric is the process a writer uses to produce a desired piece of text. This process is basically one of choosing and organizing information for a specific set of purposes and a specific set of readers. An EST text is concerned only with the presentation of facts, hypotheses, and similar types of information. It is not concerned with the forms of written English that editorialize, express emotions or emotionally based argument or are fictional or poetic in nature.”⁴ Extrapolating and starting from these principles applicable to the field of ESP, EMP as its sub-branch, appeals precisely to these legitimacies. The need for as clear as possible discourse has transformed EMP into a field with a succinct expression adapted to specific requirements.

We believe that having in view the special challenges that EMP entails, medical terminology already so difficult should adapt to the subjects taught in the Medical School. Starting from the accumulation of anatomical terminology, following with physiology and

³ Tom Hutchinson, Alan Waters, *English for specific purposes: A learner-centered approach*, 1987, Cambridge University Press, p. 8

⁴ Louis Trimble, *English for Science and Technology: A Discourse Approach*, Cambridge University Press, 1985, p. 10

biology, and all other relevant subjects, the purpose of EMP is to subspecialize in order to include increasingly specialized sectors such as genetics, surgery, pediatrics, etc.

One of the peculiarities of EMP is that it sometimes uses a double language that should be known by the future professional. If the English term is preferred in doctor-patient communication, in the communications between practitioners the terminology of Greek or Latin origin or derivatives of the latter is preferred. The examples are multiple: *colorectal surgery* (syn. proctology), *cold* (syn. coryza), *skull* (syn. cranium), *tailbone* (syn. coccyx), *collar bone* (syn. clavicle), *gallbladder* (syn. cholecyst), *forefinger* (syn. index), *gum* (syn. gingiva), *groove* (syn. sulcus), *bleeding* (syn. hemorrhage), *cold sore* (syn. herpes simplex), *posterior pituitary* (syn. neurohypophysis), *prevention* (syn. phylaxis), *platelet* (syn. thrombocyte), *jawbone* (syn. maxilla), *roof* (syn. tectum), *covering* (syn. tegumentum), etc. These are just a few of the examples in order to demonstrate how varied medical terminology is and to emphasize the need for as thorough lexical corpus as possible in order to meet the specific challenges of EMP. The learning process of EMP is therefore much more complex as it refers to knowledge of Latin, Greek which it combines with the latest discoveries in the field. The versatile capacity of EMP is amazing and goes beyond the lexical framework because it requires users to retain information in related fields: history, geography, general knowledge, literature, etc. We consider EMP to be an important sub-branch of ESP through the special intellectual connections it establishes, going beyond the strictly medical background.

Another challenge of EMP is the compound nouns that are novel and numerous in the medical field and require extensive knowledge of English and a rich associative capacity on behalf of the students. Examples of such compounds are: *armpit*, *windpipe*, *earache*, *waistline*, *heartburn*, *kneecap*, *overdose*, *food-poisoning*, *backbone*, *heart attack*, *painkiller*, etc. The fact that medical terminology can sometimes be too descriptive leads to an accumulation of terms that, in practice, are replaced by acronyms. And this aspect is a challenge in itself because practitioners must know the constituent terms and the referent to which reference is made. There are many examples of acronyms that can puzzle professionals, but we have selected just a few to understand their complexity MDS (*Myelo dysplastic syndrome*), SIDS (*Sudden infant death syndrome*), AFR (*Acute renal failure*), BPD (*Borderline personality disorder*), CBC (*Complete blood count*), etc.

Another aspect that could make it difficult for practitioners are the eponyms. Whether we are talking about pathologies, anatomical systems or ways of functioning of the body, the personal names used may belong to the doctors who discovered them (*Carrion disease*, *Broca's area*, *Darwin's tubercle*, *Rickettsiosis*, *Addison disease*), patients (*Lou Gehrig's disease*, *Hartnup disease*, *Mortimer's disease*), locations where they were discovered (*Ebola*, *Bornholm disease*, *Lyme disease*) and even point to literature and authors of literary works (*Miss Havisham syndrome*, *Plyushkin syndrome*, *Munchausen syndrome*). Some terms refer to socio-professional categories (*tennis elbow*, *housemaid's knee*, *mad hatter disease*).

An effective way to remember this accumulation of terminology is to learn the word family by using suffixes and prefixes. Affixation is, in itself, a new challenge because most prefixes and suffixes are of Latin origin. Cognitive theories of terminology find that morphological alternations follow certain rules because functionality is the main feature of EMP. Pre-nominal modifiers can be adjectives (e.g. *throbbing pain*, *severe hypotension*), participles (e.g. *IgA mediated leukocytoclastic vasculitis*, *sharp stabbing pain*) or adverbials (e.g. *antenatal depression*) or can be two juxtaposed terms (e.g. *myocardial infarction*). These varieties themselves come with a surplus of information and more complex meanings. At the same time, medical terminology has compounds that contain neoclassical elements, or a combination (e.g. *orthostatic hypotension*) in which the terms have meaning by themselves.

A few examples of prefixes of Greek and Latin origin used in creating medical terms are as follows: *di-*, *dia-* (G. through, between e.g. diaphragm), *helico-* (G. twisted e.g. helicotrema), *infra-* (L. below e.g. infraorbital), *omni-* (L. omnis, all e.g. omnipotent), *post-* (L. after, behind e.g. postaxial), *trans-* (L. across e.g. transpyloric), etc. Some instances of suffixes commonly used in creating medical words are: *-scopy* (G. skopein, to view e.g. endoscopy), *-coele* (G. koilia, hollow e.g. blastocoele), *-form* (L. forma, shape e.g. fusiform), etc.

Due to the difficulties already mentioned, EMP should focus on the ability to understand medical texts, on vocabulary development, on the most efficient use of English in interpersonal communication and on acquiring effective strategies by creating the student to retain as much volume of information as possible. Given these goals, EMP is a means of consolidating the knowledge already acquired during the specialized courses.

Another peculiarity of EMP compared to the other sub-branches of ESP is the fact that in the case of other fields, EMP learning is simultaneous with the acquisition of basic knowledge. In the case of the other fields (ESS, EBE) the acquisition of knowledge precedes the practice of English as long as in EMP the acquisition of theoretical and practical knowledge is done through English. EMP is probably the most adapted of all the fields of ESP to the practical needs and the enrichment of medical knowledge is concomitant with the learning of English because most specialized works such as anatomical atlases and auxiliary materials are published abroad.

Hutchinson and Waters systematized and hierarchically structured the vast field of ESL, which they described as a tree with the important sub-branch of ESP. In turn, ESP is subdivided into various domains but the constant remains the same: “The roots which nourish the tree of EST are *communication* and *learning*.”⁵ The two authors, starting from the distinction made by Chomsky between *performance* and *competence*, conclude that specialized languages are, rather, a competence that the student acquires and that allows him to have access to a much wider range of information than classic grammatical structures could endow him. The difficulty that may arise is the lack of a methodology because having such a practical character the research methods are built during the actual interaction. The angle of approach of the EMP is a learning-centered one because the approach of this field is an interdisciplinary one.

Important aspects of communication in medical field such as the discussion between the doctor and the patient should not be neglected. An important aspect in the study of EMP are the narratives of patients as part of the the medical discourse and which are used by the professionals as a source of information to elucidate clinical dilemmas. The increasing development of this field, the increasing number of international medical articles, conferences and actions have made EMP, in recent years, an increasingly coagulated field that claims its own autonomy: “This undeniable growth in the volume of English-language medical literature was accompanied by an important body of linguistic and sociolinguistic research on written and oral medical discourse in English (...).”⁶ Linguists founded the 1983 *EMP Newsletter*, which until 1990 had subscribers in more than 60 countries. This demonstrates that EMP is becoming an increasingly powerful field of study in the vast mass of language studies. Even if the purpose of this journal was more pedagogical, the first step, that of going out on the ramp was done. At present, the EMP focuses more on the practical aspect, the communication environment and the creation of a more reliable information transmission system. But, undoubtedly, the merit of the theoretical research of the '80s is to

⁵ Tom Hutchinson, Alan Waters, *English for specific purposes: A learner-centered approach*, 1987, Cambridge University Press, p. 18

⁶ Françoise Salager-Meyer, *Origin and development of English for Medical Purposes. Part I: Research on written medical discourse*, in *Medical Writing* 2014; Vol. 23, no. 1, p. 49

draw the attention of specialists to this emerging field. Subsequently, approaches to EMP began to be more and more varied, with numerous papers developing the topic.

Gibson Ferguson in the article *English for Medical Purposes* published in *The handbook of English for specific purposes* (2013), pointed out that the vocabulary that EMP makes available to medical students is much better assimilated if it is acquired during the years of study because the connections are much easily made with the material learned that moment. Possible difficulties seem to depend on the level of expertise if EMP is studied at the same time as the core subjects. EMP is a problem of communication nowadays and shifts the attention to the health care professional whose responsibility increases: “Communication (and language) are part of the overall development of the responsible professional, who is a reflective practitioner with an awareness of the workplace environment, and uses language to achieve professional goals within it.”⁷

EMP is an extremely technical language but combines medical jargon with practical needs. The teaching of this specialized type of language is not based on the same rules applicable to general language because the goal is to develop a medical language with implications in the socialization that doctors have with patients, colleagues and in formal settings such as conferences. The ultimate goal of EMP is to improve the communicative effectiveness of future health care professionals and the methodology must be based on practical, problem-solving content and combine newer and older approaches. The aim of students is for the use of language and less to use complex grammatical constructions and the curriculum should be based more on medical jargon than on grammatical structures because EMP is aimed at vocabulary acquisition. EMP courses, as part of ESP courses, should meet the immediate needs of future physicians who are closely related to the core subjects taught during the academic study.

If science is responsible for the well-being of patients and the transmission of information, the art of communicating in a specialized language such as EMP is the higher stage. The basis of this art is, therefore, the ability to obtain information, to analyze it as efficiently as possible but also to communicate in a language common to both the practitioner and the patient. The art of EMP “is the application of this medical knowledge combined with intuition and clinical judgment to determine which is the best diagnosis for each patient.”⁸ EMP is the perfect intertwining of medical science and linguistics, of the body of medical knowledge, and of the art of working with terminology in a practical way. It is this unique aspect of intertwining the art of practical communication with theoretical information that transforms EMP into an increasingly independent field, although, linguistically speaking, it is still part of ESP.

BIBLIOGRAPHY

Frinculescu, Iulia Cristina *The physiology of English as a lingua franca in medicine*, in *Fiziologia-Physiology*, 2009, no. 62

Gotti, Maurizio and Salager-Meyer, Françoise *Teaching medical discourse in higher education: An introduction*, in *CercleS*, 2016, no. 6

Hutchinson, Tom and Waters, Alan *English for specific purposes: A learner-centered approach*, 1987, Cambridge University Press

⁷ John R. Skelton and Jan Whetstone, *English for Medical Purposes and Academic Medicine: looking for common ground*, in *Ibérica, Revista de la Asociación Europea de Lenguas para Fines Específicos*, 2012, no. 24, p. 94

⁸ Maurizio Gotti and Françoise Salager-Meyer, *Teaching medical discourse in higher education: An introduction*, in *CercleS*, 2016, no. 6, p.1

Kang, S. J. *A Korean medical doctor's experiences in learning and use of English in the United States: Individual and environmental affective factors*, Paper presented at the Sixteenth Annual Conference in Ethnography, 2004

Salager-Meyer, Françoise *Origin and development of English for Medical Purposes. Part I: Research on written medical discourse*, in *Medical Writing* 2014; Vol. 23, no. 1

Skelton, John R. and Whetstone, Jan *English for Medical Purposes and Academic Medicine: looking for common ground*, in *Ibérica, Revista de la Asociación Europea de Lenguas para Fines Específicos*, 2012, no. 24

Trimble, Louis *English for Science and Technology: A Discourse Approach*, Cambridge University Press, 1985

QUANTIFICATION ANTONYMIQUE – ÉTUDE DES SYNTAGMES BINAIRES DU TYPE $Adj_1 + Adj_2$ OU Adj_1 ET Adj_2 SONT ADJECTIFS ANTONYMIQUES

Daniela Bordea

Lecturer, PhD, University of Bucharest

Abstract: In this paper we focus on some binary syntagms of type $Adj_1 + Adj_2$ composed of antonymic adjectives. I have studied the antonymic combination $Adj_1 + Adj_2$ from the point of view of blocking and of its adjectival or nominal role.

Keywords: adjective, antonyms, blocking, quantification, oxymoron, nominalisation

1. Introduction

L'étude des syntagmes figés représente pour les grammairiens une préoccupation importante.

Notre contribution porte sur la question du figement et de l'affranchissement des syntagmes du type $Adj_1 + Adj_2$, où Adj_1 et Adj_2 sont des adjectifs antonymiques.

Nous faisons la précision que les syntagmes de ce type nous les considérons comme une *quantification antonymique*.

Les exemples utilisés sont pris au TLF informatisé et à Grevisse.

Nous avons eu comme point de départ les œuvres de M. Noailly et de J. Goes, qui présentent l'adjectif comme une classe à part, dont les éléments peuvent interagir.

2. Considérations sur le figement

2.1. Combinatoire libre /vs/ combinatoire figée

« À l'opposé de la combinatoire libre, propre à la syntaxe, la combinatoire figée est le phénomène par lequel une séquence co-occurrence de lexèmes forme une unité indissociable sur les plans fonctionnel et sémantique » (M. Tuțescu, 1978: 91).

À la différence des séquences libres, les expressions figées n'obéissent pas à la règle de compositionnalité.

Dans ce cas leur sens peut être imprédictible et incompréhensible pour un locuteur moins avisé.

2.2. Sémantique du figement

Du point de vue sémantique le processus de figement est envisagé comme l'intégration sémantique et lexicale des constituants¹ du syntagme figé ; le signe est additif, tandis que le signifié a une valeur globale, qui n'est pas additive (Schéma 1).

¹ Cf. Mariana Tuțescu, *Précis de sémantique française*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1978, p : 90, 91, 94.

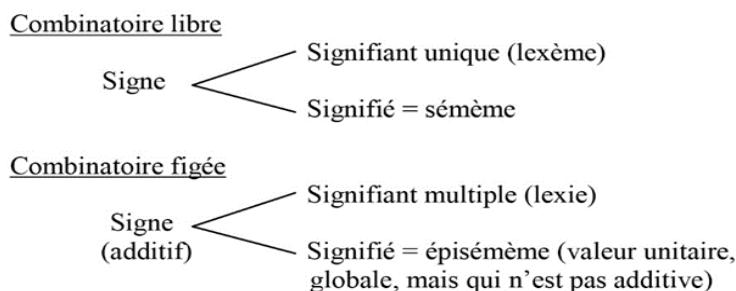

Schéma 1. Le figement

On peut donc considérer que les conditions minimales nécessaires pour qu'on puisse parler de figement sont :

- la séquence doit être formée de plusieurs mots ;
- les mots impliqués dans le figement doivent avoir, par ailleurs, une existence autonome ;
- l'ensemble se caractérise par un « sens global » qui n'est pas la somme des sens des constituants liés (non compositionnalité du sens de l'ensemble).

Dans le cas de la combinatoire figée $Adj_1 + Adj_2$ nous remarquons que le « sens global » se situe entre les sens des deux adjectifs.

Par exemple *un fruit aigre – doux* est :

- un fruit un peu aigre et un peu doux ;
- un fruit presque aigre et presque doux ;
- un fruit qui n'est ni totalement aigre, ni totalement doux ;
- un fruit dont le goût se situe entre aigre et doux.

Étant donné que les deux adjectifs (Adj_1 et Adj_2), sont des adjectifs antonymiques, nous considérons cette quantification comme **une quantification antonymique**.

3. Tests de figement

Les constructions libres ont des propriétés transformationnelles qui dépendent de leur organisation interne.

Dans le cas des séquences figées, l'opacité sémantique est corrélée à une absence de propriétés transformationnelles et il y a une relation de proportionnalité inverse entre le figement d'un groupe et le nombre de propriétés transformationnelles observables (G. Gross, 1988 : 69).

Les propriétés des syntagmes figés du type $Adj_1 + Adj_2$ seront analysées par rapport à celles des adjectifs en combinatoire libre.

a) Dans une séquence figée aucun des éléments lexicaux constitutifs ne peut être actualisé individuellement, mais ils ont une détermination globale :

un fruit aigre - doux || un fruit doux - amer
 *un fruit aigre le doux || *un fruit doux l'amer

b) Entre les différents éléments qui sont dans la portée du figement il n'y a pas de relation prédicative :

une pomme aigre - douce || une cerise douce - amère
 *une pomme aigre est douce || *une cerise douce est amère

c) L'adjectif affecté par le figement ne peut pas être nominalisé :

une griotte aigre - douce || un coing doux - amer
 *l'aigreur de la douceur d'une griotte || *la douceur de l'amer du coing
 *la douceur de l'aigreur d'une griotte || *l'amer de la douceur du coing

d) Les expressions figées et les adjectifs impliqués dans le figement ne reçoivent pas de gradation ou d'adverbe d'intensité :

un fruit aigre - doux		un fruit doux - amer
*un fruit très aigre - doux		*un fruit très doux - amer
*un fruit aigre très doux		*un fruit doux très amer
* un fruit assez aigre - doux		*un fruit assez doux - amer
*un fruit aigre assez doux		*un fruit doux assez amer

e) L'ordre des éléments qui composent une séquence figée ne peut pas être changé :

des oranges aigres - douces		des cerises douces - amères
*des oranges douces - aigres		*des cerises amères - douces

f) Les expressions figées n'admettent pas la relativisation :

un fruit aigre - doux		un fruit doux - amer
*un fruit aigre qui est doux		*un fruit doux qui est amer

g) Etant donné que la relation entre l'adjectif et le nom est restreinte, il n'y a pas de possibilité de coordination avec un autre terme :

une pomme aigre - douce		un coing doux - amer
*une pomme aigre - douce et verte		*un coing doux - amer et jaune

4. Réalisation du figement

4.1. Éléments, conditions et mécanisme du figement

Nous considérons que la relation de figement suppose l'existence des éléments suivants :

- un élément central, **A**, qui représente une condition nécessaire, mais non suffisante ;
- un élément secondaire, **B**, qui représente une condition nécessaire, mais non suffisante ;
- un « savoir » qui relie les deux éléments et qui est une donnée pragmatique. Cette donnée, la « mémorisation » (M.H. Svensson, 2004 : 42), représente une condition nécessaire pour le figement. Elle fonctionne comme un liant qui réalise la cohésion plus étroite des éléments impliqués dans la relation de figement.

Par exemple *donner* (à quelqu'un) *un carton rouge* ne signifie pas seulement lui donner n'importe quel carton qui soit rouge, mais lui donner un mauvais point, porter un jugement défavorable à son encontre.

Nous proposons le mécanisme suivant pour la relation de figement (Schéma 2):

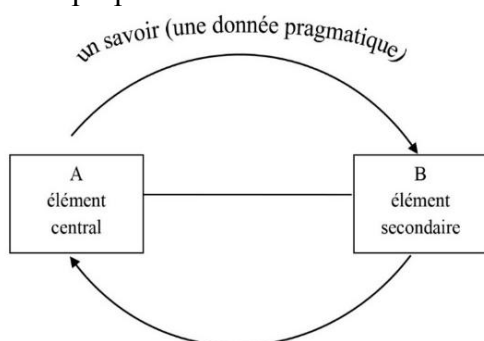

Schéma 2. Mécanisme du figement

Ce mécanisme fonctionne en feed-back : l'élément central exige un certain élément secondaire et l'élément secondaire ne se combine qu'avec un certain élément central pour garder le sens.

On peut en conclure que le figement se réalise selon un mécanisme cyclique, fermé sur lui-même.

Dans le cas des expressions du type *Adj₁ + Adj₂* l'élément central est l'adjectif *Adj₁* et l'élément secondaire est l'adjectif *Adj₂*, qui suit au premier : *un fruit aigre-doux, un fruit doux-amer*.

4.2. Paramètres du figement

4.2.1. Le degré de figement

4.2.1.1. La combinatoire *Adj₁ + Adj₂* à valeur d'adjectif

Le fait que le premier des deux adjectifs est l'élément central et le deuxième (élément secondaire) vient ajouter encore une qualité ou seulement modifier la qualité désignée par le premier adjectif, peut être justifié par l'impossibilité d'inversion:

un fruit aigre-doux /vs/ **un fruit doux-aigre*

Pour mettre en évidence les différents degrés de figement nous proposons une grille de trois tests, que nous appelons la grille de la relativisation.

Cette grille se présente ainsi:

Test I (±) un X ayant la qualité désignée par le syntagme (*Adj₁ - Adj₂*) présente/ ne présente pas la qualité désignée par *Adj₁*.

Test II (±) un X ayant la qualité désignée par le syntagme (*Adj₁ - Adj₂*) présente/ ne présente pas la qualité désignée par *Adj₂*.

Test III (+) il existe une donnée (un savoir) pragmatique qui relie *Adj₁* et *Adj₂*.

Cette donnée représente la condition obligatoire pour qu'il y ait figement. C'est pour cela que la réponse à ce test doit être toujours (+), donc seulement les tests I et II peuvent admettre des réponses variables.

Dans ce cas la formule de l'analyse combinatoire donne $2^n = 2^2 = 4$ variantes.

(où n=2= nombre de tests qui admettent des réponses variables).

Les quatre variantes, notées: (1), (2), (3), (4) sont (Tableau 1):

Test				
I	+	+	-	-
II	+	-	-	+
III	+	+	+	+
Variantes	(1)	(2)	(3)	(4)

Tableau 1. Application des tests de figement

Du point de vue linguistique la variante (4) n'est pas possible parce que si la réponse au test I est négative, c'est-à-dire:

Test I (-) *un X ayant la qualité désignée par le syntagme (*Adj₁ - Adj₂*) ne présente pas la qualité désignée par *Adj₁*.*

alors la réponse au test II doit être elle aussi négative parce que *Adj₁* représente l'élément central du figement, tandis que *Adj₂* est l'élément secondaire qui s'y ajoute et si le substantif en question ne présente pas la qualité désignée par *Adj₁*, alors la qualité désignée par *Adj₂* ne s'ajoute à rien (n'a pas le support auquel s'ajouter).

Il en résulte que selon ce test on peut distinguer trois niveaux possibles du degré de figement : faible, transparent et opaque, qui correspondent respectivement aux variantes :1, 2 et 3.

Nous considérons pour le cas où *Adj₁* et *Adj₂* sont antonymes le figement transparent :

Test I (+) *un fruit aigre-doux* est un fruit aigre, mais il n'est pas tout à fait aigre (un fruit dont l'aigreur n'est pas trop forte)

Test II (-) *un fruit aigre-doux* n'est pas un fruit tout à fait doux

Test III (+) on dit *un fruit aigre-doux* pour un fruit qui n'est ni tout à fait aigre, ni tout à fait doux.

Il est à remarquer que dans ce cas Adj₂ nuance le sens de base de Adj₁ non seulement lorsque le syntagme est au sens propre, mais aussi lorsqu'il est au sens figuré:

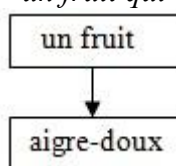
*Le bon kéfyr doit avoir une écume persistante, un **goût aigre-doux**.* (A.-F. Pouriau, *La Laiterie*, 1895, p. 42)

*Les **réprimandes**, d'abord **aigres-douces**, devinrent vives et dures.* (H. De Balzac, *Pierrette*, 1840, p. 67)

*Sa **voix aigre-douce** [de Mme Heurtebise] devenait crierde, montait, piquait, bourdonnait avec un harcèlement de mouche, jusqu'à ce que le mari, furieux, éclatât à son tour... (A. Daudet, *Les Femmes d'artistes*, 1874, p. 30)*

Le syntagme **un fruit aigre-doux** peut être explicité comme:

- un fruit (aigre-doux);
- un fruit qui n'est ni tout à fait aigre, ni tout à fait doux;
- un fruit qui est un peu aigre et un peu doux

Il en va de même pour **doux-amer** au sens propre et au sens figuré:

*Je connais d'expérience l'action brutale ou caressante de tous les stimulants, de tous les narcotiques; j'ai traversé maintes fois la plaine enflammée des pavots, (...). Misérables inventions! Simulacres vils! Rien ne vaut l'**herbe douce-amère** pleine d'été, de silence et d'orage...* (Milosz, *L'Amoureuse initiation*, 1910, p. 146)

*Cette lettre serait pour l'un comme pour l'autre l'occasion de **bien douces-amères réflexions*** (H. Bazin, *Vipère*, 1948, p. 157)

Comme on peut le remarquer, pour ces deux exemples étudiés, dans le cas du syntagme figé (Adj₁-Adj₂), Adj₁ désigne une qualité et Adj₂ affaiblit cette qualité, en diminuant le sens de Adj₁ à cause de l'antonymie.

Nous considérons ce cas comme un figement transparent selon les tests ci-dessus et nous remarquons que, bien que le syntagme soit figé, chacun des deux adjectifs s'accorde en genre et en nombre avec le substantif.

Le fait que le syntagme n'admet pas la relativisation:

**un fruit aigre-doux est un fruit aigre qui est aussi doux*

met en évidence un degré de figement plus élevé que dans le cas du figement faible.

4.2.1.2. La combinatoire Adj₁ + Adj₂ à valeur de substantif

Pour le cas où Adj₁ et Adj₂ sont antonymes, nous considérons le figement transparent et le figement opaque.

Figement transparent

Adj₂ nuance le sens de base de Adj₁ non seulement lorsque le syntagme est au sens propre, mais aussi lorsqu'il est au sens figuré:

*Un air qui tient de l'**aigre-doux*** (Quillet 1965)

*Les **aigres-doux** sont déplaisants* (Nouv. Lar. ill.)

*Rembrandt a puisé dans la science **du clair obscur** les effets à la fois doux et chauds de ses peintures* (Michelet, *L'Oiseau*, 1856, p. 314)

Deux bougies éclairaient la table, tout en laissant la chambre dans le clair-obscur (Balzac, Ursule Mirouët, 1841, p. 114)

Dans ce cas aussi, bien que le syntagme soit figé, les adjectifs peuvent recevoir la marque du pluriel [+hum] *un aigre-doux /vs/ des aigres-doux*.

Le fait que le syntagme n'admet pas la relativisation:

** les aigres-doux sont ceux qui sont aigres et qui sont aussi doux*

met en évidence un degré de figement plus élevé que dans le cas du figement faible.

Figement opaque

Dans le cas du figement opaque on peut remarquer des situations de substantivation totale par glissement de sens, ce qui rend opaque le figement.

Par exemple:

a) **la douce-amère** = arbrisseau

Les tiges de la douce-amère (solanum dulcamara, L), arbuste grimpant qui croît partout dans les haies, sont longues, rondes, flexibles, rameuses, lisses, ligneuses, de la grosseur d'un tuyau de plume, et remplies de moelle. (Kapeler, Caventou, Manuel des pharmaciens et des droguistes, t. 1, 1821, p. 235)

b) **le chaud-froid** = plat à base de morceaux de volaille

Il fit honneur au chaud-froid de perdrix (Adam L'Enfant d'Austerlitz, 1902, p. 492)

On constate que le degré de figement le plus élevé correspond au figement opaque, étant dû au glissement de sens. Dans ce cas le sens du syntagme est totalement figé et on a besoin d'explications supplémentaires pour la décodification du sens.

4.2.2. La portée du figement

La portée du figement est définie comme l'étendue, calculée en nombre de mots, de la séquence soudée (G. Gross, 1996 :38).

Nous considérons la portée du figement comme un paramètre extensionnel qui met en évidence la complexité structurelle du syntagme figé.

Dans le cas des syntagmes étudiés ci-dessus le nombre des termes que contient le syntagme figé est deux.

5. Conclusions

Selon les études présentées ci-dessus concernant les syntagmes du type *Adj₁ + Adj₂*, syntagmes que nous considérons comme des quantifications « antonymique », on peut formuler quelques conclusions :

- ❖ les syntagmes du type *Adj₁ + Adj₂*, où *Adj₁* et *Adj₂* sont des adjectifs antonymiques peuvent avoir valeur adjectivale et valeur substantivale ;
- ❖ dans le cas de la valeur adjectivale on a affaire à un figement transparent, tandis que dans le cas de la valeur substantivale on a affaire non seulement à un figement transparent, mais aussi à un figement opaque, qui est dû au glissement de sens ;
- ❖ pour ce type d'expressions la portée du figement est deux.

BIBLIOGRAPHY

1) Bordea, Daniela : *L'adjectif, du figement à l'affranchissement. Modèle mathématique tridimensionnel*, E.U.B, 2014.

2) Cuniță Alexandra, „Voyage vers la périphérie de la classe des adjectifs”, in *Studii de lingvistică si filologie romanică. Hommages offerts à Sanda Reinheimer Rîpeanu*, EUB, 2007, pp.150-153.

- 3) Danlos, Laurence, „La morphosyntaxe des expressions figées”, in *Langages* nr.63, Larousse, Paris, 1981, pp.53-74.
- 4) Goes, Jan, *L'adjectif. Entre nom et verbe*, Duculot Paris, 1999.
- 5) Goes, Jan : „Les adjectifs primaires entre quantité et qualité”, in *Studii de lingvistică*, 1, 2011, pp.121-137.
- 6) Goes, Jan : „Types d'adjectifs et fonctions adjectivales : quelques reflections”, in *Studii de lingvistică*, 5, 2015, 293-322.
- 7) Grevisse, Maurice, *Le bon usage*, 12e éd., (revue par André Goosse), Duculot, Paris, 1988
- 8) Gross, Gaston, „Degré de figement des noms composés”, in *Langages* nr. 90, Larousse, Paris, 1988, pp.57-72.
- 9) Gross, Gaston, *Les expressions figées en français, noms composés et autres locutions*, Ophrys, Paris, 1996.
- 10) Grundt, Lars, Otto, *Études sur l'adjectif invarié en français*, Universitetsforlaget, Bergen-Oslo, 1972.
- 11) Lenepveu, Véronique & Schnedecker, Catherine, *L'expression adjectivale et adverbiale de la totalité*, Collection linguistique publiée par la Société de Linguistique de Paris CIII, Peeters, Leuven – Paris, 2017.
- 12) Martin, Robert, *Pour une logique du sens*, Presses Universitaires de France, Paris, 1983.
- 13) Martin, Robert, *Comprendre la linguistique*, Presses Universitaires de France, Paris, 2002.
- 14) Noailly, Michèle, *L'adjectif en français*, Ophrys, Paris, 1999.
- 15) Svenson, Maria-Helena, *Critères de figement*. Umea, Umea Universitet, 2004.
- 16) Trésor de la Langue Française informatisé.
- 17) Tuțescu, Mariana, *Précis de sémantique française*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1978.

TERMINOLOGICAL INTERFERENCES IN FOOD INDUSTRY LANGUAGE

Alice Iuliana Roșu

Lecturer, PhD, “Ștefan cel Mare” University of Suceava

Abstract: Having in view that the specialized lexicon of food industry includes examples of terminological interferences with other sciences such as chemistry, mathematics, physics, biology and others as well, the present paper aims at identifying the categories of interdisciplinary terms that occur in these scientific fields. More exactly, how they can be differentiated and comprehended in terms of their semantic identity and interdisciplinary character.

Keywords: semantic identity, interdisciplinary specialized lexicon, interdisciplinary terms.

Lucrarea de față reprezintă un studiu de terminologie asupra lexicului specializat din domeniul industriei alimentare din perspectivă lingvistică, descriptivă, al cărui obiectiv constă în identificarea unor categorii de termeni specializați interdisciplinari.

Apariția limbajelor specializate în cadrul oricărei limbi este determinată, pe de o parte, de existența și de funcționarea limbii literare, și, pe de altă parte, de nivelul de dezvoltare economică și de condițiile sociale și istorice ale poporului care uzează de această limbă. Limbajele științifice și tehnice sunt rezultatul unui proces de formare îndelungat, care poate varia ca ritm și ca intensitate în funcție de anumiți factori.

Industria alimentară românească propriu-zisă s-a dezvoltat o dată cu evenimentele socio-politice și culturale care au avut loc la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea. Aceasta este o ramură complexă, care cuprinde în cadrul ei mai multe subramuri de producție, grupate în trei categorii de bază: subramuri producătoare de alimente proaspete și conservate, de băuturi alcoolice și nealcoolice și de produse din tutun.¹

1.1. Inițierea terminologiei alimentare în epoca veche și perioada 1780-1830

Terminologia unui domeniu nu poate fi studiată fără a se recurge la practica discursului și la conceptualizarea realului de către societate în istorie². În ceea ce privește reflectarea realului la nivelul terminologiei alimentare a limbii române, informații importante se regăsesc în relatările unor călători străini sau în socotelile unor locuri de popas din orașele transilvănene Brașov și Cluj, care găzduiau sau ospătau pe solii munteni sau moldoveni în drum spre Buda sau Viena.

Cel mai vechi text românesc de profil alimentar datează din a doua jumătate a secolului al XVII-lea, din epoca brâncovenească. Acesta a fost editat în 1997 de Fundația Culturală Română sub titlul *O lume într-o carte de bucate. Manuscris din epoca brâncovenească* și furnizează informații despre obiceiurile alimentare la români, mai exact despre ospetele de la curțile boierești și domnești, termenii înregistrați definind o anumită clasă socială.

¹Vezi Constantin Banu, (coord.), *Tratat de industrie alimentară*, Editura Asab, București, 2008, p.18.

²Petronela Savin, *Universul din lingură*, Institutul European Iași, 2012, p.18.

Inițierea terminologiei alimentare este determinată de începuturile terminologiei științelor fizico-chimice, și anume, se leagă de prezența câtorva termeni specifici acestor științe în scrierile lui D.Cantemir și în puține alte scrieri românești contemporane³. Din *Scara a numerelor și cuvintelor streine țilcuitoare*, de la începutul *Istoriei ieroglifice*, reținem: *atom, energhie, experienție, fizic* „fizician”, *metalon, metafizic*, care, cu excepția lui *experienție*, de origine latină, sunt de proveniență greacă, după cum menționează autorul însuși. Numărul termenilor fizico-chimici din limba română crește spre sfârșitul secolului al XVIII-lea, o dată cu traducerea unor scrieri cu conținut geografic sau medical. Textul cel mai important este manuscrisul intitulat *Gramatica fizicii*, traducere din limba italiană, făcută de Amfilohie Hotiniul, în Moldova, pe la 1790. Partea întâi a acestei lucrări tratează unele probleme de fizică, în care apar, pentru prima dată în limba română, câteva noțiuni elementare din acest domeniu.

Neologismele propriu-zise sunt mai puține și au un pronunțat aspect italian sau neogrecesc: *areometro, barometru, cilindru, electricita, machina pneumatica, magnet, microscopeon, recipient, tub*. Dintre numeroasele calcuri vom cita câteva: *apropiere* „proprietate”, *arătare* „demonstrație”, *batirea luminii* „reflexie”, *cămara întunecoasa* „camera obscura”, *desime* „densitate”, *despartire* „diviziune”, *cercare* „experiența”, *odihna* „repaus”, *particule* „molecule”. Această listă de calcuri arată că, la sfârșitul secolului al XVIII –lea și chiar mai târziu, mulți dintre traducătorii sau autorii de scrieri cu conținut științific evitau în general împrumuturile, de teamă că, folosindu-le, nu vor fi înțeleși, și, mai ales, atrag atenția asupra faptului că o astfel de terminologie nu se putea menține în limba română. Vocabularul științific care apare în anii 1780 – 1836 se opune lexicului popular și terminologiei științifice populare, chiar dacă uneori, se mai apelează la acestea din teama de a nu inova excesiv.

Din analiza evoluției stilurilor funcționale ale limbii române literare vechi efectuată de Gh.Chivu⁴, reiese că stilul științific, în perioada 1532-1640, se constituie din texte științifice și tehnice create prin traducerea sau imitarea unor modele stilistice provenite din culturile de prestigiu ale vremii, neputându-se vorbi încă de o „literatură științifică propriu-zisă”. Totuși, lucrări ca *Liturghierul* (o tipăritură coresiană, apărută în 1570 la Brașov), *Începătura de nuiale* din *Codicele popii Bratul*, *Catehismul*, *Gromovnicul* prezintă o serie de particularități lingvistice comune care subscriu principiilor de bază ale comunicării tehnice sau științifice: neutralitatea, claritatea și precizia.

În perioada 1640-1780, se observă o diversificare a scrierilor științifice și o creștere considerabilă a numărului lucrărilor manuscrise sau tipărite care evidențiază nu atât o continuare a situației existente înainte de mijlocul secolului al XVII-lea, cât rezultatul unei dezvoltări fără precedent a diverselor domenii ale științei românești. Din punct de vedere cronologic menționăm primele lucrări științifice, *Geografie a Ardealului*, manuscris transilvănean alcătuit la mijlocul secolului al XVII-lea, și traducerea *Gramaticii Slovenești* a lui Smotrițki, în 1672-1673. Aceșora li s-a alăturat, la sfârșitul deceniului al nouălea al secolului al XVII-lea, prima lucrare filozofică, *Pentru singur țiitoriu gând*, traducerea tratatului *Despre rațiunea dominantă*, inclusă în *Biblia de la București*, iar, la începutul veacului următor, primele scrieri științifice istorice: *Hronicul vechimei a romano-moldovlahilor* de D.Cantemir, *Istoria Țării Rumănești* de C. Cantacuzino și *De neamul moldovenilor*, respectiv *Istoria de crăia ungurească*, prelucrate de M.Costin după *Origines et occasus Transsylvanorum* de L.Toppeltin. Ulterior, a început traducerea scrierilor medicale culte moderne și, din anul 1777, datează primul manual de matematică, *Ducere de mâna*

³Apud N.A. Ursu, J. Byck, *Vocabularul științific și tehnic în limba română din secolul al XVIII-lea*, în „Studii și cercetări lingvistice”, V (1954), fasc.1-2, p.31.

⁴ Chivu, Gh., *Limba română de la primele texte până la sfârșitul secolului al XVIII-lea*, Univers enciclopedic, București, 2000, p 66.

cătră aritmetica sau socoteala pentru traba pruncilor rumânești celor neuniților, ce se învață în scoale ceale mici.

Referitor la textele tehnice din această perioadă, acestea sunt mai puțin diversificate în comparație cu cele destinate diferitelor domenii ale științei, marea majoritate constituind îndrumare în practicarea unor profesii sau în oficierea slujbelor religioase, și manuscrise destinate prezicerii viitorului. Menționăm primele lucrări despre alimente: *Calendarul*, tipărit la Brașov în 1733, respectiv capitolul *Pentru semințe și Cartea întru carea să scriu mâncările*, copiată de Mihai Logofăt în 1749, ce conțin indicații utile pentru practicarea agriculturii și pentru gastronomie. Ultima cuprinde două categorii de cuvinte: nume de plante, legume și fructe comestibile și numele unor substanțe chimice de uz culinar (*anason, busiuc, capera, dafin, gutuie, izmă, lămâie, piper, sparanghel, belgoin, colofăniu, fier, moscos, șofran, zahar* etc.), constituind o sursă importantă de studiu și de cercetare din punct de vedere al terminologiei populare specifice domeniului alimentației. Din moment ce industria alimentară nu s-a diferențiat ca domeniu de activitate individualizat, ca diviziune socială a muncii, decât târziu, la începutul secolului al XX-lea, se observă că terminologia științifică aferentă acestui domeniu, a „împrumutat” termeni de specialitate din alte terminologii înrudite sau cu afinități comune. De exemplu, în cadrul terminologiei medicale, se disting numele unor substanțe care ulterior vor deveni componente ale terminologiei fizico-chimice: *anagalidă, oxalidă, saporina, argint viu, camfor, extract, mercurie, terpenină, vitriol* etc., înglobate în terminologia domeniului industriei alimentare.

Trebuie să remarcăm că, la baza traducerilor și adaptărilor nou apărute în această perioadă, stau din ce în ce mai frecvent originale redactate în limbile latină și neogreacă, cărora li se adaugă surse scrise în limbi romanice occidentale (italiană și franceză) sau în limba germană. Este important să subliniem că scrierile științifice și tehnice păstrate din perioada 1640-1780 se impun atenției, mai mult prin terminologie, decât prin particularități morfologice, sintactice sau de organizare a materiei. În acest sens, consultând lucrarea lui N.A.Ursu⁵, care aduce în discuție problematica formării terminologiei științifice românești sub aspect neologic, am urmărit procesul de creare, îmbogățire și perfecționare a terminologiei de specialitate aparținând domeniului industriei alimentare românești, concomitent cu marcarea principalelor momente de intrare în limbă a termenilor specifici și sursele acestora. Se impune o precizare: cum domeniul industriei alimentare este unul complex, structurat pe două direcții din punct de vedere al studiului, în discipline fundamentale (matematică, fizică, chimie) și discipline de specialitate (tehnologia panificației, a laptelui, a cărnii și fermentativă), am considerat util ca analiza noastră să abordeze și terminologiile specifice științelor naturale și agronomiei ca domenii sursă pentru domeniul în chestiune.

Din terminologia științelor naturale, menționăm următoarele lucrări importante *Istoria naturei sau a firei*, preluată de Gh.Șincai după I.H.Hellmuth, între 1806-1810, care cuprinde pe lângă numeroși termeni populari și multe neologisme: *alcalin, alge, cristai* „cristal”, *infuzorii, minerariuri, semimetalluri, sulfure* „sulf”, *calcuri* sau perifrize cum sunt: *amestecare* „aliaj”, *curgător* „fluid”, *desface* „dizolva”, *modru de a se ține deolaltă* „coeziune”; *Istoria naturală* prelucrată de Iacob Cihac, după diferite tratate germane: *ațid* „acid”, *cristal, cristalizație, cristalografie, fermenta, fibră, fluor, formație, gaz, granulos, substanție, țilindric, ținc* „zinc”; *Învățăture de multe științe* (Sibiu, 1811), tradusă din grecește de arhimandritul Nicodim Greceanu, fapt ce explică prezența multor termeni de origine greacă: *arsenicon, magnit, imimetalla* „semimetale” (alături de calculul *jumătăți de metale*).

Terminologia agronomică a manifestat o influență semnificativă asupra terminologiei industriei alimentare, ilustrată de următoarele lucrări: în anul 1812, la Buda, sunt tipărite

⁵ N. A. Ursu, *Formarea terminologiei științifice românești*, Editura Științifică, București, 1962.

două broșuri despre fabricarea zahărului, prima se intitulează *Pentru facerea zaharului din mustureață de jugastru*, tradusă de Petru Maior, neologismele folosite în această lucrare au aspect latinesc sau italian: *cilindru, cristal, diametru, elastic, odora* „mirosi”, *sapor* „gust”; iar, a doua, *Învățătura de a face sirup și zahar din mustul tuleilor de cucuruz, după ce s-a cules cucuruzul de pre ei*, tradusă după I. Neuhold. Menționăm cel dintâi tratat elementar de viticultură în limba română, *Învățătura despre agonisirea viței de vie și despre măiestria de a face vin, vinars și oțet*, tipărit la Buda, în 1813, care este o traducere a lui P. Maior după compendiul german al abatelui L. Mitterpacher și care conține numeroase neologisme de proveniență latină sau italiană, ori din ambele limbi în același timp: *areometru, atmosferă, distilație, fermentație, fluid, fluiditate, forță, fruct, licoare, spirit* „alcool”, *sustanța* „substanță”, *termometru, vinata* „tescovina”.

Vocabularul științific care apare în anii 1780-1836 se opune lexicului popular și terminologiei științifice populare, chiar dacă uneori, se mai apelează la acestea din teama de a nu inova excesiv. Se observă că lucrările care apar în această perioadă reflectă începutul unor schimbări fundamentale în structura vocabularului limbii literare. Traduse foarte adesea din limbi străine, textele științifice acceptă construcții și procedee particulare, puțin numeroase la început, care se vor evidenția ulterior, după 1836, odată cu modernizarea structurilor sintactice ale limbii române literare. Termenii de origine latină sau romanică pătrund într-un număr mult mai mare decât în perioada anterioară, majoritatea acestora aparținând terminologiilor speciale din diverse ramuri ale științei. I.Gheție susține că este greu de precizat idiomul de origine al termenilor care circulă în limba literară, aceștia având uneori o etimologie multiplă⁶.

1.2. Evoluția terminologiei alimentare moderne în perioada 1830-1900

Două lucrări care datează de la sfârșitul secolului al XIX-lea (tipărite în 1895), *Igiena țaranului român. Locuința, încălzăminte și îmbrăcăminte. Alimentațiunea în diferitele regiuni ale țării și în diferite timpuri ale anului*, scrisă de dr. Gheorghe Crăiniceanu și *Igiena țaranului. Locuința, luminatul și încălzitul ei, îmbrăcăminte, încălzăminte, alimentațiunea țaranului în deosebitele epoce ale anului și în deosebitele regiuni ale țării*, scrisă de Nicolae Manolescu, profesor de oftalmologie la Universitatea din București, conțin descrieri metodice asupra alimentației în mediul țărănesc.

O traducere din franceză, importantă pentru terminologia agronomică, tipărită în 1850 la București, *Curs elementar de agricultura și de economia rurala*, de I. Brezoianu contribuie semnificativ la îmbogățirea terminologiei alimentare de specialitate: *alcoholmetru, asimila, azotat, calcina, calcinație, cereale, cidru, compoziție, cultiva, forager, foragiu* „furaj”, *gluten, moleculă, nutriție, permeabilitate, porozitate, speție* „specie”, *svaporație* „evaporație”, *tinctorial, vinificație* etc. Se remarcă faptul că forma unor termeni este încă tributară limbii din care au fost preluați. Se observă că, în primele decenii ale secolului al XIX-lea, mulți termeni din domeniul fizicii și al chimiei apar în texte și lucrări aparținând altor domenii ale științei. Astfel, termenii fizico-chimici sunt puși în circulație de scrieri cu caracter geografic, agronomic, medical, exemplificate de tipăriturile menționate anterior: *Învățături de multe științe* (Sibiu, 1811), *Învățătura de a face sirup și zahar din mustul tuleilor de cucuruz* (Buda, 1812), *Învățătura despre agonisirea viței de vie și despre măiestria de a face vin, vinars și oțet* (Buda, 1813). Aceștia li se adaugă *Gheografia sau scrierea pământului* (Buda, 1814-1815) și *Apele minerale de la Arpătac, Bodoc și Covasna* (Sibiu, 1821). Se observă o îmbogățire semnificativă a terminologiei fizico-chimice românești după anul 1830, o dată cu pătrunderea masivă a neologismelor în limba română prin presă și școală. Un rol deosebit în acest sens l-au avut și periodicele „Muzeu(l) național” (București,

⁶I.,Gheție, *Istoria limbii române literare*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1978, p.139.

1836-1838), „Icoana lumii, Iași, 1840-1846 și „Universu(l)”, București, 1845-1848, având ca scop popularizarea științelor naturii.

Apar primele cărți și manuale școlare: în 1842, la București, *Moș Pătru sau învățătorul de sat. Convorbiri asupra mecanicii*, iar în 1849, la Iași, *Fizica elementară*, o prelucrare făcută de Th. Stamati după un autor german. Prima lucrare se remarcă printr-o terminologie nu prea bogată care constă, în mare parte, din neologisme propriu-zise și prin numărul mic de calcuri: *atracție, balanța, condensa, gravitate, hidraulic, folositate „utilitate”*. A doua lucrare se caracterizează printr-un amestec de neologisme propriu-zise și numeroase traduceri sau calcuri lingvistice: *aplicație, ermetic, elasticitate, fluid, gazos, galvanica (baterie), galvanometru, multiplicator, opac, pneumatica, polarizare, spectru; abătător de fulger „paratrăsnet”, aburire „evaporare”, apaduc „apeduct”, curgere „curent”, desime „densitate”, împărțibilime „divizibilitate”*.

Se observă că, alături de termeni cu aspect fonetic sau grafic influențat de franceză, se întâlnesc și unii cu aspect italian sau latinesc. Prezentăm o parte dintre termenii cu circulație mai mare, care s-au adaptat sistemului limbii române și s-au păstrat sub aceeași formă până astăzi: *azotat, absorbție, aspirator, aliaj, caustic, condensație, condensator, comprima, conductibilitate, chlorat, carbonat, compus, combustie, disolva, difuz, dilatație, ductilitate, eprobetă, extracție, efervescenta, flacon, furnal, fluiditate, fosforescenta, filtru, filtra, generator, insipid, incandescent, insuflație, laminor, manganat, maleabilitate, molecula, refracta, radiație, resid, reactiv, suspensie, solubilitate, sulfat, silicat, salubritate, solubil, transparenta, volatilitate, vibrație*.

Una dintre tendințele acestei perioade de transformări în cadrul lexicului literar românesc constă în înlocuirea unor termeni de origine nelatină prin neologisme împrumutate din latină și din limbile romanice. Despre o preocupare susținută de a îmbogăți limba română cu termeni științifici nu se poate vorbi decât o dată cu pătrunderea culturii moderne, spre sfârșitul secolului al XVIII-lea și în prima jumătate a secolului al XIX-lea. Amintim rolul deosebit de important pe care l-a avut dezvoltarea învățământului și a presei în limba română în acțiunea de popularizare a științei. După 1860, asistăm la cea de a treia etapă din evoluția stilului științific, caracterizată pe de o parte, de activitatea culturală și științifică a principalelor universități din țară: Iași (1860), București (1864) și, ulterior, Cluj (1919), pe de altă parte, de institute de cercetări și societăți științifice de prestigiu: Academia Mihăileană, Iași, Colegiul Sf Sava, București, Societatea de medici și naturaliști din Iași (1833), Academia Română (1866). Referitor la terminologia științifică aferentă acestei perioade, se constată că mulți dintre termenii proveniți din limbile neogreacă, rusă sau germană, care păstrau încă ceva din aspectul lor fonetic original, își stabilesc acum, pe baza limbii latine, forma definitivă în limba română. Se observă că stilul științific se consolidează, prin fixarea terminologiei sub aspectul ei actual și prin stabilirea normelor exprimării literare.

În urma analizei efectuate pe un corpus de texte alcătuit din texte de specialitate se poate afirma că terminologia aferentă domeniului industriei alimentare prezintă câteva particularități, și anume, prezintă un potențial terminologic ridicat de interdisciplinaritate atât cu științe fundamentale cum ar fi: matematica, chimia, fizica, cât și cu științe ale căror aplicații sunt utilizate pe scară largă, cum ar fi agricultura, geografia, medicina etc. Elementele terminologiilor acestor domenii sunt preluate de alte terminologii, suferind sau nu modificări semantice. Nu există domenii perfect izolate referențial, pentru că domeniile cunoașterii științifice interrelaționează, situându-se în raporturi diferite unele cu altele și dezvoltând zone comune de cunoaștere. În planul limbii, apare astfel o zonă de „lexic specializat interdisciplinar”⁷, care corespunde uneia dintre trăsăturile definiției ale științei

⁷Conceptul a fost folosit de un colectiv coordonat de A.Bidu-Vrânceanu în lucrarea *Lexic științific interdisciplinar*, Editura Universității București, 2001. (versiune electronică, consultată la adresa www.elibrarie.ro/carti/lexic.pdf).

moderne, respectiv interdisciplinaritatea. Un termen specializat devine interdisciplinar dacă satisface condiția de a fi utilizat în cel puțin două domenii științifice diferite.

Se constată un număr destul de mare de termeni interdisciplinari care se regăsesc în structura conceptuală a chimiei, fizicii și matematicii și al căror sens în limba comună este dezambiguizat cu ajutorul contextului: *abatere, adiție, arc, absorbție, bază, câmp, coeficient, constantă, curbă, descompunere, dinamică, difuzie, dispersie, echilibru, echivalent (substantiv), eficiență, element, factor, fază, formă, forță, frecvență, funcție, grad, impuls, indice, inducție, izometrie, izomorfism, măsură, operație, oscilație, parametru, perimetru, potențial, produs (substantiv), radical, raport, randament, soluție, suprafață, valoare, vector, vid (substantiv), viteză, volum etc.*

În această categorie bogată de termeni interdisciplinari se disting următoarele două situații: 1) o categorie de termeni care își păstrează identitatea semantică: *constantă, limită, radical, sarcină, sistem, valoare, vector, volum etc*; 2) o categorie de termeni care suferă modificări, în sensul specializării pe domeniul ingineriei alimentare, prin adăugarea de elemente de specificitate : *coeficient (- caloric alimentar, - de puritate al melasei, - de transfer de substanță, - de vâscozitate, - frigorific, - mediu de emisie, -redus de radiație, - total de transfer termic conductiv cf. DEST, p.196-200); indice (- al aminoacizilor esențiali, - chimic al proteinelor, -de aromă, -de deformare a glutenului, - de maltoză, - de umflare a glutenului, - peroxid, cf. DEST, p.425-427), randament (- al cernerii, - de tăiere, - în drojdie, - la fierbere, - de făină, - în aluat,- în pâine, cf. DEST, p.625-627). Cele mai multe dintre elementele celei de-a doua categorii intră în alcătuirea unor sintagme fixe, care înlătură ambiguitatea și fixează semnificația, individualizând-o referențial: *punte de carbon, hidrogen, oxigen, oxigenperoxidic (chim.) / punte electrică (el.); indice de oxidare (chim) / indice de refracție (fiz.) / indice de cuplaj (el.); rășină schimbătoare de ioni (chim)/rășină fluidă (silv., industria lemnului); film (chim., foto., polgr.) / film (cinema); câmp al cristalului (chim.), câmp de probabilitate (mat.), câmp semantic (lingv.), câmp de radiație (fiz.), câmp electric (el.).* În cazul termenilor simpli, dezambiguizarea se poate realiza cu ajutorul contextului. Dar atunci când aceștia provin din limba comună, potențialul interdisciplinar crește.*

Semnalăm câteva exemple de sintagme fixe, aparținând limbajului industriei alimentare, care deși specializate referențial, își relevă monosemantismul doar specialiștilor, în timp ce, pentru utilizatorii limbii comune, ele pot genera confuzii, în absența contextului:

-*agent purtător de frig* desemnează în limba comună „condiții meteo”, fiind puțin probabil, ca utilizatorii, în lipsa unor cunoștințe din domeniul industriei alimentare, să înțeleagă „agent frigorific”;

-*accident de congelare* ar putea fi înțeles ca accident rutier produs de îngheț, și nu cu sensul specializat de „depreciere calitativă a produselor alimentare conservate prin congelare, datorită contactului cu agentul frigorific nociv” (cf. DEST, p. 3);

-*floarea vinului* nu desemnează o specie de plante, ci o „maladie provocată de bacterii și drojzii peliculare care degradează constituenții vinului” (cf. DEST, p. 357);

-*gipsare* este cunoscut publicului larg, mai mult cu sensul specializat medical, ca punere în gips, și prea puțin cu sensul aferent domeniului ingineriei alimentare, „operație de tratare a musturilor și vinurilor cu sulfat de calciu hidratat, cu scopul de a accelera limpezirea”(cf. DEST, p. 387).

Situații similare cu cele prezentate, adică de cuvinte ale limbii comune, cunoscute deja vorbitorilor, care, pe parcursul existenței lor, suferă un proces de terminologizare, generează ambiguități sau confuzii semantice, generate de cunoașterea parțială a conținuturilor, noțiunilor respective. Vocabularul specializat al industriei alimentare înregistrează exemple de interferențe terminologice și cu alte științe, pe lângă fizică și matematică, cum ar fi:

- fiziologia/anatomia: *celulă de siloz, cap polar hidrofilic, coadă nonpolară hidrofobică*;
- geografia: *aerosoli, convecție, erodare, populație, (sub)strat* etc.;
- agricultura: *biocâmp, compost, cultivare, cultură, fenotip, fertilizator*;
- electronica: *biosenzor, electroforeză, electrofuziune, farad, nanobot, radiație, vector*.

În concluzie, se poate afirma că interferențele terminologice identificate în limbajul specializat al industriei alimentare demonstrează că acesta prezintă un potențial ridicat de interdisciplinaritate cu alte domenii științifice. Totuși, există termeni exclusiv alimentari, sintagme fixe individualizate referențial sau termeni al căror domeniu de origine este doar industria alimentară și care nu se regăsesc și în structura altor domenii de specialitate.

BIBLIOGRAPHY

Sigle: DEST - *Dicționar explicativ pentru știință și tehnologie, Industrie alimentară*, Editura Agir, București, 2006.

Referințe bibliografice:

1. Bidu-Vrănceanu, A. *Lexic științific interdisciplinar*, Editura Universității București, 2001. (versiune electronică, consultată la adresa www.elibrarie.ro/carti/lexic.pdf).
2. Cabré M.T., *Terminologie ou terminologies? Spécialité linguistique ou domaine interdisciplinaire?* În *Meta*, XX, 1991.
3. Chivu, Gh., *Limba română de la primele texte până la sfârșitul secolului al XVIII-lea*, Univers enciclopedic, București, 2000.
4. Ciobanu G., *Elemente de terminologie*, Mirton, Timișoara, 1998.
5. I. Gheție, *Istoria limbii române literare*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1978.
6. Lerat P., *Les langues spécialisées*, PUF, Paris, 1995.
7. Petronela Savin, *Universul din lingură*, Institutul European Iași, 2012.
8. Ursu N.A., *Formarea terminologiei științifice românești*, Editura Științifică, București, 1966

TECHNOLOGIES IN THE ACTUAL PROCESS OF LEARNING

Andreea Petre

Lecturer, PhD, „Transilvania” University of Braşov

Abstract: At present, the integration of new technologies in the process of learning a foreign language is a necessity that can no longer be ignored.

The use of new technologies is a practical approach and offers the student the opportunity to have contact with authentic communication contexts in order to acquire written and oral skills, this practical approach being a goal of the process of learning a foreign language. In this context, the student needs a strategy, an orientation from the teacher whose role is no longer the center of the information resource but the guide, the student's advisor in exploring different learning resources.

Keywords : new technologies, process of learning, practical approach, teacher, resources.

La fin du siècle précédent connaît le développement des nouvelles technologies de l'information et de la communication. D'une manière évidente, l'apprentissage, un processus dynamique et toujours adaptable, ajoute les nouvelles informations reçues de l'environnement. Le changement dans le domaine de l'éducation est évident.

Les apprenants nés après les années 1990 connaissent une autre réalité que la génération précédente, ils sont « les natifs numériques », consommateurs de produits performants. L'accès à l'Internet représente pour cette génération une porte ouverte sur l'information, sur le monde extérieur et les deux dimensions spécifiques du réseau Internet, d'informer et de communiquer, offrent aux jeunes les plus divers canaux de communication : les réseaux sociaux, les blogues, les forums, les SMS, les livres électroniques, les bibliothèques numériques, les courriels. La génération actuelle est habituée à chercher, à utiliser de l'information. Ainsi, l'interactivité entre les personnes est plus dynamique que jamais.

Le domaine de l'apprentissage d'une langue étrangère a un statut spécial qui ne signifie pas « simplement acquérir un savoir linguistique, mais savoir s'en servir pour agir dans cette langue et savoir opérer un choix entre différentes expressions possibles liées aux structures grammaticales et au vocabulaire qui sont subordonnés à l'acte que l'on désire accomplir et aux paramètres qui en commandent la réalisation. » (Cuq et Gruca, 2005 :150) Le recours aux nouvelles technologies (TIC) pour soutenir l'apprentissage d'une langue étrangère implique des actions privilégiées caractéristiques pour la pédagogie active : informer, analyser, produire, interagir, motiver et le rôle traditionnel de l'enseignant, par rapport à l'apprenant, change considérablement parce qu'il n'est plus le transmetteur d'informations, il devient un guide, un conseiller. Les savoirs se trouvent dans l'ensemble des ressources informationnelles disponibles par les moyens technologiques. L'enseignant reste le déclencheur de l'opération, il doit aider les apprenants sous forme de discussion ou d'échange, de les encourager à explorer activement les différentes ressources d'apprentissage. À son tour, l'apprenant n'a plus un rôle passif, il peut réfléchir sur les stratégies de l'apprentissage et sur les moyens employés par l'enseignant, l'apprentissage étant focalisé sur l'apprenant. Ainsi, comme outil, les TIC sont liés avec la personne qui les

utilise, à l'environnement et au but désiré. Pour l'apprenant, utiliser les TIC signifie des avantages divers :

- un avantage psychologique parce que les TIC représentent un stimulateur qui peut motiver l'apprenant, l'intérêt étant transféré de l'outil vers l'objet de l'apprentissage, un avantage social représenté par les réseaux sociaux qui offrent aux apprenants la possibilité d'avoir des nouvelles contacts avec les autres, ce qui facilite une diversité de formes de collaboration ;
- un avantage cognitif qui concerne une lecture hypertextuelle facilitée par l'outil informatique qui permet des processus cognitifs spontanés, par arborescence et associations libres, une situation d'apprentissage toute différente à celle classique où la leçon supposait une lecture et une écoute linéaire contraignantes ;
- un avantage pédagogique qui concerne un gain de l'autonomie et de la responsabilité chez les apprenants qui deviennent plus interactifs entre eux et avec l'enseignant ;
- un avantage documentaire parce les informations, trouvées d'une manière facile, offertes par les TIC représentent les ressources les plus utilisées ;
- un avantage pratique qui envisage les utilisateurs qui ont accès aux ressources en tout lieu et à tout moment.

Habités à l'utilisation des TIC, les jeunes apprenants sont plus motivés d'enseigner une langue étrangère par les nouvelles technologies qui leur offre la possibilité d'utiliser la langue dans un contexte réel et de faire l'expérience d'un vrai contact avec une grande variété de ressources authentiques accessibles sur Internet (des informations, des films, des sites, des cartes). Visionner des vidéos authentiques et actuelles, lire des articles ou des blogs, naviguer sur des sites afin de trouver des informations spécifiques, représentent une expérience authentique. La rencontre, par l'utilisation des TIC, avec les contextes de communication authentiques représente une composante de l'approche pratique de l'enseignement.

C'est vrai que, parmi de nombreux avantages, l'utilisation des TIC par les apprenants implique quelques limites concernant la pertinence et la véracité des informations qui se trouvent sur l'Internet. Les apprenants disposent d'une masse très importante d'informations et c'est difficile pour eux d'établir la différence entre les informations sérieuses et celles qui sont douteuse. Ainsi, l'apprenant arrive à passer plusieurs heures devant l'ordinateur, sans trouver la juste information, aspect qui peut devenir démotivant pour l'apprenant sans l'intervention concrète de l'enseignant qui doit guider l'apprenant, le conseiller sous forme de discussion ou d'échange. On sait que utiliser les TIC comprend le risque d'apparition une distance psychologie entre l'enseignant et l'apprenant parce que ce dernier est tenté de remplacer le professeur par le lien qui se crée entre lui et la technologie. Dans ces conditions, l'enseignant doit partager avec ses apprenants ses difficultés apparues en utilisant l'Internet comme moyen d'information et cette attitude ouverte, centrée sur les besoins des étudiants, représente une source de motivation pour eux.

L'usage des TIC dans l'enseignement des langues à facilité des communications réelles, des interactions qui ont permis la constructions des savoirs et de transmission des savoirs. Cadre Européen commun de référence (CECR) soutien que l'enseignement d'une langue étrangère vise à former des acteurs sociaux qui doivent être capables de s'adapter aux changements liés aux mutations de la société et on constate que les TIC véhiculent ces changements et pose l'accent sur la perspective actionnelle et sur l'approche de l'enseignement d'une langue centré sur la tâche qui représente un aspect très important en didactique des langues : »Il y a tâche dans la mesure où l'action et le fait d'un (ou

plusieurs) sujet(s) qui y mobilise(nt) stratégiquement des compétences dont il(s) dispose(nt) en vue de parvenir à un résultat déterminé » (2000 :15).

Les études en didactique des langues proposent une définition de la tâche : « une trame pédagogique et communicationnelle qui précise une situation d'énonciation, propose aux apprenants des éléments linguistiques et culturels à traiter et détermine un type de production langagière. (Guichon , 2012 :114)

La tâche se caractérise par quelques éléments définitoires : tournée vers un projet, elle propose un enjeu authentique parce qu'elle est en lien avec les compétences professionnelles des apprenants, la production est finale et les apprenants peuvent accomplir la tâche à l'aide des étapes intermédiaires organisées autour de micro-tâches (Guichon, 2012 :115). Pour une tâche qui utilise le réseau Internet sont très importants deux éléments ;le support de départ et les moyens de communication entre apprenants (Mangenot,2006 :41). Le rôle de l'enseignant est de sélectionner une tâche qui est motivante pour les apprenants, d'effectuer des recherches en tenant compte que les étudiants ont un temps limité pour l'étude d'une langue étrangère. Ainsi, les discussions entre les apprenants et l'enseignant sont décisives. Par exemple, pour un projet sur l'enseignement à l'école maternelle en France et l'enseignement à l'école maternelle en Roumanie, les étudiants en Pédagogie, en deuxième année d'étude, ont choisi de se partager en deux équipes, chacune formée par quatre étudiants : une équipe a présenté la situation en Roumanie et l'autre celle de France. Les supports utilisés ont été les ressources brutes, des documents authentiques, des sites d'éducation, des articles, des discours spécialisés. La complexité de la tâche a été déterminée par l'activité proposée et non pas par le support. Pour gagner du temps, l'enseignant a indiqué les ressources plus importantes et sérieuses Pour l'équipe qui a présenté la situation de l'enseignement à l'école maternelle en Roumanie, la provocation a été plus dure que pour l'autre équipe parce que les informations trouvées sur l'Internet ont été en langue maternelle, donc on doit être traduites en français. Cette équipe a impliqué les étudiants avancés, ayant des bonnes connaissances de grammaire. Les deux équipes ont utilisé les dictionnaires en ligne pour traduire les documents. L'objectif du projet a été d'offrir des informations sur les deux types d'enseignement à l'école maternelle, de les comparer pour mettre en évidence les points communs et les différences. On a observé que les étudiants se sont impliqués, ils ont personnalisé la tâche en utilisant leur expérience acquise lors de la pratique pédagogique, ils ont pris des photos, ils ont tourné eux-mêmes des vidéos pour montrer la spécificité de l'enseignement roumain à l'école maternelle. Dans l'autre équipe les étudiants revenus de mobilités Erasmus ont utilisé leur expérience acquise en France. La méthode de l'apprentissage collaboratif est très efficace pour une tâche collective et complexe qui demande de la créativité. L'enseignant constate que les deux équipes sont caractérisées par l'hétérogénéité qui permet de générer des idées plus diverses que dans les groupes homogènes. C'est vrai que l'hétérogénéité implique le risque d'apparition du blocage du travail cognitif. Ainsi, le rôle de l'enseignant est important car il doit comprendre que ce type de démarche pédagogique donne plus d'autonomie aux étudiants et que l'accent doit être posé sur la disponibilité de l'enseignant d'être un « médiateur entre le savoir et les élèves » (Guichon 2012 : 134). La finalité de la tâche a envisagé une vive interaction entre les apprenants qui n'ont seulement présenté les deux types d'enseignement à l'école maternelle, mais ils ont comparé et ils ont critiqué les points faibles. Ainsi, cette tâche pédagogique a mêlé le rôle important des ressources, de la recherche avec le caractère interactif et coopératif de l'apprentissage pour réussir à atteindre l'objectif de la tâche. Guichon souligne que, pour l'enseignant, « l'approche de l'enseignement fondée sur la tâche » est parfois intégrée avec difficulté dans la pratique pédagogique. L'éloignement du confort des manuels signifie accorder d'autonomie aux

apprenants en ce qui concerne la définition des objectifs, l'évaluation de la production finale (Guichon 2012 :121). L'accent du travail n'est plus de travailler sur la langue, mais avec la langue.

Pour conclure, l'usage des TIC représente un élément important dans une approche pratique de l'enseignement, facilite aux apprenants de créer des situations de communication qui les impliquent d'une manière active et les augmentent la motivation de rencontrer une langue authentique.

BIBLIOGRAPHY

Conseil de l'Europe, *Cadre européen commun de référence pour les langues. Apprendre, enseigner, évaluer*. Paris: DIDIER,2005

Courtille Janine, *Élaborer un cours de FLE*. Paris: HACHETTE,2003

Coq J.-P.(dir), *Dictionnaire du didactique du français langue étrangère et seconde*. Paris, CLE International, 2003

Georgescu Corina-Amelia, *La didactique du français langue étrangère : tradition et innovation*. Pitești: TIPARG, 2011

Guichon Nicolas, *Vers l'intégration des TIC dans l'enseignement des langues*. Paris, DIDIER, 2012

Mangenot François. Élisabeth Louveau, *Internet et la classe de langue*, Paris, CLE International, 2016

Mangenot François, *Formation en ligne et MOOC :apprendre et se former en langue avec le numérique*, Paris, HACHETTE, 2017

Mourlhon-Dallies, *Enseigner une langue à des fins professionnels*. Paris:DIDIER, 2008

THE PREPOSITIONS UM AND GEGEN AND THEIR RELATIONS

Emilia Ștefan

Lecturer, PhD, University of Craiova

Abstract: In German language, um and gegen are included among primary prepositions (in terms of word structure), which is a relatively closed word class. In my contribution, I try to emphasize that these prepositions (with the accusative), as all primary prepositions (such as, for instance, an, auf, hinter, in, neben, über, unter, vor, zwischen – with the dative or accusative, aus, bei, nach, von, zu – with the dative, bis, durch, für, gegen, ohne, um – with the accusative), are not recognized in contemporary language as derivatives or composed words and present the following features: they determine certain words or word groups and, in turn, can be determined by adjectives, nouns or verbs, and are included in a wide number of idioms, proverbs, set phrases or in colloquial language which will be detailed and explained hereinafter.

Keywords: primary prepositions, secondary prepositions, the place of prepositions, set phrases, proverbs

In dem vorliegenden Beitrag habe ich hervorzuheben versucht, dass diese zwei Präpositionen **gegen** und **um** wie alle primären Präpositionen (zum Beispiel: an, auf, hinter, in, neben, über, unter, vor, zwischen - mit Dativ und Akkusativ, aus, bei, mit, nach, zu - mit Dativ, bis, durch, für, gegen, ohne - mit Akkusativ) in der Gegenwartssprache nicht als Ableitungen und Zusammensetzungen erkennbar sind.

Es ist charakteristisch für sie, dass sie von Verben, Adjektiven und Substantiven regiert werden, dass sie in festen Wendungen, Redensarten erscheinen und dass sie verschiedene Bedeutungen haben.

Die Stellung der Präposition um

Die Präposition **um** steht vor dem Wort, das sie regiert.

um in Prädikation:

Das regierte Wort ist ein Substantiv oder ein substantivisches Pronomen.

Zum Beispiel: Dieser Sportwagen fährt um die Ecke./ sie.

Diese zwei Präpositionen gegen und um gehören zu der Gruppe der Präpositionen, die den Akkusativ regieren.

Um drückt aus:

Lokal (Frage: wo?)

- rund um einen Mittelpunkt (ohne Bewegung)

Zum Beispiel: Um die Kirche standen viele Bäume.

Alle Freunde saßen um den Stammtisch und diskutierten.

- zur Bezeichnung einer Bewegung auf einer Kreislinie

Zum Beispiel: Geh um die Ecke, da ist die Post.

Temporal (Frage: wann?)

- Uhrzeit

Zum Beispiel: Um 16:30 Uhr bin ich zu Hause.

- zu ungefähren Zeit- oder Zahlenangabe (ungefähr um ...)
Zum Beispiel: Um die Ostern sind die Schaufenster sehr schön dekoriert.
Dieser Pelzmantel hat um die 500 Euro gekostet.

Modal

- In Zwilingsformeln, ohne erkennbaren Kasus
Zum Beispiel: Tag um Tag warte ich auf eine gute Neuigkeit.

Die Präposition um hängt von folgenden Verben ab:

abnehmen: Mein Mann hat um 5 Kilo abgenommen.

angehen: Die Tochter ging ihren Eltern um Geld an.

sich bemühen: **Meine** Oma bemühte sich um diese leckeren Gerichte.

Meine Eltern bemühteten sich um die Erziehung ihrer Kinder.

beneiden: Karla beneidet mich um meine innere Schönheit.

betrügen: Otto hat seinem Nachbar um gespartes Geld betrogen.

sich bewerben: Ich werde mich beim Arbeitsgeber um eine bessere Stelle in dieser Firma. bewerben.

bitten: Ich bitte um eine klare Antwort.

Ich bitte meine Eltern um Hilfe.

bringen: Ihr Verhältnis brachte sie um ihre Freunde.

fallen: Die Temperatur ist um 5 Grad gefallen.

geben: Ich gäbe viel um diese alte Ansichtskarte.

gehen: Es geht um den währenden Kampf zwischen Wahrheit und Lüge.

sich handeln: Es handelt sich um einen Privatverkauf.

kämpfen: Ich kämpfe um dich, meine Liebe.

klagen: Ganze Familie klagt um den Tod seines Freundes Otto.

sich kümmern: Wir kümmern uns um das Vergütungsproblem.

sich reißen: Ich reiße mich um Lebkuchen.

rufen: Das Mädchen hatte um Hilfe gerufen.

sich sorgen: Das Mädchen sorgt um sich sein kranken Mutter.

(sich) streiten: **Meine** Eltern streiten sich mit mir um die Fernbedienung für den Fernseher.

trauern: Otto trauert um seinem Vater.

verlängern: Ich verlängere ihr Abo um einige Monate.

wachsen: Das Mädchen ist 2 Zentimeter gewachsen.

weinen: Meine Nachbarin weint um ihren Kater.

wetten: Otto wettete mit Gisela um eine Flasche Cola.

zunehmen: Das verfügbare Einkommen der privaten Haushalte nahm um 10 Prozent zu.

Ich beziehe mich auch auf die Fällen von Rektionen der Adjektive (A) und der Substantive (B) mithilfe dieser Präposition:

(A) **besorgt:** Die Mutter ist um ihre erkältete Tochter besorgt.

(B) **die Bemühung:** Ich bin zufrieden, an jener Bemühung teilzunehmen, die die Situation vor Ort verbessern könnte.

die Bewerbung: Die Bewerbung um einen Ausbildungsplatz ist wichtig.

der Kampf: *Der Kampf um die Demokratie* ist ein Buch von Arno Gruen.

die Sorge: Mach dich keine Sorgen um meine Kinder!

die Streit: Otto und ich hielten mit dieser Streit um die Rosenkrieg.

Die Präposition *um* erscheint in festen Wendungen, Redensarten und hat verschiedene Bedeutungen:

- gleich um die Ecke* – “nicht weit entfernt”¹
um ein Haar – “beinahe; fast”²
um die Ecke sein – “schnell vorbei sein; kurzfristig nicht mehr aktuell”³
um den heißen Brei reden / herumreden – “eine Sache nicht klar benennen ; sich nicht trauen, über eine Sache offen zu reden; sich umständlich ausdrücken ; das eigentlich Wichtige verschweigen”⁴
jemanden um den (kleinen) Finger wickeln – “emanden verführen / beeinflussen ; jemanden Kontrolle haben ; jemanden gefügig / willenlos machen; jemanden für sich gewinnen”⁵
Auge um Auge, Zahn um Zahn – “Gleiches mit Gleichem vergelten ; eine Tat mit einer gleich hoch bemessenen Strafe ahnden; etwas mit gleicher Münze heimzahlen”⁶
nie um eine Ausrede verlegen sein – “immer eine Ausrede finden”⁷
jemandem um den Bart gehen - “jemandem schmeicheln”⁸
jemandem Honig um den Bart / ums Maul / um den Mund schmieren – “jemandem schmeicheln”⁹
um etwas / jemanden einen (großen) Bogen machen - “etwas / jemanden meiden”¹⁰
viel Tamtam um etwas machen – “ein großes Aufheben um etwas machen; etwas aufbauschen”¹¹
sich keinen Deut um etwas scheren / kümmern – “sich um etwas überhaupt nicht kümmern”¹²
sich einen Dreck um etwas scheren / kümmern - “sich gar nicht um etwas kümmern”¹³
sich einen Dreck um etwas scheren / kümmern – “sich gar nicht um etwas kümmern”¹⁴
um den Dreh (herum); um die Drehe – “ungefähr”¹⁵
um die Ecke gucken – schielen¹⁶
jemandem um den Hals fallen – jemanden stürmisch umarmen (Diese Redensart ist schon im 13. Jahrhundert schriftlich belegt.)¹⁷
um des lieben Friedens willen – “um Streit zu vermeiden”¹⁸
um Gehör bitten – “um Beachtung / Aufmerksamkeit bitten”¹⁹

¹ https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=um&bool=or&gawoe=an&sp0=rart_ou

² Idem

³ Ibidem

⁴ Ibidem

⁵ Ibidem

⁶ Ibidem

⁷ Ibidem

⁸ [https://www.redensarten-](https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=um&bool=or&gawoe=an&sp1=rart_varianten_ou&page=2)

[index.de/suche.php?suchbegriff=um&bool=or&gawoe=an&sp1=rart_varianten_ou&page=2](https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=um&bool=or&gawoe=an&sp1=rart_varianten_ou&page=2)

⁹ Idem

¹⁰ Ibidem

¹¹ Ibidem

¹² Ibidem

¹³ Ibidem

¹⁴ Ibidem

¹⁵ Ibidem

¹⁶ Ibidem

¹⁷ [https://www.redensarten-](https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=um&bool=or&gawoe=an&sp1=rart_varianten_ou&page=3)

[index.de/suche.php?suchbegriff=um&bool=or&gawoe=an&sp1=rart_varianten_ou&page=3](https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=um&bool=or&gawoe=an&sp1=rart_varianten_ou&page=3)

¹⁸ Idem

¹⁹ Ibidem

Streit um des Kaisers Bart – “ein Streit wegen einer Kleinigkeit; ein Streit um eine belanglose Angelegenheit”²⁰

mit Geld nur so um sich werfen – “viel Geld ausgeben”²¹

um eine Sache den Mantel / das Mäntelchen des Schweigens hüllen; den Mantel / das Mäntelchen des Schweigens über etwas ausbreite – “eine Sache verschweigen / verheimlichen”²²

Um Gottes / Himmels willen! - “Ausruf des Erschreckens / der Abwehr / der Bestürzung”²³

sich um 180 Grad drehen – “den entgegengesetzten Standpunkt einnehmen; plötzlich die Meinung radikal ändern”²⁴

um Haaresbreite – “äußerst knapp; beinahe”²⁵

sich um den Hals reden – “sich durch Reden schwer schaden”

sich um Haus und Hof bringen - “den gesamten Besitz verlieren”

um etwas herumkommen – “etwas Unangenehmes nicht tun müssen”

viel Rauch / Lärm um nichts machen – “viel Aufregung wegen einer Kleinigkeit erzeugen”²⁶

um das Goldene Kalb tanzen – “nach Geld gieren; etwas Materielles verehren ; Reichtum als einzigen Lebenszweck ansehen”²⁷

jemanden / sich um Kopf und Kragen bringen – “jemanden / sich um alles bringen; jemanden / sich ruinieren / schwer schade”²⁸

sich um Kopf und Kragen reden – “sich durch unvorsichtiges Reden in Gefahr bringen; etwas Unbedachtes sagen und sich dadurch schaden”²⁹

um den Verstand gebracht werden - “nicht mehr klar und logisch denken können”³⁰

jemanden um Lohn und Brot bringen – “jemandem die Arbeit nehmen”³¹

jemanden um etwas leichter machen - “jemanden bestehlen; jemandem etwas abnehmen”³²

sich um etwas verdient machen - durch Leistung Anerkennung bekommen³³

um Längen geschlagen werden – “mit großem Abstand verlieren; weit abgeschlagen sein”³⁴

sich die Nacht um die Ohren schlagen / hauen - “die ganze Nacht wach bleiben (z. B. um zu arbeiten, zu feiern)”³⁵

für / wegen / um nichts und wieder nichts - vergeblich; umsonst; ohne Erfolg ; ohne Sinn / Grund / Nutzen³⁶

²⁰ Ibidem

²¹ Ibidem

²² Ibidem

²³ Ibidem

²⁴ Ibidem

²⁵ [https://www.redensarten-](https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=um&bool=or&gawoe=an&sp1=rart_varianten_ou&page=4)

[index.de/suche.php?suchbegriff=um&bool=or&gawoe=an&sp1=rart_varianten_ou&page=4](https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=um&bool=or&gawoe=an&sp1=rart_varianten_ou&page=4)

²⁶ [https://www.redensarten-](https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=um&bool=or&gawoe=an&sp1=rart_varianten_ou&page=5)

[index.de/suche.php?suchbegriff=um&bool=or&gawoe=an&sp1=rart_varianten_ou&page=5](https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=um&bool=or&gawoe=an&sp1=rart_varianten_ou&page=5)

²⁷ Idem

²⁸ Ibidem

²⁹ Ibidem

³⁰ Ibidem

³¹ Ibidem

³² Ibidem

³³ [https://www.redensarten-](https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=um&bool=or&gawoe=an&sp1=rart_varianten_ou&page=6)

[index.de/suche.php?suchbegriff=um&bool=or&gawoe=an&sp1=rart_varianten_ou&page=6](https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=um&bool=or&gawoe=an&sp1=rart_varianten_ou&page=6)

³⁴ Idem

³⁵ Ibidem

viel um die Ohren haben – “viel Arbeit haben; sich um viele Dinge gleichzeitig kümmern müssen”³⁷

um jeden Preis – “auf jeden Fal ; unbedingt; partout; unter allen Umständen”³⁸

um keinen Preis (der Welt) - keinesfall ; niemals³⁹

einen Rettungsring um den Bauch haben - “einen Fettwulst um den Bauch haben”⁴⁰

rund um die Uhr – “zu jeder Zeit”⁴¹

um etwas schachern – “feilschen; handeln”⁴²

sich nicht um etwas scheren – “sich um etwas nicht kümmern”⁴³

um Schlag ... Uhr – “genau um ... Uhr”⁴⁴

schlicht um schlicht - “Leistung gegen Leistung”⁴⁵

viel Theater um etwas machen – “sich aufregen; etwas aufbauschen”⁴⁶

um etwas verlegen sein – “etwas benötigen”⁴⁷

nicht um alles in der Welt - “auf keinen Fall; niemals”⁴⁸

um den Pudding gehen - “um den Häuserblock gehen; einen kurzen Spaziergang machen”⁴⁹

es geht um die Wurst – “eine wichtige Entscheidung steht an; es geht ums Ganze; es wird ernst”⁵⁰

Zug um Zug - “zügig; abwechselnd; auf Gegenseitigkeit; schrittweise”⁵¹

um die Häuser ziehen - “abends ausgehen; eine Kneipentour machen”⁵²

um die Ecke denken - “(unnötig) kompliziert denken ; in die Tiefe gehen; ungewöhnliche / kreative Gedanken zu einem Thema haben; Abweichungen / Umwege gedanklich berücksichtigen”⁵³

sich den Teufel um etwas scheren / kümmern – “etwas ignorieren / nicht beachten ; sich nicht darum kümmern”⁵⁴

um eine milde Gabe bitten – “betteln; um ein Almosen / ein Geschenk / eine Spende bitten”⁵⁵

um ... herum – “etwa; ungefähr”⁵⁶

es geht um jemandes Kopf - “jemandes Stellung steht auf dem Spiel”⁵⁷

sich um den eigenen Kram kümmern - “sich um die eigenen Angelegenheiten kümmern; sich nicht einmischen”⁵⁸

³⁶ Ibidem

³⁷ Ibidem

³⁸ Ibidem

³⁹ [https://www.redensarten-](https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=um&bool=or&gawoe=an&sp1=rart_varianten_ou&page=7)

[index.de/suche.php?suchbegriff=um&bool=or&gawoe=an&sp1=rart_varianten_ou&page=7](https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=um&bool=or&gawoe=an&sp1=rart_varianten_ou&page=7)

⁴⁰ Idem

⁴¹ Ibidem

⁴² Ibidem

⁴³ Ibidem

⁴⁴ Ibidem

⁴⁵ Ibidem

⁴⁶ Ibidem

⁴⁷ Ibidem

⁴⁸ https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=um&bool=or&gawoe=an&sp0=rart_ou&page=8

⁴⁹ Idem

⁵⁰ Ibidem

⁵¹ Ibidem

⁵² https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=um&bool=or&gawoe=an&sp0=rart_ou&page=9

⁵³ Idem

⁵⁴ Ibidem

⁵⁵ https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=um&bool=or&gawoe=an&sp0=rart_ou&page=10

⁵⁶ Idem

⁵⁷ Ibidem

um ein geneigtes Ohr bitten - "um freundliche Aufmerksamkeit bitten"⁵⁹
sich die Zeit um die Ohren schlagen - "die Zeit verbringen"⁶⁰

es ist still um jemanden geworden - jemand wird in Öffentlichkeit nicht mehr beachtet; jemand hat sich aus der Öffentlichkeit zurückgezogen⁶¹

etwas um die Wette tun - "sich anstrengen, um Erster / Bester zu werden"⁶²

jemanden um etwas bringen - "jemandem (auf betrügerische Weise) etwas abnehmen; für jemandes Verlust verantwortlich sein"⁶³

um jemandes schöner Augen willen .. - "wegen gutem Aussehen ..."⁶⁴

nach Worten ringen; um Worte ringen - "nicht wissen, was man sagen soll; Schwierigkeiten haben beim Sprechen"⁶⁵

es geht um Kopf und Kragen - "es ist riskant; es geht um die Existenz"⁶⁶

um Welten - "sehr viel"⁶⁷

um Längen besser sein - "sehr viel besser sein; mit großem Abstand besser sein"⁶⁸

viel Wind um sich machen - "bermäßig loben; sich in den Mittelpunkt stellen; viel Aufsehen um die eigene Person erzeugen"⁶⁹

sich den Wind um die Nase / Ohren wehen / pfeifen lassen - "die Welt und das Leben kennen lernen"⁷⁰

jemanden um den Schlaf bringen - "wegen etwas nicht schlafen können"⁷¹

jemandem Brei um den Mund / ums Maul schmieren - jemandem schmeicheln⁷²

nicht um ein Haar; um kein Haar - "nicht im Geringsten"⁷³

um es kurz zu machen - "um es zusammenzufassen .."⁷⁴

um Atem / Luft ringen - "kaum Luft bekommen; nahe am Ersticken sein"⁷⁵

grün um die Nase sein - "1. kränklich / schwach aussehen; Anzeichen von Unwohlsein zeigen"

2. jung und unerfahren sein"⁷⁶

Die Stellung der Präposition *gegen*

Die Präposition *gegen* steht vor dem Wort, das sie regiert.

***gegen* in Prästellung:**

Das regierte Wort ist ein Substantiv oder ein substantivisches Pronomen.

Zum Beispiel: *Gegen* meinen Bruder bin ich ein reicher Mensch.

Gegen ihn bin ich ein reicher Mensch.

⁵⁸ Ibidem

⁵⁹ Ibidem

⁶⁰ Ibidem

⁶¹ https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=um&bool=or&gawoe=an&sp0=rart_ou&page=11

⁶² Idem

⁶³ Ibidem

⁶⁴ Ibidem

⁶⁵ Ibidem

⁶⁶ Ibidem

⁶⁷ https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=um&bool=or&gawoe=an&sp0=rart_ou&page=12

⁶⁸ Idem

⁶⁹ Ibidem

⁷⁰ Ibidem

⁷¹ Ibidem

⁷² https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=um&bool=or&gawoe=an&sp0=rart_ou&page=13

⁷³ Idem

⁷⁴ Ibidem

⁷⁵ https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=um&bool=or&gawoe=an&sp0=rart_ou&page=14

⁷⁶ Idem

Gegen gehört zu der Gruppe der Präpositionen, die den Akkusativ regieren, und drückt aus:

Temporal (Frage: Wann?)

- Zur Zeitangabe

Zum Beispiel: Gegen Morgen kamen sie in Craiova an.

Gegen 17 Uhr werden wir zu Hause sein.

Lokal (Frage: Woegen?)

- Zielgerichtet

Zum Beispiel: Leider ist das Auto gegen einen Baum gefahren.

Adversativ (Fragen: Gegen wen?; Woegen/ Gegen was?)

- Zum Vergleich

Zum Beispiel: Gegen meinen Bruder bin ich jung.

Gegen vorgestern war es gestern kalt.

Drei gegen eins haben gewettet.

Viele Menschen sind gegen das Rauchen.

Die Präposition *gegen* hängt von folgenden Verben ab:

sich aussprechen: Aus diesem Grund *sprechen* wir *uns* heute *gegen* diesen Text aus.

einschreiten: Der Richter wird streng gegen die Räuber einschreiten.

sich entscheiden: Der Mathematiklehrer entschied sich gegen diese Lösung.

sich erheben: Die Angestellten erhoben sich gegen neuen Arbeitgeber.

kämpfen: Wir kämpfen uns gegen die Ungerechtigkeit.

polemisieren: Jeden Abend polemisiere ich gegen meine kleine Schwester.

protestieren: Seit einigen Tagen protestiere ich gegen dieses Gesetz.

stimmen: Von klein auf stimmst du mich gegen meinen Bruder.

sich sträuben: Der Taschendieb sträubt sich gegen die Verhaftung.

verstoßen: Selten verstoßt unsere Chefin gegen die Regeln.

sich wehren: Alle Angestellten wehren sich Füßen gegen eine falsche Entscheidung des Chefs.

sich wenden: Fast alle Bekannten wenden sich gegen sie.

Die Fällen von Rektionen der Adjektive mithilfe dieser Präposition:

ausfällig: Dieser Präsident wird ausfällig einen Premier.

beständig: Die Flaschen, die Tüten und alle technischen Formteile aus Plastik sind leicht und *beständig gegen* Wasser und Verrottung.

empfindlich: Ich bin empfindlich gegen manche Chemikalien.

fest: Dieser Präsident scheint fest gegen alle Ungerechtigkeiten zu sein.

gefeit: Sie sind gegen Interessenkonflikte gefeit.

gefühllos: Mein rechtes Bein ist gefühllos gegen Schmerzen.

gleichgültig: Fast immer ist er gegen seine Freunde gleichgültig.

immun: Wir sind immun deinen Sarkasmus.

machtlos: Ich fühle mich machtlos gegen diese Entscheidungen.

mißtrauisch: "Und da habe ich sehr gut verstanden, warum der Brecht so mißtrauisch war gegen das Wort Volk".⁷⁷

unerbitlich: Der Körper kämpft unerbitlich gegen die Entzündung.

Die Präposition *gegen* erscheint in festen Wendungen, Redensarten und hat verschiedene Bedeutungen:

gegen Dummheit ist kein Kraut gewachsen – "Die Dummheit ist unbesiegbar"⁷⁸

⁷⁷<https://www.linguee.com/english-german/search?source=auto&query=ich+bin+.....+gegen+mi%C3%9Ftrauisch>

gegen etwas / jemanden nicht anstinken können - “nicht mithalten / nicht konkurrieren / nichts ausrichten können; machtlos / schlechter sein”⁷⁹

einen Groll gegen jemanden hegen – “auf jemanden wütend sein”⁸⁰

gegen etwas / jemanden ein Waisenknabe / Waisenkind sein – “im Vergleich zu etwas / jemandem harmlos / unschuldig / gemäßigt / unerfahren / unterlegen sein”⁸¹

ein Kesselreiben gegen jemanden veranstalten – “jemanden von allen Seiten bedrängen / angreifen; eine Hetzkampagne initiieren”⁸²

gegen etwas Sturm laufen – “etwas heftig bekämpfen”⁸³

David gegen Goliath – “ein Kleiner / Schwacher gegen einen großen, übermächtigen Gegner”⁸⁴

gegen jemanden etwas haben – “voreingenommen sein; jemanden unsympathisch finden / nicht mögen”⁸⁵

gegen jemanden / etwas Front machen - “sich gegenjemanden / etwas wenden; jemanden / etwas bekämpfen”⁸⁶

eine Attacke gegen jemanden / etwas reiten - “jemanden / etwas heftig angreifen”⁸⁷

gegen jemanden / etwas zu Felde ziehen - “etwas / jemanden bekämpfen”⁸⁸

gegen Kasse – “gegen Bargeld”⁸⁹

gegen eine Mauer reden – “erfolglos reden; beim Sprechen auf Ignoranz stoßen”⁹⁰

gegen jemandes Natur gehen – “nicht jemandes Wesen / Charakter entsprechen”⁹¹

gegen eine Sache etwas haben; etwas dagegen haben – “einer Sache nicht zustimmen; etwas ablehnen”⁹²

⁷⁸https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=Gegen+Dummheit+ist+kein+Kraut+gewachsen&bool=and&gawoe=an&suchspalte%5B%5D=rart_ou

⁷⁹<https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=gegen+etwas+%2F+jemanden+nicht+anstinken+können++&bool=and&gawoe=an&suchspalte%5B%5D=rar>

⁸⁰https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=einen+Groll+gegen+jemanden+hegen+&bool=and&gawoe=an&suchspalte%5B%5D=rart_ou

⁸¹https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=gegen+etwas+jemanden+ein+Waisenknabe+Waisenkind+sein&bool=and&gawoe=an&suchspalte%5B%5D=rart_ou

⁸²https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=ein+Kesselreiben+gegen+jemanden+veranstalten+&bool=and&gawoe=an&suchspalte%5B%5D=rart_ou

⁸³https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=gegen+etwas+Sturm+laufen+&bool=and&gawoe=an&suchspalte%5B%5D=rart_ou

⁸⁴https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=David+gegen+Goliath+&bool=and&gawoe=an&suchspalte%5B%5D=rart_ou

⁸⁵https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=gegen+jemanden+etwas+haben+&bool=and&gawoe=an&suchspalte%5B%5D=rart_ou

⁸⁶https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=gegen+jemanden+%2F+etwas+Front+machen++&bool=and&gawoe=an&suchspalte%5B%5D=rart_ou

⁸⁷https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=eine+Attacke+gegen+jemanden+etwas+reiten&bool=and&gawoe=an&suchspalte%5B%5D=rart_ou

⁸⁸https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=gegen+jemanden+%2F+etwas+zu+Felde+ziehen++&bool=and&gawoe=an&suchspalte%5B%5D=rart_ou

⁸⁹https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=gegen+Kasse+&bool=and&gawoe=an&suchspalte%5B%5D=rart_ou

⁹⁰https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=gegen+eine+Mauer+reden+&bool=and&gawoe=an&suchspalte%5B%5D=rart_ou

⁹¹https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=gegen+jemandes+Natur+gehen+&bool=and&gawoe=an&suchspalte%5B%5D=rart_ou

⁹²https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=gegen+eine+Sache+etwas+haben%3B+etwas+dagegen+haben+&bool=and&gawoe=an&suchspalte%5B%5D=rart_ou

gegen etwas Schritte unternehmen – “gegen etwas vorgehen / Maßnahmen ergreifen”⁹³

wider / gegen den Stachel lücken - “sich sträuben; widerspenstig sein”⁹⁴

gegen den Strom schwimmen - “sich unangepasst verhalten; eine andere Meinung vertreten / sich anders verhalten als die Mehrheit; in Opposition zur Mehrheit stehen”⁹⁵

jemandem gegen / wider den Strich gehen - “jemanden stören; jemandem widerstreben / zuwider sein / nicht passen; gegenjemandes Interessen verstoßen”⁹⁶

gegen den Strich lesen - “einen Text mit kritischer Distanz / aus einer oppositionellen Haltung heraus betrachten; beim Lesen eines Textes ungewöhnliche Schlussfolgerungen ziehen; einen Text auf neue Weise interpretieren”⁹⁷

etwas ist ein Wettlauf gegen die Uhr - “etwas ist eilig; die Zeit für ein Vorhaben ist begrenzt”⁹⁸

ein Rennen gegen die Uhr / Zeit sein – “unter Zeitdruck stehen”⁹⁹

gegen eine Wand / Mauer anrennen – “einen (aussichtslosen) Kampf führen; auf heftigen Widerstand stoßen”¹⁰⁰

etwas gegen die Wand fahren – “etwas scheitern lassen”¹⁰¹

mit etwas gegen / an die Wand fahren – “total erfolglos sein”¹⁰²

jemanden vor / gegen die Wand laufen lassen - “jemandem die Unterstützung verweigern; jemandes Probleme ignorieren”¹⁰³

mit dem Kopf gegen die Wand laufen / rennen - “einen aussichtslosen Kampf führen; sich um jeden Preis durchsetzen wollen; etwas Unüberlegtes tun; Selbsterstörung betreiben”¹⁰⁴

gegen eine Wand reden – “ignoriert / nicht gehört werden; auf Ablehnung stoßen”¹⁰⁵

wie gegen eine Wand reden – “nicht gehört / ignoriert werden; sich nicht durchsetzen können”¹⁰⁶

⁹³https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=gegen+etwas+Schritte+unternehmen+&bool=and&gawoe=an&suchspalte%5B%5D=rart_ou

⁹⁴https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=wider+%2F+gegen+den+Stachel+l%C3%B6cken+&bool=and&gawoe=an&suchspalte%5B%5D=rart_ou

⁹⁵https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=gegen+den+Strom+schwimmen+&bool=and&gawoe=an&suchspalte%5B%5D=rart_ou

⁹⁶https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=jemandem+gegen+%2F+wider+den+Strich+gehen+&bool=and&gawoe=an&suchspalte%5B%5D=rart_ou

⁹⁷https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=gegen+den+Strich+lesen+&bool=and&gawoe=an&suchspalte%5B%5D=rart_ou

⁹⁸https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=etwas+ist+ein+Wettlauf+gegen+die+Uhr+&bool=and&gawoe=an&suchspalte%5B%5D=rart_ou

⁹⁹https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=ein+Rennen+gegen+die+Uhr+%2F+Zeit+sein+&bool=and&gawoe=an&suchspalte%5B%5D=rart_ou

¹⁰⁰https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=gegen+eine+Wand+%2F+Mauer+anrennen+&bool=and&gawoe=an&suchspalte%5B%5D=rart_ou

¹⁰¹https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=etwas+gegen+die+Wand+fahren+&bool=and&gawoe=an&suchspalte%5B%5D=rart_ou

¹⁰²https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=mit+etwas+gegen+%2F+an+die+Wand+fahren+&bool=and&gawoe=an&suchspalte%5B%5D=rart_ou

¹⁰³https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=jemanden+vor+%2F+gegen+die+Wand+laufen+lassen+&bool=and&gawoe=an&suchspalte%5B%5D=rart_ou

¹⁰⁴https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=mit+dem+Kopf+gegen+die+Wand+laufen+%2F+rennen+&bool=and&gawoe=an&suchspalte%5B%5D=rart_ou

¹⁰⁵https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=wie+gegen+eine+Wand+reden+&bool=and&gawoe=an&suchspalte%5B%5D=rart_ou

¹⁰⁶https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=wie+gegen+eine+Wand+reden+&bool=and&gawoe=an&suchspalte%5B%5D=rart_ou

Das stinkt drei Meilen gegen den Wind! – “Das ist anrücklich / verdächtig / zweifelhaft / skandalös”¹⁰⁷

gegen / mit Wind mühlen kämpfen – “einen sinnlosen / aussichtslosen Kampf gegeneinen (eingebildeten) Gegner führen”¹⁰⁸

etwas / jemanden zehn Meter gegen den Wind riechen; zehn Meter gegen den Wind stinken – “heftig stinken”¹⁰⁹

gegen den Wind segeln – “sich gegen die allgemeine Meinung stellen; in Opposition zum Mainstream stehen; gegen den Strom schwimmen”¹¹⁰

gegen den Wind spucken – “sich unangepasst verhalten; eine andere Meinung vertreten / sich anders verhalten als die Mehrheit; in Opposition zur Mehrheit stehen”¹¹¹

Also erschienen beide Präpositionen in festen Wendungen und Redensarten, ich habe sie hervorgehoben und ihren Sinn erklärt.

Jürgen Traubant behauptet: “Wissenschaft muss sich aber der Veränderlichkeit der Sprache entgegenstellen, sie ist daher tatsächlich das Ende der Sprache. Wissenschaft setzt, wie wir schon gesagt haben, die Bedeutung eines Terminus fest, der dann gerade als Terminus fixiert und unveränderlich ist. Davon ist die Möglichkeit unbenommen, den Terminus wieder neu festzusetzen. Aber vom Moment seiner Festsetzung an ist er tatsächlich <<ewig>> und dem Strom des <<weichen>>, veränderlichen Gesprächs enthoben. Auch hinsichtlich ihrer Historizität also, nicht nur, was die Präzision bzw. Ungenauigkeit der Semantik angeht, lässt die Sprache der Wissenschaft die Sprache hinter sich zurück. Wissenschaftliche Ausdrücke können aber – oft zum Leidwesen der Wissenschaftler – aus ihrer terminologischen Fixiertheit wieder in die Umgangssprache übergehen, wo sie dann wie ganz normale Wörter der Unbestimmtheit und der Wandelbarkeit der normalen Sprache ausgesetzt sind. Berühmte Beispiele hierfür sind die Termini *Diskurs*, *Relativität*, *Quantensprung*, *generative Grammatik*, die jenseits ihrer jeweiligen wissenschaftlichen Festlegungen in der Umgangssprache angenommen haben”.¹¹²

BIBLIOGRAPHY

Dreyer Hilke, Schmitt Richard, *Lehr- und Übungsbuch der deutschen Grammatik - aktuell*, Ismaning, Hueber Verlag, 2009.

Erben, Johannes, *Deutsche Grammatik*, München, Max Hueber Verlag, 1996.

Engel, Ulrich, *Deutsche Grammatik*, Heidelberg, Groos Verlag, 1988.

Helbig Gerhard, Buscha Joachim, *Deutsche Grammatik: Ein Handbuch für den Ausländerunterricht*, Berlin und München, Langenscheidt, 2001.

Helbig Gerhard, Buscha Joachim, *Gramatica limbii germne*, București, Editura Niculescu, 2006.

¹⁰⁷ https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=Das+stinkt+drei+Meilen+gegen+den+Wind%21+&bool=and&gawoe=an&suchspalte%5B%5D=rart_ou

¹⁰⁸ https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=gegen+%2F+mit+Wind+m%C3%BChlen+k%C3%A4mpfen+&bool=and&gawoe=an&suchspalte%5B%5D=rart_ou

¹⁰⁹ https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=etwas+%2F+jemanden+zehn+Meter+gegen+den+Wind+riechen%3B+zehn+Meter+gegen+den+Wind+stinken+&bool=and&gawoe=an&suchspalte%5B%5D=rart_ou

¹¹⁰ https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=gegen+den+Wind+segeln+&bool=and&gawoe=an&suchspalte%5B%5D=rart_ou

¹¹¹ https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=gegen+den+Wind+spucken+&bool=and&gawoe=an&suchspalte%5B%5D=rart_ou

¹¹² Traubant, Jürgen, *Die Sprache*, München, Verlag C.H. Beck, 2009.

Muller, Francois, Wencker, Helga, Bouillot, Marie-Louise, *Gramatica limbii germane: Teorie și exerciții*, București, Editura Teora, 2008.

Nicolae, Octavian, *Dicționar de gramatică al limbii germane*, București, Editura Polirom, 2002.

Roman, Alexandru, *Dicționar frazeologic german-român*, București, Editura Teora, 1998.

Savin, Emilia, *Gramatica limbii germane*, București, Editura Mașina de scris, 2002.

Schmid, Hans Ulrich, *Die 101 wichtigsten Fragen. Deutsche Sprache*, Verlag C. H. Beck oHG, München 2010.

Traubant, Jürgen, *Die Sprache*, München, Verlag C.H. Beck, 2009.

Wörterbuch für Redensarten, Redewendungen, idiomatische Ausdrücke, Sprichwörter, Umgangssprache:
https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=jn.+zu+Grabe+tragen+&bool=relevanz&gawoe=an&suchspalte%5B%5D=rart_ou&suchspalte%5B%5D=rart_varianten_ou

TEACHING ROMANIAN AS A FOREIGN LANGUAGE: METHODOLOGICAL ASPECTS

Cristina Mihaela Nistor

Assoc. Prof., PhD, Politehnica University of Bucharest

Abstract: The paper focuses on the research and practice of the author as a member of the Romanian staff teaching Romanian as a Foreign Language for the Preparatory Year (RFL-PY) at Politehnica University Bucharest. Teachers of RFL - PY are confronted with a growing demand for RFL courses tailored to specific needs, since the students will study at various faculties after they finish the Romanian course. Therefore, they should make a selection from the students' specialist area and adapt the materials to the learners' needs, thus improving their motivation and making learning better and faster. The author discusses some teaching methodological aspects – from the communicative and eclectic approaches – then proposes exercises that are part of a possible lesson, envisaged as a means methodological transfer of the communicative/post-communicative (eclectic) approach applied to the teaching of Romanian as a Foreign Language.

Key-words: communicative, eclectic, approach, Romanian as a Foreign Language

Introduction

The evolution of our epoch can be seen, in a diachronic plan, if we consider a global vision and we take into consideration the various components of the social, political, economic and cultural macro-systems of the planet, as passing through a significant dynamic of change.

The aims of such an evolution are specific to the contemporary period. The implications of admitting such influences upon the current state of all phenomena, upon the increase in responsibility of all those contributing to the development of a type of education able to answer in anticipation to the changes envisaged for the future are conducive to the occurrence, in the current educational landscape, of numerous types of approaches to change.

Their common denominator is **optimization in education**, and, while there is not such a thing as a unique formula of the implementation of change, there are certain important elements/directions to follow, that should mainly aim at:

- reevaluation and appraisal of real values to a higher extent,
- considering education and especially learning itself as a priority,
- and creating a *nation of learners*

Moreover, with to a view to attaining such objectives, education should turn into a system able of consistency and coherence, able to produce and support the formation of a nation of entities that are educating themselves, by ensuring their access to educational services in accordance with their needs, wherever and whenever these may be manifested.

Consequently, a new type of personality is being built and promoted, whose reconfiguration re-locates the problems of education within a new matrix of values, focused on **active and formative elements**. Once new social dimensions are introduced in linguistics (such as: feasibility, possibility, potentiality and adequacy of what is said in a certain language, the concept of communicative competence is born. In other words, those ideas were the starting point for what was to become the Communicative Language Teaching – CLT.

I. The communicative and eclectic approaches – an overview

I. 1. Communicative language teaching (CLT)

Communicative language teaching (CLT) is an approach to language teaching that emphasizes interaction as both the means and the ultimate goal of study. Language learners in environments utilizing CLT techniques, learn and practice the target language through the interaction with one another and the instructor, the study of "authentic texts" (those written in the target language for purposes other than language learning), and through the use of the language both in class and outside of class.

Classroom activities guided by the communicative approach are characterised by trying to produce meaningful and real communication, at all levels. As a result there may be more emphasis on skills than systems, lessons are more learner-centred, and there may be use of authentic materials.

Learners converse about personal experiences with partners, and instructors teach topics outside of the realm of traditional grammar, in order to promote language skills in all types of situations. This method also claims to encourage learners to incorporate their personal experiences into their language learning environment, and to focus on the learning experience in addition to the learning of the target [32].

Savignon [40] states that, according to CLT, the goal of language education is the ability to communicate in the target language. This is in contrast to previous views in which grammatical competence was commonly given top priority [6]. CLT also focuses on the teacher being a facilitator, rather than an instructor. Furthermore, the approach is a non-methodical system that does not use a textbook series to teach the target language, but rather works on developing sound oral/verbal skills prior to reading and writing.

CLT teachers choose classroom activities based on what they believe is going to be most effective for students developing communicative abilities in the target language (TL). Oral activities are popular among CLT teachers, as opposed to grammar drills or reading and writing activities, because they include active conversation and creative, unpredicted responses from students.

Activities vary based on the level of the language class they are being used in. They promote collaboration, fluency, and comfort in the TL.

- The activities listed and explained below are commonly used in CLT:
- Role-play,
- Interviews,
- Group work,

- Information gap,
- Opinion sharing.

The purpose of teaching is that of developing the communicative competence. This should be seen as a manner of defining what the student and user of the foreign language has to know in order to be competent from the communicative point of view in a community where that language is being spoken.

I.2. The eclectic approach – important parameters

In the literature, the eclectic approach is described as a method of language education that combines various approaches and methodologies to teach language depending on the aims of the lesson and the abilities of the learners (as described on the British Council site related to that subject). The basic idea of the approach is that different teaching methods can be borrowed and adapted to suit the requirement of the learners, with the result of a less monotonous and/or boring class.

This approach is a conceptual one, and it does not merely include one paradigm or a set of assumptions. Instead, eclecticism is constituted from several theories, styles, and ideas, with a view to gaining a thorough insight about the subject – that is why it draws upon different theories in different cases. The concept of ‘eclecticism’ is common in many fields of study such as psychology, martial arts, philosophy, teaching, religion and drama – and languages.

Below are some of the main principles to be taken into account in an approach to learning:

- Applying in setting or in contexts of future use;
- Setting meaning by correlating with the student’s personal experience;
- Teaching for transfer, by generating a planned sequence of activities meant to put a distance between the academic abstract context and the real one;
- Isolation of critical attributes, by marking them clearly;
- Progression from concrete, via semiabstract and up to abstract in introducing new material;
- Modelling – it is about products, procedures or processes, organized per stages and kept as later references for the student;
- Similarity of environment – by focalizing the mind in wait of the events to follow;
- Maintaining vivid interest by a variety of formats in practicing materials;
- Creating an appropriate atmosphere, relaxing and at the same time stimulating;
- Adjusting the degree of guidance – i.e. higher for new tasks, decreasing at later stages.

II. 1. Main features of relevance in the teaching of a foreign language

There are several major kinds of changes associated with the paradigmatic modifications in the teaching of foreign languages. Here are some of the main characteristics of such ways:

- The autonomy of the learner – students are seen as being responsible for their own learning, and they should develop reflectivity and autonomy in learning;
- Cooperative learning – based on the interaction patterns between the students, with the preservation of a good balance between competitiveness and cooperation, with project work as a good example in this respect;
- Curricular integration – the main idea is connected with the concept of linguistic competence, which is necessary for learning in all disciplines of study. The concept is named language across the curriculum – here, multidisciplinary projects can be a representative example;
- Accent on meaning – the focus is on the use of the language. Thus, the teaching of grammar is meant as a support for the understanding of the message of the text and of its communicative intention;
- Diversity – it is accepted that each student is different, therefore instruction should be differentiated accordingly. It is paramount to take into account the awareness of the students as to their strategies of learning that help them to become effective lifelong learners;
- Alternative evaluation – the new forms of evaluation should reflect the real life conditions and involve thinking abilities. They are more cost and effort consuming, but they provide key information in the process evaluation of the student, by means of portfolios and so on;
- The teacher is seen as a co-learner – a new feature of the teacher, that of becoming a person that continues to learn, but, at the same time, a facilitator and a fellow learner of the students.

II.2. Teaching Romanian as a Foreign Language (RFL) in UPB

The objective of the Romanian as a Foreign Language course for the Preparatory Year (RFL – PY) is to promote Romanian culture and civilization on an international scale, a target that may be reached by combining the effort to develop students' skills to speak and communicate in Romanian with a gradual introduction of the authentic Romanian culture and civilization.

This is one of the factors which can contribute to ensuring a high level of homogeneity of the intensive courses provided, as the teachers should – and do - have the skills and openness to:

- collaborate closely in designing the course content and structure;
- set up a methodological approach based on modern pedagogical principles;
- communicate professionally throughout the study modules in order to adjust/amend course elements with a view to improving its quality.

The main objectives of the course are:

- to help students to learn and develop linguistic and communicative competences at B2 level (CERF), by internalizing the rules of appropriate pronunciation, basic and/or complex grammar structures and using them in real-life contexts, as well as by developing the skills to understand and produce an oral/written discourse;
- to develop grammar, vocabulary and linguistic support needed for students to communicate effectively as professionals;
- to enhance learners' communicative competences through integrated activities/tasks;
- to help students adopt a positive, intercultural attitude towards the other members of the team, which will result both in a better understanding of the Romanian culture and civilization, and in students' increased interest in the global, multicultural and diverse world;
- to develop students' essential skills required to study and understand the diverse special terms used in the fields of engineering, medical or financial sciences (to give only a few examples) in Romanian, at university level;
- to develop students' autonomous study skills, and make sure they are able to identify, understand and produce specialized texts in all forms – oral and written – at university level.

The level aimed for the students to reach at the end of course is B2 - CEFR. The expectations of the factors involved in ordering the course, namely: the Ministry of Education of Romania, the UPB, the students themselves and the teachers of technical disciplines who are going to supervise the Bachelor, master and doctoral candidates dissertations and/or theses, are that by the end of the course the students have attained this level and they would have become independent learners who will be able to continue to study within the Romanian context.

As we all know, when it comes to language learning, the teacher's awareness of the limitations and challenges of the given context is a must. Due to the fact that there are scarce teaching resources for the teaching/evaluation of Romanian as a Foreign Language, teachers always have to adapt materials, design their own course materials and permanently (re)adjust them to the needs of the students. Teaching multicultural classes also means that teachers need to consequently adapt materials and, more often than they would like, adapt their language to the students' level.

II.3. Blended Learning and its Role in Optimizing the RFL – PY Course

Nowadays, students expect technology to be part of their language classes. Therefore, teachers should combine Internet and digital media with more 'traditional' classroom methods (such as translation, dictation, drills – all re-evaluated and given a new role within the economy of the lesson). Still, in what is traditionally known as face-to-face classes, teachers focus on using digital devices in class as part of a well-justified pedagogically coherent approach.

The main strategies used during the Preparatory Year course are the ones adapted from the communicative and eclectic approaches; there are some examples:

- interactive dialogues;
- active reading;

- role play and simulations;
- translations;
- teamwork and project work;
- simulated task-solving approach.

Learning activities are interactive, based on a contextual understanding and practice of grammar and lexis. They are varied, and cover a mix of all four skills, naturally integrated from an input of reading/listening through speaking and up to writing – with steps from receptive to productive language, from controlled/guided learning to free linguistic production.

In such an approach, teachers have to continuously monitor the class, as, when the students work in pairs they naturally tend to use their L1. Teachers also have to use the best methods to organize the students' work in pairs – thus trying to correct their tendency to work alone and to always resort to the teacher as the keeper of all knowledge – and groups, alternating them with individual and front class activities.

Teachers of RFL - PY – as the majority of language teachers nowadays – are confronted with a growing demand for courses tailored to specific needs. Therefore, they constantly make selections from the students' specialist areas and adapt the materials to the learners' needs, thus improving their motivation and making learning better and faster. With students' areas of interest varying more or less on an annual basis, teachers make efforts to adapt materials and approaches accordingly, and thus cater for all the students' educational needs.

III. From theory to practice

The final part of this paper is meant to illustrate the way theory can be translated into practice; in what follows, the author presents some sample exercises that are part of a possible lesson, envisaged as a means methodological transfer of the communicative/post-communicative (eclectic) approach applied to the teaching of RFL. PW stands for 'pair work', WhCA for 'whole class activity', IW for 'individual work'.

EXERCITIUL 1:

Aflați ce crede colegul vostru despre următoarele subiecte:

1. Ce meserie e importantă la voi în țară? De ce? *Ex: medic – salvează vieți.*
2. Dați două exemple de activități pe care le face un profesionist. *Ex: ospătar – ia comanda și servește clienții.*
3. Ce meserie vi se potrivește? De ce? *Ex: șofer – îmi plac mașinile.*
4. Cum credeți că vă descurcați într-o multinațională? *De ce abilități aveți nevoie pentru o asemenea activitate? Ex: spirit de echipă*
 - Time: 5 mins
 - Focus: PW, WhCA
 - Students work in pairs, discuss about Qs 1-4, and then name a spokesperson and share opinion with the whole class.
 - Teacher asks students to discuss about Qs 1-4 and to find out partner's opinion on the job-related topics. T recycles vocabulary. T monitors students.

- **Rationale:** warm-up/lead-in stage, recycling vocabulary.

EXERCITIUL 2

2.a. Potriveți cuvintele și expresiile care descriu trăsături morale cu definițiile lor:

a. eficient	1. lucrează și se înțelege bine cu alții	a.	3
b. tolerant	2. nu întârzie niciodată	b.	
c. deschis la nou	3. realizează tot ce își propune în timp util	c.	
d. cooperant	4. se împrietenește ușor cu oamenii	d.	
e. individualist	5. apreciază exclusiv și în mod exagerat tot ceea ce aparține propriei națiuni	e.	
f. flexibil	6. arată înțelegere pentru atitudinile și ideile altora	f.	
g. punctual	7. nu permite abateri sau modificări de la standard	g.	
h. sociabil	8. se gândește doar la el	h.	
i. naționalist	9. se arată mereu interesat de ce este de actualitate	i.	
j. rigid	10. se adaptează ușor la orice schimbare	j.	

- Time: 10 mins
- Focus: IW, PW, WhCA
- Students work individually to match words describing moral traits with their definitions. They select qualifiers describing qualities in an employee at a multinational corporation. In pairs, they check answers.
- Teacher invites students to find the definitions of the words and phrases in the first column, and encourages them to work together for the completion of task; teacher gives students examples of some words describing various moral features and asks students to match them. Teacher encourages students to find out as many words and phrases as they can, regarding the traits of the ideal employee in a multinational corporation, and monitors students and gets feedback.
- **Rationale:** sensitizing students to choose job-related words describing targeted behaviour within a multicultural group.

2.b. Alegeți cele mai importante 3 (trei) trăsături morale de mai sus și formați propoziții despre comportamentul ideal al unui angajat la o companie multinațională:

Ex.: *Marius este un programator eficient și, de aceea, e apreciat de clienți.*

1.....
 2.....
 3.....

- Time: 5 mins
- Focus: IW, WhCA

- Students form sentences using the new words in their vocabulary.
- Teacher asks students to produce sentences using the new vocabulary; teacher monitors, helps students, and provides feedback.
- **Rationale:** sensitizing students to choose job-related words describing targeted behaviour within a multicultural group.

EXERCITIUL 3

3.a. În perechi, găsiți jumătatea logică a enunțului; scrieți rezultatul în caseta de mai jos:

1. Nu trebuie să lași pe mâine...	a.trebuie să atunci șervețelul la gunoi.
2. Dacă suflă nasul...	b. ...ca să mănânci mâine.
3. Când ai un plan...	c. ...poți să-ți vezi mai bine defectele.
4. Muncește astăzi	d. ...ce poți să faci azi.
5. Cu ochii altora ...	e. ... trebuie să îl respecti.

1.	2.	3.	4.	5
d				

- Time: 5 mins
- Focus: PW, WhCA
- Students match the sentence parts in the two columns, then write the resulting sentences.
- Teacher monitors and validates students.

3.b. În grupuri de câte trei studenți, scrieți 10 enunțuri referitoare la comportamentul adecvat al fiecărei persoane în timpul pandemiei de COVID-19. Folosiți verbe la conjunctivul prezent și cuvintele de mai jos:

mască, mănuși, dezinfectant, apă, săpun, distanțare fizică, plata cu cardul, online

Ex.: În mijloacele de transport în comun, trebuie să purtăm mască.

.....

.....

.....

.....

.....

- Time: 10 mins
- Focus: GW, WhCA
- Students negotiate, then write rules about people's desired behaviour during the COVID-19 pandemic.
- Students practise the „conjunctiv prezent”, as well as useful, prevention-related vocabulary.

- Teacher guides and monitors students, gives feedback and validates rules.
- **Rationale:** speed competition in order to both challenge students and to raise awareness about people's desired behaviour during troubling times; whole class feedback and discussion.

EXERCITIUL 4:

4.a. Citiți textul **Să nu renunți la visul tău!** despre Traian Vuia și puneți verbele din paranteze la **conjunctivul prezent**. Ex.: (1) să termine

Să nu renunți la visul tău!

Născut în Banat, Traian Vuia reușește (1)..... (**a termina**) liceul la Lugoj și, apoi, să își ia doctoratul în științe juridice la Budapesta, în 1901. Înscriș și la Școala Politehnică din Budapesta, el nu reușește, însă, (2) (**a absolvi**), din cauza unor dificultăți financiare.

Marele său vis este (3) (**a zbura**), așa că începe (4).....(**a efectua**) calcule pentru planurile unei mașini de zbor. În anul 1902 pleacă la Paris, dorind (5)(**a construi**) în capitala Franței un "aeroplan-automobil". Proiectul prezentat de Vuia este respins de comitetul științific francez, care nu poate (6)(**a înțelege**) cum poate (7) (**a se ridica**) în aer un aparat de zbor mai greu decât aerul.

Fără (8)(**a renunța**), Traian Vuia reușește (9)(**a breveta**) invenția în 1903 și, cu ajutorul familiei, care îl sprijină financiar, pe 18 martie 1906, poate (10)(**a demonstra**) tuturor că a realizat imposibilul: a construit un aparat mai greu decât aerul, care s-a ridicat de la sol prin mijloace proprii. A fost îndeplinirea unui vis de inginer aerospațial, pe care lipsa diplomei nu l-a împiedicat să viseze și să realizeze ceea ce și-a propus: să zboare!

4.b. Găsiți și celelalte verbe la conjunctiv prezent din textul despre Traian Vuia. Comparați rezultatele cu colegii. Ați reușit să le găsiți pe toate?

- Time: 10 mins (4a) + 3 min (4b)
- Focus: IW, WhCA
- Students read the text and work individually on practising the „conjunctiv prezent” (4a). Students reread the text and find the verbal forms within speed limit. (4b)
- Teacher introduces students to the world of engineering, by combining grammatical focus with the information regarding cultural and historical aspects from our Romanian history of science and technology. Teacher prompts/monitors students and gets feedback. (4a)
- Teacher encourages students to complete the task asap. (4b)
- **Rationale:** introducing students to important Romanian cultural figures, and encouraging them to find their own motivation in their jobs/lives.

IV. Conclusions

The subject of methodological approaches to teaching foreign languages is far from exhausted, with new paradigms always replacing old ones. The paper has discussed some teaching methodological aspects – from the communicative and eclectic approaches – then proposed some exercises that are part of a possible lesson, envisaged as a means methodological transfer of the communicative/post-communicative (eclectic) approaches applied to the teaching of Romanian as a Foreign Language. The success of the teaching efforts is to be seen annually, in the results of the students of the Preparatory Year.

Bibliography:

1. "Grammar-Translation Method - The teacher set of instruments". sites.google.com.
2. Adam, E. et al. (Consultant: Alderson, Charles). (1999). *Innovation in Teaching English for Specific Purposes in Romania – A Study of Impact*. București: The British Council and Editura Cavallioti.
3. Alizadeh, Farideh; Hashim, Mohd Nasir (2016). Eclecticism in Drama. 10.6084/m9.figshare.3511156 & 10.5281/zenodo.59378.svg
4. Aslam, Mohammad (2003). *Teaching of English* (Second ed.). Cambridge University Press. p. 61. ISBN 9788175965911.
5. Basturkmen, Helen. *Ideas and Options in English for Specific Purposes*. Routledge, 2006.
6. Bax, Stephen (2003-07-01). "The end of CLT: a context approach to language teaching". *ELT Journal*. 57 (3): 278–287
7. Bowen, Tim. "Teaching approaches: total physical response". Onestopenglish.
8. Brâncuș, Grigore, Ionescu, Adriana, Saramandu, Manuela. *Limba română. Manual pentru studenții străini*. Ediția a V-a. București: Editura Universității din București, 2003.
9. British Council Germany. (2006). *Preparing for the world of work – language education for the future*, www.britishcouncil.org/switzerland-newsletter-talking-english-august-06.htm.
10. Brock, W. E. (1993). *An American Imperative: Chairman's Preface. The Johnson Foundation, USA: Wingspread Conference Center*. www.johnsonfdn.org/AmericanImperative.
11. Cerghit, Ioan. (1997). *Metode de învățământ*. București : Editura Didactică și Pedagogică.
12. Cojocaru, Dana. *You Can Speak Romanian. Manual de limba română pentru cei care chiar vor s-o învețe*. București: Compania, 2003
13. Council for Cultural Co-operation Education Committee, Modern Language Division. (2004). *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment*. www.coe.int
14. Crandall, J. (2003). They do speak English: World Englishes in the U.S. schools. *Eric Clearing House on Languages and Linguistics*, 26(3).
15. Cummings, Carol. (2000). *Winning Strategies for Classroom Management*. Association for Supervision and Curriculum Development, Alexandria, VA, USA
16. Dash, Neena; Dash, M (2007). *Teaching English As An Additional Language*. Atlantic. p. 67. ISBN 9788126907793.
17. Doca, Gheorghe. *Learn Romanian. Course for English Speakers*. București: Editura Niculescu, 2003.
18. Dorobăț, Ana și Fotea, Mircea. *Limba română de bază: manual pentru studenții străini*. Iași: Institutul European, 1999.
19. Eclectic approach". TeachingEnglish | British Council | BBC.
20. *English for Specific Purposes - An International Research Journal*, online <http://www.journals.elsevier.com/english-for-specific-purposes>
21. Groza, Liviu, Chelaru Murăruș, Oana, Niculescu, Dana, Stan, Camelia, Ușurelu, Camelia, Vasilescu, Andra. *Limba română ca limbă străină. Dosare pedagogice*. Editura Universității din București, 2006.
22. Hadley, Gregory. (2001). *Looking Back and Looking Ahead: A Forecast for the Early 21st century*. <http://www.jalt-publications.org/tlt/articles/2001/07/hadley>
23. Harmer, J. *What is communicative?* (*ELT Journal* 36/3 1982)
24. https://en.wikipedia.org/wiki/Communicative_language_teaching
25. https://en.wikipedia.org/wiki/Eclectic_approach

26. <https://www.teachingenglish.org.uk/article/communicative-approach>
27. <https://www.teachingenglish.org.uk/article/eclectic-approach>
28. Huberman, A.M. (1978). *Cum se produc schimbările în educație. Contribuție la studiul inovației*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
29. Hutchinson, T. & A. Waters. *English for Specific Purposes: A learning-centered approach*. Cambridge: Cambridge University Press, 1987.
30. Hymes, D. (1972). Communicative Competence. In J. B. Pride and J. Holmes (Editors). *Sociolinguistics*. Harmondsworth: Penguin.
31. Klages, Mary. (2003). *Postmodernism*. www.colorado.edu/English/courses/ENGL2012Klages/pomo.html
- Mizrach, Steve. (2000). *Talking pomo: An analysis of the postmodern movement*. www.fiu.edu/~mizrachs/pomo.html
32. Nunan, D. (1989). *Designing Tasks for the Communicative Classroom*. Cambridge: Cambridge University Press.
33. Nunan, David (1991-01-01). "Communicative Tasks and the Language Curriculum". *TESOL Quarterly*. 25 (2): 279–295.
34. Oxford, R. (1990). *Language Learning Strategies. What Every Teacher Should Know*. New York: Newbury House Publishers.
35. Păun, Emil. (2002). O ‚lectură’ a educației prin grila postmodernității. In Păun, Emil și Potolea, Dan (Coordonatori). *Pedagogie – Fundamentări teoretice și demersuri aplicative*. Iași: POLIROM.
36. Richards, Jack C. *Communicative language teaching today*. SEAMEO Regional Language Centre, 2005.
37. Richards, Jack; Rodgers, Theodore (2014). *Approaches and Methods in Language Teaching (3rd Edition)*. Cambridge: Cambridge University Press. pp. 23–24, 84–85. ISBN 978-1-107-67596-4
38. Salmani-Nodoushan, Mohammad Ali. (2006). Language Teaching: State of the Art. *Asian EFL Journal*, 8 (1), Article 8. http://www.asian-efl-journal.com/March_06_masn.php
39. Saphier, Jon și Gower, Robert. (1997). *The Skillful Teacher – Building Your Teaching Skills*. Acton, Massachusetts: RBT (Research for Better Teaching), ISBN 1- 886822-06-9.
40. Savignon, Sandra (1997-01-01). *Communicative competence : theory and classroom practice : texts and contexts in second language learning*. McGraw-Hill. ISBN 9780070837362
41. Smith, Mark. (2001). Donald Schön: Learning, reflection and change. In *The encyclopedia of informal education – INFED*. www.infed.org/thinkers/et-schon.htm
42. Stern, H.H. (1983). *Fundamental Concepts of Language Teaching*. Oxford: Oxford University Press.
43. Watcyn – Jones, P . *Pair Work : Activities for Effective Communication* (Penguin 1981
44. Widdowson, H.G. (1978). *Teaching Language as Communication*. Oxford: Oxford University Press.

45.

THE LATIN CHARACTER OF THE ROMANIAN LANGUAGE AND OUR NATIONAL IDENTITY

Cristina Radu-Golea

Lecturer, PhD, University of Craiova

Abstract: Romania's integration into The European Union implies, along with the important and intricate political, economic and social aspects that we can constantly notice, a series of cultural and linguistic issues, whose role within this general integrating process cannot be overlooked or minimized. For instance, regarding languages, we should keep in mind that they are a constitutive part of the psycho-cultural identity of the peoples who speak them.

Starting from the fact that "according to the current dominant EU view it is considered that the national languages of the member states have always been an important factor of international (cultural and linguistic) enrichment"¹, we find it quite opportune to perform a multifaceted analysis of the specificity of Romanian and of the place it holds in the contemporary European linguistic mosaic.

Keywords: latinity, the Romanian language, culture, European, national specificity

Romania's integration into the EU determines important changes in the field of public mentalities and also concerning scientists' and intellectual elites' viewpoints, who are tempted to minimize traditionally fundamental values. One of those values is national specificity, which, even if appeared as a result of the creative efforts of tens of generations, should, in some people's view, be "melted" in the western European spiritual alembic. As Gabriel Stănescu noticed, in this climate, "the presentday priorities doesn't concern the foregrounding of the native predispositions which separate us from the other peoples, but, on the contrary, the common elements which intitle us to synchronize ourselves with the system of European values"².

It is not for the first time in the history of the Romanian people when their language and culture are submitted to similar pressures and when they borrow various elements from other languages and cultures, at the same time, adapting them to their own specificity, and European integration is likely not to be the last influence exerted on Romanian spirituality. The openness of the Romanian language and culture to novelty and their capacity of absorbing it are in themselves dimensions of national specificity.

Over time, many criticisms have been made regarding the Romanian culture, considered unable to assimilate the borrowed European forms to its native background, the

¹ Ioana Vintilă-Rădulescu, „Limba română din perspectiva integrării europene”/“Romanian from the Perspective of European Integration” in *Tradiție și inovație în studiul limbii române/Tradition and Innovation in Studying Romanian*, București, 2004, p. 37.

² Gabriel Stănescu, „Contribuții privind profilul etnopsihologic al românilor. Încercări de tipologie a culturii”/“Contributions regarding Romanians' Ethno-psychological Profile. Attempts towards a Cultural Typology” in *Pentru o definiție a specificului românesc/Towards a Definition of Romanian Specificity*, București, Editura Criterion, 2006, p. 5.

most exigent analysts being, in this respect, the representatives of the Junimea³ cultural movement. On the contrary, most experts acknowledge Romanians' propensity towards adopting and adapting foreign cultural influences. For example, concerning the Romanian language, specialists (W. Th. Elwert, Alf Lombard) believe that it is among the most "hospitable" European languages⁴ (together with English and Albanian, it shows the greatest openness to borrowings), at the same time featuring a high degree of permissiveness (its standard variant accepts popular and even dialectal words) and force of assimilation⁵, the last two phenomena counterbalancing the neologic pressure to a certain extent. The decisive factors in defining the "European" character of the Romanian language and culture are both their Latin origin (Rome and its culture being one of Europe's pillars, with its Tracian substratum insertions (another pillar), and the specificity of the "influences" (mostly themselves belonging to sources of the European cultural matrix). From this perspective, we consider that talking about the cultural and linguistic specificity of Romanians argues not only in favor of our non-separation from Europe, but, furthermore, proves our part in its "cultural" concert, due to our specificity which may have varied in intensity, but never in perceptibility. How distinct this voice is or how frequently it is assimilated to other voices depends on the epoch or domain, but what truly matters is its belonging to the whole, understood in the light of Herder's view⁶, not as a passive condition, but as active participation within the whole.

Within the presentday context, the term *identity* is more appropriate than that of *specificity*, since the former better emphasizes the notion of particularization, even individualization, both in relation to other members and to the whole, since it expresses the inclusion of identical elements, similar to the whole and to the other members, which motivates the kinship.

Researchers have studied national specificity (or national identity) from various viewpoints and perspectives, the conclusions being different also because of the focus placed either on differences, reaching the level of oppositions, or on similarities, amplified to the level of being considered imitations. The objective and balanced approach of national specificity is as necessary today as in the past, since European integration requires promoting multiculturalism and multilingualism as a basis for constituting a common life and work frame⁷.

The influences of foreign languages and cultures will continue, maybe even intensify, maintaining Romanian spirituality in synchrony with European spirituality, not through assimilation, but through enrichment, innovation, and adaptation. The dominants of its evolution remain the same and continue to be a source of vitality, of openness to other cultures, and also of inner resources' development. From among the main landmarks of its history, we should evoke its unity in diversity and its modernization in the spirit of the fidelity towards its Latin-Romance, and thus European, identity⁸. These are permanent and inseparable directions of evolution, which ensure its originality, its efficiency as an instrument of science and culture, and, at the same time, its progress at the same pace as the other European languages and cultures. Considering the above, we find it useful to give a brief view of the manner in which the Romanian language has evolved since its origin,

³ See Miorița Got, *Multilingvismul în spațiul european/Multilingualism in the European Space*, București, Editura Fundației „România de Măine”, 2008, p. 24.

⁴ ELR, 2001, p. 406.

⁵ ELR, 2001, p. 275. Cf. *Istoria limbii române*, vol. I, București, 2018, p. 576

⁶ Vlad Hogeia, *Națiunea, eterna iubire...* (Antologie)/*Nation, the Eternal Love* (Anthology), București, Editura Samizdat, 2005, p. 9.

⁷ Cf. Miorița Got, *Multilingvismul în spațiul European/Multilingualism in the European Space*, București, Editura Fundației „România de Măine”, 2008.

⁸ ELR, 2001, p. 324-325.

focusing mainly on the degree to which its specificity converges, in a way or another, with the essential sources of the European cultural-linguistic topos that it has always been part of. Romanian linguistic unity and the corresponding cultural unity, together with the unity of customs and mentalities, have ensured this people its territorial continuity and its European identity, constituting the premise of its integration within united Europe's polymorphous ensemble.

Resuming the debate on Romanians' linguistic and cultural identity in Europe in the context of integrating Romania into the EU structures results in the awakening of our people's "historical sense", based on the relation between its national specificity and universal values, first and foremost European values, as it appears in spiritual creations, among which language is a fundamental one.

Somehow, the new European context of integration changes the data of the old debate regarding the relation between "national" and "universal": on the one hand, the European peoples, among which the Romanian people, too, overtly manifest their aspiration towards an all-encompassing unitary civilization, on the other hand, they act towards promoting their own values in the European multicultural concert. In this way, a *sui generis* spiritual dynamics is created, unity in diversity, or, in other words, diversity for unity. Compromises, on all sides (the multicultural border permeabilization, and the broadening of the common cultural fund) don't envisage overlooking one perspective for the sake of the other, but consolidating one through the other: national specificity can be enhanced through foreign influences and European culture is enriched by incorporating the contributions of the members. Part of this dynamics, national languages play a special role, derived from their basic ethnocultural vocation.

The Romanian language represents an indispensable and, one can claim, symbolic component of our people's identity, being a form of Romanian culture and, at the same time, the basis of this culture, as a main means of creating it. Aware of that, Romanian scholars have constantly led our people's fight for cultural emancipation and progress ever since the earliest times, sharing the efforts for the preservation, defence and development of their inherited ancient language. This language came out victorious over time from all the aggressions and hardships, becoming the symbol and support of national unity, which it preceded, heralded and prepared. The individuality of the Romanian language is an intrinsic element of our national specificity among the other European peoples. Its place among the European languages establishes by and large the place Romanians occupy in the cultural architecture of the old continent, owing to the invisible network of heritage, tradition, and exchanges with other peoples. Romanians' presentday cultural identity can put the Romanian language on its frontispice, as a neo-Latin language, bearer of a mature culture, well differentiated among the other European cultures.

Eugeniu Coșeriu, one of the greatest world linguists, accounted for the specificity of Romanian among the other Romance languages from three perspectives: genetic, typological and spatial⁹. Through its inherited lexical items or through those developed from the former, both being its essential components, Romanian is "purely and simply Latin or neo-Latin"¹⁰, being a part of *Eastern Romania*, together with Italian (G. Bonfante claimed that, if all Romance languages are sisters, then Italian and Romanian are twin sisters)¹¹. But Romanian has an obvious individuality, as a result of the Latin elements preserved only in it, its forms

⁹ Eugeniu Coșeriu, *Limba română – limbă romanică/Romanian – a Romance language*, Bucharest, Editura Academiei Române, 2005, p. 69-92.

¹⁰ Eugeniu Coșeriu, *Limba română – limbă romanică/Romanian – a Romance language*, Bucharest, Editura Academiei Române, 2005, p. 116.

¹¹ Vezi Coșeriu, *Limba română – limbă romanică/Romanian – a Romance language*, Bucharest, Editura Academiei Române, 2005, p. 78.

coinciding with those of other conservative areas (Sard, Portugese, Spanish) and of the divergences, be they original (due to the substratum) or acquired (due to foreign influences – Slavic, Hungarian, Greek, Turkish). Typologically, Romanian is integrated into the general linguistic Romance pattern (an intermediary form, between synthetic and analytical languages, in relation to which modern French represents a deviation through its pronounced analytical character. Geographically, contemporary Romanian is the only representative of Eastern Romanity (“a Romance island in a Slavic-Hungarian ocean”, as they often say), being characterised by the lack of the constant influence of classic Latin and by being attracted, through the common substratum and by multiple inter-influences, into the so-called Balkanic languages league (these languages feature an important number of common traits, differentiating them from their sisters belonging to the same genetic group).

A revelatory fact is that the Romanian language and Romanians themselves have inserted in their ethnonym, and glottonym, respectively, undeniable proofs of their origin, continuity and unity on their original territory, the first element, i.e. their origin appearing as a defining symbol. The most convincing proof of the Latin origin of Romanians and their civilization is represented by the ethnonym *Romanian* (*român*) and its word family: the *Romanian* language (*română*), the adjective *românesc*, the adverb *românește*, the noun *Romania* (*România*) itself¹². The analysis of the psycho-social and linguistic process of the birth and evolution of these terms offers clear proofs of the origin of the Romanian people and its civilization, of its continuity on its original territory and its ethnocultural unity, even during those periods when its members were forced by hostile historical conditions to live in different states. A truth stated by Romanian and foreign chroniclers¹³ and accepted by most experts¹⁴ is that the basic term of the word family above-mentioned, the ethnonym *Romanian*, derives from the Latin *romanus*, designating the citizens of the Empire, in order to differentiate them politically, juridically and spiritually from barbarians (in 212 A.D. the emperor Caracalla issued an edict which granted full Roman citizenship to all inhabitants of the Roman Empire). This is peremptory evidence that the Romanian people has always been aware of its Roman origin, in the most natural way, and so have its neighbouring peoples throughout time.

Both old and new reserches made by philologists and historians have evinced multiple facets which help us clarify the circumstances and various ways leading to the preservation of this term exlusively in the Romanian language (the term *romansch* designating the Retho-Roman language, then the population speaking it, derives from the Latin adverb *romance*).

A synthesis of these researches can provide a consistent and coherent view on the evolution of the ethnonym under discussion, including the implications regarding the historical destiny of the Romanian people. Linguists have proven that the appellative *român/Romanian* is the result of the semantic and phonetic development of the Latin *romanus*¹⁵ in Romanian and it is often found in old Romanian texts¹⁶. Besides the ethnic sense, the term has developed in time other senses, ‘serf’ (cf *iobag*), ‘husband’ (cf *soț*) and ‘Christian’ (cf. *creștin*)¹⁷ and this is the consequence of the specific social, family and

¹² Nicolae Iorga, *Conferințe. Ideea unității românilor*, București, Editura Meridiane, 1987, p. 215-220.

¹³ Cf. Vasile Arvinte, *Român, românesc, România. Studiu filologic*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1983.

¹⁴ Adolf Armbruster, *Romanitatea românilor. Istoria unei idei*, București, Editura Academiei Române, 1972, p. 17-37; 56-66; 97-127.

¹⁵ Vasile Arvinte, *Român, românesc, România. Studiu filologic*, București Editura Științifică și Enciclopedică, 1983, p. 35-96.

¹⁶ Sextil Pușcariu, *Limba română. II. Rostirea*, București, Editura Academiei Române, 1959.

¹⁷ Eugen Stănescu, „Premisele medievale ale conștiinței naționale românești” in *Studii* 5/1964, p. 977; *Idem*, „Numele poporului român și primele tendințe umaniste interne în problema originii și continuității”, in *Studii* 2/1969, p. 189-206.

religious relations characterizing the Romanian people, proving the central place the word under discussion has always occupied in the daily life of the people during all the periods of its development. Thus, these researches have discarded the false opinion that the only authentic popular form of the ethnonym would be *rumân* and that the current form *român* would be the result of the intervention of the Școala Ardeleană (The Transylvanian School movement) and other Latinist current adepts. The false opinion is contradicted by the dialect atlases and monographies which show that both in eastern dialects of Daco-Romanian and in the fărșerot dialect of Aromanian it is the form *român* which is in circulation, since it represents the natural result of the dialectal phonetic evolution¹⁸. The conclusion is that the intellectual elite did not “reconstruct” the authentic popular form, but only imposed the dialectal variant which was the closest to the Latin etymon.

There are some explanations for the preservation of the ethnonym *romanus* only in Romanian: the geographic isolation of the Romanians from the other Romance peoples, which caused them to detach themselves also by taking over names from the languages of the barbarian populations; Romanians belonged to the space of Eastern Roman Empire and cultivated economic, political and cultural relation with the latter, whose civilization was held in high prestige in these regions; the lack of powerful long-standing barbarian state-like political entities, which could have permitted the creation of new ethnonyms as in Western Europe (such as *France, Normandy, Andaluzia, Lombardia*); the preservation of formally and semantically related words: *română* (the language) – the descendent of the popular variant (*limba romana*) of *lingua latina*, the only variant in use after the 4-th century A.D. (in the Eastern world the language of culture was Greek) –, the adjective *românesc* and the adverb *românește*, formed probably ever since the period of Proto-Romanian spoken north of the Danube, with the native suffix *-esc* (the equivalent terms in the other Romance languages, derived from the Latin *romance*, glided semantically to other senses and domains – *roman* as a literary species (novel), *romantic, romanță*¹⁹).

Considering how rooted the ethnonym *român* and its derivatives are in the life and spirituality of the Romanian people, it becomes obvious that the term *România*, thought by some to be a semi-learned lexical item, is directly based on the popular linguistic material, literary being only the manner in which it became acknowledged nationally and internationally²⁰. It is true that the homonymous appellative *românie* was attested in the 17-th century, several hundred years before the corresponding proper name *România* appeared (the latter was used mainly by the generation who organized the 1848 Revolution in their fight for the political unification of all Romanians)²¹, the circulated senses of the common noun making a semantic chain which leads to the function of country name: “the Romanian language” (cf. *lătinie, slavonie, românism*), “all the Romanians” (synonymous to the presentday *românime*)²². Continuing this semantic metamorphosis, the proper name *România* designated first “the territory inhabited by Romanians” (the former Roman province),

¹⁸ Vasile Arvinte, *Român, românesc, România. Studiu filologic/Romanian, Romania. A Philological Study*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1983, p. 85-90.

¹⁹ Vasile Arvinte, *Român, românesc, România. Studiu filologic/ Romanian, Romania. A Philological Study*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1983, p. 47-64.

²⁰ Vasile Arvinte, *Român, românesc, România. Studiu filologic/ Romanian, Romania. A Philological Study*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1983, p. 80-84.

²¹ Eugen Stănescu, „Geneza noțiunii de *Romania*. Evoluția conștiinței de unitate teritorială în lumina denumirilor interne”/“The genesis of the notion of Romania. The Evolution of the Territorial Unity Awareness in the Light of Native Names”, in *Unitate și continuitate în istoria poporului român/Unity and Continuity in the History of the Romanian People* (D. Berciu, ed.), București, Editura Academiei Române, 1968, p. 252-254.

²² Nicolae Stoicescu, *Unitatea poporului român în Evul Mediu/ The Romanian People's Unity in the Middle Ages*, București, Editura Academiei Române, 1983, p. 148-150.

“Romanians’ country” and “the Romanian state”²³, once the national political reunification was accomplished. We notice that, centuries later, *România* resumed the process of toponimization of the term *Țara Românească*, generalizing at official level what had always been general in popular language (the ethnonym *român* is semantically the superordinate term in relation to the appellatives *muntean*, *moldovean*, *ardelean*, *bănățean*, *dobrogean*, *oltean*, which refer to the sense of belonging to a geographical region). The other two Romanian states, later formed, could not include the appellative *român* in their names, not to create confusions²⁴.

The validity of the assertions above is confirmed by the parallelism of the synonymous ethnonym *valah*, *vlah*, given by Germans (*Walach*) to the Latin population and which was then taken over by the other peoples, too. Later it narrowed its sense to the Latin population in Wallahia, probably for the same reasons mentioned before in reference to the appellative *român*, and then it designated the people resulted from the symbiosis between Romans and the native population (Dacians) – the Romanian people²⁵; the presentday ethnonyms *Welsh* and *Wallon*²⁶, though originating in a common etymon, had a phonetic and semantic evolution which has made it impossible since a long time ago for the mass of speakers to identify it with the term *valah*, having the same etymology. That appellative was the source of the proper name *Valahia*, which, especially in the Middle Ages, designated Muntenia, but, in many documents, even the other Romanian provinces – Moldova and Transylvania (they were called *Valahia Mare* and *Valahia Mică*, or *Ugrovlahia* and *Moldovlahia*, *Transalpina* and *Cisalpina*, *Superior* and *Inferior*) or even all the territories inhabited by Romanians²⁷. On the other hand, Ștefan cel Mare called Țara Românească *l'altra Valachia*. The compounds *Romänien-Walachiei*, *Vlaho-românesc*²⁸ are also significant, they seem tautological, but, in fact, they gloss the Romanian term and that given by foreigners, and a confusion appears in the ancient German poem *Nibelungenlied* between the homonymous ethnonym and anthroponym, a knight who was coming from *Valahia* being called *Rămunc* (“Romanian”)²⁹. There are not few medieval sources which mention the proper name *Dacia* to designate the whole territory inhabited by Romanians, the component states covering the territory being *Dacias* (*Dacii*), which proves the consciousness of the ethnic unity of the population in these states, manifested both within their territory and beyond it³⁰.

Therefore, at a closer analysis, the “Romanian miracle” of its Latin continuity proves to be nothing other than a truly miraculous force of resistance, on this plane, too, to destructive pressures, an exceptional force of identity preservation under extremely harsh conditions, the pressures succeeding only in temporarily weakening the linguistic connections with the Latin roots, but never in suppressing them. These connections continued to exist in a latent state, and, under favourable conditions, became active and, centuries later, gave their

²³ Vasile Arvinte, *Român, românesc, România. Studiu filologic/Romanian, Romania. A Philological Study*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1983, p. 122-145.

²⁴ Vasile Arvinte, *Român, românesc, România. Studiu filologic/ Romanian, Romania. A Philological Study*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1983, p. 182.

²⁵ Vasile Maciu, „Semnificația denumirii statelor istorice române”/“The significance of the historical Romanian states’ names” in *Revista de istorie/History Review*, Nr. 9/1975, p. 1324-1326.

²⁶ Alexandru Rosetti, *Istoria limbii române/The History of the Romanian Language*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1986, p. 198, 743.

²⁷ Alexandra Graur, *Nume de locuri/ Place Names*, București, Editura Științifică, 1972, p. 30.

²⁸ Nicolae Stoicescu, *Unitatea poporului roman în Evul Mediu/The Romanian People’s Unity in the Middle Ages*, București, Editura Academiei Române, p. 130-140.

²⁹ Vasile Arvinte, *Român, românesc, România. Studiu filologic/Romanian, Romania. A Philological Study*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1983, p. 169, 196.

³⁰ Cf. Alexandra Graur, *Nume de locuri/Place Names*, București, Editura Științifică, 1972, p. 116.

name to the process of re-enacting the originary situation – a unique people (*Romanian*), descendent from Romans and Dacians, in a unique country (*România*), corresponding to the space where their ancestors and themselves lived and worked.

BIBLIOGRAPHY

Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, *Istoria limbii române*, vol. I, București, Editura Univers Enciclopedic Gold, 2018.

Armbruster, Adolf, *Romanitatea românilor. Istoria unei idei*, București, Editura Academiei Române, 1972.

Arvinte, Vasile, *Român, românesc, România. Studiu filologic*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1983.

Coșeriu, Eugeniu, *Limba română – limbă romanică*, București, Editura Academiei Romane, 2005.

Got, Miorița, *Multilingvismul în spațiul european*, București, Editura Fundației „România de Măine”, 2008.

Graur, Alexandru, *Nume de locuri*, București, Editura Științifică, 1972.

Hogea, Vlad, *Națiunea, eterna iubire...* (Antologie), București, Editura Samizdat, 2005.

Iorga, Nicolae, *Conferințe. Ideea unității românilor*, București, Editura Meridiane, 1987.

Maciu, Vasile, „Semnificația denumirii statelor istorice romane”, în *Revista de istorie*, Nr. 9/1975.

Pușcariu, Sextil, *Limba română. II. Rostirea*, București, Editura Academiei Române, 1959.

Rosetti, Alexandru, *Istoria limbii române*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1986.

Sala, Marius (coord.), *Enciclopedia limbii române* (ELR), București, Editura Univers Enciclopedic, 2001.

Smith, Adam, *Considerații privind formarea timpurie a limbilor și caracterul specific al limbilor originale și încheiate/Considerations concerning the First Formation of Languages and the Different Genius of Original and Compounded Languages*, Iași, Casa Editorială Demiurg, 2016.

Stănescu, Gabriel, „Contribuții privind profilul etnopsihologic al românilor. Încercări de tipologie a culturii”, în *Pentru o definiție a specificului românesc* (crestomație), București, Editura Criterion, 2006.

Stănescu, Eugen, „Premisele medievale ale conștiinței naționale românești”, în *Studii* Nr. 5/1964.

Stoicescu, Nicolae, *Unitatea poporului român în Evul Mediu*, București, Editura Academiei Române, 1983.

Vintilă-Rădulescu, Ioana, „Limba română din perspectiva integrării europene”, în *Tradiție și inovație în studiul limbii române*, București, Editura Universității din București, 2004.

ROMANIAN MARITIME VOCABULARY. ETYMOLOGICAL DIFFICULTIES

Corina Sandiuc

Lecturer, PhD, „Mircea cel Bătrân” Naval Academy, Constanța

Abstract: In this paper, we aim to illustrate the problems of etymological attestation of some terms belonging to the Romanian maritime vocabulary. From the point of view of their etymological sources, Romanian maritime terms stand out for their diversity, and can be classified into several categories: terms that have a single etymological origin, terms that have multiple etymological origins, terms with controversial etymology, which can be explained either by loans, or by internal lexical processes, and terms with unknown etymology. The vast majority of maritime terms have appeared in Romanian under the influence of foreign languages such as Greek, Turkish, French, Italian, Spanish, English, etc. As a result, at times, the exact origin of certain maritime terms remains difficult to establish, especially since even dictionaries often contradict themselves on their etymology, or contain incomplete etymological indications.

Keywords: Romanian maritime vocabulary, maritime terms, multiple etymology, loanwords.

Introduction

Romanian has an extensive and heterogeneous inventory of neologisms. Starting with the eighteenth century, the Romanian language went through a process of massive innovation, especially in the nineteenth century and continuing until the first half of the twentieth century. This was both a cultural and linguistic movement, which became so strong that it changed the physiognomy of the Romanian language, and especially the structure of its vocabulary.¹ The role of technical neologisms is first of all to fill a terminological void; in this sense, the insertion of neologisms has happened at a conceptual level in the scientific, technical, political and cultural fields of activity, where the greatest progress and innovations have been made. The process of receiving and assimilating Western lexical elements has proven to be a complex and often controversial, although highly necessary phenomenon. For instance, the words of French origin entered the vocabulary of the Romanian language starting with the eighteenth century, covering a long period of time, a process that continues to this day.

The evolution of the Romanian maritime vocabulary

As far as the Romanian maritime vocabulary is concerned, it evolved together with the intensification of maritime navigation. Starting with the second half of the nineteenth century, the needs related to the development of navigation determined the establishment of specialized schools and the considerable increase in the number of specialized works: textbooks, studies, courses, official documents and technical texts with pronounced applicative characteristics (instructions, regulations, codes) and popularization works (magazines, newspapers), published by companies and institutions in the maritime field, to which were added works connected to related fields, such as marine geography, astronomy,

¹ Șora 2006: 1728.

meteorology, mathematics, physics, fishing, trade, transport, telecommunications, port operation, etc.

The Romanian maritime vocabulary developed in the second half of the nineteenth century through the translation of textbooks from traditional languages in the field of navigation, such as French or Italian. The translation of such documents was done in several ways, which allowed for the creation of new maritime terms in various ways: by linguistic borrowing from foreign languages, by using a translation periphrasis meant to convey the meaning of the term, by using the linguistic calque, by using internal lexical processes for language enrichment such as derivation and composition, by means of internal borrowing - the transfer of words from the common language into specialized languages, etc.

Maritime neologisms stand out from the rest, first of all, because they come in abundant measure. Whether they are lexical loanwords of various origins or internal creations, they represent the greatest part of the Romanian maritime vocabulary. As G. Pană-Dindelegan noticed, this predilection for neologisms, especially for the loan, is motivated by the need for speed and convenience; neologisms enter a language together with the prestige of the whole theory to which it is related, while the terms created internally or translated face additional resistance, especially when they coincide with words from the common word-stock. From a psychological point of view, the specialist may have the feeling that the exact and complete information he needs can only reside in the foreign term.² Another striking feature of the Romanian maritime vocabulary is its diversity of loan sources. If in the nineteenth century, loans were almost exclusively based on Romance languages (e.g. French, Italian and Spanish), in the last half of the twentieth century the main donor language is English.³

Studying the etymological sources in the formation of the Romanian maritime vocabulary, we need to acknowledge their diversity. Thus, we find maritime terms with a single etymology, maritime terms with multiple etymologies, i.e. terms coming from two or more different sources; maritime terms with controversial etymology, which can be explained either by borrowing or by internal lexical processes, such as derivation or semantic neology. To this classification we add the less numerous category of terms with unknown etymology.

Maritime terms with a single etymology

Modern Romanian maritime neologisms come mostly from Latin and Romance languages, especially French. These loanwords often show little phonetic or morphological changes from the French word:

aborda < Fr. *aborder*, ‘to berth a ship or to board another ship in order to attack it’; *acosta* < Fr. *acoster* ‘to moor’; *afreta* < Fr. *affreter* ‘to charter’; *amara* < Fr. *amarer*, ‘to make fast, to secure’; *bigă* < Fr. *bigue*, ‘derrick’; *baliză* < Fr. *balise* ‘buoy’; *cargou* < Fr. *cargo*, ‘freight loaded on a ship’; *cart* < Fr. *quart*, ‘watch - four-hour shift performed permanently by crew members’, *chilă* < Fr. *quille*, ‘keel’, *deplasament* < Fr. *déplacement*, ‘displacement’; *habitaclu* < Fr. *habitacle*, ‘binnacle - a built-in stand for a ship's compass.’, *hublou* < Fr. *hublot*, ‘porthole’; *pupa* < Fr. *poupe*, ‘the stern – the after part of a ship’, *turnichet* < Fr. *tourniquet*, ‘roller chock - device mounted on a vertical shaft used to change the direction of a rope or anchor chain’.

French had one of the biggest influences on the Romanian maritime vocabulary. In this case, the transition to Romanian took place less gradually than in the case of other loans, due to the fact that many of the neologisms that entered the Romanian language after the

² Pană-Dindelegan, 1997: 6.

³ Guțu-Romalo, 2005: 8.

1850's were established from the beginning to the form they have today. However, even such terms whose etymology seems clear, could be researched further. For instance, the term *cargo* 'freight loaded on a ship' was borrowed in English in the 1650s, from Spanish *cargo* 'burden', from *cargar* 'to load, impose taxes', from Late Latin *carricare* 'to load a wagon or cart' from Latin *carrus* 'wagon'. Eventually, the French cognate gave the English *charge* (cf. OED).

A special class of loanwords are those with 'single indirect etymology', an expression designating those lexemes of different origins, coming indirectly from the French, or by using a French "pattern", indicated by *cf.* Thus, the word *ancoră* 'anchor' of Latin origin (< Lat. *ancora*), entered the Romanian language, most likely, through French. On the other hand, the word *costier* 'coastal', although derived in Romanian from the word *coastă*, follows the pattern of the French word *côtier*. Other such examples are: *barograf* < Fr. *barographe*, cf. gr. *baros* 'weight', *graphein* 'to write'; *barometru* < cf. Fr. *baromètre*, cf. gr. *baros* 'weight', *metron* 'measure', *batisferă* < Fr. *batisphère*, cf. gr. *bathys* – 'deep', *sphaira* 'sphere'; *bulb* < Fr. *bulbe*, cf. Lat. *bulbus* – 'a type of bow'; *cală* < Fr. *cale*, cf. It. *cala*, Gr. *chalan* 'cargo hold'; *canal* < Fr. *canal*, Lat. *canalis* – 'channel'; *elice* < Fr. *hélice*, Lat. *helix*, *-icis*, It. *elice*, cf. gr. *helix* – 'propeller'; *galion* < ngr. *ghaleona*, Fr., It. *galion* 'type of sailing ship'; *imersiune* < cf. Fr. *immersion*, Lat. *immersio-onis* 'immersion', *periscop* < Fr. *périscope*, cf. gr. *periskopein* < *peri* – 'around', *skopein* – 'to look'. Latin or Greek are often doubled by Italian, as in: *far*, < Fr. *phar*, Lat. *pharus*, It. *faro* – 'lighthouse'; *naufragiu* < cf. Fr. *nauffrage*, Lat. *naufragium*, It. *naufragio* – 'shipwreck'; *nautic* < Lat. *nauticus*, It. *nautice*, Fr. *nautique* – 'nautical'. However, there is not always consensus between dictionaries on the etymology of these terms. Take the term *naval*, for example, according to DEX the etymon is French (< Fr. *naval*), whereas MDN and DN mention both French and Latin as sources (< Fr. *naval*, Lat. *navalis*).

Maritime terms with multiple etymologies

If some of the Romanian maritime terms have a certain, well-known origin, in the case of others, the etymon is more difficult to detect. Numerous terms have appeared in the literary Romanian language under the influence of several languages of culture, so that sometimes the exact origin of some of them remains difficult to establish. To solve this problem, Al. Graur issued the *multiple etymology* thesis⁴, which was accepted by many other researchers, including: N. A. Ursu (1962), G. Ivănescu (1980), Th. Hristea (1968), etc.⁵ Due to this thesis, the research of the neological lexicon from the formation period of the modern Romanian language could be carried out in better accordance with the historical truth, and the problem of the origin of neologisms in the Romanian language could be properly solved. Al. Graur, followed by N. A. Ursu notes that most scientific terminologies consist of international terms, respectively words from Greek or Latin, borrowed directly or created on the basis of elements from these languages.⁶ As a result, it is very difficult to indicate the exact donor, especially when the term has a similar form both in Greek and Latin, as well as in many of the modern languages.⁷

Many Romanian maritime terms were borrowed both from French and Italian at about the same time, in the second half of the nineteenth century, through the translation of navigation related textbooks:

avarie < Fr. *avarie*, It. *avaria* 'damage, failure'; *balenieră* < Fr. *balenière*, It. *baleni* era 'fishing vessel', *capă* < Fr. *cape*, cf. It. *cappa*, 'orientation of a ship to

⁴ Al. Graur, 1955: 26-35.

⁵ See also : Ursu, 1962: 114; Seche, 1965: 681; Hristea, 1968: 103; Coteanu, 1970: 223; Ivănescu: 1980: 672.

⁶ N. A. Ursu, 1962: 115 ; Al. Graur, 1954: 46.

⁷ N.A. Ursu, 1962: 102.

withstand adverse weather'; *carenă* < Fr. *carène*, It. *carena* 'the underwater part of the hull'; *civadieră* < Fr. *civadière*, It. *civadiera* 'square sail placed under the bowsprit'; *compartiment* < Fr. *compartiment*, It. *compartimento* 'compartment'; *deviație* < cf. Fr. *déviation*, It. *deviazione* 'deviation, change of the direction of the ship'; *draga* < Fr. *draguer*, It. *dragare* 'to dredge'; *drenaj* < cf. Fr. *drainage*, It. *drenaggio* 'drainage'; *flotă* < Fr. *flotte*, It. *flotta* 'fleet'; *fregată* < cf. Fr. *frégate*, It. *fregata* 'frigate'; *fila* < Fr. *filer*, It. *filare* 'to let go of a rope'; *maree* < Fr. *marée*, It. *marea* 'tide'; *gabară* < cf. Fr. *gabare*, It. *gabarra* 'type of watercraft'; *gabie* < It. *gabbia*, Fr. *gabie* 'platform on a mast used mainly as an observation post'; *guverna* < cf. Fr. *gouverner*, It. *governare* 'to steer a ship'; *marină* < Fr. *marine*, It. *marina* 'navy'; *pavoaz* < cf. Fr. *pavois*, It. *pavese* 'set of flags used to decorate the ship'; *port* < Fr. *port*, It. *porto* 'port, harbour'; *resac* < Fr. *ressac*, It. *rissaca* 'surge'; *semnal* < cf. Fr. *signal*, It. *segnale* 'signal'; *timonier* < Fr. *timonier*, It. *timoniere* 'helmsman'; *vergă* < It. *verga*, Fr. *vergue* 'yard, spar on a mast from which sails are set'; *voltă* < Fr. *volte*, It. *volta* 'maneuve changing direction against the wind'.

Germanic influences are more recent, and sometimes coincide with Romance ones:

bac < Fr. *bac*, cf. ol. *bak* 'ferry'; *balast* < Fr. *ballast*, cf. Engl. *ballast*; *bulină* < It. *bolina*, Fr. *bouline*, cf. Engl. *bowline*; *busolă* < It. *bussola*, Fr. *boussole*, Germ. *Boussole* 'compass'; *canoe* < Fr. *canoë*, Engl. *canoe*; *carlingă* < Fr. *carlingue*, cf. Scand. *kerling* 'keelson'; *cavitație* < Fr. *cavitation*, Engl. *cavitation* 'airbag formed around the propeller'; *ciclón* < Fr. *cyclone*, Germ. *Zyklon*, cf. Gr. *kyklos* – circle; *doc* < Fr., Engl. *dock*; *feribot* < Fr., Engl. *ferry-boat*; *pavilion* < Fr. *pavillon*, Germ. *Pavillon* 'signal flag'.

At times, more than two miscellaneous, Romance, Germanic and even Slavic donor languages are possible:

aspirant < cf. Fr. *aspirant*, It. *aspirante*, Rus. *aspirant* 'midshipman'; *babord* < Fr. *babôrd*, It. *babordo*, cf. Germ. *Bachbord*, Dutch *bakboard* 'portside'; *bord* < Fr. *bord*, It. *bordo*, Germ. *Bord* 'board'; *bric* < Fr. *brick*, It. *brik*, Germ. *Brick* 'brig'; *iolă* < cf. Fr. *yole*, Sp. *yola*, Engl. *yawl*, Norv. *Jol*, 'yawl'; *manevră* < cf. Fr. *manoeuvre*, Rus. *manevr*, Germ. *Manöver* < Lat. *manus* – 'hand', *opera* – 'work'; *mecanic* < Lat. *mechanicus*, Fr. *mécanique*, It. *meccanico*, Germ. *Mechaniker*; *motor* < Fr. *moteur*, Lat. *motor*, Germ. *Motor* 'motor'; *sistem* < cf. Fr. *système*, It. *sistema*, Engl. *system*, Lat., gr. *systema* 'system'; *tanc petrolier* < Fr. *tank*, Germ. *Tank*, Engl. *tanker*; *trawler*, < Rus. *trawler*, Engl. *trawler*, Germ. *Trawler*.

This second category of terms has a direct etymon in French or Italian, and the complementary etymology in Spanish, English, Russian, German, etc. We note that most terms with multiple etymologies are indicated as French and Latin origin (e.g. *equinox* < Fr. *équinoxe*, Lat. *aequinoctium*), to which another Romance language is sometimes added (e.g. *navigation* < Fr. *navigation*, It. *navigazione*, Lat. *navigation*, *-nis*). There are also cases in which French is associated with English (e.g. *cavitation* < Fr. *cavitation*, Engl. *cavitation* 'airbag formed around the propeller') or with German (*cheu* < Fr. *quai*, Germ. *Kai*).

The criteria for verifying maritime terms with multiple etymologies are difficult to apply. For example, the formal criterion encounters difficulties in application if there are several lexical variants, which determines an increase in the number of potential loan sources. Moreover, the linguistic and the extra-linguistic criteria do not always seem to be sufficient to distinguish between borrowings which are derivatives in the source language and the Romanian internal lexical creations made up with the help of Latin and Romance affixes. Thus, we have terms whose origin is actually uncertain or probable in terms of form or meaning, depending on who does the research, whether a lexicographer or an etymologist.

In order to solve these etymology and attestation problems and to make the distinction between the terms derived in the source language and those created later in Romanian, we corroborated the etymological indications from several Romanian dictionaries: DEX, DER, DCR, DLR, DN, MDN, NDN. However, sometimes the exact origin of some terms remains difficult to establish, all the more so as even dictionaries often contradict each other or contain incomplete etymological indications. If we study the latest editions of the aforementioned dictionaries, we can easily identify the progress that has been made in the field, but also the authors' reluctance in choosing a possible etymology over others.⁸ In this matter, Florin Marcu's *Noul Dicționar de Neologisme (NDN)* rectifies some wrong etymologies (e.g. *sart* 'shroud, rope for fixing the masts on a ship' < It. *sartia* (together with Turk. *sart*), not It. *sarta* 'seamstress').⁹

Maritime terms with controversial etymology

This is another problematical category of maritime terms, i.e. terms which can be explained either by borrowing or by internal lexical processes, such as derivation or semantic neology. Such is the case of native words such as *braț*, *cap*, *măr*, *picior* etc., that formally came from Latin, but have considerably enriched their meanings, becoming maritime terms through semantic calques of French origin.

If we take the terms: *braț* 'type of rope' (Lat. *brachium*. cf. Fr. *bras*), *cap* 'direction of movement of an (air)craft' (< Lat. *caput*, cf. Fr. *cap*); *măr* 'type of mast' (< Lat. *melus*, cf. Fr. *pomme*), *picior* 'type of knot' (< Lat. *petiolus*, cf. Fr. *pied*) it is obvious that their meanings are relatively recent acquisitions in Romanian, even if they are Latin in origin, which would justify the assumption that the maritime concepts could also have been inherited directly from Latin into Romanian. Nevertheless, none of the above terms is attested with a maritime meaning in Romanian before the contact with the French language. For instance, the first meaning of *braț* is that of 'upper limb', a meaning it holds in common with the French word *bras* and, since in French maritime vocabulary *bras* is also 'a rope used to rotate a yard around the mast', the Romanian word *braț* also inherited this meaning¹⁰. In the the same way, *picior* 'foot' becomes 'part of a rope or a chain' according to the French word *jambe*, and appears in phrases such as *picior de câine* < cf. Fr. *jambe de chien* 'type of knot'.

Maritime terms with unknown etymology

In the case of the following terms, it has not yet been possible to identify an acceptable etymology, neither from a phonetic, nor from a semantic point of view: *rai* 'wooden wheel on which ropes are rolled'; *rujar* 'port worker'; *rujare* 'the operation of leveling the grain loaded in bulk in order to fill the remaining gaps so that the capacity of the hold is used to the maximum'; *saulă* 'shipboard rope used for raising the flag, a sail, etc.'; *școndru* / *scondru* 'long cylindrical rod used for various purposes'; *verfafor* 'type of rod'; *bandulă* 'piece of wood covered in lead, fastened to a rope, used for throwing mooring lines'; *ghiordel* 'bucket made of wood or waterproof cloth used on board a ship', etc.

Conclusion

In order to determine the precise etymology of a maritime term, we must first admit that the origin and the adaptation of neologisms is primarily a problem of language history. If we ignore this, we will not be able to make a meaningful analysis of the relationship that exists between the forms of some neologisms, their origin, the phonetic and morphological structure of a language in different periods of time and the extra-linguistic factors, etc.

⁸ Zugun, 2000: 71.

⁹Cf. Zugun, 2000: 72.

¹⁰ Here, the influence of the English term *brace* should also be taken into account.

Although we have attempted here to create a taxonomy of etymological patterns we need to acknowledge the fact that etymology is the analysis of lexical items and not of lexical groups. Moreover, etymology is not an exact science; every so often, it can leave room for hypothesis, doubt and debate.

BIBLIOGRAPHY

COTEANU, Ion (coord.), 1969, *Istoria Limbii Române*, II, București: Editura Academiei.

GRAUR, Alexandru, 1954, *Încercare asupra fondului principal lexical al limbii române*, București: Editura Academiei RPR.

GUȚU-ROMALO, Valeria, 2005, *Aspecte ale evoluției limbii române*, București, Editura Humanitas.

HRISTEA, Theodor, 1968, *Probleme de etimologie*, București: Editura Științifică.

IVĂNESCU, Gheorghe, 1980, *Istoria limbii române*, Iași: Editura Junimea.

PANĂ-DINDELEGAN, Gabriela, 1997, „Terminologia lingvistică actuală, între tradiție și inovație”, în: *Limbă și literatură*, vol. II, pp. 5-12.

SALA, Marius, 1999, *Introducere în etimologia limbii române*, București: Editura Univers Enciclopedic.

SECHE, Luiza, 1965, “Despre adaptarea neologismelor în limba română literară”, în: *Limba Română*, nr. 6, anul XIV, pp. 681-687.

ȘORA, Sanda, 2006, „Contacts linguistiques intraromans: roman et roumain”, în RDG, Berlin/New York: De Gruyter, pp. 1726-1736.

URSU, N. A., 1962, *Formarea terminologiei științifice românești*, București: Editura Științifică.

ZUGUN, Petru, 2000, *Lexicologia limbii române*, București: Tehnopress.

DICTIONARIES

DCR: Florica Dimitrescu, *Dicționar de cuvinte recente* (ediția a doua), București: Logos, 1997.

DEM: A. Bejan, R. Stănescu, N. Pădurariu, C. Atanasiu, *Dicționar enciclopedic de marină*, București: Editura Societății Scriitorilor Militari, 2006.

DER: Alexandru Ciorănescu, *Dicționarul etimologic român*, Tenerife: Universidad de la Laguna, 1958-1966.

DEX: *Dicționar explicativ al limbii române*. București: Academia Română, Univers Enciclopedic Gold, 2009.

DLR: *Dicționarul limbii române*. Seria nouă. București: Editura Academiei Române, 1965.

DM: Anton Bejan, Mihai Bujeniță, *Dicționar de marină*, București: Editura Militară, 1979.

DN: Florin Marcu, Constant Maneca, *Dicționar de neologisme*, București: Editura Academiei, 1986.

MDN: Florin Marcu, *Marele dicționar de neologisme*, București: Saeculum, 2000.

NDN: Florin Marcu, *Noul dicționar de neologisme*, București: Editura Academiei Române, 1997.

OED: *Online Etymology Dictionary*: <https://www.etymonline.com/>

EXPLORING ONLINE EDUCATIONAL TOOLS TO ENHANCE THE ESP LANGUAGE TRAINING PROGRAM AT “MIRCEA CEL BĂTRÂN” NAVAL ACADEMY

Laura Diana Cizer, Mariana Boeru

Lecturer, PhD, „Mircea cel Bătrân” Naval Academy, Constanța, Teacher of English, PhD, „Mircea cel Bătrân” Naval Academy, Constanța

Abstract: Acknowledging the reality of the fact that English is the lingua franca of global defence, this paper stems from the necessity of revisiting the current setting of English language learning within the military context. Naval English terminology is part of the English language training curriculum for the midshipmen of “Mircea cel Batran” Naval Academy from Constanta throughout the four years of study. Although Naval Academy midshipmen do benefit from mainly face-to-face education on military English, there is still a shortage of interactive, engaging learning materials as the existing, print textbooks are rather traditional and therefore, limited in breadth and variety. Consequently, in order to enhance and diversify our students’ ESP learning experience, the authors of this paper have set out to review a number of selected, online educational tools, which could be used to in order to incorporate ICT more into our current language teaching and learning context.

Keywords: e-learning, ESP, ICT, authoring tools, collaborative learning

1. What is e-learning? A brief review of the main concepts.

The staggering advance of information and communication technologies (ICT) and the expansion of network technologies have made their application in the field of education an ongoing discussion among researchers and practitioners alike. Even if the recent global pandemic has propelled electronic learning to the forefront of academic forums, electronic learning or e-learning is a concept which has been defined and discussed by education specialists starting as early as the 1990s. Jay Cross is credited with having coined the term eLearning in 1998 when he wrote that “eLearning is learning on Internet Time, the convergence of learning and networks.” (Cross, 104) Over the last few decades, several other terms have also emerged and circulated in connection to e-learning, such as computer-based learning, technology-based training, and computer-based training. The Association for Talent Development (ASTD) has listed the following definition of e-learning in their online glossary of terms: “a wide set of applications and processes such as web-based learning, computer-based learning, virtual classrooms, and digital collaboration.” (ASTD, 2020)

Sangra, Vlachopoulos and Cabrera endeavored to compile the relevant, existing

definitions of e-learning in their 2012 article “Building an inclusive definition of e-learning: An approach to the conceptual framework”. They identified four elements of e-learning which provided the criteria for classifying the selected definitions: 1) technology, 2) delivery, 3) communication, and 4) educational-paradigm. (Sangra, Vlachopoulos and Cabrera, 2012) For instance, focusing on the technology employed in facilitating the e-learning experience, Guri-Rosenblit clarifies that “e-learning is the use of electronic media for a variety of learning purposes that range from add-on functions in conventional classrooms to full substitution for the face-to-face meetings by online encounters” (Guri-Rosenblit, 469).

Delivery and communication-wise, e-learning often takes the form of online courses which can be delivered either synchronously or asynchronously. Synchronous e-learning involves teachers/trainers/facilitators interacting with their learners in real-time. This can happen through audio and video conferencing or in virtual classrooms. Learners can chat with their peers and trainers, can post their contributions (text, audio, pictorial, video) online, answer comments, follow discussion threads in forums, etc. Asynchronous e-learning means that the learners follow an online course at their own pace, by accessing materials and exercises online, whenever it is convenient to them. Learners choose when and where to learn and how rapidly they want to go through the course. In other words, “e-learning is the delivery of education (all activities relevant to instructing, teaching, and learning) through various electronic media” (Koohang & Harman, 77).

Online education is often delivered with the help of Learning Management Systems (LMSs). These are systems that educational institutions usually choose to implement with the purpose of managing the activity of learners and tracking their progress. Moodle or ILIAS are examples of LMSs.

In this context, another term closely connected to e-learning is blended learning. ASTD describes blended learning as “the practice of using several training delivery mediums in one curriculum. It typically refers to the combination of classroom instruction and any type of training that includes self-directed use of online resources.” (ASTD, 2020) Blended learning has proven to be a very effective method of learning as learners can pace their own learning but also benefit from the direct interaction with their fellow students and their facilitators.

A final issue to be discussed herein is the added value brought by e-learning to the educational process. Not only is the medium different from face-to-face instruction, the content format varied, the interaction and communication between the main actors in the

learning and teaching processes modified, but also, the very learning process facilitated by e-learning has come to be perceived as an evolution or an improvement on an existing educational paradigms. Aldrich (2005) claims that e-learning warrants the improvement of one or more significant parts of a learning value chain, including the management and delivery of educational content and pedagogical interactions. (Aldrich, 2005)

An encompassing summary of the varying perspectives on what constitutes e-learning is provided by Sangra and Vlachopoulos at the end of their review: “E-learning is an approach to teaching and learning, representing all or part of the educational model applied, that is based on the use of electronic media and devices as tools for improving access to training, communication and interaction and that facilitates the adoption of new ways of understanding and developing learning.” (Sangra and Vlachopoulos, 2012)

2. Online Tools and Resources for teaching and learning. Enhancing the ESP program at “Mircea cel Batran” Naval Academy.

In order to create e-learning content, teachers can use Learning Content Management Systems (LCMS), which are sometimes also referred to as *authoring tools*. They offer a wide range of possibilities to create interactive content.

The English language training (including the ESP module), offered to Naval Academy military students (midshipmen) throughout the four years of study is exclusively face-to-face. Therefore, the authors of the present article would like to focus on online authoring tools which facilitate the design of online, interactive, teaching materials and activities to be accessed by our military students in our computer labs, during face-to-face, ESP classes. The following tools and resources have been grouped under two categories:

- Authoring tools - Creating interactive exercises online
- Sites which allow for online real-time collaborative class work.

Our review includes short descriptions of the authoring tools, their capabilities and limitations and practical application to the field of ESP, naval English in our case. As all ESP practitioners can confirm, ESP materials are bound to be personalized and tailored in order to cater to very specific and sometimes unique language learning objectives and requirements. Thus, such materials are rarely available in textbook format and need extensive customatization and permanent and sustained enrichment and updating so as to ascertain their relevance to the learners and the latter’s high level of interest and motivation in the learning process. Moreover, as ICT has transformed the format of authentic learning materials, which

are now mostly available in electronic format (video, audio, software, etc.) it has become essential not only to include ICT as much as possible in the language learning programs currently on offer to our students, but also to find ways of building personal online collections of interactive materials to be selected and used when deemed necessary during face-to-face classes. Moreover, such online interactive materials are readily accessible on any smart gadget and can, therefore, be assigned as homework and done outside the computer lab by students who want to self-study.

2.1 Authoring tools - Creating interactive exercises online

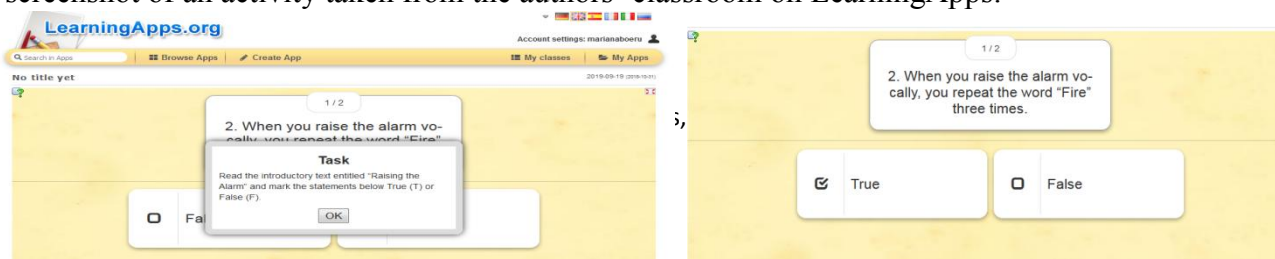
LearningApps at <https://learningapps.org/>

What is it and what does it do? LearningApps.org is a free application which allows you to create all different kinds of online interactive exercises such as quizzes, matching pairs, millionaire game, crossword, word grid, hangman, etc.

Accessibility. Intuitiveness. Privacy. Once you create your free account, you can save your activities and have them ready for access at any given time. You can create classrooms and invite your students. It is easy to share your work with your learners. You can send them the link, give them the QRcode, or you can integrate the interactive activities on your own site. It is completely free and learners do not need an account. Designing activities is extremely easy, using the existing templates on the site. Your classrooms and activities, as well as your students' work are private, unless you choose to make them public and publish them on the app site for all users to access.

Variety of formats. There is an extensive collection of different activity formats available on the site. Activities allow for text, audio, video pictorial, graphical input. You can also provide hints and feedback. Use one type of input such as a text, a video or audio, a map or picture, a graph, etc. and sequence a series of different types of activities on it. You can combine any of the activities described herein: matching pairs with text, audio, video pictorial input; grouping elements under different categories; putting elements in correct order on a given line; typing text; doing multiple choice quizzes and cloze tests; doing puzzles and crosswords, etc.

Integrating activities into your language setting. The interactive activities which can be designed on LearningApps can be used during the presentation phase of language lessons to introduce new vocabulary or content in a new and attractive manner or during the practice phase to revise language content or practice receptive skills (listening and reading). Here is a screenshot of an activity taken from the authors' classroom on LearningApps:

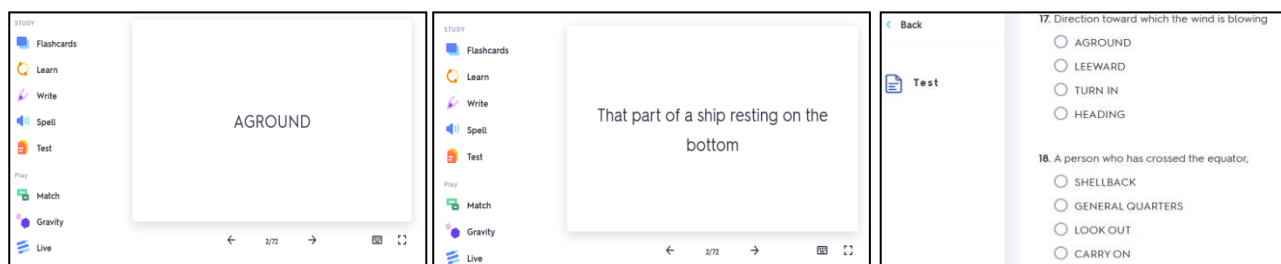

Quizlet at <https://quizlet.com/en-gb>

What is it and what does it do? Quizlet is an online application which allows you to create study flashcards, which are then automatically transferred into different games for learning.

Accessibility. Intuitiveness. Privacy. Teachers register for free and can save their own sets of flashcards in their account or even other teachers' work. You can create a class and assign quizzes to your students. In order to save the progress, students need to be registered. You can also embed the activities in your blog or webpage. Quizzes can be private or public.

Variety of formats. Students are provided with the list of terms/concepts and their brief explanations. Then they can use flashcards to further study the terms. Flashcards can be flipped so that they can find the definition of the term, an answer to a question, etc. Students can also practice typing in the words with help and hints provided at each step. In the Test section students can do a variety of test activities such as answering open-ended questions, matching terms, answering multiple-choice questions, etc. Here is a screenshot of the authors' collection of flashcards on Quizlet.

Source: <https://quizlet.com/en-gb>

Integrating activities into your language setting. Our students use the flashcard activities saved in our class on Quizlet mainly to study ESP vocabulary (naval terms) in an interactive and engaging way during face-to-face ESP classes in our computer labs. As such, frontal teacher-student interaction based on print materials alternates with individual online work. In addition, students can use the flashcards to revise before exams in a more flexible manner, at their own pace and at a time and place of their choice.

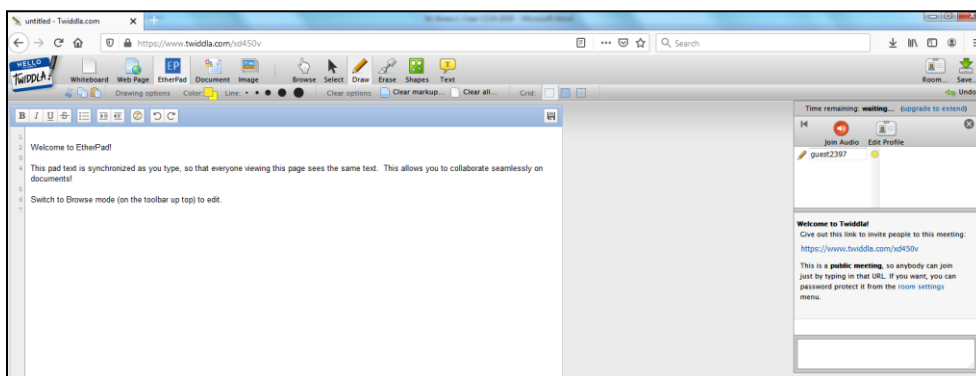
2.2 Sites which allow for online real-time collaborative class work.

One of the biggest advantages provided by the integration of ICT into your face-to-face classes is that you harness the powers and enjoy the benefits of “both worlds” at the same time. On the one hand, language learners interact with their peers and teachers directly and thus are able to receive instant, complex and compelling feedback from the other participants in the teaching and learning process. Moreover, the language productive skills of speaking and writing can be more readily developed and practiced in a traditional classroom setting.

On the other hand, ICT allows students not only to access learning content in a variety of interesting and relevant formats (maps, training videos, equipment pictures, etc.), but also to cooperate while carrying out online cooperative tasks using online platforms such as **Twiddla** at <https://www.twiddla.com/> .

What is it and what does it do? Twiddla is a real-time online collaboration tool. It can be used as an online whiteboard. It incorporates real time chat and voice.

Accessibility. Intuitiveness. Privacy. Twiddla is free and requires no account. You can send your students the link to a whiteboard page which can be generated with one click. Once the students join they can interact with you and each other via chat and voice and access all the input you provide (links to pages, videos, texts, images, tests etc.) in order to solve the tasks you assign there. Pages can be saved by taking a snapshot, embedded in other pages or returned to whenever you feel like. There is no limit to the people which can be present on the page at the same time. Given that access is provided by link, the privacy of your lessons is ascertained. One of the most beneficial features of Twiddla is the Etherpad incorporated in its whiteboard. Basically, Etherpad is a real time collaborative writing pad. Students can all type on it at the same time. Here is a screenshot:

Source: <https://www.twiddla.com/>

Integrating activities into your language setting. The present authors intend to provide a practical example of how to facilitate collaborative learning among students while accessing online resources, using Twiddla as a platform for interaction.

Practical activity title: “Compare and contrast military forces”

Level: B1

Objectives:

1. Revise vocabulary pertaining to types of military forces, missions and capabilities.
2. Produce written paragraphs in which students use compare and contrast structures correctly.
3. Provide peer feedback and self-correct.

Time: 30 minutes

Materials: A Twiddla whiteboard page on which an Etherpad has been generated.

2. *Procedures:* The teacher sends the students the whiteboard link where there is a generated Etherpad. The teacher has already posted the task and resources on the Etherpad. Students read the task and access the sites provided: Task 1: Watch the following video about two of the branches in the US armed forces, the navy and the marines and type the missing information. <https://www.youtube.com/watch?v=ss8nYrgjCEo> min 2:30-6:20. Students work together to type in the missing information after having watched the video. Students self-correct any factual or language mistakes. The teacher supervises the activity and only intervenes if the students have not self-corrected thoroughly. Task 2: Using the information from the previous activity write a paragraph in which you draw a comparison between the two branches highlighting the differences and the similarities. All students type their paragraphs on the same Etherpad. It is essential to be able to see each other's work in real time because this will create the opportunity to provide feedback on each other's work, correcting language and factual mistakes, a precious learning activity in itself. After all paragraphs have been corrected, students can resume their frontal, paper-based activities.

Such an activity has received enthusiastic feedback on the part of the students, who have appreciated its interactive and collaborative features, the up-to-date leaning input and the possibility to practice writing in a new and innovative way. Working both individually while watching the video and writing the paragraphs and collaboratively while typing in the missing information and providing peer feedback, students reap multiple benefits. They combine self-directed learning and self-reflection with online collaborative and cooperative learning. Moreover, they develop their critical thinking skills and digital skills at the same time.

Conclusion

E-learning in the field of language teaching, especially, but, by no means, limited to ESP, is here to stay and can only be expected to evolve into even better and more efficient forms of educational settings in the near future. The authors of this article have herein explored a variety of e-learning tools which could be used in order to create more engaging, interactive, interesting and efficient ESP lessons for our Naval Academy military students. In addition, our hope is to provide an example of good practices in order to encourage and inspire other

language professionals to incorporate ICT as much as possible into their language teaching settings.

Bibliography

1. Aldrich, C. (2005) *Simulations and the future of learning: An innovative (and perhaps revolutionary) approach to e-learning*. San Francisco: Pfeiffer.
2. Association for Talent Development (ASTD) Talent Development. (2020) *Glossary Terms*. Retrieved from: <https://www.td.org/glossary-terms>
3. Cross, J . (2004) “An informal history of eLearning” in *On the Horizon*, 103–110. Retrieved from: https://www.researchgate.net/publication/240601967_An_informal_history_of_eLearning
4. Guri-Rosenblit, S. (2005). “Distance education’and ‘e-learning’: Not the same thing.” In *Higher Education*, 49(4), 467-493.
5. Koohang, A., & Harman, K. (2005). Open source: A metaphor for e-learning. *Informing Science Journal*, 8, 75-86.
Retrieved from: <http://inform.nu/Articles/Vol8/v8p075-086Kooh.pdf>
6. Sangra A, Vlachopoulos D and Cabrera N. (2012) “Building an inclusive definition of e-learning: An approach to the conceptual framework.” in *International Review of Research in Open and Distance Learning*.
Retrieved from: <http://www.irrodl.org/index.php/irrodl/article/view/1161/2146>

PHONETIC PARTICULARITIES IN CONSTANTIN DIACONOVICI-LOGA'S PAPER - THE ORTOGRAPHY OR GOOD LETTER FOR THE AMENDMENT OF WRITERS OF THE ROMANIAN LANGUAGE, BUDA, 1818. VOCALISM

Loredana-Liliana Buzoianu

Assist. PhD, „Dunărea de Jos” University of Galați

Abstract: I chose to study the text of Constantin Diaconovici-Loga "Orthografia sau dreapta scrisoare pentru îndreptarea scriitorilor limbii românești, text printed at Buda in 1818. It was written using the Romanian Cyrillic script of the time and has a relative stability, higher than the Cyrillic script of previous centuries and much larger than that of the Latin lettering proposed by the various etymological orientations in the second half of the nineteenth century. I focused on identifying the phonetic features in this text, addressing only to vocalism.

Keywords: language, Orthography, phonetic, Constantin Diaconovici-Loga, vocalism

Particularități fonetice

Vocalismul

Vocale anterioare

1. Conservarea lui [e] aton se întâlnește în cuvinte de origine latină: *adecă* (p. 12) (< lat. *ādaequē* "deopotrivă, la fel", cf. DER, s. v. *adică*; et.nec., cf. NDULR) cu 10 recurențe în text. Al. Procopovici vorbește în *Dacoromania* (Buletinul "Muzeului Limbii române", Sextil Pușcariu, Vol. X, p. 73) de formele *adecăte*, *adecăle*, forme pe care Constantin Diaconovici-Loga nu le preia, el folosind forma *adecă* pentru a ilustra sensurile: *cu alte cuvinte, de exemplu*. La început *adecă* a fost simțit ca sinonimul lui *iată*, *uite*, de aici echivalența cu *iată-te*, *uită-te*, alături de care au apărut și formele *adecă-te*, *adecă-le*, unde *-te* din *adecă-te* era considerat "acuzativul conjunct al pronumelui tu" (v. p. 75), iar *-le* din *adecăle* era considerat de L. Spitzer "pronominalul *le*". Acest raționament s-a născut din faptul că *adecă* era întâlnit în vecinătate semantică cu *iată-te*, *uite-te*, de aici și analogia *adecă-te*.

Și în cuvântul *atuncea* (p. 15) (22 recurențe) se observă un [e] etimologic conservat: *atuncea* < *lat. *ad tunc ce*, cf. DER.

2 Alternanța [e] / [i]: pronumele negativ *niminea* (p. 39) având recurență unică, alternează cu *nimenea* (p. 48) înregistrat de 7 ori, în care se observă preferința pentru pentru forma cu [e], prin urmare impunându-se forma literară actuală. O altă situație de alternanță [e] / [i] o întâlnim la articolul nehotărât *nește* (p. 87) având 3 ocurențe și *niște* (p. 83) care apare de 2 ori.

3. Conservarea lui [e] în cuvintele: *cetim* (p. 75), *cetire* (p. 4), *cetitorii* (p. 4), *besericesc* (p. 6), *beserică* (p. 78).

4. După fricativele dental alveolare [s] și [z], șuierătoarea [ʃ], vibranta [r] și africata dentală [t] nu se produce velarizarea vocalelor anterioare [e], [i] și datorită tendinței latinizante a autorului, [ă] și [î] sunt înlocuiți cu [e] și [i] (vezi Vasile Țâra, C. *Diaconovici Loga și problemele limbii române literare*, în *Constantin Diaconovici Loga*, Culegere îngrijită de Ion Iliescu, Universitatea din Timișoara, 1971, p. 21). De exemplu: *țerilor* (p. 7),

respunzindu-se (p. 9), *respunderea* (p. 9), *streine* (p. 10), *înființetoare* (p. 10), *învățetoriu* (p. 12), *nesevârșite* (p. 15), *stremute* (p. 17), *remână* (p. 28), *segețile* (p. 80), *serutare* (p. 83), *strelucitele* (p. 83), *respunsurile* (p. 84), *reșfățare* (p. 75), *selta* (p. 74), *perzetoare* (p. 71), *arete* (p. 69), *mazerea* (p. 50), *înedăcinează* (p. 70), *țerenească* (p. 70), *învățetură* (p. 69), *selbatice* (p. 50), *reșini* (p. 51), *arzetoare* (p. 51), *repitoare* (p. 50), *paserile* (p. 50), *repi* (p. 42), *sei* (p. 13), *stremoșilor* (p. 13), *șerpele* (p. 54), *așezământul* (p. 54).

5. Există și alternanța [e] / [ă] după consoana vibrantă [r] doar în trei situații. În cazul formelor *rebderea* (p. 23) / *răbdăm* (p. 78), primul cuvânt apare de 5 ori în text, în timp ce a doua formă apare de 3 ori. De asemenea, în formele *strămutat* (p. 69) / *stremute* (p. 17), prima înregistrată o singură dată, iar cealaltă de două ori și în *rău* (p. 43) care alternează cu *reotate* (p. 79). Cuvântul *rău* apare de nouă ori în text, în timp ce *reotate* este înregistrat cu 3 recurențe.

6. Hiatal [e-i] se păstrează în cuvântul *streini* (p. 76) care este înregistrat cu 13 recurențe în text.

7. [e] alternează cu [ă] în: *ostăneală* (p. 90) / *ostenealele* (p. 90).

8. [â] > [i]: *respunzindu-se* (p. 9), *vind* (p. 66), *tinerului* (p. 60), *sirguintă* (p. 60), *cultivându-se* (p. 35).

9. Dacă la Radu Tempea în *Gramatica* există generalizarea formei *să* a pronumelui reflexiv *se* în exemple precum: ”*silindu-să* [VII/7^r]; *a să chivernisi* [I/4^r]; *înțelenindu-să* [IV/5^v]; *să va odihni* [IX/8^r]; *să apleacă* [21/21^r]” (Andreea Drișcu, *Gramatica românească a lui Radu Tempea. Ediție critică și studiu lingvistico-filologic*, 2013, p. 50), Diaconovici-Loga respinge folosirea pronumelui reflexiv *să*, scriind constant pronumele cu *se*, spre exemplu: *socotindu-se* (p. 77), *se zice* (p. 77), *îndeletnicindu-se* (p. 78), *se înțelege* (p. 79).

10. După nazala labială [m], vocala [e] s-a diftongat în [ie], iar autorul nostru notează cu grafemele *î și e* diftongul [ie] în cuvinte precum: *mielul* (p. 54), *mielușei* (p. 61), *miezul* (p. 64), *miei* (p. 84).

11. Foarte rar [u] > [e]: *mulțemire* (93), spre deosebire de *Gramatica* lui Radu Tempea unde apare deschiderea vocalei posterioare [u]: ”*mulțămitoare* [162/91^r], iar fenomenul velarizării vocalelor anterioare este frecvent întâlnit: ”*părete* [20/20^v], *dășag* [34/27^v] *năcaz* [35/28^r], *zăr* [40/30^v]; *său* [42/31^v]; *cădările* [174/97^r]” (vezi Andreea Drișcu, *Gramatica* lui R. Tempea, p. 50).

12. [e] ([i]) nu s-a sincopat în forme de tipul: *direge* (p. 57), *diregătorie* (p. 39), *înderept* (p. 92), *perini* (p. 66). Fenomenul este înregistrat frecvent în graiuri din Banat și Transilvania. Apar însă și forme cu vocala sincopată: *drept* (p. 4), *îndreptare* (p.34), *dreptate* (p. 23), care ar putea fi puse pe seama influenței limbii literare.

13. Semivocala [i] este notată cu o frecvență destul de ridicată, în condițiile în care atribuim lui *ă* valoarea [ia], în cuvinte ca: *bucuriia* (p. 87), *câmpiiia* (p. 15), *scriiiau* (p. 13), *fieștecăriia* (p. 27), *bogățiiia* (p. 31), *prunciia* (p. 43), *căriia* (p. 45), *împărățiiia* (p. 50), *peșcăriia* (p. 54), *smereniia* (p. 70), *petrecaniia* (p. 74), *jeniia* (p. 75), *vredniciia* (p. 77), *viiiața* (p. 79), *avuțiiia* (p. 81), *statorniciia* (p. 80). Există situații când [ia] este notat cu [iia] în cuvinte precum: *viață* (p. 37) înregistrat de 3 ori. *Bucuria* (p. 52) are 2 ocurențe, *împărăția* (p. 51) are 5 ocurențe în raport cu *împărăția* care apare o singură dată în text.

14. Este atestată închiderea lui [e] aton înaintea articolului hotărât *-le*, deci în poziție de disimilare: *proverbiile* (p. 26), *mădulările* (p. 37), *petrile* (p. 50).

15. Foarte rar întâlnim închiderea vocalei [e] > [i] în *privigherile* (p. 90).

2.2.1.2. Vocale posterioare

1. Notarea lui [u] final este respinsă. Această situație apare doar cuvântul *osu* (p. 60).

2. Astfel, metafoniea lui [o] apare la termenul *persoană* (p. 8) < lat. *persona*; la Diaconovici-Loga, neologismul redă grafia termenului latin din care provine: *persóna(e)*, semnul diacritic indicând pronunția diftongului.
3. Închiderea vocalelor neaccentuate [o] > [u] este un alt fenomen întâlnit în *Orthografie: articol* (p. 11), *încorunează* (p. 77).
4. Fenomenul invers al deschiderii vocalei posterioare [u] > [o] este mai des întâlnit: *reotate* (p. 79), *groatăți* (p. 47), *franțozește* (p. 76).
5. [i] > [o]: *înfătoșare* (p. 88).
6. Sincoparea lui [u] în cuvintele: *înfrumșetăt* (p. 90), *înfrumșetând* (p. 93).
7. [e] > [u]: *vijuliile* (p. 79).
8. Trecerea lui [i] la [u] în *umplem* (p. 77), *umbla* (p. 74).

2.2.1.3. Vocale centrale

1. După consoanele dure [s], [ș], [r] se produce velarizarea vocalei anterioare [e]: *sfârșaste* (p. 67), *sevârșaste* (p. 56), *adusărăm* (p. 73), *săcetate* (p. 63), *hotarăle* (p. 81), *friarălor* (p. 74). De altfel, fenomenul de velarizare a vocalelor anterioare [e] și [i] după consoanele dure [s], [z], [ț], [r], [j] este rar întâlnit în Transilvania.
2. Vocala [ă] nu a trecut la [e] după dentala [t] în cuvinte precum: *litără* (p. 6), *istăt* (p. 68), *istățimea* (p. 69).
3. Precedat de consoane labiale și labiodentale, vocala [e]/ [i] evoluează la [ă] producându-se velarizarea vocalelor anterioare: *desvăli* (p. 67), *servătoarea* (p. 83), *pulbăre* (p. 57), *curcubău* (p. 61), *gălbănos* (p. 64), *vărtutea* (p. 53). Fonetismul etimologic *fămeiesc* (p. 14) alternează cu *femeiesc* (p. 14), amândouă fiind înregistrate cu recurență unică în text.
4. După [s], [ț], [z] diftongul [ea] se reduce la [a] în poziție tare: *cețățanului* (p. 42), *cețățan* (p. 42), *îmbogățățască* (p. 35), *fierbințală* (p. 63), *însamnă* (p. 10), *samă* (p. 15), *franțozască* (p. 58), *păzască* (p. 36).
5. Există alternanța [ea] / [a] în formele *samă* (p. 15) / *seamă* (p. 79), primul cuvânt având 8 ocurențe și cel de-al doilea cuvânt având 12 apariții în text.
6. [e] > [ă] / [a] după consoanele [n] și [l] în *lăpădară* (p. 13), *fânațele* (p. 63) și *năcazurile* (p. 48).
7. [ă] neaccentuat se păstrează în forme de tipul: *căștigat* (p. 86), *cătră* (p. 20) cu 36 de ocurențe, *fășii* (p. 61).
8. [a] ([ă]) analogic se păstrează în cuvinte precum: *datoriu* (p. 51), *datorință* (p. 66), *îndatorează* (p. 60) apare frecvent și în graiuri din Transilvania și Banat.
9. [o] > [ă]: *lăcuiesc* (p. 58), *lăcuința* (p. 25), *lăcuiește* (p. 52).
10. Alternanța [â] / [ă] / [i]: *vărtutea* (p. 34) cu 2 recurențe / *vărtutea* (p. 53) recurență unică / *virtutea* (p. 42) cu 26 de ocurențe.
11. [ă] > [a]: *paserile* (p. 50), *primavara* (p. 61), *harniciilor* (p. 75), *însași* (p. 78).
12. Se păstrează prepoziția *pană* (p. 3) în mod constant în tot textul, înregistrat de 22 de ori.
13. Este conservat un [ă] aton în cuvinte de origine latină: *lacrămi* (p. 72).
14. [ă] protonic medial este păstrat în *bărbat* (p. 53), *vrăjmașii* (p. 8).
15. Sincoparea vocalei [ă] în *apărătorii* (p. 60).
16. [i] trece la [u] în *curuΔnd* (p. 49) fiind notat frecvent în textele scrise în Transilvania și Moldova (vezi *Istoria limbii române. Epoca veche (1532-1780)*, coordonator I. Gheție, p. 300).

2.2.1.4. Diftongii

1. Diftongul [iu], etimologic sau analogic, apare des în text și este notat prin slova [ü] la sfârșitul unor substantive sau adjective: *sporiul* (p. 83), *făcătoriu* (p. 82), *învățetoriu* (p. 58), *luătoriu* (p. 57), *muritoriu* (p. 59).

2. Diftongul [ea] redat prin slova [™] se înregistrează consecvent la substantivele feminine terminate în [e] având înainte consoană și articulate hotărât, la timpul imperfect al verbelor, la cuvintele derivate cu *-esc / -ească* în cuvinte ca: *prețuirea* (p. 69) *împlinirea* (p. 68), *învățarea* (p. 68), *creșterea* (p. 68), *îndreptare* (p. 73), *cultivirea* (p. 73), *dormea* (p. 15), *mergea* (p. 15), *stăpânească* (p. 15), *socotească-se* (p. 47), *românească* (p. 58).

3. Diftongul [oa] notat prin slova [ó] și [Σa] (aspect analizat delaliat în studiul valorilor slovelor) este înregistrat în numerale, adverbe, conjuncții, substantive, adjective, verbe, pronume: *noastră* (p. 84), *toate* (p. 85), *virtuoasă* (p. 82), *noaptea* (p. 61), *floare* (p. 61), *zhoa* (p. 61), *luminoasă* (p. 61), *oamenii* (59), *soare* (p. 58), *arinoasă* (p. 70), *noaosprezece* (p. 56).

4. Diftongul [ie] notat în text cu [iē] sau [ê] s-a conservat în cuvinte ca: *iertăciunii* (p. 84), *iertare* (p. 84), *vieții* (p. 90), *sirguiești* (p. 93), *ploaie* (p. 61), *mielușei* (p. 61), *măiestrie* (p. 57).

5. Diftongul [ia] redat prin slova [ã] s-a conservat în cuvinte: *iarna* (p. 14), *văpaia* (p. 14), *viița* (p. 28).

6. Diftongul [ia] alternează cu [iē] în: *viață* (p. 51) / *vieții* (p. 52); *iarbă* (p.60) / *ierburi* (p. 25).

Având în vedere că textul editat se încadrează la sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea, acesta este ușor de parcurs, iar din punct de vedere fonetic faptele analizate în acest capitol prezintă unele particularități datorate contactului cu limbile de cultură și etimologismului scrierii.

BIBLIOGRAPHY

DIACONOVICI-LOGA, CONSTANTIN, *Gramatica românească*, text stabilit, prefață, note și glosar de Olimpia Șerban și Eugen Dorcescu, Editura Facla, Timișoara, 1973.

EUSTATIEVICI BRAȘOVEANUL, DIMITRIE, *Gramatica rumânească*, ediție, studiu introductiv și glosar de N. A. Ursu, Editura Științifică, București, 1969.

GAFTON, ALEXANDRU, *Introducere în paleografia româno-chirilică*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2003.

GLRV = FRÂNCU, CONSTANTIN, *Gramatica limbii române vechi (1521-1780)*, Editura Demiurg, Iași, 2009.

CHIVU, GHEORGHE; COSTINESCU, M.; FRÂNCU, C.; GHEȚIE, ION (coordonator); ROMAN MORARU, A.; TEODORESCU, M., *Istoria limbii române literare. Epoca veche (1532-1780)*, București, Editura Academiei Române, 1997.

HRISTEA, THEODOR, *Calc, traducere și împrumut lexical*, în „România literară”, anul X (1977), nr. 33

ROSETTI, AL., *Istoria limbii române de la origini pînă în secolul al XVII-lea*, Editura pentru literatură, București, 1968.

DRIȘCU, ANDREEA *Gramatica românească a lui Radu Tempea. Ediție critică și studiu lingvistico-filologic*, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2017.

ȚĂRA, VASILE, C. *DIACONOVICI LOGA și problemele limbii române literare*, în *Constantin Diaconovici Loga*, Culegere îngrijită de Ion Iliescu, Universitatea din Timișoara, 1971, p. 21.

COMMUNICATION AND TRANSLATION STUDIES AT THE POLITEHNICA UNIVERSITY OF TIMIȘOARA - IN THE LIGHT OF MULTILINGUALISM AND COMMUNICATION

Ana-Maria Dascălu-Romițan

Assist. PhD., Politehnica University of Timișoara

Abstract: This article deals with the importance of multilingual dialogue in the study of communication and translation studies as well as with questions about translator and interpreter training. The starting point for this is provided by the courses offered at the Politehnica University of Timișoara as part of the Faculty of Communication Sciences. The focus of the article lies in the development of the courses, on the methodical and didactic design of the lessons, on the practical implementation, on the activities, on the research in the fields of translation and communication sciences and on the projects of the faculty with a view to its more than 25 years of existence. At the same time, the article emphasises also on the skills of prospective translators and their role in today's society.

Keywords: Multilingualism, Communication Studies, Translation Studies, Translation, Interpreting, Intercultural Communication, Intercultural Dialogue, Politehnica University of Timișoara

1. Einleitung – Mehrsprachigkeit und interkulturelle Kommunikation im Banat und in Temeswar

„Wer fremde Sprachen nicht kennt, weiß nichts von seiner eigenen“¹, erkannte Goethe in seiner Spruchsammlung *Maximen und Reflexionen*. Dieser Aphorismus ist heute aktueller denn je und lässt sich auf alle Disziplinen übertragen, egal ob von Literatur, von Geschichte, Philosophie, Wirtschaft, Politik, Kommunikationswissenschaften oder Sozialwissenschaften die Rede ist.

Im Zeitalter der Globalisierung, der Vernetzung, der Multikulturalität, der Migration und des interkulturellen Austauschs spielen Mehrsprachigkeit, interkultureller Dialog, Kommunikation und Translation in allen Bereichen – von den Sprachwissenschaften bis hin zur Wirtschaft, Kultur und Politik und in unserem alltäglichen Leben eine wichtige Rolle. Im Gegensatz zur interkulturellen Kommunikation erschließt die transkulturelle Kommunikation einen kulturübergreifenden Prozess mit komplexen Kommunikationsmustern.²

Schon am Beispiel des Banats und der Stadt Temeswar kann man die Bedeutung der Mehrsprachigkeit und des interkulturellen Dialogs erkennen. Interkulturalität und Plurilingualität haben die Geschichte, die Existenz und die Identität des Banats stets geprägt und geformt. Durch das interkulturelle Gepräge und den Plurilingualismus hat sich die Hauptstadt des Banats zu einem einzigartigen Phänomen in Europa entwickelt. Rumänen, Deutsche, Serben, Ungarn, Bulgaren, Juden, Slowaken und Roma gehören zu den Minderheiten, die seit Jahrhunderten in dieser Region Rumäniens zusammenleben und den

¹ Goethe, J. W. (2006): *Maximen und Reflexionen*, München: Deutscher Taschenbuch Verlag, S. 241.

² Hepp, A., *Globalisierung der Medien und transkulturelle Kommunikation*, in APuZ, 39 / 2008, S. 10.

interkulturellen Dialog prägen. Diese Völkervielfalt, die unter bestimmten geographischen und politischen Bedingungen im Laufe der Zeit entstanden ist, beeinflusst auch heute die interethnischen Beziehungen zwischen diesen Minderheiten und hat dazu beigetragen, dass Temeswar 2023 europäische Kulturhauptstadt sein wird³. Die Sprachenvielfalt im Banat ist ein Reichtum für die ganze Gemeinschaft, da jede einzelne Sprache unmittelbarer Ausdruck von Kultur sowie individueller und kollektiver Identität ist. Das hat auch zur Entstehung zahlreicher kultureller Institutionen, Bildungseinrichtungen, Vereine und Organisationen beigetragen, die ihrerseits diese Sprachenvielfalt und die interkulturelle Interaktion fördern. Ein solches Beispiel wären gerade unsere Universität und die Fakultät für Kommunikationswissenschaften, die durch ihre Tätigkeit, durch das Studienangebot und durch ihre Projekte die Bedeutung der Mehrsprachigkeit, der Kommunikation und der Translation im wissenschaftlichen, wirtschaftlichen und sozialen Bereich unterstreichen.

Der Umgang mit Mehrsprachigkeit⁴ ist in Temeswar politisch und historisch bedingt und kann auf eine über 300jährige Tradition zurückblicken. Die Mehrsprachigkeit spielt für Temeswar nicht nur geschichtlich, sozial und kulturell eine wichtige Rolle, sondern sie lässt sich auch in der Förderung einer mehrsprachigen Wirtschaft erkennen. Daher gibt es in Temeswar zahlreiche Großunternehmen aus dem Ausland, die viele Arbeitsplätze geschaffen und zur regionalen Entwicklung beigetragen haben. Im Rahmen dieser wirtschaftlichen Einbindung hat die Mehrsprachigkeit somit auch zum wirtschaftlichen Wohlstand beigetragen. Diese zunehmende Sprachbewusstheit lässt sich mittlerweile in vielen Bereichen erkennen, vom schulischen und universitären Bereich, zum Kulturbereich, zur Wirtschaft, Politik, bis hin zum Gesundheits- und Pflegebereich, zu Rechtsanwaltskanzleien, zur Gastronomie, zum Hotelwesen usw. Demzufolge kann man feststellen, dass in diesem Teil des Landes Sprachkompetenzen, Mehrsprachigkeit, Kommunikation und Translation eine zentrale Bedeutung einnehmen und somit auch aus wissenschaftlicher Sicht aus einer anderen Perspektive beleuchtet werden sollten.

1.1. Auf den Spuren der Übersetzungswissenschaften in Rumänien und in Temeswar

Dank dem Einsatz von Otto Kade⁵ und den Vertretern der Leipziger Schule⁶ kennt die Translationswissenschaft seit den 1960er und 1970er Jahren in Europa einen bedeutenden Aufschwung, der zur Etablierung einer neuen Wissenschaftsdisziplin geführt hat. Die Leipziger Schule betrachtete die Übersetzungswissenschaft als Zweig der Angewandten Sprachwissenschaft und legte den Grundstein für die autonome wissenschaftliche Auseinandersetzung mit den Bereichen Übersetzen und Dolmetschen. Die Bezeichnung „Translation“ wurde als Oberbegriff für diese beiden Disziplinen eingeführt und eröffnete neue Dimensionen für die Forschung.

Die Übersetzungen stoßen auch in Rumänien auf ein großes Interesse, vor allem da die Anfänge der modernen rumänischen Literatur- und Sprachgeschichte mit den Anfängen der Tradition des Übersetzens eng verbunden sind. Zahlreiche rumänische Schriftsteller und Philosophen (wie z. B. Mihai Eminescu, Titu Maiorescu, Lucian Blaga, Constantin Noica

³ Wegen der Coronavirus-Pandemie wurde das Kulturhauptstadtjahr auf 2023 verschoben.

⁴ Vgl. Dascălu-Romițan, A.M. (2019). Mehrsprachigkeit und interkultureller Dialog in Temeswar, in Germanistische Beiträge, vol. 45, Sibiu: Editura Universității „Lucian Blaga”, Sibiu, 2019, p. 83.

⁵ Vgl. Kade, O. (1968). *Zufall und Gesetzmäßigkeit in der Übersetzung*, Leipzig: Enzyklopädie.

⁶ Vgl. Gerzymisch-Arbogast, H. (2007). „Am Anfang war die Leipziger Schule“. In Wotjak, G. (Hrsg.) *Quo vadis Translatologie? Ein halbes Jahrhundert universitäre Ausbildung von Dolmetschern und Übersetzern in Leipzig*, Berlin: Frank & Timme, S. 59-78.

u.a.) haben durch ihre Übersetzungstätigkeit den Anschluss der rumänischen Literatur an Europa ermöglicht.

Seit der zweiten Hälfte des 20. Jahrhunderts sind auch in Rumänien verschiedene Beiträge zur Übersetzungswissenschaft erschienen, wobei das Interesse für das Übersetzen immer mehr Aufmerksamkeit erweckte. In seinem Handbuch über Allgemeine Sprachwissenschaft, *Tratat de lingvistică generală* (1971), verbindet Alexandru Graur die Übersetzungstheorien mit dem Studium des Bilinguismus und der Mehrsprachigkeit. Andere Arbeiten zum Thema Übersetzen sind die Studien von Elena Ghiță, Ioan Kohn, Dumitru Chițoran, Gelu Ionescu aus den 1970er und 1980er Jahren. Kohn stellt fest, dass die Theorie des Übersetzens in Rumänien eng an die Praxis verbunden ist, wobei es bis dahin eine relativ geringe Anzahl von Werken zum Thema Übersetzen gibt.⁷ Seit den 1980er Jahren beginnt mit der Fachtagung *Colocviul național de traduceri și literatură universală* (im Juni 1980) die Übersetzung in den Fokus zu gelangen, wobei die Beiträge 1981 in der Zeitschrift *Viața Românească* erschienen sind. Alexandru Balaci plädiert für eine Ästhetik der Übersetzung, die erklären soll, worin die Tätigkeit der Übersetzerin/des Übersetzers besteht. Gelu Ionescu bemerkt das Fehlen der theoretischen Studien⁸ im Bereich Übersetzen und lässt dies auf die Mentalität der Übersetzerinnen und Übersetzer zurückführen.

Während die literarischen Übersetzungen einen Aufschwung erleben, wurde zur Zeit des kommunistischen Regimes die Entwicklung der Studiengänge für Übersetzen und Dolmetschen an den rumänischen Universitäten nicht gefördert, so dass man erst nach 1990 einen Aufstieg dieser Abteilungen erkennen kann.

Die gleiche Situation kann man auch in Temeswar nachverfolgen, als 1993 an der Politehnica- Universität Timișoara der Studiengang Berufliche Kommunikation eingeführt und damit der Weg zur Entstehung einer neuen Institution eingeschlagen wurde. Seit mehr als 25 Jahren gewann die Translationswissenschaft an der TU Temeswar einen bemerkenswerten Aufschwung, so dass an der Fakultät für Kommunikationswissenschaften ein eigenständiger Fachbereich Übersetzen und Dolmetschen (Angewandte Sprachwissenschaften) entstehen konnte.

Dieser Beitrag widmet sich der Bedeutung des mehrsprachigen Dialogs im Studium der Kommunikations- und Translationswissenschaft und geht auf Fragen zur Übersetzer- und Dolmetscherausbildung in Temeswar ein. Den Ausgangspunkt dazu bieten die Studiengänge, die an der Politehnica-Universität Temeswar innerhalb der Fakultät für Kommunikationswissenschaften angeboten werden. Der Fokus des Vortrags liegt auf der Entstehung und Entwicklung der Studiengänge, auf der methodisch-didaktischen Gestaltung des Unterrichts, auf der praxisnahen Umsetzung, auf den Aktivitäten und Projekten der Fakultät im Hinblick auf ihr über 25-jähriges Bestehen. Zugleich liegt der Schwerpunkt auf den aktuellen Herausforderungen der mehrsprachigen und transkulturellen Kommunikation im multikulturellen Umfeld des Banats.

2. 25 Jahre Kommunikations- und Translationswissenschaft an der Politehnica- Universität Temeswar

2.1. Kurzer geschichtlicher Überblick

2018 hat die Fakultät für Kommunikationswissenschaften an der Politehnica-Universität Temeswar ihr 25 jähriges Jubiläum gefeiert. Mit ihrem Department für

⁷ Kohn, I., *Romanian Tradition*, in Baker, M. & van Doorslaer, L. (Hgs.), *Routledge Encyclopedia of Translation Studies*, Routledge, New York, 2000, S. 539-540.

⁸ Ionescu, G., *Colocviul național de traduceri și literatură universală*, in „Viața Românească”, 1981, S. 89.

Kommunikation und Fremdsprachen leistet sie einen entscheidenden Beitrag zur Ausbildung von Fachleuten im Bereich des Dolmetschens, der Übersetzung, der Kommunikationswissenschaften und der Public Relations.

Alles begann 1993 mit der Entscheidung des Lehrstuhls für moderne Fremdsprachen der Politehnica-Universität, einen Studiengang einzuführen, den es bis dahin an anderen Technischen Universitäten Rumäniens nicht gab: Professionelle Kommunikation. Im Zeitraum 1993 – 2002 wurde dieses Fach am Technischen Universitätskolleg für Verwaltung und Sekretariat, am Lehrstuhl für moderne Fremdsprachen, an der Bauwesenfakultät und an der Fakultät für Architektur unterrichtet. Im Jahr 2002 entstand daraus der Studiengang Öffentliche Verwaltung, welcher bis 2007 innerhalb des Departements für Kommunikation und Fremdsprachen existierte. Parallel dazu wurde der Studiengang Kommunikation und Public Relations ins Leben gerufen (2003) und aus dem Lehrstuhl für moderne Fremdsprachen bildete sich das Departement für Kommunikation und Fremdsprachen (2004) heraus. 2005 entstand der Bachelorstudiengang Kommunikation und Public Relations und 2008 der Studiengang Übersetzen und Dolmetschen. Am 1. Oktober 2011 wurden die Fakultät für Kommunikationswissenschaften gegründet und der erste Masterstudiengang, *Kommunikation, Public Relations und Digitale Medien*, eingeführt. Sechs Jahre später folgt ein weiterer *Masterstudiengang für Geschäftskommunikation*. Der Studiengang *Übersetzen und Dolmetschen* wird innerhalb der Studienrichtung für Angewandte Fremdsprachen angeboten. Die Studienzeit beträgt 3 Jahre (6 Semester) und für den Abschluss müssen die Studenten 180 ECTS erzielen.

2.2. Ausbildung von angehenden Übersetzern und Dolmetschern an der Fakultät für Kommunikationswissenschaften in Temeswar

An der Fakultät für Kommunikationswissenschaften der Politehnica-Universität Timișoara (Temeswar) wird der Studiengang Übersetzen und Dolmetschen in Kombination mit den Sprachen Englisch, Deutsch und Französisch angeboten. Die fachliche und organisatorische Verwaltung des Studiengangs wird vom Departement für Kommunikation und Fremdsprachen übernommen.

Wie man dem Lehrprogramm der Fakultät⁹ entnehmen kann, bietet der Studiengang Übersetzen und Dolmetschen an der Politehnica-Universität Temeswar Vorlesungen und Seminare zur Einführung in die Translationswissenschaft, zur Methodik des Übersetzens und Dolmetschens, zum Konsekutivdolmetschen, zu neuen Tendenzen in der Theorie und Praxis des Übersetzens und zu den Bereichen Fachsprachen, Fachübersetzen, Terminologie und Diskursanalyse. Hinzu kommen Fächer, die Fachwissen aus den Bereichen Grammatik, Landeskunde, Recht, Wirtschaft und Technik vermitteln, Kurse und Seminare, die in allen drei Sprachen angeboten werden, und Vorlesungen aus den Bereichen Management und Pädagogik. Die Dauer des Studiengangs sechs Semester, wobei ein Abschluss Bachelor of Arts erworben werden kann.

Zu den Zielsetzungen dieses Studiengangs gehören neben der Ausbildung angehender Übersetzer und Dolmetscher sowie von Fachleuten im Bereich Kommunikation, Medien und Public Relations auch die Forschung und Weiterbildung. Zudem werden die Studierenden auch mit berufsbezogenen Aspekten vertraut gemacht, wobei die Verbindung zwischen Theorie und Praxis in den Vordergrund rückt. Dies kann man auch anhand der zahlreichen Tagungen, Fachseminare, Veranstaltungen, studentischen Seminare und Projekte feststellen, die im Rahmen des Bachelorstudiums angeboten werden.

⁹ Vgl. die Homepage der Fakultät www.sc.upt.ro und der Universität www.upt.ro

2.3. Veranstaltungen und Projekte an der Fakultät für Kommunikationswissenschaften

Wenn man die fakultätsübergreifende Lehr- und Forschungstätigkeit an der Fakultät für Kommunikationswissenschaften nachvollzieht, so gibt es viele interne und externe Veranstaltungen, welche die Entwicklung des Studiengangs in den letzten Jahrzehnten angeregt haben. Einige Beispiele dafür wären: Technische Übersetzung, Übersetzung im universitären Bereich und im Beruf, The Sounds of a Country, Filmuntertitelungsseminare, Übersetzen für Europa, Erste Schritte in der computerunterstützten Übersetzung, Herausforderungen der audiovisuellen Translation, FilmparaDe, Übersetzungsworkshop und Untertitelungsworkshop im Rahmen des Filmfestivals Cinecultura, Interpreting Timișoara, Deutsche Sprache und Kultur in Temeswar, Übersetzung wirtschaftlicher Texte, Terminology Management in Companies, Übersetzungstechniken französischer Texte ins Rumänische, First Steps in Using Trados, Le français de la communication, Das Gutenberg Leadership Workshop, Interpreting Cultures, Herausforderungen der Übersetzung, Überprüfung von Texten: linguistische Aspekte, Übersetzungsverfahren in wirtschaftlichen Texten, Deutsche Landeskunde im Banat usw. Andere wichtige Veranstaltungen, die innerhalb der Fakultät für Kommunikationswissenschaften organisiert wurden, sind: die studentische Konferenz *Mastercom*¹⁰, die 2013 zum ersten Mal stattfand und die Ergebnisse der wissenschaftlichen Tätigkeit der Studierenden aus den Masterstudiengängen festhält; der Wettbewerb *Olimpiadele comunicării* (Die Kommunikationsolympiaden), der 2019 zum dritten Mal innerhalb der Veranstaltung *Politehnica – ein Schritt in deine Zukunft* organisiert wurde und über 350 Schülerinnen und Schüler, Lehrerinnen und Lehrer aus mehreren Ortschaften des Landes zusammenbrachte; die *Tage der Offenen Türen an der Fakultät für Kommunikationswissenschaften*, bei denen 2017 und 2018 über 300 Schülerinnen und Schüler teilgenommen haben.

2.4. Internationalisierungsstrategien. Partnerschaften mit anderen Institutionen

Zu den Internationalisierungsstrategien der Fakultät gehören die Partnerschaften mit Universitäten aus Deutschland, Italien, Dänemark, Lettland, Slowenien, der Slowakei, Spanien, der Türkei und Ungarn. Seit der Gründung der Fakultät gab es verschiedene Austauschprogramme und Projekte zwischen der Fakultät für Kommunikationswissenschaften und den Partneruniversitäten, wobei viele Kolleginnen und Kollegen an den Institutionen im Ausland als Gastdozentinnen und -dozenten unterrichtet haben. Gleichzeitig sind in diesem Zusammenhang auch die Erasmus- und DAAD-Austauschprogramme für Studierende zu erwähnen, die sich einer großen Beliebtheit erfreuen. An der Fakultät gibt es seit über 25 Jahren auch ein DAAD-Lektorat, dessen Tätigkeit für die Förderung der deutschen Sprache in Temeswar eine bedeutende Rolle spielt.

Zahlreiche Partnerschaften mit deutschen Universitäten, wie z. B. mit der Humboldt-Universität Berlin, der Universität des Saarlandes, der Ludwig-Maximilians-Universität-München und der Universität Karlsruhe, bilden zugleich den Auftakt für eine erfolgreiche Zusammenarbeit auf internationaler Universitätsebene und fördern die Beziehungen zwischen Lehrenden und Studierenden aus Rumänien und Deutschland. Dieser Austausch wird auch durch das zur Fakultät gehörende Lektorat des Deutschen Akademischen Austauschdienstes

¹⁰ Mocofan, Muguraș, Mugurel Gabriel Dragomir, Lavinia Suci (ed.): „Mastercom - Politehnica Graduate Student Journal of Communication“, vol. 1, Issue 1, Editura Politehnica, Timișoara, 2017

verstärkt, das durch seine wesentliche Mittlerfunktion und durch zahlreiche Veranstaltungen den Deutschunterricht an dieser Institution seit über einem Vierteljahrhundert fördert.

Ein weiteres Beispiel der engen Zusammenarbeit mit den Universitäten aus dem Ausland ist die Beziehung zur Copenhagen Business School, die dank des unermüdlichen Einsatzes von Frau Professor Dr. habil. Gyde Hansen ermöglicht wurde. Frau Hansen gehört zu den wichtigsten Persönlichkeiten im Bereich Translationswissenschaft, deren Tätigkeit weltweit bekannt ist. Ihre enge Beziehung zur Fakultät besteht seit über 10 Jahren, so dass sie im November 2018, anlässlich der 25 jährigen Jubiläumsfeier der Fakultät, die Ehrendoktorwürde der Politehnica-Universität Temeswar erhielt.

Was die Partnerschaften der Fakultät mit Institutionen aus dem Inland betrifft, so können hier die Partnerinnen und Partner aus den Bereichen Kultur, Soziales, Wirtschaft, Politik und Medien erwähnt werden, zu denen z. B. zahlreiche Universitäten aus Rumänien, die Rumänische Akademie, das Deutsche Konsulat in Temeswar, das Institut Français in Temeswar, die Rumänisch-Deutsche Kulturgesellschaft Temeswar, das Deutsche Kulturzentrum Temeswar, der Deutschsprachige Wirtschaftsclub Banat, das Demokratische Forum der Deutschen im Banat, Helpline Romania, das Interkulturelle Institut Temeswar sowie zahlreiche Schulen aus Temeswar und aus dem Banat gehören.

2.5. Wissenschaftliche Fachtagungen und Publikationen

Wissenschaftliche Tagungen spielen im Rahmen der Fakultät für Kommunikationswissenschaften eine zentrale Rolle und bieten die Gelegenheit, über die Ergebnisse der eigenen Forschung, über aktuelle Projekte und Arbeiten zu diskutieren. Darüber hinaus geben sie den Anstoß zum Dialog und Austausch und eröffnen neue Beziehungen zwischen der Fakultät für Kommunikationswissenschaften und anderen Hochschulen, wobei die vorgetragenen Beiträge in international anerkannten Fachzeitschriften nachzulesen sind.

Die bekannteste Fachtagung, die von der Fakultät seit 2001 organisiert wird, ist die International Conference on Professional Communication and Translation Studies, die 2019 zum 11. Mal stattfand und über 100 Teilnehmerinnen und Teilnehmer aus 15 Ländern zusammenbrachte. Seit 2005 findet die internationale Tagung alle zwei Jahre statt und fördert den Ideenaustausch zu aktuellen Themen aus den Bereichen Übersetzungs- und Kommunikationswissenschaften, Public Relations, Sprachwissenschaft und Didaktik des Fremdsprachenunterrichts. Das Thema der letzten Tagung lautete *Language and Communication in the Digital Era: Challenges For Researchers, Teachers and Practitioners*.¹¹

An den Fachtagungen der Kommunikationsfakultät beteiligten sich über 1100 Teilnehmerinnen und Teilnehmer aus insgesamt 40 Ländern. Die Beiträge der Konferenz erscheinen in der Zeitschrift *Professional Communication and Translation Studies*, die sich aus der Zeitschrift *Institutionelle Kommunikation und Übersetzungswissenschaft* entwickelt hat, und im *Scientific Bulletin of the Politehnic University of Timișoara, Modern Languages* (seit 2002). Die beiden Fachzeitschriften erfreuen sich einer hohen Anerkennung und sind in zahlreichen Datenbanken, wie CEEOL, EBSCO, ERIHPLUS, Google Scholar, MLA, ULRICH's und WorldCat, enthalten.

Eine andere internationale Fachtagung, die von der Fakultät für Kommunikationswissenschaften organisiert wurde, ist das Internationale Symposium *Deutsche Sprache und Kultur zwischen Tradition und Zukunft*, das 2017 im Rahmen der Deutschen Kultur- und Wirtschaftstage im Banat stattgefunden hat. Die Tagung wurde von

¹¹ Siehe <https://www.sc.upt.ro/ro/pcts11>

der Fakultät für Kommunikationswissenschaften in Zusammenarbeit mit dem Deutschen Konsulat Temeswar, dem DAAD, dem Demokratischen Forum der Deutschen im Banat und dem Deutschsprachigen Wirtschaftsclub Banat veranstaltet. Das Ziel des Symposiums bestand darin, die kulturelle Vielfalt des Banats aus einem breiten Blickwinkel zu beleuchten und zu zeigen, welche bedeutende Rolle die deutsche Sprache in diesem Sprach- und Kulturraum einnimmt.

Eine wichtige Publikation, die auch vom Departement für Kommunikation und Fremdsprachen herausgegeben wird, ist die Studentenzeitschrift *MASTERCOM – Politehnica Graduate Student Journal for Communication*, die seit 2017 erscheint.

Die Ergebnisse der Tätigkeit der Dozentinnen und Dozenten, die an der Fakultät für Kommunikationswissenschaften unterrichten, ergeben sich aus den Forschungsberichten des Departements, die auf der Homepage der Fakultät unter dem Link sc.upt.ro/ro/cercetare zu finden sind.

Im Laufe dieser 25 Jahre wurden an der Fakultät für Kommunikationswissenschaften zahlreiche Bücher, Artikel, Studien, Monografien und Wörterbücher aus den Bereichen Kommunikationswissenschaften, Public Relations, Übersetzungswissenschaft, Dolmetschen auf Englisch, Deutsch, Französisch und Rumänisch in Rumänien und im Ausland publiziert, wobei viele von ihnen in verschiedenen Datenbanken eingetragen und auch online verfügbar sind. 2018 ist im Rahmen eines Forschungsprojektes der Fakultät das mehrsprachige Wörterbuch *A Multilingual Dictionary of Education* verfasst und veröffentlicht worden, das über 2000 Begriffe und Fachausdrücke aus dem Bereich der Bildung und zahlreicher Teilbereiche enthält. Die Monografie *25 Jahre Kommunikation und Übersetzungswissenschaft an der TU Temeswar, 1993 –2018*, die im November 2018 erschienen ist, bietet einen Einblick in die Geschichte der Fakultät und der Studiengänge sowie in die Tätigkeit der Dozentinnen und Dozenten, die am Departement für Kommunikation und Fremdsprachen in diesen 25 Jahren unterrichtet haben. Nähere Informationen über Studienangebote, Studiengänge, Projekte, Fachbereiche, Forschung, Publikationen, Veranstaltungen usw. kann man auf der Homepage der Fakultät finden: www.sc.upt.ro

Nicht zuletzt setzte die 11. Auflage der internationalen Tagung *Conference on Professional Communication and Translation Studies* einen weiteren wichtigen Schritt für die Entwicklung der Fakultät für Kommunikationswissenschaften, im Zeichen der Mehrsprachigkeit, der Kommunikation und Translation in Temeswar. Bedeutend ist dieser Fortschritt nicht nur aus wissenschaftlicher Perspektive, sondern auch in Verbindung mit der Entwicklung der Stadt, zumal die Fakultät enge Partnerschaften mit wichtigen Institutionen aus dem Bereich Bildung, Kultur und Wirtschaft pflegt und viele gemeinsame Projekte organisiert. Diese Zusammenarbeit ist auch als ein Beweis der interkulturellen Bildung und Erziehung in der multikulturellen und multiethnischen Stadt Temeswar zu betrachten.

3. Fazit

In der heutigen Gesellschaft rücken Spracherwerb und interkultureller Austausch immer mehr in den Vordergrund und sind für alle Bereiche im Alltag und in der Arbeitswelt bedeutend. Fremdsprachenkenntnisse verbinden Menschen, Nationen und Kulturen, sie erleichtern und stärken die Kommunikation, so dass dank der Mehrsprachigkeit ein interkultureller Dialog in einem multikulturellen Europa ermöglicht wird. In diesem Kontext ist die Tätigkeit der Übersetzer und Dolmetscher nicht nur aus der Perspektive des Multilinguismus und der Interkomprehension zu betrachten, sondern vor allem im Hinblick auf die transkulturelle Vermittlung. Die Übersetzerinnen und Übersetzer sowie die Dolmetscherinnen und Dolmetscher übernehmen innerhalb des Banats die Rolle der Sprach-

und Kulturmittler, wobei sie im Rahmen der transkulturellen Kommunikation zwischen den Angehörigen unterschiedlicher Sprachen und Kulturen eine wesentliche Funktion besitzen. Neben sehr guten Sprachkenntnissen werden von den Übersetzerinnen und Übersetzern sowie von Dolmetscherinnen und Dolmetschern auch weitere Kompetenzen, wie kulturelles Hintergrundwissen, Fachwissen, kulturelle und interkulturelle Fähigkeiten, erwartet.

Die wissenschaftlichen und kulturellen Institutionen in Temeswar sowie die Einrichtungen aus dem Gebiet der Politik, Wirtschaft und Medien spiegeln durch ihre Tätigkeit den multikulturellen und vielseitigen Geist dieser Stadt wider. Wie im Rahmen dieser Arbeit gezeigt wird, stellt die Fakultät für Kommunikationswissenschaften der Politehnica-Universität Temeswar ein wichtiges Beispiel für die Förderung der Sprachenvielfalt und des interkulturellen Austauschs im westlichen Teil Rumäniens dar. 100 Jahre nach der Gründung des rumänischen modernen Staates und 100 Jahre seit der Gründung der Politehnica-Universität Temeswar besteht unsere Aufgabe darin, die Sprachenvielfalt Temeswars und des Banats zu fördern, die kulturellen Werte an die nächsten Generationen weiterzugeben und zur Entwicklung des akademischen Lebens unserer Stadt beizutragen. Wir selbst wurden durch diese multikulturelle Erziehung und Entwicklung geprägt, die wir in uns tragen und an die Studierenden weitergeben. Demzufolge war die 11. Auflage der *Conference on Professional Communication and Translation Studies* das beste Beispiel dafür, was interkultureller Dialog, inter- und transkulturelle Kommunikation in einem mehrsprachigen Europa bedeuten. Der interdisziplinäre und transkulturelle Ansatz der Tagung hat Herausforderungen von morgen mehr ins Bewusstsein gebracht, neue Forschungsperspektiven erschlossen und den Anstoß zum Dialog, zu einer besseren Vernetzung und einer engeren Zusammenarbeit zwischen diesen Institutionen gegeben.

Es ist unsere Aufgabe als Lehrende durch unsere Tätigkeit, unsere Forschung und durch die wissenschaftlichen Veranstaltungen einen Beitrag zur Erhaltung der sprachlichen und kulturellen Vielfalt Temeswars zu leisten und den multi- und interkulturellen Dialog im Banat zu fördern. Im Hinblick auf das 25-jährige Jubiläum der Fakultät für Kommunikationswissenschaften an der Politehnica Universität Temeswar kann man gleichzeitig erkennen, dass die Kommunikations- und Translationswissenschaft in diesem Teil des Landes zur Förderung der multikulturellen Attraktivität der Stadt und zum Austausch zwischen Wissenschaft, Wirtschaft und Gesellschaft beitragen.

BIBLIOGRAPHY

Literatur

Albrecht, J., Gerzymisch-Arbogast, H., Rothfuß-Bastian, D. (Hrsg.) 2004. *Übersetzung – Translation – Traduction. Neue Forschungsfragen in der Diskussion*, Tübingen: Gunter Narr Verlag.

Dascălu-Romițan, A.M. (2019). *Mehrsprachigkeit und interkultureller Dialog in Temeswar*, în *Germanistische Beiträge*, vol. 45, Sibiu: Editura Universității „Lucian Blaga”, Sibiu, 2019, p. 78-93.

Dejica-Carțiș, D., Dragomir, G. M., Gherheș, V., Șimon, S. (Hrsg.) 2018. *25 de ani de comunicare și traductologie în Universitatea Politehnica Timișoara, 1993-2018*, Timișoara: Editura Politehnica & București: ProUniversitaria.

Gerzymisch-Arbogast, H. (2007). „Am Anfang war die Leipziger Schule“. In Wotjak, G. (Hrsg.) *Quo vadis Translatologie? Ein halbes Jahrhundert universitäre Ausbildung von Dolmetschern und Übersetzern in Leipzig*, Berlin: Frank & Timme, S. 59-78.

Goethe, J. W. (2006): *Maximen und Reflexionen*, München: Deutscher Taschenbuch Verlag.

- Hepp, A. (2008). „Globalisierung der Medien und transkulturelle Kommunikation” in *APuZ*, 39, S. 10.
- Ionescu, G. (1981), *Colocviul național de traduceri și literatură universală*, in „Viața Românească”, S. 89
- Kohn, I. (2000), *Romanian Tradition*, in Baker, M. & van Doorslaer, L. (Hgs.), *Routledge Encyclopedia of Translation Studies*, Routledge, New York, S. 539-540
- Koller, W. (2011). *Einführung in die Übersetzungswissenschaft*, Stuttgart: UTB Verlag.
- Lungu-Badea, G. (Hrsg.) 2008. *Un capitol de traductologie românească (sec. XIX). Studii de istorie a traducerii*, Timișoara: Editura Universității de Vest.
- Șimon, S., Stoian, C., Dejica-Carțiș, A., Kriston, A. (Hrsg.) 2018. *A Multilingual Dictionary of Education. English-German-French-Romanian*, Szeged: Jate Press.
- Zybatow, L. N. (Hrsg.) 2010. *Translationswissenschaft – Stand und Perspektiven*, Band 12, Frankfurt am Main: Peter Lang

STYLISTIC MEANS USED TO EXPRESS GREED IN LITERARY FOLKLORE

Anca-Giorgiana Manta (Panduru)

PhD Student, University of Craiova

Abstract: Proverbs have survived across time and societies, each people creating and developing them according to their own customs, traditions, mentalities, way of life, culture and geographical location. Moreover, paremias include language occurrences which reflect both linguistic and stylistic factors. In this paper we are concerned with some stylistic means used to express greed in Romanian literary folklore

Keywords: proverb, metaphor, comparison, repetition, symmetry

INTRODUCERE

Din tezaurul gândirii și experienței umane acumulate de-a lungul timpului fac parte și proverbele, prin intermediul cărora fizionomia morală a omului este exprimată atât prin evidențierea pozitivă a calităților și virtuților, cât și prin dezaprobarea ironico-satirică, vehementă și chiar sarcastică uneori, a defectelor și viciilor sale. Corelația dintre limbă și specificul național, postulată de Humboldt¹, se reflectă și în literatura paremiologică: proverbele au un aport de necontestat în ceea ce privește cunoașterea vieții, gândirii și simțirii poporului nostru, implicit a limbii române².

Mai mult decât atât, proverbul nu este doar suma părților (termenilor) din care este alcătuit, ci reprezintă un *produs*³ al elementelor componente, care capătă semnificații noi, aparte față de cele ale părților care se leagă între ele. Astfel, o trăsătură inedită a proverbelor românești este aceea că se definesc printr-o dublă caracteristică⁴: capacitatea de concentrare (ce reiese din congruența spiritului redundant și a celui de sinteză) și simțul pitoresc, ambele reprezentate magistral prin sintagma „scump la vorbă”.

Parimiile evidențiază, în formule verbale expresive, spiritul de observație, istețimea și înțelepciunea creatorului anonim din popor și ilustrează nevoia omului de a înțelege, de a-și explica mai bine complexitatea psihologică a ființei sale, în care coexistă numeroase calități,

¹ Vezi Wilhelm Von Humboldt, *Despre diversitatea structurală a limbilor și influența ei asupra dezvoltării spirituale a umanității*, versiune românească, introducere, notă asupra traducerii, tabel cronologic, bibliografie și indici de Eugen Munteanu, București, Editura Humanitas, 2008, p. 76-77: „Existența limbilor dovedește însă că există și creații spirituale care nu se transmit pur și simplu de la un individ la ceilalți, ci pot să izvorască doar din activitatea spontană și simultană a tuturor. Așadar, în limbile lor, care au întotdeauna o formă națională, națiunile ca atare sunt, în mod real și nemijlocit, creatoare. Trebuie totuși să ne ferim să acceptăm această opinie fără delimitările cuvenite. Întrucât limbile sunt legate indisolubil de natura cea mai lăuntrică a omului și, departe de a fi produse în mod arbitrar, izvorăsc în mod spontan din aceasta, putem să definim foarte bine specificitatea intelectuală a popoarelor drept efectul pe care limbile îl exercită asupra lor. Adevărul este că amândouă, atât specificitatea intelectuală a popoarelor, cât și limbile lor, provin simultan și într-un acord reciproc din profunzimea inaccesibilă a sufletului”.

² Constantin Negreanu, *Structura proverbelor românești*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1983, p.5-6.

³ Idem, *ibidem*, p. 6.

⁴ *Ibidem*, p. 6.

dar și defecte. Caracterul ironic sau sarcastic rezidă tocmai din necesitatea de a realiza o cunoaștere de sine profundă și obiectivă, indispensabilă luării unor atitudini de îndreptare, de autoperfecționare.

În acest studiu, ne propunem să evidențiem câteva dintre resursele stilistice utilizate în exprimarea conceptului de *lăcomie*, dintr-un corpus de unități paremiologice selectate din lucrarea de referință a lui Iuliu A. Zanne⁵.

STRUCTURI METAFORICE ÎN PROVERBE

Caracterul metaforic al proverbelor rezidă din însăși funcția lor de a exprima succint o atitudine, un punct de vedere prin substiuirea termenilor proprii ai realității concrete cu termenii abstracți, generalizanți ai paremiei. Spunând *Lacomii sunt de unde nu are mărul coajă și cireașa sâmbure*. (Zanne III, 8592), nu întrevădem metafora dacă ne raportăm concret la acțiunea de a decoji un măr sau de a extrage sâmburele dintr-o cireașă; dar, dacă rostim același enunț în situația când cineva contravine limitelor normale, înghițind mâncarea / alimentele foarte repede și mâncând, astfel, în exces, lăcomește, capătă valoare metaforică și investitura de proverb.

În alte situații, proverbele presupun un proces de dublă metaforizare, deoarece expresia paremiologică este o metaforă care, la rândul ei, metaforizează contextul care o presupune: *A înghiți și cu ochii*. (Zanne III, 8575); *La mâncare leu și la lucru bou*. (Zanne III, 8753); *Are burtă de vițel sărac*. (Zanne X, 8670); *Strânge iarna șerpi, că iarna sunt pești*. (Zanne IX, 6846).

Ceea ce deosebește, de asemenea, proverbele de comunicarea obișnuită, de constatările și aprecierile curente, în afara aspectului metaforic evidențiat, este caracterul lor stabil, posibilitatea repetării lor în forme neschimbate în contexte aproape nelimitate.

Sursele proverbelor care evidențiază metaforic lăcomia sunt diverse:

✓ observarea realităților zilnice: *Birtul e scara pe care ne coborâm la iad*. (Zanne X, 9927);

Cine aleargă după bucata mare, pierde și mușcătura ce are. (Zanne IV, 8884); *Punga-i mare și gură n-are*. (Zanne V, 12610); *Câinele când e mai sătul, turbează*. (Zanne IX, 7631);

✓ fenomenele naturale: *Să curgă ca Dunărea și tot nu-i ajunge*. (Zanne VI, 13406); *Marea /*

Cu sarea, / Și Oltul / Cu totul. (Zanne VI, 13815); *Toate apele în mare se varsă și marea nicicum nu se umple*. (Zanne I, 846);

✓ gesturi / comportamente umane duse la extrem, cu consecințe negative asupra psihicului

și fizicului: *Are să zică pântecelul ca-nnebunit gura*. (Zanne X, 9092); *S-a ospătat (l-a ospătat) până a crăpat*. (Zanne IV, 8956); *I-a intrat lupul în mațe*. (Zanne IX, 8116);

✓ relațiile dintre oameni în general: *Îi dai degetul, el îți apucă mâna*. (Zanne X, 8670); *Ce-i*

al tău, e și al meu; tu la mine, parte n-ai. (Zanne X, 11081); *Ciobanul, când va voi, și pe țapi îi va mulge; dar, în loc de lapte, sânge va scoate*. (Zanne V, 115500) sau dintre membrii familiei: *Ginerele e sac spart (fără fund)*. (Zanne VI, 10052); *Fecior de popă*. (Zanne VI, 15609); *Până a se văieta fetele, se vaietă nevestele*. (Zanne IV, 104179); *Baba cere împlinite toate / Și moșu' face cât poate*. (Zanne X, 8645).

În contextele prezentate mai sus, conotațiile lingvistice fuzionează cu cele estetice. Toți termenii: *leu, bou, vițel, șerpi, pești, birt, scară, bucată, câine, Dunăre, Olt,*

⁵ Vezi Iuliu A. Zanne, *Proverbele românilor din România, Basarabia, Bucovina, Ungaria, Istria și Macedonia*, vol. I-X, București, Editura Scara, 2004.

mare, gura, lup, mână, cioban, sac (spart), popă sunt utilizați conotativ, chiar simbolic, iar proverbele respective capătă valoare metaforică.

STRUCTURI COMPARATIVE ÎN PROVERBE

Din punct de vedere stilistic, comparația este o figură semantică (trop) care constă în apropierea a doi termeni – unul comparat și celălalt comparant – prin intermediul unui adverb care semnifică asemănarea lor totală sau parțială (de exemplu: *ca, cum, precum* etc.), întreaga structură fiind raportată la o calitate specifică celui de-al doilea termen (cel cu care se compară). În plus, comparația nu presupune o modificare semică a celor doi termeni, de aceea nu se poate realiza (în formele sale tradiționale) decât între termeni comparabili, a căror paralelă nu depășește limitele verosimilului⁶.

Din punct de vedere sintactic, comparațiile canonice sau complete (*A este ca B*) prin care este satirizată lăcomia apar destul de rar în proverbe: *Omul lacom e ca și calul care, cum trece drumul, iar flămânzește.* (Zanne III, 8581).

Predomină, însă, parimiile în care lipsește verbul copulativ (*este*), ca urmare a necesității firești de economie a limbajului în vorbirea populară, de simplificare sau de concizie a exprimării, dar și de expresivitate în același timp: *Lacomul ca lupul, orice găsește, înghite.* (Zanne IX, 1498); *Cei lacomi, ca lăcustele, ce nici măcar un bob nu lasă.* (Zanne IX, 1499); *Cei lacomi, ca pisica, ce nu se satură, când la plită lingea, până ce s-a isprăvit toată a ei limbă.* (Zanne IX, 1500); *Nesățiosul, ca lipitoarea, până nu se îndoapă, nu zice «Ajunge!».* (Zanne IX, 2105); *Nesățioșii la răpiri, ca câinii la mortăciuni.* (Zanne IX, 3579). Acest paralelism între zoomorfic și uman intensifică defectul (lăcomia), trăsăturile intrinseci ale ființelor inanimate fiind transferate în sfera umanului în scop evident moralizator.

În majoritatea proverbelor, comparația uzează și de alte verbe decât *a fi*; în aceste cazuri, apare și o diferență de funcție stilistică, deoarece comparația presupune acum propria perspectivă a creatorului anonim asupra realității descrise, fiind utilizate extensii de sens determinate contextual⁷:

- ✓ *a apuca: A apuca ca lupul.* (Zanne I, 2059);
- ✓ *a bea: Bea (Suge) ca un burete.* (Zanne III, 6632); *A bea ca în codru.* (Zanne III, 8125);
- A bea ca în târg.* (Zanne III, 8126);
- ✓ *a îmbuca: Îmbucă ca lupul.* (Zanne I, var. la nr. 2059); *Stă, îmbucă lăcomește / Ca un lup când se pripește.* (Zanne III, 8554);
- ✓ *a înghiți: Înghite ca pământul apa.* (Zanne IX, 532); *Înghite ca lupul.* (Zanne I, var. la nr. 2059);
- ✓ *a mânca: A mânca ca o căpușă.* (Zanne I, 1596); *A mânca ca lăcusta.* (Zanne I, 1936);
- Ca porcul pe ghindă se pune să mănânce.* (Zanne IX, 2015); *Ca râia el mănâncă.* (Zanne IX, 2016); *Mâncă ca un lupău.* (Zanne X, 10016); *Mănâncă ca apa malurile.* (Zanne IX, 2022); *Mănâncă ca lupii.* (Zanne IX, 2023); *Ca croncanul mănâncă.* (Zanne IX, 7849);
- ✓ *a pofti: Poftește ca muierea grea.* (Zanne IX, 2341);
- ✓ *a suga: Suga ca o lipitoare.* (Zanne IX, 2908); *Suga ca din oală.* (Zanne IX, 2909);
- ✓ *a tăbări: Au tăbărit ca lăcustele.* (Zanne IX, 8032);
- ✓ *a turna: Toarnă ca într-un sac spart.* (Zanne III, 7719);

⁶ Idem, *ibidem*, p. 119.

⁷ Vezi DȘL, p. 119.

✓ *a umbla: A umbla ca lupii pe lângă oi.* (Zanne I., 2046).

De remarcat structurile paremiologice introduse prin adverbul compus *parcă* în ipostază conjuncțională, sau prin locuțiunea conjuncțională *de parcă*, dar și variantele mai vechi în care apar ca atare elementele care stau la originea acestora⁸:

Parcă arunci în Olt. (Zanne VI, 13819).

A se bate lupii la gura cuiva. (Zanne I, 2051), cu variantele: *Pare că se băteau doi lupi la gura lui.* / *Îmbucă de pare că se bat lupii la gura lui.*⁹

De parcă se bat doi (șapte, zece) nebuni la gura lor. (Zanne VII, 16235)

Toate exemplele de mai sus ilustrează lăcomia pântecelui, care constă în dorința de a mânca și de a bea de dragul plăcerii, folosirea fără înfrânare, fără disciplină și discernământ a funcției nutritive. Astfel, câmpul lexical al verbelor care evidențiază acest viciu (*a apuca, a bea, a îmbuca, a înghiția, a mânca, a pofti, a suga, a tăbări, a turna* etc.) nu vizează hrana și băutura în sine, ci felul greșit în care omul se folosește de ele. *A mânca și a bea* sunt funcții umane vitale, nu un defect în sine, dar devin vicii, păcate, prin îmbuibare, prin dorința excesivă de sațietate.

REPETIȚIA

O serie de proverbe oglindesc conceptul de *lăcomie* prin intermediul unor structuri repetitive: atunci când emițătorul își dă seama că interlocutorului poate să-i scape sensul, legătura, el „revine asupra fragmentului de text (în cazul proverbelor, asupra unui termen) pasibil de a nu fi bine înțeles și-i dă o explicație, fie glosându-l, fie repetându-l cu intonație și pauze semnificative, fie într-un alt mod asemănător”¹⁰.

Astfel, în exemplele următoare, reluarea predicatelor *se plâng, te miri, n-are, să mănânci, mănâncă* (în calitate de cuvinte-cheie ale microcontextelor respective) amplifică semnificația proverbului, reliefând ideea de lăcomie, de nesaț: *Se plâng fetele, se plâng nevestele, se plâng și cele ce au câte doi bărbați.* (Zanne IV, 10421); *Te miri ce mănâncă și te miri ce mai lasă.* (Zanne X, 10010); *Când ceri, n-are, când dai, n-are.* (Zanne X, 11075); *Astăzi să mănânci cât un bou, mâine ceri să mănânci cât doi.* (Zanne III, 8674); *Cine mănâncă mult, mănâncă mai de puține ori.* (Zanne III, 8677).

În alte exemple, putem observa existența unei repetiții complexe, atunci când se reiau ambele verbe, dar la moduri, timpuri și diateze diferite: *Din ce bei, din ce ai mai bea.* (Zanne III, 8119); *Omul nu trăiește ca să mănânce, ci mănâncă ca să trăiască.* (Zanne III, 8670); *Până a se văieta fetele, se vaietă nevestele.* (Zanne IV, 10419); *De ce ai, de ce ai mai avea.* (Zanne V, 11049); *Cu cât are, tot ar vrea să mai aibă.* (Zanne VII, 18232); *Mănâncă azi un bou, mâine ai mânca doi.* (Zanne IV, 10004); *Cât ia acul cu sufletul când se ia prea mult pe ac.* (Zanne X, 10315). Proverbele respective dobândesc un plus de expresivitate prin faptul că cele două verbe sunt reluate la mică distanță, accentuând ideea de lăcomie extremă.

Alteori, termenul apare reluat într-o sintagmă cu formă negativă, ceea ce dă naștere unei „sinonimii paremiologice intramicrocontextuale între cele două părți ale proverbului”¹¹: *Mai dulce oțetul fără plată decât mierea cu plată.* (Zanne IV, 8959); *Ca bețivii, la apă cu*

⁸ Vezi Gabriela Pană Dindelegan (coord.), *Dicționar de interpretări gramaticale. Cuvinte mici, dificultăți mari*, București, Editura Univers Enciclopedic Gold, 2020, p. 453-454: „«Parcă» este un adverb compus (< pare + că), destul de nou în limbă, atestat din secolul al XIX-lea, care funcționează în limba actuală în câteva ipostaze distincte. (...) Se apropie de valoarea conjuncțională ... în care propozițiile introduse prin «parcă» se află la limita dintre joncțiune și juxtapunere. (...) Face parte din structura locuțiunii conjuncționale «de parcă», atestată tot din secolul al XIX-lea, care introduce o circumstanțială de mod realizată printr-o structură comparativă ireală cu termen de comparație ipotetic”.

⁹ Ultima variantă se regăsește și în volumul al III-lea ca proverbul cu numărul 8555.

¹⁰ Ion Coteanu, *Stilistica funcțională a limbii române: Stil, stilistică, limbaj*, București, Editura Academiei, 1973, p. 97.

¹¹ Vezi Constantin Negreanu, *Op. cit.*, p. 171.

măsură, la vin fără măsură. (Zanne IX, 3722); *Să bei, dar să nu-ți bei mințile.* (Zanne III, 8118); *Cine nu adună pentru sine, adună pentru alții.* (Zanne V, 11018).

Situațiile în care termenii supuși repetiției se reiau cu funcții sintactice diferite sporesc valoarea expresivă a paremiilor respective: *El ia de la toți, și de la el nimeni.* (Zanne VII, 18358); *Toate apele în mare se varsă și marea nicicum nu se umple.* (Zanne I, 846).

În alte contexte, se observă reluarea termenilor care fac parte din aceeași familie lexicală (cu radical comun): *Ca flămândul, ce când dă peste mâncare, se îneacă mâncând.* (Zanne IX, 3514); *Aurul te orbește mai mult decât ai fi tu orb! Departe de un asemenea vrăjmaș.* (Zanne VIII, 16).

SIMETRIA

Simetria paremiologică punctează câteva ocurențe care au drept scop exemplificarea nuanțată a lăcomiei, laolaltă cu satirizarea și îndreptarea viciului respectiv. Astfel, remarcăm:

proverbe care gravitează în jurul subiectului: *Măsură la toate ca o cumpănă dreaptă, iar peste măsură la toate atârână.* (Zanne IX, 1695); proverbe care gravitează în jurul predicatului: *Ce intră în gura lacomului, ca ceea ce intră în gura lupului, anevoie iese.* (Zanne IX, 1502); parimii în care complementul formează nucleul celor două părți ale proverbului: *Averea scumpului, când în pământ se îngroapă, ca soarele când sub pământ se vâără, la nimeni nu mai luminează.* (Zanne IX, 3011).

Tot pe baza simetriei, proverbele pot fi asociative sau opoziționale. Din prima categorie, exemplificăm: *Omul și pofta ca iadul nesățioase.* (Zanne IX, 355); *Mănâncă azi un bou, mâine ai mânca doi.* (Zanne X, 10004); *Și lupul sătul și mielul întreg nu se poate.* (Zanne I, 1992). Proverbe cu structură opozițională: *Eu i-am dat mălaiul, el mi-a îmbucat mâna.* (Zanne X, 9995); *Asudă mâncând și îngheață lucrând.* (Zanne 10011), *Unii pe mare, alții pe uscat, toți aleargă după avere, fără saț îndestulat, pentru o puțină vreme.* (Zanne VIII, 43).

CONCLUZII

Din cercetarea structurii stilistice a unui corpus selectiv de proverbe care vizează lăcomia, putem constata că starea afectivă și fantezia creatorului anonim provin dintr-o realitate extralingvistică. Limbajul proverbelor ocupă un loc intermediar între limbajul comun și cel artistic.

În ceea ce privește gradul de generalitate a sensurilor cuvintelor actualizate în proverbe, distingem trei etape: sensul denotativ, sensul conotativ și cel referențial; acesta din urmă este determinat de raportarea termenilor la realitatea concretă, în cazul nostru lăcomia ca viciu, ca tară umană. Remarcăm faptul că generalul se exprimă direct prin particular, nu doar sensul unui cuvânt, ci chiar al întregii parimii fiind, concomitent, atât denotativ, cât și conotativ.

În concluzie, proverbele pot fi considerate mesaje literare foarte scurte, a căror mare densitate în procedee stilistice (comparație, metaforă, repetiție, enumerație etc.) compensează scurtimea acestora.

BIBLIOGRAPHY

Bidu-Vrănceanu, Angela, Călărașu, Cristina, Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana, Mancaș, Mihaela, Pană Dindelegan, Gabriela, *Dicționar de științe ale limbii*, București, Editura Nemira, 2001.

***, *Cartea înțelepciunii populare*, ediție îngrijită, prefață și bibliografie de Ion Dodu Bălan, București, Editura Minerva, 1974.

Coteanu, Ion, *Stilistica funcțională a limbii române: Stil, stilistică, limbaj*, București, Editura Academiei, 1973.

De Mauro, Tullio, *Introducere în semantică*, București, Editura științifică și enciclopedică, 1978.

Gheorghe, Gabriel, *Proverbele românești și proverbele lumii romanice*, București, Editura Albatros, 1986.

Gorovei, Artur, *Literatură populară*, București, Editura Minerva, 1976.

Hințescu, I.C., *Proverbele românilor*, Timișoara, Editura Facla, 1985.

Muntean, George, *Proverbe românești*, București, Editura pentru literatură, 1967.

Negreanu, Constantin, *Structura proverbelor românești*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1983.

Pană Dindelegan, Gabriela (coord.), *Dicționar de interpretări gramaticale. Cuvinte mici, dificultăți mari*, București, Editura Univers Enciclopedic Gold, 2020.

Pop, Mihai, Ruxăndoiu, Pavel, *Folclor literar românesc*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1978.

***, *Studii de folclor și literatură*, București, Editura pentru literatură, 1967.

Tabarcea, Cezar, *Poetica proverbului*, București, Editura Minerva, 1982.

Von Humboldt, Wilhelm, *Despre diversitatea structurală a limbilor și influența ei asupra dezvoltării spirituale a umanității*, versiune românească, introducere, notă asupra traducerii, tabel cronologic, bibliografie și indici de Eugen Munteanu, București, Editura Humanitas, 2008.

THE PREFIX NE- IN PRINCIPLES OF ESTHETICS BY G. CĂLINESCU

Loredana-Georgiana Popescu (Tomescu)

PhD Student, University of Craiova

Abstract: Since the Romanian language is in a continuous process of evolution and that includes its vocabulary, the means of word formation arouse a special interest. They include both borrowings and the internal means which make use of the already existing linguistic inventory. Our analysis will point out both the characteristics of Romanian prefixes and their classification. The focus will be on the derivatives containing the prefix ne-, the corpus being represented by G. Călinescu's Principles of Esthetics.

Keywords: prefix, analysis, derivative, negation, opposed.

Îmbogățirea vocabularului prezintă un interes deosebit în lingvistica românească, formarea cuvintelor fiind un procedeu principal în acest sens.

Vocabularul limbii române se îmbogățește permanent atât prin împrumuturi din alte limbi, cât și prin formarea, pe teren intern, de noi cuvinte, de la cuvintele deja existente în limbă.

În *DȘL*, formarea cuvintelor este un proces definit drept *ansamblu de procedee (sufixare, prefixare, compunere, conversiune, derivare regresivă) care permit formarea de unități lexicale noi într-o limbă plecând de la anumite rădăcini*.¹

În ceea ce privește îmbogățirea vocabularului, se cunoaște faptul că pentru formarea cuvintelor stă la bază o necesitate. De asemenea, fiecare cuvânt este strâns legat de familia sa lexicală. În română, cuvintele se atrag unele pe celelalte prin asociere, lista familiilor de cuvinte fiind foarte bogată.

Derivarea este *principalul procedeu de formare a cuvintelor în limba română ca și în celelalte limbi romanice*.² Ea poate fi afixală (progresivă), parasintetică, regresivă și imediată. Derivarea afixală cuprinde cuvinte formate cu prefixe sau sufixe.

Prefixele sunt afixe care se deosebesc de sufixe prin poziția pe care o au în formațiile create, înaintea cuvântului de bază, a rădăcinii.

Clasificarea prefixelor

După structura morfologică, prefixele pot fi: simple, cand nu pot fi analizate în unități mai mici, sau complexe, cand *structura lor permite identificarea unor unități mai mici, dar întregul complex funcționează ca un element unic de derivare*.³

¹ DȘL, 1997.

² ELR, p.170.

³ FCLR, vol II, p.7.

La rândul lor, prefixele complexe sunt: *compuse* (când rezultă din combinarea a două prefixe simple, analizabile ca un element unic de derivare) și *dezvoltate* (când rezultă din combinarea unui prefix simplu cu un element neprefixal).

În *Formarea cuvintelor*⁴, sunt considerate prefixe simple: *a-, a-, ab-, an-, ana-, ante-, anti-, antre-, apo-, arhi-, cata-, circum-, cis-, co-, con-, contra-, cu-, de-, de-, des-, dia-, dis-, do-, ecto-, en-, endo-, ento-, epi-, ex-, exo-, extra-, hiper-, hipot-, in-, in-, infra-, inter-, intro-, iz-, în-, între-, întru-, juxta-, me-, meta-, nă-, ne-, non-, o-, ob-, par-, para-, pen-, per-, peri-, po-, pod-, poi-, post-, pre-, prea-, pro-, pro-, ră-, răș-, re-, retro-, s-, se-, sin-, spre-, stră-, sub-, super-, supra-, sur, tă-, tra-, trans-, tră-, tre-, ultra-, vă-, văz-, ză-*. De asemenea, există prefixe compuse: *apar < a + par, metem/meten < meta + em/en, ra < re + a, ram/ran < re + am/an, rim/rin < re + im/in, sco < s + co, sper < s + per* dar și dezvoltate: *destr < des + (în)tr, pres < pre + (ră)s, zăs < ză + (ră)s*.

Din punct de vedere morfologic, derivatele prefixale pot fi: substantive (*strănepot*), adjective (*incorect*), verbe (*reveni*), adverbe, pronume, numerale.

Prefixele se pot atașa la mai multe părți de vorbire: prefixele *ante-, in-* la verbe, substantive, adjective (*antedata, antebraț, antenușial*), *hiper-, peri-* la substantive și adjective, (*hiperurbanism, hipersensibil*), *ne-* la adjective, substantive, verbe, adverbe, pronume, conjuncții (*neclar, nesomn, neclinti, nelesne, nealtul, necum*). Există însă și prefixe care se atașează la câte o singură parte de vorbire: *poi-* la adverbe (*poimăine*), *cu-* la verbe (*cuprinde*).

Din punctul de vedere al originii și al vechimii prefixelor din limba română, există prefixe vechi și prefixe neologice. Prefixele vechi sunt moștenite din latină (*in-, des-, stră-*) sau împrumutate din slavă (*ne-, răș-*), iar prefixele neologice au intrat în limba română în același timp cu împrumuturile din franceză (*a-, ante-, anti-, con-, contra-, extra-, hiper-, inter-, super, trans-*).

Sistemul prefixal românesc este construit în mare parte din împrumuturi, mai puțin din prefixe moștenite.

Din punct de vedere semantic, prefixele pot fi: polisemantice (cele mai multe): *ab-, apo, de-, des-, extra-, în-, ne-, pre-, răș-, stră-, ză-* sau monosemantice: *ante, anti-, cata-, infra-, po, poi-, vaz-*.

Prefixul *ne* poate fi identificat cu ușurință și în operele critice ale lui G. Călinescu. Partea aplicativă a acestei lucrări are la bază opera *Principii de estetică* a lui G. Călinescu. Analiza propusă urmărește cuvintele derivate formate cu prefixul *ne*.

Prefixul care adaugă cuvintelor simple un sens negativ sau privativ este *ne-* (*sl.*). Îi corespunde lui *in-* romanic și se atașează la aproape toate categoriile de cuvinte, inclusiv la neologisme.

Prefixul are următoarele valori:

1. Opoziția: *neadevărat*.
2. Lipsa: *neplăcere*.
3. Inferioritatea calitativă: *neminte*.

Este un prefix productiv în toate epocile de dezvoltare a limbii române, stand ca exemplu următoarele derivate: *neacoperit*, „...papi ca Leon arătau o simpatie *neacoperită* pentru păgânătate.” (p.245); *nealterat*, „...este realitatea cea adevărată, *nealterată* de convenția practică a logicei...” (p.36); *nearbitraritate*, „...contemporaneitate ...constituie obiectivitatea criticii adică *nearbitraritate*.” (p.200); *neapărat*, „...să ceară *neapărat* constituirea unei științe nouă?” (p.10); *neconsiderând*, „Adesea profanul face o gravă eroare *neconsiderând* poezie decât ceea ce e formulat în

⁴ FCLR, vol II, p.7 -8.

succesiuni de cuvinte inteligibile.” (p.25); *necontigent*, „Barochismul față de Renaștere a însemnat pătrunderea realismului în plastic și înlăturarea primejdiei frumosului *necontingent*.” (p.207); *neexercitat*, „...exemple potrivite celor *neexercitați* de speculațiune.” (p.48); *neexistând*, „...*neexistând* progress esthetic în umanitate...” (p.75); *neîndreptățire*, „...dovedește ...*neîndreptățirea* definițiunii.” (p.11); *neintervenționist*, „El e un *neintervenționist*, respingea izolarea elementelor din complexul lor natural.” (p.236); *neinteligentă*, „Este deci un semn de grabă și de *neinteligentă* artistică...” (p.27), *neîntemeiat*, „...teama unor oameni străini de problemele artei este *neîntemeiată*.” (p.17); *neînțelese*, „Poetul adunând în locul semnelor *neînțelese* din el sau din văzduh...” (p.15); *neînțelegând*, „Adesea, *neînțelegând* spiritual basmului, povestitorul eludează unele momente...” (p.332), *neliterară*, „Când ideea este luată dintr-o lucrare *neliterară* ... atunci putem vorbi ... de material.” (p.96); *nemijlocit*, „...rupând pânza schemelor, a ideilor, el se cufundă în univers *nemijlocit*...” (p.45); *nemișcător*, „...în miezul lucrurilor e ceva *nemișcător*.” (p.158); *nemuritoare*, „Omul are două nature, una caducă, trupul, și alta *nemuritoare*, sufletul...” (p.13); *nemuțumit*, „Recitind astăzi pe Leopardi, rămânem uneori *nemuțumiți* de lamentele sale ce amintesc prea de aproape pe om.” (p.197); *neobișnuit*, „...tinerii care vor citi aceste pagini pot fi *neobișnuiți* cu dialectica strânsă...” (p.3); *neobservat*, „Moartea lui a trecut *neobservată* ...” (p.29); *neprevăzut*, „În poeziile lui Tristan Tzara este o organizațiune fragmentară întâmplătoare, redusă la asociațiuni *neprevăzute*.” (p.21), „...ne depărtăm și de foloasele asocierii *neprevăzute*, semnificative.” (p.22), „...fiindcă ei pot realiza raporturi *neprevăzute* de la care poate rezulta un sens.” (p.28); *neprevenit*, „... care avea o înaltă conștiință artistică pentru ceea ce unui *neprevenit* i-ar fi prilej de răs.” (p.29); *neputință*, „...sântem în *neputința* de a determina obiectul însuși al Esteticei...” (p.13); *nerăbdare*, „...ce așteaptă cu *nerăbdare* telegram de la București.” (p.245); *nerentabilă*, „Unii se trag la codru din sărăcie, agricultura fiind *nerentabilă*.” (p.314); *neschimbat*, „Din sugerarea unei ordini *neschimbate* ...” (p.56); *nesocotit*, „Nici traditionalism îngust, nici modernism *nesocotit*...” (p.194); *neștiințific*, „O opera este obiectivă, științifică, alta dimpotrivă este subiectivă, *neștiințifică*.” (p.78), „... plăcerea lui solitară ... *neștiințifică* ... e decisive.” (p.205).

Din punct de vedere gramatical, pot fi:

1. Adjective: *neacoperit, nealterat, neîntemeiat, nemuțumit, nemijlocit, nemuritoare, neobișnuit.*
2. Substantiv: *nearbitraritate, neîndreptățire, neintervenționist, neinteligentă, nerăbdătoare.*
3. Verb la grunziu: *neconsiderând, neasistând.*
4. Adverb: *necum, neapărat.*
5. Pronume: *nealtul.*

Dinamica prefixării este ascendentă, inventarul prefixelor îmbogățindu-se vizibil. Ponderele prefixării în limba română este mare datorită faptului că se creează cuvinte, în permanență, cu ajutorul prefixelor.

Derivatele prefixale cel mai bine reprezentate sunt: substantive, adjective, verbe.

G. Călinescu este o personalitate enciclopedică a culturii și literaturii române. Contribuția sa a marcat procesul de modernizare a lexicului românesc.

BIBLIOGRAPHY

Călinescu, G., *Principii de estetică*, București, Editura pentru Literatură, 1968.

Groza, Liviu, *Elemente de lexicologie*, București, Editura Universității din București, 2012.

Hristea, Theodor, *Sinteze de limbă română*, București, Editura Albatros, 1984.

DȘL (*Dicționar general de științe. Științe ale limbii*), Bidu-Vrânceanu Angela, Călărașu Cristina, Ionescu Ruxăndoiu Liliana, Mancaș Mihaela, Pană Dindelegan Gabriela, Editura Științifică, București, 1997.

ELR, Academia Română, *Enciclopedia limbii române*, Institutul de Lingvistică Iorgu Iordan, București, Editura Univers Enciclopedic, 2001.

FCLR, Academia Română, *Formarea cuvintelor în limba română*, vol. I-IV, *Compunerea; Prefixe; Sufixe, derivarea verbală; Sufixe, derivarea nominală și adverbială*, București, Editura Academiei R.S.R, 1970-2015.

MDA, Academia Română, *Micul dicționar academic*, ediția a doua, Institutul de Lingvistică Iorgu Iordan, București, Editura Univers Enciclopedic, 2010.

MDN, *Marele dicționar de neologisme*, ediția a X a, Marcu, Florin, Editura Saeculum Vizual, 2008.

FAMILAR AND EXPRESSIVE TERMS IN LIVIU REBREANU'S SHORT STORIES

Mariana Matei (Buciu)

PhD Student, University of Craiova

*Abstract:*The lexical registers subordinate to oral language (popular, dialectal, familiar) are informal, non-compliant with literary norms, but corresponding to the style and artistic beliefs of the writer Liviu Rebreanu, for whom life itself is a creation-based concept. The familiar register, a diaphasic language variation, developed within the popular language (rural or urban), is characterised by expressivity, affectivity and spontaneity. Its area of use is quite narrow and comprises words which imply a (certain level of) mutually-agreed-upon intimacy among the interlocutors and, by consequence, the absence of the official relationships required by the academic style. The familiar register includes diminutives, hypocoristic terms, depreciative words, expressive words, appellatives, generic or pragmatic value terms, onomatopoeic words, augmentatives, etc and our analysis concerns some expressive words in Liviu Rebreanu's short story „Cântecul iubirii”. It is a complex analysis (lexical, semantic, contextual and stylistic), the data obtained being correlated so as to obtain a general stylistic interpretation meant to point out the role of the familiar style as an artistic orality device.

Keywords: popular language, substandard orality, familiar register, expressivity, affectivity.

1. Introducere

În context social și lingvistic real, intersecțiile celor două varietăți diamesice, oralul și scrisul, pot fi atât rezultatul unor contaminări voluntare, cât și involuntare, spontane, cu anumite determinări sociopsihologice. Într-o operă literară însă *oralitatea* se obține prin adecvarea intenționată a tuturor elementelor structurale la sugerarea limbii vorbite, cu scopul obținerii de efecte stilistice. Intenționalitatea auctorială este susținută de prezența și de forța de sugestie a unor mărci lingvistice de la toate nivelurile, acestea conturând „condiția artificială a oralității”, deoarece *oralitatea artistică* există numai prin aspectul scris al limbii, ca *mimesis* al *oralității reale*. La nivel lexical, *oralitatea* este bine reprezentată de mărci specifice care generează un anumit tip de pitoresc, orice abatere de la normele limbii literare, orice cuvânt ce presupune un conținut afectiv reprezentând fapte de *oralitate*. Dar oralitatea rezultă și din asocierile contextuale, din prezența și intersectarea inedită a mărcilor lexicale aparținând *limbajului popular, regional, familiar și argotic*. Acestea reprezintă oralitatea primară sau *substandardul*.

Sinteză reușită de tradiționalism, realism, naturalism și modernism, opera complexă a scriitorului Liviu Rebreanu (1885- 1944) este și o sinteză a aspectelor fundamentale ale vieții transfigurate artistic (*lumea satului, pământul, dragostea, moartea, războiul, timpul, metempsihoza, lumea târgului provincial sau a periferiei*), dar și a unor impresii afective personale și a unor registre lexicale diverse, ca mijloace originale de expresie. Autorul însuși sublinia importanța utilizării expresiei autentice, exacte și chiar „bolovănoase”, cu pricepere și măsură, în crearea unei opere valoroase din punct de vedere estetic și care să dea iluzia

vieții¹, pentru că Rebreanu consideră viața însăși un concept de creație. În întregul ei, opera rebreaniană este dovada clară a drumului parcurs de la materia brută la opera de artă², de la nugele tinereții la operele maturității artistice, de la *oralitatea reală* la *oralitatea artistică*.

2. Registrele lexicale ale oralității

Registrele lexicale subordonate limbajului oral sunt nonformale, neîngrijite, neconforme cu *norma literară*, dar conforme cu *norma lingvistică* și cu crezul artistic al scriitorului Liviu Rebreanu. Prin semantismul cuvintelor, prin semnificațiile contextuale generate, ele dau o notă revitalizantă și o senzație de libertate scriiturii, nuanțând discursul narativ. Apelând deseori la limbajele de factură populară pe care le-au transformat cu măiestrie în limbaj artistic viu și expresiv, scriitorii români au contribuit substanțial la dezvoltarea, consolidarea și evoluția limbii române literare. Considerăm necesară realizarea unei distincții între termenii *popular*, *regional* și *familiar*, aceasta constând în aria lor de utilizare. *Registrul popular* cuprinde fapte lingvistice generale ca zonă geografică de utilizare, cuvinte răspândite pe tot teritoriul unei limbi, care se abat și se opun normelor *limbii literare* în vigoare, după cum consideră și Magdalena Vulpe (*Opera lingvistică. (I) Dialectal, popular, vorbit*, 2004)³. Variantă diatopică⁴ a limbii române, *registrul regional* se concretizează în *graiurile* sau *subdialectele* limbii române. În ceea ce privește *registrul familiar* acesta este și mai restrâns, fiind reprezentat de unități lexicale specifice universului familiar, intim, fie că e vorba de mediul rural, fie de cel citadin. Toate acestea sunt specifice exprimării orale, sunt refuzate de limba cultă, dar sunt percepute în opera literară ca surse ale *oralității*. Ele nu conțin în sine o marcă stilistică, ci sunt doar purtătoare virtuale ale unor valori stilistice, necesare creării atmosferei autentice în creația de factură realistă.

3. Registrul familiar

Exprimarea *familiară* se subordonează fie limbajului popular, fie limbii literare. Obiectul analizei noastre îl reprezintă *registrul familiar* subordonat limbajului popular și exprimării orale. În literatura de specialitate, noțiunea „familiar” se referă la cuvântul sau registrul a cărui utilizare presupune un anumit grad de intimitate între interlocutori și un refuz al relațiilor protocolare impuse de limba academică, stabilit de comun acord⁵. Potrivit *ELR*, caracteristicile *registrului familiar* (sau *colocvial*⁶) sunt maniera directă și fără pretenții, spontană, în care se realizează comunicarea, mai importantă decât comunicarea în sine⁷, relativa sărăcie a lexicului, utilizarea cuvintelor din fondul principal lexical și a cuvintelor polisemantice. Important în studiul *limbajului familiar* este și contextul, pentru că ies la

¹ Din *Jurnalul* scriitorului, vol I, publicat prin îngrijirea fiicei sale, Puia-Florica Rebreanu, 1984: 368-369: „Când ai reușit să creezi în cuvinte câteva clipe de viață adevărată, ai realizat o operă mai valoroasă decât toate frazele frumoase din lume. Precum nașterea, iubirea și moartea alcătuiesc enigmele cele mai legate de viața omenească, tot ele preocupă mai mult și pe scriitorul care încearcă să creeze viață [...]. Durabilitatea ei atârână numai de cantitatea de viață veritabilă ce o cuprinde [...] Dealtfel cred că e mult mai ușor a scrie frumos decât a exprima exact. Poate că nu e o simplă întâmplare că toți creatorii mari de viață s-au străduit să scrie bine și au neglijat floricelele stilistice după care se prăpădeau contemporanii. Precum iarăși nu trebuie uitat că tocmai stilul e mai trecător într-o operă de artă”. [...] „Temelia creației rămâne negreșit expresia, nu însă ca scop, ci ca mijloc. De dragul unei fraze strălucite sau al unei noi împerechieri de cuvinte, nu vom sacrifica niciodată o intenție. Prefer să fie expresia bolovănoasă și să spun într-adevăr ce vreau, decât să fiu șlefuit și neprecis. Strălucirile stilistice, cel puțin în opere de creație, se fac întotdeauna în detrimentul preciziei și al mișcării de viață. De altfel cred că e mult mai ușor a scrie „frumos” decât a scrie exact”.

² Săndulescu, 1976: 164.

³ Magdalena Vulpe, 2004: 61.

⁴ Coșeriu, 1995: 38.

⁵ Vezi Jean Dubois, *Dictionnaire de linguistique*, 1973, (*familier*), apud Cristina Florescu, www.philippide.ro/Identitatea%20limbii%202002/12_Florescu.pdf, accesat 4.09.2020, p. 125.

⁶ *ELR*, 2001: 103.

⁷ Idem, *ibidem*.

iveală moduri distincte de a fi și o gamă largă de relații interumane, familiale și familiare, de larg interes din punct de vedere pragmatic, sociolingvistic și, mai ales, etnolingvistic.

Despre *registru familial*, variantă diafasică a limbii, Dumitru Irimia (*Structura stilistică a limbii române contemporane*, 1986) spunea că se dezvoltă în interiorul limbajului popular utilizat în mediul rural sau în împletire cu limbajul din mediul citadin. El prezintă atât trăsături generale desprinse din procedeele stilistice caracteristice limbajului popular, cât și trăsături specifice proprii caracterului firesc, lipsit de convenționalitate al relațiilor lingvistice. Identitatea *registruului familial* este dată de categoria semnelor lingvistice cu mărci implicite. Aceste semne însă dezvoltă contextual și mărci explicite, în relație cu factorul subiectiv al mesajului⁸. Așadar, trăsăturile distinctive ale *registruului familial* sunt expresivitatea, afectivitatea, spontaneitatea și libertatea de expresie. Și lingvistul german Klaus Bochmann (*Limba română: istorie, variante, conflicte. O privire din afară*, 2004) susține faptul că *registru familial* aparține *substandardului* și că nu are granițe sociale foarte bine definite. Este mai frecvent în zonele inferioare ale stratificării sociale și se caracterizează prin lejeritate și virtuți expresive mai rare⁹.

Registru familial din nuvelele lui Rebreanu (adevărate exerciții stilistice pentru capodoperele romanești ulterioare) cuprinde *cuvinte specifice universului domestic, cunoscut, rural sau citadin periferic*¹⁰, pe care le clasificăm în: *diminutive, augmentative* (care în timp și-au pierdut funcția semantică obiectivă doar pentru a desemna stări afective și atitudini), *hipocoristice, cuvinte depreciative, cuvinte expresive, apelative, cuvinte cu sens generic pragmaticizat, cuvinte de formație onomatopeică, cuvinte argotice*. Unii lingviști nu includ însă argoticele în categoria *registruului familial*, pentru că acestea presupun ideea de încifrare, pe când *limbajul familial* cuprinde cuvinte cu sensuri cunoscute, uzuale, banale chiar¹¹. În *registru familial* se pot înscrie, de asemenea, și prelungirile de sunete sau neglijarea părții finale a unor cuvinte.

Toate categoriile de cuvinte aparținând *registruului familial* sunt percepute ca surse autentice de *oralitate literară*, dar atenția noastră se îndreaptă spre *cuvintele familiare expresive*. Au fost supuse astfel analizei lexicale (indicându-se etimologia, modul de formare), precum și analizei semantice, contextuale și stilistice, clase lexico – gramaticale de *cuvinte familiare expresive*, substantive și adjective, din nuvela *Cântecul iubirii* de Liviu Rebreanu, prima nuvelă scrisă de autor la sosirea în vechiul regat (1909), care asemenea și altor opere a cunoscut numeroase variante, în dorința de cizelare și de perfecționare a expresiei artistice. Substantivele cu virtuți expresive care ne-au atras atenția sunt utilizate hipocoristic, sugestiile de afectivitate fiind evidente, mai ales, la nivelul derivatelor diminutive *ceaunaș, ferestruie, mustăcioară și odăiță*. Polisemia devine sursă a expresivității. Focul din vatră, din prezentul *odăiței* modeste, trezește „focul” interior, în sufletul bătrânului, devenind pretextul rememorării unor amintiri dulci-amare din trecut, al unor întâmplări trăite în „focul” războiului, dar și în „focul” tinereții, când, deși nu-i mijise încă *mustăcioara*, i se revelase brutal dimensiunea tragică a vieții. Potrivit dicționarului (MDA, 83), diminutivul *mustăcioară* < *mustață* + suf. „-ioară” (creație internă): „Plecai tânăr de acasă, fără urmă de mustăcioară pe sub nas” (*Cântecul iubirii*, N. II, p. 6). Paralelismul prezent – trecut, relația dintre timpul narării (al existenței familiei țărănești) și timpul narat (al

⁸ Irimia, 1986: 83.

⁹ Bochmann, 2004: 151-152.

¹⁰ Irimia, 1986: 85. Prin mutații semantice de tip metaforic au devenit sugestii ale anumitor atitudini ale subiectului vorbitor față de „obiectul” comunicării, de la afecțiune, apropiere și apreciere la dispreț, ironie și respingere.

¹¹ Cristina Florescu, www.philippide.ro/Identitatea%20limbii%202002/12_Florescu.pdf, accesat 4.09.2020, p. 128. Caracterul expresiv nu justifică includerea argoului în stilul familiar...Limbajul argotic reprezintă pentru cei care-l utilizează efectiv un limbaj a cărui funcție caracteristică este de încifrare, funcție incompatibilă cu limbajul familiar, care presupune cuvinte și sensuri cunoscute.

poveștii tragice de iubire evocate) se realizează inițial prin similitudinea portretelor celor două „fetișcane”. Imaginea propriei fiice, Ileana, numită metaforic „bobocel înrouat” aduce, din negura amintirilor, în lumina ochiului lăuntric al moșneagului, o altă imagine, din trecutul îndepărtat, a unei alte „fetișcane”, la fel de frumoase, pe nume Minodora, îndrăgită de toți camarazii. Ochii fetelor aveau culoarea cerului celui mai senin, sugerând inocență și gingășie: „doi ochi albaștri cum e cerul când e mai limpede” (*Cântecul iubirii, N. II*, p. 6). Este evidentă expresivitatea derivatului augmentativ *fetișcană* în sugerarea unei anumite vârste a trezirii primilor fiori ai dragostei, dar și lipsa de experiență a vieții; *fetișcană* < *fată* + suf., -ișcană” (MDA, 898): „În fața lui, Ileana, o fetișcană ca un bobocel înrouat, răsuțește repede-repede firul subțirel de in” (*Cântecul iubirii, N. II*, p. 5) și „Uite...era o fetișcană, ia, așa ca tine” (*Cântecul iubirii, N. II*, p. 6).

Imaginile artistice create sugerează atât situația materială, precară a personajelor, cât și anume nostalgii sau stări sufletești, îndelung refulate în sufletele mult prea încercate și condamnate la suferință, dar care odată stărnite de „o lumină”, de „o umbră” sau de o amintire defulează în... poveste. Sugestivitatea diminutivelor *ceaunaș*, *ferestruie* și *odăiță* este evidentă în acest sens: *ceaunaș* < *ceaun* + suf. „-aș” (de origine maghiară), iar *ceaun* < tc. *ça(b)un* (MDA, 352): „În vatră flăcările roșcate pâlâie domol, se preling ca niște limbi de șarpe în jurul ceaunașului funinginit” (*Cântecul iubirii, N. II*, p. 5); *ferestruie* < *ferestra* + suf. „-uie”, folosit hipocoristic, are sensul „ferestruică” (MDA, 894) și sugerează aura de mister a poveștii tragice de iubire din trecut, rememorată cu atâta duioșie, dar și cu durere, de bărbatul ajuns la vârsta senectuții: „Ferestruia se deschise lin” (*Cântecul iubirii, N. II*, p. 8); *odăiță* < *odaie* + suf. „-iță” (de origine slavă) și este sinonim cu *cămăruță* (MDA, 195); *odaie* are etimologie multiplă, < tc. *oda*, bg. *одая* „cameră”: „Lumina ruginie pătrunde în casă din ce în ce mai cernită, umplând odăița cu umbre deșirate” (*Cântecul iubirii, N. II*, p. 5).

Unora dintre aceste substantive le sunt atribuite caracteristici care le definesc apartenența la universul fărânesc evocat, marcat de lipsuri, sărăcie și tristețe. Sugestiv în acest sens este adjectivul din sintagma „ceaunașul funinginit”; *funinginit* < *funingine* + suf. „-it”, variantă a lui *funinginat* < *funingine* + suf. „-at” (MDA, 954); *funinginit* nu este înregistrat în dicționar; sensul său este „de culoarea funinginii, negru”: „se preling ca niște limbi de șarpe în jurul ceaunașului funinginit”. (*Cântecul iubirii, N. II*, p. 5); motivul șarpelui anticipă, de asemenea, povestea de iubire, marcată de tragism.

Personajele lui Rebreanu au cute adânci pe suflet și rareori sunt capabile să verbalizeze duioșia pentru cei dragi sau admirația discretă pentru rara frumusețe din jur. Deși stilul lui Rebreanu a fost catalogat unul cenușiu și sobru, întâlnim totuși figuri de stil familiare precum epitetul, comparația, personificarea și, mai rar, metafora. Adjectivele, nume de culori, au valoare stilistică de epitete cromatice, iar comparațiile se realizează dinspre inanimat spre animat sau invers, într-o manieră familiară, firească. Metaforele sunt constant explicite. În ceea ce privește frecvența utilizării epitetului cromatic, aceasta se explică prin faptul că, în ciuda feluritelor provocări ale vieții, există o dorință ancestrală a oamenilor de a-și „colora” viața, preferând o culoare sau alta, nuanțe concentrate sau pale, în funcție de starea lor de spirit, după cum și culoarea poate determina, la rândul său, numai anumite stări de spirit. Astfel o culoare poate fi și determinată, și determinantă psihologic. Am analizat adjectivele nu în ordine alfabetică, ci în funcție de ordinea planurilor temporale în care apar, de ritmul interior al construcției narative, caracterizată și prin simetria formală dintre incipit și final. Expresivitatea acestor cuvinte familiare declanșează sau potențează relații dicotomice antitetice de tipul: timp obiectiv – timp subiectiv, viață – moarte, trecut – prezent, tinerețe – senectute, pasiune – detașare. Adjectivele *cernită*, *funinginit*, *roșcate* au legătură cu prezentul și cu realitatea obiectivă, ai cărei protagoniști sunt moșneagul și fiica sa, Ileana. Lumina „ruginie” și difuză a amurgului, ce se instalează progresiv în odaie, desenând „umbre

deșirate” ciudate, trezește în sufletul personajului masculin nostalgia, dorința de a evada din timpul obiectiv, din universul domestic anost, iar imaginea „flăcărilor roșcate” deschid parcă porțile trecutului încărcat de feluritele amintiri ale tinereții și ca o scânteie a inspirației îl predispun pe bătrân la poveste, o poveste despre tinerețea efemeră cu iubirile ei neîmplinite și tragice, dar frumoasă tocmai pentru că se numește tinerețe. Iar Minodora este simbolul însuși al acestei frumuseți.

Adjectivul, format prin conversiune din verb la participiu, *cernită* („înnegrită”) < *cerni* + suf. „-it”, iar *cerni* < vsl *чръзнути*, cu sensul „a vopsi în negru, a înnegri” (MDA, 365): „Lumina ruginie [a amurgului] pătrunde în casă din ce în ce mai *cernită*, umplând odăița cu umbre deșirate” (*Cântecul iubirii, N. II*, p. 5); *ruginiu* < *rugină* + suf. „-iu”, sensul „de culoarea ruginii, brun-roșcat” (MDA, 734): „Lumina *ruginie* [a amurgului] pătrunde în casă” (*Cântecul iubirii, N. II*, p. 5); se observă efectul psihologic al culorii; adjectivul *roșcat* < *roșcă* + suf. „-at” și are sensul „cu reflexe roșietice” (MDA, 726); *roșcă* < *roșu* + suf. „-că” și are sensul „persoană cu părul roșu sau nume dat animalelor cu părul roșcat” (MDA, 727); în text are sensul „roșietice”: „În vatră flăcărilor *roșcate* pâlpâie domol, se preling ca niște limbi de șarpe” (*Cântecul iubirii, N. II*, p. 5);

Alte adjective precum *galben* și *negru*, care apar în contexte familiare construite pe baza unor comparații și personificări comune, sunt proprii trecutului și sugerează iminența morții: *galben*, moștenit din lat. *galbinus* are sensul „de culoarea aurului, a lămâii” (MDA, 961), în text sugerează paloarea morții: „Numai dintr-o parte pătrundea prin beznă un firicel de lumină galbenă ca fața unui mort” (*Cântecul iubirii, N. II*, p. 7); *negru*, moștenit din lat. *niger*, -*gra*, -*grum*, are sensul „care nu reflectă lumina”, „de culoarea funinginii, a cărbunelui, a penelor corbului” (MDA, 127): „prin văzduh cetele *negre* de nouri se vrăjmășeau” (*Cântecul iubirii, N. II*, p. 7). Imaginea artistică este simbolică și sugerează finalitatea rivalității din iubire care culminează cu moartea. Derivatul *roșiatică* (*roșu* + suf. „-atică”) sugerează ultimele pâlpâiri de lumină, dar și ultimele pâlpâiri ale vieții: „Din ferestrele mici, scofâlcite, izvorau și acum două fuiorașe de lumină *rosiatică*” (*Cântecul iubirii, N. II*, p. 10).

O altă serie de adjective, *albastru*, *rumen* și *trandafiriu*, prin prospețimea și luminozitatea incluse, sugerează ieșirea din timpul tulburător al amintirii și revenirea la realitatea obiectivă. Lumina focului din incipit reapare în finalul nuvelei, sugerând simetria unui ciclu existențial: *rumen*, provine din slava veche, *роумянь*, are sensul „care bate în roșu, cu fața îmbujorată” (MDA, 736): „Iar în ochii ei albaștri, la lumina *rumenă* a focului din vatră, izvorăște un bob de mărgăritar” (*Cântecul iubirii, N. II*, p. 11). „Ochii albaștri” și „trandafiriul” obrazilor fetei sugerează, evident, triumful vieții asupra morții. Adjectivul *albastru* este moștenit din lat. * *albaster*, -*tra*, -*trum* și are sensul „care are culoarea cerului senin, a cincea culoare din spectrul solar” (MDA, 34): „Iar în ochii ei albaștri [...] izvorăște un bob de mărgăritar” (*Cântecul iubirii, N. II*, p. 11); remarcăm în text metafora „bob de mărgăritar” pentru lacrima pe care prezentul (Ileana) o lasă să cadă, din compasiune, pentru trecutul marcat de tragismul iubirii (Minodora); *trandafiriu* < *trandafir* + suf. „-iu”/„-e”, are sensul „de culoare roz”, iar *trandafir* este de origine neogreacă (MDA, 1253): „Se uită galeș, pe sub gene, la Ileana pe care lumina *trandafirie* a flăcărilor o învăluie într-o haină scumpă din povești” (*Cântecul iubirii, N. II*, p. 5). De fapt, în ciuda trecerii și a morții, Minodora va continua să trăiască atât în memoria afectivă a bătrânului, cât și în ființa Ilenei.

În altă ordine de idei, în contextele ce urmează se observă prezența unor cuvinte și sintagme cu sens conotativ, care apar în cadrul unor comparații sau metafore construite tot într-o manieră familiară, sinonime fiind cu unele nume de culori. Astfel sintagmei conotative „bătută de brumă”, referitoare la barba moșneagului, îi corespunde adjectivul „brumărie”, adică „albă”, cu valoare de epitet metaforic, ce desemnează vârsta înaintată a personajului;

substantivul *brumă*¹², care stă la baza formării respectivei locuțiuni adjectivale, < lat. *bruma* (MDA, 249): „Barba bătută de brumă a moșneagului tremură o clipă” (*Cântecul iubirii, N. II*, p. 5). Dacă în mod obișnuit *albul* sugerează viața, iar *negrul* moartea, prin intermediul unor comparații uzuale, simbolistica celor două culori este inversată: sintagma *de cărbune*, adică *negrul* ochilor, sugerează viața, iar sintagma, *de marmură*, adică *albul* total al ochilor, sugerează moartea. Potrivit dicționarului, *cărbune* este moștenit din lat. *carbo, carbonis* (MDA, 330), iar *marmură* este moștenit din lat. *marmor, -oris* (MDA, 1436): „Iar ochii cei de cărbune, ieșiți din orbite, luceau ca două globuri de marmură” (*Cântecul iubirii, N. II*, p. 11). Deși comparația gurii tinerei cu o *cireașă* se referă la mărime, în planul sugestiei, trimiterea vizează și un aspect de culoare, pentru care dicționarele prevăd adjectivul *cireșie*¹³ (MDA, 414); iar despre substantivul *cireașă* aflăm că este moștenit din lat. *ceresia* (MDA, 413): „Uite...era fetișcană, ia, așa ca tine. O guriță cât o cireașă coaptă...” (*Cântecul iubirii, N. II*, p. 6); este prezentă și metafora la nivelul construcției familiare expresive „haină de jale”; *jale* < slv жалъ „dor mare, durere adâncă, tristețe” (MDA, 1274), care contextual, are sensul de „doliu”: „Noaptea se revărsase domol, pe nesimțite, și învăluise pământul în haină de jale”. (*Cântecul iubirii, N. II*, p. 11).

4. Concluzii

Între *cuvintele familiare expresive* analizate, se remarcă predominanța adjectivului *roșu*, în cele cinci variante ale sale, cu aproximări în plus sau în minus, *ruginiu*, *roșcat*, *roșiatic*, *rumen* și *trandafiriu*, mai concentrate sau mai deschise, ca simbol al iubirii eterne, dincolo de viață și de moarte, dincolo de timp. De fapt, observăm că întreaga gamă de substantive și adjective analizate (de origine latină, slavă sau greacă) reprezintă un simbolic *fîr roșu* al nuvelei, care structurează discursul narativ, care marchează punctele esențiale ale poveștii evocate și care orchestrează tema, motivele și tehnicile narative utilizate (amintirea, analogia, evocarea), într-un „cântec” tulburător despre iubire, despre viață și despre moarte.

Potrivit etnolingviștilor, studiind registrul familiar, studiem de fapt limba în contextul familiar, restrâns social, în care ea este utilizată. În cazul nuvelisticii al lui Rebreanu, contextul social este dat, așadar, de comunitatea simplă a satului, a familiei țărănești, o comunitate mai puțin evoluată din punct de vedere cultural și cu un profil lingvistic comunicațional marcat de *oralitate*. Scurte la vorbă, „comunitățile” lui Rebreanu se caracterizează printr-un repertoriu distinct de evenimente verbale, cuvintele familiare utilizate semănând exact cu cei care le folosesc, cuvinte aparent incolor și lipsite de vreo importanță, dar fremătânde, melancolice și neliniștite în profunzimile lor.

Registrul familiar reprezintă un decupaj viu din realitatea lumii țărănești evocate, cu caracteristici aparte, relevante pentru viața materială și sufletească a unor personaje aflate mai mult în dizarmonie cu sine și cu lumea, decât în armonie. Limbajul, cultura și modul social de a fi al personajelor lui Rebreanu sunt realități interconectate și izomorfe. Considerăm că inserția *registrului familiar* în textul rebrenian are ca scop relevarea unor atitudini și concepții de viață, având, așadar, funcție referențial – expresivă. Pe lângă rolul lor bine definit în conturarea *oralității artistice, cuvintele familiare expresive* constituie o permanentă sursă de îmbogățire a limbii române literare.

Sigle:

ELR = Academia Română, *Enciclopedia limbii române*, coordonator Marius Sala, București,

Editura Univers Enciclopedic, 2001.

MDA = Academia Română, *Micul dicționar academic*, coordonator Marius Sala,

¹² Expresia familiară *bătut de brumă* are și sensul „holtei bătrân” (MDA, 249).

¹³ Adjectivul *cireșie* este utilizat și de Rebreanu, dar într-o altă nuvelă: „O trâmbă de lumină cireșie se zvârcolea și se întetea” (*Proștii, N. II*, p. 20).

București,

Editura Univers Enciclopedic, 2010.

N. II = Rebreanu, Liviu, *Nuvele II*, Text ales și stabilit, note, comentarii și variante de Nicolae Gheran

și Nicolae Liu, București, Editura pentru Literatură, 1968.

Abrevieri:

bg. = bulgară

lat. = latină

p. = pagina

slv = slavonă

suf. = sufix

tc. = turcă

vsl. = vechea slavă

BIBLIOGRAPHY

Academia Română, *Enciclopedia limbii române*, coordonator Marius Sala, București, Editura Univers Enciclopedic, 2001.

Academia Română, *Micul dicționar academic*, coordonator Marius Sala, București, Editura Univers Enciclopedic, 2010.

Bochmann, Klaus, *Limba română: istorie, variante, conflicte. O privire din afară*, Chișinău, Editura Cartdidact, 2004.

Coșeriu, Eugeniu, *Introducere în lingvistică*, Cluj, Editura Echinoc, 1995.

Dubois, Jean, *Dictionnaire de linguistique*, Paris, edité par Librairie Larousse, 1973.

Florescu, Cristina, *Elemente lexicale ale limbajului familiar românesc în context romanic*,

www.philippide.ro/Identitatea%20limbii%202002/12_Florescu.pdf, accesat 4.09.2020.

Irimia, Dumitru, *Structura stilistică a limbii române contemporane*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1986.

Rebreanu, Liviu, *Nuvele II*, Text ales și stabilit, note, comentarii și variante de Nicolae Gheran și Nicolae Liu, București, Editura pentru Literatură, 1968.

Rebreanu, Liviu, *Jurnal, I*, Text ales și stabilit, studiu introductiv de Puia-Florica Rebreanu. Addenda, note și comentarii de Nicolae Gheran, București, Editura Minerva, 1984.

Săndulescu, Alexandru, *Introducere în opera lui Liviu Rebreanu*, București, Editura Minerva, 1976.

Vulpe, Magdalena, *Subordonarea în frază în dacoromâna vorbită*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1980.

LEXICAL MARKERS OF ORALITY IN LIVIU REBREANU'S SHORT STORIES: THE POPULAR REGISTER

Mariana Matei (Buciu)

PhD Student, University of Craiova

Abstract: Lexical elements are features indirectly associated to orality, since they are excluded from the natural diachronic process of selection which leads to the formation of literary language. The popular register is a diastratic linguistic variation which represents the typical spontaneous, direct, dynamic and economical speech of peasants, being thus opposed to urban and literary language. At the same time, it is superordinate to dialects, featuring elements generally spread geographically. In Rebreanu's view, the strong bond between the peasant and the land, made peasants' speech vividly picturesque and as fresh as life itself. The topic of the present paper is the short story „Proștii” by Liviu Rebreanu, interesting both sociolinguistically and linguistically in point of the expressivity of the popular language markers used, proofs of substandard orality at work. The popular register sustains the theme of the short story, and both its use and the synchronic contextual associations are means of obtaining information about the social categories involved in the plot. Even if popular language markers are by definition incompatible with literary norms, their use in literary works as indexes of primary orality contributes to the development of literary language

Keywords: orality, popular register, diastratic variation, substandard, expressivity

1. Introducere

La nivelul lexicului, *oralitatea* este bine reprezentată de mărci specifice care generează un anumit tip de pitoresc, fiindcă elementele lexicale sunt trăsături asociate indirect oralității, din pricina excluderii lor în procesul istoric de selecție, firesc, ce a condus la formarea limbii literare. Orice abatere de la normele limbii literare, orice lexem ce presupune o idee de afectivitate reprezintă fapte de *oralitate*. *Oralitatea substandard* sau *primară* poate rezulta însă și din asocierile contextuale, sincronice, din prezența și intersectarea insolită a elementelor *registriului popular*. Utilizând și transfigurând *limbajul popular*, scriitorii au creat un limbaj artistic viu și sugestiv, contribuind substanțial, prin scrisul și stilul lor, la consolidarea și evoluția limbii române literare.

Realismul obiectiv al operei lui Liviu Rebreanu se individualizează prin nuanța naturalistă modernă și prin viziunea psihologizantă asupra vieții, de influență dostoevskiană, într-o formulă estetică complexă, adecvată celor două mari coordonate tematice: *proza de observație socială* și *proza de analiză psihologică*, susținute la nivelul lexico – semantic al limbii și de bogăția și de expresivitatea *registriului popular*. Pentru Rebreanu, crearea vieții în opera de artă este o religie, iar contemplarea acesteia mângâie sufletul ca o rugăciune¹. În complexitatea și etapele ei, opera lui Liviu Rebreanu ilustrează procesul transformării nucleelor epice din nuvele în capodopere românești, al transformării materiei brute în operă de artă², a *limbajului popular* în *limbajul estetic*, al *oralității reale* în *oralitate literară*.

¹ Bulgăr, 1966, 210, vezi *Cred* de Liviu Rebreanu, în *Amalgam*, 1943, p. 10-13.

² Săndulescu, 1976: 164.

2. Registrul popular

Cel care a cercetat, pentru prima dată, *limbajul popular* a fost B.P. Hașdeu (*Cuvinte den bătrâni*, 1937), care afirma că graiul popular este chiar vorbirea orală, lipsită de convenții și spontană³, iar prima încercare de descriere propriu-zisă a categoriei *substandardului*, la toate nivelurile limbii, a fost realizată de lingvistul Iorgu Iordan (*Limba română actuală. O gramatică a greșelilor*, 1940).

Limbajul popular înseamnă exprimarea tipic țărănească liberă, dinamică și spontană, în opoziție cu limbajul urban mai convențional și mai aproape de limbajul cult și de limba literară. Comunicarea în limbajul de tip popular nu este însoțită de o descriere verbală a unei situații, este adaptată la situație și influențată de aceasta. Ea este directă, spontană și liberă de norma literară, orală, dramatică și economică, după cum arată lingvistul Ion Coteanu (*Caracterele generale ale limbajului popular*, 1960)⁴.

În opinia generală, vorbirea populară este, de fapt, vorbirea țăranului, după cum considera Ovid Densușianu (*Vorbirea populară din puncte de vedere nouă*, 1968)⁵. Elemente ale *substandardului*, precum cele de argou și fenomene de ordin fonetico – fonologic, morfologic, sintactic și de derivare din vorbirea afectivă, populară și familiară, sunt, în mod constant, obiectul cercetării lui Iorgu Iordan (*Stilistica limbii române*, 1975)⁶. Diferența dintre *standard* și *substandard*, vizibilă mai puțin la nivelul sintactic și mai mult la celelalte niveluri ale limbii, a fost semnalată și de cercetătoarea Magdalena Vulpe (*Subordonarea în frază în dacoromâna vorbită*, 1980)⁷. Pe de altă parte, limbajul popular reprezintă, în opinia lui Dumitru Irimia (*Structura stilistică a limbii române contemporane*, 1986), elementul de bază al variantei orale a limbii naționale și, totodată, primul nivel stilistic al acesteia⁸. El vorbește și de expresivitatea și de afectivitatea pe care *registrul popular* le conferă mesajului⁹.

Potrivit *ELR*, prin *limbaj popular* se înțelege varianta diastratică a limbii care este folosită de vorbitorii neinstruiți și care se opune limbii literare. Deși, de obicei, este atribuitul exprimării țărănești, el este utilizat și de indivizi de un anumit nivel sociocultural din pătura citadină mărginașă, a mahalalei sau a târgului provincial (mici meseriași, muncitori, comercianți, funcționari de rang inferior, oameni cu statut social modest). Limbajul popular este supraordonat graiurilor, înglobând elemente cu caracter general ca arie de răspândire, deci fără restricții teritoriale¹⁰. Prin *popular* se înțelege, *autentic, subiectiv, colorat, estetic*, ceea ce presupune o observație atentă.

Importanța *registrului popular* în construirea și dezvoltarea limbii literare a unui popor a fost subliniată tranșant și de lingvistul german Klaus Bochmann (*Limba română: istorie, variante, conflicte. O privire din afară*, 2004)¹¹, care arăta că acesta este fundamentul unei limbi, baza de la care pornesc toate variantele stilistice ale limbii și limba cultă și civilizată a poporului. Tot Klaus Bochmann susținea că în limbă există variante diferențiate social și funcțional¹² (spre deosebire de unele opinii afirmate înainte de 1989, de exemplu,

³ Vezi Hașdeu, 1937, IX, apud Bochmann, 2004:163.

⁴ Coteanu, 1960, 246- 247: „Limbajul popular reprezintă manifestarea vorbirii pe o anumită treaptă soio-culturală. Diferențele față de celelalte limbaje rezultă din calitatea materialului lingvistic utilizat, ceea ce înseamnă că în vorbirea populară vom găsi altfel de material lingvistic decât în vorbirea cultă”.

⁵ Vezi Densușianu, 1968: 413, apud Klaus Bochmann, 2004: 163.

⁶ Iordan, 1975: 31.Fenomene fonetice de factură populară: *sireac* este ironic, *sărac* neutral. Neologismele fals pronunțate din opera lui Caragiale au la bază etimologia populară (*renunerație* pentru *remunerație*). Alte exemple sunt apocopa și sincopa: (*cu*)*con*, (*cu*)*coană*, *dom*(*nul*), (*du*)*m*(*ne*)*ata* etc.

⁷ Magdalena Vulpe, 1980: 252.

⁸ Irimia, 1986: 28.

⁹ Idem, *ibidem*: 29.

¹⁰ *ELR*, 2001: 440.

¹¹ Bochmann, 2004: 131

¹² Bochmann, *ibidem*: 128.

care susțineau existența unei norme lingvistice unitare, acestea slujind, de fapt, ideologia de partid).

Este important de subliniat că, deși elementele limbajului popular, oral, se situează întotdeauna în afara *normei literare*, întrucât norma este restrictivă și exclude orice fapt de oralitate, *registru popular* prezent în operele beletristice își are rolul său în dezvoltarea limbii literare, după cum susține și Iulia Mihaela Tămaș (*Raporturile dintre limba scrisă și limba vorbită, respectiv faptul literar și cel dialectal*, 2018)¹³.

În ceea ce îl privește pe Liviu Rebreanu, acesta și-a exprimat clar opinia față de *limbajul popular* și față de creatorul său umil, țărănul român, în discursul de primire în Academia Română, (1940), intitulat *Laudă țărănului român*. El își declara în fața elitei intelectualității românești solidaritatea constantă cu sufletul celor necăjiți¹⁴. Rebreanu este convins de faptul că limba română are un farmec și o expresivitate aparte, tocmai pentru că este opera făuritorului ei original, țărănul roman, aflat în permanenta legătură cu pământul, care i-a împrumutat limbii prospețimea pitorească și ritmul viu al vieții¹⁵.

Rebreanu „a conlucrat” cu țărănul român în materie de resurse lingvistice și a dat culturii naționale un monument de limbă literară, care-i susține opera prin însăși pulsația vieții pe care o conține, prin resorturile complexe ale realității pe care o sugerează, după cum afirmau Gabriel Țepelea și Gh. Bulgăr (*Momente din evoluția limbii române literare*, 1973)¹⁶.

Deși majoritatea nuvelor lui Rebreanu, scrise în anii tinereții, ani ai căutărilor și ai debutului, au fost percepute de critica literară drept modeste ca realizare artistică (cu câteva excepții), ele au reprezentat un exercițiu lingvistic și stilistic necesar pentru scriitor, pregătind tensiunea narativă și expresia artistică autentică din romanele maturității artistice. Primele creații scrise în limba română (după ce experimentase și scrisul în limba maghiară) se caracterizează printr-un stil stângaci, scriitorul făcând eforturi să scrie corect și estetic, nu doar precis și impersonal¹⁷. Efortul creator susținut depus de scriitor de a construi fraze limpezi și complexe, în același timp, dar și de a rafina asocierile demonstrează luciditate în înțelegerea valorii estetice a prozei scrise, încă din timpul începuturilor literare (1908), de acasă din Ardeal, când se lupta cu dificultățile pe care i le ridica limba română. Multe dintre nuvele, dar și din romane au fost rescrise, reeditate și revizuite lingvistic și stilistic timp de aproape un sfert de secol. Dacă în primele volume de nuvele, cuvintele populare sunt mult mai numeroase, de la o ediție la alta a unei opere, Rebreanu cizelează atent registrul popular¹⁸ și bogăția procedeele artistice ale limbii comune. Variantele și edițiile operelor tocmai

¹³ Iulia Mihaela Tămaș, 2018: 156.

¹⁴ *Vezi Jurnal II*, 1984: 308, reprodus după broșura *Lauda țărănului român. Discurs rostit la 29 mai 1940 în ședința publică solemnă de Liviu Rebreanu. Cu răspunsul d-lui I. Petrovici*. Academia Română, Discursuri de recepțiune, LXXVII, *Monitorul oficial și imprimăriile statului*, 1940: „Viu în fața d-voastră să laud tocmai pe cel mai umil român [...]. Lauda aceasta totuși nu vrea nici să înalțe, nici să dărâme și nici măcar să dovedească nimic, ci doar să mărturisească o credință și solidaritatea mea continuă cu inima celor mulți, cari au avut parte tot de ocări și proboziri, și prea arar de vorbe bune [...] Țărănul nu-și zice niciodată țărăn [...] Țărăanii numesc pe țărani oameni. El e omul român”.

¹⁵ *Vezi Jurnal II*, 1984: 311: „La noi și limba e opera țărănului. Limba românească e limba țărănească. Farmecul și expresivitatea specifică le-a căpătat de la făuritorul ei original, care a fost țărănul. Limbile prea cultivate, ajunse la completă maturitate, devin rigide, abstractizante, mecanice. Pierzând sau disprețuind contactul direct cu poporul, în cele din urmă îmbătrânesc, se artificializează, ajung a fi organisme moarte- limba latină, greacă, ebraică...limba noastră cultivată numai de țărani, în legătură continuă cu pământul și cu lumea concretă, a păstrat expresia imagică și naivă a omului simplu, o prospețime pitorească și colorată, ritmul vieții mișcătoare...”

¹⁶ Țepelea; Bulgăr, 1973: 364. „El a pus sub lupă pulsația vieții și a descris-o cu fidelitate, cu mari resurse lingvistice [...] căutând miezul lucrurilor. Rebreanu a reținut acele amănunte care îi puteau fi de folos în reliefarea vibrației intime a oamenilor, în explicarea resorturilor complexe ale realității, ale vieții”.

¹⁷ Țepelea, Bulgăr, *ibidem*: 373.

¹⁸ *idem, ibidem*:375.

progresele în domeniul limbii le consemnează, excesele, în general, și cele în materie de cuvinte populare, în special, fiind eliminate treptat, de la fazele incipiente ale primelor proze scurte până la marile romane¹⁹.

Cuvintele populare utilizate de scriitor susțin la nivelul expresiei artistice conținutul de idei, fiind vorba de nuvele inspirate din lumea satului, din lumea războiului, a târgului de provincie și a periferiei, lumi în care oamenii sunt învinși sau trădați de destinul implacabil. Personajele lui Rebreanu au întotdeauna de dus o povară „în spate”, fie că e vorba de propriul instinct, de social, de istoric sau de etic, iar ochiului mereu atent al naratorului – observator nimic nu-i scapă în a ilustra văzutul și nevăzutul din om²⁰. Iar pentru aceasta, deseori apelează la *registru* popular, variantă diastratică și diafazică a limbii, pe cât de credibilă, pe atât de sugestivă.

Din nuvela *Proștii* (1910) de Liviu Rebreanu, au fost selectate pe baza dicționarului 15 cuvinte populare, purtând marca „(pop.)”, care ne-au atras atenția și care au fost grupate în clase de substantive (4), adjective (4) și verbe (7). Au fost analizate din punct de vedere lexical (etimologie și mod de formare), contextual semantic și stilistic, în totalitatea lor sugerând un întreg univers de viață rurală, prin intermediul căruia Rebreanu a reușit să creeze un dramatism fără egal a tot ce înseamnă „social”, pe cât de tulburător, pe atât de realist, de un viu interes pentru lingviști și literați, dar și pentru sociolingviști. Rebreanu a observat antagonismele de clasă, dar mai ales pe acelea ce vizau clasa țărănească, într-o perioadă culturală când semănătorismul și poporanismul erau „în floare” și a scris această nuvelă. Prin intermediul *registriului popular* utilizat, se întrevide măsura în care structura limbii și structura societății care o folosește își corespund una celeilalte. Astfel, modul de utilizare a limbajului devine principalul mijloc de obținere a unor informații despre categoriile sociale implicate (șefi de gară, hamali și țărani), după cum și informația asupra structurii și relațiilor sociale este văzută ca elementul determinant pentru alegerea anumitor forme lingvistice de comunicare (depreciative, jignitoare). Relația de implicație reciprocă dintre sociologie și lingvistică derivă din dualitatea funcțională a actului lingvistic, ca proces interacțional social și ca manifestare lingvistică²¹.

Cei doi țărani, tatăl și fiul, originari din Năsăud, sunt împiedicați să-și cumpere bilete la timp, deși se sculară foarte devreme, tocmai pentru a nu pierde trenul. Sunt atât de copleșiți și nedumeriți de „ocările și sudălmile” gratuite îndreptate asupra lor nu numai de șeful de gară și de conductor, ci și de un vardist și de un hamal. Hamalul apăsător el însuși sufletește de apartenența la o categorie socială inferioară, se hrănește cu iluzia că există indivizi inferiori chiar umilei sale condiții²² sociale și acționează în consecință. Singurul gest de revoltă al țaranului îmbrâncit, umilit și apostrofat, Nicolae Tabără, este imprecizia amară, dar de abia rostită, din final: „Nu v-ajute Dumnezeu sfântul!” Este vorba de fapt de călcarea în picioare a demnității umane, de absurdul existențial care pare să-i vizeze doar spre cei mulți și necăjiți, pe „vinovații fără vină” ai unei societăți nedrepte.

Clasa substantivelor cuprinde următoarele cuvinte populare, care ne-au atras atenția, sugestive pentru universul țărănesc prezentat: *chimir*, *coperiș*, *ogradă* și *trâmbă*. Din categoria elementelor portului popular țărănesc, *chimir* < tc *kemer* și apare înregistrat în dicționar cu mai multe sensuri „boltă, cămară mică, brâu lat de piele adesea ornamentat și cu buzunare pe care îl poartă țaranii” (MDA, 381); în text are sensul de „brâu”: „scotocind în chimir după lulea” (*Proștii*, N. II, p. 14). Deseori, în funcție de necesitățile scriiturii, forma

¹⁹ idem, *ibidem*: 374.

²⁰ Mancaș, 2005: 148.

²¹ Liliana Ionescu-Ruxăndoiu; Chiroșan, 1975: 15.

²² Piru, 1965: 31.

populară a unui cuvânt alternează, în cadrul operei rebreniene²³, cu varianta lui literară, apărând astfel dubletele lexicale. Este cazul formelor *coperiș/acoperiș*: *coperiș* (*acoperiș* < *acoperi* + suf., -iș”), < lat. *acco(o)perire* (MDA, 10); este utilizat cu forme diferite de plural: -*e/-uri* și este folosit cu sens denotativ „parte de deasupra a unei construcții în scop de protecție”: „Scutura stăruitor olanele coperișurilor” (*Proștii, N. II*, p. 15). Indiferent de forma populară sau literară a cuvântului, un lucru este cert: *coperișul* caselor din nuvelele lui Rebreanu este „subred”, „ciuruit”, confecționat de obicei din materiale prea puțin rezistente, precum paiete sau trestia, și de culoare neagră, în descrieri cu subtile trimiteri spre viața cenușie și lipsită de orizont a oamenilor. Substantivul *ogradă*²⁴ < slv. *ozpada* (MDA, 202) are sensul „curte, gospodărie”: „mormăi țăranul necăjit, bojdicăind până în mijlocul ogrăzii” (*Proștii, N. II*, p. 12); doar în *ograda* sa, țăranul lui Rebreanu se simte protejat și demn. Odată părăsit spațiul intim, protector al *ogrăzii*, demnitatea, siguranța și chiar viața țăranelui pot fi în real pericol. Substantivul *trâmbă*²⁵ < vsl. *тръмба* (MDA, 1266), este utilizat în text cu sensul figurat „dungă”: „o trâmbă de lumină cireșie se zvârcolea și se întetea” (*Proștii, N. II*, p. 20); este maniera „artistică” proprie lui Rebreanu de a descrie zorile.

Clasa adjectivelor cuprinde cuvintele *cârcălit*, *chircit*, *coșcogea*, *rebegit*, care prezintă atât sensuri denotative, cât și conotative: *cârcălit*²⁶ < *cârcăli*, et. nec., cf. srb. *krkaljiti* + suf. „-it”, are sensul „murdărit” (MDA, 342). Sensul pe care îl actualizează Rebreanu în context este unul metaforic, cu rol anticipator pentru situația nefericită cu care se vor confrunta personajele, respectiv „ofilit”: „începură a se răspândi roze galbene, cârcălite” (*Proștii, N. II*, p. 16); *chircit*²⁷ < vsl. *къркѣ* (MDA, 385) are sensul de „mic”; se realizează un transfer expresiv dinspre animat spre inanimat, rezultând o personificare ce sugerează „cenușul” sau „întunericul” aproape deplin din viața omului de la sat: „sub pâlparea lămpii chircite” (*Proștii, N. II*, p.13); viața țăranelui este „întunecată” chiar de aceia care prin statutul lor profesional și social au obligația să-i ușureze existența, precum șeful de gară sau vardistul. Sugestiv este astfel adjectivul invariabil *coșcogea* referitor la vardistul cel ticălos; *coșcogea* < tc *košcoğa* (MDA, 524) și are sensul „foarte mare” : „Dar un vardist coșcogea se răpști la el, aținându-le calea” (*Proștii, N. II*, p. 17). Teama de oamenii cei răi este sporită și de senzația de frig pe care o resimt cei doi țărani umiliți: *rebegit* < *rebegi* + suf. „-it” (*rebegi*, et. nec. cf. mg. *rebeg* „tremură”), (MDA, 665), „pătruns de frig”: „tropăiau din picioare zgribuliți și rebegiți de frig” (*Proștii, N. II*, p. 17).

Clasa verbelor cuprinde cuvintele *boscorodi*, *cobi*, *cocoloși*, *flecări*, *mocoși*, *tândăli*, *tolăni*. Verbul *boscorodi*, et. nec. cf. ucr. *божкородуму* are sensurile „a bombăni, a vrăji, a muștra, a vorbi în șoaptă” (MDA, 235); în text este utilizat cu sensul „a bombăni”: „mai boscorodi el vreo trei vorbe” (*Proștii, N. II*, p. 12); astfel de verbe sunt „la îndemâna” țăranelui care doar „așa” știe să se revolte în fața tuturor vexațiilor la care este supus. Verbul *cobi*²⁸ < bg *кобя* (MDA, 446) „a presimți că se va întâmpla ceva rău, prevestire de rău”: „Nu-mi tot cobi a rău” (*Proștii, N. II*, p. 12); *cocoloși*, format prin derivare progresivă de la *cocoloș*²⁹ + suf. „-i” (MDA, 450), „a se ghemui”, „a se culca”: „se cocoloși și el lângă fecior” (*Proștii, N. II*, p. 14), similitudinea gestului sugerând dubla neputință. Un alt

²³ Forma *acoperiș*: „Căsuțele cu acoperiș de trestie ale sătucului sunt gata să se năruie” (*Domnul căprar, N. I*, p. 121).

²⁴ Termenul este folosit și regional cu sensul „gard; staul; grădină; livadă” (MDA, 202).

²⁵ Cuvântul este înregistrat și cu sensurile: „trâmbiță; vârtej de apă, de praf, de ninsoare; șir de ființe sau de obiecte; ceată de oameni; (reg) tăvălug; jug”. (MDA, 1266).

²⁶ Cuvântul are și alte sensuri: „(scris) urât; necăjit; superficial” (MDA, 342).

²⁷ Alte sensuri: „a se strânge la un loc; a se face mic; a se strânge din cauza convulsiilor; a stagna în creștere; a se pipernici; a degenera; a face să rămână nedezvoltat. (MDA, 385).

²⁸ Apare și ca substantiv, prin articularea participiului: „Zăpada scârțâia sub tălpile lor ca și cobitul unei păsări a morții” (*Răfuiala, N.I*, p. 33).

²⁹ Sinonim cu *ghemotoc*, *mototol*, *boț*, *bulgăre* (MDA, 450).

verb este *flecări* < *flecar* + suf. „-i”; *flecar* („om căruia îi place să vorbească mult”) < *fleac* + suf. „-ar” (MDA, 915); sensul „a spune fleacuri”: „să nu te mai aud flecărind” (*Proștii, N. II*, p. 19); *mocoși*, et. nec., are sensul „a lucra la ceva încet, fără spor, îndelung, cu migală; a-și face mult de lucru cu ceva; a se agita inutil, fără rost; a lucra încet și fără spor; a-și pierde vremea” (MDA, 37). Are sinonime verbele: *a se mocăi*, *a se moșmondi*. Rebreanu utilizează cuvântul cu sensul „a se moșmondi”: „Să vă sculați mai devreme, putregaiule și să nu mocoșiți, fire-ați ai dracului să fiți!” (*Proștii, N. II*, P. 20). Țăranii sunt acuzați și apostrofați pe nedrept de „mocoșeală” (imprecația), dar suportă jignirea și umiliția ca pe niște neputințe obișnuite și grele ale sufletului. Un alt verb *tândăli*³⁰ < ger. *tändeln* (MDA, 1179) și are sensul „a-și pierde vremea cu nimicuri, umblând încoace și încolo, fără nici un rost”: „În urma lui, feciorul tândălea, ca un mânăz trudit” (*Proștii, N. II*, p. 13); modul calm de a fi sugerează și capacitatea „proștilor” de a răbda și de a se resemna. Un ultim verb, *tolăni*, et. nec., cf *tologi*, are sensul „a se întinde într-o poziție comodă (pentru a se odihni)” (MDA, 1236); este utilizat cu sensul figurat „a se întinde”, în cadrul unei personificări: „Umbrele pervazurilor se tolăneau rășchirate” (*Proștii, N. II*, p. 13)., o imagine ce sugerează parcă nepăsarea universului în fața condiției umile a țăranului lui Rebreanu.

3. Concluzii

Analizând cele câteva elemente aparținând *registrii populare*, ca mărci lexicale ale oralității, observăm că lumea nuvelor lui Rebreanu trăiește mai ales prin mișcare (verbele fiind predominante), dar și prin limbajul popular expresiv. Acesta pare desprins din viața însăși, cu urcușurile și coborâșurile ei, cu patimile și cu pătimirile aferente, o lume pe care scriitorul realist a construit-o cu migală și cu o înaltă conștiință artistică.

Observarea atentă a *registrii populare* în nuvelele lui Rebreanu ne convinge nu numai de sobrietatea și concizia discursului narativ, ci și de preocuparea constantă și obstinată a scriitorului de a-și adecva într-un mod perfect expresia artistică la conținutul de idei, precizând de fiecare dată nuanțele și nuanțând construcția stilistică, în contexte memorabile.

Signle:

ELR = Academia Română, *Enciclopedia limbii române*, coordonator Marius Sala, București,

Editura Univers Enciclopedic, 2001.

MDA = Academia Română, *Micul dicționar academic*, coordonator Marius Sala, București,

Editura Univers Enciclopedic, 2010.

N. II = Rebreanu, Liviu, *Nuvela II*, Text ales și stabilit, note, comentarii și variante de Niculae

Gheran și Nicolae Liu, București, Editura pentru Literatură, 1968.

Abrevieri:

bg. = bulgară

et. nec. = etimologie necunoscută

ger. = germană

mg. = maghiară

pop. = popular

slv. = slavonă

suf. = sufix

tc. = turcă

ucr. = ucraineană

vsl. = vechea slavă

³⁰ Are și sensurile: „a lucra încet fără spor”, „a pălăvrăgi” (MDA, 1179).

BIBLIOGRAPHY

- Academia Română, *Enciclopedia limbii române*, coordonator Marius Sala, București, Editura Univers Enciclopedic, 2001.
- Academia Română, *Micul dicționar academic*, coordonator Marius Sala, București, Editura Univers Enciclopedic, 2010.
- Bochmann, Klaus, *Limba română: istorie, variante, conflicte. O privire din afară*, Chișinău, Editura Cartdidact, 2004.
- Bulgăr, Gh., *Problemele limbii literare în concepția scriitorilor români*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1966.
- Coșeriu, Eugeniu, *Introducere în lingvistică*, Cluj, Editura Echinoc, 1995.
- Coteanu, Ion, *Caracterele generale ale limbajului popular*, LR, IX, 1960, nr. 2, p. 246- 247.
- Densusianu, Ovid, *Istoria limbii române*, București, Editura Științifică, 1961.
- Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana; Dumitru Chițoran, Dumitru, *Sociolingvistică*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1975.
- Iordan, Iorgu, *Stilistica limbii române*, București, Editura Științifică, 1975.
- Irimia, Dumitru, *Structura stilistică a limbii române contemporane*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1986.
- Mancaș, Mihaela, *Tablou și acțiune. Descrierea în proza narativă românească*, București, Editura Universității din București, 2005.
- Piru, Alexandru, *Liviu Rebreanu*, București, Editura Tineretului, 1965.
- Rebreanu, Liviu, *Nuvele II*, Text ales și stabilit, note, comentarii și variante de Nicolae Gheran și Nicolae Liu, București, Editura pentru Literatură, 1968.
- Rebreanu, Liviu, *Jurnal, II*, Text ales și stabilit de Puia-Florica Rebreanu. Addenda, note și comentarii de Nicolae Gheran, București, Editura Minerva, 1984.
- Săndulescu, Alexandru, *Introducere în opera lui Liviu Rebreanu*, București, Editura Minerva, 1976.
- Tămaș, Iulia Mihaela, *Raporturile dintre limba scrisă și limba vorbită, respectiv faptul literar și cel dialectal*, în *Buletin științific, seria A, vol XXVII*, 2018, <http://www.diacronia.ro/ro/indexing/details/B616>, accesat 2. IX. 2020.
- Țepelea, Gabriel; Bulgăr, Gh., *Momente din evoluția limbii române literare*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1973.
- Vulpe, Magdalena, *Subordonarea în frază în dacoromâna vorbită*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1980.

CONDUCTING THE DIALECTAL SURVEY IN THE LOWER SPACE OF BISTRIȚA VALLEY

Florentina Camelia Crețu

PhD Student, „Alexandru Ioan Cuza” University of Iași

Abstract: In the present study we try to structure the main methods used in the linguistic survey for collecting dialectal material from the lower area of Valea Bistriței. At the same time, we take into account the difficulties that arose during the investigation and the ways to solve them. The paper also includes data on the interviewer, the people questioned, the locations where the survey was applied and the way of completing the questionnaire.

Keywords: dialectal survey, methods, interviewer, interviewee, questionnaire.

În cele ce urmează se va face o scurtă prezentare a ansamblului de componente ce stau la baza unei cercetări lingvistice a unui grai într-un spațiu delimitat atât geografic, cât și lingvistic, componente definite ca anchetă dialectală¹. Demersul cercetării a fost mai întâi de toate un exercițiu de interacțiune cu locuitorii ariei stabilite pentru identificarea particularităților de realizare a unei lucrări mai ample, ce își are bazele în contactul direct al anchetatorului cu locuitorii, numiți în cadrul anchetei subiecți vorbitori. Acest exercițiu menționat anterior s-a cristalizat într-un produs brut, exploatabil odată transcris fonetic și generos pentru multiple interpretări în compartimentele mari ale lingvisticii: fonetică, lexic, morfologie și sintaxă.

Zona de cercetare a fost selectată având în vedere atlasele lingvistice² anterior realizate în zona Moldovei. Ținând cont atât de localitățile cu istoric lingvistic, cât și de cele absente în rândul punctelor de anchetă vizate de lucrările de specialitate, am stabilit ca areal de cercetare extremitatea inferioară a Văii Bistriței până la gura de vărsare în Lacul de acumulare Izvorul Muntelui. Pentru o diversitate vizibilă, ancheta a fost inițiată atât în județul Neamț, cât și în județul Suceava, consultând istoricul zonei, în special geografie și populație. Așadar, punctele de anchetă au fost în număr de 36, în limitele a cinci mari localități, situate de-a lungul râului Bistrița.

Metode

Ținând cont de posibilitățile de realizare ale anchetei dialectale, în speță ancheta directă și cea indirectă, considerăm că cea mai potrivită cale de a cunoaște ansamblul de

¹ *Ancheta dialectală* este modul cel mai simplu dar și cel mai sigur de a ajunge la realitățile dialectale dintr-un spațiu dat, în scopul întocmirii unor documente de natură științifică precum atlasele dialectale, glosare, monografii, hărți sau culegeri de texte. Conform Magdalenei Vulpe (TDR, p. 13), cercetarea dialectelor trebuie să urmeze trei stadii care-i definesc funcționalitatea. Așadar, prima etapă este culegerea realităților lingvistice de pe teren sau prelevarea materialului dialectal, al doilea stadiu este prezentarea, transcrierea lui, iar în final se face analiza și interpretarea corpusului de texte.

² ALR și NALR, (1938 și 1942 - Sever Pop și 1987, 1942, 1997, 2007 și 2014 - Vasile Arvinte, Stelian Dumistrăcel, Adrian Turculeț

particularități necesare interpretării fonetice este cea a anchetei directe³. Așadar, punctul de plecare al cercetării a fost acela de a merge pe teren în căutarea subiecților vorbitori potriviți, în scopul descoperirii culorii locale - tradiții, obiceiuri, ocupații, istorie, și, mai profund, a realităților fonetice aferente graiului vizat. Contactul direct are avantajul interacțiunii vii cu interlocutorii, detaliu generator de informații a căror densitate ar putea fi semnalată în mod incomplet în cadrul unei anchete indirecte⁴.

Ceea ce se intenționează a fi subliniat este tocmai legătura subiectului vorbitor cu informatorul prin intermediul căreia informatorul primește un aport de informații complete din punct de vedere comportamental, emoțional, social, cultural, dar și psihologic al subiectului ce transmite de cele mai multe ori involuntar, adică natural, semnificații de ordin lingvistic prin intermediul discuțiilor mascate sub interesul pentru specificul local.

Legătura menționată anterior se produce în cadrul anchetei directe care s-a dovedit de-a lungul timpului a fi varianta optimă pentru a realiza un corpus de texte dialectale variate, riguros din punct de vedere științific și autentic din punct de vedere regional⁵. Modalitatea de analiză și interpretare a materialului este fie la fața locului, specialistul notează răspunsurile la chestionar sau aspectele lingvistice importante din discuțiile tematice în același timp cu producerea lor, sau ulterior înregistrării conversației pe reportofon⁶. Un aspect important al anchetei directe este acela că nu necesită mult timp comparativ cu metoda observării⁷.

Pentru ca o anchetă să aibă rezultate profesionale, valide din punct de vedere științific, discuția trebuie să fie pregătită în prealabil⁸, să-și urmărească scopul, mai exact, să se desfășoare în conformitate cu rigorile impuse pe de o parte de factorul teoretic și pe de alta, de cel practic. În ceea ce privește culegerea și înregistrarea materialului dialectal, discuțiile sunt fie tematice, fie libere și reprezintă doar un motiv pentru a ajunge la esența teritorială a unei limbi. Adrian Turculeț afirmă că transcrierea discuțiilor este de neînlocuit în contextul descoperirii aspectelor sintactice dintr-o anumită zonă⁹. De asemenea, reacțiile artificiale, mascate, pe care informatorul le produce, pot fi înțelese și comparate mai eficient.

Pe parcursul mai multor săptămâni petrecute pe Valea Bistriței am interacționat cu diferite categorii de subiecți vorbitori de la care am obținut răspunsuri atât pentru întrebările cu caracter general - discuții libere, cât și pentru întrebările specifice - cele directe, structurate sub forma unui chestionar.

Dificultăți

Așa cum în orice studiu lingvistic de profunzime apar impedimente, în cadrul anchetei dialectale au existat o serie de dificultăți fie de natură socială - interacțiune, fie de natură lingvistică - fonetică și lexicală în special. În ceea ce privește prima categorie, dificultățile provocate de stabilirea contactului anchetator- subiect vorbitor, au fost remarcate situații în care interlocutorii au manifestat reticență în a colabora, privind adesea cu suspiciune

3. *Ancheta directă* s-a dovedit de-a lungul timpului a fi varianta optimă pentru a realiza un corpus de texte dialectale variate, riguros din punct de vedere științific și autentic din punct de vedere regional -TDR p. 14. Modalitatea de analiză și interpretare a materialului este fie la fața locului, specialistul notează răspunsurile la chestionar sau aspectele lingvistice importante din discuțiile tematice în același timp cu producerea lor, sau ulterior înregistrării conversației pe reportofon - Ruxăndoiu, p 70.

4. *Ancheta indirectă* este metoda prin care cercetarea faptelor de limbă se face de la distanță de către specialist. Cel care aplică chestionarul este de regulă un intermediar, adesea fără cunoștințe în domeniu. Ancheta prin intermediul corespondenților favorizează întocmirea unui „material lexical bogat”, însă poate dezavantaja cercetarea atunci când răspunsurile ilustrează parțial variantele lexicale specifice. (Ruxăndoiu, p 68-69). Valeriu Rusu completează descrierea anchetei indirecte menționând „inconveniente precum: dificultatea transcrierii și pierderea elementelor extralingvistice indispensabile interpretării faptelor oferite de subiect”. (*Introducere*, p 29)

⁵ TDR, p 14

⁶ Ruxăndoiu, p 70

⁷ M. Caragiu, p 67

⁸ Magdalena, Vulpe, TDR, p 14.

⁹ A. Turculeț, p 10.

propunerea de a discuta despre obiceiuri fie din considerentul că ele nu există, fie că întrevăd interese ascunse. Pe lângă această problemă ajustabilă în unele situații, am întâlnit și cazuri în care subiecții au refuzat prompt, interacțiunea fiind compromisă.

În categoria dificultăților se încadrează și situațiile în care subiecții arătau interes pentru discuție până la un punct, după care fie se plictiseau, erau distrași de o altă persoană sau se inhibau la contactul cu chestionarul. De asemenea, situația de comunicare genera ezitări și nesiguranță din partea subiectului vorbitor atunci când discuția nu avea loc în zona de confort a subiectului - în curte/în casă. Observând preferința subiecților - apetitul pentru discuțiile cât mai apropiate de casă, s-au evitat discuțiile în stradă. Alți factori perturbatori erau factorul tehnologic - radio, televizor, telefon și factorul uman - persoane care întrerupeau discuția, deviau de la subiect sau vorbeau în același timp. Se întâmpla uneori ca subiectul care intervenea în discuție să aibă și completări importante, caz în care era notat ca subiect secundar.

Rezolvarea sau mai bine spus anticiparea situațiilor problemă este așadar eliminarea factorilor perturbatori menționați anterior și stabilirea unui cadru în care subiectul vorbitor să se simtă confortabil în a răspunde la întrebări.

Date despre anchetator

Pentru ca o anchetă să aibă loc este nevoie de un timp și un cadru particular în care doi sau mai mulți indivizi numiți anchetator¹⁰ și informator(i) să poarte o discuție pe o temă dată, condusă din aproape în aproape cu indicii, întrebări sau chestionare specializate¹¹. Odată ce dialectologul este informat cu privire la particularitățile de ordin geografic ale regiunii ce urmează să-i fie studiat graiul, anchetatorul poate ajunge la informațiile particulare prin două căi, și anume observarea și ancheta dialectală. Documentarea nu trebuie să se limiteze la aspectele lingvistice, ci trebuie să cuprindă și elemente de istorie, geografie și folclor ale localității în care va desfășura munca de cercetare¹².

Pregătirea unei anchete reprezintă punctul de start în cercetarea dialectală, organizarea fiind un stadiu crucial în orice demers. Astfel, cercetătorul este nevoit să afle cât mai multe informații despre zona în care își va desfășura activitatea, pentru a putea justifica devierile lingvistice și nuanțele fonetice produse în acel spațiu. Anchetatorul trebuie așadar să cunoască specificul local, mai exact date despre geografia, istoria, economia, cultura, obiceiurile și tradițiile locale¹³.

Un aspect deosebit de important pentru a identifica diferențele de finețe de la un dialect la altul, este necesitatea unui cumul de informații notate pe fișa subiectului vorbitor pe parcursul interacțiunii. Se consideră esențial ca anchetatorul să cunoască detalii despre fiecare subiect care să constituie argumente pertinente pentru motivarea apartenențelor, respectiv a abaterilor de la „normele” graiului local. Printre cele mai valoroase aspecte legate de subiectul vorbitor se numără: sexul, vârsta, educația, statutul social, proveniența, istoricul personal -dacă a avut deplasări de durată în țară sau străinătate.

Subiecți anchețați

L. Ruxăndoiu spune că este necesar un număr de minimum zece subiecți vorbitori pentru a întocmi o anchetă calitativă, deoarece un număr de subiecți redus la unu sau doi nu poate acoperi nevoile unei cercetări științifice în toată puterea cuvântului. Un singur vorbitor nu este suficient în descoperirea particularităților lingvistice ale unei regiuni, chiar și dacă se pleacă de la premisa că el este cel mai bun (L. Ruxăndoiu, p. 79) Pentru a asigura atât

¹⁰ Valeriu Rusu atribuie anchetatorului statutul de „element esențial în măsura în care definim cercetarea ca un proces științific, conceput și dirijat de inteligența umană”. (*Introducere*, p 33)

¹¹ TDR, p. 29.

¹² TDR, p. 13.

¹³ A. Turculeț, *op. cit.*, p. 11.

cantitatea cât și calitatea cercetării, am selectat - ținând cont de diferite criterii utilizate de-a lungul timpului în astfel de studii - 50 de subiecți vorbitori.

Având în vedere scopul unui informator în cadrul cercetărilor dialectale, trebuie să menționăm însușirile sale dependente în special de vârstă și educație. Subiectul trebuie să dispună de inteligență nativă, să aibă dantură bună, să fie originar din localitate, să nu fi trăit o perioadă din viață în altă zonă, să nu aibă serviciu la o distanță foarte mare de casă, să aibă pronunție clară, să fie binevoitor și mai ales să înțeleagă scopul anchetei¹⁴. Conform specialiștilor, cei mai buni informatori sunt persoanele cu vârste între 30-65 de ani. (Matilda C. 70-71, TDR, p. 17)

Cât privește numărul subiecților care răspund într-un timp dat la un chestionar, cărțile de specialitate spun că se lucrează cu câte un informator pe rând, însă dacă intervin și alți subiecți în discuție și aduc răspunsuri valide din punct de vedere dialectal sau fonetic, răspunsurile lor pot fi consemnate¹⁵.

Gradul de obiectivitate al informatorilor și al răspunsurilor este discutabil mai ales dacă anchetatorul nu cunoaște toate amănunțele legate de zona desfășurării cercetării și de influențele răsfrânse în virtutea verificării informațiilor primite. De acest fapt depinde și onestitatea interlocutorului și de gradul de inhibare. Se recomandă repetarea întrebărilor unde sunt suspiciuni în legătură cu veridicitatea răspunsurilor și la alți localnici. Insistența anchetatorului pentru obținerea unui anumit răspuns poate duce la „anomalii” grave în cuvântul subiectului, iritat de situația problemă. Voit sau nu, devierile de la subiect, dar și mai important, abaterile de la graiul studiat mai ales din partea informatorilor pot duce la erori grave în cercetările științifice pe teritoriul dialectal¹⁶.

Fiecare informator trebuie să aibă o fișă¹⁷ făcută de către anchetator pe care sunt consemnate informații privitoare la vârstă, sex, studii, ocupații, activitățile de durată în afara zonei, hobby-uri. Toate aceste informații particulare sunt deosebit de utile în demersul cercetătorului de a analiza și a identifica cauzele faptelor lingvistice din zona în care are loc ancheta. În cele ce urmează, voi face o scurtă prezentare a modalității prin care am ales subiecții vorbitori pentru ancheta făcută pe Valea Bistriței.

Având în vedere faptul că m-am născut în acea zonă, locuitorii mă cunosc și în majoritatea cazurilor mi-a fost ușor să îi abordez. Vorbind graiul lor și spunându-le că sunt din zonă au acceptat să discute chiar și cei din localitățile învecinate, pe care nu îi cunoșteam. Un prim aspect de care am ținut cont a fost acela de a avea un număr echilibrat al femeilor și bărbaților. Consider că variația diasexuală este o perspectivă bună în analiza graiului pentru a se vedea care dintre cele două părți este mai comunicativă (aici am urmărit în special gradul de conservare al graiului) și mai deschisă în a-și exprima punctul de vedere.

Vârsta este un alt criteriu pe care l-am avut în vedere la momentul interacțiunii-interlocutorii au vârste între 13 și 72 de ani, încercând să acopăr prin această diversitate posibilitatea de a vedea aspectele lingvistice în deplinătatea uzului lor atât la persoane tinere, adulte, cât și în vârstă.

Studiile, educația precum și statutul social reprezintă repere care influențează de cele mai multe ori poziția subiectului vorbitor în ceea ce privește exprimarea, fie ea verbală sau nonverbală. Am observat că de cele mai multe ori persoanele cu studii superioare au un limbaj mai îngrijit fie datorită profesiei și a interacțiunii cu persoane de o educație superioară, fie datorită faptului că au petrecut timp de câțiva ani la studii în orașe. Aș aminti aici faptul că nivelul educației poate încuraja sau doar motiva diferite comportamente de exprimare mai mult sau mai puțin naturală.

¹⁴ Ruxăndoiu, *op. cit.*, p. 79, Caragiu, *op. cit.* p. 70.

¹⁵ Vezi Caragiu, p 71

¹⁶ TDR p 30

¹⁷ Turculeț, p 13

Pentru a facilita interacțiunea am ales să includ în cercetarea pe teren cât mai multe persoane cunoscute incluzând prieteni, vecini, rude, astfel încât acceptarea discuției și interacțiunea naturală să fie un avantaj preexistent, fără a mai fi nevoie de a obține încrederea interlocutorilor. Acest aspect a reprezentat un avantaj, sesizând mult mai multă bunăvoință comparativ cu persoanele cu care nu mai avusesem contact. Trebuie să menționez și unele excepții în care am fost privită cu suspiciune deoarece subiecții considerau că eu știu atât obiceiurile din zonă, cât și răspunsul la întrebări și că nu am de ce să cer ajutorul lor. Aceste situații au fost remediate prin explicații suplimentare, iar în cazurile în care vorbitorul se opunea tacit discuției aducând răspunsuri din afara graiului local, am renunțat la ideea păstrării discuției. La pulul opus, au existat persoane din alte localități cărora le-a plăcut discuția și care s-au oferit să mă ajute recomandându-mi și alte persoane, care, prin aceste recomandări au comunicat la fel de bine.

Puncte de anchetă

Punctele de anchetă, adică spațiile geografice unde vor avea loc acțiunile de cercetare sunt stabilite, în general, în cadrul anchetei de probă¹⁸ în funcție de fenomenele lingvistice urmărite, de scopurile fixate, de categoriile sociale și de influențele zonale. În momentul alegerii punctelor de anchetă am ținut cont de dorința de a dezvolta cercetarea asupra graiului din comuna Borca despre care am scris în lucrarea de disertație. Am decis să lărgesc aria de cercetare și am ales localități vecine comunei Borca, ținând cont și de studiile anterioare înregistrate în atlasele lingvistice. Având în vedere faptul că m-am născut și am copilărit în zona Văii Bistriței și știu câteva date despre acest spațiu, mi-a fost ușor să mă decid și să-mi găsesc curajul de a exploata zona din punct de vedere lingvistic.

În cazul de față, anchetele au fost făcute în cinci localități, urmărindu-se în plan global variația diatopică, adică identificarea diferențelor existente de la o comunitate la alta, iar în plan particular, mai exact în fiecare dintre localități, selectarea și interviuarea unor subiecți vorbitori pe criterii de vârstă (diagenerațional), de statut social (diastratic) și în funcție de sex (diasexual).

Chestionarul

Termenul denumește acea listă de întrebări întocmită în cadrul anchetelor dialectale cu scopul cercetărilor lingvistice specifice unui teritoriu dat. Acesta depinde în primul rând de trăsăturile dominante, caracteristice spațiului ales (întrebările vor avea în centru elemente reprezentative, cunoscute de localnici pentru ca aceștia să poată răspunde fără a se gândi foarte mult) și, în al doilea rând, de scopul anchetei (analiza sintaxei, a morfologiei, a lexicului sau a foneticii)¹⁹.

Chestionarul are un rol deosebit de important în ancheta dialectală datorită faptului că el constituie centrul de susținere al întregii anchete. În funcție de gradul de organizare, de numărul de întrebări care îl compune și de calitatea formulării lor, „instrumentul”²⁰ duce la descoperiri importante în domeniul dialectologiei și foneticii, însă succesul final depinde foarte mult și de corectitudinea aplicării lui.

Despre structura setului de întrebări știm că este pusă în relație cu scopul cercetării. Astfel, chestionarul își poate justifica prezența în cadrul întocmirii unei descrieri cuprinzătoare a graiurilor, în descrierea unui comportament particular limbii dintr-o zonă anume, a unei probleme dialectale, în observarea aspectelor arhaice ale unui grai, sau în analiza evoluției unui dialect prin punerea în circulație a neologismelor²¹.

¹⁸ Turculeț, p 13

¹⁹ Turculeț, p 13

²⁰ Valeriu Rusu denumește chestionarul alături de sistemul de transcriere și mijloacele de înregistrare ca instrumente de lucru indispensabile în munca pe teren. (V. Rusu, p 39, *Introducere în studiul graiurilor românești*)

²¹ TDR p 15

Din punctul de vedere al structurii, întrebările din chestionar pot fi directe și indirecte²². Prima categorie conține elementul lingvistic urmărit („Ziceți fie-mea sau fiică-mea?”), însă dezavantajul acestui tip de întrebare este acela că îl poate influența pe informator. Există totuși posibilitatea ca răspunsul să „vină” într-un timp mai scurt decât pentru o întrebare indirectă, ceea ce reprezintă un avantaj. Cea de-a doua categorie, aceea a întrebărilor indirecte, recomandată de specialiștii în domeniu, datorită probabilității mari de a primi un răspuns spontan, neinfluențat; („La un om bătrân, cum îi ziceți?”)²³.

Anchetatorul poate folosi gestică pentru a fi mai expresiv în situațiile în care nu poate găsi o explicație, sau o întrebare pentru aflarea unui răspuns. Dacă strănută, cercetătorul îl poate întreba pe informator ce a făcut și atunci răspunsurile vor fi variate (strănut, prâsnit) comparativ cu situația în care întrebarea conține deja răspunsul²⁴.

Cu privire la structura și conținutul întrebărilor menționăm că acestea trebuie să fie simple și clare astfel încât să nu pună în dificultate subiecții anchețați. Construcția interogativă trebuie să reflecte un singur aspect și să evite sugerarea termenului așteptat drept răspuns²⁵ (spunând *barabule*, sugerezi răspunsul direct și este probabil ca informatorul să nu se gândească la alt echivalent și să repete cuvântul auzit în întrebare).

Concluzia la care se ajunge în urma acestui studiu este una simplă în aparență, însă complexă în ceea ce privește metodologia cercetării pe teren. Așa cum s-a văzut, elementele principale ale anchetei dialectale sunt informatorul și subiectul vorbitor, din a căror colaborare modelată de prezența chestionarului rezultă transcrieri fonetice (realizate fie în timpul discuției, fie ulterior acesteia, pe baza înregistrărilor). Transcrierile reprezintă surse exploatabile din punct de vedere fonetic, lexical, morfologic și sintactic, esențiale pentru identificarea varietăților diatopice, diastratice, diasexuale și diageneraționale, care stau la baza oricărui grai. Complexitatea menționată anterior reiese din realizarea chestionarului, din documentarea prealabilă asupra geografiei și istoricului punctelor de anchetă, selectarea subiecților pe criterii bine stabilite, interacțiunea cu informatorii, transcrierea fonetică a discuțiilor și interpretarea propriu-zisă a faptelor de limbă.

BIBLIOGRAPHY

ALR = *Atlasul Lingvistic Român*, Editura Academiei Republicii Populare Române, Serie Nouă, Vol. I și II, 1956.

NALR - Mold. și Bucovina = *Noul Atlas lingvistic al României. Moldova și Bucovina*, vol. I, II, de Vasile Arvinte, Stelian Dumitrăscel, Ion A. Florea, Ion Nuță, Adrian Turculeț, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1987, 1997.

Caragiu, *Dialectologie* = Caragiu, Matilda, *Dialectologie Română*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1977.

Rusu, *Introducere = Introducere în studiul graiurilor românești*, Rusu, Valeriu, Editura Științifică și enciclopedică, București, 1997.

Ruxăndoiu, *Probleme = Probleme de dialectologie română*, Ionescu- Ruxăndoiu, Liliana, Centru de multiplicare al Universității din București, 1973.

Turculeț, *Dialectologie* = Turculeț, Adrian, *Dialectologie românească în Limba și Literatura română, Cursuri*, Editura Alexandru Ioan Cuza, Iași, 2002.

TDR = *Tratat de dialectologie românească*, autor principal Valeriu Rusu, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 1984.

²² Caragiu p.67

²³ Caragiu, 68

²⁴ Turculeț, p 14

²⁵ Ruxăndoiu, p 74-75

POLITICAL CORECTNESS OR INCORECTNESS IN LANGUAGE?

Alina Turtă

PhD Student, „Alexandru Ioan Cuza” University of Iași

Abstract: Recent debates encountered in the socio-cultural context of freedom of speech and individual behaviour among smaller or larger groups of people who express themselves without any concern for their potential audience gained some visible interest among academic fields and also inside the politic ones, sustaining its international but also national echoes. Having its starting point along the American territory which developed it in time under the soft name of political correctness, in short translation being similar to the good and close care of a mother for her helpless newborn, people deliberately joining this type of party built their own rules that succeeded in being detrimental to the good intentions facing different types of people and their physical and/or psychological weaknesses managed to injure, offend and hardly damage citizens who expressed their constitutional right of speech. The specific way of action of these minor gatherings had visibly affected important people in the society and continue to enlarge and encourage politically correct thoughts proportional to the majority's fear of self expression. Film directors, actors and actresses, teachers, students, mothers or fathers were all brought in front of justice to be held responsible under the pressure of violence from young or adults who somehow felt injured in a real or just in an imaginary way by those first mentioned.

Keywords: political correctness, soft language, freedom of speech, euphemism, privilege

Dacă această divergență de opinii asupra conceptului ideologic de *corect politic* părea cu ceva timp în urmă a fi o problemă locală, specifică statului american, în care se întrededa o oarecare tendință spre dezbatere între clasele sociale și politice, între minorități și majorități, rapiditatea cu care problematica a depășit granițele propriului stat și s-a impus violent și în zona europeană ne atribuie o responsabilitate vădită în a privi cu interes și delicatețe spre formele sale de manifestare. Dintre evenimentele care au manifestat o încărcătură emoțională și spirituală în interiorul comunităților putem aminti despre atacul armat pricinuit ziarului parizian în notă satirică, Charlie Hebdo, corelat cu manifestări de origine islamică, demolarea statuilor care suprimă în memoria lor orice legătură cu sclavismul și de recenta cenzură a unor scrieri clasice de tipul operelor lui Mark Twain sau chiar a filmului *Pe aripile vântului* în mediul televizat promovat de HBO în urma protestelor celor care susțineau că povestea pe care scenariul dat o spune este rasistă, pretext care nu face decât să submineze importanța istorică a trecutului umanității. Ceea ce nu au dorit adeptii acestor tipuri de proteste a înțelege este simplul fapt că prin cenzură și interdicții originea și trecutul unui popor nu se poate șterge, ci doar se poate ascunde sau modifica, iar ascunderea adevărului duce la căi periculoase de proiectare a prezentului, respectiv viitorului comunitar. Faptele de acest gen sînt numeroase și produc neliniște în rîndul celorlalți cetățeni, deoarece ele sînt mînate de o ură și o violență viscerale, care nu permit echilibrului să se manifeste, nici realității să își păstreze rădăcinile în istorie și trecut. Iar această amputare va crea realități imaginare, născute din plăcere și din orgoliu propriu, dintr-un consumerism de avantaje și drepturi care lovesc pe oricine nu își asumă voit aceeași manifestare de gînduri.

Instrumentul pe care ni l-am propus spre observare în acest context al corectitudinii politice (și alte derivate care au luat naștere din aceasta cu diferențe specifice) este reprezentat de atitudinea lingvistică pe care și-o instituie această grupare prin tendința clară spre limbajul frumos de tip eufemism prin care se doresc eliminarea și înlocuirea denumirilor ori termenilor care nu convin sau care din punctul de vedere al grupării nu corespund normelor sale. Întrebarea de la care se va pleca în studiul de față este despre corectitudinea și înțelepciunea unei astfel de manifestări socio-lingvistice, în cadrul căreia sînt impuse și acceptate ca fiind corecte doar anumite structuri și forme, care se pot altera de la o perioadă la alta și pot dobîndi cu ușurință semnificații *îmbunătățite*, evoluți, respectiv modernizați. Pentru a dobîndi o privire de ansamblu cît mai apropiată de realitatea faptelor supuse analizei de față este eficient să privim spre libertatea cuvîntului și importanța acesteia în plan american. Primul Amendament Constituțional susține cu claritate dreptul la libera exprimare a individului în societate și interzice prin lege orice metodă de suprimare a acestuia, după cum urmează: *Congress shall make no law respecting an establishment of religion, or prohibiting the free exercise thereof; or abridging the freedom of speech, or of the press, or the right of the people peaceably to assemble, and to petition the Government for a redress of grievances.*¹ Or, avînd acest reper în vedere, este cu atît mai dificil a înțelege intoleranța activiștilor adunați în numele corectitudinii politice, care au uitat în drumul lor însumat cu bătălii sporadice premisa asumată. Dacă la origini, intențiile grupării corecte politic păreau sănătoase, într-o comunitate în care respectul și toleranța semenilor se puteau observa din ce în ce mai rar, parcursul din urmă a înregistrat o deviere totală de la politețea și bunul simț care păreau să primeze în rîndul simpatizanților. Sub numele triumfător proclamînd egalitatea între oameni, această ideologie nu face decît să susțină și să încurajeze inegalitățile și incorectitudinea față de toți cei care se deosebesc de idealurile lor.

Tributară viziunii pe care au adoptat-o sub formă de crez, deși lipsiți de orice bună credință, se remarcă ura față de tot ce poate fi interpretat ca fiind superior, diferit și avantajat. Metoda primară așezată la baza funcționării de tip corect politic se observă ca fiind cu predilecție sensibilitatea privită din orice perspectivă dorită. Sensibilitatea la care ne referim a fost simțită de către mulți ca o trăsătură caracteristică celor care se numesc corecți politic și nu lipsește din raporturile cu ceilalți semenii. Se poate întrevădea o sensibilitate față de cei care prezintă trăsătura superior ca și clasă socială, dobîndită prin naștere (și probabil nu prin merit), dar și față de cei care nu prezintă trăsătura de superior, ci concret, față de toți care sînt inferiori acestor așa-numiți superiori, fie sau nu din grupuri dezavantajate. Un militant corect politic își va arăta fără rețineri indignarea și repulsia față de tot ce nu este ca el, față de tot ce e diferit. Prin urmare, un bărbat alb american va fi considerat vinovat de faptul că s-a născut sub aceste trăsături și nu a fost nevoit să depună niciun efort pentru un asemenea privilegiu, iar în societatea americană el va fi privit de către un afro-american² drept o persoană privilegiată pentru simplul fapt că nu împărtășește același trecut istoric și aceleași dificultăți rasiale ca acesta. Or, să nu poți fi capabil să accepți punctul diferit de vedere asupra unei stări de fapte din partea unui individ care nu prezintă aceleași similarități cu tine sau care provine dintr-un istoric familial de altă natură, într-un stat care proclamă egalitatea între oameni este nu doar greșit, ci și o nedreptate socială.

Tendința spre sensibilitate accentuată și însoțită de multe ori de o violență verbală pînă la una de tip fizic apare în legătură direct proporțională cu reducerea adevărului spre o imaginație precară, în care toate actele pot fi scuizate prin fantezme ale minții, oricît de grave ar fi urmările lor. Se poate afirma faptul că cei care se găsesc partizani ai acestui tip de gîndire sînt incapabili să formuleze și să își asume realitatea ca fapt concret, adevărat și

¹ National Constitution Center, www.constitutioncenter.org.

² Denumire impusă de ideologie pentru a înlocui și blama termenul *negru*, considerat sfidător și peiorativ pentru conceptul semiologic conținut.

iminent dacă aceasta nu răspunde nevoilor îndrumate de normele proscrie. Printre exemplele care au impresionat prin intensitate și neverosimil pînă la confuzie și uimire în scrierea lui Edward Behr³ putem aminti de prima parte a lucrării sale numită *Mituri, ciudățenii, nebunii*, care pune în lumină o serie de fapte din sfera suprarealului, dar dovedite ca fiind manifestări ale unor oameni cu diverse probleme psihice controlați de mințile infatuete ale unor terapeuți în căutare de succes și confirmare profesională. Teoriile pornesc generic de la un presupus accident din copilărie al presupusei victime, care nu își poate aminti de presupusul act de abuz sau agresivitate sexuală (mai toate pornesc de la acest fel de experiență traumatizantă care într-un final a dus la dezumanizare) decît supusă unui număr mare de ședințe de hipnoză (costisitoare, dar care își găsesc imediat finanțări atît din partea statului, cît și din partea unor persoane interesate de avansarea acestui mod de cercetare). Cei care sînt implicați în aceste crime aduse normalității și chiar sănătății sînt copii, adolescenți, adulți și bătrîni, preoți, profesori, polițiști, ș.m.d., nicio categorie socială nefiind evitată. Singurul mod de a putea face act de înțelegere tratamentelor favorizante și favorizate venite din partea judecătorilor și avocaților implicați în cadrul instanțelor de judecată în contextele descrise este să rezumăm totul la elementele sociale de tip indiciu, precum cîștigurile financiare porspere obținute pentru numărul cazurilor care au confirmat existența acestor alienări mintale, menținerea membrilor activi în aparatul judiciar (cunoscut fiind faptul că exista oricînd riscul de excludere ai celor care nu corespundeau noilor tendințe psihosociale, comisiile de judecată formate majoritar din simpatizanți ai grupării corecte politic), cît și teama de a nu fi eliminat din funcția deținută, teamă solidificată de intimidările și apetitul crescut de eliminare a diferitului, a normalului banal.

Construită într-o manieră paralelă scriitorului *Americii înfricoșătoare* amintite anterior, parcurgerea *Corectopiei* lui Gabriel Purcăruș face posibilă o cumulare de puncte comune asupra ideologiei corecte politic din perspective diametrale, inițial din partea unui jurnalist francez cu o experiență simțitoare și acces la o cantitate substanțială de date interne pe care le-a supus observației, analizei și introspecției, iar ulterior din partea unui jurnalist român cu experiențe directe în politică și antreprenariat, pe care le trece prin propriile perspective pentru a problematiza și semnala anumite riscuri. Lăsînd la o parte elementele diferențiale atribuite scopurilor scriiturilor citate, elementele comune întăresc un anumit mod de manifestare a viziunii asupra direcțiilor de propagare a structurii aflate sub numele *political correctness*. Evitînd intrarea în conflicte politice prin înălțarea uneia dintre politicile de stînga sau de dreapta, cei doi autori surprind și numesc temerile proprii asupra progresismului efervescent manifestat prin schimbare neevaluată, în detrimentul tradiționalului considerat inoportun, incorect și sfidat adeseori prin amputarea reprezentărilor săi de seamă. Se pune sub semnul întrebării atașamentul de o viziune atipică prin care faptele trecutului istoric sînt blamate, acuzate, tratate vulgar și dorite a fi spulberate prin actele prezentului ce ar putea da curs unor noi șanse la viață, unor tratamente diferite de cele istorice, însă cu ce preț? Multe mișcări progresiste întîlnesc o dificultate în a se autodefîni și prin urmare în a-și stabili delimitările necesare unei bune existențe. Însă asemănările din ce în ce mai accentuate cu etape ale nazismului, respectiv comunismului anterior, din care populațiile și-au însușit lecții dure și de neclintit cu privire la viitoare aspirații politice fac imposibilă acceptarea unor forme noi de cenzură, de rigiditate și obscur în planul manifestărilor lingvistice și comportamentale.

Privit în adîncul problemei discutate se observă cu claritate o sporire intenționată a răsturnării trecutului în oglindă, faptele de nedreptate din cadrul istoricului minorităților rasiale, sexuale sau religioase dorindu-se a fi practicate de această dată față de restul majorității (albe, heterosexuale, ortodoxe). Pericolele surprinse în aceste forme de scriitorii

³ *O Americă înfricoșătoare*, București, 1999.

celor două lumi create și analizate între paginile lor iau formă comună de luptă pentru un stat dorit a fi multiculturalist și egalitar, în care drepturile femeilor clamate obsesiv să ajungă pe aceeași treaptă cu cele ale bărbaților, importând un tratament comportamental care să nu provoace prejucii, dar de care se pot folosi pentru a provoca altora ofense sau inadecvări situaționale, care să ofere ideologic dreptul manifestării unei libertăți lingvistice pe care aceiași indivizi o amputează celorlalte categorii prin pendulul între discursul liber și cel caracterizat de ură, iar nu în ultimul rând făcându-se apel disperat la etichetele construite pe baza sufixoidului *-fob*. Din ce în ce mai multe voci care dezbat temeinic subiectul ce interesează articolul de față își exprimă nemulțumirea de și teama pentru limitarea exprimării ideilor cu un conținut diferit de cele corecte politic, precum și îngrădirea pînă la interdicere a gândirii cetățenilor prin modul impus din exterior a folosirii limbajului corect. Or, teoria lingvistică așază în relație de interconșionare manifestarea gândirii și cea a limbajului, fiecare contruindu-și teren pentru exersare și dezvoltare. Anterioară limbajului, gândirea a creat limbii și vorbirii spațiu pentru realizare și inovare prin procese diverse de conduită umană dintre care amintim munca și efortul colectiv, prin care s-au simțit necesare semne și semnale cu înțeles comun celor dintr-o familie sau dintr-un trib dat cu scopul de a facilita conveșuirea și supravieșuirea într-o lume care se derula imprevizibil, iar aceste manifestări devenite cu timpul conștiente și voluntare au produs mutații în conexiunile neuronale și au devoltat abilități generate de procesul cognitiv pe care următoarele generații le-au valorizat pînă la etapele prezente, în care oameni diferiți din diferite locuri ale lumii și cu preocupări variate se pot înțelege cu ușurință pe baza însușirii deprinderilor date de sistemele de semne utilizate de la o limbă la alta.

În ce măsură putem cere libertatea noastră și oprima pe alții de a se manifesta după liberul arbitru, cînd faptele lor sînt trecute prin filtrul bunului simț și al rațiunii? Care sînt valorile după care ne conducem cînd considerăm că punctul nostru de vedere este tributar adevărului pur și dreptății supreme (de neclintit) cînd ele reduc la tăcere pe mulți alți semeni de frica urmărilor unor divergențe de opinii prin excluderea vizibilă a șansei la dezbatere? Cum se pot cere drepturi și în același timp se poate considera normală amputarea sau limitarea drepturilor altor oameni? Sînt întrebări care nu tind să răzbată dincolo de taberele construite temeinic pe un acces de furie atribuit neglijențelor trecutului, care în loc să își dorească o cunoaștere și o apropiere de conținutul istoric propriu în rîndul celor care nu dețin informațiile necesare pentru o bună raportare la ceea ce poate fi considerat de ei înșiși neatrăgător, violent sau inoportun în contextul dat. Studiul scriitorilor în mediile educaționale nu ar trebui clasificate după factorul rasial și prin pigmentul predominant al pielii, ci avînd mereu la bază criteriul calității operelor marilor minți. De cele mai multe ori, istoria nu a neglijat nicio tipologie rasială prin dificultățile purtate și izbînda a avut loc prin lupta cu viața însăși, prin auto-depășire și nu prin raportarea la un altul, ci mereu la un același sine. Iar aceasta poate fi o parte din lecția pe care oricine și-o poate asuma în plînsul de nemulțumire atît de des oferit de fenomenul viață, care poate înălța acolo unde anterior a dărîmat și care poate oferi realizări acolo unde încercările au avut un curs succesiv, singurul factor decisiv reprezentîndu-l individul și puterea sa de acțiune, intensitatea efortului de depășire care se dovedește eficient atunci cînd se aplică în mod constant și egocentrist.

În partea în care dorim să exemplificăm atitudinea corectă politic asupra limbajului exercitat în scopurile grupării ideologice și politice, considerăm util a prezenta cîteva modalități de aplicare a limbajului *soft*, atent și delicat cu partizanții săi, prin care se observă o tendință accentuată de transformare sau etichetare a termenilor insuficienți exprimării corecte în termeni tabu, pentru a fi ulterior folosit eufemismul în maniera extragerii substanței conținutului tabuizat într-o formă considerată vie, modernă și potrivită contextelor variate. În spectacolele sale de stand-up comedy în care își declară anterior modalitățile de exprimare abordate și ulterior grija pentru limbă, George Carlin atrage în sălile americane oameni cu

trecuturi diferite, din categorii sociale diverse, pentru câteva minute de relaxare îmbinată cu meditație și introspecție. Modul carlian de însușire a limbajului colorat, menit să înlăture inhibiții și lezări exagerate, prin punerea în scenă a celor mai controversate idiomuri americane blamate în general de instituțiile corectitudinii politice nu urmărește să atace, ci să distrugă miturile lingvistice și incorecta asumare a credinței că un cuvânt poate fi mai mult decât semn lingvistic, de transmitere a unei informații codate sub o anumită formă pentru a fi decodată, ulterior apreciată în funcție de calitățile receptorului său. Urmărite atent și detașat de orice teamă personală, manifestările sale comunicative pun lumină pe omul și mînuitorul întregului sistem de semne care are capacitatea de a încărca noțional și cognitiv structurile de care se folosește în actul de vorbire, fie într-o manieră pozitivă, fie printr-un indice negativ formulat de și printr-un context anume.

Cel mai des și facil utilizate în cadrul reprezentărilor de stand-up comedy sînt fenomenele anatomo-fiziologice umane, care în terminologia proprie științifică își poartă numai sensul lor denotativ utilizat de doctori, medici, asistente fără a insinua altceva decât acutul privit din punct de vedere medical. Să auzi în cadrul unui spital termenul *penis* în timpul unor consultații sau a unor conferințe de anatomie din interiorul sălilor de curs ale studenților de medicină reprezintă un lucru nu doar normal, ci și necesar studierii corecte și totale a corpului uman. În momentul folosirii sinonimului său din limbajul familial *dick* termenul secund importă automat în rîndul femeilor (și nu numai) în mod curent un sens peiorativ, ofensator, deși foarte prezent în discuțiile tinerilor și adulților americani sau români. În același sens pot fi privite și alte cuvinte de tipul lui *shit*, identificat inadecvat pentru o conversație care exclude zona prietenilor, dar care scapă mereu neintenționat sub manifestarea impulsului emoțional. *Stupid* ar fi necesar de evitat de pronunțat, eventual doar în absența oricărei persoane care ar putea da semne de lipsa inteligenței și care în mod clar s-ar simți jignită pentru dezavantajele cognitive dobîndite de-a lungul vieții. Un citat din spectacolul intitulat *Doin it again* susținut de George Carlin în 1990⁴ simplifică forma ridicolă de eufemizare a trăsăturii printr-o frază care produce modificări de conținut într-o falsă favoare a celui căruia i se atribuie, prin expresii de tipul *tulburare de învățare* (care lasă loc interpretărilor greșite asupra unei probleme de ordin temporal și nu personal) sau *minim excepțional* (prin care superlativului i se alătură valoarea cea mai joasă, alăturare de termeni oximoronică și incoerentă ca sens): *‘We have no more stupid people. Everybody has a learning disorder, or he’s minimally exceptional. How would you like to be told that about your child, he’s minimally exceptional.’*

Problemele aparținînd de această dată fizicului uman sînt și ele alterate prin serii de sintagme ambigue și derutante pentru vorbitori și care nu ar fi folosite în mod natural în discursul oral sau scris. Prin urmare, o persoană ologă sau infirmă nu mai poate fi identificată cu noțiunea de handicapată în mod permis și larg acceptat, ci sînt recomandate solemn utilizarea expresiilor *persoană cu dizabilități* în sensul de *provocat fizic, diferit capabil* sau *capabil manual* în variante care sporesc preschimbarea sensului în detașarea de problema de bază și micșorarea voită a afecțiunii avute în mod vizibil de indivizii descriși cu sinceritate și asumare în următoarele rînduri⁵: *‘Cripples. Simple, honest, direct language. There’s no shame attached to the word cripple that I can find in any dictionary, no shame attached to it. In fact it’s a word used in Bible translations, Jesus healed the cripples. Doesn’t take seven words to describe that condition. But we don’t have any cripples in this country any more. We have the physically challenged. Is that a grotesque enough evasion for you? How about differently abled? I’ve heard them called that, differently abled. You can’t*

⁴Filmarea a fost realizată în New Brunswick, New Jersey și poate fi găsită cu ușurință în mediile online.

⁵ Alte exemple similare pot fi identificate în subcapitolul *Even more favorite euphemisms* în cadrul căruia George Carlin oferă opt pagini de analize scurte asupra modurilor identificate drept ridicule și nepotrivite pentru afecțiunile pe care le acoperă sub forma prescripțiilor corecte politic.

even call these people handicapped anymore. They'll say, we're not handicapped, we're handy capable. These poor people have been bullshitted by the system into believing that if you change the name of the condition, somehow you'll change the condition.' Precum autorul glumelor subliniază atent și cu pricepere în jocul scenic, limbajul eufemistic tinde vertiginous spre a transforma realitățile în scenarii false, modelate în scopul unei estetici auditive care scindează afecțiunea cuprinsă în denumirile inițiale, clare, în decoruri reconfortante, rupte de esență și uman, valorificând în mod fals un șir de alăturări stînd în opoziție cu două dintre trăsăturile de bază ale limbajului și vorbirii prin care efortul minim și economia se manifestă în sprijinul emițătorului, destinatar ce își conturează în mod natural și eficient discursul pentru a obține rezultatele vizate anterior, de a transmite o cantitate cît mai mare de informații pe baza unui consum sau efort personal redus. Fără presiunile exercitate din direcția corectă politic în mod insistent, gîndim că formele construite în această manieră s-ar perima în simpla evitare din partea vorbitorilor a unor structuri verbale care nu răspund necesităților conversaționale decît într-o manieră redusă din cadrul unor grupări minore de oameni, majoritatea fiind capabilă să construiască sensurile prin termenii avuți deja la îndemînă și dovediți eficienți în limbă prin uz și tradiție.

BIBLIOGRAPHY

1. Behr, Edward, *O Americă înfricoșătoare*, traducere de Doina Jela-Despois, București, Humanitas, 1999.
2. Carlin, George, *Brain droppings*, New York, Hyperion, 1997.
3. Purcăruș, Gabriel, *Corectopia. Cum supraviețuim în cușca diversității*, Doxologia, Iași, 2018.

DISCOURSE AUTOMATIC TRANSLATION STRATEGIES

Alexandra Ilie

PhD Student, „Alexandru Ioan Cuza” University of Iași

Abstract: Forgotten for many years because of negative statement of ALPAC report, being disadvantaged from the beginning, having a slow course, automatic translation has become a reach field of interest for researchers today, mainly in Informatics. Of course, the contributions of researchers in Philology are not to be neglected. The correspondent of General Linguistics in this Digital Era is the Computational linguistics. The tools emerged from this collaboration between Philology and Informatics are used in Automatic Translation and offered good result for specific or technical domains. But, even if the tools for morpho-syntactic analysis, such as UDPipe or NPChunker (for Romanian) are advanced, automatic translation of literary texts is still left behind. This is why we aim to focus the attention on those researches in Translation Studies that have been ignored in the development of automatic translation systems by creating new automatic translation strategies. The purpose of the research is to improve the development of the automatic translation of literary texts.

Keywords: Automatic Translation, Corpus, Digital Era, Discourse, Automatic Translation Strategies

Acest studiu se adresează atât umaniștilor cu studii filologice, lingvistice și traductologice interesați de latura tehnică a traducerilor și a procesului de traducere, cât și informaticienilor interesați de prelucrarea limbajului natural și de evoluția sistemelor de traducere automată care doresc să cunoască principalele teorii elaborate în domeniul studiilor de traductologie.

Din analiza erorilor produse de sistemele de traducere automată am extras limitele sistemelor de traducere. Subliniem necesitatea acestor sisteme în anumite situații, mai ales, atunci când timpul prevăzut pentru traducerea unui text sau discurs este limitat. Ne dorim să avansăm cercetarea în direcția reducerii numărului de erori prin integrarea studiilor de traductologie și lingvistică generală care privesc practica traducerii, cu scopul de lăsa în seama traducătorului uman sarcina de rafinare stilistică a textului. Propunem două strategii de traducere automată a discursului care vizează corpusul și metodele de lucru.

Traseul parcurs de traducerea automată de la începuturi (anii 1940) până la stadiul actual este unul sinuos. Opiniile divergente privind utilitatea acesteia au scindat (și încă scindează) comunitatea științifică în două tabere: scepticii și susținătorii.

Deși obiectul de studiu este același pentru ambele arii de cercetare, traductologia și traducerea automată, strategiile folosite pentru crearea, analiza și ameliorarea discursului tradus sunt diferite, iar calitatea produsului final este afectată.

Traductologia a găsit formula practică de lucru odată cu cercetările întreprinse de J.-P. Vinay și J. Darbelnet¹, unde sunt prezentate două tipuri de strategii (de traducere directă – împrumut, calc, traducere literară și de traducere indirectă – transpoziția, modularea,

¹ Vinay, Jean-Paul, Darbelnet, J., *Stylistique comparée du français et de l'anglais*, Didier, Paris ; Bruxelles ; Montreal, 1967

echivalența și adaptarea). Acestea au fost ulterior dezvoltate spre alte direcții precum teoria *skoposului*² în care accentul se pune pe tipurile de text (informative, expresive, incitative, scripto-sonore) și pe funcția predominantă a acestora, ori înspre teoria sugerată de Ch. Nord, acolo unde traducerea poate fi documentară sau instrumentară:

Tipul traducerii	Traducerea documentară				Traducere instrumentară		
Orientare	spre sursă				spre țintă		
Funcția traducerii	documentarea interacțiunii comunicative a culturii sursă pentru cititorul din cultura țintă				instrumentarea pentru interacțiunea comunicativă a culturii țintă modelată după interacțiunea comunicativă a culturii sursă		
Funcția textului țintă	metatextuală				referențială/expresivă/conativă/fatică și/sau subfuncțiile aferente		
Forme ale traducerii	interlinară	literală	fililicică	alienată	echifuncționanță	heterofuncțională	omoloagă
Scopul traducerii	reproducerea sistemului limbii sursă	reproducerea formei limbii sursă	reproducerea formei și conținutului limbii sursă	reproducerea formei, conținutului și situațiilor prezente în limbii sursă	îndeplinește aceleași funcții ca textului sursă pentru auditoriul țintă.	îndeplinește funcții similare ca cele din textul sursă, funcțiile textului sursă nu pot fi reproduse în întregime ori nu se poate respecta aceeași ierarhie funcțională.	îndeplinesc un efect omolog textului sursă (prin <i>creativitate</i> la Jakobson sau <i>ținând de semiotică</i> , la K
Focalizarea procesului de traducere	structura lexicală și sintactică a limbii sursă	unitățile lexicale ale limbii sursă	unitățile sintactice ale limbii sursă	unitățile textuale ale limbii sursă	unitățile funcționale prezente în textul sursă.	funcții ale textului sursă transferabile	gradul de originalitate al textului sursă
Exemplu	lingvistica comparativă	citările în textele jurnalistice	greaca și latina, Biblia	proza literară modernă	instrucțiuni de utilizare, manuale, rețete	<i>Călătoriile lui Gulliver</i> traduse pentru copii	poeme traduse de p

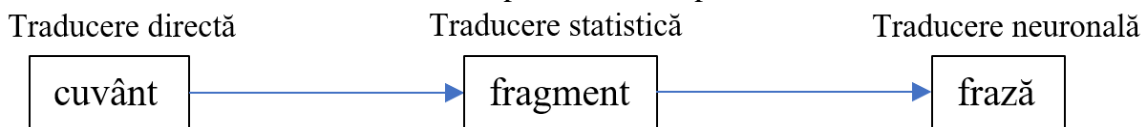
Tabelul traducerilor documentare și instrumentale adaptate după (Nord, 1997)

Am menționat strategiile cele mai citate și utilizate în traductologie pentru a face o comparație cu tipurile de „strategii” folosite în traducerea automată. Astfel, primele încercări de traducere automată apar înainte de 1940 și se bazează pe *sisteme de traducere directă*. Acestea găsesc echivalențe la nivelul cuvintelor, le reordonează pentru a obține fraze *a priori* corecte în limba țintă. Aceste sisteme nu utilizează sintaxa, ci metode care permit realizarea unei ordini de cuvinte presupusă a fi satisfăcătoare în raport cu anumite constrângeri impuse de limba țintă. *Sistemele de traducere prin transfer* (sintactic), sau *sisteme interlingvistice* funcționează prin reguli de transfer care implică mereu o pereche de limbi și care trebuie să fie adaptate pentru noi perechi de limbi. Presupun analize prealabile ale textului de tradus pentru a putea face apoi apel la regulile de traducere de nivel înalt (așa-numitele „reguli de transfer”). Analiza poate viza nivelul sintactic prin raportarea la structura frazei, iar la nivelul semantic ea permite alegerea sensului cuvintelor în funcție de context. În practică, automatizarea unei analize semantice, care adesea e dificilă și pentru om, presupune o prezentare holistică a tuturor contextelor în care poate apărea un cuvânt sau o expresie. *Sistemele de traducere statistică* apar după anii 1990, când cantitatea de texte informatizate s-a crescut exponențial, capacitățile de calcul s-au îmbunătățit și s-au creat memorii de stocare a informațiilor. De la procesele de analiză și de sinteză gramatical-lexicală prescrise manual, cercetarea se orientează spre posibilitățile oferite de statistică pentru reperarea grupurilor de cuvinte frecvente (cuvinte compuse, sintagme) traduse în bloc a căror echivalent este ușor reperabil în limba țintă. Astfel, sistemele de traduce lucrează cu fragmente de traducere de la care se pornește reconstruirea unei fraze coerente. Această ultimă etapă a reprezentat punctul slab al traducerii statistice: trebuia recreată o frază coerentă plecând de la fragmente disparate. Astăzi *sistemele neuronale* sunt fondate pe rețele neuronale de „învățare profundă” (*deep learning* – termen tehnic corespondent generației actuale de rețele neuronale).

² Reiss, Katharina, Vermeer, Hans J., *Towards a General Theory of Translational Action: Skopos Theory Explained*, Routledge, New York, 2014

Traducerea neuronală se situează în continuarea traducerii statistice, dar oferă rezultate semnificativ mai bune datorită modelării foarte bogate a semanticii cuvintelor și permite traducerea direct la nivel de frază, considerată un tot unitar.

Așadar, în traducerea automată s-a pornit de la traducerea cuvintelor, apoi s-au tradus blocuri de cuvinte (fragmente), iar prin traducerea neuronală se ia în calcul întreaga frază de tradus. Traseul evolutiv al traducerii automate poate fi deci reprezentat astfel:

Strategia folosită în *sistemele de traducere directă* pun cuvântul în relație de transfer și folosesc instrumente precum dicționare bilingve. Strategia care stă la baza *sistemelor de traducere statistică* vizează traducerea fragmentelor de text, cuvintelor compuse etc. prin analiza statistică a aparițiilor fragmentelor în corpusul utilizat. *Sistemele de traducere neuronală* se concentrează pe traducerea frazei și se bazează pe corelațiile dintre elementele constitutive.

Majoritatea sistemelor de traducere automată actuale sunt construite cu rețele neuronale, însă rezultatele oferite nu sunt satisfăcătoare, mai ales pentru traducerea textelor literare sau a discursului. *Sistemele de traducere neuronală*, la fel ca și cele *statistice*, au nevoie de un volum foarte mare de date din care să poată „învăța” cât mai multe contexte posibile.

Cercetarea noastră se orientează spre traducerea automată a operelor literare pentru perechea de limbi română-franceză încadrate în genul dramatic. Am descoperit că pentru limba și literatura română corpusurile sunt fie insuficiente, fie inexistente³. Majoritatea textelor pentru crearea unui corpus nu se găsesc în format electronic, iar editurile nu doresc o colaborare, ori nici măcar nu răspund apelurilor venite din cercetătorilor interesați de prelucrarea limbajului natural.

O nouă abordare

Propunem o abordare diferită a traducerii automate în care resursele umane implicate trebuie să fie atent selectate. Conlucrează specialiștii din aria lingvisticii generale și filologiei, specialiștii traductologi și informaticienii specializați în prelucrarea limbajului natural, fiecare cu roluri bine definite: lingviștii filologi descoperă și analizează erorile de traducere extrase din sistemele actuale de traducere automată, traductologii propun modele de traducere care să integreze un clasificator de strategii de traducere în baza informațiilor obținute de lingviștii filologi, iar informaticienii, ținând cont de rezultatele obținute de lingviștii filologi și traductologii, ameliorează calitatea nivelul actual a traducerilor realizate în mod automat.

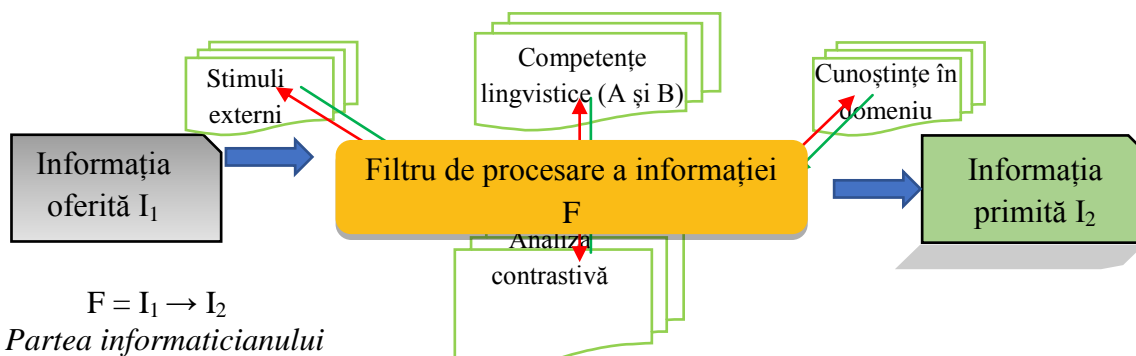
Partea lingvistului-filolog

Studiile de filologie ale lingvistului îi permit acestuia să dobândească aptitudini de editare și de critică a textului. Astfel, va putea discerne între diferitele variante oferite de sistemele de traducere automat. Cunoștințele de istorie literară permit lingvistului-filolog să coreleze textul cu contextul creării textului. Cunoscând limbile implicate în procesul traductiv și normele lingvistice actuale, lingvistul-filolog identifică și analizează porțiunile de traducere eronată. Ramuri de cercetare ale lingvisticii precum sociolingvistica, psiholingvistica și lingvistica textului oferă specialistului o viziune globală în analiză cu scopul de a găsi elementele omise parțial sau total care ar fi putut ridica nivelul calitativ al traducerii (văzută totodată ca proces și produs). În analiză se utilizează metoda comparativ-istorică. Propunem clasificare a erorilor de limbă apărute în textele traduse în mod automat după nivelul lexical-semantic, morfo-sintactic, stilistic și pragmatic. De asemenea, subliniem importanța simbolurilor ortografice.

³ Se găsesc corpusuri bilingve paralele în special pentru domeniul juridic-administrativ și politic.

Partea specialistului traducător

Traducătorul creează un model de traducere și îl adaptează ținând cont de erorile descoperite de lingviști. Modelul de traducere propus de noi integrează, pe lângă alinierea corpusurilor paralele, integrarea dicționarelor bilingve, monolingve, de cologații (ex.: *eDTLR*⁴, *TLFi*⁵) și interogarea băncilor terminologice precum *IATE*⁶ sau *EUROTERM*, integrarea unei baze de date de cunoștințe generale în domeniu extrase din revistele de specialitate și analiza textuală⁷, proces descris în schema de mai jos:

Partea informaticianului

Informaticianul are rolul de a integra într-un sistem informatic clasificările și modelele rezultate din activitatea traductologilor și lingviștilor filologi.

Conlucrarea acestor trei categorii de specialiști pe o perioadă îndelungată, nu numai că va îmbunătăți nivelul actual al resurselor informatice pentru limba română și vor crea un sistem de traducere automată coerentă pentru literatură, ci chiar mai mult, vor contamina cunoștințele lor cu cele ale colegilor specialiști și vor deveni tehnicieni ai limbajului.

Pus în fața schimbărilor tehnologice inevitabile din ce în ce mai mari, traducătorului uman își simte activitatea în pericol de a fi limitată la pre- și post- editare de text. De aceea considerăm că integrarea sistemelor de traducere automată în pregătirea traducătorilor încă de timpuriu este un demers ce va aduce un progres considerabil asupra calității traducerilor. Competențele traducătorilor în calitate de experți umani reprezintă cheia în descifrarea enigmelor existente în traducerea automată prin antrenarea sistemelor de traducere automată, selectarea, pregătirea și evaluarea conținuturilor, datelor și prin colaborarea cu inginerii de sistem.

BIBLIOGRAPHY

Anne Reboul, Jacques Moeschler, *La pragmatique aujourd'hui*. Paris, France: Éditions du Seuil, 1998

Cassin, Barbara, *Éloge de la traduction. Compliquer l'universel*. Paris, France: Fayard, 2016

Céline Poudat, Frédéric Landragin, *Explorer le corpus textuel*. Bruxelles, Belgia: De Boeck Supérieur, 2017

Coșeriu, Eugenio, *Principii de sintaxă funcțională*. *Diacronia*, 29-68, 1995

Coșeriu, Eugenio, *Lingvistica textului: o introducere în hermeneutica sensului*, ediție tradusă de Eugen Munteanu, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Iași, 2013

J.-P. Vinay et J. Darbelnet, *Stylistique Comparée du Français et de l'Anglais*. Paris, Montréal: Didier, Beauchemin, 1958

⁴ <https://profs.info.uaic.ro/~dcristea/Talks/eDTLR.ppt>

⁵ <http://atilf.atilf.fr/tlfv3.htm>

⁶ <https://iate.europa.eu/>

⁷ Studiile coșerieni subliniază, de asemenea, importanța analizei textuale pentru traducere (Coșeriu, 2013)

Jeanrenaud, Magda, *La traduction là où tout est pareil et rien n'est semblable*. București, România: Est-Samuel Tastet Editeur, 2012

Reiss, Katharina, Vermeer, Hans J., *Towards a General Theory of Translational Action: Skopos Theory Explained*. (C. Nord, Trad.) New York: Routledge, 2014

Loock, Rudy, *La traductologie du corpus*. Paris, France: Presses Universitaires du Septentrion, 2016

Nord, Christiane, *Translating as a Purposeful Activity*, Manchester, St. Jerome, 1997

Poibeau, Thierry, *Babel 2.0 Où va la traduction automatique*. Paris, France: Odile Jacob, 2019

Reiss, Katharina, *La critique des traductions, ses possibilités et ses limites : catégories et critères pour une évaluation pertinente des traductions*. (C. Bocquet, Trad.) Arras: Artois Presses Université, 2002

Sapir, E., *Despre limbă: o introducere în studiul vorbirii*. (T. Ghivirigă, Trad.) Iași: Casa Editorială Demiurg, 2016

DIVERSITY, DIALOGUE AND SHARING WITHIN FRANCOPHONE LITERARY FESTIVALS

Andra Nica

PhD Student, „Alexandru Ioan Cuza” University of Iași

Abstract: To fully understand the current dynamics of the Francophone literary universe, it is not enough anymore to focus on the traditional instances of production, legitimation and consecration, considered dominant, such as the major publishing houses, literary criticism or literary prizes. We have been witnessing a reconfiguration of the literary institution, in the sense that literary festivals, book fairs or literary events are beginning to play an increasingly decisive role. This reconfiguration determined us to conduct the present study which proposes a reflection on the dynamics of Francophone literary festivals and their functions as places of meeting, dialogue and sharing between varied cultures. After an introduction on the concept and history of festivals, the study examines their social, cultural and identity roles. Our intention is to demonstrate that literary festivals, as a means of disseminating culture, occupies an essential place in development, both as a vector of social cohesion and dialogue, but also a catalyst for creativity and innovation. We will address the question of the usefulness of literary festivals as well as their social role as a place for cultural diversity, dialogue, group cohesion and sociability.

Keywords: francophone literary festival, cultural diversity, intercultural dialogue, sharing values.

Introduction

Les festivals littéraires ont profondément influencé la vie culturelle européenne et mondiale, ils ont contribué à faire évoluer les formes d'expression artistique, à faire connaître des créateurs, des artistes, des écrivains et des interprètes de premier plan. Certains festivals se fondent sur des valeurs sûres, d'autres explorent radicalement des voies nouvelles, tandis que d'autres cherchent à diversifier et à élargir les publics, donnant une importance toute particulière à l'interdisciplinarité.¹

On pense que les événements culturels jouent dorénavant, et au même titre que les institutions culturelles permanentes, un rôle important pour l'accès à la culture. Parmi eux, certains festivals, grâce à leur ancienneté et à leur réputation, sont devenus de véritables institutions culturelles, de sorte qu'il serait inconcevable aux yeux de beaucoup de voir ceux-ci disparaître un jour².

I.1 Histoire des festivals (origine, étymologie et définition)

Concernant l'étymologie du mot « *festival* », l'étude *L'Europe des festivals* note que ce terme illustre « *l'aventure européenne* ». Ce mot d'origine française est entré dans le

¹ Focroulle, B., « Avant-Propos. Au cœur des identités européennes », In Autissier, A.-M., et al, *L'Europe des festivals, De Zagreb à Édimbourg, points de vue croisés*, Éditions de l'attribut et Culture Europe International, Toulouse, 2008., p.13.

² Collard, F., Goethals, C. & Wunderle, M., *Les festivals et autres événements culturels*, Dossiers du CRISP, vol. 83, no. 1, 2014, pp. 9-115, <https://www.cairn.info/revue-dossiers-du-crisp-2014-1-page-9.htm>, (consulté le 1 avril 2020).

vocabulaire anglais au XVIIIe siècle pour revenir sur le continent au XIXe. Selon le dictionnaire *Littré*, il désigne surtout « *les grandes fêtes musicales allemandes* »³ et accessoirement anglaises et françaises. L'Académie Française l'admet comme un néologisme en 1878. Elle définit le terme comme « *un ensemble de manifestations musicales périodiques, se déroulant pendant plusieurs journées, et qui sont liées à un lieu, un genre, une époque, un compositeur* » et par extension, « *ensemble de manifestations artistiques* »⁴. Toutefois, en France, le mot s'appliquait aux concerts. Selon un article de *l'Allgemeine musikalische Zeitung* de 1829, le festival, ou plutôt la *Musikfest* doit proposer l'exécution magistrale de grandes œuvres classiques ainsi que la participation d'éminents artistes allemands⁵.

Le lexicologue Jean Pruvost, l'auteur des ouvrages *Dictionnaires et nouvelles technologies* (2000) et *Dictionnaires français, outils d'une langue et d'une culture* (2007), s'interroge à l'occasion de la 71e édition du Festival de Cannes, sur l'origine du mot « *festival* ». Il précise que le terme prend ses origines dans le latin « *festivus* » désignant à la fois ce qui est divertissant, et en même temps, le lieu ou le moment où se déroule une fête, d'où en ancien français l'adjectif « *festival* » ou « *festivel* », de même sens. Néanmoins, même si la notion de fête se trouve alors presque toujours associée à des fêtes religieuses, on peut déjà identifier au XIVe siècle un « *convive festivel* », et au XVe siècle quelque sympathique « *festivant* »⁶. « *Festival* » est par nature un adjectif et il faudra, en réalité, attendre le XIXe siècle pour qu'il puisse accéder au statut de nom. Malgré son entrée en ancien français au XIIe siècle, on l'atteste entre autres à travers les « *lettres festives* » échangées entre des évêques, à l'occasion des fêtes religieuses, bien annoncées et organisées dans un calendrier précis.⁷

Depuis les années 1980, le terme de « *festival* » s'est répandu pour désigner les rencontres publiques où les œuvres littéraires étaient lues, commentées et discutées par des spécialistes, auteurs, critiques, éditeurs, traducteurs. Associée aux arts de la performance (théâtre, musique) et aux arts visuels (la photographie, le cinéma, la sculpture, la peinture etc), la forme du « *festival* » peut paraître incongrue s'agissant de la lecture, pratique culturelle très solitaire.

Néanmoins, les réunions dédiées à la lecture à voix haute et aux discussions sur la littérature ne constituent pas un phénomène nouveau. Il existait déjà à cette époque les cafés, les débats organisés par l'Académie Française, les salons mondains, les cénacles d'initiés, tel que les mardis de Mallarmé ou le grenier des frères Goncourt, mais qui demeuraient cependant confinées à la sphère privée. C'est aussi le cas des avant-gardes désargentées qui pratiquaient une stricte sélection des membres de leur communauté pour avoir accès aux cafés littéraires. Dans l'entre-deux-guerres, les décades de Cerisy-Pontigny ont inauguré un nouveau type de rencontres littéraires, ouvert à un public plus large, mais encore limité à une petite frange de lettres⁸.

³ Autissier, A.-M., *Une petite histoire des festivals en Europe, du XVIIIe siècle à nos jours*, In Autissier, A.-M., et al, *L'Europe des festivals, De Zagreb à Édimbourg, points de vue croisés*, Éditions de l'attribut et Culture europe international, Toulouse, 2008, p.21.

⁴ *Dictionnaire de l'Académie Française*, <https://www.dictionnaire-academie.fr/article/A9F0572>, (consulté le 21 janvier 2020).

⁵ Focroulle, B., « Avant-Propos. Au cœur des identités européennes », In Autissier, A.-M., et al, *op. cit.*, p.13.

⁶ Le mot « *festivant* » renvoie à celui qui offrait un substantiel banquet.

⁷ Pruvost, J., *Cannes 2018 : D'où vient le mot « festival »*, 2018, <https://www.lefigaro.fr/langue-francaise/actuels-des-mots/2018/05/14/37002-20180514ARTFIG00036-cannes-2018-d-o-vient-le-mot-festival.php>, (consulté le 1 avril 2020).

⁸ Sapiro, G., Picaud, M., Pacouret, J., et al., « L'amour de la littérature : le festival, nouvelle instance de production de la croyance. Le cas des Correspondances de Manosque », In *Actes de la recherche en sciences sociales*, 2015/1 (N° 206-207), p.109, <https://www.cairn.info/revue-actes-de-la-recherche-en-sciences-sociales-2015-1-page-108.htm>, (consulté le 13 mars 2020).

I.2. Les festivals de littérature en tant que successeurs des salons littéraires

Concernant la genèse du festival littéraire, des spécialistes comme Pierre Bourdieu, Bernard Lahire et Nathalie Heinich considèrent que les festivals de littérature prennent leur origine dans les salons littéraires apparus en France au XVIIe et au XVIIIe siècle comme ceux initiés par Catherine de Rambouillet, Madelaine de Scudéry, Mme Geoffrin ou Mme Récamier au XIXe siècle. Ces rencontres régulières réunissaient, selon Bourdieu, les représentants non seulement de diverses disciplines (littérature, art, philosophie), mais aussi de différentes classes sociales et, par conséquent, de différentes convictions politiques. Organisés d'abord par les membres de l'aristocratie, et plus tard, de la bourgeoisie aisée, les Salons constituaient des espaces de débats et d'échange d'idées où les sujets de conversation apparemment abstraits cachaient les tensions d'ordre politique, dont l'enjeu était la domination de telle ou telle classe ou groupe social. Comme le constate Bourdieu :

« les salons littéraires sont aussi, à travers les échanges qui s'y opèrent, de véritables articulations entre les champs : les détenteurs du pouvoir politique visent à imposer leur vision aux artistes et à s'appropriier le pouvoir de consécration et de légitimation qu'ils détiennent [...]; de leur côté, les écrivains et les artistes agissant en solliciteurs et en intercesseurs ou même, parfois, en véritables groupes de pression, s'efforcent de s'assurer un contrôle médiat des différentes gratifications matérielles ou symboliques distribuées par l'État. » (Bourdieu, 1990, 90).

I.3. Évolution des festivals littéraires

Quant au continent européen, les festivals ont connu un immense succès en Europe méridionale, fait qui a contribué souvent à y drainer un tourisme de masse. On organise des festivals dans le nord, dans le sud, à l'ouest et à l'est du continent, dans des villes d'art ou dans des lieux moins favorisés du point de vue de l'environnement naturel ou patrimonial⁹. Mais les festivals littéraires dépassent les frontières du continent européen. On a des festivals repartis dans le monde entier et un très grand nombre de ces festivals, petits et grands, se disent « internationaux ». Qu'est-ce que cela peut indiquer, sinon une intention de transcender les frontières territoriales, les barrières linguistiques, les limites de toute nature? Les festivals rassemblent volontiers des artistes originaires de différents pays, de différentes cultures et, souvent situés en période estivale, ils attirent également des publics venus de loin¹⁰.

Bernard Focroulle considère qu'une question cruciale pour notre époque est celle du dialogue entre les cultures qui coïncident de moins en moins avec les cartes géographiques, les continents et les pays. Chacune de nos grandes villes accueille des communautés porteuses de cultures très différentes et par conséquent, les points de repère basculent, les langues coexistent et les traditions s'affrontent¹¹. Rapprochant des cultures et des communautés très variées, les festivals littéraires proposent des cadres propices aux débats et à l'échange culturel¹². Les participants sont invités à s'abandonner pleinement à cette

⁹ Focroulle, B., « Avant-Propos. Au cœur des identités européennes », In Autissier, A.-M., et al, *op. cit.*, pp.11-12.

¹⁰ *Ibidem*, p.13.

¹¹ *Ibidem*, p.15.

¹² Dheur, S., « La lecture à haute voix. Écriture et oralité, une autorité en jeu », In *Bulletin des Bibliothèques de France*, Université Bordeaux-Montaigne, Février 2017, p.168, <https://halshs.archives-ouvertes.fr/halshs-01445768/document>, (consulté le 25 avril 2020).

expérience esthétique, réflexive et engageante et à collaborer, dans un espace neutre et vivant, de rencontres et de dialogues, consacré à la littérature.

Mais le festival en tant que cérémonie littéraire est une invitation faite au public de mieux connaître la littérature francophone, de s'emparer d'un imaginaire poétique et littéraire attaché à une géographie, à des territoires, d'en découvrir et d'en partager les cultures¹³. Cette cérémonie littéraire constitue un lieu propice à l'évasion, à l'intrusion d'un espace-temps spécifique, aux tonalités fantastiques ou poétiques. Elle a le mérite de sublimer les frontières qui semblaient irréductibles entre le réel et l'imaginaire et de permettre au public d'explorer un monde suspendu, aventureux, qui s'ouvre seulement aux initiés.

II.1. Le culte de la lecture à voix haute

La lecture, l'atmosphère très confortable et intime et la détente se conjuguent dans cet espace scénarisé où la littérature semble évader de l'intérieur du livre pour être savourée par le public. De plus, l'univers construit par le festival littéraire permet de pénétrer de manière irréversible l'univers du livre et d'expérimenter les aventures du héros, de s'identifier complètement au parcours des personnages. Il s'agit d'un voyage intérieur, imaginaire, motivé par la lecture d'un livre et la stimulation de l'auditoire par la création d'un espace propice à l'actualisation, lieu de l'évasion.

Les festivals littéraires se tissent autour d'une pratique très intéressante, c'est-à-dire la lecture à voix haute. Lire à voix haute c'est vivre devant un public tandis que le conteur a la mission de rendre possible l'échange de façon durable, agréable et vivante. Il s'agit, en fait, d'agir sur autrui, le séduire, l'émouvoir, le convaincre, l'informer, le distraire, le faire progresser, s'interroger, se situer. La participation à ce genre d'événements culturels implique aussi une écoute attentive de la part de l'auditoire. Les festivals deviennent ainsi de vrais lieux de vie orale : on y parle, on y lit, on y dialogue, on y change, on y bouge¹⁴. De cette manière, il s'établit une connexion entre les orateurs et l'auditoire, fait qui donne naissance aux interactions, aux débats, aux dialogues entre les festivaliers.

De surcroît, le festival littéraire est une façon d'amener la littérature là où elle ne se trouve pas, de provoquer une rencontre et d'inviter au voyage¹⁵. Par la voix du conteur, la littérature soustrait le public à la durée et lui confère l'éblouissement d'un temps pur. Le temps et l'espace retrouvés définissent ainsi un monde singulier, tandis que l'ouverture à l'autre nous exalte et nous plonge au cœur de l'histoire. L'expérience d'une lecture est toujours double : deux espaces, deux temps, deux sensations¹⁶.

On considère que la lecture à voix haute induit un silence d'écoute. Lors d'une lecture publique à voix haute, en général, le public se tait et il est prêt à recevoir ce qui va être dit. Ce silence artificiel favorise, paradoxalement, les retrouvailles avec soi-même et le développement de la pensée logique et critique. Par l'intermédiaire de la voix d'un autre, on peut ainsi retrouver un moment d'intimité, mais aussi des sensations liées à son propre imaginaire. De plus, l'écoute collective permet de retrouver une connexion avec les autres, une sociabilité liée au monde de la littérature. Elle met l'accent sur l'importance de l'échange

¹³Voix Vives de Méditerranée en Méditerranée, *Le Festival - Editorial*, 2009-2020, <http://www.sete.voixvivesmediterranee.com/>, (consulté le 20 janvier 2020).

¹⁴ Bellenger, L., *L'expression orale*, Presses Universitaires de France, Paris, 1979, p.6.

¹⁵Godin, M., « La lecture de textes littéraires à voix haute : mouvements de plaisir et de résistance » In *Le Carnet et les Instants, Le blog de Lettres belges francophones*, n° 186 (2015), <https://le-carnet-et-les-instants.net/archives/la-lecture-de-textes-litteraires-a-voix-haute-mouvements-de-plaisir-et-de-resistance/>, (consulté le 10 avril 2020).

¹⁶ Kristeva, J., *Le temps sensible. Proust et l'expérience littéraire*, Collection Folio/Essais, Editions Gallimard, 1994, p.339.

et de la découverte car les gens aiment se retrouver ensemble et partager leurs expériences de lecture¹⁷.

II.2. Les acteurs du festival littéraire

L'auteur et ses hypostases - celle de l'écrivain et celle du conteur de son propre récit

De l'autre côté, les festivals littéraires ne pourraient exister sans les acteurs principaux, c'est-à-dire les écrivains, les lecteurs (les conteurs) et le public (l'auditoire). Il est intéressant de s'interroger sur la spécificité de certains orateurs. Il est facile de penser que chacun a son style, qu'aucun ne se ressemble car la parole est le reflet des tempéraments, des caractères et de la pensée. Il suffit, en fait, de choisir quelques orateurs et d'observer leurs points forts, leur ressort, leur impact pour brosser un tableau des ressources à l'oral¹⁸. Stéphane Santerres-Sarkany considère que la spontanéité et le professionnalisme représentent les traits d'une lecture parfaite. Il ajoute que la littérature orale appartient à l'ordre magique : « *la littérature orale permet d'exorciser les forces du mal et d'appeler les forces du bien, mais elle peut avoir, dans d'autres circonstances, une visée civilisatrice pratique : l'édification morale et la cohésion des groupes* »¹⁹.

On se met tous d'accord sur le fait que la présence de l'écrivain aux festivals littéraires peut offrir une autre perspective sur l'histoire d'un livre ; sa manière de lire son propre récit peut nous faire voir plus de choses qu'une simple lecture à l'intimité de notre maison. L'écrivain nous donne la clef de lecture. C'est un privilège extraordinaire pour un lecteur impliqué, qui veut plonger dans l'histoire proposée par un livre qui l'instigue.

Quand les auteurs lisent leurs propres textes, la réaction de l'auditeur peut être double selon ses goûts et ses attentes personnels. Dans tous les cas, il est certain qu'à l'heure actuelle, tout auteur publiant un texte doit penser à sa lecture ou à sa mise en forme. L'auteur est de plus en plus amené à rencontrer son public et ses lecteurs en librairies ou bibliothèques, aux événements culturels afin de promouvoir ses livres. Cette rencontre physique entre l'écrivain et les lecteurs constitue une sorte d'étape obligatoire entre le moment de l'acquisition du livre et le moment de la lecture. De cette manière, on va constater que la présence charnelle de l'auteur et la rencontre avec celui-ci vont devenir indissociable de l'objet du livre et de la pratique de lecture. La parole est un don et dans ce sens, une voix éclatante, des gestes posés, un visage expressif servent bien l'orateur.

En fait, il s'agit de la véritable puissance des mots et des choses et de la capacité de l'écrivain à les ajuster les uns aux autres. Une fois de plus, c'est le moi du narrateur – capricieux, désirant, blessé, instable, optimiste, douloureux, déçu – qui s'avère être le principal émetteur de cet univers sensoriel²⁰.

Pour vivre, une œuvre a, donc, besoin d'un public et d'entrer en contact avec d'autres cultures. On pense que chaque festival littéraire a son rôle à jouer pour aider ces œuvres à voir le jour. Le dialogue entre les artistes et les publics pluriels et hétérogènes des festivals et le mélange des cultures est une condition *sine qua non*. La présence des artistes, des écrivains et des conteurs constitue une chance pour toute la ville, et la présence de l'art dans l'espace public, hors des lieux qui lui sont habituellement consacrés, provoque un partage des valeurs, un échange d'informations et un enrichissement du patrimoine et des personnes. La ville bouge et se modifie. Une autre perception des rues et des places surgit car les artistes de rue

¹⁷ Godin, M., *op.cit.*, <https://le-carnet-et-les-instants.net/archives/la-lecture-de-textes-litteraires-a-voix-haute-mouvements-de-plaisir-et-de-resistance/>, (consulté le 10 avril 2020).

¹⁸ Bellenger, L., *op.cit.*, p.23.

¹⁹ Santerres-Sarkany, S., *Théorie de la littérature*, Collection *Que sais-je*, Presses Universitaires de France, Paris, 1990, p.54.

²⁰ Kristeva, J., *op.cit.*, p. 367.

ont la volonté de toujours ouvrir de nouvelles perspectives. Le festival littéraire est un temps qui s'adresse à toute la ville, un temps de respiration, de fête et de découvertes, d'extraordinaire!²¹

On considère que festival littéraire encourage la diversité culturelle, le partage des valeurs entre les festivaliers et le dialogue interculturel. Ces événements se fondent sur le principe du contact direct avec les auteurs, les écrivains et les artistes, tout en favorisant une ambiance conviviale, voire ludique des rencontres littéraires. De cette manière, les festivals ont le mérite de désacraliser en un sens la littérature pour la rendre d'autant plus accessible au grand public.

Le public en tant que récepteur du festival littéraire

Le lecteur doit assurer un contact avec l'auditoire, gouverner, inciter son public et faire en sorte que celui-ci participe et s'abandonne pleinement à la lecture. Lire à haute voix exige un entraînement long et contrôlé si l'on ne veut pas ennuyer son auditoire. Lire dramatise tout, accapare le regard et ouvre tous nos sens. De cette manière, le public est plus présent, plus impliqué ; tout se métamorphose à l'aide de la lecture de l'écrivain ou du conteur. Sa voix transpose l'auditoire vers des territoires encore inconnus, mystérieux, parfois ténébreux, parfois féériques. La littérature lue à voix haute déclenche la mémoire et implicitement les souvenirs qui construisent une passerelle sur le temps.

Faite par un bibliothécaire, un comédien, un conteur ou l'écrivain lui-même, cette lecture dite partagée, se pratique en groupe qui sert de public. À l'aide de cette expérience esthétique, réflexive et engageante, l'auditoire est invité à collaborer, à participer de manière active et consciente à la (re)découverte du sens des fragments lus, dans un espace neutre et vivant, de rencontres et de dialogues, consacré à la littérature²². Par les enthousiasmes collectifs que la lecture à voix haute peut susciter, cette activité d'écoute littéraire a beaucoup plus de force mobilisatrice qu'une lecture individuelle et solitaire. Le message est ressenti de manière plus intense et plus rapide grâce à cet impact matériel et immédiat de la littérature sur son public. Le festival, comme espace d'échange « *socialisé et socialisant* », restaure la visibilité d'une existence commune, en créant une « *ouverture dans la trame du clair-obscur de la vie quotidienne, dans le train-train des habitudes, de la déférence aux règles* »²³.

Les spectateurs des festivals littéraires témoignent que de la voix des écrivains, retentit une parole de paix, de regards sur le monde, de questionnements, de rencontres entre les cultures, de bonheur du partage. Directe, synthétique, ronde ou crue, murmurante ou hurlante, la parole des poètes et des écrivains révèle d'emblée les évidences que parfois on ne sait ou n'ose formuler ; « *évidences enfouies dans le quotidien qui aveugle, sous la crainte qui jugule le dire* »²⁴. La parole des poètes et des écrivains semble crier toutes les vérités, tous les drames, tous les bonheurs, les nôtres, ceux des autres, ceux de l'autre. Grâce à cela, la littérature devient pour l'humanité si nécessaire comme peut l'être l'eau à une terre desséchée, à un corps meurtri, à une bouche assoiffée.

II.3. Théâtralisation de la littérature et mise en scène de la lecture

Citons à titre d'exemple les festivals *Voix Vives de Méditerranée en Méditerranée*, *Étonnants Voyageurs*, *Le Festival International de poésie Trois -Rivières* et les *Journées*

²¹ Lefèvre, B., Roland, P., Féménias, D., « Préface » In *Un festival sous le regard de ses spectateurs, Viva cité, Le public est dans la rue*, Publications des Universités de Rouen et du Havre, Mont-Saint -Aignan, 2008, p.16, <https://books.google.ro>, (consulté le 12 avril 2020).

²² Dheur, S., *op.cit.*, p.168.

²³ Duvignaud J., *Fêtes et civilisations*, Paris, Scarabée et Compagnie, 1984, p.9, apud Lefèvre, B., Roland, P., Féménias, D., *op.cit.*, p.30.

²⁴ *Voix Vives de Méditerranée en Méditerranée, Le Festival*, 2009-2020, <http://www.sete.voixvivesmediterranee.com/>, (consulté le 20 janvier 2020).

poétiques de Carthage qui constituent des points d'attraction mondiale. Plus ambitieux encore que les ans passent, ces spectacles nous plongent dans l'univers de bohème et d'extravagance. Ces événements culturels, qu'ils soient récurrents ou ponctuels, font la part belle aux arts de la scène. Leur principal domaine d'activité est la littérature mais ils concernent également d'autres disciplines artistiques, dont la musique, le cinéma, le théâtre ou la danse. Dans tous les cas, ces festivals s'affichent comme des manifestations importantes, des moments uniques et exceptionnels qui réunissent un public autour d'un univers artistique.

Ces cérémonies proposent des siestes littéraires, poétiques et musicales dans des jardins, à l'ombre de grands arbres, des lectures accompagnées de musiciens, à bord de voiliers ou de grandes barques, des dialogues entre des poètes et des écrivains de toutes les cultures, des poésies rythmées par la musique des langues, dans les rues transformées elles-mêmes en jardins. La littérature devient l'étincelle qui aiguille les émotions des poètes, des écrivains et du public féru de culture, en leur offrant le plaisir de l'âme et de l'esprit²⁵.

Enfin, le festival littéraire est une belle aventure et un lieu de liberté. D'ailleurs, les festivals se caractérisent par l'accent mis sur la dimension rituelle et émotionnelle de l'événement, générateur d'une « *effervescence* » qui n'a rien d'irrationnel et ils acquièrent le rôle de lieu d'interactions et de débats contribuant à la production de classifications et de jugements critiques, malgré l'asymétrie entre les spectateurs et les artistes²⁶.

Les festivals offrent un espace ouvert, propice aux activités ludiques : le bois, les parcs, les rues et les cafés confèrent un sentiment de sécurité, une certaine autonomie de déplacement, mettant les bases d'une petite communauté, d'un mini-village. Les sons et les couleurs, les foules et les guirlandes, les objets insolites suspendus aux arbres constituent un décor qui plongent les participants dans un monde magique. L'ambiance est l'un des motifs principaux de la présence au festival – lieu de rencontre et de convivialité par excellence²⁷. Par conséquent, le festival littéraire est de manière incontestable une source inépuisable d'enrichissement, un espace de la diversité culturelle, des interactions, du dialogue interculturel, du partage des valeurs et de l'échange d'informations.

Conclusions

Les lectures faites dans le cadre des festivals littéraires imposent une dynamique d'amour et de haine qui fait de nous des personnes vivantes. L'expérience de la lecture à voix haute est extrême : elle nous ouvre à nous même, elle force nos limites, elle nous fait sortir de nous pour revenir plus harmonisé, plus cultivé, plus vifs. Chaque page et chaque phrase lues contiennent une multitude de sensations qui tissent un espace étrange : « *de la perception au souvenir, du souvenir à la perception, un hiatus se dessine* » (comme le suggère Georges Poulet)²⁸ qui installe le temps de la lecture; l'écrit devient contagieux pour tous les lecteurs tandis que la lecture devient contagieuse pour l'auditoire car c'est « *une sensation qui s'impose du dehors, à condition que l'intensité préalable du moi puisse la pressentir, la projeter, l'orienter et surtout la construire* »²⁹.

On considère que les festivals de littérature ont une utilité sociale. L'organisation de ce genre d'activité contribue à la cohésion sociale - notamment par la réduction des inégalités -, à la solidarité - par un lien social de proximité -, à la sociabilité et l'amélioration des conditions collectives du développement humain durable, dont font partie l'éducation, la santé, l'environnement et la démocratie. Inventifs et diversifiés, les festivals s'expriment à

²⁵ *Ibidem*.

²⁶ Sapiro, G., Picaud, M. Pacouret, J. *et al.*, *op.cit.*, p.109.

²⁷ Lefèvre, B., Roland, P., Féménias, D., *op.cit.*, p.48.

²⁸ Cf. Georges P., *L'espace proustien*, Gallimard, 1963 apud Kristeva, J., *op.cit.*, p. 356.

²⁹ Kristeva, J., *op.cit.*, p. 356.

travers tous les champs de la création, mais notamment à travers la littérature, le théâtre, la danse, la cinématographie et la musique³⁰. Le festival devient ainsi un espace privilégié de rencontres et de dialogues entre des cultures très variées et la préservation de cette diversité culturelle et identitaire est un combat qui se mène d'abord au niveau de chaque pays³¹. Par ailleurs, les festivals littéraires ont le mérite d'avoir su créer un espace de solidarité, d'échange et de respect mutuel, un espace où les cultures sont omniprésentes³².

« *La culture prend des formes diverses à travers le temps et l'espace* » et la diversité de cette culture « *s'incarne dans l'originalité et la pluralité des identités qui caractérisent les groupes et les sociétés composant l'humanité* ». Dans ce contexte, le festival de littérature devient une « *source d'échanges, d'innovation et de créativité* », aussi nécessaire pour le genre humain « *qu'est la biodiversité dans l'ordre du vivant* ». Dans ce sens, la diversité culturelle constitue le patrimoine commun de l'humanité et elle doit être reconnue et affirmée au bénéfice des générations actuelles et des générations futures³³.

Tout en assurant la libre circulation des idées par le mot et par l'image, il faut veiller à ce que toutes les cultures puissent s'exprimer et se faire connaître. La liberté d'expression, le pluralisme des médias, le multilinguisme, l'égalité d'accès aux expressions artistiques, au savoir scientifique et technologique et la possibilité, pour toutes les cultures, d'être présentes dans les moyens d'expression et de diffusion, sont les garants de la diversité culturelle.

BIBLIOGRAPHY

1. AUTISSIER, A.-M., « Une petite histoire des festivals en Europe, du XVIIIe siècle à nos jours ». In AUTISSIER, A.-M., et al, *L'Europe des festivals, De Zagreb à Édimbourg, points de vue croisés*, Éditions de l'attribut et Culture europe international, Toulouse, 2008.
2. BELLENGER, L., *L'expression orale*, Presses Universitaire de France, Paris, 1979.
3. BOURDIEU, P., *Les Règles de l'art. Genèse et structure du champ littéraire*, Seuil, Paris, 1990.
4. ECO, U., *Lector in fabula. Cooperarea interpretativa în textele narative*. În românește de Marina Spalaș, Prefața de Cornel Mihai Ionescu, Univers, București, 1991.
5. FOCCROULLE, B., « Avant-Propos. Au cœur des identités européennes ». In AUTISSIER, A.-M., et al, *L'Europe des festivals, De Zagreb à Édimbourg, points de vue croisés*, Éditions de l'attribut et Culture europe international, Toulouse, 2008.
6. KRISTEVA, J., *Le temps sensible. Proust et l'expérience littéraire*, Collection Folio/Essais, Editions Gallimard, Paris, 1994.
7. LE MARCHAND, V., *La Francophonie*, Éditions Milan, Toulouse, 2006.
8. LEFÈVRE, B., ROLAND, P., FÉMÉNIAS, D., « Préface ». In *Un festival sous le regard de ses spectateurs, Viva cité, Le public est dans la rue*, Publications des Universités de Rouen et du Havre, Mont-Saint –Aignan, 2008, Disponible sur Internet : <https://books.google.ro>.

³⁰ Le Marchand, V., *La Francophonie*, Éditions Milan, Toulouse, 2006, p.20.

³¹ *Ibidem*, p.26.

³² Poissonner, A. & Sournia, G., *Atlas Mondial de la Francophonie*, Éditions Autrement, Paris, 2006, p.26.

³³ Unesco, « Article 1 », In *Déclaration universelle de l'UNESCO sur la diversité culturelle*, Johannesburg, Série Diversité culturelle N° 1, 2002, p.4, https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000127162_fre, (consulté le 20 avril 2020).

9. POISSONNER, A. & SOURNIA, G., *Atlas Mondial de la Francophonie*, Éditions Autrement, Paris, 2006.
10. POULET, G., *L'espace proustien*, Gallimard, Paris, 1963.
11. SANTERRES-SARKANY, S., *Théorie de la littérature*, Collection *Que sais-je*, Presses Universitaires de France, Paris, 1990.

Articles

1. COLLARD, F., GOETHALS, Ch. & WUNDERLE, M., *Les festivals et autres événements culturels*, Dossiers du CRISP, vol. 83, no. 1, 2014, <https://www.cairn.info/revue-dossiers-du-crisp-2014-1-page-9.htm>.
2. DHEUR, S., « La lecture à haute voix. Écriture et oralité, une autorité en jeu », In *Bulletin des Bibliothèques de France*, Université Bordeaux-Montaigne, Février 2017, <https://halshs.archives-ouvertes.fr/halshs-01445768/document>.
3. GODIN, M., « La lecture de textes littéraires à voix haute : mouvements de plaisir et de résistance ». In *Le Carnet et les Instants, Le blog de Lettres belges francophones*, n° 186, 2015, <https://le-carnet-et-les-instants.net/archives/la-lecture-de-textes-litteraires-a-voix-haute-mouvements-de-plaisir-et-de-resistance/>.
4. OBSZYŃSKI, M., « Vers une francophonie littéraire en manifestations. Le festival Étonnants Voyageurs et les Rencontres québécoises en Haïti », In *II Tolomeo*, Vol.19, Décembre 2017, <https://www.academia.edu>.
5. PRUVOST, J., *Cannes 2018 : D'où vient le mot « festival »*, 2018, <https://www.lefigaro.fr/langue-francaise/actu-des-mots/2018/05/14/37002-20180514ARTFIG00036-cannes-2018-d-o-vient-le-mot-festival.php>.
6. SAPIRO, G., PICAUD, M. PACOURET, J. *et al.*, « L'amour de la littérature : le festival, nouvelle instance de production de la croyance. Le cas des Correspondances de Manosque », In *Actes de la recherche en sciences sociales*, 2015/1 (N° 206-207), <https://www.cairn.info/revue-actes-de-la-recherche-en-sciences-sociales-2015-1-page-108.htm>.

Dictionnaire

1. *DICTIONNAIRE DE L'ACADÉMIE FRANCAISE*, <https://www.dictionnaire-academie.fr/article/A9F0572>.

Autres

1. UNESCO, « Article 1 » In *Déclaration universelle de l'UNESCO sur la diversité culturelle*, Johannesburg, Série Diversité culturelle N° 1, 2002, p.4, https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000127162_fre.
2. VOIX VIVES DE MÉDITERRANÉE EN MÉDITERRANÉE, *Le Festival*, 2009-2019, <http://www.sete.voixvivesmediterranee.com/>.

OBSERVATIONS ON SOME TERMS FROM THE LEXICAL-SEMANTIC FIELD OF GOOD

Daniela Ispas (Petcu)

PhD Student, University of Craiova

Abstract: The present paper is focused on the semantic analysis of a paradigm from the lexical-semantic field of good, the lexemes being taken from the Bible. The terms chosen for analysis refer to /attitudes/ and /virtues/, are abstract and denote positive features. It is interesting to notice the sense difference between smerenie and umilință, and also the contexts in which terms such as bunăvoința and cinstea occur.

Keywords: lexical-semantic field, semantic analysis, language, good, proverb

0. Introducere

Câmpul lexical (sau lexico-semantic) este o clasă de cuvinte care aparțin aceluiași domeniu. Cuvintele au o trăsătură comună de sens, adică sunt înrudite ca sens. Câmpurile lexicale au primit și alte definiții asemănătoare în dicționare.¹ Despre câmpul lexical au scris numeroși lingviști români și străini, printre care enumerăm: Angela Bidu - Vrănceanu, Eugen Coșeriu, François Rastier, Umberto Eco, D.A. Cruse.²

În articolul de față, va fi evidențiat un câmp lexical abstract, acela format din substantive care denumesc trăsături considerate pozitive, mai exact vom analiza semic câteva lexeme din câmpul semantic al binelui, și anume pe cele referitoare la /atitudini/ /virtuți/ - SMERENIE, UMILINȚĂ, BUNĂVOINȚĂ, CINSTE.

Corpusul pentru ilustrarea câmpului lexical al binelui l-am selectat din *Biblie*, ediția 1988. Pornind de la versetele din *Pilde* și extrapolând studiul în restul Bibliei, am ales versetele referitoare la același subiect. Metoda de lucru este cu precădere analiza semic. Vom analiza termenii puși în discuție: *smerenie*, *umilință*, *bunăvoință* și *cinste* din punct de vedere lexicografic, etimologic, frazeologic și simbolistic.

1. Analiza semantică a unor termeni din câmpul lexical al binelui

Câmpul lexical îți permite să îți creezi o impresie de ansamblu. El este organizat în jurul unei teme generice, precizată de termeni specifici. Ideea directoare rezultă din combinarea temei și a cuvintelor. Din câmpul lexical al binelui am selectat o paradigmă, pe cea referitoare la /atitudini/ (pozitive) și /virtuți/.

Tabel 1. Clasa valorilor ce denumesc /atitudini/ - SMERENIE, UMILINȚĂ, BUNĂVOINȚĂ, CINSTE

¹ Vezi DȘL: 102 „Câmpurile lexicale, într-o interpretare mai largă, desemnează arii în interiorul unui câmp conceptual.”

² Vezi Bidu & Forăscu 1984: 154 „La modul general și sumar, câmpul sau (sub)ansamblul lexico-semantic poate fi înțeles ca un fragment din ansamblul lexical al unei limbi, izolat relativ și considerat autonom, pentru a i se determina structura.”; Conceptul câmpului lexical a fost dezvoltat de E. Coșeriu, care a prezentat teoria unei semantici diacronice structurale și a realizat o tipologie a câmpurilor (Coșeriu 1981: 34-77).

Lexeme	Seme substanțiale comune			Seme variabile			
	Sem substanțial	Atitudine (abstract)	Virtute (valoare)/ pozitiv	Tipul atitudinii	Raportare (relațional)	Intensitatea	Marcat (bis.) în DEX/ DEX I
Smerenie	+	+	+	umilă	om-Dumnezeu; om-om	Puternică (maximă)	+
Umilință	+	+	+	de slugărnicie	om-om; om-Dumnezeu	puternică	+
Bunăvoință	+	+	+	binevoitoare	Dumnezeu-om; om-om	medie	
Cinste	+	+	+	de respect/fidelitate	om-Dumnezeu; om-om	puternică	

1.1. Smerenia

Smerenia (în ebraică הַיָּשׁוּר) este definită astfel: „atitudine umilă, supusă, respectuoasă; comportare modestă, plină de bună-cuviință; (bis.) evlavie, cucernicie, pioșenie - din sl. sümërjenije” (DEX:1133). *Smerenia* are ca trăsătură semantică și gramaticală și semul /nenumerabil/. Caracteristica lexicală a termenului este eterogenitatea, cuvântul fiind folosit alternativ în limbajul comun, dar și în limbajul specializat, bisericesc.

Smerenie este un cuvânt mult mai familiar în registrul teologic - moral-etic. La prima vedere, termenul pare ușor anacronic, dar există astăzi chiar lideri care adoptă o atitudine de smerenie, în vederea reușitei afacerii pe care o conduc.

În materialul studiat există câteva referiri la *smerenie*: Se face comparația între smerenie și opusul ei, mărirea.³ În *Filipeni 2* este subliniată tema smereniei. Aici este exprimat un îndemn la smerenie față de alți oameni, după modelul lui Iisus, care S-a smerit.⁴ Spre smerenia omului privește Dumnezeu (Ps.30,7). Termenul *smerenie* apare alături de adjectivul *prefăcută* în Col. 2,18. Smerenia este văzută metaforic ca o haină cu care credincioșii trebuie să se îmbrace (Col. 3,12, 1 Pet. 5,5).

1.2. Umilința

Umlința are următoarele sensuri: „1. sentiment de inferioritate; atitudine provocată de acest sentiment; supunere; smerenie față de divinitate, slugărnicie 2. Situație umiltoare impusă cuiva; ofensă adusă cuiva - umili + -ință” (DEX: 1288). În DEXI, se adaugă un al treilea sens, marcat (bis.): „atitudine umilă, smerită a omului în fața divinității; smerenie”(DEXI: 2117). De asemenea, tot aici apare înregistrat și un sens figurat al cuvântului: „cercetare de sine, luptă cu patimile, post aspru”. În *Biblie* se întâlnesc relativ

³ *Smerenia trece înaintea mării (Pilde 15,33)*

⁴ *Nu faceți nimic din duh de ceartă, nici din slavă deșartă; ci cu smerenie, unul pe altul socotească-l mai de cinste decât el însuși. (Fil. 2,3)*

puține referiri la această valoare: *Rodul umilinței și al temerii de Dumnezeu sunt: bogăția, mărirea și viața* (Pild. 22,4), unde sensul cuvântului *umilință* este smerenie față de divinitate; *Înainte mării merge umilința* (Pild. 18,12), unde *umilință* poate fi sinonim cu supunere. Câmpul lexico-semantic al atitudinilor pozitive - în speță *umilința/ umil/ a se umili* - este reprezentat prin referiri la termeni care denumesc diferite părți ale corpului: cu *mâinile* la *piept*, cu *căciula* în *mână*, cu *coada* între *picioare*, a-i săruta cuiva *picioarele*, a pupa pe cineva în *bot* (DAS:263), multe dintre aceste sensuri fiind de fapt negative, atunci când se referă la slugărnicie. Substantivul *umilință* înregistrează și un sens figurat „servilism”, precum și un sens figurat familiar și peiorativ: „perie” și un altul peiorativ „periuță” (DAS: 263).

1.3. Bunăvoința

Lexemul *bunăvoința*, conform DEX, are sensurile: „1. Purtare sau atitudine binevoitoare față de cineva; îngăduință 2. Tragere de inimă; râvnă, zel, sânge - bună + voință (după lat. *benevolentia*)” (DEX: 138). Forma învechită a termenului era *benevolentă* (DEXI: 261). În cazul de față interesează numai sensul 1 al cuvântului.

Pentru o scurtă analiză contextuală, vom observa asocierile termenului *bunăvoință* în câteva versete biblice. Verbele lângă care apare mai des sunt: *a arăta* (Fac.24,49; 1 Reg.15,6), *a afla* (Fac.33,10; Dan.1,9), *a primi* (Ez.20,40), *a căuta* (Gal.1,10). Omul poate fi *sătul de bunăvoință* din partea Domnului (Deut.33,23). Bunăvoința Domnului întreține viața (Iov 10,12) și poate fi dobândită căutând binele (Pilde 11,27). Bunăvoința este un atribut al Domnului (Ps.105,4) sau al regelui, al omului, în general (Pilde 16,15;19,12; 2 Cor 9,2). În Pilde 19,12, termenul *bunăvoința* intră într-o comparație cu un element al naturii: roua pe iarbă. În Ps.5,12 este folosită metafora *arma buneivoinței*, cu care Domnul înconjoară pe poporul Său. Darul poate fi primit datorită prezenței bunăvoinței (2 Cor.8,12). Hristos poate fi propovăduit *din bunăvoință* (Fil.1,15).

În uzul curent, se întâlnesc, printre altele, următoarele compatibilități contextuale: a manifesta / a arăta bunăvoință cuiva, cu toată bunăvoința, grație bunăvoinței lui/ ei, destulă bunăvoință.

1.4. Cinstea

Lexemul *cinste* este definit astfel: „I.1. onestitate, probitate, corectitudine 2. Virtute, fidelitate, castitate II.1. respect, stimă, considerație, prețuire 2. Onoare, favoare 3. Ceremonial, paradă, fast III. (concr., pop.) 1. Dar, cadou, plocon 2. Ospăț din sl. cisti” (DEX: 202). *Cinste* are ca trăsătură semantică și gramaticală și semul /nenumărabil/. Valoarea cinstei este apreciată astfel: *Cinstea este mai prețioasă decât argintul și decât aurul* (Pilde 22,1).

Termenul *cinste* intră în numeroase combinații în Biblie. Fiind un cuvânt polisemic, vom preciza de fiecare dată sensul lexemului *cinste*. Sistematizând materialul, se observă predilecția acestuia de a sta pe lângă un nucleu verbal, ca în exemplele: *a ajunge la mare cinste* (Iov 14,21) / *cinste* „onoare, favoare”; *a încununa cu cinste* (Ps.8,5; Evr.2,7.9) / „onoare”; *a aduce cinste* (Ps.28,1; 95,7; Ap.21,26) / „respect”; *a avea cinste* (Luc.14,10) / „onoare”; *a avea parte de cinste* (Pild. 29,23) / „onoare”; *a se odihni cu cinste* (Is.14,18) / „prețuire”; *a căuta cinstea* (Rom.2,7) / „corectitudine”; *a agonisi cinstea* (Pild.11,16 p.p.) / „prețuire”; *a urî cinstea* (Pild.11,16 u.p.) / „fidelitate”; *a da cinste* (1 Paral.16,28; Mal.1,6; Rom.13,7; 1 Cor.12,24; 1 Petr.2,17; Ap.4,9) / respect; *a da cinste* (Num.22,17) / „dar, cadou”; *a se da cinste* (Est.6,3) / „dar” sau „onoare”; *a primi cinste* (Dan.2,6; 2 Petr.1,17) / „onoare”; (Ap. 4,11) / „respect”; *a socoti vrednic de toată cinstea* (1 Tim.6,1) / „considerație”; *a avea cinste* (Evr.3,3) / „stimă”; *a-și lua cinstea* (Evr.5,4; Ap.5,12) / „onoare”; *a lipsi de cinste* (Num.24,11) / „dar”; *a face parte de cinste* (1 Petr.3,7) / „stimă, considerație”; *a face de cinste* (Tit 2,10) / „respect”; *a-și face cinste* (2 Reg.6,20) / „prețuire”; *a-i face cinste* (cuiva la moarte) (2 Paral. 32,33) / „fast”; *a face spre cinste*

(Ieș.28,2,40) / „respect”; *a fi în cinste* (2 Reg. 6,22; Ps.48,12,21) / „stimă”; *a fi spre cinste* (2 Paral. 26,18) / „onoare”; *a fi de cinste* (Fil. 4,8) / „respect”; *a fi cu cinste* (1 Reg.22,14) / „onoare”; *a fi găsit spre cinste* (1 Petr.1,7) / „stimă”; *a îmbrăca cu cinste* (1 Cor.12,23) / „respect”. În formulele de încheiere a rugăciunii apare cuvântul *cinste* la adresa divinității (1 Tim.1,17; 6,16; Ap.5,13; 7,12) / „onoare”.

Cu relevanță semantică sunt și următoarele asocieri: *în cinstea Domnului* (Lev. 23,34; 25,2; Deut.15,2; Neem. 12,46; 1 Paral.16,9) / „onoare, prețuire”; *în cinstea lui Baal* (4 Reg.10,20 / „onoare”; *în cinstea lui Adramelec și Anamalec* (nume de zei) / „onoare”; *în cinstea ei* (a fântânii) (Num. 21,17) / „onoare”; *în cinste* (Rom.12,10 / „prețuire, considerație; 1 Tes.4,4 / „castitate, fidelitate”); *cinste oricui face binele* (Rom.2,10) / „respect”; *îndoită cinste* (1 Tim.5,17) / „considerație”; *cu cinste* (Pilde 12,4) / „fidelitate”, cu referire la comportamentul femeii față de bărbat; *vas de cinste* (Rom. 9,21; 2 Tim.2,20,21). *Piatra este cinstea* (1 Petr.2,7) / „corectitudine”, în acest caz, printr-o metaforă se identifică o persoană cu cinstea, Piatra fiind Hristos.

Expresii referitoare la *cinste* selectate din DAS: a fi onest, a fi de bună-credință, a lucra pe față, a fi de treabă (DAS: 57).

2. Simboluri ale termenilor analizați

Uneori, în limbajul folosit, există coduri și simboluri pe care grupurile umane le recunosc. Al. Mihăilă consideră că în Sfânta Scriptură se împletesc două concepții despre păstori: „pe de o parte, păstorul ca imagine a conducătorului, atât politic (judecător, rege), cât și duhovnicesc (profet, învățător); iar pe de altă parte, păstorul ca simbol al smereniei, care, însă, este răsplătită de Dumnezeu prin dăruirea harului Său. Imaginea păstorului și a turmei a apărut încă din Antichitate, în legătură cu regele.”⁵

Așadar, păstorul poate fi considerat un simbol al smereniei, al umilinței. Pentru manifestarea respectului/a cinstei față de cineva este consacrată expresia „jos pălăria!”.

În unele culturi, se consideră că scoica este un simbol care ar contribui la îmbunătățirea relațiilor de comunicare, menținerea relațiilor și a respectului.⁶

3. Concluzii

În încheierea studiului nostru înscris pe linia analizei semantice, vom enunța câteva concluzii referitoare la complexitatea unui câmp lexical abstract. Atitudinile și virtuțile la care s-a făcut referire se includ în câmpul semantic al binelui. Lexemele analizate - SMERENIE, UMILINȚĂ, BUNĂVOINȚĂ, CINSTE - au fost evidențiate în diverse contexte biblice.

3.1. Paradigma /atitudini, virtuți/ din cadrul câmpului lexical al binelui dispune de puțini termeni specializați, cei mai mulți fiind elemente comune. Definițiile lexicografice surprind, de cele mai multe ori, diferențele de nuanță între termeni sinonimi. Cuvintele-titlu au fost definite, observându-se sinonimii parțiale între *smerenie* și *umilință*. Acolo unde sunt înregistrate în dicționare, au fost scrise și expresii sinonime cu termenii analizați.

3.2. Elementele lexicale analizate sunt caracterizate în mare parte prin monosemantism (*smerenie*) sau bisemantism (*umilință*, *bunăvoință*), mai rar prin polisemantism (*cinste*). Termenii analizați sunt vechi, aceasta reflectându-se la nivelul lexicului, prin prezența numeroaselor expresii în care intră. Dintre toate lexemele analizate, doar *smerenie* prezintă în DEX marca diastratică: (bis.), iar în DEXI aceeași marcă este în dreptul cuvintelor *smerenie* și *umilință*.

⁵<https://ziarullumina.ro/actualitate-religioasa/documentar/pastorul-chipul-conducatorului-si-simbolul-smereniei-37987.html>

⁶https://www.google.com/search?q=simboluri+ale+respectului&rlz=1C1GGRV_enRO751RO751&oq=simboluri+ale+respectului&aqs=chrome..69i57.9153j0j8&sourceid=chrome&ie=UTF-8#

Întrucât ne referim doar la lexeme subordonate binelui, în descrierea claselor paradigmatică din studiul de față lipsesc termenii marcați negativ, cum ar fi: mândrie, rea-voință, dispreț, necinste.

3.3. Fiind vechi, folosiți relativ frecvent în vorbire și având capacitatea de a intra în diverse locuțiuni și expresii, putem include termenii analizați în vocabularul fundamental. Menționăm că termenii amintiți sunt folosiți uneori în registrul popular, familiar (exemple *cinste = dar, cadou*), sau au sensuri învechite (*cinste = plocon*) sau forme învechite (*benevolență* pentru *bunăvoință*).

3.4. Două unități terminologice analizate din acest câmp sunt de origine slavă (veche)–*smerenie* < sl. sŭmĕrjenije și *cinste* < sl. cisti, *umilință* este format prin derivare cu sufix, iar *bunăvoință* este format prin compunere. Așadar, influența slavă se observă și la nivelul terminologiei religioase.

Pentru sensurile selectate, toate unitățile semnificative care intră în structura paradigmei analizate comportă trăsătura [+axiologic]. Au fost identificate câteva simboluri ale unor termeni analizați.

3.5. Ținem să subliniem că dintre cele patru unități lexicale analizate, cel mai frecvent întâlnit e lexemul *cinste*, care apare alături de numeroase verbe din fondul principal lexical. Termenul *cinste* apare cu determinanții: *îndoită, mare, prețioasă, toată*. Lexemul *smerenie* este preferat în traducere față de *umilință*, deși în dicționar *umilință* este definit prin *smerenie*.

3.6. Comunicarea prin limbajul biblic, inclusiv prin proverbe (pilde) facilitează transmiterea lucrurilor esențiale dinspre Dumnezeu către om. Proverbele conțin înțelepciune, în fraze scurte, folosindu-se diverse procedee stilistice. Proverbul biblic provine din observația directă asupra realității imediate și țintește un efect moralizator. Cuvintele Scripturii sunt o expresie a voinței divine, iar atitudinile pozitive cognitive, afective sau comportamentale, reprezentate de lexemele analizate, pot fi transmise de la o generație la alta.

Studiul câmpurilor lexicale, al fragmentelor din lexic relativ izolate, se dovedește a fi problemă de interes pentru lingvistică, în vederea determinării structurii acestora și a degajării diferențelor semantice și contextuale din lexeme grupate în aceeași paradigmă.

BIBLIOGRAPHY

Bidu- Vrănceanu, Angela & Forăscu, Narcisa. (1984). *Modele de structurare semantică*. Timișoara: Editura Facla.

Coșeriu, Eugen. (1981). *Structurile lexematice; Către o tipologie a câmpurilor lexicale* în „Lingvistica modernă în texte”. TUB București.

DAS = Bucă, M. & Evseev, I. & Kiraly, Fr. & Crașoveanu, D. & Vasiluță, L. (1978). *Dicționar analogic și de sinonime al limbii române*. București: Editura Științifică și Enciclopedică.

DEX = Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”. Coordonatori: Coteanu, Ion & Seche, Luiza & Seche, Mircea. (2016). *Dicționarul explicativ al limbii române*. Ed. a 2-a, rev. București: Editura Univers Enciclopedic Gold.

DEXI = Coordonator Dima, Eugenia. (2007). *Dicționar explicativ ilustrat al limbii române*. Editura Arc & Gunivas.

DȘL = Bidu-Vrănceanu, Angela; Călărașu, Cristina; Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana; Mancaș, Mihaela; Pană Dindelegan, Gabriela. (2001). *Dicționar de științe ale limbii*. București: Editura Nemira.

SITES

Mihăilă, Alexandru, *Păstorul, chipul conducătorului și simbolul smereniei*, <https://ziarullumina.ro/actualitate-religioasa/documentar/pastorul-chipul-conducatorului-si-simbolul-smereniei-37987.html> (accesat 11.08.2020)

https://www.google.com/search?q=simboluri+ale+respectului&rlz=1C1GGRV_enRO751RO751&oq=simboluri+ale+respectului&aqs=chrome..69i57.9153j0j8&sourceid=chrome&ie=UTF-8# (accesat 13.08.2020)

SURSE

Biblia sau Sfînta Scriptură. (1988). București: Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române.

ZOLTÁN KÖVECSES' EXTENDED CONCEPTUAL METAPHOR THEORY

Larisa-Bianca Pistol

PhD Student, „Aurel Vlaicu” University of Arad

Abstract: The paper expands upon Zoltán Kövecses' new monograph Extended Conceptual Metaphor Theory which offers an approach of a refreshed CMT by explaining in detail many issues that researchers have raised against the previously established CMT theory of George Lakoff and Michael Johnson. Consequently this improved version of CMT which is also the latest theory released in 2020 will bring added value to the field of study in different areas ranging from metaphorical cognition to literary research. The author suggests new ways of thinking in connection to the conceptual metaphors as both online and offline phenomena and definitely requires a close attention of the scholars interested in the metaphor issue.

Keywords: extended conceptual metaphor theory, metaphorical cognition, levels of conceptual structure, context

The conceptual metaphor theory (CMT) was first proposed in 1980 by two great scholars, George Lakoff and Michael Johnson in their masterpiece work *Metaphors We Live By*. It marked the beginning of continuous studies of metaphor in the field of cognitive linguistics. Zoltán Kövecses' new thesis - Extended Conceptual Metaphor Theory approaches the updates in connection with CMT by explaining in detail many issues that researchers have raised against the previously established CMT theory of Lakoff and Johnson.

Kövecses' work is organized in a thesis which comprises eight parts. The starting point of this refreshed approach represents the introduction of the 'standard' version (Kövecses, 2020:1) of CMT including the perspectives in the pioneering work of *Metaphors We Live By* (1980). While closely examining the introductory part of the thesis we could easily notice that these validated, added to, and even transformed the original ideas.

In Kövecses' view "CMT is a complex and coherent theory of metaphor" (Kövecses, 2020: 18). He claims that "CMT is a theory of metaphor that is capable of explaining a variety of issues concerning metaphor" (Kövecses, 2020: 18). He also gives a detailed explanation why he believes it. In his vision CMT can explain:

- "why we use language from one domain of experience systematically to talk about other domain of experience;
- why the polysemy of words in the lexicon follows the patterns it does;
- why the senses of words are extended in the concrete-to-abstract direction;
- why children acquire metaphors in the sequence they do;
- why the meanings of words emerge historically in the sequence they do;
- why many conceptual metaphors are near-universal or potentially universal;

- why many other conceptual metaphors are variable cross-culturally and intraculturally;
- why many conceptual metaphors are shared in different modes of expression (such as verbal and visual);
- why many metaphor-based folk and expert theories of a particular subject matter are often based on the same conceptual metaphors;
- why so many conceptual metaphors are shared between everyday language and literature (and other forms of non-everyday uses of language);
- why and how novel metaphors can, and do, constantly emerge; etc” (Kövecses, 2020: 19)

Kövecses strongly believes and affirms that no other theory related to the study of metaphors is able to analyze and demonstrate these issues and he admits that CMT is not perfect and has room for improvement (Kövecses, 2020: 19).

We can notice that in Kövecses’ vision there are many difficulties and vulnerabilities deeply rooted in CMT such as the following:

a) *“It is reasonable to problematize even a basic assumption of CMT: the idea that there is such a thing as literal meaning. Is it indeed the case that we can and do base our understanding of figurative meaning on literal meaning? Even more radically: What is literal meaning? And, in the final analysis, how would the answers to these questions impact CMT as we know it today?”*

b) *If primary metaphors assume a single conceptual unit (a scene) with elements that are correlated (such as anger and body heat). Wouldn’t it be justifiable to think of the emergence of primary metaphors through a metonymic stage (in which, for example, anger and body heat are correlated within a tightly organized structure), and not as emerging directly as metaphors from two experiential “domains”?*

c) *Indeed, what is the appropriate conceptual level at which we can, or should identify conceptual metaphors? Is it that of domain, frame, scene, schema, space, or something else? Most of these have been mentioned in the preceding discussion, but there is no consensus, even within the same author, which one it is.*

d) *And if we successfully clarify the issue of the appropriate conceptual level for conceptual metaphors, what would be the implications of this? Would there be significant repercussions for CMT at all? For example, would it change the way we think about the methodology of studying metaphor?*

e) *Several metaphor networks have been noted above. Are all of them equally significant? Does any one of them stand out as especially important for overall description of the metaphorical conceptual system?*

f) *How can the recently proposed view of deliberate metaphors be incorporated into a CMT framework? Or does it present a challenge to CMT?*

g) *How can we account for the socio-pragmatic function of metaphorical linguistic expressions in naturally occurring discourse? What would a theory of conceptual metaphors look like that is capable of explaining the conceptual structure of metaphors, as well as the discourse functions of metaphorical expressions realizing them within a unified framework?*

h) *Indeed, in connection with the previous question, should we think of metaphor as a cognitive process that is happening online or as a*

product that is somehow a part of a more or less stable conceptual system in long-term memory?

i) *Though it is true that theories of metaphor comprehension make extensive use of the notion of context, theories of metaphor production within CMT have almost completely ignored the notion. Is it possible to propose a theory of conceptual metaphors within the cognitive linguistic paradigm that would integrate the context of metaphor production into CMT?*

j) *The major idea of CMT is embodiment on which primary metaphors are based. While clearly crucial, one can legitimately raise questions about the exclusivity of embodiment in CMT. Isn't it conceivable that there are additional factors that play an important role in the creation of metaphors – both conceptual and linguistic?*

k) *Concerning metaphorical creativity, CMT offers sophisticated accounts of the novel metaphors in both every day and literary discourse. However, these accounts of metaphorical creativity have their limitations: they can only explain creativity that is the result of putting together potentially universal primary metaphors in unique ways or as a result of a small number of conceptual devices (extending, elaborating, questioning, combining). However, in many cases we find novel metaphors (both conceptual and linguistic) that require us to take into consideration a variety of contextual factors, and not just universal body-based metaphors or universal cognitive processes.*

l) *If we think with the help of conceptual metaphors, as we like to claim, it is reasonable to ask why we use mixed metaphors in the actual production of discourse. Wouldn't it be easier and more efficient to use the same conceptual metaphor throughout a given discourse? As a matter of fact, metaphorically homogenous discourse? As a matter of fact, metaphorically homogeneous discourse seems to be much rarer than metaphorically heterogeneous discourse (i.e., mixing metaphors in discourse). Why is this the case? Can we provide a coherent CMT account of mixed metaphor in discourse?*

m) *Cognitive linguists (including the present author) like to think of metaphors as “conceptual metaphors”, ignoring the diversity of phenomena we call metaphor. What other kinds of metaphor are there, how can they be characterized, and what is their relationship to conceptual metaphors?” (Kövecses, 2020: 19-21)*

Of course there are many other questions related to CMT but the ones mentioned above are necessary to be raised in order to conceive an extended version of CMT which is more in-depth analyzed, more comprising, revised and upgraded.

The new perspective as “extended CMT” (Kövecses, 2020: xii) is tackled in five parts of the thesis each beginning with a intriguing question that tries to answer to one issue related to the “standard” CMT (Kövecses, 2020: xii). The second part of the thesis entitled “The Abstract Understood Figuratively, the Concrete Understood Literally, but the Concrete Understood Figuratively?” (Kövecses, 2020: 22) deals with the idea that literal meaning really exists by concentrating on the presumption that literal language does not exist at all. Kövecses considers that concrete concepts as well as abstract ones have intergraded content ontology and figurative construal. Consequently he believes that we can outline the ontology part in some circumstances and the part construed in a figurative way in others.

In the third part of his thesis, Kövecses tries to answer to the never ending dispute: “Direct or Indirect Emergence?” (Kövecses, 2020: 34) related to the idea that whether the

‘primary metaphor’ (Kövecses, 2020: 34) which represents the basis of CMT arises directly or via a ‘metonymic stage’ (Kövecses, 2020: 34). The author clarifies the claim that metonymies are to some extent more primary than ‘primary metaphors’ (Kövecses, 2020: 34). He infers the fact that ‘correlation-based metaphors’ (Kövecses, 2020: 35) come to light with the help of ‘frame-like mental representations through a metonymic stage’ (Kövecses, 2020: 35).

The fourth part of the thesis entitled: “Domain, Schema, Frames, or Space?” tackles the difficulty in discovering suitable conceptual structures to engage in the formation of conceptual metaphors. Kövecses suggests the “multilevel view of conceptual metaphor” (Kövecses, 2020: 67-70). He explains that each conceptual metaphor is defined by four levels. The highest level is that of image schemas, while the lowest level is represented by that of mental spaces. Still, there is one level in between which is the level of domains and that of frames.

The title “Conceptual or Contextual?” of the fifth part of his work is linked to the fact that Kövecses discusses the idea that the context is completely neglected within CMT. He explains in detail the assumption that it is not necessary for the conceptual metaphors to be just simply conceptual but it is necessary for them to be contextual by referring to his book “Where Metaphors Come From” released in 2015.

The idea that CMT is not able to clarify meaning in real circumstances of metaphorical language in real discourse is analyzed in the sixth part “Offline or Online?” of Kövecses’ work. He manages to do this by clarifying the hypothesis that conceptual metaphor is simultaneously an offline and online phenomenon, as well.

The five parts of Kövecses’ thesis are followed by two summary parts. The former expands on the elements of an emerging new theory and outlines its universal framework, while the latter evaluates the feedback to the five questions already presented, as well as with a uneven comparison of this newly suggested paradigm with its sister theory, namely the view of metaphor as dynamic systems suggested by Gibbs (2017).

From my point of view, Kövecses’ thesis is a powerful attempt to extend CMT and its value lies in the way of designing the process model for conceptual metaphor. First of all, the author ingeniously suggests that both concrete and abstract concepts consist of embodied content ontology and figurative construction but they are distinct in proportion.

Moreover, Kövecses admits the schematic hierarchy of conceptual structures. He also creatively completes the hierarchy with the mental space level which is situated at the lowest level of the hierarchy. This perspective efficiently illustrates the nature of conceptual metaphor as being simultaneously offline and online. This fact fixes the main limitation of CMT that it takes metaphor as static cognition to some extent.

Another asset is represented by the systemization of the Kövecses’ earlier idea of context on metaphor (Kövecses, 2015) along with its comparison with other well-known views, particularly Gibbs’ viewpoint related to the dynamic systems model, in explaining context sensitivity as well as metaphorical creativity.

However, there are some aspects left for the author’s further investigation. For instance, even if the dynamic nature of metaphor represents the focal point in extended CMT, it is not clearly presented in the model (Kövecses, 2020: 167).

From my point of view I consider that the dynamicity of metaphor conceptualization may be more precisely described in the model provided that the temporal sequence of metaphor comprehension is taken into consideration along with the logical sequence.

Moreover, we can easily notice that there is an absence of communication among different disciplines. Despite the fact that the extended CMT mirrors mental processes as element of a psychological authentic model of metaphor, there is little proof as a consequence of psychological or psycholinguistic investigations.

Furthermore, Kövecses intends to offer a theory of metaphor which can be expressed by language in general. Nevertheless, on the contrary, the only language used to demonstrate the way the model functions is English. It could also predict interesting facts regarding what typologically different languages have in common, as well as the way in which they are different.

It is also important to observe the way in which the extended CMT is related to other theories of metaphor. As far as the conceptual integration theory is concerned which represents an extended version of the CMT itself, Kövecses' extended view refers to "metaphorical blending (the construction of metaphor blends) as a process that is happening at the level of mental spaces in working memory and simultaneously as a process in the course of which all the higher level metaphorical structures in the long-term memory are utilized" (Kövecses, 2020: 180).

The same is the relationship of the extended theory and "deliberate metaphor theory" (Kövecses, 2020: 180). These kinds of metaphors rely on "correlation metaphors". They accept the complete "schematicity hierarchies" (Kövecses, 2020: 180) and "the former type of deliberate metaphors are embodied and their comprehension activates the relevant hierarchy" (Kövecses, 2020: 180).

In addition, Kövecses' extended view has an idea in common with "structure-mapping theories" (Gentner 1983 qtd. in Kövecses, 2020: 180)" and that is the fact that "metaphors are sets of systematic mappings between two domains or frames (Gentner 1983 qtd. in Kövecses, 2020: 180)" and the extended view analyzes "correlation metaphor that involve schematicity hierarchies" (Kövecses, 2020: 180).

What we can notice as well is the fact that the extended CMT shares also something with the relevance theory regarding metaphor that is "the inferential processes employed in relevance theory in metaphorical meaning construction build on the notion of mutual cognitive environment" (Kövecses, 2020: 180). Therefore it is about context. Both the "production and comprehension of metaphor" (Kövecses, 2020: 180) is closely related to context.

The "dynamic systems view of metaphor" (Kövecses, 2020: 181) proposed by Gibbs in many research papers has many things in common with the extended CMT especially the "assumption that the totality of the information the system takes in about the body, about the conceptualizers who take part in a communicative situation, the discourse itself, the goals of the participants, the objects and events present in the situation , and the broader environment together with all of our experiences can contribute to metaphor production and comprehension" (Kövecses, 2020: 181). The situational, discourse, conceptual-cognitive and bodily contexts are used by the extended CMT in order to involve all of the above. It also accepts that "any of this information and experience can prime the use of metaphors as discourse progresses" (Kövecses, 2020: 181). Both perspectives are supposed "to do well in connection with metaphorical creativity and context-sensitivity" (Kövecses, 2020: 181).

Overall Kövecses' thesis is a powerful and remarkable attempt in its comprehensiveness, profoundness, and awareness that readers will perceive as a valid and approved source on many aspects of CMT. This improved version of CMT will add value to the field of study in areas ranging from metaphorical cognition to literary research. For instance, researchers can find proof from other methods besides the linguistic evidence to defend the schematicity hierarchy. In addition they can include an "interactional turn" (Kövecses, 2020: 185) in the study of metaphor.

There is current progress and improvement in these areas which are starting to expand the aspects connected to these issues.

BIBLIOGRAPHY

1. Gibbs R. W., 2017 *The embodied and discourse views of metaphor: why these are not so different and how they can be brought closer together*, in *Metaphor: Embodied Cognition and Discourse*, ed B. Hampe (Cambridge: Cambridge University Press), 319–335. [Google Scholar] https://scholar.google.com/scholar_lookup?title=Metaphor:+Embodied+Cognition+and+Discourse&author=R.+W.+Gibbs&publication_year=2017&
2. Kövecses Z., 2015 *Where Metaphors Come From: Reconsidering Context in Metaphor*. Oxford; New York, NY: Oxford University Press. [Google Scholar] https://scholar.google.com/scholar_lookup?title=Where+Metaphors+Come+From:+Reconsidering+Context+in+Metaphor&author=Z.+K%C3%B6vecses&publication_year=2015&
3. Kövecses, Z. 2020 *Extended Conceptual Metaphor Theory*. Cambridge; New York, NY: Cambridge University Press.

PRESUPPOSITIONS TRIGGERED BY THE ASPECTUAL OPERATOR WITHIN THE COMPLEX PREDICATE IN THE TELEVISUAL-POLITICAL DISCOURSE IN ROMANIAN

Laura Grama

PhD Student, „Alexandru Ioan Cuza” University of Iași

Abstract: The article approaches pragmatic issues of the complex predicate with aspectual operator within the televisual-political discourse in Romanian, more precisely the role of inchoative, continuous and terminative aspectual operators in triggering presuppositions as a type of linguistic implicit. It is emphasized that, through presuppositions, the politician-locutor conceals his opinion on the topics in question and the way he chooses to introduce the presuppositions proves his conversational ability.

Keywords: presuppositions, presupposition triggers, aspectual operator, complex predicate, televisual-political discourse

*Presupozițiile, ca tip de implicit lingvistic, reprezintă „toate informațiile care, fără a fi în mod direct, deschis, transmise (fără a constitui, în principiu, veritabilul obiect al mesajului transmis), sunt, totuși, în mod automat declanșate prin formularea enunțului, enunț în care ele se găsesc în mod intrinsec înscrise, oricare ar fi specificul cadrului enunțiativ”¹. Astfel, „presupoziția se află într-un strâns raport cu contextul literal, cu diverse construcții sintactice, făcând abstracție de condițiile de ocurență ale enunțului și aparținând componentei lingvistice”², informațiile cuprinse în presupoziții fiind în legătură directă cu „realități deja cunoscute și admise de către destinatar”³. Liliana Ionescu Ruxăndoiu descrie principalele clase de declanșatori de presupoziții (cf. St. C. Levinson, *Pragmatics*, Cambridge University Press, Cambridge, 1983, p. 181-185), între care include „verbele care exprimă modificarea unei stări: a începe, a termina, a sfârși, a încheia, a înceta, a pleca, a sosi, a ajunge”⁴, acestea declanșând „presupoziții lexicale”⁵ în care „sensul unității lexicale care declanșează presupoziția trimite totdeauna la un alt sens”⁶ (cf. G. Yule, *Pragmatics*, Oxford University Press, Oxford, 1996, p. 27-30).*

*Lucrarea de față analizează transcrieri ale unor înregistrări specifice discursului televizual-politic din Luminița Hoarță Cărașu (coord.), *Corpus de limbă română vorbită**

¹ Catherine Kerbrat-Orecchioni, *L'implicite*, Edition Armand Colin, Paris, 1986, p. 25.

² Luminița Hoarță Cărașu, *Teorii și practici ale comunicării*, Editura Cermi, Iași, 2008, p. 206 [=Cărașu, *Teorii*].

³ Cărașu, *Teorii*, p. 203.

⁴ Liliana Ionescu Ruxăndoiu, *Limbaj și comunicare. Elemente de pragmatică lingvistică*, Editura All Educational, București, 2003, p. 56 [= Ruxăndoiu, *Limbaj*].

⁵ Pentru tipurile de presupoziții clasificate în legătură cu anumite clase de declanșatori, vezi Ruxăndoiu, *Limbaj*, p. 57-58.

⁶ Ruxăndoiu, *Limbaj*, p. 58.

actuală nedialectală, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2013, p. 234-508 [= Cărașu, *Corpus*].

În cadrul discursului televizual-politic românesc, în corpusul analizat, sunt prezenți sporadic operatori aspectuali incoativi, continuativi și terminativi ca declanșatori de presupuziții în structura predicatului complex cu suport semantic verbal. În continuare, analizăm presupuziții declanșate de operatorii aspectuali incoativi (*a se apuca*, *a începe*), continuativi (*a continua*) și terminativi (*a ajunge*, *a termina*, *a sfârși*, *a înceta*), rolul acestora fiind, de multe ori, „(fals) informativ”, în sensul că „presupozițiile pot fi utilizate nu ca indicatori ai unor informații cunoscute, ci pentru a transmite direct o informație nouă”, având astfel funcție „retorică”, „intențională sau ilocuționară”⁷. Este interesant de văzut felul în care emițătorul-politician introduce presupuzițiile în conversație, mai ales că „abilitatea conversațională a unui individ este reflectată și de modul de introducere a presupuzițiilor” în care locutorul își disimulează „punctul de vedere asupra problemelor discutate, dând în felul acesta schimbului verbal orientarea dorită”⁸.

„MM: [...] Bugetu’ de pensii s-a dezechilibrat în două mii nouă. La sfârșitu’ lu’ două mii opt a avut un mic dezechilibru↓ (gest cu degetele prin care indică mărimea mică) pe vremea Guvernului Năstase aveam un excedENT↓ ++ pe:: au venit ei și-au stins excedentu’ respectiv. Sigur↓ excedentu’ poate putem să-l discutăm de ce l-a ținut. Tocmai că dacă apar astfel de momente să nu tai de la oameni. A fost un tip de politică↓ bună sau rea↓ sau rea↓ da’ o politică care <MARC a rezistat MARC>. Sau↓ + după ce dăm ceva bani de la buget↓ *ne apucăm să tăiem* de la oameni↓ de la pensionari.” (Cărașu, *Corpus*, p. 435-436)

Operatorul aspectual incoativ *a se apuca* din cadrul predicatului complex „ne apucăm să tăiem” declanșează presupuziția lexicală „până acum nu am tăiat de la oameni, de la pensionari”. Apelul la plural în locul singularului trimite cu gândul la „un mecanism de atenuare a prejudiciului”⁹ specific politeții negative, prin care emițătorul-politician evită să-și acuze în mod direct adversarul politic de greșeli în gestionarea bugetului statului.

„TB: dovada faptului că <MARC știu↑ MARC> + ce li se întâmplă↓ este că i-am și sprijinit să obțină nouăzeci la sută din subvenție↓ domnu’ Antonescu.

CA: Păi bun↓ da’ să ajungă banii la oameni. (aplauze)

TB: *Au început să ajungă↓* nu pot ajunge într-o zi.” (Cărașu, *Corpus*, p. 287)

Operatorul aspectual incoativ *a începe* din cadrul predicatului complex „au început să ajungă” generează presupuziția lexicală din care înțelegem că „până acum banii nu au ajuns la oameni”, însă perfectul compus al verbului *a începe*, timp verbal ce „prezintă acțiunea verbală ca încheiată în mod cert într-un moment anterior procesului comunicării”¹⁰, permite înțelegerea faptului că „deja banii au început să ajungă la oameni”. În acest fel, emițătorul-politician transformă în certitudine o acțiune asupra căreia plana nesiguranța înfăptuirii,

⁷ Liliana Hoinărescu, *Funcția persuasivă a presupuzițiilor în discursul mediatic românesc*, în *Studii și cercetări lingvistice*, LXVII, nr. 1, București, 2016, p. 98 <http://www.diacronia.ro/ro/indexing/details/A25207/pdf> (accesat la 7.01.2020)

⁸ Liliana Ionescu Ruxăndoiu, *Narațiune și dialog în proza românească. Elemente de pragmatică a textului literar*, Editura Academiei Române, București, 1991, p. 19 [= Ruxăndoiu, *Narațiune*].

⁹ Este vorba despre „impersonalizarea enunțurilor [...] prin apelul la plural în locul singularului”, Ruxăndoiu, *Narațiune*, p. 22.

¹⁰ Dumitru Irimia, *Structura gramaticală a a limbii române. Verbul*, Editura Junimea, Iași, 1976, p. 82 [= Irimia, *Verbul*].

exprimată anterior de către interlocutorul-adversar politic prin verbul la conjunctiv prezent¹¹ „să ajungă”, prefațat de conjuncția coordonatoare adversativă „da”.

„MM: Se creează <MARC o criză↓ MARC> și oamenii încep să ascundă banii. Cei care lucrează↑ firmele↑ încep să nu mai plătească↓ și în loc să să reușim să păstrăm veniturile↓ ne scad.” (Căraușu, *Corpus*, p. 435)

Operatorul aspectual incoativ *a începe* la indicativ prezent¹² din cadrul predicatelor complexe „încep să ascundă” și „încep să nu plătească” presupune faptul că „până acum nu s-a întâmplat ca oamenii să ascundă banii și ca firmele să nu plătească taxele”, presupuziție întărită și de suportul semantic verbal la conjunctiv prezent „să ascundă”, „să nu plătească”, mod verbal ce exprimă „acțiuni reale și sigure”¹³ atunci când este subordonat indicativului. Astfel, vorbitorul transmite mai mult decât exprimă literal, afirmația sa cu privire la declanșarea unor acțiuni negative asupra bugetului statului având rol persuasiv asupra receptorului-votant.

„TB: Cât timp↓ fermieru’↑ va merge cu laptele să-l vândă la oraș↓ va merge cu PORcu’ să-l vândă la oraș↓ uite vine Crăciunu’↑ ++ el va rămâne săRAC. Numai atunci când în MEdu’ rural↑ vom crea întreprinderi mici și mijlocii↓ care să proceseze <MARC laptele↓ MARC> și la oraș să plece BRÂNză↑ + tot soiul de produse din lapte↓ iaurturi și-așa mai departe↓ să proceseze CARnea↑ și la oraș să plece mezeluri↓ salamuri↓ cârnați↓ tot ce se poate face din carne↓ numai atunci fermiEru’↑ va începe↑ să POAtă gândi↑ să: + aTINGă↑ + la un moment dat↓ + prosperitatea.” (Căraușu, *Corpus*, p. 322)

În cadrul structurii predicative complexe cu doi operatori de predicativitate, respectiv operatorul aspectual *a începe* la indicativ viitor 1 și operatorul modal *a putea* la conjunctiv prezent, forma de viitor 1 a verbului *a începe* declanșează presupuziția lexicală conform căreia „fermierul nu îndeplinește în prezent condițiile necesare pentru a se putea gândi la obținerea prosperității”, în context, timpul viitor 1 având valoarea modală de *ipotețic*, ceea ce determină ca acțiunea să fie prezentată „ca o posibilitate doar, ca o ipoteză”¹⁴. Strategia vorbitorului de a utiliza și verbul de modalitate *a putea* la conjunctiv prezent pe lângă primul operator de predicativitate, alături de suportul semantic verbal la infinitiv prezent „gândi”, permite înțelegerea faptului că „este posibil, dar nesigur ca, în viitor, fermierul să aibă condițiile necesare pentru obținerea prosperității economice”. Ideea de acțiune posibilă, dar nesigură este indusă și de faptul că acest predicat complex este selectat în locul celui cu un singur operator de predicativitate, respectiv „va începe”, urmat direct de verbul „să atingă” în loc de verbul „a gândi” în poziție de suport semantic verbal („va începe să atingă”), structură predicativă complexă ce ar fi prezentat acțiunea ca reală, sigură și „urmând să se desfășoare într-un moment posterior momentului comunicării verbale”¹⁵.

„MP: [...] Este clar că:: perioada care urMEAză↑ + /ă ne va afecta în primu’ rând pe noi↓ și că↑ din acest punct de vedere↓ /ă mesajele politice conTInuă să fie incoerente. Ce ne deranjează pe noi? Că dacă ar fi fost↑ aceste măsuri de austeriTate↓ prezentate

¹¹ Conjunctivul „pune acțiunea verbală sub semnul *incertitudinii*; este *posibilă* realizarea ei, dar este *nesigură*”, Irimia, *Verbul*, p. 99.

¹² Prezentul absolut al indicativului exprimă „acțiunea verbală în relație de simultaneitate cu momentul desfășurării procesului de comunicare”, Irimia, *Verbul*, p. 65.

¹³ Irimia, *Verbul*, p. 100.

¹⁴ Irimia, *Verbul*, p. 93.

¹⁵ Se referă la „ipostaza de timp *absolut* a viitorului”, vezi Irimia, *Verbul*, p. 92.

ca: ↑ /î + (AK) pe un (AK) pe o perioadă determinată de timp ↓ poate că și nouă ne-ar fi fost uȘOR ↑ să putem să /ă traverSĂM această perioadă ↑ /î limitată în timp ↓ dar ↓ nu există Niciun fel de /ă /ă: ++ situAție ↑ prezentată pentru anul + două mii ↑ unsprezece ↑ în care /ă: lucrurile să revină la normal ↓ și de aceea ↓ considerăm că /ă în acest moment ↓ SINGura noastră șansă ↑ Unica șansă ↑ pe care o mai au cetățenii ↑ este ↑ acest răsPUNS ↓ pe care încearcă să-l dea mișcarea sindicală.” (Cărăușu, *Corpus*, p. 478)

În cadrul predicatului complex „continuă să fie incoerente”, operatorul aspectual *a continua* „are presupoziția acțiunii”¹⁶ suportului semantic verbal la conjunctiv prezent, trimițând cu gândul la faptul că: 1) „mesajele politice erau incoerente” și 2) „mesajele politice încă sunt incoerente”, idee susținută și de indicativul prezent¹⁷ al verbului de aspect. În acest fel, emițătorul-lider sindical atrage atenția receptorului-votant asupra faptului că mesajele clasei politice în legătură cu măsurile de austeritate impuse nici nu au fost și nici nu sunt credibile, astfel încât trebuie privite cu precauție. Presuposițiile sunt utilizate strategic de către emițătorul-lider sindical, pentru a-i convinge pe „cetățeni” că soluția oferită, respectiv „acest răsPUNS ↓ pe care încearcă să-l dea mișcarea sindicală”, devine „SINGura noastră șansă ↑ Unica șansă ↑ pe care o mai au cetățenii”.

„MG: [...] Acum dumneavoastră îl vedeți pe același domn Oprea ↑ + drept cel mai bun paznic la STÂNă ↓ și l-ați propus drept ministru de Interne în Guvernul Negoită. (aplauze în sală) Păi în logica ASta de selecție a cadrelor ↑ + domnule Băsescu ↓ + înseamnă că mâine poimâine Vanghelie ↑ un gospoDAR ↑ la Primăria sectorului cincii ↓ îl propuneți candidat de prim-ministru ↓ + sau dacă sufletelul doamnei Oprea vă spune ceva ↑ o puneți prim-ministru pe doamna Oprea ↑ + pe doamna Udrea ↑ pentru că ↓ în în astfel de logică ↓ nu puteți să conduceți o țară ↓ prin//

[...]

TB: am la dumneavoastră rugăminte ↑ dacă este posibil bineînțeles ↓ ++ să respectăm femeile. Sunteți de acord? (rumoare în sală)

MG: Da.

TB: <? Do it. ?> (du it)

MG: Sântem mai mulți de acord cu dumneavoastră.

TB: /ă: E-n regulă. Vă asigur că eu voi *continua să*: le respect ↓ chiar dacă interesu' ↑ electoral mi-ar mi-ar dicta altfel.” (Cărăușu, *Corpus*, p. 305-306)

Operatorul aspectual *a continua*, ce formează predicatul complex alături de suportul semantic verbal la conjunctiv prezent „să respect”, declanșează presuposiții lexicale cu referire la atitudinea politicoasă constantă a emițătorului față de femei, precum „am respectat și respect femeile”, viitorul propriu-zis al verbului de aspect având rolul de a reda „siguranța realizării acțiunii” din perspectiva vorbitorului, care, atunci când selectează forma de viitor, „consideră deseori acțiunea săvârșită”¹⁸. De fapt, în acest context, rolul presuposițiilor este în

¹⁶ „Verbele aspectuale - a înceta să, a se opri să, a continua să, a termina să, a începe să, a apuca să, a ajunge să etc. - și adverbele și locuțiunile aspectuale și de aproximare - mai, mai-mai, gata-gata, cât pe ce, încă [...] au presuposiția acțiunii verbului principal, cel la care se anexează verbul / adverbul aspectual”, Ariadna Ștefănescu, *Conectori pragmatici*, versiune premergătoare tipării, p. 123 https://www.academia.edu/34925517/CONECTORI_PRAGMATICI?auto=download (accesat la 16.03.2020)

¹⁷ „Indicativul este reprezentat de forme pe care vorbitorul le consideră *reale*, deci redă în special valoarea <sigur> a *modalităților epistemice*, în funcție și de sensul general al contextului”, Paula Gherasim, *Semiotica modalităților: o analiză contrastivă româno-franceză*, Casa Editorială Demiurg, Iași, 1997, p. 101.

¹⁸ Valerica Sporiș, *Valențe semantico-stilistice ale timpurilor verbale în limba română. Prezentul și viitorul indicativului*, în *The Proceedings of the International Conference “Communication, Context, Interdisciplinarity”*. Section: Language and Discourse, 2, Editura Universității „Petru Maior”, Târgu Mureș,

principal strategic și doar secundar informativ, în sensul că vorbitorul TB intenționează să-și atragă simpatia publicului spectator și telespectator al dezbaterii prin sublinierea calității sale de a fi mereu respectuos cu femeile, mai ales că intervenția inițială a vorbitorului MG, contracandidat politic, a fost primită cu „(aplauze în sală)”.

„TB: [...] esențial este↑ + să dezvoltăm↓ + o politică de: + cuPLAre↑ a României↑ + la: + Asia Centrală↑ și în mod deosebit la zona caspică↑ ceea ce + noi↑ + am materializat↓ și vom continua↑ să materializăm↓ prin parteneriate↓ + cu țări + deținătoare de energie.” (Căraușu, *Corpus*, p. 311)

În același sens, operatorul aspectual *a continua* la indicativ viitor 1, din structura predicatului complex „vom continua să materializăm”, presupune faptul că „și în prezent materializăm o politică de cuplare a României la Asia Centrală”. Emițătorul reliefează credibilitatea partidului de guvernământ ca urmare a constanței în timp a acțiunilor acestuia: afirmația „am materializat” + presupuziția „materializăm” + afirmația „vom continua↑ să materializăm”.

„MG: Sânt absolut convins că Marea Neagră va continua să fie un punct strategic important + pentru România↑/” (Căraușu, *Corpus*, p. 312)

Operatorul aspectual *a continua*, la indicativ viitor 1, ce formează predicatul complex alături de suportul semantic verbal la conjunctiv prezent „să fie (un punct)”, declanșează presupuziții lexicale, implicând siguranța vorbitorului în legătura cu subiectul în discuție: 1) „Marea Neagră a fost un punct strategic pentru România” și 2) „Marea Neagră încă este un punct strategic pentru România”. Valoarea semantică de *certitudine*, exprimată contextual de viitorul verbului *a continua*, este întărită prin declarația „Sânt absolut convins”, având rolul de a-l convinge pe receptor că afirmațiile emițătorului-politician sunt credibile prin faptul că sunt asumate.

„OS: O presiune politică] din aFAra grupului parlamentar spuneți?

AN: După părerea mea da. Care a venit de la Guvern↑ de la Cotroceni↑ nu știu de unde↓ și nu este problema mea↑ decât să conSTAT acest lucru. Deci↓ în acest^{ll} A apărut o enervare EXtraordinară în cadru' dezbaterii↓ pentru că + colegii noștri↑ + știau↑ + și era (AK) a fost cred↓ prima dată când + un raport al unei comisii a fost <MARC complet MARC> modificat↓ VOTurile au mers în cu TOTul alt sens↓ decât voturile din comisia de specialiști din din Parlament. Aici↓ + eu am avut mai multe intervenții↓ și /î::: probabil că ați reținut unele dintre intervențiile mele de procedură↓ și unele intervenții de fond. Practic însă↑ + Niciuna dintre /î (AK) niciunu' dintre aceste elemente nu a fost acceptat în dezbateri. Și practic↓ /î tăvăLUGul↑ unei majoriTĂȚI↑ care a fost impus în dezbATERE↓ + a dus la↑ repet↓ la o enervare extraordinară în cadru' grupului. Și de aceea↑ la un anumit moment↓ colegii noștri au spus <CIT Nu are niciun sens↓ să continuăm↓ + noi să intervenim↑ să dăm argumente↑ să spunem [ce s-a întâmplat la comisie↑ CIT>/” (Căraușu, *Corpus*, p. 489)

În cadrul predicatului complex „să continuăm [...] să intervenim”, operatorul aspectual *a continua* presupune faptul că „am intervenit deja cu argumente cu privire la cele petrecute în comisie”. În acest context, conjunctivul prezent al verbului *a continua* are rolul

de a exprima „continuarea [...] sigură a acțiunii anterioare când urmează după alt verb”¹⁹. Prin combinația cu declarația „Nu are niciun sens”, ce prefățează predicatul complex, emițătorul consideră pe deplin încheiată obligația colegilor săi de a-și justifica suplimentar acțiunile.

„VF: Domnule Dragnea↓ ați vorbit foarte puțin în această emisiune. Legat de această chestiune↓ anul trecut↑ + ne-am lăfăit în bani↓ anul acesta↑ *ajungem să tăiem* din pensii și din salarii. Cifrele↑ vorbesc de la sine↓ nici nu mai trebuie să comentăm.” (Căraușu, *Corpus*, p. 479)

Operatorul aspectual terminativ *a ajunge* din cadrul predicatului complex „ajungem să tăiem” presupune faptul că „au existat semne că se va ajunge la tăieri din pensii și din salarii”, indicativul prezent al verbului de aspect devenind un argument pentru faptul că acțiunea este o realitate. În cadrul predicatului complex, moderatorul utilizează persoana I și pluralul în locul singularului ca strategie a politeții negative, atenuând ceea ce interlocutorul-politician ar percepe drept o acuzație directă cu privire la faptul că banii din bugetul statului nu au fost cheltuiți în mod judicios, în sensul că au fost cheltuiți în funcție de interese: un excedent la pensii și salarii în an electoral vs. austeritate, chiar tăieri, în anul următor.

„VV: După opinia mea↓ GuVERNul↑ este:↑ comPLET depășit. El este↑ /ă:: el este acum paniCAT↓ și ia măsuri în PRIpă↓ pe care NU le evaluează↓ ++ /ă și din acest moment și declarațiile sânt contradictorii. Ieri am avut cu domnu’ Mitrea împreUnă un <MARC regal↑ MARC> cu <MARC ministru’ Muncii MARC>. Ministru’ Muncii a făcut niște declarații <MARC descumpănitoare MARC>. *Ajunsese* chiar *să proMită* că începe din nou creșterea. Eu i-am și spus. Bernard Shaw zicea că cel mai ușor [e să te lași de fuMAT↓]” (Căraușu, *Corpus*, p. 472)

Operatorul aspectual *a ajunge* din cadrul predicatului complex „ajunsese să promită” marchează, prin trăsătura terminativă, punctul final al unui proces și permite depistarea presupuziției lexicale „declarațiile Ministrului Muncii erau din ce în ce mai descumpănitoare”. Prin intermediul presupuziției, emițătorul-politician încearcă să convingă receptorul-votant de incompetența partidul de guvernământ, în cadrul căruia există o incoerență totală atât în privința măsurilor adoptate, cât și în cazul declarațiilor făcute de către membrii săi.

„MȘ: Dacă <MARC se va întâmpla↑ MARC> să avem↓ știu eu↓ un efect al unei crize economice mult mai MAri↑ europene↓ care e^{ll} Uitați-vă ce se întâmplă↓ că nu e: știut cum va evolua↓ nimeni nu știe ce se întâmplă↓ (VV zâmbește) în Europa asta. România e legată FOARte mult de ce se-ntâmplă în Europa. Probabil că o treBUi să luăm și alte măsuri în momentu’ în care se întâmplă așa ceva. Dacă nu se întâmplă↓ n-avem nicio problemă↓ și *n-o să ajungem să majorăm* taxe și [impozite anu’ viitor.” (Căraușu, *Corpus*, p. 435)

Operatorul aspectual terminativ la forma negativă *a ajunge* din cadrul predicatului complex „n-o să ajungem să majorăm” declanșează presupuziția conform căreia „deocamdată

¹⁹ Ion Coteanu, *Gramatica de bază a limbii române*, Editura Garamond, București, 1996, p. 206 [= Coteanu, *Gramatica*].

nu sunt majorări de taxe și impozite”, viitorul popular²⁰ având în acest caz valoare ipotetică²¹, în sensul că lasă să se înțeleagă faptul că „nu este sigur, dar este posibil să nu ajungem la o măsură extremă precum majorarea taxelor și impozitelor”. Astfel, afirmațiile emițătorului-politician au caracter relativ, în sensul că nu i se va putea reproșa că a oferit asigurări absolute cu privire la faptul că guvernul din care face parte nu va lua măsuri nepopulare.

„CA: da' nici nu vreau să cad în situația↑ de a juca într-o operetă împreună cu dumneavoastră în care nu vreau <MARC să joc MARC>. Adică noi↑ care vorbim despre ROMÂNII↓ despre drepturi↓ despre constituții↓ și dumneavoastră ne invitați așa:↑ + foarte frumos↑ tovărășește↑ <CIT Dom'le↓ să stăm↓ să facem o constituție împreună. CIT> <F Stăm↓ F> domnule prim-ministru↓ da' până să stăm↑ + dumneavoastră sunteți de acord↑ + că e normal ca să avem cât de cât încredere unii în alții? Că ar trebui să înceTAȚII↓ + să vă bateți joc de români//” (Căraușu, *Corpus*, p. 406)

Operatorul aspectual terminativ *a înceta* din cadrul predicatului complex „să încetați să vă bateți joc” declanșează presupuziția „vă bateți joc de români” în legătură cu invitația anterioară a adversarului politic de a face împreună o constituție. Astfel, presupuziția „vă bateți joc de români” are rol persuasiv asupra receptorilor-alegători prin atragerea atenției cu privire la faptul că sunt mințiți sau sunt considerați ușor de păcălit.

„OP: Domnule//

VV: [adăugată la deficitul dumneavoastră

LN: Vorbea domnul Șeitan.]

VV: dac-ați fi dat la fel la educație↑ ați fi avut cât noi. Așa că lăsați↓ lăsați.

OP: *Să termine* vă rog domnu' Șeitan [*de lămurit* problema cu Fondul Monetar.” (Căraușu, *Corpus*, p. 448)

Operatorul aspectual terminativ *a termina* din cadrul predicatului complex „să termine de lămurit” permite înțelegerea faptului că „discuția cu privire la Fondul Monetar nu a fost lămurită până la capăt”, prin utilizarea conjunctivului prezent cu valoare de imperativ „*să termine*” moderatorul preluând controlul dezbaterii și alocând din nou dreptul la cuvânt vorbitorului Șeitan a cărui intervenție inițială a fost întreruptă.

Concluzii

În studiul de față, am luat în discuție aspecte pragmatice ale predicatului complex cu operator aspectual în limba română în cadrul discursului televizual-politic, și anume rolul operatorilor aspectuali incoativi, continuativi și terminativi în declanșarea presupuzițiilor ca tip de implicat lingvistic. Am evidențiat faptul că, prin intermediul presupuzițiilor, locutorul-politician își disimulează opinia cu privire la subiectele în discuție, iar felul în care alege să introducă presupuzițiile dovedește abilitatea conversațională a acestuia.

BIBLIOGRAPHY

Izvoare

²⁰ Autorii *GALR, I* (*Gramatica limbii române*, vol. 1, Editura Academiei Române, București, 2005, p. 441) menționează faptul că tipul acesta de viitor este des utilizat în limba română actuală, în special în stilul colocvial.

²¹ Ion Coteanu (Coteanu, *Gramatica*, p. 204) indică „înțelesul suplimentar de incertitudine” pe care îl actualizează viitorul popular în anumite contexte.

Hoarță Cărașu, Luminița (coord.), *Corpus de limbă română vorbită actuală nedialectală*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2013.

Lucrări de specialitate

Coteanu, Ion, *Gramatica de bază a limbii române*, Editura Garamond, București, 1996.

Gherasim, Paula, *Semiotica modalităților: o analiză contrastivă româno-franceză*, Casa Editorială Demiurg, Iași, 1997.

*** *Gramatica limbii române*, vol. 1, Editura Academiei Române, București, 2005.

Hoarță Cărașu, Luminița, *Teorii și practici ale comunicării*, Editura Cermi, Iași, 2008.

Hoinărescu, Liliana, *Funcția persuasivă a presupuzițiilor în discursul mediatic românesc*, în *Studii și cercetări lingvistice*, LXVII, nr. 1, București, 2016, p. 97-119 <http://www.diacronia.ro/ro/indexing/details/A25207/pdf> (accesat la 7.01.2020)

Ionescu Ruxăndoiu, Liliana, *Narațiune și dialog în proza românească. Elemente de pragmatică a textului literar*, Editura Academiei Române, București, 1991.

Ionescu Ruxăndoiu, Liliana, *Limbaj și comunicare. Elemente de pragmatică lingvistică*, Editura All Educational, București, 2003.

Irimia, Dumitru, *Structura gramaticală a a limbii române. Verbul*, Editura Junimea, Iași, 1976.

Kerbrat-Orecchioni, Catherine, *L'implicite*, Edition Armand Colin, Paris, 1986.

Sporiș, Valerica, *Valențe semantico-stilistice ale timpurilor verbale în limba română. Prezentul și viitorul indicativului*, în The Proceedings of the International Conference “Communication, Context, Interdisciplinarity”. Section: Language and Discourse, 2, Editura Universității „Petru Maior”, Târgu Mureș, 2012, p. 975-984 https://old.upm.ro/cci12/volCCI_II/Pages%20from%20Volum_texteCCI2-116.pdf (accesat la 18.03.2020)

Ștefănescu, Ariadna, *Conectori pragmatici*, versiune premergătoare tipăririi, https://www.academia.edu/34925517/CONNECTORI_PRAGMATICI?auto=download (accesat la 16.03.2020)

RETHORICAL-PRAGMATIC PARTICULARITIES IN THE CURRENT ROMANIAN TV INTERVIEW

Aurelia-Loredana Alexandrescu

PhD Student, „Alexandru Ioan Cuza” University of Iași

Abstract: This paper aims to analyze the main rhetorical and pragmatic features of the cultural interview within the TV show Profesioniștii – The Professionals, broadcast on Saturday night on TVR1, moderated by Eugenia Vodă, and having as guest the theologian and writer Bartolomeu Anania. Among the pragmatic-rhetorical features, the following will be selected in order to be discussed Sacramental bread, chiasmus, argumentative metaphor, repetition, polemical negation, persuasive strategy of the quote, various types of speech marks with different pragmatic roles (with a thematic role, of organizing the discourse, of connecting the different parts of the discourse, with an explanatory character), deictic elements used ostentatiously.

Keywords: discurs mediatic, interviu, particularități retorice și pragmatic/ the media discourse, interview, rhetorical and pragmatic features

În literatura de specialitate, prin discursul mediatic se înțelege „un discurs general care amalgamează și focalizează cunoștințele și credințele despre ce a fost, ce este și ar trebui să fie, evident cu accentuarea prezentului („news”, „now”, „hic et nunc”), dar fără excluderea memoriei și prospectivei”¹.

În ceea ce privește participarea instanțelor la actul de comunicare, Mariana Steluța Coculescu² precizează că discursul mediatic se produce între două instanțe, de emisie și de recepție. *Instanța emițătoare* este formată din două entități distincte, ce produc mesajul discursiv, care este compus din sunete și imagini: participanții din platou, implicați în schimbul verbal și care realizează componenta verbală a mesajelor, și tehnicienii din spatele platoului televizual, cei care transmit imaginea, contribuind, astfel, prin vizual la complexitatea mesajului televizual. *Instanța receptoare* este reprezentată de publicul telespectator, prin extensie întreaga societate, fiind un consumator al produsului televizual.

În practica mass-media, interviul este perceput „ca o conversație planificată și controlată între două persoane, care are un anumit scop, cel puțin pentru unul dintre participanți”³. Reporterul are sarcina să incite la conversație persoana interviuată, să o determine să prezinte ceea ce ar putea captiva publicul larg. Din perspectiva eficienței sale, interviul pentru televiziune constituie o specie utilă și privilegiată, în sensul că scurtează distanțele, stimulează jocul de rol, precum și dinamica ideilor și contribuie, la ceea ce

¹Daniela Roventă-Frumușani, *Analiza discursului. Ipoteze și ipostaze*, Editura Tritonic, București, 2012, p. 134.

²Mariana Steluța Coculescu, *Discursul televizual. Între cooperare și polemică*, Editura Universității Petrol-Gaze din Ploiești, 2008, p. 13.

³Dorin Popa, *Textul jurnalistic. Genuri și specii (curs)*, Editura Universității „Alexandru Iona Cuza”, Iași, 2002, p. 95.

interpretările media moderne numesc „teatralizarea informației”⁴, fabricând în manieră instantanee senzaționalul, originalitatea și spectacolul.

Pentru a ilustra câteva dintre strategiile retorico-pragmatice prezente în discursul televizual, am ales un interviu cultural găzduit de postul de televiziune TVR1, în intervalul orar 23⁰⁰- 23⁴⁵, în cadrul emisiunii *Profesioniștii*, moderator fiind Eugenia Vodă, iar invitat, teologul și scriitorul Bartolomeu Anania.

Cadrul participativ al locutorilor din platou cuprinde formatul de producere și formatul de receptare a enunțului televizual. Acest cadru profesional unde se creează cuvântul este simultan și locul unde își desfășoară activitatea specialiștii în difuzarea imaginii (tehnicieni, instrumente tehnice etc.). *Formatul de producere* este constituit din moderatorul emisiunii, Eugenia Vodă (EV), care reprezintă interesele publicului telespectator, și invitatul său, teologul Bartolomeu Anania. *Formatul de receptare* a mesajului difuzat cuprinde publicul telespectator. Cadrul spațio-temporal este mereu reiterat. Emisiunea *Profesioniștii* se desfășoară în studioul de televiziune și durează 45 de minute. *Schema de dispunere a rolurilor* este „față în față”, la masă, dezvoltând o relație armonioasă, de cooperare, fără public integrat. *Scopul* interviului televizual este de a informa publicul cu privire la biografia invitatului, de a-i crea un ethos favorabil, dar și de a surprinde anumite detalii mai puțin cunoscute. În mod special, această ediție își propune definirea și promovarea acestei personalități din spațiul spiritual românesc, dar și reabilitarea sa ca persoană despre care s-a spus că a colaborat cu securitatea, lucru dezmințit de către invitat. *Tema* emisiunii o constituie realizarea portretului unui teolog, dar și scriitor, Bartolomeu Anania. Printre obiectivele instanței de enunțare televizuală se numără: crearea de convingeri, prezentarea și comentarea unor evenimente, persuadarea și atragerea publicului prin intermediul adevăratelor spectacole verbale. *Formatul comunicațional* al emisiunii presupune construirea în comun de către moderator și invitat a unui dialog argumentativ, cu scopul de a modela conștiințe într-un mod constructiv.

I.Particularități retorice

Vom analiza, în continuare, câteva *strategii argumentative*, argumentarea fiind văzută ca o modalitate de a acționa asupra celuilalt prin discurs. Oferim câteva exemple excerptate din interviul propus spre analiză.

1. Anafora- strategie argumentativă. Una dintre strategiile argumentative utilizate

În interviul propus spre analiză este anafora. Dacă în *accepție lingvistică*, *anafora* este „relația dintre două elemente lingvistice, în care cel care apare ulterior în discurs (numit *anaforic*) nu are un sens de sine stătător, ci este interpretat semantico-referențial prin raportare la elementul deja apărut (*antecedent* sau *sursă*): anaforicul preia valoarea referențială sau sensul contextual al antecedentului”⁵, asigurând continuitatea și coerența discursului, în *accepție retorică*, anafora, figură sintactică, este realizată prin „repetarea unui cuvânt sau a unui grup de cuvinte la începutul unor fragmente succesive de enunț”⁶:

• BA: și cu șervetul pe mână ↑ am învățat repede să umblu cu farfuriile ↑ să dansez cu

ele printre mese ↑ + avea restaurant și grădină ↑ + și serveam și restaurant ↑ + și grădină ↑ + așa ↑ + și am câștigat foarte mulți bani prin muncă cinstită ↑ de aceea n-am jucat *niciodată* la noroc *niciodată* în viața mea ↑ *niciodată* n-am tras la loterie ↑ fiindcă nu cred în

⁴Daniela Zeca-Buzura, *Jurnalismul de televiziune*, Editura Polirom, Iași, 2005, p.106.

⁵Rodica Zafiu, „Anafora”, în *Gramatica limbii române II, Enunțul*, Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan- Al. Rosetti”, Editura Academiei Române, București, 2005, pp. 656-657.

⁶Angela Bidu-Vrânceanu, Cristina Călărășu, Liliana Ionescu-Ruxăndoiu, Mihaela Mancaș, Gabriela Pană Dindelegan, *Dicționar de științe ale limbii*, de verificat Editura Nemira, București, 2001, p. 46.

banul nemuncit ↑ ++ am fost și în atelier ↑ și am lucrat în atelier de confecționat garnituri de chiulasă pentru automobile +++ (p. 9).

Așadar, prin reiterarea unui cuvânt sau a unui grup de cuvinte la începutul unor fragmente succesive, locutorul și interlocutorul atrag atenția asupra unei idei pe care doresc să o sublinieze, să o descopere destinatarului. Ideea nu rămâne neobservată, ci, prin „repetarea unor cuvinte sau expresii cu funcție semnificantă, urmează a fi, cu siguranță descoperită și analizată de către destinatar”⁷, fixând astfel în conștiința telespectatorilor informația transmisă.

2. **Chiasmul**-este o figură de stil care constă în reluarea, în ordine inversată, a două

cuvinte sau expresii. Iată un exemplu de chiasm excerptat din interviul analizat, care se reduce la negarea contrariului termenului pe care vrem să îl afirmăm:

• BA: că am fost trimis ca să compromit pe episcopul Valeriu (x) ceea ce este ⊥ am

polemizat cu el ↑ și am polemizat cu voluptate ↑ apropo de polemistul din mine ↑ pentru că și el era un polemist redutabil. am refuzat să fiu anexat ++ și atunci < F NU TE IARTĂ>nici stânga ↑ + nici dreapta ↑ + și atunci care este reacția ↑ + *stânga te aruncă în brațele dreptei*↑ și spune că ești legionar ↑ + iar *dreapta te aruncă în brațele stângii*↑ și spune că ai fost comunist ↑ + sau că ești comunist ↑ sau securist ↑ sau mai știu eu. (p. 25).

Prin urmare, „nu te iartă” devine „ține minte sau te acuză” în contextul dat.

3. **Metafora argumentativă**. Metafora substituie și totodată nuanțează fapte, stări,

atitudini, comportamente⁸, oferind o cheie de interpretare a realității⁹ printr-o comparație subînțeleasă. Rovența Frumușani arată că se poate vorbi despre „presiunea metaforei legată de efectul interpretării”, întrucât acest tip de metafore constituie „rezultatul unei deducții”¹⁰ deoarece și aici al doilea termen al comparației lipsește.

• BA: și atunci mi-a zis știți ce se întâmplă ↑ ++ zice „vă faceți un rău ↑ de ce s-o purtați

în cârcă ↑ ca pe o povară ↑ ++ <Î IERTAȚI-O ↑ ȘI DAȚI POVARA JOS ↑ ȘI RĂMÂNEȚI LIBER >”. < F transmit acest sfat care nu este al meu >ci ci îl dețin de la duhovnicul meu ↑ tuturor celor care nu-și poate ierta du’+*fiecare dușman* ↑ *pe care nu l-ai iertat* ↑ *este o POVARĂ* ↑ *pe care o porți în CÂRCĂ* ↑ și care te cocoșează. (p. 21);

• BA: a fost cea mai grea cruce a vieții mele ↑ care se prelungeste până în ziua de astăzi

↑ iar de curând ↑ am citit undeva eram informator al securității din < Î DIN NOUĂ SUTE PATRUZECI ȘI CINCI > ↑ în ciuda faptului ↑ acum câțiva ani de zile ↑ când < F nu eram arhiepiscop >+ *într-un ziar de București* ↑ *mi-a fluturat numele* ă + *sub semnul îndoielii*↑ și atunci am făcut o declarație ↑ pe care trebuie publicată (p. 24);

• EV: ați ajuns la ceea ce se cheamă + vârsta senectuții ↑ + adică o existență plină de

încercări ↑ după o viață chinuită ↑ +++ în care ați evadat în literatură ↑ în zona fantasticului ↑ sau în zona miturilor ↑ ++ oricum +++ într-o literatură < F RUPTĂ >↑ într-un

⁷Luminița Hoarță Cărăușu, „Arsenie Boca, <Cărarea împărăției>. Particularități morfosintactice și retorico-pragmatice”, în *Analele științifice* ale Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (serie nouă), secțiunea IIIe, Lingvistică, tomul LX/ 2014, pp. 51-80.

⁸Raluca-Mihaela Nedeia, *Discursurile lui Cicero. Structuri și strategii argumentative*, Fundația Națională pentru Știință și Artă, București, 2007, p. 188.

⁹Aura Bărică, *Metaforă și corporalitate în discursul media*, Editura Paralela 45, Pitești, 2009, p. 7.

¹⁰Daniela Rovența-Frumușani, *Argumentarea. Modele și strategii*, Editura Bic All, București, 2000, p. 119.

fel de realitate ↑ sau + într-o altfel de realitate decât cea realistă ↑ *ați ajuns la vârsta unui amurg* ↑ *senin* ↑ *echilibrat* ↑ (p. 28).

4. Repetiția, „o sursă majoră a emfazei”¹¹, constă în repetarea unui sunet, a unui cuvânt sau a unei structuri morfo-sintactice, „accentuând fărâmițarea discursului în episoade detaliate”¹², ajutând astfel vorbitorul „să insiste asupra unei idei”¹³ sau a unui eveniment complex care ar trece neobservate de către ascultător:

- BA: ea era nevăzătoare ↑ (...) în această absență a mea ↑ sora mea mai mică a murit ↑
< **R** cred că a făcut o tuberculoză galopantă ↑ care a stins-o *foarte foarte* repede ↑ și *foarte* lucidă >. omul tuberculos este foarte lucid până în clipa morții +++ este o caracteristică a acestei boli. (p. 5);

- BA: da + da + cam douăzeci de minute ↑ pentru că celula de la aiud este în principal
⊥ că cine a construit-o ↑ sau mai târziu ↑ au pus calorifer ↑ care nu a funcționat ↑ < **F** POATE PE VREMURI > ↑ nu l-am văzut funcționând ↑ însă aceste țevi și pe orizontală ↑ și pe verticală ↑ care transmiteau sunetele până la distanțe *foarte foarte* mari. (p. 19);

- BA: vreți să vă spun o treabă ↑ ca la un duhovnic ↑ ++ da duhovnicul meu ↑ de care vă vorbeam ↑ ++ i-am spus o dată „ < **F** CĂ ESTE O PERSOANĂ ↑ PE CARE-MI ESTE *FOARTE* ↑ *FOARTE GREU* [S-O IERT ” >. (p. 21);

- BA: < **J** *simplu*] + *simplu* de tot + foarte *simplu*. > (p. 21)
- EV: totuși + bănuiesc ↑ ierarhia + religioasă ↑ ierarhia bisericească ↑ presupune și-o anumită rigiditate ă ↑ + putem s-o comparăm într-un fel cu armata ↑
BA: *într-un fel* + *da* ↑ + *într-un fel* + *da* ↑ + o structură ierarhică ↑ o disciplină ↑ (p. 22);

- BA: iată ce se întâmplă ↑ + era ateu și la un moment dat + a intrat dar într-un *salon* de bolnavi ↑ + c:u seringă în mână ↑ ++ dar într-un *salon* în care murise o ++ zi înainte un bolnav ↑ *murise altul* ↑ *murise altul* + și + atunci s-a pomenit o femeie ↑ + și când l-a văzut „ < **Î** DOMNULE DOCTOR ↑ AI VENIT SĂ MĂ OMORI ȘI PE MINE > ↑ (p. 27);

- BA: și atunci trebuie să fie primit +++ așa încât un scriitor profesionist ă ↑ +++ ceea ce *mi-am dorit* ↑ + *mi-am dorit* ↑ + și am urmărit toată viața ↑ +++ de aceea am socotit eu că arhieria ↑ sau administrația bisericească superioară ↑ m-au solicitat < **F** PEA MULT > ↑ ++ pentru ca să-mi dea răgaz să mai *scriu* și literatură ↑ sau cel puțin ++ o *scrii* ↑ dar n-o mai *scrii* cu libertatea ↑ ca atunci când ești diacon ↑ < **Î** în treapta de jos > ↑ și în care ai mai + puțină răspundere ↑ sau mai puțină + poză publică ↑ (p. 28);

- EV: *dar v-ați îndoit* ↑ *v-ați îndoit* și ↑
BA: nu de Dumnezeu ↑ de existența Lui ↑ ++ dar poate pronia ↑ de veghea Lui ↑ ++ dar mai mult m-am îndoit de mine ↑ decât de El.

¹¹Maria Cvasnii Cătănescu, *Retorica publicistică. De la paratext la text*, Editura Universității din București, 2006, p. 199.

¹²Chaim Perelman, Lucie Olbrechts-Tyteca, *Tratat de argumentare. Noua retorică*, Traducere și indecși de Aurelia Stoica, Prefață de Michel Meyer, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2012, p. 217.

¹³Luminița Hoarță Cărăușu, „Dezbaterea televizată românească actuală. Personalități ale diasporei” (Actele Simpozionului internațional Cultură și identitate românească. Tendințe actuale și reflectarea lor în diaspora, 22-24 septembrie 2010), în *Cultură și identitate românească. Tendințe actuale și reflectarea lor în diaspora*, Ofelia Ichim (coord.), Editura Universității „Alexandru Iona Cuza”, Iași, 2003, p. 430.

EV: credeți că *experiența+experiența* directă ++ este *necesară* ↑ e absolut *necesară* unui om sau ↑p. 28).

5. Acumularea – strategie argumentativă. În literatura de specialitate, acumularea este definită ca fiind „un procedeu retoric care face legătura între o varietate de structuri care se caracterizează printr-o asemănare sintactică și semantică doar parțială”¹⁴. Oferim câteva exemple de acumulare identificate în discursul televizual supus spre analiză:

- BA: păi cum să nu eu <R când merg la duhovnicul meu ↑ îngenunchi în fața lui CU

CONVINGEREA CĂ MERITĂ să îngenunchi în fața lui ↑ să s-ascult *cuvântul* ↑ *povața* ↑ și *ordinul* >↑ +++ părintele Arsenie Papacioc ↑ am stat în pușcărie împreună ↑ deci ne-am apropiat și acolo ↑ +++ la Aiud. (p. 11);

- BA: călugărul este unul dintre duhovnicii mari + care ne-au rămas nouă acuma ↑ + după ce au

plecat *părintele Cleopa* ↑ la cele veșnice ↑ + după ce a plecat ă +++ *părintele + Olarul* ↑ la cele veșnice ↑ + *Paisie* de la Sihăstria ↑ + după ce a plecat + mai nou ↑ *părintele Sofian* ↑ ++ pe urmele unui + alt + mare duhovnic + la vremea lui + *părintele Arsenie Boca* ↑ + și acuma deci ↑ *părintele Papacioc* ↑ care este [printre trei. (p. 12);

- BA: a fugit. tot așa s-a întâmplat și cu Ioan când a vrut Dumnezeu să fie ↑ și-a luat

rolul în serios. atunci când m-am trezit arhiepiscop ↑ din prima zi mi-am luat rolul în serios ↑ ++ și atunci am avertizat pe colaboratorii mei și pe viitorii mei colaboratori <F SĂ NU ÎNCERCE SĂ MĂ LINGUȘEASCĂ ȘI NICI MĂCAR SĂ MĂ LAUDE > ++ sub nicio formă ↑ că îl voi pedepsi pe cel care va încerca + într-un fel sau într-altul ↑ + *că am scris bine* ↑ *că sunt talentat* ↑ *că am apărut la televiziune* cu Eugenia Vodă ↑ (p. 23);

- BA: când eram în pragul ușii ++ am deschis ↑ l-am văzut + era slab ↑ + aproape

scheletic ↑ cert este însă că n-a durat cumpăna decât ă ++ o secundă ↑ sau o fracțiune dă secundă ↑ și m-am dus < F curajos > ↑ + m-am așezat pe marginea < F patului > c-am zis că dacă < F NU MĂ DUC LA EL > ↑ ++ și nu-l îmbrățișez ↑ va muri neîmpăcat +++ chiar ca un om părăsit + de toți+ și am zis „< F NU AM DREPTUL CA ACEST OM SĂ MOARĂ TRIST>”. și *m-am dus* ↑ ++ *m-am așezat* pe marginea patului ↑ + și *l-am mângâiat* + ce faci Aurel ↑ de-abia vorbea ↑ mai mult șoptea ↑ + și l-am sărutat ↑ + și mi-am luat rămas bun de la el ↑ + și ++ (p. 24);

- BA: (...) când < F nu eram arhiepiscop >+ într-un ziar de București ↑ mi-a fluturat numele ă

+ sub semnul îndoielii ↑ și atunci am făcut o declarație ↑ pe care trebuie publicată ↑ și am spus așa + foarte textual + „nu am colaborat cu securitatea ↑ + *nici cu angajament* ↑ + și *nici fără angajament* ↑ + *nici sub nume propriu* ↑ + *nici sub nume conspirativ* ↑ + *nici în libertate* ↑ + *nici în detenție* ↑ + *nici în țară* ↑ + *nici în străinătate* ↑ + (p. 24).

6. Negăția polemică reprezintă o strategie argumentativă, „bazată pe contestarea unui enunț anterior”¹⁵, deținând „un caracter dialogic, replicativ, polifonic”¹⁶:

- BA: și eu + privațiunea de libertate ↑ este marea dramă pe care o trăiești. *nu foamea* ↑

nu frigul ↑ *nu setea* ↑ + *ci faptul că nu ești liber* (x) ↑ +++ important e să vă păstrați libertatea interioară ↑ + iar libertatea interioară ↑ înseamnă și șansa de a te transforma. (p. 18).

¹⁴Dascălu, *apud* Luminița Hoarță Cărăușu, *Teorii și practici ale comunicării*, Editura Cermi, Iași, 2008, p. 382.

¹⁵Daniela Roventă-Frumușani, *Argumentarea. Modele și strategii*, Editura All, București, 2000, p. 115.

¹⁶Mariana Tuțescu, *L'argumentation*, Editura Universității din București, București, 1986, p. 105.

II. Particularități pragmatice

1.Strategia persuasivă a citatului. Maria Cvasnâi Cătănescu¹⁷ analizează citatul din două perspective: din punct de vedere *formal*, citatul este o secvență textuală autonomă care reproduce, fără modificări, un text anterior, iar din punct de vedere *semantic*, el are capacitatea de a rezuma și de a fixa aforistic ideea centrală a textului. Chiar dacă citatul este folosit în întregime, „inserarea acestuia într-un context nou, a cărui logică este ostilă, are drept efect modificarea forței și a intenției inițiale”¹⁸. Având funcție persuasiv-argumentativă prin „autoritate”, citatul este nu numai „o ancoră necesară pentru discursul de bază; el este produs de vocea care interpretează”¹⁹:

- BA: știam treaba aceasta ↑ da’ totuși căderea a fost +++ și am simțit că intru + în iadul
ă +++ pe care Dostoievski + l-a definit ca fiind ă +++ „*neputință de a mai iubi*”. și am simțit că nu mai put iubi oamenii. (p. 6);

- EV: dumneavoastră nu aveți nimic de ă +++ când îl descrieți pe Vasile Voiculescu ↑
spuneți „*fața prelungă de sfânt bizantin*” ↑ + dumneavoastră + nu iradiați starea unui om + care + se ascunde în umbra chiliei și ↑ (...) (p. 7);

- BA: se numea *pământ și cer*+ eclesiastul are + o formulă pe care o repetă mereu ↑ +
lumea de sub cer ↑ sau *când vei fi sub cer* ↑ *ceea ce se întâmplă sub cer* ↑ pentru că și omul este + totuși ă ++ are o ++ structură duală ↑ suflet și trup. (p. 8);

- EV: că vă obseda materialitatea semenului ↑ și eram din ce în ce mai rudimentar cu
care arghezi în psalmii lui se tot căznea ↑ într-o neputință + să și-l apropie pe Dumnezeu ↑ „*vreau să te pipăi și să urlu este*” ↑ (p. 26);

- EV: arghezi la care ați ținut foarte mult ↑ când v-a condus la poartă ↑ odată v-a spus
„*îndoiala e lucru cel mai bun ↑ pe care-l poate avea un scriitor ↑ poți s-o ai și la optzeci de ani*”. iată ↑ arghezi a avut dreptate. (p. 28);

- Ba: dar îndoiala în materie de credință v-a încercat vreodată? ați spus vreodată
„*Dumnezeul meu ↑ de ce m-ai părăsit?*”. (p. 28);

- BA: are arghezi o poezie pe care o începe așa ↑ „*de ce-aș fi trist*” ↑ *când toamna târzie mi-i frumoasă*” ↑ +++ dar care se termină cu ă +++ expresia „*și +++ totuși*” (p. 29).

2. Mărci discursive

2.a.marca discursivă *deci*, cu rol tematizator.

O trăsătură pertinentă a discursului pe care îl analizăm este cea care face referire la utilizarea frecventă a mărcii discursive *deci*, cu rol tematizator:

- BA: a fost așa migrații din cauza condițiilor politico-economice din transilvania ↑ +

¹⁷ Maria Cvasnâi Cătănescu, *Retorica publicistică. De la paratext la text*, Editura Universității din București, 2006, p. 226.

¹⁸ Camelia Mihaela Cmeciu, *Strategii persuasive în discursul politic*, Editura Universitas XXI, Iași, 2005, p. 175.

¹⁹ Liliana Ionescu-Ruxăndoiu, *Discursul parlamentar românesc: tradiție și modernitate. O abordare pragmatică* la [http:// old.unibuc/prof /ruxandoiu_1_g/](http://old.unibuc/prof/ruxandoiu_1_g/) consultat la data de 05.08.2018.

mulți au migrat începând cu ă +++ (x) din părțile + sibiului ↑ + toate satele ă +++ subcarpatice + de sud ↑ + sunt sate de ciobani + emigranți din ardeal. ă +++ părinții + *deci*+++ bunicii mei au plecat cu tatăl meu în brațe ↑ + când avea < F NUMAI UN AN>↑ +++ și s-au strămutat în drăgășani [unde + (p. 4);

- BA: *deci* m-am întors în patria mea natală ↑ *deci*+ după tată ↑ și după toți strămoșii mei paterni ↑ sunt ardelean ↓ +++ iar după mamă ↑ și după toții strămoșii mei materni ↑ sunt oltean. (p. 4);

- BA: ea era nevăzătoare ↑ +++ și +++ se găsea într-o vacanță ↑ NU din cauza aceasta a murit ++ ci <F cred eucă nu eram acasă >↑ că eu am fost un copil sărac ↑ + și a trebuie să muncesc ↑ ca să mă întrețin ↑ ca să fac școală ↑ + dând meditații.+++*deci* vara +++ eram mai mult în < F TRECERE> pe acasă pe la început ↑ și restul eram în bucurești unde dădeam meditații ↑ ca să fac bani (p. 5);

- BA: o da + da + da + simțeam că nu mai pot iubi ↑+ că nu vreau să mai văd oameni ↑ și am luat hotărârea să mă orbesc eu pe mine însumi [] și pentru aceasta cu + <F LUCIDITATE >⊥ ↑ ++*deci* nu a fost o nebuni de o zi ↑ sau de două ↑ (...) (p. 6);

- BA: e caraghios în loc de orb să fii chior. și așteptând acest moment ↑ ++ *deci* în care +++ eram cu fața în sus și am ațipit. ++ cât↑ nu știu. dar am avut un vis ↑ +++ în care se făcea că sunt + pe apa bistriței ↑pe o apă curgătoare↑ pe apa bistriței ↑ (p. 7);

- BA: am și ceasurile mele de însingurare ++ *deci* eu deosebesc între singurătate și însingurare ↑ + adică a fi lăsat a fi singur [+ a a a te lăsa alții singur. (p. 7);

- EV: *deci* după dumneavoastră ↑ + < Î NICIODATĂ + ↑ PENTRU NIMIC ÎN LUMEA ACEASTA ↑+ NU E PREA TÂRZIU > ↑ (p. 16);

- BA: „nu știu] ↑ dar bănuiesc că e undeva pe dreapta” + zic „ia vezi tu că trebuie să fie pe vale ↑ + pentru că atunci când săpam decantoru’ cu picioarele în apă până la genunchi ↑ + știam că + atinsesem pânza freatică ↑ + *deci* nivelul mureșului” (p. 16);

- BA: acolo comandantul cel nou ↑ a făcut ă + o biserică în curtea închisorii ↑ care e uriașă ↑ e foarte mare închisoarea aiud ↑ ++ și am fost chemat la sfințirea bisericii ↑ ei bine am fost emoționant ca în poartă să ă ++ văd pe vechii mei prieteni ↑ și CO-pușcăriași ↑ pe părintele băbuș ↑ pe părintele sofian ↑ care m-au așteptat ↑*deci*++ aceeași poartă ↑ + pe care intrasem în toamna lui nouă sute șaizeci ↑ ++ intrasem în lanțuri ↑ + adus de la Jilava ↑ + după trei zile + de transport pe tren cu duba + specială (p. 17);

- BA: da și i-am îndemnat la transformare ↑ + libertatea interioară presupune pe de o parte ↑ + posibilitatea de < Î A-ȚI ASUMA SUFERINȚA>↑ +++ *deci* suferința asumată nu mai este o adevărată suferință ↑ + pentru că ți-ai + ți-ai asumat-o ↑ + ți-ai apropiat-o ++ și există și șansa transformării ↑ + și i-am îndemnat la transformare ↑ + din rău să devii bun. (p. 18);

- BA: și *deci* am căpătat o aură + de glorie în plus ↑ +++ și așa mai departe ↑ ă (p. 23);

- BA: nu orice utecist] era și membru de partid.

EV: *deci* ați fost simplu utecist ↑ (p. 26).

2.b. mărci pragmatice ale organizării discursului

- EV: *în altă ordine de idei* ↑ când mi-ați povestit despre sora ↑ pe care ați pierdut-o ↑+
pe când ea avea șaisprezece ani ↑ + și bănuți că avea tuberculoză ↑ mi-am amintit ce am citit scris dumneavoastră într-una dintre cărți ↑ ++ povestiți un episod ++ v-ați dus la țară ↑ și v-ați întâlnit față-n față ↑ pe neașteptate ↑ cu un văr ↑ (p. 23).

2.c. mărci ale conexiunii diverselor părți de discurs: *și, iar, drept aceea,*

*de
aceea.*

- BA: a plecat să-și găsească un serviciu ↑ pentru că prăvălia aceea amărâtă ↑ nu mai mergea ↑ + pentru că a intervenit concurența. ++ el era ardelean ↑ *iar* la câteva sute de metri + un oltean și-a deschis o prăvălie +++ și și-a atras clientela ↑ [pesemne că avea ↑ (p. 4);

- BA: printre multe altele] când scrii teatru ↑ trebuie să îți alegi < F BINE CUVINTELE>.o piesă de teatru ↑ este o literatură care se rostește pe scenă ↑ + într-o sală foarte vastă + și de multe ori un cuvânt se rostește corect pe scenă ↑ + dar ajunge deformat ↑ + sus la balcon;

Ev: îî

BA: și *de aceea* am învățat această categorie de cuvinte ↑ < F PE CARE NU LE

- FOLOSEȘTI> ↑ + nici în biblie nu le-am folosit ↑ ++ pentru că ++ biblia + mai mult ++ se ascultă cu + voce tare ↑ în biserică ↑ decât se citește. (pp. 13-14);

- BA: nu știu *iar* cu celălalt a hotărât să moară acolo poate că l-a scutit de păcatele viitoare. (p. 19);

- BA: da ++ pe aceasta mi-am mi-am menținut-o ↑ oriunde m-am găsit ↑ *de aceea* am curajul să spun opinia.

EV: exact.

- BA: *de aceea* mă simt un om liber ă ↑ +++ și în sfântul sinod ↑ oriunde spun ceea ce cred ↑ + [convingerea mea ↑ (p. 22);

- EV: dar toma necredinciosul ↑ toma îndoitul ↑ nu e în fond + sfântul protector al științei? știința nu asta face mereu?

- BA: da cum să nu ↑ *de aceea* Iisus nu l-a osândit pentru faptul că l-a cerut proba palpabilă ↑ cea mai frumoasă definiție a credinței este ⊥ se găsește în evanghelie ↑ + Iisus îl întreabă pe cineva ↑ „< Î CREZI>” și spune „< F CRED DOAMNE ↑ AJUTĂ NECREDINȚEI MELE >”. (p. 29).

2.d. mărci discursive ce introduc informații cu caracter explicativ, relaționând explicația de discursul anterior: *căci, că.*

- BA: peste douăsprezece mii de versuri ↑ adică în primii doi ani exemplul acesta a durat ++ când a fost cu securitatea în anchetă ↑ *că* mai mult acesta a fost punctul de pornire ↑ ca să nu fiu robul anchetei ↑ + care te zdrobește ↑ (p. 14);

- BA: da + da + cam douăzeci de minute ↑ pentru că celula de la aiud este în principal

⊥ *că* cine a construit-o ↑ sau mai târziu ↑ au pus calorifer ↑ care nu a funcționat ↑ < F POATE PE VREMURI > ↑ nu l-am văzut funcționând ↑ însă aceste țevi și pe orizontală ↑ și pe verticală ↑ care transmiteau sunetele până la distanțe foarte foarte mari. (p. 19);

- BA: în ă ++ cimitirul bisericii ↑ ă ++ în satul meu. așa încât ++ mi-am iertat dușmanii

↑ + dar dacă trebuie să + am un resentiment ↑ nu este ură ↑ sau gând de răzbunare ↑ ++ dar un resentiment față de cei care m-au arestat ↑ + și m-au ținut în închisoare ↑ pentru faptul că părinții mei au murit ă ++ triști. nu *că* au murit *că* erau bătrâni ↑ ++ ci pentru că au murit triști ↑ ++ cu amândoi + băieții + în închisoare (p. 21);

- EV: câți arhiepiscopi ar mai povesti *că* ă ++ au servit într-un restaurant ↑ c-au ++ fost chelnări ↑ *că* ă ++ au vrut să-și smulgă ochii ↑ + vă dați seama câtă libertate interioară presupune + puterea asta a mărturisirii la dumneavoastră ↑ (p. 22);

- EV: v-ați trezit într-o funcție care nu vi s-a părut *că* oarecum vă limitează + libertatea ↑ (p. 22)

- BA: ă +++ da îndoiala este un dat al omului ↑ și de multe ori un dat pozitiv. ++ nu uitați *că* îndoiala ↑ e o metodă de cunoaștere ↑ [dacă ↑ (p. 28).

3. Elemente deictice utilizate ostensiv: interjecții prezentative *iată*:

- EV: ei + și *iată* ce spuneți aici ↑ *că* erați la polovragi ↑ și *că* acolo ↑ + vă chinuați + să aflați calea întoarcerii către om ↑ „<Î după doi ani de confruntare?> ++ deci ați stat doi ani la Polovragi?>(p. 11);

- EV: *iată* încă o dovadă de tinerețe și de vitalitate. (p. 13);

- EV: chiar dacă] ↑

BA: îmi creezi inamici.

EV: *iată* ↑

BA: da + cum să nu ↑ (p. 22);

Concluzii

Lucrarea de față scoate în evidență și analizează principalele particularități retorice și pragmatice ale interviului cultural din cadrul emisiunii *Profesioniștii*, având ca moderator pe Eugenia Vodă, iar invitat, pe teologul și scriitorul Bartolomeu Anania. Între particularitățile pragma-retorice, au fost selectate spre a fi luate în discuție *anafora*, *chiasmul*, *metafora argumentativă*, *repetiția*, *negația polemică*, *strategia persuasivă a citatului*, *diverse tipuri de mărci discursive cu diferite roluri pragmatice* (cu rol tematizator, de organizare a discursului, de conexiune a diferitelor părți de discurs, cu caracter explicativ), elemente deictice utilizate ostensiv.

Prezentarea unor personalități exponențiale din diferite domenii și mediatizarea unor informații legate de acestea pune în circulație o formă de cultură autentică, împărtășită de publicul larg, cu rolul de a modela conștiințe într-un mod constructiv.

BIBLIOGRAPHY

Bidu-Vrânceanu, Angela, Călărășu, Cristina; Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana; Mancaș, Mihaela; Pană Dindelegan, Gabriela, *Dicționar de științe ale limbii*, Editura Nemira, București, 2001.

Cmeciu, Camelia Mihaela, *Strategii persuasive în discursul politic*, Editura Universitas XXI, Iași, 2005.

Coculescu, Mariana Steluța, *Discursul televizual. Între cooperare și polemică*, Editura Universității Petrol-Gaze din Ploiești, 2008.

Cvasnîi Cătănescu, Mari, *Retorica publicistică. De la paratext la text*, Editura Universității din București, 2006.

Hoarță Cărăușu, Luminița, *Teorii și practici ale comunicării*, Editura Cermi, Iași, 2008.

Hoarță Cărăușu, Luminița (coordonator), *Corpus de limbă vorbită actuală*, Editura Cermi, Iași, 2005.

Hoarță Cărăușu, Luminița, „Dezbaterea televizată românească actuală. Personalități ale diasporei” (Actele Simpozionului internațional Cultură și identitate românească. Tendințe actuale și reflectarea lor în diaspora, 22-24 septembrie 2010), în *Cultură și identitate românească. Tendințe actuale și reflectarea lor în diaspora*, Ofelia Ichim (coord.), Editura Universității „Alexandru Iona Cuza”, Iași, 2003, p. 430.

Luminița Hoarță Cărăușu, „Arsenie Boca, <Cărarea împărăției>. Particularități morfosintactice și retorico-pragmatice”, în *Analele științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași* (serie nouă), secțiunea IIIe, Lingvistică, tomul LX/ 2014, pp. 51-80.

Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana, *Discursul parlamentar românesc: tradiție și modernitate. O abordare pragma-retorică* la [http:// old.unibuc/prof /ruxandoiu_1_g/](http://old.unibuc/prof/ruxandoiu_1_g/) consultat la data de 05.08.2018.

Perelman, Chaïm; Olbrechts-Tyteca, Lucie, *Tratat de argumentare. Noua retorică*, Traducere și indecși de Aurelia Stoica, Prefață de Michel Meyer, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2012.

Popa, Dorin, *Textul jurnalistic. Genuri și specii* (curs), Editura Universității „Alexandru Iona Cuza”, Iași, 2002.

Rovența-Frumușani, Daniela, *Argumentarea. Modele și strategii*, Editura All, București, 2000.

Rovența-Frumușani, Daniela, *Analiza discursului. Ipoteze și ipostaze*, Editura Tritonic, București, 2012.

Tuțescu, Mariana, *L'argumentation*, Editura Universității din București, București, 1986.

Zafiu, Rodica, „Anafora”, în *Gramatica limbii române II, Enunțul*, Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan- Al. Rosetti”, Editura Academiei Române, București, 2005, pp. 656-657.

Zeca-Buzura, Daniela, *Jurnalismul de televiziune*, Editura Polirom, Iași, 2005.

TRANSLATION STUDIES AND INTERCULTURALITY. SHORT INSIGHT INTO CONTEMPORARY THEORIES AMONG TRANSITIONS, CONFLICTS, NEW PARADIGMS

Teodora Nicoleta Pascu

PhD Student, „1 Decembrie 1918” University of Alba Iulia

Abstract: The 21st century brought to the fore cultural tensions and increasing ethnic intransigence all over the world, especially after September 11th, 2001. In this context, the more translation across cultures seemed to have (partially) failed, the more was the call for a discipline combining culture and translation with rigor and coherence, avoiding a merely and “dangerously fashionable” use of the cultural perspective. Multidisciplinary approach has enriched the Translation Studies research lines opening new paradigms but has also generated a fragmentation that is one of the potential sources of conflict in the discipline. Added to this, the lasting discrepancy between theory and practice, with the partially unsolved “translator’s invisibility”, the related issues pertaining to the sociology and ethics of translation and the preservation of the otherness, of the difference within the foreignization approach.

Since the prescriptivism left great place to descriptivism, and beyond the various schools, contemporary debate seems to be still particularly conflictual as regards essentialists and empiricists. Within the framework of the epistemological humanistic and social sciences crisis, there are also scholars arguing the “death” of Translation Studies, invoking thus the necessity of a multiple, transdisciplinary, mobile, and open-ended new paradigm, named post-translation studies. However, it is quite evident that Translation Studies is now a discipline in a transition moment. The literature investigating the connections between culture and translation has increased significantly. That leads the young researcher in Translation Studies to a certain difficulty in choosing a single fixed general line/school, since all appear valuable and present fascinating and challenging aspects, beyond being complementary. The present paper should hopefully provide some orientation headings through a critical outlook on the most debated relevant contemporary trends and developments in the field.

Keywords: Translation Studies, Interculturality, Conflicts, Essentialist, Empiricist, Post-translation Studies

Introduction

The continuously evolving and the labile boundaries of contemporary Translation Studies (TS) have led to a certain difficulty in finding univocal methodological approaches. Moreover, the “cultural turn” in the discipline has furtherly enriched, diversified, and “internationalized” its investigation domain. Within this framework, choosing a single fixed general line/school could become an arduous task for the young researcher in TS, since all appear valuable and present fascinating and challenging aspects, beyond being complementary. The present paper should hopefully provide some orientation headings through a critical outlook on the most debated relevant contemporary trends and developments in the field, with a focus on literary translation. And obviously that cannot be done without a look back to the tradition as an illuminating other than useful tool. A tool not to be considered as a mere repetition or summing up of taken for granted TS historical

notions. If not approached from a fixed, rigid position, the history of translation becomes an indispensable, integrant, and methodologically relevant part of TS.

Pre-scientific reflections

The problem of translation has generated debates and reflections in all historical epochs. However, the literature on the subject is relatively young, and we speak about a real autonomous discipline only for six-seven decades. There were great difficulties in establishing the methodologies and criteria for the statute of an autonomous scientific field of Translation Studies. Among all, the difficulty in defining the very concept of translation and certain categories with which a theorist of translation must operate (e. g. translatability, equivalence, fidelity, etc.).

Pre-scientific reflections are often contradictory precisely because translation has almost always occupied throughout history a subordinate, marginal role compared to other types of writing/rewriting, especially with respect to the literary text, whose untranslatability, as “original” and “unique”, has been repeatedly proclaimed. Yet translation itself has played a fundamental role in the cultural sphere, if we consider only the assimilation of Greek literature in the Latin world, the translation of the Bible for Christianity, the translations during the period of formation of national languages, to remain in the Western context.

From this perspective, translation occupied a privileged place to bring together languages, literatures, cultures, to unite past and present, far and near, to “constitute a tradition” (Nergaard 1993: 7). Before briefly summarizing the most significant moments, it is necessary to make some observations: a) the pre-scientific reflections cover a period of about two thousand years and are not entirely lacking in scientific criteria; however, they do not fit into a systematic and organized theoretical panorama like the current one; b) the theories that emerge from these reflections are largely born from the personal experiences of authors who were not professional translators in the modern sense, but poets, writers and above all philosophers; c) almost all the reflections are presented as paratextual (prefaces, introductions, translator's notes, letters, etc.); d) all deal exclusively with the artistic translation of literary texts; e) all are mainly concerned with the problems of translating method.

The first testimony that has come down to our days dates back to around the year 250 BC. It is a translation of the *Odyssey* into Latin. The way consisted in a very free elaboration of the original text, fidelity in the modern sense being entirely “betrayed”. With this vision, Cicero writes the oldest text we are aware of, *De Optimo Genus Oratorum*, exposing reflections on translating and professing free artistic translation. And it is precisely to Cicero that we owe the distinction between **ad verbum** and **ad sensum** translation. The approaches that will take their cue from this opposition introduced by Latin scholars re-emerge from time to time with different degrees of intensity according to the different concepts of language and communication. So much to induce Steiner to provocatively argue that by Cicero and Quintilian up to now the ideas on translating have always been the same. (Steiner 1998). Modern theories on translation would define this approach a “target-oriented” one, where fidelity to the original text is less important than the stylistic and formal result in the target text.

An important starting point for theoretical debates comes with **the translation of the Bible** in the Christian world. Discussions on how to translate the Bible began as early as 384 AD. C. (the year in which the famous and controversial version of the New Testament of St. Jerome was produced, who claims to have followed Cicerone’s ideas), continues until the advent of national cultures and intensify with the Reformation. As for the medieval period, unfortunately there are no theoretical documents of great importance, but the activity of translating is intense, given the new linguistic contacts (Arabic expansion) and the birth of the European vernacular. Basically, the **medieval translation** can be described in the sense

of both a **vertical** development, from a SL with greater prestige to a vulgar one, and **horizontal**, when SL and TL have the same value.

The theoretical-philosophical debate will then move, starting from the sixteenth century also in non-Italian contexts, and the greatest contribution comes with Luther's translation of the Bible into German (1534). This is carried out by Luther based on linguistic-philological principles for which translating means to "Germanize" the text. This perspective presupposes a method that is placed between letteral and meaning, depending on the case, and has had enormous effects on the German language, as well as on German culture and identity in general. It marks the beginning of a tradition that will see the activity of translating as a significant moment in the **cultural existence** of a nation and will have repercussions as a model not only for German romanticism but also for other European cultural realities. The middle of the seventeenth century and a good part of the whole eighteenth century sees France as the protagonist in the literary and cultural field. It is the period of the "**beautiful infidels**", translations that must be adapted to the stylistic criteria of the time, considerably transforming the original according to Ciceronian models once again. The French trend is also followed in England.¹

A real **novelty** of approach will come with **German Romanticism**; in this period of great cultural ferment (early 19th century), translation is treated as a hermeneutic and philosophical-linguistic problem. Translation is not just a transposition of words or phrases, but of cultures, of world views (a position shared by Goethe, von Humboldt, Schleiermacher). It becomes inevitable to talk about **translatability**, since for the romantic philosophers, language and thought influence each other as different languages mean different worldviews, ideas that will later match those of linguistic relativists such as Sapir and Whorf.

Starting from the birth of **industrial capitalism**, up to the two World Wars, the most interesting contributions come from England, the center of the new colonial expansionism. The main **trends in translation** in this period lie between literal translation, free translation, and translation containing many archaic forms and expressions. The last of these is the most followed, to render the space-time distance, according to a vision far removed from that of Cicero and Horace. The concept of linguistic diversity emphasized by the German romantics will still be present in the following reflections on translation, up to the mid-twentieth century and beyond, and will be seen by some scholars as a value, a necessary condition for the translation itself, while for others this Babelic condition will represent a condemnation that takes away the ability to understand us each other. (Steiner 1998)

From these brief hints appears that it is up to cultural history to explain how different concepts on translation are affirmed at different times and the continuous change in the role and function of the translator.

Modern and contemporary theories

During the second half of the twentieth century there is a turning point in reflection on translating. The methodological criteria are becoming more and more rigorous, and, through "the name that has been gradually given to it" (Nergaard 2002: 4), it is possible to glimpse the evolution of the formation of the discipline: a) **science of translation** (1950s - 60s), which investigates in the field of the word, of the non-literary text; b) **theory of translation** (1970s), with an anti-language and anti-prescriptive approach that once again favors literary texts; c) **Translation Studies** (1980s-1990s), a field of study with a predominantly

¹ For example, John Dryden outlines in his afterword to the *Epistles of Ovid* (1680), three basic types of translation: metaphrase (word for word), paraphrase (meaning translation) and imitation (free translation, which does not respect the word or the sense). *Among these, Dryden prefers the "middle way", the paraphrase because it is the most balanced.*

descriptive, interdisciplinary nature, which does not want to provide strict models and instructions on how to translate, which looks at cultures rather than languages and sees translation as intercultural communication.

This classification cannot of course include all the various points of view with which translation has been studied in the last seventy years, given the multiplicity of theoretical approaches that change in the very definition of the disciplinary object. Describing the situation from a phenomenological point of view, G. Steiner had already noted: “What, then, is translation? how does the human mind move from one language to another? [...] Translation theory and analysis have proceeded to this day as if we knew the answers, or as if the knowledge required to make the matter non-trivial was predictable, given a reasonable amount of time and the current pace of progress psychology, linguistics or some other consecrated ‘science’. On the contrary, I believe that we do not know with great precision and certainty what we are asking and, in parallel, what the meaningful answers should really be.” (Steiner 1998: 269).

As for the first period, the **1950s-1960s**, the approach is strongly conditioned by the development of computer science and the research is conducted in a mechanistic manner. The first attempts at automatic translation through computers are made thinking that the phenomenon can be described, schematized, and formalized in logical terms. Linguists too seize this potential to confer a more marked scientific status on their discipline. Chomsky's **generative grammar** also offers a model for translation theorists since the universality of deep structures is interpreted as a guarantee of the existence of a coherent and unique entity underlying every linguistic act. Consequently, we speak of translation at the level of very small units, of the word, at the maximum of the sentence, and the texts are exclusively non-literary. O. Paz defines this trend as “the imperialism of linguistics which tends to minimize the eminently literary nature of translation”.² The function of these theories was **normative** and sought to establish fixed criteria on how to make “a translation equivalent to the original” (Nergaard 2002: 7); the translation was seen only in function of the source text.³ Among the reasons why this prescriptive and scientific approach will prove inadequate is the fact that while structuralist linguistics investigates the nature and structure of language as a system in synchrony (in the Saussurian sense), translation is more about words, i.e. a transposition from text to text which is a dynamic fact that occurs in diachrony. Nevertheless, the most representative exponents of this first generation made an important contribution to the development of the discipline, and still today there are positions that support the priority of linguistics in outlining the theories on translation.

In the **mid-seventies and early eighties**, the linguistic approach is progressively incorporated into a broader vision that considers the multiple extra-linguistic and extra-textual aspects involved in the translation process. Literary and comparative literatures scholars reintroduce the literary text as a privileged place for studying the problems of translation. The new theories aim at understanding the phenomenon itself: “Instead of taking existing theories about literature and linguistics and applying them to translation, the way of thinking is reversed, suggesting that the research field first considers what is specific to translation and then apply that knowledge to literary or linguistic theory.” (Gentzler 1998: 77). In the field of translation there is a shift from interlingual to intertextual, as Toury mentions. (Toury 1980: 1995).

The first impulses come from scholars from the Netherlands (J. Holmes, J. Lambert, Van der Broek 1978), but also from other European countries⁴, and are strongly influenced by

² Paz, O. (2002). *Translation: literature and literality*. (In Nergaard 2002: 283-298).

³ For further information, see Chomsky, N. (1965) *Aspects of the Theory of Syntax*. MIT Press.

⁴ For example, we can mention the Leipzig German school including Kade (1964, 1968), Koller (1978), Wilss (1977); for some aspects, Nida with his volume *Towards a Science of Translating* (1964) although he mainly

Russian formalists. Important contributions to define the discipline and to establish what its main aims are come also from the “school of Tel Aviv”, represented by I. Evan-Zohar and G. Toury, who, starting from the systemic conception of literature introduced by the Russian formalists, develop the **polysystem theory**. The literary system is seen as part of the systems of a culture, being itself a complex structure, that is, a polysystem in a continuous state of evolution and transformation. As a result, translation as a form of **rewriting** plays a primary role in the historical evolution of the various literatures, both when it introduces literary innovations into the receiving culture, and when it helps to consolidate the current canon. The translator's role becomes that of **cultural mediator**. Following the direction indicated by Holmes in 1972, A. Lefevere, one of the leading scholars of the discipline, proposed in 1978 to adopt the term **Translation Studies (TS)**. The main objectives of the TS are to describe the phenomenon of translating as a process and a product, as they manifest themselves in experience, and to establish general principles through which these phenomena can be explained.

In the seminal 1999 *Translation Studies*, Susan Bassnett proposes TS can be divided into **four main sectors**: two oriented towards the product and the other two oriented towards the process: “The first includes the history of translation and is a component of literary history [...]. The second sector (includes) translation into the target culture [...]. The third, translation and linguistics, conducts a comparative study on the arrangement of linguistic elements at the phonemic, morphemic, lexical, syntagmatic, and syntactic level between the source and target texts [...]. The fourth, translation and poetics, includes all literary, theoretical and practical translation [...]” (Bassnett 1999: 21-22). From this perspective, the delicate problem of evaluation/assessment also arises either by looking at the close correspondence with the source text, which requires the critic's bilingualism, or by treating the translated work as belonging to the literary system of arrival.

TS tends to favour the second trend, considering that there is no universal or ahistorical criterion to evaluate the absolute quality of a translation. It is necessary to take into account the whole set of contingent factors that become part of the translation act: who commissioned the work, for what purpose, in what socio-cultural context, at what historical moment for the receiving culture. The attention focuses on the target text, which is the result of a manipulation linked not only to the subjective interpretation of the translator and to the change in the linguistic code, but also to the socio-cultural and historical factors mentioned above.

The next goal of the TS was to strengthen the new paradigms for the study of literary translation as **intercultural communication**. The unit of analysis widens from the text to the culture, in a **cultural turn**. A central role in the evolution of theory was occupied by **post-structuralist** studies, influenced by **deconstructionist** works (especially Derrida), through questioning concepts such as text, language, nationality, originality.

At the end of '90s, with the increasing participation in the debate of non-Western scholars, TS has dramatically evolved and the **new lines of research** have been deepened: the translation between dominant and dominated cultures, the relationships between translation and gender, translation and postcolonialism, translation and ideology, translation and subjectivity, translation ethics. Thus, translation as the most widespread form of cultural mediation underlines its multidisciplinary approach, with an important role both in intercultural communication and in the concrete formation of culture. Besides linguistics, literature (narrative theory, critical discourse analysis) and intercultural studies, TS key concepts overlap with other neighboring fields such as anthropology, history, sociology,

deals with biblical translation, Mounin (1963, 1965), who tackles the problem from a structuralist perspective, and Catford (1965) with his application of Firth's and Halliday's linguistics.

religious studies, to better explore the various connections between translation and culture. This target-oriented non-normative position is exposed in the works of Evan-Zohar, Toury and Lefevere, already cited.

The **21st century** brought to the fore cultural tensions and increasing ethnic intransigence all over the world, especially after September 11th, 2001. In this context, the more **translation across cultures** seemed to have (partially) failed, the more was the call for a discipline combining culture and translation with rigor and coherence, avoiding a merely and “dangerously fashionable” use of the cultural perspective. (Baker 1996:17). **Multidisciplinary approach** has enriched the TS research lines opening new paradigms but has also generated a fragmentation that is one of the potential sources of conflict in the discipline. Added to this, the lasting **discrepancy** between **theory and practice**, with the partially unsolved “**translator’s invisibility**”, the related issues pertaining to the sociology and ethics of translation and the preservation of the otherness, of the difference within the foreignization approach. (Venuti 1995).

Since the prescriptivism left great place to descriptivism, and beyond the various schools, contemporary debate seems to be still particularly **conflictual** as regards essentialists and empiricists. One of the most famous articles in this sense is probably Anthony Pym’s “spirited defense” of empiricism as an answer to Mona Baker’s and Lawrence Venuti’s influential studies *Translation and Conflict* and respectively *Translation changes everything*.⁵ Even if there are scholars that have long been advocating a meeting point between the two approaches (e.g. Andrew Chesterman, Rosemarie Arrojo, Jenny Williams, etc.), the discussion is ongoing.

There are also scholars arguing the “death” of TS, underlying its involvement in the epistemological humanistic and social sciences crisis, with the repetition of the theories and a consequent stagnation and lack in innovation. They have invoked thus the necessity of a multiple, transdisciplinary, mobile, and open-ended new paradigm, named **post-translation studies**. (Arduini and Nergaard 2011). However, it is quite evident that besides these epistemological crises the ever-growing field of TS is now in a transition moment. The literature investigating the connections between culture and translation has increased significantly and this tendency will probably continue, enlarging and further developing especially the semiotic direction traced by Roman Jakobson.⁶

Still, various conceptual problems seem to persist, starting from the very definition of the key notions of culture and translation. In the introduction to *The Routledge Handbook of Translation and Culture*, the editors Sue-Ann Harding and Ovidi Carbonell Cortés notice the peril of cross-cut studies overlapping between cultural translation and general translation theory: “Isn’t translation always cultural? [...] Is culture a factor? Is culture a dimension of translation proper?”. (Harding and Carbonell Cortés 2018: 3). Their answer sounds rather tautological and not innovative: “... in this [volume] approach, culture is created through translation at the same time that translation is determined by cultural factors.” (Harding and Carbonell Cortés 2018: 4). That could appear obvious and even banal, but the contributions in the book demonstrate it is not. On the contrary, the complexity of cultural translation issues becomes even clearer through the book critical questioning of some TS main concepts, such

⁵ Pym, A. (2016). A spirited defence of certain empiricism in Translation Studies (and in anything else concerning the study of cultures). *Culture and Society [Translation spaces]*. 5 (2). 289-313. <https://doi.org/10.1075/ts.5.2.07pym>. Baker, M. (2006). *Translation and Conflict. A Narrative Account*. Routledge. Venuti, L. (2013). *Translation Changes Everything. Theory and Practice*. Routledge.

⁶ See among others the integrated approach proposal in Snell-Hornby, M. (2006). *The turns of translation studies: new paradigms or shifting viewpoints?* John Benjamins Publishing Company; and the category of power in Gentzler, E. (2008). *Translation and Identity in the Americas. New Directions in Translation Theory*. Routledge.

as equivalence and fidelity. In the first chapter, for example, David Katan discuss the concept of translation as “creative rewriting” or “transcreation”, overcoming the equivalence crisis and offering some interesting theoretical and methodological hints.⁷

Literary translation. Translatability, equivalence & other theoretical aspects

In the influential study *Linguistic aspects of translation*, **Jakobson** considers that “both for the linguist and for the common speaker, the meaning of a word is nothing but the transposition of it into another sign that can be substituted for that word.” (Jakobson 1959: 56). Three **types of translation** derive from this semiotic perspective: a) **endolinguistic** translation or reformulation, which consists in the interpretation of linguistic signs by means of other signs of the same language; b) the **interlingual translation** or translation proper, which consists in the interpretation of linguistic signs by means of another language; c) **intersemiotic translation** or transmutation, which consists in the interpretation of linguistic signs by means of non-linguistic sign systems. The central problem for a translator immediately appears: while in the case in which the linguistic system is shared by the speaker and the listener, the message must simply be reformulated to be interpreted, in interlingual translation there is almost never a complete equivalence, since each element contains within itself a set of associations and connotations that are not totally transferable.

This means for Jakobson that the poetic text, and in some respects the literary text in general, is technically untranslatable, an unacceptable position for the modern theorist and above all for the translator. Jakobson's theory is taken up, among others, by George Mounin for whom translation is a series of operations whose starting point and final product are significations and functions within a given culture (Mounin 1963, 1976). In the context of TS, the problem of **equivalence** has always had to confront some of the most discussed concepts of linguistics itself, especially with that of linguistic sign in its structuralist sense of unity between signifier and signified. However, the translator must consider the possible distinction between both the referents of the two departure and arrival terms, and between the function and the value they assume in the relative cultural context. The problem of equivalence, in this case, involves the use and perception of the object in a given context. Furthermore, it must be taken into account whether in TL the paradigmatic relationship can be preserved, or the translated term is placed differently in the target linguistic structure. Firth reminds us that meaning can also be defined as “a set of relationships of various kinds between the terms that compound a situational context” (Firth, in Bassnett 1999: 37). In this case the words mean what they “do” and in the translation the focus should be on the function, not on the words themselves.

Popovič (1975) identifies four types of **translation equivalence**: 1) linguistic equivalence (word-for-word translation); 2) paradigmatic equivalence (equivalence of the elements of grammar that the author considers of a higher category than the lexical equivalence); 3) stylistic-translational equivalence (functional equivalence of the elements to possibly obtain an expressive identity with an invariant of identical meaning); 4) textual-syntagmatic equivalence (equivalence at the level of syntagmatic structure, that is, of form and configuration). Nida also distinguishes between **formal equivalence and dynamic equivalence**. The first focuses both on the form and on the content of the message itself, giving prevalence to correspondences of the type poem-poem, phrase-phrase, concept-concept. Dynamic equivalence, on the other hand, is based on the concept of equivalent effect, whereby the relationship between the receiver and the message in TL must tend to be

⁷ Katan, D. (2018). Defining culture, defining translation. In Harding, S.A. and Carbonell Cortés, O. (Eds.). *The Routledge Handbook of Translation and Culture*. Routledge. 17-47. See also Katan, D. (2014). *Translating Cultures: An Introduction for Translators, Interpreters and Mediators*. 3rd ed. Routledge.

equal to the same relationship in the starting context. Nida attributes a main value to the sense communicative, to the possibility of creating a clear and intelligible message in any language. (Nida 1964). The text must function in the context in which it is translated, and therefore the most appropriate approach is of sociolinguistic nature and would depend on anthropological semiotics. Although Nida had an enormous influence as a theorist⁸, one cannot fail to note the exegetical, non-hermeneutic task that Nida assigns to the translator, a position undoubtedly conditioned by his experience in the translation of the Bible, operation which rather presupposes *ad verbum* criteria.

Aside from this direction in addressing equivalence problems, which places emphasis on particular themes of semantics and the transfer of semantic content from SL to TL, there is also another trend that examines the equivalence of literary texts and the its application to their translation, fruit of the work of the Russian formalists and of the Prague linguists. Many scholars think that the use of the term equivalence must be made more explicit. Thus, Neubert believes that, from the point of view of a theory of texts, equivalence in translation must be considered a semiotic category, which includes a syntactic, semantic, and pragmatic component. These components are ordered according to a hierarchical relationship, the semantic one being a priority over the syntactic one and both being in turn conditioned and modified by the pragmatic one (Neubert, in Bassnett 1999: 44-45). This seems to be an approach still followed by **contemporary scholars**, that is to consider equivalence as a dialectical relationship between the signs and the internal and external structures of the texts in SL and TL. Since there may not be equality between languages, it will rather be a matter of **losses and acquisitions** and compensation acts in the translation process.

If the translator will have to deal with difficulties linked above all to language as vision of the world, but not only, then the problem of translatability of the text arises again. Catford distinguishes between **linguistic untranslatability** and **cultural untranslatability**. (Catford 1975). The first one occurs when in the TL there are no lexical or syntactic substitutes for an element of the SL and is due to differences between the two languages. The second is due to the lack in the TL culture of pertinent situational traits that could reflect the text in SL. But, considering the dynamic nature of language, to the extent that language is the primary modeling system⁹ within a culture, **cultural untranslatability** is, in fact, inherent in any translation process. Popovič also tries to define untranslatability without making a clear distinction between linguistics and culture, speaking of two types of untranslatability. In the first case, the linguistic elements of the original cannot be replaced appropriately in structural, functional, or semantic terms, due to a lack of denotation or connotation. In the second case, the relationship of the expression of meaning, that is, the relationship between the creative object and its linguistic expression in the SL, does not find within the translation an adequate linguistic expression. (Popovič 1975).

However, many theorists believe that too much attention has been paid to the problem of translatability, to the expense of the real, yet unsolved problems that translators face. Basically, the translator must find and choose a solution to even the most difficult and apparently unsolvable problems. This choice of what constitutes the **invariant** information with respect to a given reference system is in itself a **creative act** and often depends on the intuition of the individual translator, an aspect fully grasped by J. Levý, with whom I completely agree: “As in all semiotic processes, translation has its own pragmatic dimension. Translation theory tends to be normative, to teach translators the optimal translation; however, the translator's real work is pragmatic: the translator opts for the solution, among

⁸ Apel considers him “the true founder of translatology as an autonomous discipline”. (Apel 1993: 33).

⁹ This is the model proposed by Lotman (1985) and taken up by Toury, that is every cultural system is subjected to a **primary modeling system** which is the linguistic code (natural languages), alongside **secondary modeling systems**, such as religious, political, literary etc.

those possible, which promises the maximum result with the minimum effort, that is, he intuitively chooses the so-called **minimax strategy**.” (Levý, in Bassnett 1999: 56-57) In this regard, G. Mounin considers translation a dialectical process that can be carried out with relative success: “communication through translation is never quite finished, which means, at the same time, that translation is never entirely impossible.” (Mounin 1976: 279).

To conclude, as Salman Rushdie famously asserts, “having been born across the world, we are translated men”.¹⁰ It appears then quite evident that translation has always been “intercultural” or even “multicultural”. Therefore, TS contemporary young researcher’s/scholar’s constant undertaking should be to shape their methodology in an inspired attempt to balance the paradigms, also depending to great extent on the texts under analysis, with intellectual honesty, coherence, and rigor. Since, as Arduini and Nergaard have argued in their calling for a new transdisciplinary post-translation field, “it is not the disciplines that decide how to analyze their objects of research, but the objects themselves that ask for certain instruments.” (Arduini and Nergaard, 2011: 9). At this point, we still only can say in the wake of Pym: “I don’t know; let us find out.”¹¹

BIBLIOGRAPHY

- Arduini, S. and Nergaard, S. (2011). Translation: a new paradigm. *Translation*. Inaugural Issue.
- Bassnett, S. and Lefevere, A. (Eds.) (1990). *Translation, History and Culture*. Pinter Publishers.
- Bassnett, S. and Lefevere, A. (1998) *Constructing Cultures. Essays on Literary translation*. Multilingual Matters.
- Bassnet, S. (1999/2013). *Translation Studies*. Routledge.
- Bhabha, H. K. (1994). *The Location of Culture*. Routledge.
- Baker, M. (2006). *Translation and Conflict. A Narrative Account*. Routledge.
- Benjamin, W. (1968). *The Task of the Translator* [first printed as introduction to a Baudelaire translation, 1923]. In Arendt, H. (Ed. & Introd.). Zohn, H. (trans.) *Illuminations*. Harcourt Brace Jovanovich. 69-82.
- Braidotti, R. (2006). *Transpositions. On Nomadic Ethics*. Polity Press.
- Catford, J. C. (1965). *A Linguistic Theory of Translation*. Oxford UP.
- Chakrabarty, D. (2000). *Provincializing Europe: Postcolonial Thought and Historical Difference*. Princeton UP.
- Chesterman, A. (2016). *Memes of Translation: The spread of ideas in translation theory. Revised edition*. John Benjamins.
- Chesterman, A. (2017). *Reflections on Translation Theory: Selected papers 1993 – 2014*. John Benjamins.
- Chomsky, N. (1965). *Aspects of the Theory of Syntax*. MIT Press.
- Clifford, J. (1997). *Routes. Travel and Translation in the Late Twentieth Century*. Harvard UP.
- Crisafulli, E. (1999). The Translator as a Textual Critic and the Potential of Transparent Discourse. *The Translator*. 5. 83-107.
- Cushner, K. & Brislin, R. W. (1986). *Intercultural interactions: A practical guide*. Vol. 9. Sage Publications. doi: 10.4135/9781452204970.
- Derrida, Jacques (1998). *Monolingualism of the Other; or, the Prosthesis of Origin*. Stanford UP.

¹⁰ Rushdie, S. (1991). *Imaginary Homelands*. Granta Books, p. 16.

¹¹ I clearly refer here to Anthony Pym’s article *A spirited defense of certain empiricism in Translation Studies (and in anything else concerning the study of cultures)*. (Pym 2016: 313).

- Eco, U. (2003). *Dire quasi la stessa cosa. Esperienze di traduzione*. Bompiani.
- Ferreira Duarte, J., Assis, A.R. and Seruya, T. (Eds.) (2006). *Translation Studies at the Interface of Disciplines*. John Benjamins.
- Firth, J. R. (1957). *Papers in linguistics 1934-1951*. Oxford UP.
- Folena, G. (1991). *Volgarizzare e tradurre*. Einaudi.
- Gentzler, E. (2001) *Translation, hypertext, and creativity: Contemporary Translation Theories*. Multilingual Matters.
- Gentzler, E. (2008). *Translation and Identity in the Americas. New Directions in Translation Theory*. Routledge.
- Jakobson, R. (1959). On Linguistic Aspects of Translation. In Brower, R. (Ed.). *On Translation*. Harvard UP.
- Lotman, Y. M. (2000). *Universe of the Mind: A Semiotic Theory of Culture*. Indiana UP.
- Hall, S. (1996). *Critical Dialogues in Cultural Studies*. Routledge.
- Harding, S. A. and Carbonell Cortés, O. (2018) (Eds.) *The Routledge Handbook of Translation and Culture*. Routledge.
- Hatim, B. (2001). *Teaching and Researching Translation*. Longman.
- Hermans, T. (1999). *Translation in Systems: Descriptive and Systemic Approaches Explained*. St Jerome.
- Holmes, J. (1988). *Translated! Papers on Literary and Translation Studies*. Van den Broek, R. (Intr.). Rodopi.
- Katan, D. (2014). *Translating Cultures: An Introduction for Translators, Interpreters and Mediators*. 3rd ed. Routledge.
- Levý, J. (1963/2011). *The Art of Translation*. John Benjamins.
- Maranhão, T. and Streck, B. (Eds.) (2003). *Translation and Ethnography. The Anthropological Challenge of Intercultural Understanding*. U of Arizona P.
- Martin, J. N. and Nakayam, T. K. (2010). *Intercultural Communication in Contexts*. McGraw-Hill. 5th ed.
- Morini, M. (2013). *The Pragmatic Translator. An Integral Theory of Translation*. Bloomsbury.
- Mounin, G. (1963) *Les Problèmes théoriques de la traduction*. Gallimard.
- Mounin, G. (1976) *Linguistique et traduction*. Dessart et Mardaga.
- Munday, J. (2001). *Introducing Translation Studies - Theories and Applications*. Routledge.
- Nergaard, S. (2002). *Teorie contemporanee della traduzione*. Bompiani.
- Nida, E. (1964). *Toward a Science of Translating: With Special Reference to Principles and Procedures Involved in Bible Translating*. Brill Archive.
- Nida, E. and Taber, C. R. (1969/1982). *The Theory and Practice of Translation*. Brill.
- Nida, E. (1975). *Language Structure and Translation: Essays*. Stanford UP.
- Newmark, P. (1991). *About Translation*. Multilingual Matters.
- Nord, C. (1991). *Text Analysis in Translation: Theory, Methodology and Didactic Application of a Model for Translation Oriented Text Analysis*. Rodopi.
- Nord, C. (1997). *Translating as a Purposeful Activity. Functionalist Approaches Explained*. St. Jerome Publishing.
- Popovic, A. (1975). *Dictionary for the Analysis of Literary Translation*. Dept. of Comparative Literature, U of Alberta.
- Pym, A. (2008). *On Toury's Laws on How Translators Translate*. In Pym, A., Shlesinger, M. and Simeoni, D. (Eds.). *Beyond Descriptive Translation Studies: Investigations on Homage to Gideon Toury*. 311- 329. John Benjamins.
- Pym, A. (2014). *Exploring Translation Theories*. Routledge.

Pym, A. (2016). A spirited defense of certain empiricism in Translation Studies (and in anything else concerning the study of cultures). *Culture and Society. [Translated Spaces]*. 5 (2). 289-313.

Rubel, P. and Rosman, A. G. (Eds.) (2003). *Translating Cultures: Perspectives on Translation and Anthropology*. Berg Oxford.

Rushdie, S. (1991). *Imaginary Homelands*. Granta Books
Snell-Hornby, M. (2006). *The turns of translation studies: new paradigms or shifting viewpoints?* John Benjamins.

Saussure, F. de, (1916/1971) *Cours de linguistique Générale*. Bally, C., Sechehaye, A. and Riedlinger, A. (Eds). Payot. [(2011). *Course in General Linguistics*. Baskin, W. (trans.). Meisel, P. and Saussy, H. (Eds.). Columbia UP.]

Spivak, G. C. (2003). *Death of a Discipline*. Columbia UP.

Steiner, G. (1998). *After Babel: Aspects of Language and Translation*. 3rd ed. Oxford UP.

Toury, G. (1995/2012). *Descriptive Translation Studies and Beyond*. John Benjamins.

Van Leuven-Zwart, Kitty M. (1989). Translation and Original: Similarities and Dissimilarities, I. *Target* 1 (2). 151–181.

Van Leuven-Zwart, Kitty M. (1990). Translation and Original: Similarities and Dissimilarities, II. *Target* 2 (1). 69-95.

Venuti, L. (Ed.) (1992). *Rethinking Translation: Discourse, Subjectivity, Ideology*. Routledge. Venuti, L. (1995). *The Translator's Invisibility: A History of Translation*. Routledge.

Venuti, L. (1998). *The Scandals of Translation: Towards an Ethics of Difference*. Routledge.

Venuti, L. (2013). *Translation Changes Everything. Theory and Practice*. Routledge.

Washbourne, K. and Van Wyke, B. (Eds.) (2018). *The Routledge Handbook of Literary Translation*. Routledge.

Webster, J. (Ed.) (2002/2013). *The Collected Works of M. A. K. Halliday*. Continuum.

Williams, J. and Chesterman, A. (Eds.) (2001). *The Map: A Beginner's Guide to Doing Research in Translation Studies*. St. Jerome Publishing.

Williams, J. (2013). *Theories of Translation*. Palgrave Macmillan.

L'ANALYSE DU DISCOURS POLITIQUE

Oana-Alexandra Tudor

PhD Student, University of Craiova

Abstract – The political speech is a construction field of meaning that is based on a certain balance between a structure meant to produce an influence speech and well-defined production terms.

The political speech is an influence speech; the media has become a spokesperson for public opinion, at the same time as a privileged means of transmitting political ideas. The media offers strategies specific to political speech to reach public opinion. The choices made by media are fundamental in the management of meaning by the speaker and in the reception made by him. Therefore, we consider that the political speech that takes place within the genre, the media is a strong speech constrained by a double influence.

The choice of the media, the type of program and its organization are therefore relevant and strategic factors for politicians and the significance they build on this occasion. The significance of a message results from the situation in which it is addressed and on the basis of which it is constructed. Politics refers to everything that organizes and problematizes collective life within a company, in the name of certain principles, certain values that are so many moral references. The field of politics is "government of the word", as Marc Auge (1994: 23) puts it. Discourse and politics are therefore two intrinsically related notions. Political speech induces patterns of reflection, it disseminates values that serve as a reference for the building of opinions and ideological positions of citizens. Political speech focuses on building images of actors and on the use of persuasion and attraction strategies through various rhetorical processes.

In situations where opinion is formed, and especially in crisis situations, readers-spectators are faced with opinions already formed, opinions supported by ideological or political groups, so that the choice between opinions means choosing between groups. Following the attacks, the choice seems easy, we are offered to uphold universal values such as freedom, solidarity, life, against which we oppose terrorism, synonymous with death and lack of respect for democratic values. This apparent consensus only makes sense by disseminating political speech in the public sphere. This media coverage creates the reaction to be adopted and leads to a process of social identity. Indeed, it is difficult to conceive of the existence of a social group without the existence of a strong mediation that forms the basis of identity. For Marc Augé (1994: 23), the link between political speech and identity is obvious: <<Whether it is the language of consensus or the language of terror, political language is a language of identity>>. This first American identity is transmitted internationally, this internalization of information leads to the internalization of the public.

He is „you” to whom politicians appeal. Consensual opinion is necessary for the legitimation of the politician in his positions and for the international acceptance of large-scale military actions.

As Pierre Bourdieu (1982: 74) said, <<authority arises in the external language>>, thus, political speech is what allows, in a crisis situation, the popularization of emotions, opinions, the union in a common goal, the admission of facts in while dramatizing them, even if this consensus seems to have been reached beforehand. The function of political speech is both to highlight common values and to maintain a favorable disposition to these values.

Keywords: political speech, media, choice, meaning, opinion

1. Introduction

Le discours politique est un domaine de construction de sens qui se fonde sur un

certain équilibre entre une structuration visant à produire un discours d'influence et des conditions de production bien définies. On considère comme discours politique tout discours dont le contenu aborde des problèmes de politique. Le discours politique est un discours d'influence ; les médias sont devenus un porte-parole de l'opinion publique, en même temps qu'un moyen de transmission privilégié des idées politiques.

Les médias proposent au discours politique des stratégies particulières pour toucher l'opinion publique. Les choix faits par les médias sont fondamentaux dans la gestion du sens par le locuteur et dans la réception qui en est faite. On considère donc que le discours politique qui se réalise à l'intérieur du genre médiatique est un discours fortement contraint par une double influence. Le choix du média, celui du type d'émission et de sa mise en scène sont donc des facteurs pertinents et stratégiques pour les hommes politiques et pour le sens qu'ils construisent à cette occasion. Le sens d'un message résulte de la situation dans laquelle il est adressé et avec lequel il est construit.

Le politique réfère à tout ce qui organise et problématise la vie collective au sein d'une société, au nom de certains principes, de certaines valeurs qui sont autant de références morales. Le champ du politique est le « gouvernement de la parole » comme le dit Marc Augé (1994 : 23). Discours et politique sont donc deux notions intrinsèquement liées.

Le discours politique induit des schèmes de pensée, il diffuse des valeurs qui servent de référence à la construction des opinions et des positionnements idéologiques des citoyens. Le discours politique s'attache à construire des images d'acteurs et à user de stratégies de persuasion et de séduction par le biais de divers procédés rhétoriques.

2. Un facteur de mobilisation internationale : les attentats

Aborder l'analyse du discours politique n'est pas chose aisée. Face à la crise initiée par les attentats, les contraintes structurelles de la situation de communication politique sont fortes, il est nécessaire de les prendre en considération avant toute interprétation discursive.

Parler de discours politique revient alors à s'interroger sur l'organisation du langage et surtout sur ces effets psychologiques et sociaux en situation de crise. La notion de discours prévoit non seulement l'existence du langage, en tant que système de la langue, mais également celui d'actes de langage qui circulent dans le monde social, en l'occurrence l'espace médiatique. Pour Pécheux (1990 : 123) « le discours s'étaye toujours sur du discursif préalable », en effet, ces actes de langage, exercés dans l'urgence, renvoient à des univers de pensée et à des valeurs qui s'imposent historiquement dans la société américaine.

Nous appréhendons le discours politique comme un acte de communication, où l'objectif principal est « d'influencer les opinions afin d'obtenir des adhésions, des rejets, ou des consensus. Il en résulte des regroupements qui constituent ce qui structure une partie de l'action politique – notamment les déclarations télévisuelles – et construisent des imaginaires d'appartenance communautaire »¹ (Charaudeau 2005 : 30).

Pour éclairer nos questionnements, nous nous interrogeons sur le rôle des médias dans le champ politique, en tant qu'ils auraient une influence sur les stratégies de communication et les discours politiques. Nous interrogeons plus particulièrement la question du discours politique en tant qu'inscrit dans une pratique sociale, en tant que forme du langage circulant dans un espace public et médiatique caractérisé par une communication de crise où s'érigent des rapports de force entre individus et organisations dominantes. Un double choix s'offre alors, l'espace public peut rester le lieu des débats, des valeurs contradictoires ou devenir

¹ Citons à ce propos les nombreuses références à Pearl Harbor qui ponctuent les interventions médiatiques et font écho au vocabulaire guerrier employé par le chef de l'état américain.

progressivement l'espace de réification des valeurs égalitaires, rationalistes, démocratiques.

L'étude de contenu de ces discours et l'examen de leur médiatisation nous permet de dégager des lignes de force dans la création du consensus lié à la riposte.

Une deuxième partie de cette étude nous conduira à nous intéresser plus particulièrement au lien entre discours politique, espace médiatique et espace public.

En effet, les médias jouent un rôle déterminant dans la diffusion des opinions et des affects exprimés dans les discours politiques. Nous mettrons ainsi en exergue les modalités de création du consensus autour de ces deux notions centrales.

2.1. Des discours ancrés dans une communication de crise

Charaudeau nous précise que « l'art du discours politique est l'art de s'adresser au plus grand nombre pour le faire adhérer à des valeurs communes » (Charaudeau 2005 : 187), ceci est d'autant plus efficace dans une situation où tous les référents identitaires sont remis en cause. Le discours politique oscille entre deux récits des faits : on aborde les attentats comme un état de fait qui vient prouver l'existence du « mal » on en parle également comme un état potentiel, ce qui a pour objectif de créer une situation d'attente qui oblige à envisager l'existence d'un mal plus globalisant, générateur d'angoisse, en l'occurrence le terrorisme international.

2.2. Une requalification des faits et des acteurs : l'attrait du manichéisme

Face à l'urgence de donner une information juste au plus grand nombre dans un minimum de temps, le discours politique entre dans un double procédé de singularisation et d'essentialisation. Dès lors « toute définition de la situation est construite selon des principes d'organisation qui structurent les événements, [...] opère une stratification de la réalité »² (Goffman 1974b), ceci donne lieu à l'utilisation de formules significatives servant à qualifier et ainsi « cadrer » l'événement. Les discours cherchent à toucher le public en induisant un sentiment de crainte vis-à-vis de « l'autre » et le besoin d'une réponse concrète à ces attaques, l'auditoire est d'autant plus atteint que nous sommes dans une situation de crise politique et sécuritaire. Les discours portant sur le consensus identitaire en arrivent donc à produire des discours d'exclusion.

La désignation des coupables est par conséquent elle aussi plurielle : ils sont « auteurs de cet acte », « responsables » mais ils sont surtout ceux qu'on accuse sans pouvoir les voir : « la lâcheté sans visage », « ceux qui se cachent derrière ces actes funestes ».

Ils peuvent ainsi être évoqués en tant qu'individualités, mais ils sont le plus souvent globalisés sous le terme de « terroristes ».³ Ainsi, le discours politique parvient à construire des visions de monde unifiées et cohérentes, nous rejoignons alors Murry Edelman (1971) pour qui « mythes et métaphores (politiques) permettent aux hommes de vivre dans un monde dont les causes sont simples et ordonnées, et dans lequel les solutions sont apparentes »⁴. Ces dispositifs d'attaque et de défense sont organisés dans un discours où l'affect prend le pas sur la raison. « L'autre » est avant tout celui qui suscite la peur, et dont il est rationnel de se méfier. Ces discours « à chaud » sur l'événement conduisent à une narrativisation des faits, il

² Tony Blair, discours tenu à la tribune du Congrès annuel des Syndicats à Brighton, le 11 /09/01; Jacques Chirac ; Vladimir Poutine, allocution télévisée sur *RTR* ; Ariel Sharon ; Serguei Iastrajemb, adjoint au président russe ; Mohammad Khatami, président iranien ; le colonel Mouammar Kadhafi, chef de la Jamahiriya Libyenne ; Saddam Hussein sur Al Jazeera : interventions diffusées sur *TF1* et *France 2*, le 11/09/01.

³ Celle-ci inclut des individus qui ont conscience d'avoir un rôle à jouer dans l'organisation politique de la vie sociale.

⁴ À ce sujet, se référer à l'article de J.-J. Courtine, 1990.

est difficile de faire la part entre la réalité et la fiction.

Dans les discours médiatiques, le « récit des événements » propose des figures opposées, les bons et les méchants, le bien et le mal.⁵

3. Des discours relayés médiatiquement : la création d'un consensus international

La requalification de l'événement a construit une vision comme des faits dans l'espace public. Par les médias, les discours deviennent accessibles à l'opinion publique, parallèlement, eux-mêmes accèdent à cette opinion publique qui donnera leur légitimité aux propos. Ainsi, « on passe de l'échange indéterminé à la lutte explicite pour le contrôle des représentations collectives, les médias faisant une entrée spectaculaire dans le processus » (Gerstlé 2004 : 11-12).

3.1. Opinion publique et discours politique

Dans toute communication entrant en jeu des individualités qui ne peuvent trouver leur place que par rapport à d'autres. Cette relation à l'autre est au cœur du processus médiatique de diffusion des discours politiques. C'est donc dans le cadre du principe d'altérité, ou l'homme politique prend conscience de son auditoire, que se développe un principe d'influence, où le but ultime est le partage des opinions.

C'est donc l'action qui est première dans le discours politique. Elle a pour but de répondre au bien commun, à un problème posé et publicisé tant dans l'espace politique que dans l'espace public. Le premier peut être défini comme le lieu des affrontements, des prises de positions tranchées, c'est le lieu où l'homme politique acquiert sa légitimité à travers la construction d'opinions. L'espace public quant à lui est le lieu où se met en place un rapport de force entre instance politique et opinion publique, autrement dit instance citoyens établit alors une mise en variation entre parole de persuasion et parole de séduction visant à établir un rapport d'autorité entre le « chef » de l'état et les citoyens.⁶

Dominique Wolton a avancé à ce sujet la notion de « communication politique », c'est « l'espace où s'échangent les discours contradictoires des trois acteurs qui ont la légitimité à s'exprimer publiquement sur la politique et qui sont les hommes politiques, les journalistes et l'opinion publique » (1989 : 4).⁷ L'opinion publique dont nous parlons est la première cible visée par les instances politiques et médiatiques.

Elle se construit sur « des affects qui sont ensuite rationalisés. Plus l'opinion est généralisée et partagée par un grand nombre d'individus, plus sa base affectuelle est prégnante, et plus la rationalisation devient ténue » (Charaudeau 2005 : 195).

En effet, « les médias parviennent à supplanter l'expérience individuelle dans la formation des attitudes et constituent donc une source de dépolitisation de l'expérience personnelle » (Gerstlé 2004 : 98), Diana Mutz (1998) parle à ce sujet « d'influence impersonnelle ». En situation de crise, l'opinion publique se construit entre essentialisation et fragmentation. Essentialisation par ce mécanisme qui convertit une opinion relative qui pourrait être discutée en opinion collective absolue, au nom d'une raison identitaire, ce mécanisme est agrémenté à la fois par les médias qui accentuent par leur commentaire le

⁵ Cette notion est particulièrement développée dans leur ouvrage de 1996, *Les cérémonies télévisuelles*.

⁶ Celle-ci inclut des individus qui ont conscience d'avoir un rôle à jouer dans l'organisation politique de la vie sociale.

⁷ Norris reprend ces notions en 2000 en définissant la communication politique comme « un processus interactif concernant la transmission de l'information entre les acteurs politiques, les médias d'information et le public ».

caractère dramatique de l'événement, et par les politiques qui exacerbent les passions.

Fragmentation du fait de la multiplication des opinions collectives qui entrent en conflit et créent des antagonismes, des conflits que la mémoire collective retient souvent comme le fondement d'un « grand » événement. Pour qu'il joue son rôle de ciment identitaire, ce système de valeur doit être partagé par l'ensemble des membres de la communauté, sa circulation est ici assurée par une instance légitimée et omniprésente : les médias.

3.2. Le rôle des médias dans la création du consensus

Dominique Wolton reconnaît que « la publicisation, par l'intermédiaire des médias à l'avantage de faciliter le passage des problèmes et discours dans l'espace public: tout est devenu discutable » (1995 : 74). Toutefois, pour toucher l'auditoire, il faut que les citoyens soient « disponibles », cette disponibilité d'esprit, ce sont les médias qui la garantissent par la diffusion exclusive, en boucle, des attentats. Nous sommes aujourd'hui dans ce que beaucoup appellent une société de médiatisation qui contribue d'une part à forger un lien tenu entre monde politique et société civile, ce lien étant représenté dans un nouvel espace de communication où l'agir communicationnel domine : d'autre part à unifier ces univers par la publicisation des acteurs, des idées, des actions, par la construction d'un « sens commun » à l'événement.

Le discours de l'instance médiatique est ainsi pris entre une visée de captation qui l'engage à la dramatisation des événements et une visée de crédibilité qui l'oblige à être critique et objectif envers les discours qu'elle profère.⁸ Dans le cas des attentats, c'est la première qui prévaut. Outre la constitution d'un univers de croyance particulièrement présent dans les champs lexicaux récurrents dans les discours politiques (mort, catastrophe, massacre, crime, compassion...), les médias rapportent l'événement à des scénarios dramatiques afin de susciter des mouvements émotionnels, d'antipathie vis-à-vis des agresseurs, de sympathie vis-à-vis des sauveteurs, de compassion vis-à-vis des victimes.

On concentre l'attention du public sur le geste exemplaire de son rassemblement et de sa solidarisation, c'est la communauté telle qu'elle doit être, on assiste à une mobilisation politique internationale. L'objectif de ce type de discours est de transformer des opinions empreintes d'émotion, à travers la construction identitaire des acteurs du monde politique. Ces derniers sont distingués car ils interviennent en tant que représentants d'une nation.

Conclusion

Dans les situations où se constitue l'opinion, et plus particulièrement en situation de crise, les lecteurs-spectateurs sont devant des opinions déjà constituées, des opinions soutenues par des groupes idéologiques ou politiques, de telle sorte que choisir entre des opinions, c'est choisir entre des groupes. Suite aux attentats, le choix semble aisé, on nous propose de soutenir des valeurs universelles telles que la liberté, la solidarité, la vie, auxquelles on oppose le terrorisme, synonyme de mort et de non respect des valeurs démocratiques.

Cet apparent consensus de fait ne prend sens que par la diffusion des discours politiques dans l'espace public. C'est cette médiatisation qui construit la réaction à adopter et conduit à un processus social identitaire. En effet, il est difficile de concevoir l'existence d'un

⁸ Les contraintes liées au système d'information médiatique sont développées par Michel Rocard en 1987 (*Le cœur à l'ouvrage*, Institut International de géopolitique). Il évoque notamment la transparence, l'instantanéité, la redondance de l'information, sa diffusion circulaire.

groupe social sans l'existence d'une médiation forte qui en constitue le ciment identitaire. Pour Marc Augé (1994 : 23), le lien entre discours politique et identité est évident: « Qu'il soit langage du consensus ou langage de terreur, le langage politique est un langage de l'identité ». Cette identité d'abord américaine est véhiculée à l'international, cette l'internationalisation de l'information conduit à une internalisation du public. Il est le « vous » auquel les hommes politiques s'adressent. Une opinion consensuelle est nécessaire à la légitimation de l'homme politique dans ses fonctions et à l'acceptation internationale d'actions militaires de grande envergure. Comme le disait Pierre Bourdieu (1982 : 74) « l'autorité advient au langage du dehors », ainsi, le discours politique est ce qui permet, en situation de crise, de vulgariser les émotions, les opinions, de fédérer dans un but commun, de faire admettre les faits tout en les dramatisant, même si le consensus semble au préalable acquis. Le discours politique a ainsi pour fonction autant la mise en exergue de valeurs communes que le maintien d'une disposition favorable à ces valeurs.

BIBLIOGRAPHY

Augé Marc, 1994, *Pour une anthropologie des mondes contemporains*, Paris, Aubier/Critiques.

Bourdieu Pierre, 1982, *Ce que parler veut dire*, Paris, Fayard.

Charadeau Patrick, 2005, *Le discours politique. Les masques du pouvoir*, Paris, Vuibert.

Edelman Murray, 1971, *Politics as Symbol Action*, New York, Academic Press.

Gerstlé Jacques, 2004, *La communication politique*, Paris, Armand Colin.

Goffman Erving, 1974a, *Les rites d'interaction*, Paris, Minuit.

Mutz Diana Carole, 1998, *Impersonal Influence. How Perceptions of Mass Collectives Affect Political Attitudes*, New York, Cambridge University Press.

Pêcheux Michel, 1990, *L'inquiétude du discours*, Paris, Éd. des Cendres.

Wolton Dominique, 1989, « Communication politique : construction d'un modèle », *Hermès*, 4, « Le nouvel espace public ».

Wolton, Dominique, 1989, « Communication politique : les médias, maillon faible de la communication politique », *Hermès*, 4, « Le nouvel espace public ».

NEW PERSPECTIVES ON OLD TABOOS. ETHICAL CONSIDERATIONS WHILE USING EUPHEMISMS

Raluca-Florina Stoica

PhD Student, „Alexandru Ioan Cuza” University of Iași

Abstract: Social Media and its content creators are developing nowadays many ways in order to avoid the social taboos. Since most of the daily human interactions have been lately transitioned from face to face contexts into the digital area, approaching sensitive topics became even easier to address while hiding beneath communication strategies, marketing campaigns or products and services specially designed to tackle them. This is a challenge that oftentimes is being passed by the public figures which are expressing out loud encouraging views around taboos and stigmas manifested in a certain social and cultural context. The purpose of this paper is to underline that the euphemism as a rhetoric figure can be perceived as a crucial instrument in order to mitigate unpleasant conversations, to reduce embarrassment around uncomfortable discussions such as breastfeeding, menstruation and sexuality.

Keywords: Euphemism, Emoji, Content Creators, Social Media, Social Taboos

1. Tackling Social Taboos

Now that the communication tendencies have changed so much, especially because of the different values and principles promoted by individuals, Advertising and Social Media can count on new and different communication channels, which have almost totally replaced face to face interaction. However, the biggest challenge is related to the latest ways of approaching sensitive topics, such as describing feelings, or highlighting unpleasant situations. Depending on how difficult or sensitive has been a topic perceived by the communicators, the approaches can vary. Even if there are multiple determinants in terms of conversation typologies, once a sensitive subject of discussion has been touched, then the need that comes in is strongly related to the selection of those suitable words which can best describe a feeling or a sensation. In this context, we will be directly naming these delicate topics as *social taboos*.

The place that has been worldwide occupied by taboos for such a long time in civilization is being analyzed from different perspectives but, in this paper, the interest will be directed to the sociolinguistic area. It is therefore appropriate to bring up meanings, such as *interdiction, prohibition* or *sacred*, which have been introduced in the definitions that were found for the social taboos. Starting with Jevons¹, according to whom the taboos have been characterized as being dangerous and infectious. Later, Freud considered that the taboos should be perceived as prohibited actions, for which there is a certain propensity in the individual's unconscious². Social taboos have achieved over time multiple uses, one them

¹ Frank Byron Jevons, *Introduction to the History of Religion*, London: Methuen & Co. Ltd, 1896, p. 61.

² Sigmund Freud, *Totem and Taboo*, Translated by Abraham A. Brill, Moffat Yard and Company, New York, 1919, p. 54.

being that draws attention, forcing the individuals to consider their unpleasant connotations³. It arises naturally to pay more attention to the negative issues, but when trying to classify the taboos depending on their degree on the negative scale, there can be underlined that not all the taboos can be perceived from the same perspective, some being harder to tackle than others.

Moreover, there are people who have considered that avoiding linguistic taboos represents a symbol of their civilization. For example, the American people, but also the British people, have shown themselves by refusing to approach certain topics, but especially, they have avoided the language to refer to prohibited objects or actions. One of the reasons why avoiding the use of language for the expression of taboos is a solution is closely related to Aristotle's remarks, regarding the relation between sound and meaning. Following the same idea, it can be considered that these are affections of the soul⁴, a series of contents of consciousness. Therefore, while performing a more in-depth literature analysis, it can be underlined that the social taboos can be divided in two major categories, the *implicit* and the *explicit* expressions. The *implicit expressions* are related to everything considered sacred or impure, and according to Goffman, we can highlight three stigmatization categories⁵. The first one is about having a bad physical appearance such as malformations or scars. Another stigma is represented by the psychic deviation and the third one would be the tribal stigma, which is related to gender, race, ethnicity or sexual orientation. With regards to the second type of taboos, these are self-explanatory, the *explicit expressions* being dynamic and different from a culture to another. There are terms which become outmoded because of the politics and not only. People are always trying to find new words for the emotionally charged referents, but after a while, these euphemisms become tainted by association, and then there comes the need to discover a new word which will acquire new connotations and so on.

Returning to Freud and his theory about the social taboos, he emphasizes in one of his papers⁶ that, in general, people have an ambivalent attitude towards what a taboo may represent. On one hand, as previously mentioned, the taboo refers to prohibition and renunciation, but on the other hand, there can be found in the unconscious that pleasure of the individual to try breaking this type of interdictions.

2. Concealing the reality. Euphemism as a tool

The appearance of the first taboos also favored the effective uses of euphemism, but it is not yet in the period when it can be said that it enjoys the same theorizing, as other rhetoric figures. The euphemism is a complex phenomenon, and any perspective on it cannot be ignored, because only in this way an overall image can be constructed, through an interdisciplinary approach, characterized by simultaneity. Because people consider more important the things that they say to each other than the things that they only think about, the thought process has thus been determined to function according to the way language is being used⁷.

From a linguistic perspective, euphemism's definition starts from the contrast between connotation and denotation, as Bruneau perceives it as a replacement of a prohibited term with another term that belongs to another category⁸. According to the approaches to euphemism from a rhetorical perspective, it is treated antithetically with the hyperbola, the

³ Steven Pinker, *The stuff of thought: Language as a window into human nature*, Penguin, New York, 2007, p. 328.

⁴ Lavinia Seiciuc, *Tabuul lingvistic și alofemisme*, Editura „Universității Ștefan cel Mare”, Suceava, 2011, p. 30.

⁵ Erving Goffman, *Stigma*, Penguin, Londra, 1963, p. 13.

⁶ Sigmund Freud, *op.cit.*

⁷ Eliecer Crespo Fernández, *El eufemismo, el disfemismo y los procesos mixtos: la manipulación del referente en el lenguaje literario inglés desde mediados del siglo XIX hasta la actualidad*, Universidad de Alicante, 2005.

⁸ *Ibidem.*

realities to which the discourse of these referential figures refers are contrasting, the euphemism referring to a diminished reality in relation to what really exists⁹. Another type of definition for the euphemism is the one that perceives the thought processes and their manifestation in the language, as taking the form of euphemistic expressions. It can be said, therefore, that "the euphemism is a figure of thought which consists in attenuating, by substitution or periphery, a brutal, insulting or trivial expression (thus avoiding one's own term)"¹⁰. According to Allan and Burridge, the euphemism appears as an alternative for an inappropriate expression, aiming to diminish the sense of embarrassment of the communicators, but also of all the persons involved in the linguistic act.

Starting from the classification of taboos, due to their increasing number from one day to another, the downgrade process of the euphemisms is more alert shortly after their emergence. The euphemisms belonging to this type of language fulfil certain social functions, which fall under the umbrella of the general purpose, identified by Chamizo and Sánchez¹¹, that of being able to name an unpleasant object or its unpleasant effects. Taboo situations can be avoided through social functions that will be detailed later in this paper. The first function is to dignify, and through this function, a favorable image is created for the reality that has been perceived in a negative way. Hence, an image with a dignified character will be created for certain disadvantaged social categories, in which we can include the ethnic, religious or the professional ones. This way, we highlight the fear of the speakers that they will be accused of discrimination and a low degree of tolerance, and the euphemistic expressions do nothing more than to restore a bad reputation of some disadvantaged social groups, which, over time, have suffered physical or even linguistics abuses.

The second function which characterizes the euphemistic expressions is the mitigation one. By means of this function, the impact of a message's content which "evokes unpleasant realities or even painful" is being diminished¹². The mitigation role contributes to avoiding but also replacing harsh and brutal expressions through ambiguous expressions. This kind of language can be perceived as a compassion mark which, in the same time, can be utilized when designing image strategies for certain institutions or even individuals.

Additionally, the last function of the euphemisms is the reverential one. The reverence can be expressed through various processes, one of them being the usage of the politeness pronouns, but also by means of "selecting some words to the detriment of others, considered inappropriate or insufficiently respectful"¹³. At the same time, following a certain protocol is mandatory, this function being related to the attention that is being paid on looking after the well-being of the interpersonal relations in the society.

3. Icons and euphemisms

Based on taboos' typology, they can thus be analyzed from two points of view: the traditional and the contemporary mindset. Our goal is to sketch the portrait of certain taboos in advertising, especially since the purpose of advertising is to create consumer needs, thus shaping the community life. For this paper, advertising becomes a documentation source, which contributes to the "socio-cultural radiography of the taboo"¹⁴, regardless of its typology or its forms.

⁹ Constantin Sălăvăstru, *Mic tratat de oratorie*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2010, pp. 340-341.

¹⁰ Val Panaitescu (coord.), *Terminologie poetică și retorică*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 1994, p. 60.

¹¹ Pedro J. Chamizo Domínguez, Francisco Sánchez Benedito, *Lo que nunca se aprendió en clase: eufemismos y disfemismos en el lenguaje erótico inglés*, Comares, Granada, 2000, pp. 37-38.

¹² Lavinia Seiciuc, *op.cit.*, 30.

¹³ *Ibidem*, p. 43.

¹⁴ Oliviu Felecan, *Un excurs onomastic în spațiul public românesc actual*, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2013, p. 12.

According to Chamizo Domínguez¹⁵, for a word or an expression to become a euphemism, it must meet three conditions: it must substitute a taboo term, it must be characterized by ambiguity, and the taboo term substitution with any other term must be impossible to be performed. Thus, this subchapter will focus on socio-cultural and linguistic taboos, from the form they take in the advertising products design viewpoint, but also from the standpoint of the intensity and the effects of using euphemisms. Moreover, the purpose of this paper is to describe another way of constructing the advertising speech, by also identifying other forms in which the euphemism can manifest itself, others than the linguistic matters we are already used to.

And, if until now, we referred to the euphemism only at a linguistic level, we mention that it is not only found at language styles level, because, if we are to consider that the oral variants of the language styles are supported by the visual codes most of the time, we will eventually come to discuss about a syncretic relationship between the two mentioned codes. Also, not only the oral variants can be accompanied by images, but also the written ones, being accompanied by images that complement the transmitted information¹⁶. As regards the icon, we will not turn our attention to that particular thing that replaces something else and that refers to the latter only due to some similarity, but we will consider a double approach, a deductive one of the icon and one of the image's inductive construction¹⁷. The connection between the euphemism and the icon can be characterized starting from those aspects that determined the birth of the euphemism, more precisely, from the emergence of the first taboos¹⁸, and this connection is called iconic euphemism.

If we refer to the hyperbole and its role in the advertising industry, the iconic euphemism also plays a role to that effect, namely in replacing taboo elements, which means that it reduces the effect that the latter might have had on the relevant audiences, avoiding the creation of repulsion and disgust feelings reflected on the consumers faces. For this paper, the first example to be highlighted is related to the commercial for the sanitary pads from *Always*¹⁹. Normally, a pad is being used to absorb the menstrual fluid, which is kept away from the skin and it gives a more comfortable sensation when women are confronting their period. Since there is this need for hygiene, *Always* has been careful with the manner in which certain societal taboos are being exposed. Analyzing this image, it can be observed that the liquid to be absorbed is blue, which symbolizes the color of purity. In this case, because it replaces the color of the blood (menstrual fluid), the presence of the iconic euphemism can be highlighted, as its use is helping on avoiding the embarrassment sensation or disgust.

The iconic euphemism can be also identified in many other commercials for hygiene, well-being, cleaning products, but also in all the ads that are approaching sensitive topics which might need different a special attention when releasing the message campaign. Another type of the iconic euphemism might be represented as animations, aiming to avoid the exposure of some of the most disgusting images, such as bacteria and fungi. Continuing along the lines provided by the icon, another way in which the euphemisms can be used is closely related to the *emojis*, those icons that use alphanumeric characters, the cartoon-like images. The emojis can be embedded in a text conversation, but also the act of sending a

¹⁵ Pedro J. Chamizo Domínguez, Francisco Sánchez Benedito, *op.cit.*

¹⁶ Gareth Jones, Jennifer George, *Essentials of Contemporary Management*, McGraw Hill Irwin, New York, 2008, p. 211.

¹⁷ Aurel Codoban, *Repere și prefigurări*. Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1982, pp. 178-179.

¹⁸ May Derwent, *Euphemism and The Media*, in *Fair of Speech. The Uses of Euphemism* coordinated by D. J. Enright, Oxford University Press, Oxford, 1985, pp. 122-134.

¹⁹ Advertisement can be watched here: <https://www.youtube.com/watch?v=3bCpHJpefQU>, last visited in February 2020.

string of emojis²⁰ can serve as an entire conversation. For all these modern ways of expressing emotions, we can highlight connections with the use of the euphemism, based on its functions.

Thus, if in a certain context we are referring to certain taboos of the impure, death, illness or other undesirable aspects of life, the issuer's intent is to choose an emoji instead of an ordinary written message, this communicator's option could possibly lead to the connection between euphemism and emojis. The predilection for using an emoji to the detriment of an euphemistic role text can be analyzed from the message intensity point of view, obviously depending on the speaker's intent. Nowadays, the emojis are not being used only by people in their interpersonal interactions, but brands are also using emojis to communicate with their target audience, to infiltrate their mobile phones, to demonstrate that they are on top of the latest communication trends, and also to convey messages in elegantly simple ways.

5. Case Study 1: The condom emoji

As Marcel Danesi highlighted, emojis popularity can be considered probably “a consequence of the growing practice of using emoji in marketing, branding, in political campaigns, pop culture, and so on”²¹. Nowadays, emojis have become so popular and have acquired so many roles, but this paper’s interest is strongly related to social expression. Using this as the starting point, it is important to be mentioned that emojis are now reflecting “racial and ethnic features”²², although at the very beginning, the yellow faces goal was to avoid putting a certain color on the faces, as a mitigation strategy, in respect with discrimination and its repercussions. As individuals, Weizenbaum thinks that what makes us feel human is the connection between mind and body, “the experiences that shape our memory and our thinking”²³, but also our needs to spread emotions and nurture feelings. Through the way they have been designed, emojis can express emotions and not only.

The largest and the most popular producer of condoms and accessories, with 90 years of presence on the market, Durex has designed a campaign in 2016 which has involved emoji’s usage. Based on a research that Durex has performed, 84% of the young people (18 to 25 years old) have expressed their opinion, according to which it would be much easier to talk about sex by using emojis than text. Furthermore, safe sex represented the main goal of the campaign, by avoiding the sexually transmitted diseases such as chlamydia, gonorrhea, or HIV, but also by encouraging people to practice safe sex. In order to mark World AIDs Day on December 1, Durex has been suggesting to people to use and share the hashtag *#CondomEmoji*²⁴ in asking for the support of safe sex. In 2016, Durex has drafted a letter for the Unicode Consortium proposing to them the introduction of a *condom emoji*. The initiative has been supported by organizations dedicated to a healthy lifestyle. The letter²⁵ itself has been designed in a similar manner on how the young generation is communicating on Social Media platforms. Through the insertion of emojis in the official letter, Durex intended to

²⁰ Corey Seemiller, Meghan Grace, *Generation Z: A Century in the Making*, Routledge, United States of America, 2019.

²¹ Marcel Danesi, *The Semiotics of Emoji: The Rise of Visual Language in the Age of the Internet*, Bloomsbury Publishing, London, 2016, p. 95.

²² *Ibidem*, p. 95.

²³ Nicholas Carr, *Superficialii. Efectele Internetului asupra creierului uman*, Editura Publica, București, translated in Romanian by Dan Crăciun from the original *The Shallows: What the Internet is Doing to Our Brains*, 2010, p. 126.

²⁴ <https://www.prnewswire.co.uk/news-releases/durex-launches-campaign-to-create-the-first-official-safe-sex-emoji-551328591.html> (last visited in February 2020).

²⁵ The main video of the campaign can be watched here: <https://www.ubergizmo.com/2016/05/durex-unicode-consortium-condom-emoji/> (last visited in February 2020).

show to Unicode how serious their proposal is, making the effort to communicate on Unicode's language.

Moreover, Durex expressed their concern in regards with how the young people connect with each other and how often the emojis are being used in their daily communication. Durex highlighted that a condom emoji will enable young people to overcome embarrassment around the discussion of safe sex, it will encourage conversations and raise awareness of the importance of using condoms in protecting against sexually transmitted infections. Durex mentioned that emojis are a crucial part of how young couples connect and the research they have performed suggests that the creation of an official sex emojis is vital to inserting messages around protection into their sexual conversations. Unfortunately, the condom emoji has been rejected multiple times, but Durex proposed for the sexual conversations an unofficial international condom emoji, which is showing an open umbrella with raindrops. The hope for when using this emoji is that it will empower the young generations to feel comfortable when discussing about sex, easing the access in the same time to the conversations around this topic.

In 2019, Durex wanted to break another stigma through a new campaign²⁶ that has been successfully implemented this time: @RED. While planning to celebrate the International Women's Day through the @RED campaign, the women in South Africa were encouraged to start talking about sex. By having conversations about sex might save lives, taking into consideration that in South Africa around 7.2 million people²⁷ are living with HIV or AIDS. Many influencers around the world have been involved in this campaign so girls in South Africa can stay in school and to enjoy a healthy life, without being exposed to AIDS. RED campaign's purpose was to reduce pregnancies among young women and help them to access the reproductive services they need. The message that circulated in Social Media and not only was asking people "to give a f**k" about HIV, the consumers being encouraged to buy Durex red or to join online conversations by using #GAF²⁸ and explicit emojis.

On the level of the messages that have been spread by Durex through emojis and hashtags, it is important to mention that not only the brand's popularity is increasing, but mentalities are also changing. Furthermore, stigmas and taboos are being approached through messages that are usually targeting large publics and various stakeholders and this could be the proper strategy for both parties: the brand itself and its consumers, by means of tangible and intangible resources. Our interest is on the intangible effects induced by these campaigns, which can bring on the table sensible topics but to be tackled as normal as possible.

6. Case Study 2: The period emoji

In 2017, UK Plan and Plan International Australia, two humanitarian organizations which are focusing on child protection, education, health, and sexual rights, have implemented a campaign willing to raise the flag on destroying stigmas around menstruation, aiming to break the silence and shame around periods. With the aim of the girls to have the opportunity to explain the feelings of cramps, uncontrollable emotions and comfort eating, the main goal when launching the campaign was to introduce a *period* emoji²⁹. The idea came with the occasion of the Menstrual Hygiene Day which is celebrated in May. Creating this kind of emoji has been first a creative way to draw people's attention on such a sensitive topic. A survey has been carried in house, which underlined that most of the women aged 18-

²⁶ The main video of the campaign can be watched here: <https://twitter.com/durex/status/1104030153112543233?s=20> (last visited in February 2020).

²⁷ Details about the RED campaign can be found here: <https://www.red.org/durex> (last visited in February 2020).

²⁸ Hashtag #GAF meaning *give a f**k*, key message in the RED Durex campaign.

²⁹ Details about the period emoji campaign can be found here: <https://plan-uk.org/file/plan-uk-break-the-barriers-report-032018pdf/download?token=Fs-HYP3v>, last visited in February 2020.

34 believed that a period emoji would make the conversations around menstruation more approachable, being easier to bring this discussion on the table. Various emojis have been created by the Plan designers which were put to public vote. The winning emoji had to be presented to Unicode Consortium, for consideration to be included in the 2018 global emoji keyboard. Sadly, the design has not been accepted and the humanitarian organizations have been advised by Unicode Consortium to design an emoji which is to be used in many other contexts, than to be inserted only in discussions around menstruation. A new proposal has been submitted then for a blood drop emoji and it has been approved by Unicode. As there were 55,000 registered votes for the five proposed emojis, UK Plan and Plan International Australia figured out that their message resonated across their targeted group.

By means of this kind of emoji marketing campaigns, girls around the globe have been encouraged to accept failure as a tool which brings confidence and helps increasing self-esteem. Behaviours doesn't have to change after a menstrual leak, especially giving up on different type of activities, such as swimming or running, or maybe avoiding lighter shades when deciding what to wear. By having a stain on clothes caused by the menstrual leaking can be traumatising for the young girls, especially when receiving negative reactions coming from boys. All the pressure around the women body can now be diminished through this kind of campaigns. All the barriers, concerns and negative feelings can now be reduced by helping young generations to embrace normality and to start perceiving their periods not as a challenge or as an issue.

7. How does Social Media and its content creators impact the euphemism's use?

People are paying attention to what they say in a greater proportion than what they think, so the thought process is determined to work according to how the language is being used. In this way, from the fear of being considered intolerant and discriminatory, individuals often prefer to avoid certain words or expressions that may affect those they address. One of the euphemism's functions intervenes, having the role of creating a favorable image to the reality that has been perceived in a negative way. However, not only the intention of being considered non-discriminatory appears in the foreground, but also the need to diminish the reality and offer it a new packaging, which hides certain aspects, in order avoid hurting the interlocutor. In fact, it does not take the recipient's feelings to such an extent, as much as the desire of the one who uses the language characterized by political correctness to preserve appearances and not to enter into a conflict that can tarnish his image or disadvantage him, or making the individual seem unpleasant.

There is a pressure that it is said to have invaded every corner of the individual's life, making him so vulnerable that he gave up acting by himself, the only concern being the need of self-fulfillment. According to Ovidiu Hurduzeu, the individual liked to escape from the autonomy and freedom of expression, but this kind of loss has been perceived as a relief. That is how it started for people to look for certain techniques and technicians who promised to transform the unpredictable into quantifiable elements³⁰. The whole life must be lived according to the right norms, under specialists' guidance. Thus, the uninitiated individual becomes vulnerable by attracting conformity and by joining certain groups that are functioning according to the principles that have been set by the political correctness phenomenon. By putting away any trace of initiative and creativity, people will use the same standardized behavior on any level, and this type of behavior has influenced the use of new and new euphemisms.

Therefore, this paper's goal is to highlight the role that the content creators, marketing campaigns and endorsers are playing especially when they are becoming a brand voice. There

³⁰ Ovidiu Hurduzeu, *Sclavii fericiți, Lumea văzută din Silicon Valley*, Editura Timpul, Iași, 2005, p. 8.

is an industry³¹ that nowadays it's worth that much, as the big brands have started to need this group of people which are using Social Media and providing such a huge amount of details regarding the products they are using or testing. Afterwards, the content creators are sharing via vlogs or posts through Facebook, Twitter, Instagram, YouTube and so on their opinions on the product. What is extremely interesting in this industry is that these group is integrating the products they promote into their lives and the audience is mostly attracted to the experiences they are narrating, and nonetheless earning more credibility.

Conclusions

The most important lesson to be thought from the above is that the euphemism plays an important role as it helps on reducing the impact on different stigmas circulating around the world. The iconic euphemism is being used when in need for substitute the implicit taboos, previously detailed. For this paper, the advertising has become a documentation source, in order to establish a clear picture of what a social-cultural taboo is. The iconic euphemism through emojis can serve as an effective marketing tool for different kind of products, like hygiene products, medicines, cleaning products and so on. Their role might oscillate between the negative idea of concealing the reality and what marketers need to make their products more approachable.

The two study cases that have been brought to the reader's attention are not the only ones highlighting the connection between *emoji marketing* and *euphemisms*. There is also room to discuss about *breastfeeding* emoji, *skin color* emojis, and the *reproductive* functions. Starting from the examples I have presented, emoji marketing campaigns can help on approaching taboo topics and find ways to speak about the unspeakable, to refer to delicate issues. Taking into consideration that the euphemism appears in a conversation when selecting some words to the detriment of others, we can also conclude that using an emoji instead of text only will acquire euphemistic effect, based on the euphemism's roles and functions. However, the purposes of the campaigns that have been presented throughout this paper can also enjoy special attention, due to the fact that these are strongly related to developing a victim support system and overturning taboos that exist in society. To put it in other way, people's awareness should be improved when tackling societal taboos and here it comes the role that ethics is playing when approaching sensitive topics.

For further considerations on the usage of the euphemism, people have questioning if the euphemism can spread positive effects in the society. Therefore, when referring to breaking stigmas and taboos that have lasted over time, there can't be any doubt regarding the positive implications of the euphemism in the society.

BIBLIOGRAPHY

1. ALLAN, Keith; BURRIDGE, Kate. 2006. *Forbidden words: Taboo and censoring of language*. Cambridge University Press.
2. CARR, Nicholas. 2012. *Superficialii. Efectele Internetului asupra creierului uman*. București: Publica. Translated in Romanian by Dan Crăciun from the original *The Shallows: What the Internet is Doing to Our Brains*.
3. CODOBAN, Aurel. 1982. *Repere și prefigurări*. Cluj-Napoca: Dacia.
4. FERNÁNDEZ, Crespo Eliecer. 2005. *El eufemismo, el disfemismo y los procesos mixtos: la manipulación del referente en el lenguaje literario inglés desde mediados del siglo XIX hasta la actualidad*. Spain: Alicante University.

³¹ Sara McCorquodale, *Influence. How social media influencers are shaping our digital future*, Bloomsbury Publishing, London, 2020, p. 98.

5. DANESI, Marcel. 2016. *The Semiotics of Emoji: The Rise of Visual Language in the Age of the Internet*. London: Bloomsbury Publishing.
6. DERWENT, May. 1985. *Euphemism and The Media*, in *Fair of Speech. The Uses of Euphemism*. Oxford: Oxford University Press. Coordinated by D. J. Enright.
7. DOBRIDOR CONSTANTINESCU, Gheorghe. 1998. *Dicționar de termeni lingvistici*, București: Teora.
8. DOMINGUEZ, Pedro J. Chamizo; BENEDITO, Francisco Sánchez. 2000. *Lo que nunca se aprendió en clase: eufemismos y disfemismos en el lenguaje erótico ingles*. Granada: Comares.
9. FELECAN, Oliviu. 2013. *Un excurs onomastic în spațiul public românesc actual*. Cluj-Napoca: Argonaut.
10. FLAKSMAN, Maria. 2017. *Iconic treadmill hypothesis: The reasons behind continuous onomatopoeic coinage in Dimensions of Iconicity* edited by Angelika Zirker et all. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.
11. FREUD, Sigmund. 1919. *Totem and Taboo*. New York: Moffat Yard and Company. Translated by Abraham A. Brill.
12. GOFFMAN, Erving. 1963. *Stigma*. London: Penguin
13. HURDUZEU, Ovidiu. 2005. *Sclavii fericiți, Lumea văzută din Silicon Valley*. Iași: Timpul.
14. JEVONS, Frank Byron. 1896. *Introduction to the History of Religion*. London: Methuen & Co. Ltd.
15. JONES, Gareth; GEORGE, Jennifer. 2008. *Essentials of Contemporary Management*. New York: McGraw Hill Irwin.
16. McCORQUODALE, Sara. 2020. *How social media influencers are shaping our digital future*. London: Bloomsbury Publishing.
17. PANAITESCU, Val (coord.). 1994. *Terminologie poetică și retorică*. Iași: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”.
18. PINKER, Steven. 2007. *The stuff of thought: Language as a window into human nature*. New York: Penguin.
19. PINKER, Steven. 1994. *The game of the name*. The New York Times. (https://stevenpinker.com/files/pinker/files/1994_04_03_newyorktimes.pdf)
20. SEEMILLER, Corey; GRACE, Meghan. 2019. *Generation Z: A Century in the Making*. United States of America: Routledge.
21. SEICIUC, Lavinia. 2011. *Un alt fel de a NU spune: eufemism și disfemism în limbile romanice*. Suceava: Editura Universității „Ștefan cel Mare”.

METHODOLOGICAL ASPECTS USED TO REALIZE A DIALECTAL SURVEY IN BÂRGĂU AREA, BISTRIȚA-NĂSĂUD

Maria Cornelia Rus

PhD Student, „Alexandru Ioan Cuza” University of Iași

Abstract: In this article we try to summarize some methodological aspects used as a benchmark in the development of dialect surveys conducted in Bârgău area, Bistrița-Năsăud (17 network points composed of 5 communes and 12 villages), transition area, where specific Transylvanian and Moldavian phenomena coexist, with well-defined archaic features and numerous influences on the language, which places it in the Northeastern Transylvanian language. In conducting the direct dialectal survey, in the field, we applied a questionnaire composed of 186 questions, we interviewed ten speakers from each place, of different ages and social categories, the linguistic material collected being saved electronically for phonetic transcription, a systematization, analysis and interpretation from a phonetic, morphological and lexical point of view.

Keywords: dialectal survey, methodological aspects, survey points, questionnaire, speaking subjects.

I. INTRODUCERE

I.1. INFORMAȚII GENERALE DESPRE ZONA BÂRGĂULUI, JUDEȚUL BISTRIȚA-NĂSĂUD¹

I.1.1. Așezare

În estul municipiului Bistrița, reședința județului Bistrița-Năsăud, se întinde de-a lungul râului Bistrița ardeleană, valea care este cunoscută cu numele de Valea Bîrgăului. De-a lungul văii șerpuite drumul național 17 A, care face legătura, peste Pasul Bîrgăului sau Tihuța, între Transilvania și Moldova. De-a lungul văii și a șoselei este așezată o salbă de sate, legate între ele pe o distanță mai mare de 20 km.

I.1.2. Originea numelui

Lingviștii sunt de acord în unanimitate cu faptul că Bistrița este hidronomic de origine slavă și semnifică „râul repede”. Toponimicul Bîrgăul, după G. Weingand, derivă din germanul „burg”. Nu putem fi de acord cu aceasta, deoarece de-a lungul văii nu a existat nici o așezare întărită. Nu putem fi de acord nici cu explicația profesorului Kisch, cum că Bîrgău derivă din italianul „borgo”, toponimic existent și astăzi în Italia. Dăm crezare explicației profesorului Drăgan. Domnia sa considera Bîrgău de origine slavă, însemnând „înfundătură”, „văgăună din care se iese printr-o trecătoare”.

I.1.3. Atestare documentară

Prima atestare documentară a Văii Bârgăului este în secolul al XIV –lea, într-un document al Principilor unguri, care și-au cumpărat proprietăți pe Valea Bârgăului. În anul 1506 satele din Valea Bârgăului au fost cumpărate de Petru Rareș. În secolul al XVII-lea,

¹Informațiile ne-au survenit din registrul *Strategia comunei*, material care se află în arhiva comunei Prundu-Bârgăului.

Valea Bârgăului a intrat sub administrația Imperiului Habsburgic. La sfârșitul secolului al XVIII-lea (1780) împăratul Iosif al II-lea a înființat regimentele Grănicerești, în acest fel țărani au devenit militari și au avut drepturi. După revoluție, în anul 1851 regimentele Grănicerești au fost desființate. În a doua jumătate a secolului al XIX-lea se înființează prima școală primară, iar până în anul 1918 funcționează în limba germană. Astfel, din secolul al XVII-lea până în anul 1918 Valea Bârgăului se afla sub ocupație austro-ungară. După Marea Unire din 1918, începând cu anul 1940 școala a funcționat în limba română.

Între anii 1940-1944 prin Dictatul de la Viena, Ardealul de Nord, care include și Valea Bârgăului a intrat sub stăpânirea Ungariei Hortyste. Valea Bârgăului a fost eliberată în luna octombrie a anului 1944.

II. IPOTEZELE ȘTIINȚIFICE

II.1. GRAIURILE ARDELENEȘTI

Graiurile transilvănene constituie o unitate dialectală distinctă în cadrul dacoromânei. G. Ivănescu include graiul ardelenesc în categoria dialectelor de tranziție, iar în cadrul acestuia identifică patru graiuri: de nord-est, de centru și de sud, care și-au dezvoltat propriile trăsături. Asupra acestui grai se resimte influența maghiară care a început în a doua jumătate a secolului al XI-lea și s-a extins până în secolul al XIII-lea. Odată cu cercetarea amănunțită a graiului ardelenesc se remarcă că aceasta are un număr însemnat de particularități lingvistice, iar Transilvania este văzută ca o zonă dialectală diferită de celelalte zone.²

Individualitatea particularităților graiului ardelenesc de nord-est este atestată de la analiza textelor din secolul al XVI-lea, iar cercetători precum G. Ivănescu, V. Frățilă, V. Țăra, Viorel Văsieșiu și Luminița Botoșineanu susțin că graiul din Transilvania de nord-est se individualizează suficient de subdialectul maramureșean, crișean, moldovean și de graiurile de centru și sud din Transilvania pentru a putea fi tratat separat, deși acesta prezintă câteva particularități comune cu aceste subdialecte. Aceste particularități ale graiului ardelenesc de nord-est se pot observa într-o regiune geografică delimitată virtual de celelalte subdialecte ale dacoromânei (la vest de linia formată de orașele Turda, Cluj, Dej, la nord de limita sudică a județului Mureș, la est de creasta Carpaților Orientali și la sud de râul Mureș).³

II.2. TRĂSĂTURI FONETICE, MORFOLOGICE ȘI LEXICALE ALE GRAIULUI ARDELENESC DE NORD-EST

II.2.1 Fonetica

Accentul: Trăsătura prozodică specifică graiului ardelenesc este lungirea vocalelor împreună cu accentul de intensitate și ritmul lent al vorbirii care oferă „impresia de cântat”. Apare tendința de pronunțare a accentului pe silaba inițială în centrul și vestul Transilvaniei: *súspin, grădină*, iar acest fenomen se regăsește și la unele substantive proprii: *Émil, Ștéfan*.

Vocalismul: Un fenomen care apare în toată aria graiurilor ardelenesti îl reprezintă labializarea vocalei *á* din diftongul *ǫá*, care se pronunță de fapt *uá*, și elidarea elementului semivocalic: *bólă, códă, grópă, aprópe, dómná*.⁴

Consonantismul: În partea de nord-est a Transilvaniei apare palatlizarea bilabialelor *p, b, m* în diferite stadii cu formele *pt' bd'*, respectiv *pĉ, pk', bĝ, bg', mn': pĉĕlia, pĉátră, bd'iș, albd'ină, albĝină, uopĉiňš, nápc, mĉeu, lumĉină, nimĉic, mĉișcám*. Tot în

² Valeriu Rusu, *Tratat de dialectologie românească*, Ed. Scrisul românesc, Craiova, 1984, p. 358.

³ Vasile Frățilă, *Probleme de dialectologie română*, Ed. ASTRA, Despărțământul Timotei Cipariu, Blaj, 2010, p. 136.

⁴ Valeriu Rusu, *Tratat de dialectologie românească*, Ed. Scrisul românesc, Craiova, 1984, p. 358.

această zonă se înregistrează palatalizarea labiodentalelor *f* și *v* în formele *ș-ț*: *șin*, *șerbînt'e*, *țin*, *țîțâl*.⁵

II.2.2. Morfologia

Verbul: Una dintre primele trăsături ale graiurilor ardelenesti este marcată de absența sufixelor flexionare *-ez*, *-ează*, *-esc*, *-ește* la unele verbe de conjugarea I și a IV-a la indicativ conjunctiv prezent prin formele: *lucră/lucru*, *prăd* „prădez”, *săr* „sărez”, *se ospătă* „se ospătează” *se învîrte* „se învîrtește”⁶.

Verbele de conjugarea a II-a și a III-a cu tema în *-n*, *-r* apar cu forme iotacizate la indicativ și conjunctiv prezent la persoana I și a III-a singular: *să spușe*, *spuș*, *țiu*, *să țușe*.⁷

II.2.3. Lexicul

Graiurile ardelenesti au o bogăție aparte la nivelul lexicului datorită păstrării unor elemente de origine latină, care au uneori o evoluție semantică particulară și împrumutarea unor elemente din graiurile maghiare și germane.

Prin conviețuirea populației românești cu cea maghiară, influența maghiară s-a manifestat fie prin contact direct, fie pe cale administrativă și culturală: *dărăb(ă)* „bucată” (< magh. *darab*), *găzdă* „om bogat” (< magh. *gazda*), *păprică* „ardei iute” (< magh. *paprika*).⁸

Prin conviețuirea populației românești cu cea săsească în Transilvania s-au concretizat împrumuturile din limba germană: *fâin(ă)* „frumos” (< germ. *fein*), *măistăr* „meșter, priceput” (< germ. *Meister*).⁹

II.3. REPERE ȘTIINȚIFICE DESPRE VALEA BÂRGĂULUI

Particularitățile lingvistice au ca substrat conviețuirea populației localnice cu diferitele etnii ale regimurilor de ocupație. Datorită acestor influențe Valea Bârgăului este considerată o zonă de tranziție, care se încadrează în graiul ardelenesc de nord-est.

În prezent cunoașterea trecutului este nu numai un act patriotic, ci și o necesitate izvorâtă din nevoia de a explica etapele evoluției de până acum și perspectivele dezvoltării viitoare.

Despre așezările omenești de pe Valea Bârgăului, deși locuite încă din orânduirea comunei primitive fără întrerupere, s-a scris puțin pentru că s-a cercetat și mai puțin trecutul lor. Monografiile ale Văii Bârgăului ne-au rămas de la Ilarion Bozga și de la Toader Ghițan. Cercetarea lor istorică oprindu-se înainte de 1947, s-a primit nevoia completării monografiilor lor cu noi date și mai ales a aducerii lor la zi. Acest lucru l-au încercat în ultimele decenii profesorii Ioan Cernucan și Viorel Nemeș.

Zona Bârgăului este compusă din 5 comune și 12 sate. Dinspre orașul Bistrița spre Bucovina prima comună este Livezile, care este compusă din satele Dorolea și Cușma; comuna Josenii Bârgăului, care este compusă din satele Mijlocenii Bârgăului, Strâmba, Rusu Bârgăului; comuna Prundu Bârgăului cu satul Susenii Bârgăului; comuna Bistrița-Bârgăului cu satul Colibița și comuna Tiha Bârgăului, care este compusă din satele Tureac, Mureșenii Bârgăului, Piatra Fântânele, Ciosa și Iliuța.

Din punct de vedere lingvistic unele dintre localitățile de pe Valea Bârgăului au fost evaluate în diferite atlase lingvistice. Astfel, în *Atlasul Lingvistic Român pe regiuni, Transilvania- NALR* apar ca puncte de anchetă localitățile: Mureșenii Bârgăului, Tiha

⁵Sorin Guia, *Elemente de dialectologie română*, Ed. Vasiliana '98, Iași, 2014, p. 146.

⁶*Ibidem*, p. 151.

⁷Valeriu Rusu, *Tratat de dialectologie românească*, Ed. Scrisul românesc, Craiova, 1984, p. 375.

⁸Sorin Guia, *Elemente de dialectologie română*, Ed. Vasiliana '98, Iași, 2014, p. 156.

⁹*Ibidem*, p. 157- 158.

Bârgăului și Rusu Bârgăului. Comuna Prundu Bârgăului apare ca punct de anchetă în *Atlasul Lingvistic Român II*, partea a II-a, vol. I de Emil Petrovici, 1940 și în *Atlasul Lingvistic Român, serie nouă* de Emil Petrovici 1956-1966. Comuna Mureșenii Bârgăului apare ca punct de anchetă în *Atlasul Lingvistic Român I*, partea I, vol. I de Sever Pop, 1938 și în *Atlasul Lingvistic Român I*, partea I, vol. II, 1942 de Sever Pop.

În acest sens, am evaluat **corespondența întrebărilor alese** din *Atlasul Lingvistic Român pe regiuni, Transilvania-NALR* cu cele din *Atlasul lingvistic român* de Sever Pop, partea I, vol. I, 1938; cu *Atlasul lingvistic român* de Sever Pop, partea I, vol. al II-lea, 1942; cu *Atlasul lingvistic român II* de Emil Petrovici, vol. parta a II-lea, 1940; cu *Atlasul lingvistic român, serie nouă* de Emil Petrovici, vol. I 1956, vol. II 1956, vol. III 1961, vol. IV 1965, vol. V 1966. Am constatat că 21 de întrebări din *ALR I*, partea I, vol. I de Sever Pop, 1938 se regăsesc în NALR, cu punct comun de anchetă Mureșenii Bârgăului: *Cum spuneți că-i omul care se uită cu un ochi într-o parte și cu altul în altă parte?*, *Cum i se spune la asta (ind.)-geană/sprinceeană?*, *Cum zici că e omul pe care îl doare ceva și zace în pat?*, *Cum zici că e un om care a pățit ceva la un picior și merge așa (ind.)-șchiop?*; 13 întrebări din *ALR I*, partea I, vol. II, 1942 de Sever Pop se regăsesc în NALR, cu punct comun de anchetă Mureșenii Bârgăului: *Ce-i este nașului cel pe care l-a botezat?*, *Ce zici că-i fata în ziua nunții?*, *Ce zic părinții că le este bărbatul cu care s-a măritat fata lor?*; 28 de întrebări din *ALR II*, partea a II-a, vol. I de Emil Petrovici, 1940 cu punct de anchetă Prundu Bârgăului se regăsesc în NALR: *Ce trebuie să deschizi ca să poată intra carul în curte?*, *Cum se numesc bețișoarele care se aprind când le freci de cutie și pe care le cumperi?*, *Cum le spui la lemnișoarele mărunte pe care le rupi să aprinzi focul cu ele?* și 38 de întrebări din *ALR, serie nouă* de Emil Petrovici, cu punct de anchetă Prundu Bârgăului se regăsesc în NALR: *Cum spui la aceia pe care îi poartă unele femei în urechi?*, *Dimineața când te scoli și ți-e părul zburlit, cu ce te dai prin el ca să-l netezești?*.

Pornind de la această atenție acordată atlaselor lingvistice am remarcat și o corespondență a întrebărilor din aceste atlase pe care le-am studiat în comparație cu NALR. Este vorba despre *ALR, serie nouă* și *ALR II*, partea a II-a, vol. I, care au în comun 3 întrebări: (Indc.) *Fluier; Copilul după ce stă în picioare, când are cam un an, începe să...?*, *ALR II*, partea a II-a, vol. I și *ALR I*, partea I, vol. I au în comun 7 întrebări: *Cum îi zici la partea asta care leagă capul de trup?*, *Cum îi spuneți la acestea (indc.)-ouăle picioarelor?*; *ALR I*, partea I, vol. I și *ALR, serie nouă* au în comun 3 întrebări: *Cum îi spuneți la asta (indc.)-fir de păr?*, *Cum îi spuneți la asta (indc.)-piele?*, *Cum îi spuneți la acesta (indc.)-picior?*; *ALR I*, partea I, vol. II și *ALR, serie nouă* au în comun 2 întrebări: *Ce zici că îți este fratele mamei sau al tatălui?*, *Cum îi spui unui băiat care are peste 18 ani?* și *ALR I*, partea I, vol. II și *ALR II*, partea a II-a, vol. I au în comun 3 întrebări: *Cum îi ziceți la locul unde sunt îngropați toți morții într-un sat?*, *Cum îi spui la acela mic pe care îl naște femeia?*, *Cum îi ziceți femeii care ține copilul în brațe la botez?*. Singura întrebare care este comună tuturor atlaselor românești este întrebarea: *Ce-i este unui bărbat aceea cu care s-a însurat el?*¹⁰

Analiza comparativă a corespondenței întrebărilor dintre atlasele lingvistice ajută la prezentarea dinamicii limbii.

III. METODOLOGIA CERCETĂRII

În județul Bistrița-Năsăud, pe Valea Bârgăului am realizat o **anchetă dialectală directă**, pe teren, pe care am început să o desfășor din luna septembrie a anului 2019. În cadrul proiectului intenționez interviuarea a zece subiecți vorbitori din fiecare localitate, cinci persoane de sex feminin și cinci persoane de sex masculin, propunându-mi un echilibru

¹⁰Maria Cornelia Rus, *Lucrare de disertație*, Facultatea de Litere, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, Iulie, 2020, p. 51-52.

pentru a compara diferite variabile sociolingvistice. Subiecții vorbitori care vor oferi informații în cadrul textelor dialectale, vor furniza răspunsuri și la chestionar, deoarece un subiect vorbitor este posesorul unor registre variate de exprimare. Ținând cont de recomandările din literatură, voi alege subiecți vorbitori care cuprind toate **categoriile de vîrstă**. În cadrul conversațiilor tematice, tema propusă spre discuție a fost aleasă în funcție de vîrsta și ocupația subiectului vorbitor. Subiecții vorbitori vor fi aleși din toate straturile sociale.

Pentru culegerea materialului lingvistic dialectal voi folosi ca **aparat de înregistrare** reportofonul sau telefonul mobil cu funcția de recording voice. Pentru buna desfășurare a anchetei voi folosi metoda înregistrării „spion”, iar subiecții vorbitori nu vor ști că au fost înregistrați, decît la finalul anchetei, moment în care li se va menționa și scopul adevărat al anchetei.

În ancheta dialectală desfășurată în zona Bârgăului, județul Bistrița-Năsăud am folosit un **chestionar compus din 186 de întrebări**, dintre care 17 întrebări vizează date asupra informatorilor (întrebări care conturează fișa subiectului vorbitor: nume, vîrstă, studii, ocupație, călătorii etc.): *Ce școală ați urmat și cîte clase ați absolvit?; Aveți copii la facultate, cît timp stați în contact cu ei?; Ați stat în alte localități/țări timp îndelungat? Cînd și în ce împrejurări?; Cunoașteți alte limbi străine și în ce măsură?;* 14 întrebări surprind date asupra localității și a regiunii anchetate precum nume de munți, dealuri, văi, ape, râuri din împrejurimile localității anchetate, componența satelor, nume frecvente în satul anchetat etc., informații care prezintă realitatea actuală a zonei: *Îmi puteți da cîteva nume de dealuri, văi, munți de pe raza satului?; Acest sat este compus din mai multe zone, părți, îmi puteți spune cîteva nume ale acestora?; Considerați că graiul din zona dumneavoastră se deosebește de graiul din celelalte zone ale țării (Muntenia, Oltenia, Banat, Maramureș, Moldova)? Care sunt aceste diferențe, cum le percepeți dumneavoastră?; Îmi puteți spune cîteva date asupra istoricului localității?;* 130 de întrebări culese din *Atlasul Lingvistic Român pe regiuni, Transilvania-NALR* și 25 de întrebări formulate de către mine pentru răspunsurile de pe hărțile *Atlasului Lingvistic Român, serie nouă* de Emil Petrovici 1956-1966, cu punct de anchetă Prundu Bârgăului: fedeu- *Ce pui pe oală cînd fierbi ceva ca să nu iasă aburul?;* pec, pieș- *Cum îi spuneți la acela care face pîinea?;* şuștăr- *Cum îi spuneți la omul care face sau repară păpușii?;* tișlăr- *Cum îi spuneți la omul care face mobilă de lemn?*

În acest sens, compararea rezultatelor din atlasele lingvistice cu rezultatele obținute la începutul secolului al XXI-lea, în urma desfășurării anchetei dialectale în zona Bârgăului permit prezentarea aspectelor limbii în plan diacronic.

Structura chestionarului care va fi aplicat în zona Bârgăului va păstra ordinea întrebărilor din *NALR*. Voi opta să aleg întrebările începînd cu vol. I al atlasului, întrucît această ordine prezintă o dinamică aparte și deși acest chestionar este reprezentat de un număr relativ mare de întrebări, va crea subiecților vorbitori impresia unui joc, a unei ghicitori. Avîndu-se în vedere cercetarea întregului sistem al graiului din zona joncțiunii Munților Bârgăului cu Munții Călimani întrebările alese prezintă problematice de ordin fonetic, morfologic și lexical. Pe parcursul desfășurării procesului de intervievare a subiecților vorbitori, în cadrul chestionarului, voi folosi și alte procedee: întrebări directe (care urmăresc precizarea sensurilor unor cuvinte – cum ar fi o arie de răspîndire a unor cuvinte învechite), gesturi (pentru cuvinte ca *a fluiera, a sforăi, mă pieptăn*) și indicații directe (pentru anumite obiecte- *farfurie, cană* etc., părți ale corpului- *geană, sprînceană, picior, mână, deget, unghie* etc.). În elaborarea corpusului de texte dialectale voi utiliza etnotexte prin care subiectul vorbitor va dezvolta un anumit subiect impus de către mine referitor la obiceiurile de nuntă, botez, înmormîntare, rețete culinare, activități specifice comunității rurale și sociotextecare acoperă sfera textelor configurate din amintiri ale

subiecților anchetați (*Unde ați făcut armata?, Îmi puteți oferi câteva date asupra istoricului localității?*) care au o anumită valoare documentară.

Intenționez aplicarea aceluiași chestionar în completarea anchetelor incluzând câte 10 subiecți din fiecare localitate de pe Valea Bârgăului. Până în momentul actual am interviat 55 de subiecți vorbitori: 10 subiecți vorbitori din Rusu Bârgăului, 9 subiecți vorbitori din Prundu Bârgăului, un subiect vorbitor din Susenii Bârgăului, 9 subiecți vorbitori din Tiha Bârgăului, 10 subiecți vorbitori din Tureac, 7 subiecți vorbitori din Mureșenii Bârgăului și 10 subiecți vorbitori din Bistrița Bârgăului.

De asemenea, pentru aceste **textele dialectale de tip narațiune**, pentru a spori încrederea și pentru a crea o atmosferă prietenoasă voi discuta mai întâi cu subiecții vorbitori despre amintirile lor din tinerețe și obiceiurile lor zilnice, apoi le voi destăinui și eu experiențe proprii, le voi povesti noțiuni private pentru a mă apropia de ei, ulterior voi include întrebări referitoare despre munca câmpului: *Cum se face finul?, Cum este la secerat?, Cum se pun cartofii?*, obiceiuri zilnice: *Cum se face săpunul de casă?, Cum se tund oile?* despre tradițiile și obiceiurile zonei: *Care sunt obiceiurile de nuntă?, Din ce este compus portul popular?, Care sunt obiceiurile păstrate de sărbătorile de iarnă?, Cum se taie porcul?*, dar și despre domeniul gastronomic: *Cum se face papricașul? Cum se face zama de șalate?, Cum se face aitura?* etc.

Materialul obținut din convorbirile tematice are avantajul de a fi mai spontan și mai autentic (textele dialectale redând vorbirea într-un registru mult mai aproape de cel familiar), față de cel obținut cu ajutorul chestionarului.

Aspectele sociolingvistice ale cercetării sunt reprezentate de selecția subiecților vorbitori după dimensiunea distractică (cu variabilele clasa socială, studii medii, studii superioare), dimensiunea diagenetională (cu variabilele vârstă, sex) și dimensiunea diafatică (conversații tematice). Prin intermediul acestor variabile se va individualiza variația limbajului unui subiect vorbitor în concordanță statutul său sub influența unor factori diferiți.

Din punct de vedere al organizării și desfășurării anchetei dialectale

Prin prisma experienței actuale de anchetator incluzând până în momentul actual 55 de subiecți vorbitori din 7 localități ale Văii Bârgăului propun includerea în studiu a câte 10 subiecți vorbitori din fiecare localitate. În actualitate, desfășurarea unei anchete dialectale supune anchetatorul unor încercări de tipul timp, progresul tehnologiei etc.

În ceea ce privește timpul, oamenii sunt foarte ocupați, lucrează în fabrici, iar după program își termină munca câmpului și lucrul gospodăresc. Tinerii nu mai au timp disponibil, deoarece își programează și organizează fiecare acțiune, având în vedere posibilitățile actuale de recreere. După programul de la muncă care de multe ori depășește 8 ore/zi, dau importanță decât întâlnirilor cu prietenii, excursiilor, vacanțelor și activităților pe rețelele de socializare. Datorită dezvoltării socio-economice ale regiunii, activitățile tinerilor se aseamănă cu cele ale tinerilor de la oraș, fiind din ce în ce mai străini de obiceiuri și de activitățile tradiționale.

Dezvoltarea rețelelor de socializare și ale instrumentelor mass-media online, indiferent de vârsta informatorilor, apare teama de a nu fi popularizați pe internet, fie din dorința de a-și proteja identitatea și intimitatea vieții personale, fie din teama de a nu fi judecați de comunitate, datorită faptului că nu sunt la curent cu tradițiile satului, neștiind să răspundă la unele întrebări.

Progresele tehnologice facilitează viața cotidiană și au condus la îmbunătățirea confortului și a calității vieții oamenilor. Aceștia dispun de diferite utilaje agricole pe care le utilizează în viața de zi cu zi, ca înlocuitor al animalelor, metodelor și uneltelor tradiționale (coasă, plug, căruța cu cai etc.)

IV. CONCLUZII

În actualitate, desfășurarea unei anchete dialectale supune anchetatorul unor încercări de tipul timp, progresul tehnologiei etc. În ceea ce privește timpul, oamenii sunt foarte ocupați, lucrează în fabrici, iar după program își termina munca câmpului și lucrul gospodăresc. Tinerii nu mai au timp disponibil, deoarece își programează și organizează fiecare acțiune, având în vedere posibilitățile actuale de recreere. După programul de la muncă care de multe ori depășește 8 ore/zi, dau importanță decît întâlnirilor cu prietenii, excursiilor, vacanțelor și activităților pe rețelele de socializare. Datorită dezvoltării socio-economice ale regiunii, activitățile tinerilor se aseamănă cu cele ale tinerilor de la oraș, fiind din ce în ce mai străini de obiceiuri și de activitățile tradiționale.

Progresele tehnologice m-au ajutat ca anchetator în înregistrarea, stocarea și prelucrarea informațiilor culese, însă facilitînd viața cotidiană au condus la îmbunătățirea confortului și calității vieții oamenilor. Aceștia dispun de diferite utilaje agricole pe care le utilizează în viața de zi cu zi, ca înlocuitor al animalelor, metodelor și uneltelor tradiționale (coasă, plug, căruța cu cai etc.)

BIBLIOGRAPHY

- Caragiu Marioțeanu, Matilda, *Compendiu de dialectologie română (nord – și sud – dunăreană)*, Editura științifică și enciclopedică, București, 1975
- Caragiu Marioțeanu, Matilda, Giosu, Ștefan, Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana, Todoran Romulus, *Dialectologie română*, Editura didactică și pedagogică, București, 1977
- Coșeriu, Eugen, *Lingvistică din perspectivă spațială și antropologică*, Editura Știința, Chișinău, 1994
- Coteanu, Ion, *Elemente de dialectologie a limbii române*, Editura Științifică, București, 1961
- Dumistrăcel, Stelian, Hreapcă, Doina, Bîrleanu, Ion-Horia, *Ancheta dialectală ca formă de comunicare*, Editura Academiei Române, Iași, 1997
- Frățilă, Vasile, *Probleme de dialectologie română*, Editura Astra, Blaj, 2010
- Guia, Sorin, *Dialectologie română. Studii și corpus de texte*, Editura Vasiliana' 98, Iași, 2014
- Guia, Sorin, *Elemente de dialectologie română*, Editura Vasiliana' 98, Iași, 2014
- Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana, *Probleme de dialectologie română*, Centrul de multiplicare al Universității din București, 1973
- Rusu, Valeriu, *Introducere în studiul graiurilor românești*, Editura Științifică, București, 1977
- Rusu, Valeriu (coord.), *Tratat de dialectologie românească*, Editura Scrisul românesc, Craiova, 1984
- Turculeț, Adrian, *Dialectologie română*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2002

SYNONYMIC INTERFERENCES WITHIN THE FORESTRY TERMINOLOGY

Simona Sandu (Pîrvulescu)

PhD Student, University of Craiova

Abstract: Rejected by the adepts of internal terminology and accepted by those in favour of descriptive-linguistic terminology, synonymy is one of the sense relations at work also in the field of the forestry terminology. Synonymic occurrences have also been identified within the definitions found in national and international specific standards. Synonymy helps organizing the active forestry-specific lexicon by intermediating the identification of semantic equivalences in the case of forestry-specific lexical units, thus facilitating the systematization and correct taxonomization of the active specific lexicon. By accepting the relation of synonymy in this lexical field, the objective of making the specialized discourse scientifically accessible to average non-expert speakers of Romanian is a step closer to becoming a reality.

Keywords: forestry, sense relation, synonymy, term, synonymic typology

1. **Introducere.** Co-existența pădurii cu omenirea încă de la începuturi se manifestă și în varietatea și în cantitatea materialului lingvistic care alcătuiește inventarul lexicului forestier. Foarte bogat și cu ramificații semantice și în teritoriul lingvistic al altor domenii tehnico-științifice, lexicul forestier poate fi accesibil vorbitorului obișnuit prin abordarea termenilor prin prisma relațiilor semantice al căror rol este de a identifica echivalențe semantice sau opoziții semantice pe baza comparării sau a diferențierii. Utilizarea relațiilor semantice contribuie la înțelegerea corectă a termenilor specifici domeniului forestier, la sistematizarea și ierarhizarea corectă a lexicului forestier. Din cadrul relațiilor semantice, în articolul de față ne propunem să abordăm relația de sinonimie (tipologia sinonimică) existentă în domeniul terminologiei forestiere, prin identificarea ocurențelor sinonimice în corpul definițiilor cuprinse în standarde (naționale și internaționale) de specialitate forestieră.

2. **Interferențe sinonimice în arealul terminologiei forestiere.** Respinsă de adepții terminologiei interne, acceptată de adepții terminologiei descriptiv-lingvistice, sinonimia¹ contribuie la organizarea lexicului forestier fiind ocurentă între unități de limbă date dacă acestea „*desemnează în mod global același obiect în situații în care distribuția dialectală și cea stilistico-funcțională sunt neglijate (conștient sau nu).*”² Greu acceptată în interiorul terminologiilor domeniilor tehnico-științifice, sinonimia a cunoscut o serie de încercări de tipologizare. Interesantă ni se pare centralizarea realizată de Spillner³ cu privire la tipuri posibile de sinonime – tipuri pe care le putem identifica și pe teritoriul terminologiei forestiere:

a) Sinonimie „*dintre o siglă și forma ei dezvoltată*”:

¹ „Sinonimia este un tip de relație semantică (o legătură de sens) ce se stabilește între cuvinte care au semnificații atât de apropiate încât le considerăm identice.” (Bidu-Vrănceanu, 2005: 90).

² Bidu-Vrănceanu, 2005: 96.

³ Vezi Spillner, *Terminologies et connotations*, 1994: 59, apud Bidu-Vrănceanu, 2007: 122.

Referitor la forma de bază a coroanei (pct. 4.2.2.2. din standardul STAS 8175-79) sunt înregistrate

următoarele simboluri (urmate de formele lor dezvoltate):

S = sferică

O = ovală

P = piramidală

Tb = tabulară

Referitor la zonele fitogeografice avute în vedere la alegerea speciilor pentru plantațiile rutiere, sunt înregistrate următoarele simboluri⁴ urmate de formele lor dezvoltate:

S – zona stepei cu subzona:

Ss – silvostepii (stepă cu păduri)

F – zona forestieră cu subzonele:

FC – forestieră de câmpie (stejar)

FD – forestieră de deal (gorun, gorun cu fag, fag)

FM – forestieră montană

FM1 – montană inferioară cu fag sau fag cu rășinoase

FM2 – montană mijlocie cu fag, fag cu rășinoase sau numai rășinoase

FM3 – montană superioară cu molid și jnepeni

Referitor la categoriile de plantații⁵, sunt înregistrate următoarele simboluri cu formele lor dezvoltate:

M – masive de arbori și arbuști

Gr – grupe (buchete, grupe, pâlcuri)

Pf – perdele forestiere

Td – plantații în terenuri degradate și neproductive

R – plantații în rânduri

Gv – garduri vii

I – arbori izolați

b) Sinonimie între denumiri latinești⁶ savante și alte denumiri (mai mult sau mai puțin populare):

Acer Pseudoplatanus = platan

Picea Abies (L.) Karst. = molid

Larix Decidua Mill. = larice, zadă, crin

Pinus Sylvestris L. = pin silvestru, pin comun

Pinus Nigra Am. = pin negru, pin austriac

Salix = salcie

Remarcăm faptul că, în dicționarele de uz general, intrările sunt reprezentate de denumirile, mai mult sau mai puțin populare, ale speciilor de arbori/arbuști, denumirea savantă fiind precizată la finalul definiției, de exemplu:

„*platan*¹ *sm* [At: CANTEMIR, IST. 119 / V: (îrg) ~ă, (înv) ~ant~ (Pl: ~uri) *sn*, (reg) *plată sf* / A: și (înv) *platan* / Pl: ~i / E: lat *platanus*, ngr *πλάτανος*, fr *platane*] (Bot) 1 Gen de arbori exotici cu scoarța trunchiului exfoliată, lăsând vizibilă scoarța internă, netedă și gălbuie, cu frunze lungi pețiolate, palmat-lobate, cultivați ca plante ornamentale (*Platanus*). 2

⁴ Preuate din standardul STAS 8175-79 *Plantații rutiere. Clasificare, terminologie și criterii de alegere a speciilor lemnoase*, pct. 4.2.5.

⁵ Preuate din standardul STAS 8175-79 *Plantații rutiere. Clasificare, terminologie și criterii de alegere a speciilor lemnoase*, pct. 4.2.6.

⁶ Denumirile latinești ale speciilor de arbori reprezintă unități terminologice înțelese numai de specialiști care, în baza acestor denumiri, realizează ierarhizarea speciilor respective. Atât denumirile latinești, cât și ierarhizarea speciilor sunt inaccesibile vorbitorului nespecialist.

(Pex) Arbore care face parte din genul platan (1). 3 (Reg) Cenușar (*Ailanthus altissima*).” (MDA, II, 2010: 408)

„**molid** sm [At: CUV.D. BĂTR. I, 293 / V: ~lidf, ~ift (Pl: ~ifti, ~ifzi), ~iv, (reg) **molim, molin, molit, ~litv, moliv** / Pl: ~izi / E: cf alb *molikē*] 1. Arbore din familia pinaceelor, înalt până la 50 de metri, cu coroana piramidală, tulpina dreaptă, frunzele în formă de ace, de un verde strălucitor Si: *brad, brad-roșu, brad-negru*, (reg) *molidar* (1) *moletē*², (6) (*Picea excelsa*). 2 (Rot; Ban, Trs) Pin (*Pinus*). 3 (Bot; Ban; Trs; șic ~ **mic**) Jep (*Pinus pumilio*). 4 (Bot; Ban, Trs) Tisă (*Taxus baccata*).” (MDA, II, 2010: 45)

„**larice** sf [At: COD SILV. / V: (reg): ~ită, *lariș sn, (înv) ~ici sm, laris sm, larce* / Pl: ~ici / E: lat *larix*, it *larice*] (Bot) Zadă (*Larix decidua*).” (MDA, I, 2010: 1312)

„**pin**² sm [At: VARLAAM, C. 439 / V: (reg) **chin, spcin** / Pl: ~i / E: ml **pinus**] 1 (Șic ~-de-munte, ~-roșu, ~-silvestru) Arbore înalt, cu coroană mare, cu ramurile întinse orizontal, cu scoarța roșie-cărămizie, cu frunzele persistente, sub formă de ace lungi de 4-7 cm, de culoare verde-albăstruie sau cenușie, dispuse câte două, și cu inflorescența sub formă de conuri de culoare brună-cenușie Si: (reg) *brad, brad-de-munte, cățuni, cetină, chifăr, jolcă, luciu, mălin, moletē*², *molid, schin, silhă, sosenca, zadă, (Pinus silvestris)*. 2 (Bot; reg; șic ~-mic, ~-u-ăl-mic, ~-pitic, ~-de-piatră, ~-strâmb, ~-târâtor) Jneapăn (*Pinus mugo*). 3 (Bot; reg; șic ~-de-munte) Zâmbru (*Pinus cembra*). 4 (Șic: ~-de-Banat, ~-negru-de-Banat) Arbore înalt, cu coroana largă, neregulată și tabulară, cu ramurile orizontale, cu frunzele persistente, în formă de ace rigide, cu inflorescență sub formă de conuri de culoare galbenă-verzuie (*Pinus pallasiana banatica*). 5 (Îc) ~-strob (sau ~-moale, ~-american, ~-mirositor) Arbore înalt, cu coroana regulată, piramidală, cu scoarța de culoare verzuie-cenușie, cu frunzele persistente, sub formă de ace lungi, de culoare verzuie-albăstruie dispuse câte cinci, cu inflorescența în formă de conuri lungi și ușor încovoiate (*Pinus strobus*). 6 (Îc) ~-negru (sau ~-austriac, ~-negru-austriac) Arbore înalt, cu coroana largă, cu trunchiul drept și adânc brăzdat, cu frunzele persistente, sub formă de ace lungi, rigide și de culoare verde întunecată, dispuse câte cinci, cu inflorescența în formă de conuri lungi de culoare brună-cenușie Si: (reg) *brăduiță (Pinus nigra)*. 7 (Îc) ~-maritim Pin (1) cu lemnul poros și bogat în rășină, plantat pentru fixarea dunelor mișcătoare (*Pinus maritima*). 8 (Bot; reg; șic: **chin-înalt, ~-roșu**) Molid (*Picea excelsa*). 9 (Bot; înv; șic: ~-alb) Brad (*Abies alba*). 10 Lemn de pin² (1-9), folosit în industrie, construcții sau drept combustibil.” (MDA, II, 2010: 381)

„**salcie**¹ sf [At: PSALT. 285 / V: (îvp) ~lce (Pl: *sălci, selci*), (pop) ~lcă, (înv) *sălcie* / Pl: *sălci*, (rar) ~ii / E: ml *salix, -icis*] 1 (Șic **salcă-amărâtă, salcă-aplecată, salcă-bițoasă, salcă-care-plânge, salcă-domnească, salcă-plecată, salcă-sălbatică, salcă-supărată, salce-mlăjoasă, ~-pletoasă, ~-plângătoare, ~-jalnică, ~-moartă, ~-plecată, ~-albă, ~-bătrână, ~-poloasă, ~-răchitoasă**) Arbore cu ramuri foarte lungi, subțiri și flexibile, care sunt aplecate în jos Si: (reg) *lozie, răchită, răchițică, sălcuță* (3), (*Salix babylonica*). 2 (Reg; îc ~-albă, ~-alburie) Mic arbore cu ramurile erecte și flexibile, cu lemn ușor, moale, a cărui scoarță conține salicilina, folosită în medicină, iar frunzele tanin, utilizat la tăbăcitul pieilor Si: (reg) *lozie, răchită, sălcuță* (4) (*Salix alba*). 3 (Rar; șic ~-de munte, ~-pentandă) Arbore înalt până la 12 m, cu scoarța brună închisă, cu frunzele fin și dens dințate, mirositoare și lucioase, cu florile galbene-verzui și cu fructul capsulă ovală lanceolată (*Salix pentandra*). 4 (Rar; șic ~-triandă) Arbust cu ramurile lungi, subțiri și flexibile, cu frunzele lanceolate sau oblonge, ascuțite și dințate, de culoare verde închis, lucioase pe partea superioară, cu flori galbene-verzui și cu fructul capsulă (*Salix triandra*). 5 (Bot; reg; șic **salce-crestată, ~-căprească, ~-moale, ~-de-munte**) Iov (*Salix capraea*). 6 (Bot; reg; șic ~-fragedă, ~-plesnitoare) Răchită (*Salix fragilis*). 7 (Bot; reg; șic ~-roșie, ~-purpurie, **salce-neagră**) Răchită roșie (*Salix purpurea*). 8 (Bot; reg; șic **salce-vânjoasă, ~-de-mlaje, ~-roșie, ~-americană**) Mlajă (*Salix viminalis*). 9 (Bot; reg; șic ~-albicioasă) Mlajă (*Salix incana*). 10 (Reg; șic **salce-aurită**) Arbore cu frunze foarte subțiri și lungi, de culoare verde închis și cu nervuri foarte pronunțate

(*Salix aurita*). **11** (Bot; reg; șic ~-cenușie, ~-sălbatică) Zălog (*Salix cinerea*). **12** (Reg) Arbore din familia salicaceelor, cu ramuri lungi, subțiri și mlădioase, cu frunze lanceolate, cu flori galbene-verzui, dispuse în amenți (*Salix rubens*). **13** (Reg) Arbore din familia salicaceelor, cu ramuri lungi, subțiri, și mlădioase, cu frunze lanceolate, cu flori galbene-verzui (*Salix rubra*). **14** (Bot; reg) Iov (*Salix silesiaca*). **15** (Îc) ~-brumărie (sau rar, -dafnoidă) Arbore cu frunzele ca ale dafinului (*Salix daphnoides*). **16** (Îc) **Salce-cu-foi-de-mirt** Arbore care are frunzele ca ale mirtului (*Salix myrsinites*). **17** (Îc) **Salce-cu-foi-de-rozmarin** (sau -târâtoare) Arbore care are frunzele liniare, verzi închise ca ale rozmarinului (*Salix rosmarinifolia*). **18** (Îc) ~-pitică (sau rar, -reticulată, -retusă) Arbust alpin care crește în boschete, cu frunze mici, lucioase, având pe partea inferioară nervuri proeminente (*Salix retusa*). **19** (Îc) ~-de-pârâu Arbore cu lujeri subțiri, verzui sau brunii, cu frunze late, relativ mici, rotunjite, de culoare verde închis, lucitoare, cu nervuri subțiri (*Salix starkeana*). **20** (Îc) **Salce-galbenă** Arbore cu lujeri de culoare galbenă sau galbenă-roșcată (*Salix alba vitellina*).[...] **28** (Bot; reg; șic ~-mirositoare, salcă-domnească, salcă-ce-miroase-frumos) Răchițică (*Elaeagnus angustifolia*).” (MDA, II, 2010: 748)

Constatăm că, în cadrul definiției lexicografice, sunt cuprinse variante lexicale, forme regionale și sinonime (regionale) ale termenului. Definițiile preștiințifice – care cuprind și sinonime (lexicale) – prezintă, la nivel minimal, informații referitoare la taxonomia termenului.

c) Alte tipuri de sinonime identificate în standarde: referentul este o sintagmă terminologică

formată din 2 – 3 termeni, iar sinonimul este tot o sintagmă bimembră/plurimembră:

*arboret normal*⁷ = *arboret optim structurat*

*avizarea temei de proiectare*⁸ = *conferința I de amenajare*

*ciclu de conversiune*⁹ = *durată de conversiune*

*cotă de tăiere*¹⁰ = *volumul tăierilor*

*fond de producție normal*¹¹ = *fond de producție optim*

*preavizarea amenajamentului*¹² = *conferința a II-a de amenajare*

*subparcelă*¹³ = *unitate amenajistică*

*tip de structură regulată*¹⁴ = *tip de structură echienă*¹⁵

*unitate de producție și protecție*¹⁶ = *unitate de producție*

⁷ *arboret normal* = „arboret care prin structura și calitatea sa corespunde în cel mai înalt grad, atât funcțiilor economico-sociale ori ecologice atribuite, cât și condițiilor staționale” (STAS 4579/1-90: pct. 2.14).

⁸ *avizarea temei de proiectare* = „analiză tehnico-științifică în scopul stabilirii directivelor referitoare la amenajarea pădurilor într-un ocol silvic” (STAS 4579/1-90: pct. 2.25).

⁹ *ciclu de conversiune* = „ciclu tranzitoriu, adoptat în cazul pădurilor pentru care regimul de gospodărire se modifică prin trecerea de la crâng la codru” (STAS 4579/1-90: pct. 2.35).

¹⁰ *cotă de tăiere* = „cantitatea de material lemnos de recoltat anual pe unități de gospodărire și administrative, în profil teritorial și la nivel republican, fixată prin plan în limitele posibilității stabilită de amenajament pentru pădurile respective (STAS 4579/1-90: pct.2.51).

¹¹ *fond de producție normal* = „mărimea fondului de producție corespunzătoare maximului de eficacitate funcțională pentru producția de masă lemnoasă” (STAS 4579/1-90: pct. 2.74).

¹² *preavizarea amenajamentului* = „analiză tehnico-științifică în vederea acceptării prealabile a soluțiilor preconizate de proiectanți la elaborarea amenajamentului” (STAS 4579/1-90: pct. 2.126).

¹³ *subparcelă* = „porțiune distinctă din cadrul unei parcele, omogenă sub raportul structurii pădurii și al condițiilor staționale, delimitată ca unitate independentă de planificare, de aplicare a lucrărilor silvice, de evidență și control” (STAS 4579/1-90: pct. 2.152).

¹⁴ *tip de structură regulată* = „tip de structură caracterizat printr-un profil uniform și o curbă de distribuție a numărului de arbori pe categorii de diametre apropiată de distribuția normală, vârsta arborilor componenți fiind aceași (sau practic aceași)” (STAS 4579/1-90: pct. 2.171).

¹⁵ *tip de structură echienă* = *tip de structură caracterizat printr-un profil uniform și o curbă de distribuție a numărului de arbori pe categorii de diametre apropiată de distribuția normală, vârsta arborilor componenți diferă cu cel mult 5 ani.*

*unitate de protecție și producție*¹⁷ = *unitate de protecție*

Constatăm că, în cazul sintagmelor terminologice din cadrul grupei c), informația semantică este inabordabilă pentru un vorbitor nespecialist deși sintagmele terminologice cuprind și elemente din lexicul comun. Fixarea, în uz, a acestor tipuri de sintagme terminologice (referenți și sinonime) contribuie la existența codului deschis numai specialiștilor din domeniul forestier, decodarea lor necesitând lectura definiției terminologice și a definiției lexicografice. Existența unor astfel de fapte lingvistice – fără alte detalieri semantice, fără ocurență contextuală – ar putea împiedica exercitarea rolului sinonimiei de a explica denominalizările unor concepte (explicarea sensului denotativ al termenilor științifici), de a detalia definiția termenului sau de a facilita comunicarea între specialiști (cu referire strictă la abrevieri).

3. Concluzii. Prezența relației de sinonimie în corpul definițiilor terminologice consolidează

argumentele abordării terminologiei din perspectivă descriptiv-lingvistică, contribuind la permutarea termenului de pe poziția de termen – etichetă (monosemantic, monoreferențial) pe poziția de termen-unitate lexicală a cărei informație semantică este actualizată în funcție de context. Analiza sensurilor termenilor forestieri cu ajutorul relației de sinonimie intermediază dezambiguizarea discursului specializat, facilitând accesul vorbitorilor nespecialiști la discursul forestier.

BIBLIOGRAPHY

Bidu-Vrănceanu, Angela, Forăscu, Narcisa, *Limba română contemporană: lexicul*, Editura Humanitas Educațional, București, 2005.

MDA = Academia Română, *Micul dicționar academic*, vol. I-II, București, Editura Univers Enciclopedic Gold, 2010.

Standardul STAS 8175-79 *Plantații rutiere. Clasificare, terminologie și criterii de alegere a speciilor lemnoase*

Standardul STAS 4579/1-90 *Amenajarea pădurilor și evaluarea resurselor forestiere. Amenajarea pădurilor. Terminologie.*

Standardul STAS 4579/2-90 *Amenajarea pădurilor și evaluarea resurselor forestiere. Resurse forestiere lemnoase. Terminologie.*

¹⁶ *unitate de producție și protecție* = „subdiviziune teritorială de bază a unui ocol silvic, în cadrul căreia pădurile constituie, de regulă, obiect independent de organizare și control, în scop de producție și protecție și pentru care se elaborează un amenajament distinct” (STAS 4579/1-90: pct. 2.176).

¹⁷ *unitate de protecție și producție* = „subdiviziune teritorială de bază a unui ocol silvic, în cadrul căreia pădurile constituie, de regulă, obiect independent de organizare și control, în scop principal de protecție și, uneori, de producție, pentru care se elaborează un amenajament distinct” (STAS 4579/1-90: pct. 2.177).

MANIFESTATIONS OF MONOLEXICAL HYPONIMY IN THE FORESTRY TERMINOLOGY

Simona Sandu (Pîrvulescu)

PhD Student, University of Craiova

Abstract: Hyponymy is a sense relation whose occurrence is evident also in the forestry terminology, where it helps organizing and taxonomizing the specific concepts. Within this field of forestry terminology, while polylexical hyponymy makes an easy identification of the hypernym and its hyponyms because of the clear typology, monolexical hyponymy requires the identification and establishing of the common semes specific to forestry terminology, in the light of its specificity. That is an obligatory stage since the forestry terminology interferes with the terminologies of other sciences (botany, zoology, chemistry, geography, environment, etc). Ignoring the specificity of the forestry domain in identifying the common semes of the concepts corresponding to a hyponymic series results in the incorrect status of hypernym/hyponym within a hyponymic series and that has negative effects on the taxonomization of the active forestry lexicon.

Keywords: forestry, hyponymy, monolexical, seme, term

1. **Introducere.** În contextul, intențional, de deschidere a codurilor lingvistice specifice terminologiilor de specialitate către vorbitorul obișnuit, nespecialist, dezideratul „vulgarizării” discursului specializat forestier este posibil prin dezambiguizarea semantică a termenilor forestieri, prin stabilire de echivalențe / opoziții semantice, prin ierarhizarea și sistematizarea lexicului activ forestier – situații de fapt specifice caracterului organizat al lexicului¹. Operațiile de ierarhizare și sistematizare a lexicului activ forestier sunt facilitate de relațiile semantice, și anume: sinonimia, antonimia și hiponimia. Văzută mai întâi ca o *relație logică existentă între concepte*², treptat hiponimia a devenit „o relație semantică *de incluziune unilaterală* a sensurilor unităților lexicale considerate”³ care transpune, în practică, principiul ordonării, ierarhizării conceptelor specifice terminologiei forestiere. Termenii care denominalizează concepte forestiere cu o sferă semantică restrânsă, numite hiponime,

¹ ”The notion of hyponymy is quite old and has been recently recognized as one of the ‘constitutive principles in organizing the vocabulary of all languages.’” (Lyons apud Staicu, 2013: 216.).

² Cabré, 1998: 175-176 (Deși considerată o relație logică între conceptele care aparțin aceluiași câmp conceptual/câmp noțional, hiponimia este privită ca o relație de incluziune: „[...]qu’un concept est plus général que l’autre, c’est-à-dire que le premier (le générique) confère tous ses caractères au second (le spécifique), mais que l’inverse n’est pas vrai. Le concept spécifique possède alors, en plus des traits conférés par le générique, d’autres traits qui le particularisent par rapport à ces dernier. Dans ce cas, nous parlons alors d’hyponymie logique (pae exemple: minéral – anthracite; gaz halogène – fluor). [...] Dans les relations générique – spécifique, les concepts les plus spécifiques font partie de l’extension du concept générique qui les inclut. La relation d’inclusion que présentent les concepts se reflète dans la description de chaque concept grâce à l’explications de ses caractères.”)

³ Bidu-Vrânceanu, 2005: 92.

sunt subordonate unui termen general, supraordonat, numit hiperonim⁴. Incluziunea semantică⁵ a hiponimelor în hiperonim este unilaterală și „asimetrică pentru că numai hiponimele sunt incluse în hiperonim.”⁶ Utilitatea relațiilor de hiponimie este vizibilă în structurarea / ierarhizarea conceptelor specifice domeniului forestier, ajutând la înțelegerea termenilor specializați și la o comunicare specializată, corectă. Kleiber și Tamba⁷ au identificat două modalități de realizare a relației de hiponimie: prin incluziune semantică, hiponimul având formă diferită de cea a hiperonimului⁸ (ex.: hiperonimul *floare* are ca hiponime *lalea*, *trandafir* ș.a.) și prin preluarea denumirii hiperonimului de către hiponim la care se adaugă un determinant⁹ constituind sintagme terminologice fixe sau relativ fixe. Aceeași idee este preluată și exemplificată și de Staicu care a identificat, în cadrul terminologiei medicale, ambele situații manifestare a relației de hiponimie: atât monolexical – situație în care hiperonimul și hiponimul sunt reprezentați fiecare, printr-o singură unitate lexicală, cât și polilexical – situație în care atât hiperonimul, cât și hiponimul pot fi reprezentați printr-o sintagmă¹⁰.

2. Manifestări ale hiponimiei monolexicale în domeniul terminologiei forestiere. În cadrul

terminologiei forestiere, ierarhizarea conceptelor este realizată și prin intermediul relației de hiponimie care actualizează ambele tipuri de manifestare: monolexical și polilexical. În lucrarea de față vom prezenta manifestări ale hiponimiei monolexicale în domeniul terminologiei forestiere, situație în care atât hiperonimul, cât și hiponimele sunt termeni simpli. Întreaga serie hiponimică este caracterizată de prezența unui sem comun (genul proxim) care asigură echivalența semantică a termenilor seriei hiponimice. Trăsăturile hiperonimului se regăsesc în definiția hiponimelor care prezintă, pe lângă semul/semele comun(e) și seme distinctive.

De exemplu, în cadrul seriei *arboret*, *codru*, *desiș*, *lăstăriș*, *codrișor*, *semințiș*, *păriș*, *prăjiniș*, *nuieliș*, hiperonimul este *arboret*, iar ceilalți termeni sunt hiponimele sale. Vom prezenta analiza seriei hiponimice care are ca hiperonim termenul „arboret”¹¹ (vom reprezenta grafic, prin bare oblice, descompunerea definițiilor în seme):

semințiș = *primul stadiu de dezvoltare a unui arboret provenit din sămânță, până la formarea stării de masiv (sinonim: stadiu de plantație).*

semințiș: /stadiu de dezvoltare/ + /arboret/ + /provenit din sămânță/ + /formarea stării de masiv/

⁴ „Funcțional, realizează primul nivel de clasificare / ordonare a conceptelor într-o structură ierarhică.” (Butiurcă, 2018: 29).

⁵ Dând ca exemplu lexemul *lalea* ca fiind hiponimul lexemului *floare*, Kleiber și Tamba explică raportul de incluziune semantică specific relației de hiponimie. Astfel, sensul hiperonimului se regăsește în sensul hiponimului cu mențiunea că, în cadrul hiponimului este adăugată o notă semantică suplimentară. (Kleiber și Tamba, 1990: 7-13).

⁶ Bidu-Vrânceanu, 2001: 252.

⁷ Kleiber și Tamba, 1990: 24-25.

⁸ „L’un consiste en une dénomination distincte de celle de l’hyponyme et sans rapport de «forme» avec dernière.” (Kleiber și Tamba, 1990: 24).

⁹ „Si bien que pour passer d’un hyponyme à son hyperonyme, il suffit d’enlever le second élément spécifique du composé.” (Kleiber și Tamba, 1990: 24).

¹⁰ Staicu, 2013: 216 (“*Hyponymy is equally manifested as monolexical (both the hyperonym and hyponym are lexicalized in one unit), as well as polylexical (the case when the hyperonym or hyponyms are syntagmatic lexicalizations).*”).

¹¹ Exemplificarea are la bază definițiile terminologice preluate din standardul SR 9167:1997 *Îngrijirea și conducerea arboretelor*, p. 2-6. Am preferat analiza pe definițiile terminologice din standard pentru a exemplifica caracterul organizat al lexicului forestier.

desiș = stadiu de dezvoltare a unui arboret, care începe din momentul realizării stării de masiv și se încheie la începerea elagajului natural.

desiș: /stadiu de dezvoltare/ + /arboret/ + /din momentul realizării stării de masiv/ + /se încheie la începerea elagajului natural/

nuieliș = stadiu de dezvoltare a unui arboret corespunzător perioadei de început a elagajului natural și de maxim al creșterii în înălțime la arbori.

nuieliș: /stadiu de dezvoltare/ + /arboret/ + /început al elagajului natural/ + /maxim al creșterii în înălțime/ + /arbori/

prăjiniș = stadiu de dezvoltare a unui arboret, caracterizat printr-o creștere încă activă în înălțime și foarte activă în volum, terminându-se în momentul intensificării procesului de eliminare naturală.

prăjiniș: /stadiu de dezvoltare/ + /arboret/ + /creștere activă în înălțime/ + /creștere activă în volum/ + /se termină în momentul intensificării procesului de eliminare naturală/

păriș = stadiu de dezvoltare, corespunzător perioadei de maximă creștere curentă în volum, de încetinire a creșterii curente în înălțime și de intensificare a procesului de eliminare naturală. se realizează când diametrul central al arboretului depășește (8 ... 10) cm.

păriș: /stadiu de dezvoltare/ + /perioadă de maximă creștere în volum/ + /încetinirea creșterii în înălțime/ + /intensificarea procesului de eliminare naturală/ + /realizată când diametrul arboretului depășește 8...10cm/

codrișor = stadiu de dezvoltare a unui arboret echien sau relativ echien care începe în momentul declanșării fructificației la o parte din arbori și se încheie la împlinirea vârstei exploatabilității fizice.

codrișor = /stadiu de dezvoltare/ + /arboret/ + /echien sau relativ echien/ + /fructificație/ + /vârsta exploatabilității fizice/

codru mijlociu = stadiu de dezvoltare a unui arboret echien sau relativ echien, corespunzător perioadei dintre împlinirea vârstei exploatabilității absolute și începutul exploatabilității fizice. (sinonim: codru)

codru mijlociu: /stadiu de dezvoltare/ + /arboret/ + /echien sau relativ echien/ + /cuprins între împlinirea vârstei exploatabilității absolute/ + /începutul exploatabilității fizice/

codru bătrân = stadiu ultim de dezvoltare a unui arboret echien sau relativ echien care începe din momentul intrării lui în perioada exploatabilității fizice.

codru bătrân: /stadiu de dezvoltare/ + /ultim/+ /arboret/ + /echien sau relativ echien/ + /începe din momentul intrării în perioada exploatabilității fizice/

Vom reprezenta grafic, în Tabelul 1, definițiile terminologice pentru a compara mai ușor prezența (+) semnelor comune ale definițiilor și frecvența semnelor variabile, diferențiatore:

Seme	Gen proxim	Proveniență	Debut stadiu	Finalizare stadiu	Vârsta arboretului (echien/relativ echien)	Creștere în înălțime	Creștere în volum	Mărimea diametrului	Fructificație	Exploatabilitate fizică
Termen										
semințis ¹²	+	+	+	+	-	-	-	-	-	-
deșiș	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-
nuieliș	+	-	+	-	-	+	-	-	-	-
prăjiniș	+	-	-	+	-	+	+	-	-	-
păriș	+	-	+	+	-	+	+	+	-	-
codrișor	+	-	+	+	+	-	-	-	+	+
codru mijlociu	+	-	+	+	+	-	-	-	-	+
codru bătrân ¹³	+	-	+	+	+	-	-	-	-	+

Tabelul 1. Reprezentarea, grafică, a definițiilor terminologice cu marcarea prezenței / absenței semelor componente ale definițiilor.

Prin metoda comparației definițiilor terminologice mai sus transcrise, constatăm că în fiecare definiție este înglobat genul proxim al paradigmei, și anume: „*stadiu de dezvoltare (a arboretului)*”. Definițiile sunt construite după formula aristotelică (indicarea genului proxim și a trăsăturilor diferențiatore care indică specificul fiecărui termen). Fiecare definiție cuprinde, în corpul textului, hiperonimul *arboret* fiind, astfel, o confirmare a opiniei potrivit căreia definiția terminologică se construiește pe baza relației de hiperonimie. Termenul *arboret* este și arhilexemul paradigmei stadiilor de dezvoltare ale pădurii.

În seria hiponimică exemplificată mai sus, *codru* este hiponim; în același timp, *codru* poate fi hiperonim pentru altă serie hiponimică: *arbore/copac, iarbă, urs, lup, poiană, pasăre, flori, liane, veveriță* (seria poate continua cu multe exemple care aparțin ariei semantice a *codrului*). Din statutul de hiponim, *codru* a devenit hiperonim – o astfel de situație îi conferă termenului *codru* poziția de co-hiponim.

3. Concluzii. Relația de hiponimie contribuie la ierarhizarea lexicală a conceptelor specifice terminologiei forestiere, facilitând înțelegerea conceptelor forestiere prin raportarea la „superiorul” lexical și la „vecinii” semantici. Identificarea corectă a semului comun unor termeni forestieri ne permite poziționarea corespunzătoare a unui termen într-o serie hiponimică, în timp ce semele variabile, distinctive ne permit sesizarea trăsăturilor de sens care diferențiază termenii dintr-o serie hiponimică. Identificarea semelor comune și a semelor variabile, distinctive trebuie realizată prin raportarea strictă la domeniul forestier, fără a implica sensuri conotative dezvoltate în sfera lingvistică a altor discipline tehnico-științifice cu care interacționează terminologia forestieră.

¹² Deși nu este precizat în textul definiției, debutul stadiul se subînțelege din unitatea lexicală *primul (primul stadiu – respectiv, primul firicel răsărit din sămânță)*.

¹³ Deși nu este precizat în textul definiției, finalizarea stadiului se subînțelege din sintagma *stadiu ultim (de dezvoltare)*.

BIBLIOGRAPHY

Bidu-Vrănceanu, Angela, Forăscu, Narcisa, *Limba română contemporană: lexicul*, Editura Humanitas Educațional, București, 2005.

Butiurcă, Doina, *The Role of Hyponymy, Hypernymy in the Organization of the Specialized Lexicon*, în *The Challenges of Communication. Contexts and Strategies in the World of Globalism*, secțiunea *Language and Discourse*, Târgu Mureș, Editura Arhipelag XXI Press, 2018, p. 29 – 33.

Cabré, Maria Teresa, *La terminologie. Théorie, méthode et applications*, Ottawa, Paris, Presse de l'Université d' Ottawa et Armand Colin, 1998.

Kleiber, Georges, Tamba, Irène, *L'hyponymie revisitée: inclusion et hiérarchie*, în *Langages*, n° 98, 1990, p. 7 – 32.

Staicu, Simona Nicoleta, *Hierarchic Structuring Medical Terms According to the Semantic Content*”, în „Studii și cercetări de onomastică și lexicologie (SCOL), Anul VI, no. 1-2/2013, Craiova, Editura Sitech, p. 215-220.

Standardul SR 9167:1997 *Îngrijirea și conducerea arboretelor*

TAMING IDIOMS AT THE ENGLISH CLASS

Albina Puskás-Bajkó

PhD, English teacher, „Bolyai Farkas” High School, Târgu Mureş

Abstract: Idioms are very intricate expressions, which makes them especially difficult to translate into another language. The reason behind this difficulty is that first of all, idioms are culture-bound, i.e. specific to particular culture and society, secondly, their meaning is rather metaphorical than literal, and hence they should not be translated word for word. Idioms are like metaphors; their meaning is hidden, and you need to know what idea the whole idiom carries because dissecting it into words and trying to work out their meaning will not give you any clue. So how to translate an idiom, is there any golden rule? The golden rule is that when it comes to translating an idiomatic expression, you cannot create anything on your own by simply translating it word for word. Idioms are well-established expressions and what you need to do is to find the closest equivalent in the target language.

Keywords: translation, taming, idioms, difficulty

The postmodern classroom places the language learner at the very heart of the whole learning process, and that is the reason why learners' behaviour and strategies used in acquiring the new language have been so vastly discussed. Tremendous attention has been paid to idiomatic language in learning a second language. Not long ago, it has been acknowledged by L2 language researchers that when it comes to idioms, the majority of the students have a positive attitude towards learning new ones and are fully aware of the importance of this type of figurative expressions in written and spoken, formal and informal language. Our students enumerate countless learning strategies, the most popular and efficient is that of inferring meaning from context, followed by repetition, visualization and looking up information about the respective idiom. Language teachers should get familiar with the strategies their students use when gathering these figurative expressions, so as to work out the most adequate and productive way of acquiring them, without frustrating the L2 speakers, they need to design the best curriculum and the most efficient teaching materials that will correspond to and enhance their students' learning experience.

Idioms are essential elements of every language and are well-suited to denote quite complicated feelings and phenomena in only a few words, which makes them crucial in all layers of a language and teachers of languages must not avoid them due to their demanding and laborious memorization. As pointed out by Suzanne Irujo, in her fundamental piece in the field of teaching idioms, *Don't Put Your Leg in Your Mouth: Transfer in the Acquisition of Idioms in a Second Language*, absolute starters can successfully use idioms on their own if the language teacher sifted them out considering frequency and simplicity. "By doing so, language teachers bring their students one step closer to becoming a competent second or foreign language user." (Pucelj, 2018)

When teaching idioms, educators must make sure not to just hand out a long list of idioms, as it will be a simple enumeration of these phrases or a bothersome list of some more things to learn by heart for students. If we provide too many idioms, it will simply turn into an introduction of what these expressions are instead of ways of understanding, remembering

and efficiently using them. It is highly recommended to teach idioms in context, so that the meaning can be fully or more or less understood. Teaching them in spoken form rather than written form, so that they see how the phrases work in a communicational situation – setting up a dialogue in classroom is a great idea, too. Of course, it is crucial to define or demonstrate what the constituent words actually mean. For instance, in order to understand "it was raining cats and dogs", one must know the animals and the weather phenomenon also.

The absence of idiom understanding has a scholarly impact on students' general achievement. It is important for both students and teachers to acquire idioms in a convenient setting, where problems like the exact definition of idioms and the teaching technique can easily be clarified.

Idioms are extremely intricate expressions, which makes them especially difficult to translate into another language. The reason behind this challenging feature is that first of all, idioms are culture-bound, i.e. specific to particular culture and society, secondly, their meaning is rather metaphorical than literal, and hence they should not be translated word for word.

Idioms are like metaphors; their meaning is hidden, and you need to know what idea the whole idiom carries because dissecting it into words and trying to work out their meaning will not give you any clue. So how to translate an idiom, is there any golden rule? The golden rule is that when it comes to translating an idiomatic expression, you cannot create anything on your own by simply translating it word for word. Idioms are well-established expressions and what you need to do is to find the closest equivalent in the target language.

Suzanne Irujo asks: "What happens when language learners try to use idioms? Do they generalize from other idioms which they have heard in their second language? Or do they use their knowledge of idioms in their first language and attempt to transfer that knowledge?" (Irujo, 1986) The idea of transfer is founded on the concept that all we've learnt previously will influence all we acquire later. Not long ago, in the 1950's-60's, a renewed concept became influential, that "interlingual transfer was the most important factor in learning another language" (Pollitzer, 1965) The basic idea was that idioms showing a degree of likeness or comparability would prove to be more interfering than idioms showing signs of divergence. "It was therefore hypothesized that similar idioms would show more interference than different idioms on tests of production. On tests of comprehension, positive transfer would affect identical and similar idioms equally, and both would be comprehended much better than different idioms." (Irujo, 1986).

Suzanne Irujo's study confirmed that we all rely on our mother tongue when we try to understand and introduce idioms into our L2 speech, "they (the subjects in the study) also used target-language related strategies. (...) Other target-language related strategies included providing an incomplete idiom ("cost an arm" for "cost an arm and a leg"), using a different English idiom than the expected one, either an acceptable equivalent ("I've had it" for "I'm fed up") or an unacceptable non-equivalent ("play all my cards" for "put my cards on the table"), using a figurative expression which is not a known idiom ("a nail in the back yard" for "a needle in a haystack"), or using a literal expression ("what's wrong with her?" for "what's bugging/eating her?")" (Irujo, 1986)

I asked my students to make a list of the best ways to 'tame/translate' idioms. These are a few examples of how they view this issue:

1. Try to find an idiom in the target language which uses the same words, the same structure and has the same exact meaning. This is the top notch solution, but you often will not find it.

2. Try to find an idiom in your language which uses different words, but has the same structure and the same exact meaning

3. Try to find an idiom in your language that has different words, different structure but the same exact meaning

4. Try to find an idiom in your language that has different words, different structure and a slightly different meaning, and complete it with a short explanation.

5. Try to find an English native speaker who can explain the meaning to you. Then, once you get the meaning you'll probably find in your memory a similar idiom in your mother tongue. Alternatively, you can always ask your grandma, who is usually an endless source of idioms!

Visualizing idioms

Consider for a second what one can visualize when coming across these English idioms for the very first time:

These are examples of vivid images my students came up with when getting more familiar with English idioms. This creative exercise helped them remember and comprehend the phrases much more efficiently.

Face the music

Blow off steam

Up in the air

On the ball- quick to understand and react

To go from rags to riches

A piece of cake

Compare apples and oranges

A bad apple

Chasing rainbows

Once in a blue moon

Barking up the wrong tree

Teaching Idioms in Contexts

”Context in Learning Language” (Wu, 2008)

Context is essential in learning languages, therefore teachers must provide learners with rich context for the learning process. ”For instance, linguistic contextual information enhances adolescents’ interpretation of idioms” (Nippold & Martin, 1989) The contextual clues around a word could easily help the learners understand its meaning. ”In contrast, context-reduced language will be hard for readers to tolerate. Consequently, it’s more effective for EFL students to learn language in meaningful contexts than learn isolated words through memorization and drilling.” (Brown 2001)

”Introducing English Idioms in Story Contexts” (Wu, 2008)

Using stories in teaching has always been extremely popular, as tales and anecdotes tend to keep students’ imagination alert, helping them to stay focused. Stories which captivate their imagination will make it easier for them to stay immersed in the teaching process.

Teaching Idioms with Rich Illustrations

”The Role of Illustrations in Reading” (Wu, 2008)

Even if there is a constant debate concerning the efficiency of visuals in the process of reading comprehension exercises, researchers like Scarcella and Oxford emphasize the importance of text being accompanied by pictures as the text will be much more comprehensible to its reader-our students. For instance, they ”stressed that teachers need to illustrate key vocabulary effectively by showing pictures and diagrams so as to improve the ESL students’ reading

comprehension. (Scarcella & Oxford, 1992) found that words and pictures presented together helped students recall better than alone. (Mayer, 1999) It is efficient to provide interesting pictures to foster and reinforce vocabulary development. Consequently, visuals must be stimulating, interesting and motivating to students' comprehension and retention of reading."

"Teaching Idioms with Group Discussion" (Wu, 2008)

"Group Discussion in Reading Comprehension"

"Students' discussing what they read is a helpful strategy to increase their comprehension. Group talk can provide learners with rich opportunities to acquire social and linguistic knowledge necessary for understanding new texts they encounter." (Freeman & Freeman, 1994) Klingner & Vaughn stressed that ESL students engaging in collaborative talk during content reading, they assisted one another in understanding the meaning of challenging words, getting the main ideas, and answering questions about what they read. As a result, group discussion appears to be an effective technique to enhance students' reading comprehension." (Klingner & Vaughn, 2000)

"Teaching Idioms with Readers Theater"

Readers Theater in Reading (Wu, 2008)

This method has always been considered to be a motivating strategy "that can provide readers with a legitimate reason to reread text and further improve their word recognition, reading fluency and reading comprehension. Researchers claim that Readers Theater offers a way to improve fluency and enhance comprehension" (Bafile, 2003), as well as "to create interest in and enthusiasm for learning." (Rudder, 1999). Those learners who are more likely to be slower in learning can benefit from this method, as their memory is not challenged at all, and risks of frustrations are low. This strategy involves more repeated reading, which does not implicate an independent knowledge of the language – and chances that peers will assist them instead of ridiculing are higher than in the case of other strategies.

"Teach Idioms with Retelling and Rewriting" (Wu, 2008)

"Retelling in Reading"

A story told by the teacher or by a colleague may present a tremendous wealth of interesting turns and opportunities to improvise and enrich a given story. Learners can be asked to listen to a story or to watch a short film, which then they must retell as accurately as possible, alternatively, in an as colourful way as possible. "Retelling has been a good strategy to know how much students have learned and to increase their comprehension. Retelling activities can facilitate students' reading retrieval because the activities can encourage students to try to recall. Their recalling help teachers understand how much information their students have obtained. Older students can benefit from retelling stories because it allows students to learn to organize and describe events, which enhances reading comprehension. In Brandi-Muller's classroom, she found that her ELL students not only became more enthusiastic and willing to take a chance and read aloud but also remembered the vocabulary better with this method."¹ (Brandi-Muller, 2005) Consequently, activities that ask students to retell stories are likely to enhance and energize the learning and memorizing activity.

"Applying Retelling and Rewriting to Practice English Idioms" (Wu, 2008)

¹ Brandi-Muller, J. (2005). Retelling stories. <http://www.colrincolorado.org/article/13282>, accessed on 10.05.20.

As far as our classes are concerned, retelling activities are great strategies to make the reading comprehension exercises much easier to approach, their attitudes changing in the meantime, too, I tried newer and newer variations on these techniques. For instance, we can ask them to retell or rewrite the content of an idiom or idiomatic phrase after having plenty of time to grasp its meaning- though this time they have to reproduce the sense avoiding the exact words of the phrase; this time they are encouraged to retell or rewrite using solely their own words. I noticed that this way, they could get more familiar with the new and strange phrases, their motivation to learn other idioms instead of disappearing, grew stronger.

”Teach English Idioms with Dialogue Writing and Role-Play” (Wu, 2008)

Dialogue Writing and Role-play in Reading

”Dialogues can provide situations for students to practice ordinary conversation and offer students ample practice with basic speaking skills in context. Firstly, dialogues can be viewed as short plays and used for students to act out rather than simply read aloud. Moreover, the dialogues the students write function as basic communication at all levels.” (Scott & Ytreberg, 2000) Moreover, ”putting pupils into pairs for the role-play in the daily dialogues is an effective way of oral practice for various ages and levels.” (Scott & Ytreberg, 2000) Nunan emphasized that these role-plays are brilliant ”activities for learners’ speaking in the relatively safe environment of the classroom before they must do so in a real environment. Therefore, dialogues offer students opportunities to act out and practice oral skill before encountering the real world.” (Nunan, 2003)

”Applying English Idioms through Dialogue Writing and Role-play”

As we all know, languages are alive, changing all the time, so the best way to learn them is in fact live communication, in this respect, dialogues and role-play are the most efficient oral (and written) activities. Keeping this in mind, I often assign my students in pairs to make up and write down a dialogue, using all the idioms learnt at class. They take it seriously as the next class they will know their dialogue by heart and act it out. ”Dialogue writing could motivate students to write without burden because of pair collaboration and role-play activity could help them remember the dialogue they wrote through repetitive practices. It was easier and more fun for them to remember English idioms because they shared and enjoyed learning English idioms with friends. Thus, dialogue writing and role-play are useful and interesting activities for students’ meaningful and efficient drills.” (Nunan, 2003) I found that these kinds of activities are all time favourites among students – due to the extent of creativity involved and the chance to collaborate with peers – and I must admit that in time I grew to like these activities, though at first I was reticent, owing to the noise and the chaotic atmosphere involved.

All things considered, idioms can be playful to teach and learn and they make students sound more like native speakers and improve their listening skills, and resonate more to not only colloquial, but also formal English. Language becomes colourful and imagery powerful, which makes the learning process a lot of fun. The moment we represent fish out of water, snail mails, cats and dogs falling from the sky, the entire experience will be much more creative and playful., however, it will be challenging to figure out what they actually mean. The lesson immediately turns into a deciphering game, throughout which the students soon realize that when certain words come together in a fixed phrase, the

resulting meaning will possibly be totally different from the initial meaning of the constituent words. Whenever a non-native speaker uses an idiom, they sound extremely eloquent, even proficient. However, the very moment an L2 speaker uses the idiom incorrectly, the impression made will be confusingly bad.

BIBLIOGRAPHY

1. BAFILE, C. (2003). Reader's Theater: A reason to read aloud. *Education World*, 2003.
2. BRANDI-MULLER, J. (2005). Retelling stories. <http://www.colrincolorado.org/article/13282>, accessed on 10.05.20.
3. RUDDER, R.B. (1999). Teaching children to read and write: Becoming an influential teacher. Needham Heights, MA: Allyn and Backon
4. BROWN, H. D. (2001). Teaching by principles: An interactive approach to language pedagogy. New York: Longman, at <http://blog.zjhnedu.com/user/1276/archives/2008/31494.html>
5. FREEMAN, D. E., & FREEMAN, Y. S. (1994), *Between worlds: Access to second language acquisition*. Portsmouth, NH: Heinemann, p.194
6. HARMER, Jeremy, (2001), *The practice of English language teaching* (3rd edition) . Longman. Irvin L (1942). Courses in foreign literature in translation. *The Modern Language Journal* , 26(7): 533-538.
7. IRUJO, Suzanne. (1986), Don't Put Your Leg in Your Mouth: Transfer in the Acquisition of Idioms in a Second Language. *TESOL Quarterly*, vol. 20,no.2, pp.287-304.
8. KLINGER, Jeanette, & VAUGH, J. (Spring 2000) The Helping Behaviors of Fifth Graders While Using Collaborative Strategic Reading During ESL Content Classes in Issue *TESOL Quarterly*, Volume 34, Issue 1, pages 69–98
9. MAYER, R. E. (1999), Research-based principles for the design of instructional messages: The case of multimedia explanations. *Document Design*, p.7
10. NIPPOLD, M. A., & Martin. (1989), S. T. Idiom interpretation in isolation versus context: A developmental study with adolescents. *Journal of Speech and Hearing Research*, 32.
11. NUNAN, D. (2003). *Practical English language teaching*. New York: McGraw Hill.
12. POLITZER, R.L. (1965). *Teaching French: an introduction to applied linguistics*. Second edition. Waltham, Massachusetts: Blaisdell Publishing Company.
13. PRODROMOU, L. (2002), "The Role of the Mother Tongue in the Classroom." *Language Teaching Issues*.
14. PUCELJ, Mirna. (2018), Attitudes towards idioms and idiom learning strategies, Master's Thesis, J.J. Strossmayer university of Osijek, Faculty of Humanities and Social Sciences, p.33.
15. SCARCELLA R. C. & OXFORD, R. L. (1992), *The Tapestry of Language Learning: The Individual in the Communicative Classroom*, Boston, MA: Heinle & Heinle Publishers.
16. SCOTT, W. A., & YTREBERG, L. H. (2000). *Teaching English to children*. New York: Longman.
17. WU, Su Yueh, Effective Activities for Teaching English Idioms to EFL Learners, <http://iteslj.org/Techniques/Wu-TeachingIdioms.html>, 09.09.20.

L'HISTOIRE D'UNE SYMETRIE

Violeta Bercaru Oneata

PhD, CNIL Caragiale, Ploiești

Abstract: The study deals with a binary code having the capability to bear even more progressive charges in cognitive linguistics, namely the way two different types of structures - one belonging to grammar the other to stylistics - could evolve towards a superstructure named a morpho - stylistic root. It is taken into account the principle of the inseparability of the quantic field, the vision of the study laying also on a landmark of the general relativity. In terms of Einstein's relativity (1915) the matter shows how it could shape the space whereas the space shows how it could make the matter moving. In this respect the general philosophy of the relativity becomes a working grid in the cognitive linguistics research. A matter endowed with a binary code, grammatical and stylistic, is capable to generate a space as a morpho - stylistic core space, which in turn and in terms of an arborescence, helps move the matter into different other new nodes. A binary code generating some new other nodes, those ones being the derivatives of the stuck structure above mentioned. Situation that entails the pragmatic feature of bringing into light the poetical function as it was defined by R. Jakobson (1963) shaped into three new nodes or derivatives, whereas the referential function of the same becomes a matrix for a poetical transitivity. The study focuses also on the multiple choice of the metaphor in the modernity which in the PhD thesis appears as different degrees of the metaphorical field, from the hermetic one up to the lack of the metaphor in the modern poetical discourse

Keywords: Binary code alternative metaphorical field

Cette recherche est l'histoire d'une symétrie, d'un code binaire- grammairal et style- assimilé par une structure clef mathématique- info d'une arborescence, capable d'ouvrir la sémiologie libre, et on comprend ici par sémiologie libre le déplacement de la fonction poétique comme elle a été conçue par R. Jakobson (1963) en plusieurs codes comme divisions sous-jacentes et, de la sorte, le langage poétique qui acquiert une intransitivité hermétique, une réflexivité, une transitivité indirecte et une transitivité directe simultanément. Codes à choix multiple qui prennent corps, par transformation, aussi. Il s'agit du degré d'intensité différente de la métaphore dans la modernité, nommée dans le livre *champ alternatif de la métaphore moderne*. On doit mettre en évidence le point de départ ou le code binaire, donc, à deux branches- dans ce cas l'une grammaticale, l'autre stylistique - qui n'auraient pas pu se mettre en marche pour construire une flexibilisation que par assimilation dans une arborescence informatique capable de saisir le côté hétérogène, ainsi que homogène de ce code, par distribution équivalente (S. Marcus, 1981), avec sa propriété de *cohérence* avant de lui accomplir le noyau commun nommé morpho-stylistique. À son tour, ce noyau ne reste pas

stable, et avec sa propriété de *cohesion*, se constitue dans une structure de profondeur (N. Chomsky, 1969) qui se fait entrer dans l'Arbre, en recevant, d'autre part, l'influence du degré différent d'intensité de la métaphore moderne. Ce qui en résulte constitue, à proprement parler, une nouvelle structure de surface, stylistique, - ou la flexibilisation de 5 fonctions nouvelles du langage poétique. La structure de base stable est la fonction poétique classique, son dérivé – le langage poétique à deux fonctions traditionnelles présentées par T. Vianu (1941), la Reflexivité et la Transivité qui, à côté du cadre formel syntaxique mathématique-info accomplissent une flexibilisation – la structure de surface stylistique nouvelle ou le choix multiple de 5 fonctions nouvelles du langage poétique. On peut observer, de même, le caractère interdisciplinaire de la recherche. Et on a présenté cet agencement linguistique stylistique, aussi, par l'intermédiaire du principe chomskien du passage d'un état *initial* à un état *final* pour construire une grammaire générative transformationnelle à un système cognitif quelconque, (1977) dans notre cas, l'un de nature stylistique, le résultat étant une GGTP, une *grammaire générative transformationnelle probabiliste du langage poétique*. (notre thèse) On a nommé ce système une poétique générative, et cause et conséquence s'unissent dans ce que dans le livre apparaît sous le nom de *connexité topologique*. Il y a, donc, une présentation de la structure de surface stylistique assimilée dans cette grille de connexité topologique, grille d'origine mathématique d'après, cette fois-ci, S. Stoilow (1928). Le cadre formel mathématique, celui informatique, ainsi que la GGT avec son fil logique syntaxique qui guide en général le composant phonologique, sémantique et, dans cette recherche, celui stylistique aussi, assimilent une matière apparemment différente qui trouve, quand même, son ordre cartésien. C'est pour cela que la recherche entre dans le domaine, on peut dire, tantôt de la linguistique mathématique, tantôt de la linguistique cognitive *générative transformationnelle*. On a suivi, en même temps, le fil de l'équilibre entre élément externe/élément interne, au domaine rigoureux de la langue dans la lumière de l'héritage saussurien (1916) et, sur cette base, on a configuré l'hypothèse de la flexibilité ouverte du langage poétique fondée sur sa capacité spécifique de la métamorphose, avec un coup d'essai, de la sorte, de surprendre *la formulation explicite des processus créateurs du langage* d'après N. Chomsky. (1977) Cela dans le domaine linguistique avec support mathématique -info, comme la démarche a mis en évidence à travers des conférences précédentes, aussi.

Mais si on opère, d'autant plus, un transfert du code binaire auparavant mentionné, de la grille scientifique plus récente des quantes, on peut observer, en même temps, qu'on ne trouve pas de barrières entre micro-structures apparemment différentes et une structure à

caractère universel stable. Il s'agit de l'inséparabilité des quantes dans le champ quantique. Dans cette perspective, le code binaire est représenté toujours par le cadre formel grammatical et le cadre formel stylistique qui se constitue dans la racine morpho-stylistique, à l'intérieur de la structure de l'arborescence comme matrice quantique. Une matrice qui génère le choix multiple de structures, pour ce que nous avons distingué comme structure stylistique de surface. C'est la probabilité de la capacité de non-fragmentarisme des micro-structures de tourner dans la possibilité d'accomplir la flexibilisation de leur structure stable. À l'intérieur d'un champ quantique, il n'y a pas de barrières entre probabilité et sa possibilité d'être accomplie. Et, dans cette perspective on a d'une part les micro-structures, qui ne connaissent pas de barrières par rapport avec la structure à caractère universel stable représentée par deux fonctions du langage, en général, comme elles ont été conçues par R. Jakobson, celle référentielle et celle poétique, d'autre part. Dans le chapitre qui contient l'étude qui porte le nom du livre, *La flexibilisation des fonctions du langage poétique*, il y a un parallélisme entre fonction référentielle stable (R. Jakobson, (1963) et transitivité directe du langage poétique, une micro-structure appartenant à la structure stylistique de surface résultée de la sémiose libre auparavant mentionnée, à côté de trois autres micro-structures fonctions stylistiques nouvelles – Intransitivité, Reflexivité et Transitivité Indirecte – en parallélisme avec la fonction poétique stable comme elle a été configurée par le même.

D'autre part, dans la lumière de la vision philosophique plus généreuse de la relativité, d'après Einstein (1915) la matière montre comment l'espace peut se courber, tandis que l'espace montre comment la matière peut mouvoir. Et si on prend en considération le principe prêté de la géométrie de la quatrième dimension de Lobachevsky (1857) aussi- celle qui est une base du relativisme en général, on peut établir des parallélismes entre concepts relativistes et concepts linguistiques- stylistiques : ce qui en résulte sont les matières linguistiques-stylistiques en relativité/ les espaces linguistiques-stylistiques en relativité, l'arbre syntaxique en relativité et la mutabilité linguistique-stylistique en relativité. Et on a : **A** – la Matière : une arborescence math-info capable de modéliser l'espace// La Syntaxe comme cadre formel capable de modéliser l'espace **B** - Reflexivité et Transitivité du langage poétique ; la catégorie du verbe nommée Intransitivité; Transitivité indirecte; Transitivité directe// espaces modélés par la matière// *Cohérence*

C – Nouvel espace – la racine morpho-stylistique, elle montre comment la matière peut mouvoir et engendrer plusieurs noeuds par transformations à l'intérieur de l'Arbre // *Cohésion*

D - Influence, dans l'arbre syntaxique, celui qui conduit le fil logique de la mutabilité, de la tension métaphorique d'intensité différente dans la poésie moderne- //champ alternatif de la métaphore moderne, comme il a été montré dans le livre

La matière ainsi résultée et douée de 3 autres nouveaux noeuds comme fonctions nouvelles, sauf les deux traditionnelles, donc 5 fonctions du langage poétique. c'est-à-dire *l'intransitivité hermétique, la transitivité indirecte et la transitivité directe* du langage poétique. //connexité topologique – R_I_TI// T_TD

Donc, le code binaire, l'inséparabilité quantique, la distribution équivalente homogène et hétérogène à la fois, le relativisme ou bien la géométrie de la quatrième dimension deviennent l'outil grille qui fait possible une progression et le développement de la sémiose libre. A côté de l'autre grille mathématique-informatique de l'arborescence, qui assure le cadre formel constructif et équilibré logiquement.

La linguistique cognitive entre, de la sorte, dans un enchaînement interdisciplinaire et commence à être reconnaissable par des repères définis avec clarté dans les sciences exactes, soit qu'il s'agisse de la physique, de l'info- maths, ou bien d'un éclaircissement venu de loin de la part de la relativité générale et son reflet philosophique. Car, par exemple, les maths ont toujours montré la voie, avant la lettre. Et si la relation entre matière et forme glisse dans l'idéalisme chez Aristote, les acquisitions récentes de la physique quantique nous apportent le possible du doublement de l'unique dans ses côtés contradictoires, ainsi que l'interférence des ondes avec reflet dans ce que nous considérons le choix multiple comme identité-archétype du langage. Dans cette lumière, l'évidence introspective, l'intuition linguistique de la compétence inhérente en termes humboldtiens comme système d'un processus génératif - c'est-à-dire ce langage-là qui accomplit un usage infini par des moyens finis - que Chomsky met en évidence dans *Aspects de la Théorie Syntaxique* (1971), ainsi qu'e dans *Langue Théorie générale étendue* (1977) trouve sa preuve dans le cadre plus large mathématique de la relativité à caractère philosophique d'Einstein. On retient de sa Théorie Généralisée (1915) en collaboration avec le mathematician Davis Hilbert - le concept de la *probabilité de transition dans la théorie des champs*

- *Les phénomènes ondulatoires qui réalisent la sortie de la métrique euclidienne*
- *Les phénomènes ondulatoires générateurs d'un champ ondulatoire ou la transition d'un champ stable à un champ ondulatoire*

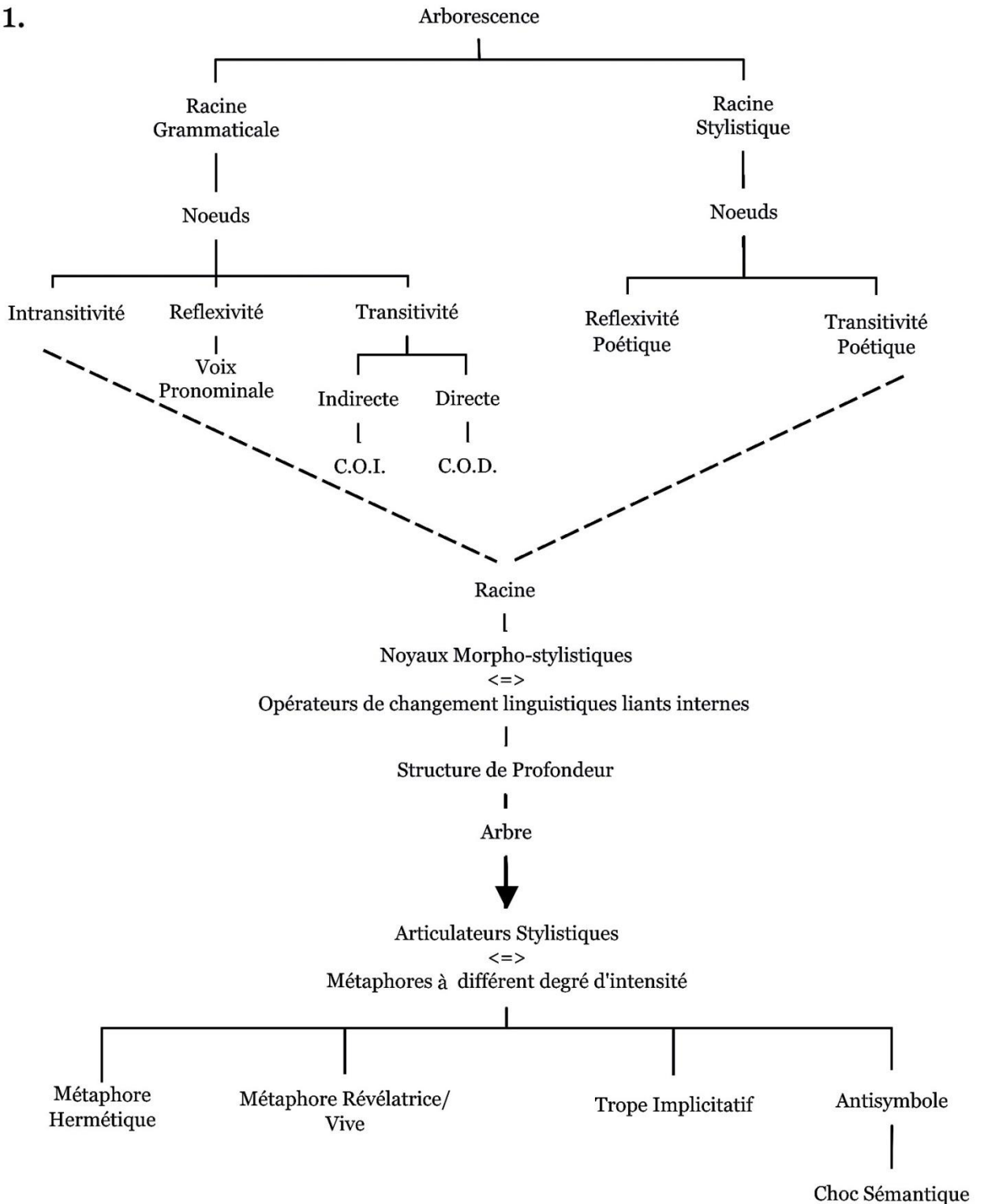
(*Die Feldgleichungen der Gravitation, The Field Equation of Gravitation*, 1915, Koniglich Preussische Akademie der Wissenschaften, p 844-847/ro.wikipedia.org/wiki/Albert_Einstein) et on a :

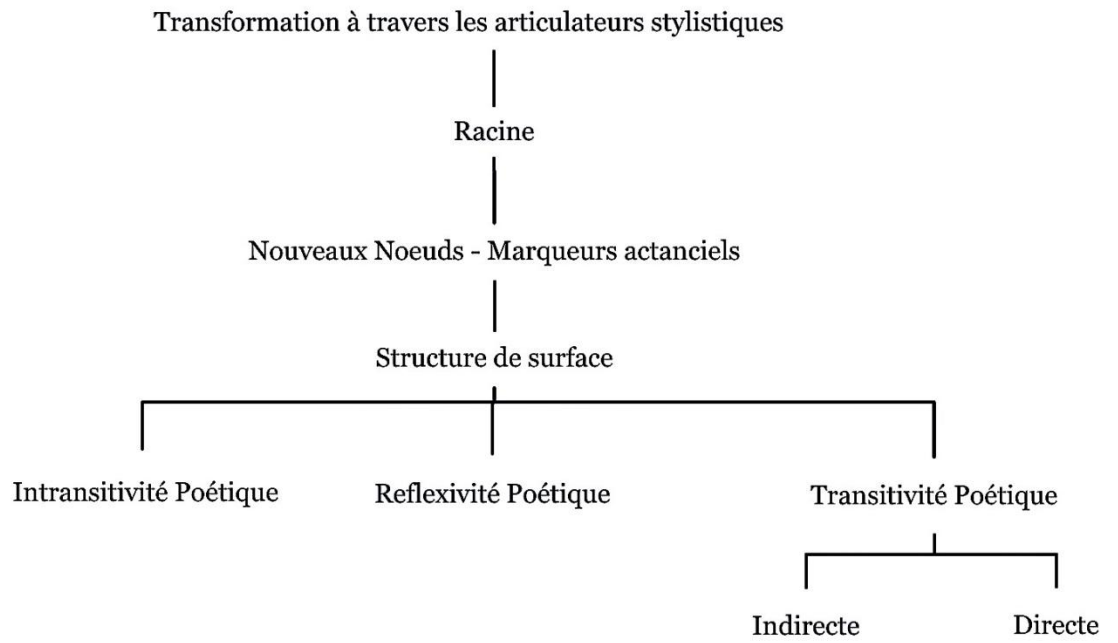
Dans la linguistique mathématique et cognitive dans cette perspective : - la probabilité de transition de la métaphore dans la théorie des champs et de cela le résultat du champ alternatif de la métaphore moderne et

- Les phénomènes ondulatoires de la *distribution équivalente caractérisée par, également, homogénéité et hétérogénéité comme homologie du code binaire* (S. Marcus, 1981) dans notre cas, grammaire et style, créent le champ noyau morpho-stylistique et font, à leur tour, la transition vers le champ ondulatoire de la structure de surface (N.Chomsky, 1969), cette fois-ci stylistique, et la flexibilisation de 5 fonctions nouvelles du langage poétiques comme elles apparaissent dans le livre

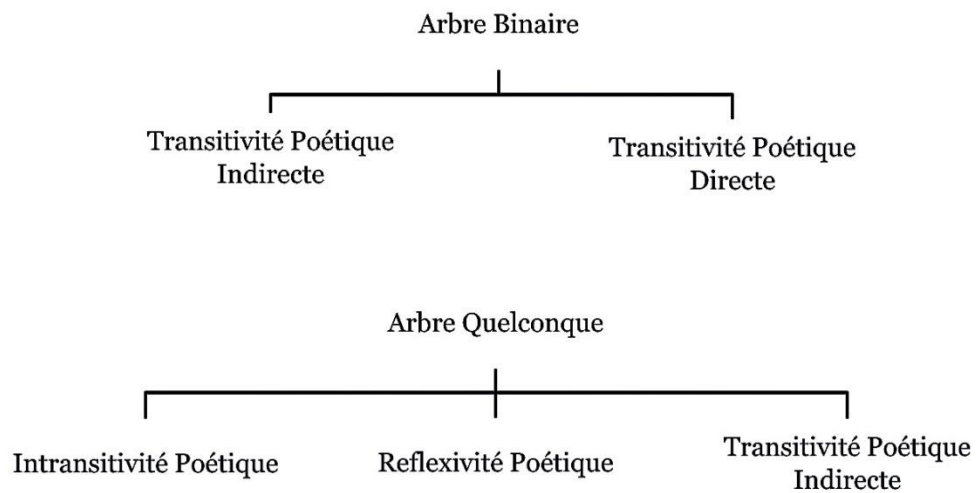
Graph

1.

2.

Édité par: Ana-Maria Raicu

On peut observer que le voisinage interdisciplinaire sert comme support cadre formel qui montre la voie de rendre l'inexprimable dans le flux de la clarté. Les maths ont toujours montré la voie, avant la lettre. Car, le rêve du savant a toujours été de saisir dans la monture des équations le mystère de l'inexprimable, comme les poètes illustres, à travers le temps, eux aussi, ont essayé de surprendre et de placer l'inexprimable dans la monture fine de la poésie.

Ce coup d'essai en linguistique mathématique et cognitive est, de même, illustré par la pratique sur des différents textes littéraires, ayant comme repère à être révélé la découverte d'une nouvelle signification dans la poésie moderne et s'appuie, également, sur des principes appartenant aux théoriciens et aux linguistes comme R. Barthes, G. Genette, T. Vianu, L. Blaga, P. Ricoeur, C.K. Orecchioni, M.M. Manea, Gh. Craciun, A.M. Houdebine et autres. Le livre représente une série d'études quelques-unes publiées à travers des différentes conférences- et elles peuvent être éventuellement parcourues séparément- et s'adresse aux chercheurs, ainsi qu'aux étudiants.

Le premier chapitre porte sur la démétaphorisation et la dépoétisation en faveur du réel d'une part, en faveur de la poésie d'autre part, qui aboutit à l'idée d'un procès lent et la mise en évidence d'un degré d'intensité différente de la métaphore dans la modernité, le deuxième sur le repère de la distribution mathématique équivalente et, ensuite, la correspondance entre les fonctions matrices poétique et référentielle et la configuration des sous-divisionnaires du langage poétique, à partir du classement de R. Jakobson (1963), le troisième chapitre sur l'unité grammaticale, arborescences, structures stylistiques nouvelles, le quatrième chapitre porte sur la GGTP et ses instruments, et enfin le cinquième comprend un corpus de poètes roumains et auteurs français analysés dans la lumière de cette nouvelle grille d'interprétation littéraire.

Bibliographie

Aristotele, *Poetica*, Editura Stiintifica, Bucuresti, 1957

Chomsky, N., *Aspects of the Theory of Syntax*, MIT Press, Cambridge, 1965, 1969

Chomsky, N., *Aspects de la Théorie Syntaxique*, Seuil, Collection Ordre philosophique, 1971

Chomsky, N., Emonds Joseph, Faye Jean Pierre, et alli, *Langue Théorie Générale Étendue* précédée de *Le Transformationnisme et la critique* par Jean Pierre Faye mis en oeuvre par Mitsou Renat Collection Savoir, Hermann, 1977

Jakobson, R., *Essais de Linguistique Générale*, Éditions de Minuit, 1963

Lobachevsky, N., dans Marcus, S., *Paradigme Universale*, Editura Paralela 45, colectia Sinteze, Pitesti, 2011

Marcus,S., étude *De la propozitie la text* dans *Semantica si Semiotica* Editura Stiintifica si Enciclopedica, Bucuresti,1981

Saussure,F de., *Cours de Linguistique Générale*, publié par Charles Bally, Albert Sechehaye professeurs à l'Université de Genève avec la collaboration de Albert Riedlinger, maître au Collège de Genève, Payot, Paris, 1971 et Arbre d'Or, Genève, août, 2005, <http://www.arbredor.com> Tous droits réservés par tous pays

Stoilow.S., *Oeuvre mathématique*, Édition de l'Académie R.P.R.,1964, chapitre *Sur les transformations continues et la topologie des fonctions analytiques-* Anales scientifiques de l'École Normale Supérieure, Paris,45,1928,347-382 et chapitre *Sur les transformations intérieures et la caractérisation topologique des surfaces de Riemann*, *Composito Mathematica*, Amsterdam, 1936, 435-440

Vianu,T., *Arta prozatorilor romani*, Editura Albatros, 1977, Editura Contemporana, 1941

ICONIC FIGURES OF THE OLD RURAL SOCIETY FEATURED NOWADAYS IN OLTENIAN TOPONYMY: THE PRIEST/ PRIESTESS

Iustina Nica (Burci)

Scientific Researcher II, PhD, "C.S. Nicolăescu-Plopșor" Scientific Research Institute,
Romanian Academy, Craiova

Abstract: Toponymy lexicon comprises, in addition to a complete range of nicknames from various fields of vocabulary, also ecclesiastical specific terms: hagiotonyms (name of places of which etymology is linked to sacred environment: saints or church representatives, religious items, holidays, etc.), theonyms (for God's denomination, for Trinity, for the Mother of God and the other members of the heavenly hierarchy: Angels, Seraphs, Cherubs, Archangels), hagioanthronyms (the names of those who gained holiness) ecclesionyms (denominations for religious holidays), iconyms (names of icons).

Thinking about it in terms like in the old days, especially in the rural, the priest served as one of the most important figures of the community, in the present paper we will look into from typologically, structural and frequency point of view – those names of the places which comprise the word priest (subsidiary, priestess).

Keywords: names of places, priest, priestess, typology, structure, frequency.

În *Micul dicționar academic*¹, termenii *preot* și *popă* su fost glosați astfel: *preot* – „persoană care săvârșește ritualurile unui cult religios; (în biserica creștină) persoană din cler care oficiază serviciile religioase și îndeplinește toate formele cultului creștin”; *popă* – „preot”². Ambele cuvinte (primul cu origine latină – *praesbiter*, cel de-al doilea slavă – *popa*) au fost atestate în secolul al XV-lea și au circulat o vreme ca sinonime absolute, cu conotație pozitivă, „putând fi utilizate unul în locul altuia”³; astfel, *preot* a fost înregistrat⁴ pentru prima dată ca antroponim, în Moldova, la 11 februarie 1400, sub forma *Preuțescu(l)*, iar în toponimie, în Țara Românească, la 3 mai 1502, sub forma *Preutești*. În ceea ce îl privește pe *popă*, acesta apare în Moldova, ca substantiv comun, la 25 noiembrie 1435 – *popa*, și, sub aceeași formă, la 1 august 1496, în Țara Românească; ca nume propriu (toponim), documentele îl consemnează în Moldova, la 30 ianuarie 1425 – *Popești*.

Pe parcurs a avut loc o fractură semantică între cele două: în timp ce *preot* a continuat să păstreze conotațiile „neutru și respectuos”, *popă* a dobândit valențe populare și familiare,

¹ Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan” – „Al Rosetti”, *Micul dicționar academic* (MDA), volumul III, Literele I-Pr, București, Editura Univers Enciclopedic, 2003, pp. 1235, 1162-1163.

² Dintre cele două, sensuri populare și regionale are doar *popă*: „Snop de grâu care se pune pieziș, în vârful clăii sau grămezii de snopi”, formând o apărătoare de ploaie” (MDA, volumul III, p. 1161).

³ Petru Zugun, „Preot” și „popă” în dimensiunile diastatice și diafazice, <http://astra.iasi.roedu.net/texte/nr52PreotSiPopa.html> (site accesat la data de 19.09.2020).

⁴ Datele au fost extrase din *Dicționarul elementelor românești din documentele slavo-române. 1374-1600* (DERS) (red. resp. Gh. Bolocan), București, Editura Academiei Române, 1981, pp. 188-189, 193; vezi și Iustina Burci, *Meserii „cu vechime” în nomenclatorul ocupațiilor actuale*, în „Arhivele Olteniei”, Serie Nouă, nr. 22, București, Editura Academiei Române, 2008, pp. 323-332.

nu întotdeauna pozitive: „Popă – ... termen de origine slavă și care are un sens popular cu iz de dispreț și ironie”⁵; „Țăranii români în vechime spuneau preotului popă, dar nu în înțelesul din zilele noastre. Azi, când spui popă te referi la un preot care face preoția ca o meserie, nu din vocație. În vechime însă, popa însemna altceva. Cuvântul popa vine de la «pop» care era stâlpul de susținere al unei capițe de fân, cât și stâlpul de care se legau animalele. Astfel, animalele se învârteau în jurul popului. Tot la fel și credincioșii se învârt în jurul popii care conduce parohia. Preotul sau popa este stâlpul de susținere al unei parohii de care depinde mântuirea credincioșilor... Azi folosim latinescul preot, iar «popa» a căpătat un sens negativ”⁶. Inclusiv derivatele de la aceste apelative păstrează conotații similare: „derivatele *popie, popărie, popărime, popează, popesc, popește, despopi* etc. au sensuri glumețe, ironice și chiar negative...; dimpotrivă, derivatele de la *preot – preoțel, preoteșică* (hipocoristice), *preoțesc, preoție, preoțește, preoțime* ș.a., au numai sensuri pozitive”⁷. Sensul neutru, alături de accepțiile glumețe, ironice, negative, de care se vorbește în rândurile de mai sus, referitor la apelativul *popă*, au dus la apariția, în mediul popular, a unui mănunchi de proverbe și frazeologisme⁸: *a călca a popă/popește; a-i cânta cuiva popa la cap; a fi botezat de un popă beat; a-i fi cuiva popă; a fugi/a se păzi ca de popă tuns; a-și găsi popa; uite popa, nu e popa; nu orice popă ajunge vlădică; popa nu toacă de două ori pentru o babă surdă; popa are mână de luat, nu de dat; popa beat și Ion nici gustat* etc.

În spațiul toponimiei, cel în limitele căruia ne vom desfășura analiza de față, s-au mai scris studii care privesc relația mediu bisericesc – denumiri locale. *Hagiotoponimele* (nume a căror etimologie este asociată cu mediul sacru: sfinți sau reprezentanți ai Bisericii, obiecte religioase, sărbători etc.), *teonimele* (denumiri ale lui Dumnezeu, ale Trinității, ale Maicii Domnului și celorlalți membri ai ierarhiei cerești: Îngeri, Serafimi, Heruvimi, Arhangheli), *hagioantroponimele* (numele oamenilor care au dobândit sfințenia), *eclezionimele* (denumiri de biserici, mănăstiri, schituri), *eortonimele* (denumirile sărbătorilor religioase) sunt întâlnite adesea în satele românești și au pătruns cu ușurință în special în aria microtoponimiei. O analiză a modului în care numele uneia dintre cele mai respectate meserii din istoria comunității românești din trecut (și de astăzi) – *preot/popă* – se reflectă în toponimie nu există până în momentul de față, drept pentru care ne propunem să o realizăm în paginile care urmează. Ne-a facilitat acest lucru și faptul că lucrăm la alcătuirea unui indice al tuturor numelor de persoane din Oltenia, care are drept sursă toponimia din regiunea amintită.

Vom începe însă prin a face câteva precizări:

1. Toponimia utilizează, în proporție covârșitoare, termenul *popă* („Țăranii români în vechime spuneau preotului popă...”), doar câteva nume de locuri⁹ având la bază cuvântul *preot*: *Preota* – munte s.c. Malaia-VL (et. posibilă din np. *Preotu* + suf. top. -a); *Preotești* – sat-MH; sat c. Iancu Jianu-OT; moșie s. Predești c. Iancu Jianu-OT; sat c. Bălcești-VL – toate provenite de la numele de grup *preotești*, care are la origine, la rândul său, un antroponim *Preotu*; *Moșia Preotului* – moșie c. Păușești-VL (moșie + np. *Preotu*). Ceva mai numeroase sunt exemplele în cazul denumirilor care conțin termenul *Preoteasă* (vezi infra).

⁵ <http://www.ortodoxia.md/2012/09/preot-sau-popa/> (site accesat la data de 17.07.2020).

⁶ <https://paginadefolos.blogspot.com/2015/04/diferenta-dintre-preot-si-popa.html> (site accesat la data de 17.07.2020).

⁷ Petru Zugun, *op. cit.*

⁸ Gh. Bolocan, Tatiana Voronțova, Elena Șodolescu-Silvestru, Iustina Burci, *Dicționar frazeologic român-rus*, volumul II, N-Z, Craiova, Editura Universitaria, 1999; vezi și <https://dexonline.ro/definitie/pop%C4%83> (site consultat la data de 21.09.2020).

⁹ Extrase din *Dicționarul toponimic al României. Oltenia* (DTRO) (coordonator Gh. Bolocan), Craiova, Editura Universitaria: vol. V (O-R), 2004. Câteva astfel de denumiri apar și în *Dicționarul toponimic al României. Muntenia* (DTRM), (sub redacția prof. univ. dr. Nicolae Saramandu), vol. 5 (N-P), București, Editura Academiei Române, 2013, p. 378 și în Iorgu Iordan, *Toponimia românească*, București, Editura Academiei, 1963, p. 243.

2. În toponimie s-a menținut sensul de bază al cuvântului („Țăranii români în vechime spuneau preotului popă, dar nu în înțelesul din zilele noastre”); dată fiind perioada formării și cristalizării numelor de locuri românești, termenul îndeplinește, în denumiri, funcția de particularizator onimic. Considerăm, așadar, că la data apariției acestor nume, motivația lor a vizat această funcție, designativă, și nu valorile peiorative ale apelativului.

3. Spre deosebire de antroponimie, domeniul-partener al toponimiei, în care *Popa*¹⁰ se situează în topul celor mai frecvente nume de familie purtate în România, cifra ridicându-se la 171.195¹¹ de purtători, în toponimie, numărul numelor de locuri care conțin acest cuvânt este considerabil mai mic¹²; în compensație, ele au o structură mult mai complexă decât aceea a antroponimelor, prezentând o osatură diversificată, care oferă mai multe paliere de analiză.

4. Pe lângă identificarea și clasificarea construcțiilor toponimice care conțin cuvântul *popă*, avem în vedere și stabilirea funcției pe care o îndeplinește acesta în cadrul denumirii și, de asemenea, frecvența celei din urmă. Vom face acest lucru pe baza informației excerptate din *Dicționarul toponimic al României. Oltenia*¹³.

În DTRO, sunt menționate aproximativ 370 de denumiri care au în componența lor substantivul *popă* și 22 substantivul *preoteasă*.

Cu câteva mici excepții, în care determinantul se referă la un grup¹⁴ uman, *Cureaua Popilor* (Mateiești-VL), *La Popi* (Baldovinești-OT; Fântățești, Râmnicu Vâlcea-VL), *Moșia Popilor* (Muiereasca-VL), *Coasta Popilor* (VL), *Sub Popi* (Brâncoveni-OT), în toate celelalte nume de locuri apare un singur actant¹⁵. Ca alcătuire internă, trei dintre acestea reprezintă toponime simple: *Popa* (Negoi-DJ; Vladimir-GJ; Valea Mare-VI), *Popa Anghel* (Craiova-DJ) și *Popa Petru* (Mateiești-VL), în cazul ultimelor două meseria fiind dublată de prenumele celui care a practicat-o. Restul denumirilor au o configurație care pornește de la două la mai multe elemente, alcătuind adesea sintagme toponimice mai largi; în interiorul lor (la fel cum se întâmplă și în situația numelor mai puțin ramificate din punct de vedere structural), dispunerea și relațiile sintactice dintre „părțile” implicate se află în directă legătură cu locul și funcția pe care le îndeplinesc în sintagmă aceste părți, în speță *popă*, apelativul care constituie nucleul cercetării noastre.

Astfel, în materialul pe care l-am selectat, el îmbracă forma nominativului atunci când are rolul de reper în viața colectivității: *Balta Popa* (Negoi-DJ), *Cișmeaua Popa* (Brabova-DJ). De cele mai multe ori însă, denumirea cuprinde și numele celui desemnat: *Fântâna Popa Ducu* (Valea Stanciului-DJ), *Fântâna Popa Gaina* (Rogova-MH), *Grindu Popa Țone* (Ianca-OT), *Pădurea Popa Gică* (Bobicești-OT), *Stâna Popa Ghioaca* (VL), *Teiu Popa Nicolau* (Bărbătești-GJ), *Valea Popa Lazăr* (Livezile-DJ), *Vâlceaua Tudor Popa* (Mischii-DJ). În alte situații, se află în nominativ sintagma din care face parte cuvântul în discuție: în interiorul acesteia rolul lui este de a desemna posesorul¹⁶ unui obiect: *Pădurea Cracu Pimnița Popii* (Podeni-MH), *Pădurea Cracu Popii* (Podeni-MH), *Pădurea Pluțile Popii* (Tâmna-MH),

¹⁰ Între primele patru se mai află și *Popescu* (132.424 de purtători) și *Pop* (111.563), antroponime din aceeași „familie” cu *Popa*.

¹¹ Numărul acesta, precum și cele de la nota anterioară au fost înregistrate la nivelul anului 1996 (vezi Gh. Bolocan, *Dicționarul numelor de familie din România*, în „Studii și cercetări de onomastică”, nr. 2, 1996, Craiova, p. 10).

¹² Frecvențe ridicate înregistrează derivatul *Popescu*.

¹³ DTRO, vol. I (A-B), 1993, 414 p.; vol. II (C-D), 1995, 428 p.; vol. 3 (E-Î), 2002, 283 p.; vol. 4 (J-N), 2003, 309 p.; vol. V (O-R), 2004, 337 p.; vol. 6 (S-Ț), 2006, 284 p.; vol. 7 (U-Z), 2007, 329 p.

¹⁴ Tot la un grup se referă și antroponimul compus *Popanițăștilor* din denumirea *Fântâna Popanițăștilor* (Balș-OT).

¹⁵ În sate, de obicei, era un singur slujitor al Domnului.

¹⁶ Într-un singur exemplu – *Braniștea Popa lui Dumitru* (MH) – în structura nominală *Popa lui Dumitru*, *Popa* este cel aflat, de această dată, în subordonare față de un alt termen, raportul dintre cele două fiind de stabilire a filiației prin intermediul genitivului proclitic.

Pădurea Strunga Popii (Podeni-MH), *Plaiu Grădina Popii* (Crasna-GJ), *Poiana Păru Popii* (Greci-MH), *Poiana Via Popii* (Aninoasa-GJ), *Stâna Văcăria Popii* (Câineni-VL), *Ulița Fântâna Popii* (Turceni-GJ).

În marea majoritate a numelor de locuri selectate, *popă* se găsește în această ultimă ipostază, de persoană care deține unul sau mai multe obiecte (în special mici) de pe teritoriul satului, relația sintactică dintre cei doi termeni fiind exprimată cu ajutorul cazului genitiv: sintetic și analitic. Iată exemplele, însoțite de localizarea în teren a denumirii:

Genitiv sintetic

a) structura toponimică este formată din doi termeni: un entopic și cuvântul care arată cine este proprietarul acestuia: *Aninii Popii* (Dobrești-DJ, Mușetești, Tismana-GJ), *Balta Popii* (Almăj, Bistreț, Cernele, Dobrești, Filiași, Gighera, Măceșu de Jos, Ostroveni, Piscu Vechi, Podari, Poiana Mare, Sadova-DJ, Bâlteni, Albeni, Brănești, Bustuchin, Cățunele, Crușeț, Glogova, Godinești, Licurici-GJ, Burila Mare, Devesel, Gogoșu, Gruia, Prunișor-MH, Baldovinești, Pietra Olt, Bobicești-OT, Prundeni, Copăceni-VL), *Baraca Popii* (Bustuchin-GJ), *Bazinul Popii* (Bobicești-OT), *Băteleștele Popii* (Butoiești-MH), *Bâlcium Popii* (Băilești-DJ), *Bercu Popii* (Peștișani-GJ), *Bordeiu Popii* (Fărcașu-DJ), *Braniștea Popii* (Apele Vii, Filiași-DJ, Călnic-GJ), *Bunaru Popii* (Godinești, Borăscu, Călnic-GJ, Husnicioara, Livezile, Hinova-MH), *Bungetu Popii* (Crușeț-GJ), *Calea Popii* (Costești-VL), *Canalul Popii* (Godinești-GJ), *Cariera Popii* (Băcleș-MH), *Casa Popii* (Brădești-DJ, Turburea-GJ, Alunu, Roșiile, Tomșani-VL), *Castanul Popii* (Costești-VL), *Cărămida Popii* (Băbeni-DJ), *Căsoaia Popii* (Pesceana-VL), *Ceroul Popii* (Strehaia-MH), *Cheile Popii* (Crușeț-GJ), *Chica Popii* (Malaia-VL), *Cioaca Popii* (Brădești-DJ, Ciuperceni, Mătăsari, Motru, Tismana, Telești, Hurezani, Văgiulești-GJ, Gârla Mare-MH), *Cireșii Popii* (Albeni, Berbești, Stejari-GJ, Roșiile-VL), *Cireșul Popii* (Albeni, Novaci, Turceni-GJ, Stănești-VL), *Cișmeaua Popii* (Bălăcița-MH, Oboga-OT), *Ciutura Popii* (Botoșești-Paia, Șimnicu de Sus, Gogoșu, Sopot, Malu Mare, Murgăși-DJ, Brănești, Stejari, Turceni-GJ, Ghioroiu, Laloșu, Măciuca, Valea Mare-VL), *Clinul Popii* (Urzicuța-DJ, Padina-MH), *Coasta Popii* (Fărcașu, Goiești, Scaiești-DJ, Bengești-Ciocadia, Brănești, Godinești, Roșia de Amaradia, Runcu, Scoarța-GJ, Punghina-MH, Pietra Olt-OT, Copăceni, Frâncești, Lădești, Milostea, Păușești-Măglași, Tomșani, Zătreni-VL), *Cocinile Popii* (Crasna-GJ), *Coliba Popii* (Costești-MH), *Colnicul Popii* (Bucovăț-DJ, Jupânești-GJ), *Colțul Popii* (Vânători-MH), *Cotul Popii* (Breasta-DJ, Ciuperceni, Călnic, Fărcașești, Godinești, Tismana, Turceni-GJ, Corcova-MH, Bobicești-OT), *Cracu Popii* (Ciuperceni, Călnic, Godinești, Licurici, Tismana, Slivilești-GJ, Baia de Aramă, Bala, Godeanu, Isverna, Breznița-Ocol-MH), *Crângu Popii* (Coșoveni, Vârvoru de Jos-DJ, Turceni-GJ, Vânu Mare-MH), *Crovurile Popii* (Bălești-GJ), *Crucea Popii* (Șimnicu cu Sus-DJ, Bengești-Ciocadia, Fărcașești, Logrești-GJ, Izvoru Bârzii, Husnicioara, Ponoarele-MH), *Cuca Popii* (Șovarna-MH), *Culmea Popii* (Bâlteni, Plopșoru-GJ), *Curătura Popii* (Glăvile, Măciuca-VL), *Curmăturile Popii* (Balta-GJ), *Cureaua Popii* (Filiași-DJ, Aninoasa, Căpreni-GJ, Baia de Aramă, Căzânești-MH, Mateiești-VL), *Dafinii Popii* (Turburea-GJ, Bobicești-OT), *Dafinul Popii* (Amărăștii de Jos-DJ), *Dealul Popii* (Dobrești, Filiași-DJ, Stejari, Bumbești-Jiu-GJ, Podeni-MH, Băile Olănești, Livezi, Muierasca-VL), *Dosu Popii* (Brabova-DJ, Logrești-GJ, Ilovăț, Pădina-MH, Cernișoara, Valea Mare-VL), *Drumul Popii* (Borăscu, Prigoria, Roșia de Amaradia-GJ, Băcleș, Dumbrava, Livezile-MH, Vaideeni-VL), *Fagii Popii* (Greci-MH), *Fața Popii* (Cernătești, Filiași-DJ, Ghioroiu-VL), *Fântâna Popii* (Băilești, Bistreț, Brabova, Bratovoiești, Calafat, Castranova, Dăbuleni, Dioști, Dobrești, Drăgotești, Fărcașele, Maglavit, Negoii, Plenița, Sopot, Șimnicu de Sus, Terpezița, Unirea, Vela-DJ, Bălănești, Bengești-Ciocadia, Bâlteni, Budieni, Bustuchin, Căpreni, Mușetești, Plopșoru, Runcu, Schela, Scoarța, Slivilești-GJ, Balta, Băcleș, Bălvănești, Breznița-Motru, Broșteni, Corcova, Godeanu, Gruia, Husnicioara, Obârșia-Cloșani, Pădina, Prunișor, Stângăceaua, Târna, Vlădaia-MH, Balș, Brâncoveni, Găneasa,

Gostavăț, Ianca, Morunglav, Orlea, Pleșoiu, Rotunda, Slătioara, Strejești, Vădastra, Voineasa-OT, Alunu, Amărăști, Băbeni, Bunești, Drăgoiești, Frâncești, Lădești, Livezi, Orlești, Prundeni, Răureni, Scundu, Sinești, Stănești, Stoienești, Stoilești, Tomșani, Valea Largă, Valea Mare-VL), *Fântânile Popii* (Cerăt-DJ, Stângăceaua-MH, Vulturești-OT, Livezi-VL), *Frasinu Popii* (Scundu-VL), *Gâldău Popii* (Dăbuleni-GJ), *Glodu Popii* (Novaci-GJ), *Grindu Popii* (Bengești-Ciocadia-GJ, Burila Mare, Pristol-MH), *Gruiu Popii* (Tismana-GJ), *Gutui Popii* (Bălăcița-MH), *Hoaga Popii* (Coțofenii din Dos, Vârtop-DJ, Stejari-GJ, Bobocești-OT, Pietrari, Popești-VL), *Hotaru Popii* (Maglavit-DJ), *Iagozii Popii* (Prunișor-MH), *Iazu Popii* (Stănești-GJ), *Lacu Popii* (Stoienești-VL), *Locu Popii* (Horezu-VL), *Locurile Popii* (Carpen, Radovan-DJ, Grozești-MH), *Mahalaua Popii* (Slătioara-VL), *Malurile Popii* (Telești-GJ), *Măgura Popii* (Afumați, Giubega, Radovan, Maglavit, Moțăței-DJ, Bunești-VL), *Moara Popii* (Dobrești, Orodel, Tălpașu, Vârvor-DJ, Alimpești, Drăguțești, Stănești-GJ, Cujmir, Godeanu, Livezile, Șișești-MH, Strejești-OT, Mateiești, Roșiile-VL), *Nucu Popii* (Celaru-DJ, Arcani, Dănciulești-GJ, Băcleș, Husnicioara, Prunișor-MH, Frâncești, Tetoiu-VL), *Ogașu Popii* (Săulești-GJ, Balta, Șimian-MH), *Ograda Popii* (Amărăștii de Sus-DJ, Broșteni-MH, Horezu, Tomșani-VL), *Ogrăzile Popii* (Slătioara-VL), *Ostrovu Popii* (Ișalnița-DJ), *Padina Popii* (Desa, Drănic-DJ, MH), *Parii Popii* (Oboga-OT), *Păduricea Popii* (Roșiile-VL), *Pământu Popii* (Balș-OT), *Păru Popii* (Murgăși-DJ, Arcani, Bumbesci-Pițic, Crușețu-GJ, Strejești-OT), *Pătulu Popii* (Novaci-GJ), *Perii Popii* (Coșoveni-DJ), *Peștera Popii* (Runcu-Gj), *Piscu Popii* (Murgăși-DJ, Bustuchin, Mușetești, Negomir, Plopșoru, Târgu Cărbunești-GJ, Tâмна-MH, Băbeni, Copăceni, Costești, Goranu, Horezu, Roiești, Tomșani-VL), *Pivnița Popii* (Turburea-GJ), *Pârâu Popii* (Bălănești, Bustuchin, Crasna, Logrești, Mușetești, Târgu Cărbunești-GJ, Călimănești, Copăceni, Livezi, Malaia-VL), *Plațu Popii* (Vânători, Vânu Mare-MH), *Pluta Popii* (Aninoasa, Fărcăsești-GJ), *Podu Popii* (Cernele, Sopot, Berlești, Băcleș-MH, Morunglav-OT, Berbești, Fântărești, Livezi-VL), *Poiana Popii* (Bulzești, Fărcașu, Sadova-Dj, Bălteni, Căpreni, Crușeț, Turburea, Țicleni-GJ, Balta, Băcleș, Broșteni, Ilovăț-MH, Iancu Jianu-OT, Bălcești, Călimănești, Lungești, Roșiile, Slătioara, Stoienești, Sutești-VL), *Poienile Popii* (Vârvoru de Jos-DJ, Plopșoru-GJ), *Pometu Popii* (Aninoasa-GJ), *Poteca Popii* (Bucovăț, Mischii-DJ, Căzănești, Corcova-MH), *Priporu Popii* (Bumbesci-Jiu-GJ), *Prundu Popii* (Orlea-OT), *Prunii Popii* (Aninoasa, Brăneți, Prigoria-GJ, Șișești-MH), *Prunu Popii* (Aninoasa-Gj, Grojdibodu-OT), *Puntea Popii* (Stănești, Vladimir-GJ), *Puțu Popii* (Obârșia-OT), *Revenicu Popii* (Corcova, Pristol-MH), *Râmeții Popii* (Padeș-GJ), *Râpa Popii* (Malu Mare, Melinești-Dj, Bălvănești-MH, Muierasca, Stoienești-VL), *Rovina Popii* (Mușetești-GJ), *Rusca Popii* (Fălcoiu-OT), *Salca Popii* (Corcova-MH), *Sălcuile Popii* (Stănești-GJ), *Stâna Popii* (Vaideieni-VL), *Steu Popii* (Peștișani, Runcu-GJ), *Stolu Popii* (Motru-GJ), *Strunga Popii* (Podeni-MH), *Stupu Popii* (Căzănești-MH), *Sudoamele Popii* (Strehaia-MH), *Suhatu Popii* (Redea-OT), *Șanțu Popii* (Laloșu-VL), *Șesu Popii* (Stoina-GJ), *Șoseaua Popii* (Dobrești-DJ), *Știubeiu Popii* (Husnicioara, Tâмна-MH), *Tarlaua Popii* (Brădești, Bucovăț-DJ), *Tăietura Popii* (Șișești-MH), *Teiu Popii* (Orodel-DJ, Căzănești, Husnicioara-MH), *Toaia Popii* (Câlnic-GJ), *Tufaru Popii* (Grădiștea-VL), *Ududoiu Popii* (Valea Mare-VL), *Ulița Popii* (Daneți, Pielești, Brădești-DJ, Câlnic, Baia de Fier, Crușeț-GJ, Stângăceaua-MH, Curtișoara-OT, Golești, Lădești-VL), *Ulmii Popii* (Argetoia, Botoșești-Paia, Vela-DJ, Căzănești-MH, Bobicești, Morunglav-OT), *Vadu Popii* (Bumbesci-Jiu-GJ), *Vâlceaua Popii* (Brabova, Ghercești, Mischii, Predești, Sopot-DJ, Căpreni, Crușeț, Dănciulești-GJ, Bobicești, Dobrețu, Morunglav, Piatra-Olt, Strejești-OT, Amărăști, Bălcești, Drăgășani, Ghioroiu, Glăvile, Grădiște, Livezi, Orlești, Șirineasa-VL), *Via Popii* (Aninoasa, Bengești-Ciocadia, Bălteni, Bolboși, Bustuchin, Căpreni, Crușeț, Hurezani, Stoina, Târgu Cărbunești, Turceni, Văgiulești-GJ, Bălăcița, Căzănești-MH, Baldovinești-OT, Cernișoara, Lungești, Pesceana, Stoienești-VL), *Viile Popii* (Bălteni, Plopșoru-GJ, Bobicești-OT), *Vila Popii* (Logrești-GJ), *Zăgazu Popii* (Drobeta

Turnu-Severin-MH), *Zăvoiu Popii* (Bechet-DJ, Brănești, Căpreni, Călnic, Padeș-GJ, Baia de Aramă, Butoiești-MH, Bobicești, Fărcașele-OT, Mihăiești, Valea Mare-VL);

b) în structura toponimică este introdus un marker nou, de factură antroponimică:

– acesta identifică în mod direct deținătorul obiectului geografic: *Coasta Popii Rodocan* (Scoața-GJ), *Fântâna Popii Negrea* (Brâncoveni-OT), *Lunca Popii Mihai* (Alimpești-GJ), *Păru Popii Radocan* (Scoața-GJ), *Piscu Popii Pătru* (Mateiești-VL), *Plopu Popii Șorog* (Scoața-GJ), *Poiana Popii Dinu* (Corcova-MH);

– identificarea posesorului se face prin exprimarea filiației pe linie paternă sau maternă: *Calea Popii lui Dumitru* (Băbeni-VL), *Crucea Popii lui Șerban* (Amărăștii de Jos-DJ), *Fântâna Popii Drăghiei* (Vulpeni-OT), *Fântâna Popii lu Ionică* (Amărăștii de Sus-DJ), *Fântâna Popii lui Stan* (Sadova-DJ), *Fântâna Popii lui Stan Deliu* (Urzicuța-DJ), *Fântâna Popii Nețului* (Vișina-OT), *Fântâna Popii Radului* (Brădești-DJ), *Mejdina Popii Berincăi* (Păușești-Măglași-VL), *Moșia Popii lui Matei* (Tismana-GJ), *Păru Popii Dinului* (Corcova-MH), *Podu Popii Florii* (Grozești-MH), *Schitu Popii Robului* (Dobrești-DJ), *Via Popii lu Pahomie* (Drăgășani-VL). Avem aici, de fapt, o dublă utilizare a genitivului – sintetic, în relația dintre entopic și construcția nominală care identifică posesorul: *Calea și Popii lui Dumitru*; și analitic, în relația dintre posesorul obiectului și stabilirea identității acestuia în raport cu antecesorul lui: *Popa lui Dumitru*;

– raportul posesiv se inversează în interiorul construcției nominale, astfel că, în postura de predecesor se află acum slujitorul Domnului. O departajare se poate face și aici, în ceea ce privește utilizarea genitivului: sintetic – *Culmea Stanchii Popii* (Strehaia-MH), *Piscu Radu Popii* (Ștefănești-VL); sintetic în construcția nominală, dar analitic în relația obiect posedat/posesor – *Dafinii lu Florea Popii* (Vădăstrița-OT), *Fântâna lu Stanciu Popii* (Pădina-MH), *Fântâna lu Pătru Popii* (Drănic-DJ), *Pârâu lu Petru Popii* (Bustuchin-GJ), *Prunii lu Barbu Popii* (Bălteni-GJ).

Genitiv analitic

a) format, în majoritate, cu *lu(i)*: *Balta lu Popa* (Cernătești-DJ, Vânu Mare-MH), *Bunaru lu Popa* (Godinești-GJ), *Balta lu Popa Stan* (Iancu Jianu-OT), *Casa lu Popa Dumitru* (Amărăști-VL), *Casa lu Popa Gicu* (Grădiștea-VL), *Casa lu Popa Macarie* (Deveselu-OT), *Căsoaia lu Dumitru Popa* (Fântărești-VL), *Claia lui Popa Stan* (Polovragi-GJ), *Coasta lu Popa* (Balta-MH), *Conacu lu Popa* (Orodel-DJ), *Conacu lu Popa Victor* (Dârvari-MH), *Crucea lui Popa Stan* (Goicea-DJ), *Cureaua lu Popa Dumitru* (Roșia de Amaradia-GJ), *Cureaua lu Popa Niță* (Căzănești-MH), *Cureaua lu Popa Petre Pană* (Roșia de Amaradia-GJ), *Dafinii lu Popa* (Șimnicu de Sus-DJ), *Dealul lu Popa Radu* (Morunglav-OT), *Drumu lu Popa Vintilă* (Sinești-VL), *Fântâna lu Popa* (Robănești, Seaca de Pădure, Poiana Mare, Urzicuța-DJ, Balta, Devesel-MH), *Fântâna lu Popa Cioară* (Săcelu-GJ), *Fântâna lu Popa Ciucă* (Drănic-DJ), *Fântâna lu Popa Dumitru* (Slătioara-VL), *Fântâna lu Popa Fică* (Studina-OT), *Fântâna lu Popa Ghiță* (Stănești-VL), *Fântâna lu Popa Ilie* (Dăbuleni, Giurgiuța-DJ), *Fântâna lu Popa Lache* (Ionești-VL), *Fântâna lu Popa Mitroi* (Bârca, Goicea-DJ), *Fântâna lu Popa Nae* (Ocnele Mari-VL), *Fântâna lu Popa Neagu* (Deveselu-OT), *Fântâna lu Popa Nicolae* (Amărăștii de Jos-DJ), *Fântâna lu Popa Niță* (Runcu-GJ), *Fântâna lu Popa Părâu* (Runcu-GJ), *Fântâna lu Popa Radu* (Dumbrava-MH), *Fântâna lu Popa Stan* (Dioști-DJ, Căpreni-GJ, Corabia-OT), *Fântâna lu Popa Ștefan* (Bălești-GJ), *Fântâna lu Popa Toma* (Bălești-GJ), *Fântâna lu Popa Tudor* (Amărăștii de Jos-DJ), *Fântâna lu Popa Vasile* (Strehaia-MH), *Fântâna lu Popa Zămbrea* (Celaru-DJ), *Fântâna lu Popa Mitru* (Bârca-DJ), *Fântâna lu Popa Negrea* (Brâncoveni, Piatra-Olt-OT), *Grindu lu Popa* (Ianca-OT), *Grindu lu Popa Enache* (Măceșu de Jos-DJ), *Lacu lu Popa* (Coșoveni-DJ), *Linia lu Popa Mitruș* (Giuvărăști-OT), *Linia lu Popa Nae* (Giuvărăști-OT), *Mahalaua lu Popa Ioniță* (Cujmir-MH), *Moara lu Popa Pătru* (Călnic-GJ), *Moara lu Popa Radu* (Ciuperceni-GJ), *Ogașu lu Popa* (Izvoru Bârzii-MH), *Ogașu lu Popa Dină* (Bala-MH), *Ograda lu Popa Dumitru* (Băile

Olănești-VL), *Ograda lu Popa Muja* (Bala-MH), *Partea lui Mihai Popa Corcă* (Fântățești-VL), *Pădurea lu Popa* (Tomșani-VL), *Pădurea lu Popa Călin* (Ionești-VL), *Pădurea lu Popa Cioară* (Ciocadia-GJ), *Pădurea lu Popa Ion* (Celaru-DJ), *Pădurea lu Popa Roventă* (Corlățel-MH), *Pădurea lu Popa Vlad* (Ionești-VL), *Pătuiagu lu Popa* (Dioști-DJ), *Plopu lu Popa* (Seaca de Pădure-DJ), *Podu lu Popa* (Căpreni-GJ), *Poteca lu Popa* (Balta-MH, Valea Mare-VL), *Prunii lu Popa* (Balta-MH, Valea Mare-VL), *Prunii lui Dincă Popa Radu* (Dumbrava-MH), *Stejaru lu Popa* (Dobrun-OT), *Șipotu lui Popa Iapă* (Stoienesti-VL), *Tarlaua lu Popa Fică* (Studina-OT), *Tufanu lu Popa* (Brastavățu-OT), *Valea lu Popa* (N. Bălcescu-VL), *Valea lu Popa Ilie* (Crușeț-GJ), *Valea lu Popa Marin* (Horezu-VL), *Vâlcea lu Popa Smărăndache* (Goiești-DJ), *Via lu Popa* (Ciuperceii Noi-DJ), *Via lu Popa Danielescu* (Turburea-Gj), *Via lu Popa Radu* (Vulpeni-OT), *Zăvoiu lu Popa Pătru* (Cilieni-OT).

Și în cazul acestor toponime se pot face clasificări mai detaliate, în funcție de configurația structurală a componentei lor antroponimice. Astfel, entopicul este însoțit, în funcție de contextul situațional care a dus la apariția denumirii, de un singur element – *Popa* –, sau de mai multe: *Popa Enache*, *Popa Gicu*, *Popa Mitroi*, *Popa Stan*, *Popa Petre Pană*, *Dincă Popa Radu*, atunci când s-a dorit (ori era necesară) diferențierea nominală a acestuia. Dacă în exemplele în care termenul *Popa* este antepus numelui personal se simte încă, în mod pregnant, legătura lui cu apelativul de la care provine, în cazul denumirilor în care este postpus, această legătură a slăbit considerabil – *Fântâna lu Niță Popa* (Calafat-DJ), *Măgura a lu Vasile Popa* (Corabia-OT) – calitatea de nume de familie devenind acum cea care se impune.

b) însoțit de articolul posesiv *a, al*: *Ciuciuru lu Ilie al Popii* (Izverna-MH), *Conacu lu Mânică al Popii* (Unirea-DJ), *Drumu lu Mihai al Popii* (Vânju Mare-MH), *Fântâna lu Gheorghe al Popii* (Cetate, Seaca de Câmp-DJ, Vlădești-VL), *Fântâna lu Mirică al Popii* (Strejești-OT), *Pădurea lu Gheorghe al Popii* (Vlădești-VL), *Pădurea lu Ion al Popii* (Glăvile-VL), *Pivnița lu Nițu al Popii* (Bărbătești-GJ), *Râpa lu Nae al Popii* (Stănești-VL), *Tarlaua lu Mitrică al Popii* (Pădina-MH), *Ulița lu Gore al Popii* (Bengești-Ciocadia-GJ), *Vâlcea lu Ion al Popii* (Tetoiu-VL), *Via lu Costică a Popii* (Turceni-GJ). Astfel de nume de locuri sunt formate pe baza dublei posesii: un obiect geografic aparține unei persoane, identificată, la rândul său, prin stabilirea apartenenței la un ascendent a cărui profesie a fost aceea de a păstori oamenii (sau care a moștenit o astfel de poreclă de la înaintașii săi) (de exemplu, *Fântâna lu Gheorghe al Popii*). Uneori, acest ascendent se află la distanță de o generație față de posesorul obiectului: *Locu lu Costică lu Nae al Popii* (Frânțești-VL), *Odaia lu Dumitru lu Nicolae a Popii* (Lăpușata-VL), *Tarlaua lu Niță al Popii lu Novac* (Tâmna-MH).

Popă apare, de asemenea, într-o serie de nume de locuri a căror funcție este aceea de localizare a obiectului desemnat. **Acuzativul** cu prepoziții a fost utilizat în acest scop. Iată situațiile înregistrate:

a) conectivii – simpli sau compuși – se află în interiorul toponimului, precedând numele *Popa* (*Popii*) sau construcțiile în care acesta este integrat:

– **cu**: *Ogașu cu Crucea Popii* (Țicleni-GJ), *Ogașu cu Lemnele Popii* (Drăguțești-GJ);
 – **de la/di la**: *Balta de la Popa* (Tâmna-MH), *Cișmeaua de la Popa* (Brabova, Verbița-DJ), *Cișmeaua de la Popa Nikon* (Amărăști-VL), *Cișmeaua de la Povarna Popii* (Pesceana-VL), *Cișmeaua de la Zăvoiu lui Popa Mihalache* (Horezu-VL), *Ciutura de la Voicu Popii* (Amărăști-VL), *Dealul de la Nucii Popii* (Devesel-MH), *Drumu di la Popa Fleică* (Amărăști-VL), *Fântâna de la Popa* (Valea Stanciului, Seaca de Pădure-DJ, Curpen-GJ, Cujmir-MH, Găneasa-OT), *Fântâna di la Popa Toma* (Teslui-DJ), *Linia di la Popa Ioniță* (Cujmir-MH), *Pârâu de la Podu Popii* (Copăceni-VL), *Piatra de la Popa Radu* (Găneasa-OT), *Podu de la Bunaru Popii* (Borăscu-GJ), *Podu de la Moara Popii* (Drăguțești-

GJ), *Podu de la Popa* (Bâcleș-MH), *Poteca de la Ciutura Popii* (Roiești-VL), *Știubeiu de la Locurile Popii* (Grozești-MH), *Viru de la Zăvoiu Popii* (Brănești-GJ);

– **de sub**: *Dealul de sub Calea Popii* (Costești-VL);

– **din**: *Pârâu din Cuiu Popii* (Tismana-GJ), *Pârâu din Fântâna Popii* (Bratovoiești-DJ);

– **la**: *Dealul la Crucile Popii* (Lungești-VL), *Drumu la Fântâna Popii* (Dioști-DJ; Preajba Mare-GJ), *Fântâna de la Puntea Popii* (Roșia de Amaradia-GJ), *Fântâna la Popa* (Sadova, Sopot, Verbița-DJ), *Fântâna la Popa Nicolae* (Sopot-DJ), *Grădinile de la Moara Popii* (Orodel-DJ), *Pădurea la Popa Iancu* (Crețeni-VL), *Pădurea la Via Popii* (Motru-GJ), *Poteca la Popa Nițu* (Iancu Jianu-OT), *Râpa la Via Popii* (Șovarna-MH), *Știubeiu la Popa* (Băbeni-VL);

– **pe**: *Ogașu pe Dosul Popii* (Pădina-MH);

– **pe la**: *Pădurea p'la Popa* (Sutești-VL).

b) conectivii – simpli sau compuși – sunt ante plasați, potențând caracterul de reper al denumirii obiectelor geografice:

– **în**: *În Cracu Popii* (Godinești-GJ), *În Gura Pârâului Popii* (Bălănești-GJ), *În Piscu Popii* (Voloiac-MH);

– **la**: *La Cotu Popii* (Tâmna-MH), *La Crucea Popii* (Șimnicu de Sus-DJ, Fărcășești, Logrești-GJ, Ponoarele-MH), *La Curătura Popii* (Măciuca-VL), *La Curtea Popii* (Crasna-GJ), *La Mărin a Popii* (Stoienescu-VL), *La Meiu Popii* (Lăpușata-VL), *La Merii Popii* (Popești-VL), *La Moara Popii* (Fărcașu-DJ, Runcu, Glogova-GJ, Bărbătești, Fântătești, Popești-VL), *La Nucul Popii* (Crușeț-GJ, Prunișor-MH, Zătrenești-VL), *La Odaia lui Dumitru la Nicolae al Popii* (Lăpușata-VL), *La Ogașu Popii* (Prunișor-MH), *La Pădurea Popii* (Căpreni-GJ, Copăceni-VL), *La Pământu Popii* (Cernele-DJ), *La Păru la Popa Gheorghe* (Scoața-GJ), *La Perii Popii* (Novaci-GJ), *La Pinu Popii* (Bengești-Ciocadia-GJ), *La Pogoanele Popii* (Tâmna-MH), *La Popa* (Vârvoru-DJ, Pristol, Strehăia, Tâmna-MH, Pârșcoveni, Vulpeni-OT, Horezu, Ocnele Mari, Sutești-VL), *La Popa Bălașa* (Sutești-VL), *La Popa Braboveanu* (Brabova-DJ), *La Popa Iancu* (Sutești-VL), *La Popa la Lacea* (Albeni-GJ), *La Popa Meilă* (Căzănești-MH), *La Popa Mialache* (Crețeni-VL), *La Popa Mihai* (Scoața-GJ), *La Popa Niță* (Bobicești-OT), *La Popa Pârveu* (Stănești-VL), *La Popa Severică* (Băile Olănești-VL), *La Popa Udrea* (Scoața-GJ), *La Sălciile Popii* (Mihăiești-VL);

– **pe sub/pă su**: *Pe sub Via Popii* (Albeni-GJ), *Pă su Calea Popii* (Costești-VL);

– **sub**: *Sub Calea Popii* (Costești-VL), *Sub Coasta Popii* (Frâncești, Păușești-Măglași-VL), *Sub Fața Popii* (Copăceni-VL), *Sub Popa Ilie* (Lăpușata-VL);

c) două construcții prepoziționale juxtapuse: *În Vale la Popa* (Balș-OT), *La Povarnă la Popa Nae* (Ocnele Mari-VL) și ordine inversată: *La Popa în Deal* (Prunișor-MH), *La Popa în Jos* (Ocnele Mari-VL), *La Popa la Cuptoare* (Ionești-VL), *Pe la Popa'n Vale* (Tâmna-MH), *Pi la Popa'n Deal* (Grozești-MH).

Cele mai multe dintre toponimele citate au o structură substantivală. Există însă și nume de locuri, puține la număr, în care apar markeri adjectivali, care se referă fie la entopic – *Coasta Popii a Mare* (DJ), fie la persoana în sine – *Lunca Popii ăla Bătrân* (Alimpești-GJ) sau adverbiali: *Izvoru Popii din Jos* (Costești-VL), *Izvoru Popii din Sus* (Costești-VL), *La Popa în Jos* (Ocnele Mari-VL).

În informația toponimică analizată am întâlnit, de asemenea, și câteva denumiri în care atenția se focalizează asupra soției preotului – *preoteasa*¹⁷. Cele mai multe dintre ele

¹⁷ Cuvântul este provenit, prin derivare progresivă cu sufixul *-easa*, de la *preot*. Petru Zugun îl consideră moștenire latină din *presbitessa*: „Apostolul Pavel și ritul ortodox permițând căsătoria preotului, deci și denumirea soției lui prin formația lexicală cu sufixul latin moșional *-essa*, specializat semantic și moștenit și el în română” (*op. cit.*). Termenii învechiți și regionali pentru *preoteasă* sunt *popoai*, *popadie*, *popesă* (vezi MDA, p. 1235). Toponimia oltenească nu a reținut niciunul dintre aceștia.

sunt construite cu ajutorul genitivului sintetic (apar atât forme literare, cât și regionale): *Balta Preotesii* (Corcova-MH, Vulpeni-OT), *Cotu Preotesii* (Bâlteni, Fărcășești-GJ), *Crângu Preotesii* (Ștefănești-VL), *Dosu Preotesii* (Glogova-GJ), *Drumu Preotesii* (Crușeț-GJ), *Fântâna Preotesii* (Ciuperceni, Drăguțești-GJ, Balta, Izverna-MH, Amărăști, Grădiștea, Mădulari, Pesceana, Zătreni-VL), *Fața Preotesii* (Costești-VL), *Grădina Preotesii* (Logrești-GJ), *Grindu Preotesii* (Bălănești-GJ), *Poiana Preotesii* (Stoina-GJ, Horezu-VL), *Poteca Nucii Preotesii* (Păușești-VL), *Ulmu Priotesii* (Brabova-DJ), *Vâlceaia Preotesii* (Stoina-GJ, Mădulari-VL), *Vâlceaia Priotesii* (Morunglav-OT), *Vâlceaia Priotesii* (Țuglui-DJ), urmate îndeaproape de cel analitic: *Fântâna lu Mieșă Preoteasă* (Săulești-GJ), *Fântâna lu Preoteasa* (Plenița-DJ), *Fețele lu Preoteasa* (Alimpești-GJ), de cazul acuzativ cu prepoziții – *La Preoteasa Oprea* (Copăceni-VL), *La Preoteasa în Vale* (Fârtățești-VL), *Cișmeaua de la Preoteasa* (Amărăști-VL) și de nominativ cu un singur exemplu – *Preoteasa* (Bujoreni-VL). În unele exemple, precum *Fântâna lu Mieșă Preoteasă*, *Fântâna / Fețele lu Preoteasa*, contextul ne indică faptul că *Preoteasa* are deja statutul de nume de familie.

În ceea ce privește calitatea pe care o aveau termenii *popă* și *preoteasă* anterior pătrunderii lor în categoria numelor de locuri, ea putea fi aceea de substantiv comun sau de antroponim. Există două căi prin care se face trecerea din clasele menționate în aceea a numelor de locuri: conversiunea onimizantă, când apelativul, fără modificări formale, este transplănat în toponimie, așa cum se întâmplă în cazul următoarelor denumiri – *Gâldău Popii* (Dăbuleni-GJ), *Glodu Popii* (Novaci-GJ), *Gruiu Popii* (Tismana-GJ), *Mahalaua Popii* (Slătioara-VL), *Grădina Preotesii* (Logrești-GJ) și conversiunea interonimică, similară celei onimizante, cu precizarea că transferul îl suferă acum numele personale. Astfel, marea majoritate a toponimelor pe care le-am prezentat are la bază antroponimul *Popa*. Poziționarea de o parte sau de alta în stabilirea originii denumirilor nu este un lucru ușor de realizat, soluționarea fiecărui caz în parte necesitând o analiză sui-generis. Uneori, determinarea statutului termenului este mult simplificată. Apariția, alături de numele meseriei (suficientă, de regulă, pentru a îndeplini funcția de desemnare), a prenumelor/numelor de familie, clarifică și calitatea de nume propriu a acesteia: *Dincă Popa Radu*, *Popa Ilie*, *Popa Nișu* etc.

Menționăm anterior două căi de pătrundere în categoria numelor de locuri a apelativelor *popă/preoteasă*. Există și o a treia cale, aceea în care se formează un toponim nou pe baza unuia deja existent. *Drumu la Fântâna Popii*, *În Gura Pârâului Popii*, *În Piscu Popii*, *La Cotu Popii*, *La Moara Popii*, *Pădurea Cracu Popii*, *Plaiu Grădina Popii*, *Poteca Nucii Preotesii*, *Sub Fața Popii*, *Ududoiu Văii Popii* etc. – sunt astfel de exemple.

Referitor la ocurența numelor de locuri analizate în lucrarea de față, menționăm că există factori care pot crește sau scădea numărul aparițiilor lor. Astfel, sunt indici care pot influența frecvența:

- în mod ascendent: [entopic larg cunoscut] + [determinant antroponimic cu caracter general: *Popa*]. Se încadrează aici denumiri, precum: *Balta Popii*, *Cotu Popii*, *(La) Moara Popii*, *Nucu Popii*, *Piscu Popii*, *Poiana*, *Vâlceaia Popii*, *Via Popii* etc. sau

- în mod descendent:

a) [entopic puțin cunoscut/utilizat] + [determinant antroponimic cu caracter general: *Popa*]. Iată câteva denumiri: *Bazinu Popii*, *Bercu Popii*, *Bordeiu Popii*, *Canalu Popii*, *Cărâmidă Popii*, *Clinu Popii*, *Iagozii Popii*, *Parii Popii*, *Prundu Popii*, *Toaia Popii* etc.;

b) [entopic puțin cunoscut/utilizat] + [determinant antroponimic cu caracter general: *Popa*] + [unul sau mai mulți particularizatori antroponimici]. Exemplificăm această fracțiune cu acele toponime care au ca element determinat entopicul *fântâna*. Astfel, în timp ce denumirea *Fântâna Popii* are o distribuție teritorială ramificată la nivelul celor cinci județe ale Olteniei, iar în interiorul lor este întâlnită în foarte multe localități, adăugarea unor componente individualizatoare poate restrânge apariția numelui la nivelul unei singure unități administrative: *Fântâna Popii Drăghiei* (Vulpeni-OT), *Fântâna Popii lu Ionică* (Amărăștii de

Sus-DJ), *Fântâna Popii lui Stan* (Sadova-DJ), *Fântâna Popii lui Stan Deliu* (Urzicuța-DJ), *Fântâna Popii Negrea* (Brâncoveni-OT).

Concluzii. Dat fiind caracterul popular al microtoponimiei, construcțiile toponimice prezentate desemnează relații interumane: de posesie, exprimate cu mijloacele genitivului, și de direcție/orientare, exprimate cu acuzativul. Nominativul, văduvit de orice conținut personal¹⁸, se poziționează periferic.

Cuvântul *popă* participă la formarea numelor de locuri din triplă ipostază: apelativ, antroponim, toponim. Acest lucru este posibil prin conversiune onimizantă (transplantarea apelativului, fără modificări formale, în toponimie) și conversiune interonimică (antroponimele devin toponime).

Frecvența denumirilor este direct influențată de caracterul elementelor designate (generalitate / singularitate) și de prezența sau absența unor designatori antroponimici suplimentari.

BIBLIOGRAPHY

1. Bolocan, Gh., Voronțova, Tatiana, Șodolescu-Silvestru, Elena, Burci, Iustina, *Dicționar frazeologic român-rus*, volumul II, N-Z, Craiova, Editura Universitaria, 1999.

2. Bolocan, Gh., *Dicționarul numelor de familie din România*, în „Studii și cercetări de onomastică”, nr. 2, 1996, Craiova, pp. 7-44.

3. Burci, Iustina, *Meserii „cu vechime” în nomenclatorul ocupațiilor actuale*, în „Arhivele Olteniei”, Serie Nouă, nr. 22, București, Editura Academiei Române, 2008, pp. 323-332.

4. *Dicționarul elementelor românești din documentele slavo-române, 1374-1600*, (DERS), red. resp. Gh. Bolocan, București, Editura Academiei RSR, 1981.

5. *Dicționarul toponimic al României. Oltenia* (DTRO), coord. prof. univ. dr. Gh. Bolocan, vol. I (A-B), Craiova, Editura Universitaria, 1993 și urm.

6. *Dicționarul toponimic al României. Muntenia* (DTRM), (sub redacția prof. univ. dr. Nicolae Saramandu) vol. 5 (N-P), București, Editura Academiei Române, 2013.

7. Moldovanu, Dragoș, *Introducerea la Tezaurul toponimic al României. Moldova*, vol. II. *Mic dicționar toponimic al Moldovei (structural și etimologic)*, Partea I, *Toponime personale*, Iași, EUAIC, 2014.

8. Iordan, Iorgu, *Toponimia românească*, București, Editura Academiei Române, 1963.

SURSE ON-LINE

Petru Zugun, „*Preot*” și „*popă*” în dimensiunile diastratice și diafazice, <http://astra.iasi.roedu.net/texte/nr52PreotSiPopa.html> (site accesat la data de 19.09.2020)

<http://www.ortodoxia.md/2012/09/preot-sau-popa/> (site accesat la data de 17.07.2020)

<https://paginadefolos.blogspot.com/2015/04/diferenta-dintre-preot-si-popa.html> (site accesat la data de 17.07.2020)

<https://dexonline.ro/definitie/pop%C4%83> (site consultat la data de 21.09.2020)

¹⁸ În *Introducerea la Tezaurul toponimic al României. Moldova*, vol. II. *Mic dicționar toponimic al Moldovei (structural și etimologic)*, Partea I, *Toponime personale*, Iași, EUAIC, 2014, Dragoș Moldovanu arăta că: „...nominativul indică un raport onimic, prin care numele persoanei devine numele obiectului socio-geografic asemenea unei etichete. Sintagmele își pierd transparența inițială, se abstractizează – proces paralel cu pierderea progresivă a motivării la numele simple, personale sau descriptive” (p. XIV).

THE PROVERB – THEORETICAL AND PRACTICAL BOUNDARIES

Dana-Luminița Teleoacă (Dobre)

Scientific Researcher III, PhD, „Iorgu Iordan – Alexandru Rosetti”, Institute of Linguistics of the Romanian Academy, Bucharest

Abstract: The present study critically discusses the Romanian and foreign literature (mainly Spanish and French) perspectives on the logical-aesthetic category of the proverb. Starting from the distinctions in Julia Sevilla Muñoz's studies (1988, 2000), the third part of our study shows to what extent the triad 'proverb – proverbial phrase – dictum' is likely to be illustrated through some paremiological units built on religious terms. Our research focuses exclusively on Romanian and relies on data from the VIth volume of Iuliu A. Zanne, Romanian Proverbs.

Keywords: paroemia, proverb, proverbial phrase, dictum, religious terms.

1. Așa cum se arată în bibliografia românească de specialitate (v., de ex., Pop și Ruxăndoiu 1978: 242 sq.), marea varietate a tiparelor pe care le desemnăm cu termenul generic de PROVERB a generat dificultăți în delimitarea domeniului de cercetare aferent paremiologiei. În acest context nu surprinde nici proliferarea terminologică în scopul desemnării conceptului respectiv, în folclorul românesc, de pildă, existând, alături de terminologia internațională (cf. *proverbe, paremii, pilde* etc.), terminologie difuzată prin cărțile populare, apoi prin intermediul colecțiilor, și o serie de denumiri autohtone (cf. *zicători, „vorba ăluia”, „vorbe din bătrâni”* etc.), care nu fac propriu-zis deosebirea între diverse tipuri de structuri proverbiale, dar sunt, totuși, sugestive pentru o serie de elemente caracteristice (Id., *ibid.*). Aspectul este aprofundat, printre alții, de Negreanu (1983: 36 sq.), autor care insistă și el asupra originii cărturărești a termenului *proverb*, din aceeași paradigmă sinonimică făcând parte și alte lexeme circumscrise registrului popular, cum sunt *vorbă, povestea vorbeii, snoave* ș.a. *Proverb* este însă atestat relativ târziu în textele românești, și anume în prima jumătate a secolului al XIX-lea, în condițiile în care în secolul al XVI-lea (v., de exemplu, *Evangheliarul* lui Coresi 1560), este consemnat termenul de proveniență maghiară *pildă*, care va fi înlocuit, în secolul următor, în *Biblia de la București* (1688), cu *paremie / parimie*. Cronicarii și cărturarii români din secolul al XVII-lea–al XVIII-lea vor folosi în scrierile lor cuvinte sau/si sintagme, precum: *cuvânt prost*¹ (la Ion Neculce), *poveste* (la N. Costin), *cuvânt bătrân* sau *parimie*, la Dimitrie Cantemir (Id., *ibid.*), *proverb* fiind semnalat pentru prima dată, în 1814, la Țichindeal, în volumul *Filosoficești și politicești prin fabule moralnice învățături*, tipărit la Buda (Negreanu 1983: 37). Tot pentru secolul al XIX-lea Negreanu consemnează și alte structuri, îndeosebi tipare în alcătuirea cărora intră epitetul *bătrân / bătrânesc* („înțelept”) și substantivul *vorbă (/ proverb)*, dar și altele, după cum urmează: *vorba cea bătrână, vorba bătrânească, proverbul bătrânesc, pildă, povățuire* [la Iordache Golescu], *zicală, vorba ăluia* [la Petre Ispirescu], *povestea vorbeii, zicală și proverb* [la Anton Pann] sau *vorba altuia și vorba ăluia* [la Al. Odobescu]. După toate probabilitățile, felul în care autorii menționați înțelegeau acest concept trebuie să se fi

¹ Epitet cu semnificația (arhaică) „simplu; din popor; popular”.

suprapus doar parțial cu modul de valorizare a acestuia în etapa modernă, când au fost stabilite și aplicate – cel puțin în unele studii – criterii relativ ferme în delimitarea diferitelor tipuri de structuri complexe². Chiar și așa, inclusiv în literatura de specialitate actuală persistă o serie de confuzii / ambiguități³.

În studiile românești de profil, mai vechi sau (foarte) recente, s-a încercat, printre altele, precizarea specificității proverbului prin includerea acestuia în paradigme comparative, alături de unele specii înrudite, de regulă unități frastice. De pildă, Tabarcea (1982: 249) disociază între *proverb*, *zicătoare* și *expresie*, având în vedere trei parametri, și anume: *recurent*, *metaforic*, *deictic*, care se actualizează integral pozitiv în cazul proverbului, aceasta spre deosebire de zicătoare, caracterizată [+recurent], [+metaforic], dar [-deictic] și, mai ales, de expresie, căreia i-ar fi specifică doar trăsătura recurenței. La rândul său, Vîrva (2019) stabilește distincții, dar și asemănări între: **a)** proverb și *maximă*, **b)** proverb și *zicătoare*; **c)** proverb și *ghicitoare*, respectiv **d)** proverb și *expresiile idiomatice*. Cât privește distincțiile dintre *proverb* și *maximă*, autoarea citată subscrie la punctul de vedere exprimat de Vianu (1971: 7) și în conformitate cu care existența maximei ar fi condiționată de proverb. În același timp, similitudinile dintre cele două specii ar fi dictate de modul de organizare sintagmatică, dar și de mesajul și judecata de valoare pe care le exprimă. În schimb, criteriul structurii sintagmatiche devine criteriu disociativ între proverb și zicătoare, specii care au însă în comun dimensiunea metaforică (v. și *supra* Tabarcea 1983)⁴. În sfârșit, asocierea *proverbului* cu *ghicitoarea* și *expresiile idiomatice* s-ar justifica în virtutea posibilității de definire a acestora ca elemente ale *discursului repetat* (Coșeriu 2000, 2013; Dumistrăcel 2006; Munteanu 2007, 2012; Terian 2015 ș.a.)⁵.

Similitudini (cu specii de altă natură decât frastică) au putut fi evidențiate și în contextul preocupărilor de identificare a principalelor direcții de abordare a proverbului. Astfel, în lucrarea din 1982 Cezar Tabarcea ia în discuție trei mari direcții, și anume: a) direcția *literar-folclorică*; b) direcția *lingvistică* și c) direcția *logică* (v., în același sens, și Vîrva 2019). În conformitate cu perspectiva *literar-folclorică*, proverbul este considerat o *specie* (Tabarcea 1982: 71) sau un „gen distinct” (Taylor, *apud* Negreanu 1983: 29; Vrăbie 1978: 279). Definirea aceasta s-a putut materializa în contextul tentativei de a stabili, pe lângă *funcția în discurs / discursivă* a proverbului (v., în acest sens, demersurile retoricienilor și ale filologilor), și un loc al acestuia în ierarhia genurilor și speciilor literare, obiectiv intrând în sfera de interes a esteticienilor și literaților, care au raportat proverbul la unele „specii” precum *fabula* sau/și *mitul*. Paralela este aprofundată și de Tabarcea (1982: 131) care, în sprijinul asocierii *proverbului* cu *fabula*, aduce argumente furnizate de *funcția didactică*⁶, funcție reperabilă în cazul ambelor specii. În același timp, raportarea *proverbului* la *mit* se

² În acest context s-a insistat îndeosebi asupra necesității delimitării între structurile frastice și cele frazeologice (v., de ex., Hristea 1984a și 2009, Danilov 1997 sau Bogdan-Oprea 2016).

³ Deși criteriul *funcțional*, cât și cel *structural* furnizează suficiente argumente în sensul disocierii celor două tipare, totuși delimitarea acestora nu se realizează întotdeauna nici în studiile de profil, nici în cele de lingvistică generală. Mai mult, o serie de lucrări lexicologice, în special „dicționare de locuțiuni și expresii”, includ în mod nejustificat, printre unitățile-titlu, unități frastice (v. Hristea 1984b: 5–14). O anume confuzie / ambiguitate persistă inclusiv în lucrări individuale recente și foarte recente (pentru discuția detaliată, v. Teleoacă, *Unități frastice*).

⁴ Un punct de vedere similar era exprimat și de Ovidiu Bârlea, care considera că atât proverbul, cât și zicătoarea „se hrănesc aproape în exclusivitate din metaforă” (Bârlea 1979: 70).

⁵ Calitatea aceasta, de *discurs repetat*, este marcată, într-o serie de cazuri, prin valorificarea unui *prezentativ* (adesea, *vorba ceea*), care, evident, nu face parte din microcontextul proverbial și care are dublu rol, și anume de a semnaliza o schimbare de registru în text, respectiv de a conferi prestigiu expresiei.

⁶ Arătând că încă din Antichitate proverbele au fost considerate drept „învățăături”, Negreanu (1983: 30) definește literatura paremiologică în termenii unui *minididacticon*. Într-un cadru teoretic similar, alți autori (v., de ex., Vîrva 2019) asociază acest statut cu mai multe funcții, și anume: funcția de evocare, funcția estetică, fatică, metalingvistică, retorică, socială, juridică, filosofică și educativă.

poate susține având în vedere inclusiv o anumită dimensiune fundamental *sentențioasă și aforistică* a discursului *mitologic*, dimensiune înțeleasă de autorul citat în relație cu actul de „a pune ordine în haos”, în fapt, un act al... *fixării prin cuvânt*, „or, recurența cuvântului (și a sentinței) asigură nu numai transmiterea mitului, ci și memorarea lui” (Tabarcea 1982: 131). În această ordine de idei, apariția unor tipare sintetice în actul enunțiativ, mai exact a structurilor frastice, paremiologice, are rolul de a *actualiza întreaga legendă*⁷, în consecință, genetic, proverbul legându-se de mit. Altfel spus, „unde există o *cultură mitologică*, există și o *expresie paremiologică*” (Id., *ibid.*, 132), observație care – considerăm – poate fi acceptată, însă în condițiile valorizării mitului drept *orice poveste in extenso*, definibilă în relație cu un *context genetic* și care a putut genera în timp o formulare concisă sentențioasă, în ultimă instanță un proverb⁸. Asocierea ‘proverb – mit’ se legitimează – și subscriem la acest mod de valorizare – inclusiv considerând dimensiunea *ludicului*. Astfel, atitudinea *ludică* asupra limbajului, aflată la baza oricărei creații paremiologice, este recognoscibilă și la nivelul mitului. De altfel, problema fusese remarcată de Huizinga încă din prima jumătate a secolului trecut, autorul citat definind mitul, mai exact componenta ludică a acestuia, în felul următor: „Prin mit, omul primitiv încearcă să explice pământescul și fundamentează lucrurile omenești pe un teren de domeniul divinului. În fiecare dintre deformările fantastice, cu ajutorul cărora mitul îmbracă existentul, un spirit ingenios *se joacă la hotarul dintre glumă și seriozitate*” (Huizinga [1938] 2012: 44). În contextul acestor precizări, am putea defini *proverbul* drept *expresie sintetică și evocatoare a mitului*, văzut ca *poveste in extenso*⁹.

Celelalte două direcții menționate *supra* nu sunt relevante pentru stabilirea unor similitudini între proverb și alte specii, însă se cuvin a fi menționate în măsura în care ele sunt sugestive pentru perspective de abordare menite să aprofundeze noțiunea în discuție în relație cu alte concepte. Astfel, cercetările din perspectivă *lingvistică* au avut drept obiectiv evidențierea caracteristicilor de *expresie* ale proverbului, în acest cadru teoretic proverbul fiind încadrat în categoria *enunțurilor*. *Proverbul* va fi, deci, valorizat ca *enunț* – atât propozițional, cât și frazal –, implicit semnificația acestuia precizându-se în relație cu un *act de enunțare* sau cu un *act discursiv*, ceea ce pare a sugera o transgresare a sferei strict lingvistice și o aprofundare a demersului inclusiv din perspectivă *pragmatică* (Bidu-Vrăncianu *et alii* 1997: 185). În calitate de *acte de vorbire indirecte* sau *performative implicite* (v. și Norrick 1981, 1985), proverbele vor fi „interpretate de alocutori pe baza cunoștințelor contextuale comune și a competențelor de comunicare” (GALR II 2005: 841). Legat de aceasta, Tabarcea (1982: 156 sq.) – insistând asupra statutului *semiotic* al proverbului – arată că acesta *apare întotdeauna în dialog*, mai exact în prezența reală sau conceptuală a unui interlocutor¹⁰. Aspectul este înțeles în relație cu faptul că domeniul de aplicare a proverbelor este *esențial praxiologic* (i.e. vizează sfera *activităților umane* și a *eficacității* acestora), deși, de multe ori, aparține altor laturi ale existenței umane, fiecare proverb implicând o indicație de acțiune¹¹ (Id., *ibid.*, 161 sq.).

⁷ Considerăm că această actualizare este posibilă în virtutea existenței unui fond cultural / legendar *comun* emițătorului și receptorului.

⁸ Fără îndoială, sunt și situații care ies de sub incidența mitului... propriu-zis.

⁹ Relația proverbului cu mitul / legenda trebuie să fi fost intuită încă din perioada arhaică de dezvoltare a românei, când unii cărturari au desemnat *proverbul* prin termenul *poveste* (v. *supra*, observațiile noastre).

¹⁰ În acest context, unii specialiști în domeniu au propus abordarea literaturii paremiologice în relație cu *funcția fatico-conativă*, proverbul fiind definit ca un discurs cu rol *mediator* între emițător și receptor: emițătorul performează un proverb sau altul mizând pe o anumită atitudine (așteptată) din partea receptorului, în condițiile generării unei stări emoționale, empatică care îl atrage pe cel de al doilea „pe terenul experienței idiomatiche comune” (Dumistrăcel 2006: 95).

¹¹ Am adăuga [o indicație de acțiune,...] și de atitudine, conduită.

De pe pozițiile unei abordări *logice*, proverbul a putut fi definit ca *propoziție logică*¹², punct de vedere care se justifică prin posibilitatea de identificare la nivelul structurării sale interne a unei *coerențe și coeziuni* specifice. Această conexiune ‘sintaxă – lexic’ facilitează procesul de semnificare, permițându-i mai exact enunțiatorului să atribuie unui tipar sau altuia anumite sensuri, în condițiile respectării *strategiei* de utilizare a unităților lexicale.

2. Revenind la problema delimitării între mai multe categorii de unități frastice, trebuie spus că bibliografia parcursă ne permite să afirmăm că acest tip de disocieri sunt realizate (mult) mai tranșant în studiile străine de specialitate. Astfel, la autorii hispanici (v., de ex., Sevilla Muñoz 2000: 100 sq.) *paremia* (definită drept acel *enunț* caracterizat prin scurtime, funcție utilitară și didactică, respectiv încadrarea în discurs) este considerată a fi termenul generic, mai exact arhilexemul care înglobează proverbele și termenii conecși. Autoarea citată distinge trei tipuri de paremii, în funcție de registrul de utilizare a acestora, și anume: a) *populare* (proverbe, dictoane, fraze proverbiale, maxime, principii, sentințe, *welleriesme*), b) *științifice* (aforism, axiomă, adagiu juridic, sentință filosofică) și c) *publicitare* (sloganul). În studiul din 2000, Sevilla Muñoz se oprește asupra *proverbelor* și *frazelor proverbiale*, subspecii paremiologice circumscrise *popular*, distingând, în primă instanță, pentru spaniolă, între *refrán* și *proverbio*. Cel dintâi (cu etimologie occitană) ar fi o paremie populară, familiară, adesea cu elemente de ludic și glumă, definibile prin opoziție cu dimensiunea gravă și serioasă a lui *proverbio*, o paremie cu caracter mai cultivat și mai îndepărtat în timp / spațiu (căreia în română i-ar putea corespunde conceptual sintagma *vorbă de duh*). După toate probabilitățile însă, astăzi, *refrán* este membrul cel mai important al paradigmei paremice (Sevilla Muñoz 1988: 12, 53 și *passim*). Astfel, anumite categorii de proverbe se utilizează astăzi din ce în ce mai puțin la nivelul exprimării orale; este, de pildă, cazul așa-numitelor *proverbe morale*, multe dintre ele, structuri dialogate, care se caracterizează printr-o structură binară, sub formă de dialog. Oarecum la antipodul *proverbelor morale*, sunt *proverbele locale* sau *istorice* (Montreynaud *et alii* 1980: 278–295), care evocă un fapt legat de o arie determinată, deși inclusiv acestea cunosc un regres în etapa actuală.

În literatura spaniolă de specialitate nu se face distincția între *proverb* și *dicton*¹³, o disociere fermă în schimb în mediu francez, unde *dictonul* este o paremie *populară* care adoptă frecvent o formă *poetică* pentru a transmite o învățătură, aplicabilă la o serie de situații *concrete* (Sevilla Muñoz 2000: 103). Semele distinctive ale dictonului, prin raportare la alt tip de unități frastice, în speță la proverbele morale, ar fi, deci, caracterul *regional* și tematica *specifică* (v., în acest sens, dictoane cu privire la meteorologie, la diferite activități [ale țaranului, ale crescătorilor de vite, vânătorilor, marinarilor etc.], cu alte cuvinte un grad inferior de generalitate¹⁴. Discrepanțele constatate impun – în contextul unei abordări

¹² Plasarea proverbului / pildei între domeniul „logicii” și cel al „esteticii” apare încă din Antichitate; de pildă, Aristotel, în *Retorica*, recomanda utilizarea proverbelor ca *argumente* în conversație, dar le discuta și ca *metafore* (Tabarcea 1982: 127).

¹³ Nici în română nu se face această distincție, nici în studiile de specialitate (v. *supra*, 1., observațiile noastre), nici în dicționare, unde, în glosarea termenului PROVERB, figurează adesea termeni / sintagme precum *zicală*, *zicătoare*, *parimie* (DEX 2009), *maximă populară* (DN 1986) sau *aforism popular* (NODEX 2002), în timp ce DICTON este glosat constant prin trimitere la PROVERB (cf. „Expresie, sentință etc. [formată de o personalitate celebră] devenită proverb; și: *aforism, maximă, zicătoare*”, DEX 2009, MDA2 2010; „Expresie devenită proverb; zicătoare, maximă, sentință”, DLRLC; „Expresie proverbială, proverb; zicătoare, maximă”, DN 1986 ș.a.m.d.). Totuși, o ușoară disociere între cele două concepte transpare din definițiile lexicografice reproduse *supra*. Prezintă relevanță în acest sens, pe de o parte, valorizarea *dictonului* [și] ca *aforism* sau *maximă*, respectiv a *proverbului* [și] ca *aforism popular* sau/și *maximă populară*, pe de altă parte, relaționarea celui dintâi cu un *context genetic* specific, și anume formularea sa de către o personalitate celebră.

¹⁴ Într-un anumit grad, *dictonul* se suprapune cu subcategoria *proverbelor locale / istorice*, delimitată de Sevilla Muñoz pentru spaniolă (cf. și *infra*, discuția noastră).

contrastive – adecvarea aparatului terminologico-conceptual spaniol la disocierile terminologico-conceptuale aferente limbii romanice considerate pentru studiul comparativ. Acesta și constituie motivul pentru care Sevilla Muñoz optează să discute, pe de o parte, despre *refranes*, pe de altă parte, despre *diferite tipuri de refranes* (cf., de ex., *refranes meteorológicos, refranes laborales, refranes supersticiosos* etc.). Această a doua categorie este și cea mai susceptibilă de a suferi pierderi drastice în diacronie, odată cu căderea în desuetudine a anumitor realități (v. societatea rurală tradițională vs. societatea tehnologică și industrială).

Definirea ca paremie populară cu sens idiomatic este comună și *frazei proverbiale*, structură care însă – spre deosebire de *proverbul propriu-zis* – este *lipsită de elemente mnemotehnice* și (adesea) *de orice tip de elaborare formală*, aceasta conținând constant formule *hortative*, de ordin sau de interdicție (Sevilla Muñoz 2000: 103). Nu întotdeauna însă este ușor de trasat granița între proverb și fraza proverbială, dificultățile de acest gen explicându-se prin faptul că frazele proverbiale prezintă nu doar caracteristici proprii în general paremiilor (cf. idiomaticitate, sens sentențios, scurtime, încadrarea în discurs, faptul de a reprezenta o unitate închisă, memorată ca atare și reprodusă contextual), ci și unele particularități comune cu proverbele, cum este, de pildă, suprimarea articolului definit. O situație aparte prezintă cazurile în care fraza proverbială constituie o parte dintr-un proverb, intrat de mai multă vreme într-un fond pasiv¹⁵, ceea ce implică o anume ezitare în clasarea într-un fel sau altul a structurii respective (Id., *ibid.*, 104).

3. Luând ca reper disocierile prezentate mai sus, în cele ce urmează vom avea în vedere termenul generic *paremie* și *trihotomia proverb*¹⁶ / *frază proverbială* / *dicton*, în acest context o serie de trăsături definind toate cele trei tipuri de structuri paremiologice (v. trăsături precum +popular, +idiomatic [+metaforic], +sintetic, +sentențios [+gnomic, +sapiențial], +didactic ș.a.), în timp ce altele vor fi valabile în mod precumpănitor și chiar exclusiv pentru unele dintre aceste structuri (cf. ±elaborare formală, ±elemente cu funcție mnemotehnică, ±hortativ, ±generic / ±particular [±specific, ±regional])¹⁷. Demersul de față vizează în exclusivitate româna și a putut fi realizat având ca suport de investigație exemplele excerptate din Zanne 1901 [VI]. Concluzia studiului nostru susține *prevalarea proverbelor propriu-zise* asupra celorlalte două categorii paremiologice, prevalare susceptibilă de a fi înțeleasă în relație cu tendința – identificabilă la nivelul imaginarului colectiv – de a crea în conformitate cu anumite reguli formale, sugestive adesea pentru aspectul mnemotehnic. Astfel, numeroase tipare reprezintă distihuri ritmate și rimate: *Dracul cât trăiește / Nu îmbătrânește* (Zanne 1901 [VI]: 592); *Când Dumnezeu va cu tine / Și dracul cu colaci vine* (Id., *ibid.*, 649); *Dumnezeu să-l înmulțească / Ca și piatra să crească!* (Id., *ibid.*, 651); *Dumnezeu te ferește / Până te nemerește* (Id., *ibid.*, 656) ș.a. În cazul altor structuri, corespondența ritmică și de rimă se stabilește în interiorul unuiu și aceluiași enunț, actualizat ca structură mai complexă, în speță frazală¹⁸: *Dumnezeu nu răsplătește ca dușmanul, ci gonește cu anul* (Zanne 1901 [VI]: 653); *Dumnezeu nu bate cu bota, numa cu socota* (Id.,

¹⁵ Ar fi acele cazuri de supraviețuire a proverbului prin conservare la nivelul unor fraze proverbiale.

¹⁶ Prevalarea, în ansamblul exemplelor valorificate *infra*, a structurilor ludice susține suprapunerea conceptuală a românescului *proverb* cu ceea ce Sevilla Muñoz înțelege prin *refrán*.

¹⁷ În economia lucrării noastre însă (v. Teleoacă, *Unități frastice*), am putut utiliza termenul *proverb* (și) cu o accepție mai amplă, mai exact cu referire la o arie conceptuală mai largă, care, pe lângă proverbele propriu-zise, include și alte structuri paremiologice, cum sunt frazele proverbiale și dictioanele. Această opțiune se explică având în vedere că în bibliografia românească de specialitate termenul generic *paremie* este relativ modest încetățenit și valorificat.

¹⁸ De fapt, distincția dintre cele două tipare este pur formală, vizând mai exact aranjarea într-un fel sau altul a celor două secvențe principale constitutive ale paremiei respective. În realitate, și tiparul-distih reprezintă un enunț frazal, în același timp structurile din cea de a doua categorie fiind și ele structuri (ritmate și) rimate.

ibid., 656); *Tir mi-e dracul, tir mi-e lacul* (Id., *ibid.*, 578) ș.a. În unele enunțuri frazale, nedispuse sub formă de distih (rimat), funcția mnemotehnică este identificabilă la nivelul unor tipare organizate simetric (cel mai adesea, în plan opozitiv): *Ce a legat Dumnezeu, omul să nu dezlege* (Zanne 1901 [VI]: 661); *Dumnezeu dă, Dumnezeu ia* (Id., *ibid.*, 662); *Dumnezeu încarcă și descarcă* (Id., *ibid.*, 663)¹⁹ ș.a. Alteori, paralelismul antonimic este mai subtil, el implicând punerea în balanță, în limitele unor tipare coordonate copulativ, a două structuri antagonice²⁰, dintre care cel puțin una este puternic metaforică: *Cu gândul la Dumnezeu și cu mâna prin sânul meu* (Zanne 1901 [VI]: 665); *Dumnezeu cu mila și dracu' cu pila* (Id., *ibid.*, 669) ș.a. În astfel de cazuri, opoziția nu se mai realizează simplu, mai exact între două lexeme (cf. *supra*, *dă / ia...*), ci aceasta vizează fie structuri conceptuale mai complexe, actualizate ca perifraze / unități frazeologice (cf. *Cu gândul la Dumnezeu, cu mâna prin sânul meu*), fie mai mult de două lexeme (cf., pe de o parte, *Dumnezeu / dracu'*, pe de altă parte, *mila / pila*).

Enunțurile paremiologice hortative²¹, susceptibile de a fi calificate drept *fraze proverbiale* sunt (mult) mai slab atestate, uneori, în interiorul unor astfel de tipare, fiind ocurent conjunctivul cu valoare de imperativ (cf., de ex., *Nu-ți băga-n cărd cu dracul!*, Zanne 1901 [VI]: 596, *Mai strânge-ți coada!*, Id., *ibid.*, 625, dar și *Pe dracul, nici să-l vezi, nici să te vadă!*, Id., *ibid.*, 565). De multe ori, tiparele hortative sunt și explicative, explicația fiind introdusă, de regulă, prin intermediul unei structuri propoziționale cu conjuncția *că*: *Aprinde câteodată lumânare și dracului, că-i rău!* (Zanne 1901 [VI]: 567). Unele dintre frazele proverbiale, constituite în jurul unui termen religios, sunt „dublate” de un proverb propriu-zis²², mai exact de un tipar în care imperativul este „substituit” printr-un alt mod (infinitiv, indicativ, conjunctiv), în acest context valoarea imperativă fiind recognoscibilă la nivelul unui tipar verbal impersonal (adesea, *este / e bine...*), care exprimă „conformitatea / necesitatea conformității (cu anumite standarde morale, religioase...)”. De pildă, *Bine e și înaintea dracului a aprinde, când și când, câte o lumină* – cu variantele *E bine a da și dracului o lumânare și E bine să dai lumânare și dracului* – are ca reflex frazal proverbial tiparul menționat anterior, și anume: *Aprinde câteodată lumânare și dracului, că-i rău!* Dacă în cazul proverbului reprodus mai sus lipsește propoziția cauzală (care, conceptual, ar fi furnizat o explicație *concretă*, de fapt, o justificare *la îndemână* a actului respectiv)²³, în alte situații, subordonata respectivă apare nu doar în fraza proverbială, ci și în proverbul propriu-zis, ca în exemplul: *Fă-ți cruce mare, că e dracul bătrân* – *Fă-ți cruce mare pe sân / Că dracul este bătrân* (Zanne 1901: 573). De fapt, cel de-al doilea tipar este sugestiv pentru o

¹⁹ Sunt exemple în care funcția mnemotehnică se precizează în condițiile *evocării antonimice* (cf. *supra*, *a legat* → *să dezlege*, *dă* → *ia*, *încarcă* → *descarcă* ș.a.).

²⁰ Rezultă în felul acesta așa-numitele *tipare proverbiale paradoxale* (v. Tabarcea 1982). Aceași figură logică este însă recognoscibilă și în cazul unor structuri juxtapuse (cf. *supra*, *Dumnezeu dă, Dumnezeu ia*).

²¹ În astfel de cazuri (*i.e.* enunțuri performate la imperativ sau la conjunctiv cu valoare de imperativ, pers. a II-a sau, [mult] mai rar, a V-a și a IV-a), avem a face cu *monologuri adresate*.

²² După toate probabilitățile, raportul de filiație este *de la proverb la frază proverbială*, argumentul în acest sens putând fi constituit de faptul că este mai plauzibil ca o structură hortativă / imperativă să fi derivat dintr-un tipar verbal impersonal (cu valoare modalizator-ontologică) decât invers; în acest context, un anume *îndemn* va putea fi (re)format, pornind de la o structură (paremiologică) primară impersonală: **1. E bine să aprindă omul o lumânare și dracului, măcar din când în când.** → **2. Aprinde și dracului, din când în când, o lumânare, că e rău!** (v., prin comparație, ? **1. Aprinde și dracului, din când în când, o lumânare, că e rău!** → **2. E bine să aprindă omul o lumânare și dracului, măcar din când în când.**). Faptul că sunt și situații în care unele proverbe intrate într-un fond pasiv ajung să supraviețuiască la nivelul unor fraze proverbiale (care s-au „desprins” la un moment dat dintr-un proverb propriu-zis) poate constitui un argument indirect în favoarea raportului de filiație menționat mai sus.

²³ În proverbele propriu-zise, o astfel de secvență explicativă este oarecum redundantă, în condițiile în care dimensiunea *cauzalității* este implicată prin însăși formularea impersonală, cu rolul de a *circumscrie conceptual* enunțul respectiv *unui sistem axiologic* bine definit, în speță *moral-religios*.

structură de graniță, aflată mai exact la frontiera dintre proverbul propriu-zis și fraza proverbială, dovada în acest sens fiind coexistența tiparului hortativ și a structurii propoziționale explicative [+frază proverbială] cu organizarea mesajului în distih rimat [+proverb]. Relevant pentru tiparul acesta de graniță este și exemplul următor: *Până ce treci lacu' / Fă-te prieten cu dracu' // var. Până vei trece lacu' / Fă-te frate și cu dracu'*, unde coexistă hortativul și distihul rimat. Mai mult, Zanne consemnează și tiparul în care „se rupe” rima, astfel făcându-se, de fapt, trecerea și mai pregnantă spre categoria frazei proverbiale: *Fă-te frate și cu dracu' până treci gârta / balta* (Zanne 1901 [VI]: 584).

În economia proverbelor excerptate din Zanne, categoria paremiologică a *dictonului* este susceptibilă de a fi ilustrată prin unele tipare care conțin indicii concrete evocatoare ale trăsăturii [+regional] și, mai ales, prin așa-numitele *refranes supersticiosos* (Sevilla Muñoz 2000): *Dumnezeu să te ferească de Român ciocoit și de țigan boierit* (Zanne 1901 [VI]: 670); *În baltă stă dracul* [Convingerea primitivă că sediul diavolului este balta] (Id., *ibid.*, 573); *Dracul poartă tichie* [Credința primitivă că dracul se poate face nevăzut] (Id., *ibid.*, 582); *Se însoară dracul* [Se spune când plouă cu soare] (Id., *ibid.*, 602); *E bine să fii stângaci, ca să împuști pe dracu'* [Proverb de origine orientală, având la bază credința / superstiția conform căreia pe umărul stâng al omului stă un drac, pe umărul drept, un înger, concluzia neputând fi decât aceea că, atunci când un om stângaci trage, îl împușcă pe drac!] (Id., *ibid.*, 562) ș.a.

4. În română, conceptul care constituie obiectul discuției noastre a putut fi desemnat, de-a lungul timpului, printr-o multitudine de termeni și chiar sintagme. Așa cum am avut ocazia de a constata, termenul *proverb* este atestat târziu, în prima jumătate a secolului al XIX-lea, anterior acestei date fiind valorificați îndeosebi termeni (sintagme) precum *pildă* sau *paremie / parimie*, dar și *poveste*, *cuvânt bătrân*, *vorba cea bătrână* ș.a. Deși terminologia aferentă acestui concept este deosebit de bogată în spațiul cultural românesc, doar uneori în studiile de specialitate s-au propus și delimitări clare între diverse subtipuri de unități frastice / paremiologice. Un moment de referință în acest sens este reprezentat de ultima jumătate a secolului trecut, când apar, pe de o parte, lucrări în care se încearcă delimitarea unităților frastice de alte tipuri de unități complexe, în speță frazeologice, pe de altă parte, unele studii în care se disociază, pe baza anumitor criterii, între mai multe subcategorii paremiologice, cel mai adesea *proverbul* figurând în triada *proverb – zicătoare – expresie* sau într-o ecuație mai amplă, alături (uneori nejustificat!) de *maximă*, *zicătoare*, *ghicitoare* și *expresiile idiomatice*. În opinia noastră însă, niciuna dintre aceste delimitări nu pare a-și dovedi maximum eficiența în contextul unui eventual demers având drept obiectiv disocierea cât mai exactă între diverse subtipuri paremiologice constituite, de pildă, în jurul unor termeni religioși. Delimitările din literatura străină / romanică occidentală de profil par a avea un grad superior de aplicabilitate (v., în acest sens, trihotomia ilustrată și de noi cu referire la paremiile gravitând în jurul unui termen religios, și anume ‘proverb – frază proverbială – dicton’), deși inclusiv în acest caz disocierile respective sunt, măcar uneori, mai degrabă teoretice, în condițiile posibilității de identificare a unor subcategorii paremiologice de graniță (v., de ex., tiparele intermediare între proverbul propriu-zis și fraza proverbială ș.a.). În aceeași ordine de idei, după toate probabilitățile, în română termenul *proverb* este (și va rămâne?) termenul generic (încorporând, prin urmare, și *fraza proverbială*, și *dictonul*), *paremie* fiind azi (mult) mai puțin familiar în calitate de arhilexem.

BIBLIOGRAPHY

Izvoare

Dicționar de neologisme (Florin Marcu și Constant Maneca), București, Editura Academiei Române, 1986 [DN 1986].

Dicționarul explicativ al limbii române (ediția a III-a, revăzută și adăugită), București, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan”, Editura Univers Enciclopedic Gold, 2009 [DEX 2009].

Dicționarul limbii române literare contemporane, București, Colectiv, Editura Academiei Române, 1955–1957 [DLRLC].

Mic dicționar academic (MI–Z), București, Editura Univers Enciclopedic, 2010 [MDA2 2010].

Noul dicționar explicativ al limbii române, București – Chișinău, Editura Litera Internațional, 2002 [NODEX 2002].

Zanne, Iuliu A., 1901, *Proverbele românilor din România, Basarabia, Bucovina, Ungaria, Istria și Macedonia* [Cu un Glosar româno-francez], vol. VI, București, Editura Librăriei Socecu & Comp.

Lucrări de referință

Bidu-Vrânceanu, Angela *et alii*, 1997, *Dicționar general de științe ale limbii*, București, Editura Științifică.

Bîrlea, Ovidiu, 1979, *Poetică folclorică*, București, Editura Univers.

Bogdan-Oprea, Helga, 2016, „Tipuri de variante paremiologice în limba română”, în Mihaela Viorica Constantinescu, Adina Dragomirescu, Alexandru Nicolae, Gabriela Stoica, Rodica Zafiu (ed.), *Perspective comparative și diacronice asupra limbii române, Secțiunea Lexic, semantică, terminologie*, București, Editura Universității din București, p. 231–244.

Coșeriu, Eugeniu, 2000, *Lecții de lingvistică generală* [Traducere din spaniolă de Eugenia Bojoga, Cuvânt înainte de Mircea Borcilă], Chișinău, Editura ARC.

Coșeriu, Eugeniu, 2013, *Lingvistica textului. O introducere în hermeneutica sensului*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”.

Danilov, Ilie, 1997, *Repere ale paremiologiei românești*, Iași, Editura Moldova.

Dumistrăcel, Stelian, 2006, *Discursul repetat în textul jurnalistic*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”.

Guțu-Romalo, Valeria (coord.), 2005, *Gramatica limbii române*, vol. II, *Enunțul*, București, Editura Academiei Române [GALR 2005 [II]].

Hristea, Theodor (coord.), 1984a, *Sinteze de limba română* [ediția a treia, din nou revăzută și îmbogățită], București, Editura Albatros.

Hristea, Theodor, 1984b, „Frazeologia și importanța ei pentru studiul limbii române”, *Limbă și literatură*, vol. I, p. 5–14.

Hristea, Theodor, 2009, „Etimologia și importanța ei pentru știința limbii”, în Gabriela Pană Dindelegan (coord.), *Limba română: teme actuale*, Actele Celui de-al 8-lea Colocviu al Catedrei de limba română (5–6 decembrie 2008), București, Editura Universității din București, p. 691–710.

Huizinga, Johan, [1938 /] 2012, *Homo ludens* [Traducere din olandeză de H.R. Radian, Prefață și notă biobibliografică de Gabriel Liiceanu], București, Editura Humanitas.

Montreynaud, F., A. Pierron, F. Suzzoni, 1980, *Dictionnaire des proverbes et dictons*, Les Usuels de Robert, Robert, Paris.

Munteanu, Cristinel, 2007, *Sinonimia frazeologică în limba română din perspectiva lingvisticii integrale*, Pitești, Editura „Independența Economică”.

Negreanu, Constantin, 1983, *Structura proverbelor românești*, București, Editura Științifică și Enciclopedică.

Norricks, Neal R., 1981, “Nondirect Speech Acts and Double Binds”, *Poetics*, volume 10, p. 33–47.

Norricks, Neal R., 1985, *How Proverbs Mean. Semantic Studies in English Proverbs*, Mouton Publishers, Berlin-New York-Amsterdam.

Pop, Mihai, Pavel Ruxăndoiu, 1978, *Folclor literar românesc* [ediția a II-a], București, Editura Didactică și Pedagogică.

Sevilla Muñoz, J., 1988, *Hacia una aproximación conceptual de las paremias francesas y españolas*, Madrid, Editorial Complutense.

Sevilla Muñoz, Julia, 2000, *Les proverbes et phrases proverbiales français et leurs équivalences en espagnol*, *Langages*, 34e année, n° 139, 2000. *La parole proverbiale*, p. 98–109. Online: <https://www.persee.fr › doc>.

Tabarcea, Cezar, 1982, *Poetica proverbului*, București, Editura Minerva.

Teleoacă, Dana-Luminița, *Unități frastice constituite în jurul unor termeni religioși. Cu privire la limbile română, franceză și spaniolă* [Lucrare în curs de elaborare].

Terian, Simina-Maria, 2015, *Textemele românești. O abordare din perspectiva lingvisticii integrale*, Iași, Institutul European.

Vianu, Tudor, 1971, *Dicționar de maxime comentat* [ediția a doua], București, Editura Științifică.

Vîrva (Macarie), Doina, 2019, *Lexicul proverbelor românești. Studiu asupra Proverbelor românilor de Iuliu A. Zanne*, Cluj-Napoca (teză de doctorat).

Vrabie, Gheorghe, 1978, *Retorica folclorului (Poezia)*, București, Editura Minerva.

THE RADIOGRAPHY OF A TERRIBLE CHILD. TRAIAN T. COȘOVEI

Cristina A. Oprean Cornea

PhD Student, „1 Decembrie 1918” University of Alba Iulia

Abstract: Traian T. Coșovei reminds us of the relationship with his parents, the people who left their mark on his whole life, those who offered him the foundations of his career as a poetry maker, planting this love for the book deep in his heart. From his father he inherited the first love, but also the fine humor, self-irony, through which one notices the always repeated attempt to identify a deep ego, increasingly required by the pressure of temporality.

Apart from his spectacular poems, Coșovei stands out through his lifestyle, from the costume approached and imitated by many others, continuing with the posters of the circle, made with great skill by Coșovei himself, who had a training in painting from the beginning of his life. Nicolae Manolescu himself appreciated that the young man from Coșovei was also a very good cartoonist who made some very beautiful posters for the Monday Cenacle, then, at the beginning of the movement.

Keywords: relationship, parents, terrible, passions, writing.

Scriitura și viața sunt două lumi distincte, dar contigue, iar între elementul biografic și creația literară a lui Coșovei există o legătură al cărei scop este acela de a pune în evidență relația strânsă dintre realul trăit și cel scris, aceasta din urmă constituie reverberația propriei biografii și ideologii. În contextul dat, nu este cu puțință a ne dezbăra totalmente de creația literară și a ne concentra doar pe elementul real, pentru că, îl putem înțelege deplin pe Traian T. Coșovei, „primul poet al generației '80 care a debutat în volum cu *Ninsoarea electrică*”¹, observându-i acțiunile din viața reală și, în paralel, lecturând opera literară.

Astfel, evidențierea aspectului biografic al lui Traian T. Coșovei, cu predilecție, ne îndeamnă să ne îndreptăm atenția spre copilăria, adolescența, tinerețea, viața poetului, cel ce „mărturisea că a avut o copilărie în care lipsurile datorate vremurilor (m-am născut în iarna lui '54) au fost estompate de dragostea până la răsfăț a părinților mei. Tatăl meu a scris o carte de câteva sute de pagini despre mine, mă pot lăuda că sunt printre pușinii autori cu biografia completă, de la 1 la 5 ani. Trei luni de zile, cât dura vacanța de vară, tata mă lua cu el în Deltă, prin locuri numai de el știute, ce n-au apărut niciodată pe vreo carte poștală. Ne rătăceam amândoi prin pădurea Letea, pândeam împreună pelicanii, dormeam noaptea pe pontoane plutitoare și mâncam conserve de pateu și brânză topită. Au fost momente sublime.”² Copilăria și primii ani de școală îi petrece la Mogoșoaia, alături de tatăl său, în preajma unor scriitori ce frecventau casa de creație, precum Marin Preda, Fănuș Neagu, Demostene Botez, Sânziana Pop, Nicolae Breban, de care își amintește cu plăcere. Până la 12 ani este foarte apropiat de tatăl său, care și scrie această carte despre el, volum la care poetul face mereu trimitere, apoi, părinții despărțindu-se, este puternic marcat și rămâne alături de mama sa.

¹ Nicolae Manolescu, *Istoria critică a Literaturii Române*, Pitești, Editura Paralela 45, 2008, p. 1327.

² Traian T. Coșovei, *Confesiunile unui poet*, în „Formula AS”, <http://arhiva.formula-as.ro/2009/851/asul-de-inima-45/confesiunile-unui-poet-traian-t-cosovei-10628>, (accesat la data de 10 august 2020).

Apreciem ca fiind deosebit de importante și de relevante aspectele biografice referitoare la primii ani de viață ai poetului „magnetic și boematic, blondul cu ochii verzi, cu o politețe de dandy și o ironie neagresivă”³, detalii cuprinse într-un volum de aproximativ 400 de pagini, al scriitorului Traian Coșovei, respectiv *Cîntec să crească băiatul*.⁴ Scriitorul, tatăl, dedică fiului său, sub formă de întâmplări povestite, fiecare dintre valoroasele relatări cu tematică specială, dintre care amintim *Aproape de Băiat*, *Copilul și soarele*, *La grădiniță*, *la cămin*, *În mijlocul viei*, *Jucării*, *Intrarea în Dobrogea* sau *Drumul lung prin soare*.

Traian Coșovei evocă și explică rolul cântecului ritualic descoperit, „un cântec, cu mari, miraculoase puteri și i-am cântat băiatului să crească.”⁵ Cântecul, de fapt, reprezenta o formă supranaturală, „cu puteri uriașe și bune (...) cântam în copilărie pepenilor, pe dealurile încinse de soare. Stăteam de pază în mijlocul câmpului cu pepeni și cântam și mi se părea că ajunși la cântecul meu, pepenii creșteau mai repede și coaja lor prindea strălucire (...) alungam cu cântecele noastre prelungi și subțirate singurătatea (...) cântam să ne auzim unii pe alții, cântam stârniți, tulburați și fericiți de miracolul vieții. (...) De atuncea, socotesc, a rămas în mine convingerea și cutezanța că stă în puterea noastră – un cântec care face să crească pepenii, pe dealuri, podgoriile; câmpurile cu grâu, pădurile, orașele cu uzine și cu fabricile lor – lumea toată. Așa am ajuns acum să-i cânt băiatului meu. Și i-am cântat. (...) Nu mai spun cât am luat de la Moreac și câte am descoperit la el! Am stat și l-am vegheat și l-am privit și l-am ascultat mult, și am luat din tresăririle lui, fără să știe.”⁶

Este absolut fabulos modul în care scriitorul Coșovei așterne pe hârtie grija pe care i-a purtat-o fiului său, Traian, legătura uluitoare dintre cei doi, legătură care transcende linia iubirii paterne, care inspiră precum o muză, și care face să poată fi păstrată convingerea că puterea lor este lumea toată: „există acest cântec, trebuie să existe. Cât nu există, îl vom crea. Nu-i toată adevărata poezie a miilor de ani acest cântec uriaș care ajută umanității să se ridice? Așa am răspuns eu acum ca atunci în copilărie, altor cântece de pe pământ; mi-am unit cântecul cu al tuturor tovarășilor mei, lăsându-l să se adauge ca într-un ocean, într-un uriaș cântec de viață și de pace. Cântec de viață și de dragoste de viață, cântec de biruință și de bucurie, cântec de trezie, cântec de luptă și veghe – cântec niciodată cuprins și veșnic dădător de viață.”⁷ Cântecul este un leitmotiv metaforic în titlu și în volumul lui Coșovei tatăl, care sugerează impactul confirmării sentimentului de iubire, cântecul iubirii și al lumii, al vieții, al sensului intră nestingherit și umple cu vraja lui întreaga ființă care, altfel, va tânji tacit să-l răspândească în toate compartimentele activității existenței.

Contextul dat impune o scurtă prezentare a poetului, prozatorului și reporterului Traian Coșovei, tatăl, despre care știm că „s-a născut la data de 24 martie 1921, în comuna Somova din județul Tulcea, într-o familie de pescari.”⁸ Viitorul scriitor urmează studiile liceale în localitatea Tulcea, unde s-a afirmat ca bursier, iar ulterior, acesta finalizează cu succes Facultatea de Litere și Filosofie, din cadrul Universității din București, în perioada 1943 – 1947, devenind astfel licențiat în filologie. Inițial, Traian Coșovei și-a desfășurat activitatea în domenii total diferite față de specializarea de pe diplomă, respectiv agricultura și piscicultura, apoi a devenit profesor și redactor. În lumea literară, scriitorul s-a afirmat ca prozator, poet, reporter, iar spațiul predilect al scrierilor sale fiind chiar Dobrogea, peisajele danubiene, cu sate, dealuri și câmpii, reprezentând inspirația și refugiul care l-au ajutat să dea literaturii române opera valoroasă.

³ Daniel Corbu, *Traian T. Coșovei*, în „Feedback”, <https://en.calameo.com/read/000126273d514bb6bd580>, (accesat la data de 28 august 2020).

⁴ Traian Coșovei, *Cîntec să crească băiatul*, București, Editura Tineretului, 1959.

⁵ Traian Coșovei, *op. cit.*, p. 3.

⁶ *Ibidem*, p. 7.

⁷ *Ibidem*, p. 8.

⁸ Aurel Sasu, *Dicționar biografic al literaturii române, A-L*, Pitești, Paralela 45, 2007, p. 401.

„Debutul literar s-a înregistrat în anul 1946, în revista *Lumea* a lui George Călinescu, cu poemul *Femeia din camera obscură*, iar debutul editorial în anul 1950, cu nuvela *La taliane*, inspirată din viața pescarilor de pe mare. Debut editorial în poezie s-a realizat odată cu apariția volumului *Oceanul* (1962).”⁹ Traian Coșovei a menținut colaborări deosebite cu importante reviste literare contemporane, dintre care amintim *Gazeta literară*, *Romania literară*, *Tribuna*, *Familia*, *Flacăra*, *Scânteia*, *Viata Românească*, *Contemporanul*, *Luceafărul* și altele. De asemenea, scriitorul s-a remarcat și prin volumele de poezie, culegeri sau antologii, precum *Pământ etern*¹⁰, *Ca o vatră limba noastră. Poeme dedicate limbii române*¹¹, *Poezia română contemporană*.¹² Se cuvine, deopotrivă, să amintim că ilustrul „Traian Coșovei devine membru al Uniunii Scriitorilor din România, iar în 1955 volumul său de reportaje *Uriașul preludiu* este recompensat cu prestigiosul premiu *Alexandru Sahia* al Academiei Române.”¹³

Coșovei tatăl este un scriitor consacrat, care a oferit literaturii române o importante opere literare, diversificate, dintre care amintim „*Dobrogea de aur*, volum care surprinde în câteva sute de pagini, prin intermediul unor reportaje veritabile, evocând locuri și momente inedite din spațiul danubiano-pontic, un adevărat omagiu adus pământului natal, în pofida tributului plătit inerentului realism socialist, impus de epoca în care a trăit și a creat.”¹⁴ Așadar, putem remarca plâsmuiri de tonalitate imnică, dar și expresii altelei ale celui mai sobru realism, reportajele, în genere, constituie o specie publicistică pândită de varii pericole. „Neajunsul major îl reprezintă exagerarea, care își face loc fie prin îngrămădirea de amănunte neesențiale, fie prin gesticulație teatrală neconvingătoare. În ceea ce îl privește, Traian Coșovei păstrează mai întotdeauna un echilibru între caracterul informatic al textului și gradul/modul de implicare a lirismului, dar este de regretat tributul greu pe care l-a plătit el conformismului ideologic al epocii, realismului socialist, fapt care arată cât de nocivă devine, chiar și pentru un talent remarcabil, implicarea în creația literară a extra-artisticului.”¹⁵

Scriitorul s-a stins din viață în 1993, fiind înmormântat creștinește în localitatea Somova, în anul 2021 se împlinesc 100 de ani de la nașterea poetului, prozatorului și reporterului și 66 de ani de la debutul literar în revista lui George Călinescu, *Lumea*.

Relația arhetipală tată-fiu este foarte strânsă și bine conturată în scrierile celor doi. Poetul Traian T. Coșovei are parte de o copilărie frumoasă în care s-a bucurat de libertate, rămânând de-a lungul vieții un spirit liber și nonconformist. Coșovei fiul, însuși, afirmă despre sine că era un copil teribil, dar care știa să citească încă de la vârsta de patru ani, primele debuturi artistice fiind chiar în fața musafirilor familiei, cărora le dicta poeme, „copil fiind, obișnuiam să-i terorizez pe musafirii familiei noastre cu un fel de dicteuri. Le întrerupeam convorbirile, rugându-i să noteze (la trei, patru ani nu știam decât să mâzgălesc hârtiile pe care imprudent, tatăl meu le lăsa la îndemâna mea, un fel de istorioare poetice. Am mai avut un avantaj: tatăl meu mă lăsa să pictez nestingherit pe pereții enormei mele camere (35 m pătrați) în care am locuit până după cutremurul din 1977. Pictam tot felul de compoziții pe care numai naivitatea și imaginația unui copil le putea produce.”¹⁶

Pasiunea și înclinația Moreacului, cum îl alinta chiar tatăl său, pentru cărți și pentru lectură le nutrește de la o vârstă fragedă. Analizând povestirile biografice publicate de Coșovei tatăl, aflăm că Traian, la câțiva ani, vreo trei, „este pasionat după cărți. Cu povestea

⁹ Aurel Sasu, *op. cit.*, p. 401.

¹⁰ Traian Coșovei, *Pământ etern*, București, Editura Minerva, 1982.

¹¹ Traian Coșovei, *Ca o vatră limba noastră. Poeme dedicate limbii române*, București, Editura Eminescu, 1982.

¹² Traian Coșovei, *Poezia română contemporană*, București, Editura pentru literatură, 1964.

¹³ Aurel Sasu, *op. cit.*, p. 402.

¹⁴ Traian Coșovei, *Dobrogea de aur*, București, Editura Eminescu, 1978, p. 4.

¹⁵ Enache Puiu, *Istoria literaturii din Dobrogea*, Constanța, Editura Ex Ponto, 2005, p. 276.

¹⁶ Marin Mincu, *De ce scriu poezie...*, Constanța, Editura Pontica, 1996, p. 28.

asta a cititului suntem obișnuiți. Moreacul este pasionat după cărți, iar mama a devenit un bun lector. La prânz citesc, seara stau și citesc până târziu. Uneori, supărat pe mama că nu vrea să-i mai citească o dată, Moreacul își încarcă toate cărțile în brațe și vine la mine cu lacrimi pe obraji. Nu scap nici eu de citit, însă Moreacului nu-i place cum citesc eu, ia seama că trec prea ușor peste pagini, mă întoarce înapoi de unde am sărit (el știe pe de rost șirul cărților, mă poate controla) și dacă vede că nu sunt de bună credință, se supără, își ia cărțile și pleacă la mama. (...) pentru Moreac cititul a ajuns un viciu și pe cine prinde că intră în casă, pe copiii mai mărișori care vin la el, pe toți îi pune să citească și cu mare greu scapă musafirii din mâna lui. Stă lângă cel care îi citește, stă aplecat și el asupra cărții cu poze și urmărește ca un bătrân săcâitor și neîncrezător, urmărește rândurile sau cuvintele și buzele lui se mișcă după glasul celui care citește.”¹⁷

Volumul de povestiri *Cîntec să crească băiatul* constituie o sursă deosebit de importantă cu prețioase informații biografice, o radiografie a primilor ani de viață ai Moreacului, o carte de căpătâi obligatorie și fundamentală pentru realizarea unui studiu monografic amplu, al unui scriitor fantezist și ludic. „Într-o zi, îl aud pe Moreac vorbind singur, în camera lui. (...) Moreacul stă culcat în pat cu fața în sus, cu o carte în mâini și citește cu glas tare. (...) Într-o altă zi, îl aud iarăși pe Moreac vorbind singur în camera lui. Nu mai citea: umbla prin cameră și povestea cu glas tare, se oprea, se încurca și povestea strigând și mai tare; recitea versuri așa cum o auzise pe mama și puneva ceva și din felul cum reciteam eu. Va să zică pentru asta o chinuia băiatul nostru pe mama, pentru asta ne prigonea pe toți cu cărțile lui, ca să învețe meșteșugul cititului și acum socotise că l-a învățat și încerca să citească, singur, recita singur, bucuros, fericit și mândru că ne smulsese și acest secret. (...) Să citească și să deseneze.”¹⁸

Scriitorul Traian T. Coșovei vorbește adesea despre relația cu tatăl său, omul care și-a pus cel mai puternic amprenta asupra vieții sale, cel care i-a pus bazele carierei de făuritor de poezie, sădindu-i adâc în inimă dragostea pentru carte. De la tatăl său a moștenit această primă dragoste, dar și umorul fin, autoironia, vagabondajul liric prin intermediul cărora se remarcă tentativa mereu refăcută de identificare a unui ego profund, tot mai solicitat de presiunea temporalității.

În afara poeziilor sale spectaculoase, Coșovei avea un stil de viață care-l evidenția imediat, începând cu frumoasa costumație, imitată de mulți colegi, deveniți ulterior celebri în plan literar, și continuând cu afișele cenaclului, făcute cu multă pricepere de același Coșovei, care avea antrenament la pictură de pe la începutul vieții sale. Nicolae Manolescu, însuși, aprecia că tânărul Coșovei era și un foarte bun desenator care făcea unele afișe foarte frumoase pentru *Cenaclul de Luni*, atunci, la începuturile mișcării.

Gustul pentru estetic și înclinațiile artistice imagistice, nu doar literare, se justifică și, de fapt, se conturează înaintea vârstei de patru ani. Mama poetului se ocupă în marea majoritate a timpului de dezvoltarea Moreacului, de formarea unor deprinderi încă din fragedă pruncie: „Mamei așa îi era ei sortit, pentru vârsta asta a Moreacului, să citească, să o ia de la capăt cu abecedarul, cu cărțile cu poze, cu cărțile cu povești și să citească mereu. Să citească și să deseneze. Caiete întregi pline cu picturi, cu desene, stăteau risipite peste tot. Când și-a început și această carieră de desenator, mama aproape nu știa să facă un cal sau o mașină. (...) Nu era ușor pentru mama. Eu mai plecam, iar dacă nu plecam, stăteam la masa de lucru sau citeam. Mă trezeau din lectură sau din lucrul meu ei amândoi: unul că s-a săturat de citit și de desenat, celălalt că mai vrea măcar o mașină, măcar o motocicletă (...). Veneam uneori seara, târziu, când îi credeam că dorm de mult. Intram în vârful picioarelor și în liniștea casei auzeam foșnetul paginilor, murmurul mamei citind sau fâșăitul creionului pe

¹⁷ Traian Coșovei, *op. cit.*, p. 331.

¹⁸ Traian Coșovei, *op. cit.*, p. 332.

hârtie, desenând de zor. Stăteau amândoi în pat cu fața în sus (...) cu vrafal de cărți și caiete alături, lângă pat.”¹⁹

Universul copilăriei lui Traian T. Coșovei se răsfrânge asupra vieții de adult, cu predilecție asupra textelor poetice, iar relația cu sacrul acestui spațiu al copilăriei se raportează la doi poli, pe de-o parte este cel din care privește, retroactiv, adultul scriitor, iar celălalt cuprinde percepția copilului, însuși. Poetul a avut o copilărie lipsită de griji, lipsită de autoritatea paternă, dar foarte răsfățat și iubit de ambii părinți. Din perspectiva poetului, adultului, copilăria întreagă este un spațiu sacru, de unde provine seva creației și a imaginației, fiind o perioadă care păstrează imaginile fericirii, fără să aibă, neapărat, legătură cu raportarea la divinitate sau la alte aspecte ale transcendentului. Pentru copil, pe de altă parte, sacrul este o dimensiune relevantă a vieții, pe care o explorează și o redefiniște permanent prin intermediul imaginației, alături de cele mai importante ființe, părinții, de care era de nedespărțit.

„Erau nopți frumoase de vară, erau nopți de toamnă limpezi sau nopți posomorâte, viforoase de iarnă (...) mama și Moreacul erau nedespărțiți, cu cărțile lor, cu caietele și hainele lor totdeauna ascuțite și harnice. (...) Îi greu, îi spuneam mamei. Are să fie și mai greu îmi spuneam. Repetăm, luăm totul de la capăt, de la alfabet, o dată cu Moreacul, și mergem așa repetând, trăind încă o dată, încă de zeci de ori toate disciplinele, toată știința, toată cultura. Răzbatem din nou totul, încet cu răbdare. Și uneori verificăm, punem la punct, corectăm și reînnoim noi lucrurile cu care nu mai suntem de acord, care nu se mai potrivesc. Așa, într-o repetiție generală, înnoim mereu, descurcăm, îmbogățim lumea într-un efort veșnic, creăm cu migală sufletul unei epoci care se conturează sub ochii noștri. Și cu mâinile noastre. S-avem grijă.”²⁰ Sufletul generației optzeciste atunci se forma, după cum anticipa Coșovei tatăl, parcă știind ce va crea fiul său pentru literatura română.

În definitiv, părinții Coșovei își asumau, încă din primii ani de viață ai lui Traian, viitorul din acest punct de vedere și contribuiau la formarea și consolidarea societății ulterioare, ei creau cu atenție și migală sufletul unei epoci, prin modul în care își puneau amprenta asupra fiului lor, asupra creșterii acestuia și educației oferite. Acolo, în copilărie și în sânul familiei, era baza dezvoltării meștesugurilor cititului, scrisului și desenatului în cazul lui Traian. Debutul artistic acolo s-a realizat, cu public, precum la cenaclul frecventat ulterior. Cât de bine au anticipat părinții parcursul până dincolo de maturitate al scriitorului, al fiului lor mult iubit.

Odată cu trecerea anilor, copilul teribil, își schimbă preocupările și, din perioada în care intră la școală, se orientează spre construcția de nave spațiale din componente de televizoare și frigidere, lucrând în podul casei, spre spaima vecinilor de zgomotul produs. Această inspirație creatoare este înlăturată de locatarii direct deranjați, care rămân, în cele din urmă, și fără cablurile antenelor de televiziune, detalii de care s-a ocupat copilul Traian cu prietenii săi, alături de care a implementat liniștea absolută în casele vecinilor.

Într-un interviu realizat de Mihail Vakulovski, publicat cu titlul *Am scris tot atâtea cărți câte probleme de viață am avut*²¹, Trainate, cum era supranumit poetul, este întrebat dacă se consideră *copilul teribil* al generației sale și este chiar provocat să explice de unde această titulatură. Răspunsul melancolic al poetului vine să edifice originea apelativului, scriitorul afirmând că „nu m-am considerat niciodată un copil teribil. Când eram copil, eram considerat copil problemă la Școala numărul 19 *Clemența* sau, cum îi spun eu, închisoarea de maximă securitate nr. 19, am avut și nota 6 la purtare, ăia au pus ochii pe mine din prima, îmi amintesc, și am o memorie asasină, nu uit pe nimeni, că era prima zi de școală, clasa întâi,

¹⁹ Traian Coșovei, *op. cit.*, p. 332.

²⁰ *Ibidem*, p. 332-333.

²¹ Mihail Vakulovski, *Portret de grup cu generația '80. Interviuri*, cf. interviu cu T. T. Coșovei, București, Editura Tracus Arte, 2011, p. 227.

abecedare cu câte o floare pe ele, plătite de părinți, și eu, ascuns în ultimul rând, am fluierat, iar învățătoarea a întrebat cine a fluierat, dar eu, nimic, însă m-a turnat un coleg, că era școala de viitori oameni cu vocație în domeniu.”²²

Spirit liber și nonconformist încă din copilărie, Traian T. Coșovei dezvoltă de atunci un vădit cult al prieteniei, al relațiilor de colaborare și cooperare cu semenii de aceeași vârstă, alături de care nutrea un set de interese comun. Sigur că, specific anilor de școală și, îndeosebi, băieților, se întâmplă, adesea, ca aceste prietenii să conducă spre situații nedorite, nepotrivite, astfel că viitorul poet talentat, a cărui operă se distinge prin originalitate încă de la primul volum, capabil să dezbată cu spirit critic propriile creații și nu doar, afirma despre sine și accepta că a avut o perioadă de rebeliune, considerat fiind un copil rău: „Am fost un copil rău, mă înhăitaseam cu fripții, unii, care, la 10-12 ani, băteau cartierele, se cafteau în parcul Icoanei, unul a spart Biserica Italiană și a furat icoane, altul a trecut Dunărea înot în Iugoslavia și, de foame, s-a întors și l-au și prins (...) tăiam firele de la antenele vecinilor din răz bunare că nu ne lăsau să ne facem corturi pe acoperiș, dădeam cu carbid în borcane de sticlă, până l-au dus pe unul la spital că i-a explodat proiectilul în față, jucam tenis cu mingi de nămol, că alea normale nu spărgeau destul de bine geamurile, schimbam ciunga din gură în gură, băteam mingea până seara târziu și mai treceam și pe la magazinul Unic, de unde furam lei de plastic de la sticlele de Gin Gordon’s, știam toate subteranele și acoperișurile din Blocul Rosu, la subsol era un garaj al securității, Blocul Verde, Blocul Scala, un joc de-a hoții și vardiștii începea la opt dimineața și se termina la zece seara (...) aș mai juca și acum un hoții și vardiștii, dacă n-au sudatăștia capacele de canal.”²³

Un moment realmente marcant îl constituie despărțirea părinților săi, atunci când adolescentul Traian avea 12 ani, acesta a reușit să depășească perioada cufundându-se în lectură și frecventând bibliotecile. Un tărâm uimitor în care se pierdea în lumea cărților era chiar Libraria Sadoveanu, locul unde își câștigase renumele de adolescent grozav, teribil. Tema copilului teribil este adusă în discuție și în volumul *Mahalaua de azi pe mâine. Bad boy* îi spune Coșovei, „am fost un copil rău. Cu ziare vechi mi-am împachetat sandvișul de la mama,/ cu ziare vechi mi-am luminat viața ca să-mi vad viitorul până la capăt [...]/ Sunt copilul care a descoperit alcoolul și uitarea.”²⁴

Traian T. Coșovei avea înclinații vădite spre pictură, de unde și încercarea nereușită, în cele din urmă, de a accede la o facultate de profil. Se orientează, ulterior, spre teatrologie, însă locurile erau limitate acolo, prin urmare, planul de pe urmă este chiar participarea la admiterea organizată de Facultatea de Litere. Intră printre primii și nu regretă alegerea făcută. După cum relatează regretatul jurnalist, Horia Tabacu, la acea vreme, admiterea într-o facultate era deosebit de importantă, dar atunci acesta era dublată și de frică. „Pe noi, băieții, ne lua în armată (un an și patru luni), dacă nu intram. Eu și toți colegii mei nu prea ne pricepeam la armată, dar, din auzite, știam că nu este ceva bun. Și din acest motiv învățam. Doi dintre meditorii mei erau foști deținuți politici. Toți au murit, de mult. Dând filmul înapoi, cu precizarea că le sunt îndatorat, pentru că m-au învățat ceva, securistul a fost cel mai slab. Foștii deținuți politici visau gramatică română (cred că ești de acord Traian T. Coșovei, colegul de meditații?) și franceză, iar puțin (nu o să știu niciodată cât) se muta și în mintea elevilor.”²⁵ Despre cei doi știm că s-au întâlnit în anii 1971, când „făceam împreună meditații la gramatică, de două ori pe săptămână, undeva pe Bulevardul *I Mai*, pe lângă Piața *Filantropia*, cu profesorul Radu Mihăescu. Acesta apare în cartea lui Adrian Marino *Viața*

²² *Ibidem*, p. 227.

²³ Mihail Vakulovski, *op. cit.*, p. 227.

²⁴ Traian T. Coșovei, *Mahalaua de azi pe mâine*, (împreună cu Dan Mircea Cipariu), București, Editura Vinea, 2000, p. 12.

²⁵ Horia TABACU, *Portret al lui Traian T. Coșovei la tinerețe*, în „*EVENIMENTUL ZILEI*”, <https://evz.ro/portret-al-lui-traian-t-cosovei-la-tinerete-1074941.html>, (accesat la data de 12 iulie 2019).

unui om singur și foarte târziu, cu mult după moartea lui și eu, și Traian am aflat că el fusese un important deținut politic de la Canal, deportat în Bărăgan. Pentru că locuiam în zona Universității, foarte aproape unul de altul mergeam la meditații împreună și ne-am împrietenit. În anul 1973 ne-am trezit colegi la Facultatea de limba și literatura română, după un examen de admitere destul de dificil pe care el l-a luat cu note foarte bune.”²⁶

Știm despre poetul Traian T. Coșovei că, pentru acesta, perioada adolescenței dezvăluie înclinații către construcția de nave spațiale din piese ale electrocasnicelor, lucrând în podul casei, iar ulterior se îndreaptă spre pictură cu dorința de a urma arhitectura. Pe aceasta din urmă este nevoit să o abandoneze din lipsa de cunoștințe în domeniul științelor exacte. Poetul este atras, apoi, de teatru, dar în cele din urmă simte chemarea spre literatură și poezie, și după ce absolvă liceul în București, în anul 1973, se înscrie la secția de filologie a Universității bucureștene pe care o absolvă în 1978 cu o lucrare despre Beat Generation²⁷, poezia americană contemporană.

„Traian locuia la parterul unei vile în spatele Ambasadei americane. Camera în care își primea colegii era imensă și luxoasă. Avea și magnetofon și casetofon și blugi (chiar și geacă) și ceas subacvatic, adică tot ce, la vremea respectivă, putea visa un tânăr. Se ocupa cu muzica și era un fel de disk-jockey prin diverse cluburi, câte existau atunci. Tatăl lui era un scriitor pe care toți îl învățasem la școală și el copilărise pe la case de creație în anturajul celor mai importanți poeți și prozatori din timpul respectiv. Față de majoritatea colegilor, care stăteau la cămin și trăiau auster, Traian avea de toate și le împărțea cu oricine. Se bucura de mult succes la femei și profita din plin de el. Deși părea un fel de dandy, șmecher și superficial, foarte la zi cu tot ce era la modă în occident, excesiv de ironic și bon viveur, la un moment dat el a surprins pe toată lumea cu versurile pe care le scria.”²⁸ Știm despre Traian că a pătruns în lumea fascinantă a poeziei și a rămas acolo pentru totdeauna. „Foarte tânăr, avea oportunități nelimitate în zona relațiilor umane. Cunoștea multă lume și se făcea plăcut fără să depună eforturi. După decembrie 1989 și nu numai, ar fi putut lesne să se așeze în fruntea scriitorilor sau să se cuibărească în locuri călduțe mai ales pentru că ani de zile a fost considerat cel mai important poet tânăr și nu s-a atins niciodată de politic. Avea ușurința micilor afaceri însă le-a lăsat să treacă pe lângă el. Nu l-a interesat decât poezia. Cred că este singurul de acest gen din toată generația lui.”²⁹

BIBLIOGRAPHY

- Cosovei, Traian T., *Confesiunile unui poet*, în „Formula AS”, <http://arhiva.formula-as.ro/2009/851/asul-de-inima-45/confesiunile-unui-poet-traian-t-cosovei-10628>, (accesat la data de 10 august 2020).
- David, Emilia, *Poezia Generației '80: intertextualitate și „performance”*, București, Editura MLR, 2016.
- Diaconu, Mircea A., *Poezia postmodernă*, Brașov, Editura Aula, 2002.
- Leahu, Nicolae, *Poezia generației '80*, București, Editura Cartier, 2000.
- Lefter, Ion Bogdan, *Flashback 1985. Începuturile noii poezii*, Editura Paralela 45, Pitești, 2005.
- Lefter, Ion Bogdan, *Postmodernism. Din dosarul unei „bătălii” culturale*, Pitești, Paralela 45, 2000.

²⁶ *Ibidem*, (accesat la data de 12 iulie 2019).

²⁷ Aurel Sasu, *op. cit.*, p. 401.

²⁸ Horia TABACU, *art. cit.*, (accesat la data de 12 iulie 2019).

²⁹ *Ibidem*, (accesat la data de 12 iulie 2019).

- Lefter, Ion Bogdan, *Recapitularea modernității*, Pitești, Editura Paralela 45, 2000.
- Malraux, André, *Les Voix du Silence*, Paris, Editura Gallimard, 1953.
- Manolescu, Ion, *Videologia. O teorie tehnoculturală a imaginii globale*, Iași, Editura Polirom, 2003.
- Manolescu, Nicolae, *Despre poezie*, București, Editura Cartea Românească, 1987.
- Manolescu, Nicolae, *Literatură română postbelică. Lista lui Manolescu*, vol. I, Poezia, Brașov, Editura Aula, 2001.
- Manolescu, Nicolae, *Literatură română postbelică, vol III*, Brașov, Editura Aula, 2001.
- Manolescu, Nicolae, *Literatură română postbelică. Lista lui Manolescu*, vol. I, Poezia, Brașov, Editura Aula, 2001.
- Manolescu, Nicolae, *Istoria critică a Literaturii Române*, Pitești, Editura Paralela 45, 2008.
- Manolescu, Nicolae, *Istoria literaturii române pe înțelesul celor care citesc*, Pitești, Editura Paralela 45, 2014.
- Mincu, Marin, *De ce scriu poezie...*, Constanța, Editura Pontica, 1996.
- Preda, Sorin, *Poetul Traian T. Coșovei la 50 de ani. „Fără poezie și fără sentimente, lumea ar fi o tobă de tinichea”*, în „FORMULA AS”, <http://arhiva.formula-as.ro/2005/697/diverse-13/traian-t-cosovei-6606>, (accesat la data de 10 mai 2018).
- Puiu, Enache, *Istoria literaturii din Dobrogea*, Constanța, Editura Ex Ponto, 2005.
- Sasu, Aurel, *Dicționar biografic al literaturii române, A-L*, Pitești, Paralela 45, 2007.
- Simion, Eugen, *Scriitori români de azi IV*, București, Editura Cartea Românească, 1989.
- Ștefănescu, Alex, *Istoria literaturii române contemporane*, București, Editura Mașina de scris, 2005.
- Stoicescu, Bogdan, *Convorbiri la lumina gândului*, Ploiești, Editura Libertas, 2006.
- Țeposu, Radu G., *Istoria tragică & grotescă a întunecatului deceniu literar nouă*, Ediția a III-a, prefață de Al. Cistelean, București, Editura Cartea Românească, 1996.
- Tupan, Maria-Ana, *Discursul postmodern*, București, Editura Cartea Românească, 2002.
- Tupan, Maria-Ana, *Teoria și practica literaturii la început de mileniu*,
- Tabacu, Horia, *Portret al lui Traian T Coșovei la tinerețe*, în „Evenimentul zilei”, <https://evz.ro/portret-al-lui-traian-t-cosovei-la-tinerete-1074941.html>, (accesat la data de 12 iulie 2019).
- Ungureanu, Cornel, *Geografia literaturii române, azi. Vol. I: Muntenia*, Pitești, Editura Paralela 45, 2003.
- Vakulovski, Mihail, *Portret de grup cu generația '80. Interviu, cf. interviu cu T. T. Coșovei*, București, Editura Tracus Arte, 2011.

DUMITRU ȚEPENEAG – THE ONEIRIC REVIVAL

Georgiana-Elisabeta Panait (Baciu)

PhD Student, „Transilvania” University of Braşov

Abstract: The ideological context made it almost impossible to adequately receive the texts created by the dreamers and the theoretical arguments regarding the relationship of the new literature with the dream could not be systemically polarized, since some important studies on the role of the subconscious in structuring the imaginary work of art were not translated. two post-war decades characterized by resistance to psychoanalysis. Dream writers theorize the literary model of a lucid construction that creates the impression of analogy with the dream world and leads to a modern type of gnosis, capable of a deep exploration of reality. The dreamers' vision on the relationship between dream and literature, converging with the modern theories of the unconscious, surprises by the complexity of the concepts that the two theorists of Romanian dreaming "launched" in the field of discussions about the specifics of the new literature.

Keywords: aesthetic paradigm, prose, dream literature, the essence of ontological truth, the aesthetics of dreaming

Să nu ne surprindă că Dumitru Țepeneag însuși este inconsecvent metodei onirismului estetic chiar de la debut. În volumul *Exerciții* se află schița sau textul *La vizita medicală* care nu este exclusiv construit pe baza onirismului estetic, proza aceasta bine articulată având subiect, personaje, observații de natură psihologică. Abia în final apare o imagine excepțională, surprinzătoare, onirică: din omfalosul adolescentului timid și complexat, medicul și asistenta văd siderați cum crește un trandafir alb: „Băiatul gemea fără să mai încerce vreo împotrivire, doar trupul gras tremura încetișor, ca o masă gelatinoasă. Din buricul copilului creștea un trandafir alb. Doctorul ridică ochelarii pe frunte, privi scurt către soră, apoi, fără o vorbă, acoperi pântelele băiatului, trăgând peste el, dar cu grijă pantalonii. Sora se așeză la fereastră, cu coatele sprijinite pe pervaz. Își lipi fruntea de geam. Pe trotuar, copiii jucau șotron.”

Posibilitățile de a găsi semnificația acestui final al schiței sunt multiple, rezultatul unei lucide ambiguități, dacă nu derutează, permite o paletă de interpretări. Deși respinsă această paradigmă estetică de câțiva exegeți și creatori remarcabili, dar nefamiliarizați cu asemenea viziune cu totul nou și „impertinentă” (Șerban Cioculescu, Adrian Marino, Al. Piru, Al. Philippide) recunoaștem, prin apropierea teoretizării lui Leonid Dimov și Dumitru Țepeneag, că aceștia și alți câțiva scriitori, care, în cele din urmă, s-au constituit într-un grup al autorilor oniriști, trebuie să înțelegem că au fost bine intenționați, au propus, în vremuri dominate de literatura clasică, realistă, modernă, o primenire a prozei și poeziei, dincolo de ceea ce era cunoscut și, uneori tributare unei ideologii, o depășire a curentelor literare tradiționale și realiste, care să dea mai multă libertate de creație și să se sincronizeze cu noul text literar accidental (îndeosebi kafkian).

Dana Dumitriu, scriind favorabil despre proza de început a lui D. Țepeneag, făcea observația că literatura onirică voia o sinteză a esteticii romantice și a suprarealismului estetic (plecând, evident, de la teoria onirismului (structural) a autorului romanului *Hotel*

Europa): „Literatura actuală își apropie visul - ca enigmă intelectuală - pentru a face din el un reper existențial, un teren de construcție, în mod paradoxal, riguros rațională și lucidă și nu, cum s-ar crede (observați nuanța polemică n.n.), aberantă, halucinatorie, hazardată”. Și, folosind chiar cuvintele lui D. Țepeneag, continua: „Scopul onirismului de azi ar fi <<să construiască o realitate analoagă visului, eliberând astfel o stare.”

Ne întrebăm dacă Dumitru Țepeneag avea dreptate, când afirma că cititorul este superior scriitorului, pretinzând acestuia o pregătire estetică excepțională, ceea ce ne îndoim de așa performanță.

Înclinăm să credem însă că realitatea estetică, dobândită după modelul visului, voit, rațional, poate exprima esența adevărului ontologic, fără ca această reconstituire lucidă să abordeze proza de analiză, deși afectul nu lipsește, așa cum se întâmplă cu unicul personaj din al doilea volum *Frig* al lui D. Țepeneag.

Aparenta sau chiar autentica platitudine a unui fapt sau gest e recompensată de insolita și rodnică imaginație. Mai trebuie să adăugăm că onirismul estetic din volumele *Exerciții* și *Frig* aduce în prim-planul unor asemenea texte liliputane circumstanțe primare, excepționale, inedite, bizare, care nu au o valoare în sine, individual, ci prin rețeaua de raporturi ambigue.

Dacă putem deosebi și discrimina estetic două proze ale lui D. Țepeneag din volumul *Frig*, ne dăm seama că *Cu tramvaiul* este superioară unui text cvasi-didactic cum calificăm schița *Orașul cu păuni*.

În cea dintâi, secvențelor onirice nu le putem remarca semnificația nemijlocit, în cea de-a doua acest lucru se întâmplă pentru că există o succesiune de imagini care compun o realitate modelată de un vis sau o mulțime de vise. Ceea ce le unește este predominanța vizualității.

În funcție de perceperea oculară și de corectarea erorii acesteia se schimbă, se modifică realitatea ficțională, iar enumerarea numai aparent absurdă a imaginilor care se succed rapid, impune înscrierea acestora într-o logică specială, aparte. Și asistăm la un paradox, în sensul că sugestia unei realități onirice potențială, la un moment dat, se șterge tocmai prin îndreptări obiectuale pe care ochiul le face în timpul privirii succesive ale secvenței.

Spațiul și timpul își pierd coordonatele, se estompează până la dispariție, aglomerarea succesivă de obiecte și gesturi presupunând mobilitatea și hiperdimensionarea simțului optic. De aceea, atât autorul Dumitru Țepeneag, cât și câțiva critici literari, care au pătruns estetica onirismului, au apropiat proza scriitorului de pictura suprarealiștilor. Emoția, starea afectivă se declanșează exclusiv prin reprezentările din abundență vizuale, care sunt create cu ajutorul unei dinamici uneori explozive.

Plinurile realității concrete se risipesc și în locul lor apar absențele umane și obiectuale: vatmanul, taxatoarea, călătorii, orașul. Secvența fără subiect și personaje, chiar dacă fuseseră numai siluete, devine o imensă câmpie „lucioasă ca un lac nemișcat”. Întocmai ca un vis, autorul ascuns într-un ochi vioi și lacom, arată, invită la contemplație, solicită înregistrări de imagini succesive: „Alți câțiva cai cu coamele incendiate săltară înspăimântați până aproape de tramvai; apoi rămaseră în urmă. Pe cer pândeau păsările uriașe.”

Se prefigurează aici o călătorie stranie, generatoare de teamă a omului în afara lumii, singurătatea lui ontică și dorința de a avea în preajmă pe cineva apropiat, ca semn al solidarității. N-aș putea să nu observ o anumită valență simbolică a textului și alternanța unor secvențe încărcate de lumină și cromatică senină cu imagini angoasante, grotești: „Alți câțiva cai cu coamele incendiate săltară înspăimântați până aproape de tramvai... Pe cer pândeau păsările uriașe.”

Se schimbă însă și relația dintre cititor, autor și personaj. Dumitru Țepeneag, evident pledând pro domo, consideră că autorul devine regizor și personajul, actor. Cel dintâi numai

propune cititorului un personaj, oferindu-i beneficiarului lecturii comoditate și un statut de spectator, ceea ce ne vine foarte greu să acceptăm, o estetică apropiată de cea a onirismului din primele sale cărți, *Exerciții și Frig*.

Răspunzând polemic criticilor esteticii onirismului, D. Țepeneag a încercat în studiul *În căutarea unei definiții* să facă lumină în ceea ce privește literatura onirică, precizând și noutatea particularităților acestui curent sau „școli literare”. După opinia sa, onirismul estetic „...neagă negația din rațiuni afirmative” pentru că urmărește să identifice în realitatea cotidiană procedeul construcției. Construcția lucidă, voită, asimilează o paradigmă de demult a visului.

Oniricul literar nu coincide cu visul, cu reprezentări incoerente ale imaginii onirice organice, biologice. El este doar analog acestuia, imaginat și alcătuit, structurat conștient de autor. Deci el este pus în situația de a nu fi subordonat sau confruntat cu visele pe care unii scriitori le povestesc în prozele lor. Nu visul real se întâlnește în scrierea oniriștilor (fie în proză, fie în poezie), ci visul crescut structural prin limbaj (vezi volumele de început ale lui D. Țepeneag). Pentru creatorul literaturii onirice visul este un construct al imaginației derivat din realitatea cotidiană.

Onirismul estetic nu se identifică nici cu visul romantic (metafizic și reflexiv) nici cu cel suprarealist (psihologic, scientist), își continuă gândul Dumitru Țepeneag.

Onirismul literar propus de câțiva scriitori iconoduli care voiau să revoluționeze poezia și proza, s-o elibereze de convenții, de trucuri și de „tirania” realismului și de meditația romantică și dezavua suprarealismul, propuneau o modalitate de sinteză a fantasticului dominat de metafizic și de adâncimi cogitative cu poezia suprarealistă. Și astfel, credeau oniriștii, s-ar fi creat un spațiu literar estetic, mult deosebit de cele două estetici ale fantasticului romantic și suprarealist. Nu i se dă nicio atenție oniricului psihoanalitic al lui Freud. Referindu-se la poezia lui L. Dimov, D. Țepeneag, constată că lirica acestuia, spre deosebire de cea a lui N. Stănescu, nu este metafizică, ci descriptivă: ea excita vederea prin succesiuni de imagini picturale; uneori narează o viziune construită de el lucid, analoagă visului.

Așa va proceda și D. Țepeneag în prozele lui din deceniul șapte (1960-1970), ceea ce ne determină să afirmăm că lapidarele lui proze sunt o sinteză de epic și liric ca niște poeme pe care le-am putea numi texte onirice și ele compuse rațional, asemănătoare fiind cu visele. Nu visele aspiră realitatea, ci realul cotidian și convențional aspiră visele, adică seamănă cu acestea.

Să ne oprim puțin la câteva proze de început ale lui D. Țepeneag și să încercăm să le definim. În *Icar* parcimonia narativă e evidentă, scriitorul oniric devine parcă un ochi care insistă cu privirea la zbuciumul unui om în somn. E o avalanșă de mișcări și gesturi în consonanță cu agitația individului din țarcul lui Morfeu. Nu știm nimic despre cel care doarme: nici statutul social, nici cel familial, nimic despre gândurile, simțirea lui, stările afective, senzațiile lipsesc.

Ceea ce observăm, noi cititorii, ca și scriitorul, este autonomia personajului, mai degrabă a unei siluete. Abundă imaginile vizuale, verbele dinamice, freământul incoerent, obiectual. Ambiguitatea crește pe măsură ce textul înaintează spre finalul scrierii. Zborul pe scândură în jurul blocului, după ce omul pare a se fi trezit poate fi preliminarul la construcția logică a unei realități analoagă cu un vis.

Ar fi exagerat să spunem că avem a face cu un personaj, ci mai degrabă cu aglomerarea obiectuală observată infinitezimal, asociată cu o mobilitate excesivă. Hiperdimensionarea obsesiei zborului capătă concretețe, este chiar prezentă, confuzia dintre visul natural și oniricul estetic cu impresia de reiterare a celui dintâi. Nu putem încadra fărămă de text în nicio specie literară. Nu-i schiță, nu-i poem în proză, nu-i compunere lirică; este doar text oniric: „*O cădere, pe urmă o înălțare și iar o coborâre lină. Își ținea capul sus,*

cât mai sus, și brațele întinse în lături. În vârful omoplaților îl apăsa scândura. Își suci tot corpul spre dreapta, zvâcnind din picioarele bine lipite ca dintr-o coadă, și ocoli blocul din capătul străzii. Din nou lovi cu picioarele, scurt, ca un delfin, și prinse să se ridice. Îl dureau mușchii cefei, și lumina unei stele îi sfredeli ochiul. Zbură mult timp. Orașul rămase undeva jos, cu zgomotele și luminile lui cu tot. Ajunse într-o fâșie de cer mai puțin întunecat, întinse brațele, și le văzu albastre, prelungi. Alături - fâlfâitul unor aripi imense, de mătase. Un fluture cât un vultur zbură zigzagat în jurul lui, tot mai aproape, atingându-i fața cu un vâl răcoros... ”.

Dacă citim cu atenție *Sărbătoare*, ne putem da seama că specificitatea esteticii onirice e prezentă și în acest text liliputan, bântuit și el de ambiguitate. E oare orașul în sărbătoare reală sau scriitorul, convocând subtil imaginile unui joc de copil, propune o construcție onirică, unde lipsesc eroii, participanți la defilare, aglomerația urbană, doar aparentă în text, ca într-un vis.

Picturalitatea, cinetica, hiperbola dimensională, dezordinea într-o ipotetică ordine, dialogurile firave ale îndemnurilor la acțiune - toate construite voit de autor, conștient substituie o posibilă sărbătoare a unui *puer ludens* :,- *Dă-mi scara. Trebuie să pun steagurile.*

Și înfipseră steaguri roșii, steaguri albe, tricolore și toate pâlpâiau, flăcări mici, jucăușe. Un papagal cât un vultur se așează pe acoperișul gării. Apucă trâmbița și suflă din răspuțeri. Imediat se auzi răspunsul ropotit al tobei. Soldații aveau pasul țeapăn, erau lucioși și hotărâți. Avioanele erau cam puține, dar ce viraje îndrăznețe, ce picaje amenințătoare efectuau deasupra orașului! Mai intră în oraș și un tractor gălbui ca spicul de grâu, condus de un tractorist albastru, și două mașini, basculante, pline de cuburi, cu care construiri de îndată alte blocuri, mai înalte. Lumea privea cu admirație puterea macaralei și îndemânarea zidarilor. ”.

Finalul acestui text voit oniric, neîncadrabil într-un gen literar, dar apropiat unor note reportericești, ne sugerează trucul narativ și descriptiv al autorului. Și-i ghicim farsa onirică: copiii se jucau în camera lor, de-a sărbătoarea orașului și cu mulțimea de jucării defilau și construiau și convocau animalele jucării ca fiind ale unui circ. O cristalizare a unor imagini onirice derivate dintr-o realitate ludică: *„Erau prea mulți. Se cam plictisiseră. Genunchii s-au murdărit, podul palmelor era cafeniu. S-au așezat, unul lângă gară, celălalt în spatele circului. Priveau dreptunghiurile mari, albastre, ale ferestrelor. În odaie se așternea o lumină tot mai aurie și mai caldă, le ungea frunțile și mâinile odihnind pe genunchi. Orașul încremenise sub soare. ”*

În vis, cronotopul (spațiul și timpul) sunt infinite. Dar ele, ca și ambiguitatea visului, nu pot fi redată oniric și atunci acestea, timpul, spațiul, bivalența unui text, se construiesc prin voința autorului, ajutat de luciditate.

Dacă oniricul năzuiește spre obiectualitate, înseamnă că și subiectul (persoana) capătă o tot mai mică importanță și poate să nu-și mai facă apariția în text, cumulul de obiecte luându-i locul. Textul oniric, cum am observat în cele două proze lapidare ale lui D. Țepeneag, e vidat de eroi, sentimente, trăiri care se obiectivează. Și atunci, paradoxal, augmentarea excesivă a unui sentiment îl sublimază, ca în literatura expresionistă, într-un obiect receptat vizual.

De aceea, în lucrările onirice simțul ocular capătă o importanță capitală, iar perceperea bivalentă a mesajului conduce la anihilarea eului. Și mai trebuie comunicat că în proza onirică, spre deosebire de realism, motivația poate să dispară, rămânând numai consecuția (efectul). Și dintr-o stringență estetică, unui eveniment narativ i se adaugă un altul sau, ca în vis, un fapt urmează altuia.

Finalitatea onirismului estetic este să respingă viziunea totalitaristă și exclusivă a realismului (care este esențială și despre a cărui metodă am amintit) și să instituie o negare formală a fantasticului ancestral.

Concluzia exprimată în același eseu este că onirismul estetic asimilează în esență multe „câștiguri” în timp ale literaturii moderne, neacceptând să fie încadrat în niciun gen literar, dorind sporirea coeficientului de originalitate.

Scriitorii onirici nu sunt lirici și nici metaforici, eliminând cauzalitatea epicului. Fidel esteticii onirice, Dumitru Țepeneag creează o suprarealitate sau, cum spune el, o „infrarealitate” în care egoul său devine un ochi dilatat de uimire care înregistrează straturile obiectuale ca apoi să le corecteze și, din această dinamită optică deviantă, să încadreze secvențele într-o logică, nu reală, psihologică, ci una specială onirică, cu aparența aberantă a imaginilor.

Șerban Foarță, publicând un studiu în România literară nr.8/1969 despre exercițiile și experimentările lui Dumitru Țepeneag, exemplifică ideea de eliberare în feeric și imponderabil și atingerea unui ideal al autorului cu textul *Orașul cu păuni*. Citind-o și recitind-o cu atenție, observăm că observația poetului amintit este parțial valabilă, căci năzuința spre un univers pe care scriitorul în anticipează la început se ruinează în spații concentrice sufocante, închise și chiar păsările mirabile, păunii, nu au aripile care să-i plimbe la mari înălțimi sau să evadeze din bizara urbe văduvită de prezența oamenilor.

Putem împrumuta observația exegetului Corin Braga potrivit căreia construcția textului oniric nu poate să se facă conștient, aceasta se obține prin prelucrarea materiei prime în imagine onirică, prin simbioza eului artistic cu eul oniric, nu cu cel lucid. În osmoza lor, cel dintâi „preia empatic fluxul acestuia, fără să se abată de la structura onirică a prozei”.¹

Credem că în urma intervențiilor lui Dumitru Țepeneag în revistele de specialitate unde dezbate caracteristicile onirismului estetic (structural) au mai limpezit finalitatea actului creator al acestei grupări care, inspirată de pictura suprealistă și nu de poezia avangardistă, a izbutit în proză doar parțial să facă din vis o paradigmă, nu o sursă, nu un conținut, să distingă între omologia materiei prime care rămâne a realității și analogia acesteia cu visul.

BIBLIOGRAPHY

1. Braga, Corin, *Oniria. Jurnal de vise* (1985-1995), Editura Paralela 45, Pitești, 1999
2. Buciu, Marian Victor, Leonid Dimov. Dumitru Țepeneag. *Onirismul estetic. Antologie de texte teoretice, interpretări critice și prefață de Marian Victor Buciu*, București, Editura Curtea Veche Publishing, 2007;
3. Cărtărescu, Mircea, *Postmodernismul românesc*, București, Editura Humanitas, 1999;
4. Cordoș, Sanda, *Lumi din cuvinte. Reprezentări și identități în literatura română postbelică*, București, Editura Cartea Românească, 2012;
5. Negrici, Eugen, *Literatura română sub comunism*, Iași, Editura Polirom, 2003

¹ Onirism estetic și onirism halucinatoriu, România literară, nr.21/1992

A CONTRASTIVE VIEW OF TEACHING APPROACHES IN A ROMANIAN AND A NORWEGIAN TEACHER TRAINING PROGRAM

Mădălina Elena Mocanu (Mandici)

PhD Student, “Alexandru Ioan Cuza” University of Iași

Abstract: This paper focuses on student-centeredness, underpinning four case studies bringing together tried-and-tested approaches to teaching in higher education. Although the teacher education programs in both the Alexandru Ioan Cuza University in Iași and the University of Agder in Kristiansand primarily aim at enabling students to construct their own identities as reflective practitioners (in Romania) or critical thinkers (in Norway), both state-defined approaches depart from the conventional monopoly of roles at post-graduate level, which leads to a heterarchical relationship between teacher trainers and trainees.

Keywords: student-centeredness, case studies, higher education, teaching approaches, effective instruction, reflective practitioners, critical thinkers, heterarchical relationship

1. INTRODUCTION

It is a common presupposition – however slippery its accuracy – to predict that the choice of university teaching methods will be followed by significant student knowledge base differences. By considering different approaches to teaching and learning and cumulating the data from four case studies, this paper strives to see how distinct inputs represented by different teaching methods are related to the outputs of the teaching-learning nexus in each case. This is not to argue against any teaching approach, but to make available to the reader a breadth of evidence drawing on a fusion of theory, practice and pedagogical research interspersed with teacher education models and student teacher learning tools.

In a modern world characterized by cyclical waves of renewal, rapid changes and paradigm fluctuation, higher education (henceforth, HE), too, must continually reinvent itself and face a variety of challenges. Thus, contemporary societies rely on the university training of fervent, mindful individuals to develop skills and competencies recommended for today’s global citizens. Universities have become the place where “new ideas germinate; roots strike and grow tall and sturdy” (Bidabadi, Nasrisfahani, Rouhollahi, & Khalili, 2016, p. 171).

Perhaps the most important task of HEIs, according to Dubin & Taveggia (1968), is “to develop the habits of study which are, or may be, the precondition of learning” (p. 9). They present the results of experimental comparisons between two teaching methods, such as face-to-face instruction and independent study. The first one encompasses the lecture, group-discussions¹ and the tutorial², where the presence of the instructor is a necessary condition for

¹ Many colleges today “... divide class time between lecture and discussions” (McKeachie, 1963, p. 1127). Lectures furnish the transmission of factual information promptly and efficiently. In contrast, discussion sessions provide students with opportunities to balance sound theory and practical advice, to undertake various activities and receive feedback. This is the “have-your-cake-and-eat-it-too” method, as Dubin & Taveggia (1968) seem to suggest.

learning. Independent study, as opposed to face-to-face instruction, shifts the focus of attention on the student as a self-reliant individual, as his own teacher³.

University teaching and learning have witnessed a major stress on the necessity to monitor and instruct educators in recent years. Inevitably, there are some pitfalls associated with the university system, as shown by Hussey & Smith (2002), who argue that the general direction of developmental changes has brought obvious and praiseworthy benefits accompanied, unfortunately, by malign disadvantages (p. 220). The so-called ‘maggots in the apple’ seem to be connected to both the teaching skills of university teachers and the beliefs and attitudes of students as the main beneficiaries of instructional efforts.

Smith (2004) points to a discrepancy between schools and universities regarding both instructional tasks and teacher praxis. Apparently, contextualized reading in HE is “a major stumbling block for a significant number of students” who find themselves ‘forced’ to adapt their literacy capabilities from a “limited intensive reading in pre-higher education to wide-ranging, extensive reading in higher education” (p. 91). It appears that students emerge from their previous studies with a prefabricated set of attitudes and expectations, as well as with a narrow supply of crucial study skills.

The ensuing sections will explore the extent to which novice teachers duplicate the behaviors of the ‘ex cathedra’ teaching types they were habituated with and demonstrate that explicit and diverse working routines displayed by the university teachers described in the four case studies at the end of this paper help students develop their own approach to teaching.

2. TEACHING STYLES IN HIGHER EDUCATION

HE teaching styles chronicle the way university teachers conduct their lectures to ensure a productive learning experience. Nicholls (2002) makes a noteworthy distinction between teaching style, lecturer behavior and teaching strategy. Teaching styles appear to be derived from both lecturer behavior and teaching strategy adopted to ensure student learning. As such, the teacher may be either “aloof or distant from the students” or “enthusiastic and friendly” (p. 10). This distinction subtly suggests the teacher’s expectations from the group of students when managing teaching sessions. Usually, teaching styles are adopted to match the learning characteristics of the student body or to fit the preferences of the lecturer. However, the teaching styles teachers select should also be in harmony with the intended learning outcomes, with the aims of the training program and the objectives set at the start of the teaching session, cautiously eliminating the risk of using only a particular teaching style by showing adjustability in the choice of methods and materials.

In citing the three categories of teaching styles proposed by Barnes (1987), Nicholls comments on both the efficacy and deficiency of each. Thus, in a closed teaching approach, the lecturer is considered to be didactic and formal in his or her teaching. There will be little involvement by the students, and generally material and information is given rather than discussed or shared. In a framed teaching approach, the lecturer is considered to provide a structure for the teaching session within which the students are able to contribute their own ideas, views and interpretations to the information being given. In the third one – the negotiated approach – the lecturer is considered to provide a teaching session where the direction of the teaching events has to a considerable extent be dependent on the students’ ideas and contributions.

² The tutorial method deals with interpersonal “conferences” between a student and a teacher. The emphasis is placed on a reading or a group of readings recently completed by the student, with short guiding teacher sessions intermingled with student activities, aimed at helping the learners master certain aspects of the subject matter.

³Gagne (1967) puts emphasis upon the fact that “learning can, and often does take place in the absence of the teacher” (p. 30). In other words, the method of independent study delegates to the student central responsibility for his own learning.

This tripartite distinction implies that student involvement in course-work decision-making can be either closed, framed or negotiated – in other words, absent, partially present and entirely present on a sliding scale of student engagement. Each aspect of the student involvement ratio in the process of teaching runs through issues of content, focus, teacher-role and teaching methods.

2. THE MAIN CHALLENGES IN TEACHER EDUCATION

The experience of foreign language trainees as students becomes the bedrock of their future language teaching identity. The way one learns to teach is consistent with how one was taught during the ‘other side of the desk’ affair as both student and user of the foreign language. The fledging identity of language teachers is not the mere result of pre-service training, but a combination between teacher preparation and entrenched teaching patterns students encounter during their studies. Freeman (2016) goes on to argue that the dichotomy between the “teachers are born” and “teachers are made” (p. 43) assumptions helps distinguishing between in-born personal abilities and cultivated capacities within individuals, which echo the nature versus nurture debate popular in social science. Both views are directly associated with the notion of quality in teaching and teacher education, as well as with hypotheses about the process of recruiting and preparing novice teachers. Nevertheless, effective instruction is central to the craft of teaching. Training, professional support and pedagogical experience are gained through formal instruction within teacher preparation programs which aim at improving the quality of English language teaching (ELT) nowadays.

4. TEACHER EDUCATION IN ROMANIA

The Romanian national education system acts in accordance with the instructions provided by the legislative regulations. The right to education, together with the right to ethnic, linguistic, religious and cultural identity of citizens is specified in the Constitution adopted by Romania in 1991. The educational system is divided into public and private institutions and programme organisations. Birzea et al. (2006) divide the Romanian education and training system into five chronological components – pre-school, compulsory, upper secondary, post-highschool, university and post-university education (p. 438).

Pre-school education takes place in kindergartens and is organized for 3-to-6-year-olds with a standard, extended or weekly programme. The pre-schooler’s participation in this preliminary stage of education is optional. The authors report an overall participation rate of 69.2% in the 2002-2003 school year. Compulsory education comprises 10 grades and includes primary education (grades 1-4), the first phase of lower secondary education (grades 5-8) and the second phase of lower secondary education (grades 9-10). Upper secondary education, as the authors revealed in 2006, is considered to be organised in high-schools (4-5 years) or in Arts and Crafts schools (2-3 years). The post-highschool education level (1 to 3 years) encompasses the tertiary education at the non-university level, organised in post-highschool and foreman schools. University⁴ education involves, on the one hand, short-cycle university education (for 3 years, organised in colleges) and long-cycle university education (for 4 to 6 years, organised in universities, institutes and academies), on the other. Post-university education, in its turn, incorporates advanced studies in the specialisation certified by a diploma (from 2 to 3 semesters), the master’s studies (2-4 semesters) and the doctoral studies and post-doctoral courses.

The Romanian pre-service training of teachers is based either on a concurrent model – both the theoretical and the practical training being offered at the same time as instruction in a certain field of study – or on a consecutive training system available for graduates planning

⁴ Starting with 2005, the Bologna Process has been implemented in Romania, higher education being divided into three cycles – the first (3-4 years) allocates the title of Bachelor to graduates, the second (2 years) the title of Master and the third, comprising the doctoral studies (3 years), grants the title of Doctor of Science.

to be teachers at secondary, post-secondary and tertiary levels, which is not free of charge, as it is at the undergraduate level.

Velea & Istrate (2011) describe the Romanian initial teacher training system, providing details about the specialized departments and institutions in which it is carried out in order to assemble the information and skills of future professionals in a specific field, the admission procedures, the duration of the studies, the practical training component of prospective teachers and the options available at post-graduate level for graduates (pp. 272-277). The authors claim that pre-school and primary level teachers' training occurs in Faculties of Education Sciences – Departments⁵ for Primary and Pre-Primary Pedagogy at Bachelor level.

The common admission procedure consists of the average of the Bacalaureate mark and the ones obtained during grades 9 to 12⁶. Up until this point, the steps of the admission process candidates take are similar to the procedures followed by secondary level teachers. Candidates enrolling in primary and pre-primary teacher training are also interviewed. Their communication skills and the motivation for the teaching profession are assessed. The period of undergraduate studies is of 3 years, students accumulating 180 ECTS. The teacher training curriculum involves both compulsory and optional subjects. Secondary-level teachers' training takes place in HEIs, as they study a specific domain associated with the subject(s) they will be able to teach – either one or two subjects. Once students agree to attend the concurrent training program, it becomes compulsory. In Romania, the Training Departments are organized in universities and follow a distinct curriculum⁷.

Graduates of the BA level are entitled to teach at the secondary compulsory school (grades 5 to 10), while the graduates of the MA level are granted the opportunity to teach in the post-compulsory education. At the end of the training program, students receive a professional certificate which, in conjunction with their graduation diploma of a HEI, gives them the right to teach.

The practical training of both general and subject teachers is completed within schools. Future teachers are assessed and supervised both by university tutors and school mentors in pre-university educational units. At the outset of their pre-service training, students observe the lesson taught by their mentors. Subsequently, they compile their own lesson plans and teach under the supervision of the school mentor. During the debriefing session following the teaching performance, students receive feedback and recommendations for improvement. For the future secondary school teachers, the practical training is extended over two semesters and over one semester during the Master studies.

Prospective teachers have at their disposal the opportunity to apply for further studies, which surrenders better chances to keep one's job if the issue of personnel reduction arises. Post-graduate degrees also grant incoming teachers with the chance of being better paid and the opportunity of a superior teaching position.

5. TEACHER EDUCATION IN NORWAY

Research indicates that in Norway, the HE system is organized in “fifty public-sector, state-funded universities and other institutions (Airey, Lauridsen, Räsänen, Salö, & Schwach,

⁵ These departments are, in fact, the former Pedagogical University Colleges (before the Bologna Process was implemented), as Velea & Istrate (2011, p. 272) indicate. In the academic year 2005-2006, enrollment in a pedagogical high-school was considered insufficient for future teachers. The academic staff at the Departments for Primary and Pre-Primary Pedagogy is recruited identically as the academic staff of other HEIs and has the same opportunities to evolve professionally.

⁶ Some faculties may combine the results of an admission examination with the Bacalaureate score of the candidate.

⁷ This curriculum is included in the frame-curriculum of the faculties. Velea & Istrate (2011) report on the existence of 52 Romanian universities having teacher training departments.

2017, p. 565), with 27% of the master-level students being enrolled in English-medium instruction programs.

Norwegian students follow two traditional paths in teacher education. At first, they take a disciplinary degree, where they take possession of scientific ideals and ways of thinking. The next step they take in order to join the teaching profession in their specific subjects is a teacher training program after their disciplinary studies⁸. Nilsen (2011) indicates that this is a one-year program (worth 60 ECTS credits) called the “Practical Pedagogical Program”. There are two versions available – for candidates with an academic degree and for candidates with a vocational competence. It can be attended in both universities and in regional university colleges (p. 228).

Nilsen (2011) further claims the existence of a second tradition connected to teacher-training practices (p. 228). The alternative is a four-year-concurrent teacher education program, seen as the leading program in Norway. Until 2009, it has only been offered in regional university colleges. Starting with 2009, it has become available at university-level, too (at Tromsø University). The major difference between universities and regional university colleges⁹ resides in the amount of academic freedom the two have in offering degrees with their corresponding content.

The national core-curriculum for teacher education includes a general segment referring to the role of the teacher within the Norwegian society, the professional ideals to be acquired and key views on children’s education, learning and teaching. It also involves more fine-grained descriptions related to the teacher’s competencies that need to be refined. HE in Norway – as compared to HE in Romania – has implemented the Bologna system in 1993 (12 years earlier). Teacher education is also organized at bachelor or master level. The Norwegian teacher education system nurtures the development of two types of teachers:

1. **General teachers** (with an expansive professional competence) – educated through a concurrent TE program at the primary and lower secondary level. Such teachers can further be:
 - a. **Pre-school teachers** – attending a three-year program (30 credits) to occupy a teaching position in kindergartens. If they decide to take one more TE supplementary year, they are entitled to teach at level 1-3 in primary school.
 - b. **General teachers attending a four-year profession oriented program** (120 credits) – they have the opportunity to select and combine subjects with 30 or 60 credits.
2. **Subject teachers** – which are trained to be subject specialists and didactically competent instructors. Their aim is to teach two or three disciplinary subjects at lower and upper secondary levels¹⁰. Their training takes place after they graduate. The disciplinary component may be at either BA or MA level.

The 2005 admission procedures for individuals wishing to get into general teacher education reflects the criterion of “a minimum level with respect to marks in Norwegian language and literature, Mathematics and Social Science” (Nilsen, 2011, p. 234). Because of this, the number of Norwegian candidates to enroll in teacher education studies has decreased (recruitment is a crucial issue, especially in rural areas).

⁸ The training of Norwegian teachers is subject-specific. A necessary condition for students wishing to become teachers is to be university graduates.

⁹ Regional university colleges cannot provide master and PhD programs without the ministry’s permission.

¹⁰ In order to become subject teachers, they must take a one-year TE program worth 60 credits and attend mentored practice sessions in schools. Their studies focus on educational theory and subject didactics.

The practical training of prospective teachers ranges from a minimum of 12 weeks in the one-year programs, 12 to 14 weeks in the three-year programs to a minimum of 20 weeks in the four-year programs, as Nilsen (2011) has shown (p. 238). The students' school-based practice is conducted similarly to the one Romanian students complete. The major difference between the Romanian and the Norwegian systems is that Norwegian students get the marks Passed or Not Passed when evaluated on their teaching performance.

Norwegian students have the opportunity to continue their studies at the master's level. After all, lifelong learning among Norwegian teachers is regarded as a shared goal. Students who get a master's degree attain the Lecturer title. They can go even deeper with their education pursuits and decide to enroll for PhD studies. After a 3- or 4-year TE program, students get the title Teacher (which is different from their previous one, that of Adjunct).

6. METHODOLOGY OF THE RESEARCH

As the main objective of this paper was to produce qualitative data, the approach adopted combines a conventional literature review with the examination and discussion of four case studies based on distinct teaching approaches utilized by teacher educators in two countries – Romania and Norway.

Case studies offer a flexible design procedure, allowing for fruitful (and sometimes heated) discussions and opportunities for focused reflection. Such cases are created through investigation and start their very existence when researchers conceive them. They provide readers with a forward glimpse of concrete teaching events, helping them anticipate meaningful situational patterns even before coming across university teaching contexts as the ones described in the forthcoming chapters. The last part of this paper is, in fact, a half-grown casebook. It comprises a number of teaching cases that deal with micro-teaching and flipped classrooms, critical writing across the curriculum, traditional lectures and trainer feedback solutions both from the perspective of the trainee and of the trainer who must deal with the issues at hand.

The selection of the two educational institutions was motivated by the fact that, first, I am a student in the Applied Linguistics MA program at UAIC in Iași, second due to my one-semester Erasmus experience in Kristiansand. The four trainers were involved in the study in confidential and anonymous conditions.

The 1st trainer (T₁) has been with the Department of Foreign Languages and Literatures at the Faculty of Letters, UAIC, since 1996, having experience in teaching English morpho-syntax, translation, academic writing for research and methodology at BA level and instructional technologies and foreign language acquisition and learning at MA level. The 2nd trainer (T₂) has had over a decade of experience in teaching English Linguistics and Applied Linguistics at the Faculty of Letters. The 3rd trainer (T₃) and the 4th (T₄) have taken over the two classes attended in Norway – Linguistic Theory and Language Acquisition – for the first time in the academic year 2018-2019, although they have built their approach to teaching over the last 30 years. T₃ was interested in phonetics and phonology, psycholinguistics and historical linguistics, speech processing and lexical representation, while T₄ had expertise in the field of cognitive psychology, neurolinguistics, morphology and language acquisition. T₃ and T₄ co-taught the two courses taken in Norway, each being allocated one half of the semester for each course.

The Norwegian group of trainees had a Bachelor's degree with an English Major of at least 80 ECTS credits. The English Major had to include at least 30 credits in language/linguistics and at least 30 credits in literature. Students were supposed to have obtained the average grade C for their English Major in the Bachelor's program. The Romanian students, too, had a Bachelor degree with an English Major or Minor of 180 ECTS credits.

18 Romanian trainees initially took the two courses – Theories and Approaches to TEFL and FL Acquisition and Learning. By the end of the time allotted to the courses, the number of students diminished to 15, as three of them chose to withdraw from the MA program. 22 Norwegian trainees registered for the Language Acquisition classes at the beginning of the 1st term and the same number of students registered for the final examination. 25 Norwegian trainees registered for the Linguistic Theory classes, this number decreasing to 24 by the end of the semester.

The process of data collection was undertaken both during the first semester of the academic year 2017-2018 for approximately two months in which Romanian trainees at the Faculty of Letters at the Alexandru Ioan Cuza University in Iași attended the first module of their master's studies in Applied Linguistics and throughout the first semester of the academic year 2018-2019 for 4 months and a half at the Faculty of Humanities and Education in Kristiansand, Norway, when I attended MA courses as an Erasmus exchange student.

7. CASE STUDIES

The Romanian master's program is ideal for teachers of English or for those wishing to build a career in this direction. The MA courses significant for my analysis are Theories and Approaches to TEFL and FL Acquisition and Learning. The Norwegian master's program provides a basis for teaching English literature and language or working with English in a research capacity. Of these courses, the ones significant for my case studies are Linguistic Theory and Language Acquisition. The two Romanian trainers use interactive lectures, seminar discussions and oral presentations, focusing on the ongoing evaluation of students, while the Norwegian ones use traditional lectures and feedback workshops, assessing students through ungraded assignments and digital examinations.

Each case study deals with the guiding theory behind the teaching approach, a description of activities, the implementation of the teaching approach and a discussion of results.

An alternative to the traditional lecture is the flipped classroom, where the trainer and trainees exchange roles. Romanian students undertake research to prepare for the delivery of team-presentations and carry out peer- and self-assessment. Students take charge of their own learning and work collaboratively to achieve presentation target goals. At first, the teacher set forth the guidelines for student portfolios, helping students to become self-managing. Students received oral peer-feedback, learning to negotiate content and refine presentation techniques. The flipped classroom experience led to a revision of attitudes and practices, shown in the end-of-term assessment grids students completed as part of their portfolios. As a result, trainees combined theory, observation and reflective practice to prepare themselves for full-time teaching. They participated actively during classes and made use of ICTs to deliver presentations. Thus, trainees focused on essential 'up for grabs' student-centered activities.

The second case study focuses on team-microteaching as loop input, where a model of target teaching behavior is practiced by trainees within time limits, with a small number of learners and teaching objectives. The trainer used Tessa Woodward's (1991) concept of *loop input*: two trainees acted as teachers concentrating on a certain method and the other trainees simulated specific age and proficiency levels. In Woodward's terms, the content (for example, the techniques within the Audio-Lingual method) is carried by the process (drilling students to use grammatical sentence patterns), but the process (the actual teaching) is also part of the content. That is the loop. The microteaching session follows four steps: the briefing (here, students became familiar with Diane Larsen Freeman's teaching methods), the team-teaching, the debriefing (when students received feedback) and the re-teaching stage, which was dropped altogether in this program to leave room for constructive criticism and reflection. The approach provided students with real teaching experience and immediate feedback on their performance.

The third case study illustrates a Norwegian approach – the traditional lecture format. As this was a theory-oriented course, lectures combined with teacher-delivered PowerPoint Presentations were compatible with the distribution of large amounts of information. Students read primary research articles prior to lecture meetings. These were posted on a virtual learning platform system called Canvas. During classes, the lecturer was the sole performer, offering detailed explanations. At the end of each lecture, trainees received ‘Test-yourself questions’, useful for exam preparation. Then, students evaluated the quality and scope of the instruction, offering proposals for changes through class representatives. Before taking digital examinations on an assessment platform called Inpera, trainees completed two article summaries. Despite using lectures, the trainer placed all trainees at the center of her teaching, allowing them to negotiate the course content and the teaching methods and educating them to become digitally competent teachers.

The last case study is based on a Norwegian course aimed at getting students to read and discuss primary research literature to improve their critical thinking skills and be prepared to do a better job in formal examinations. At first, trainees were offered some background on summary critiques and a list of assigned readings. They focused on the experimental design of a research article and followed writing guidelines to submit assignments. An in-class oral report after the submission would follow, trainees receiving peer-feedback and formal feedback on Canvas, the platform mentioned before. At the end, students were better prepared to review research articles for final exams. The main benefit of the approach is that students could bridge the gap between theory and practice, building critical skills. The trainer used a hierarchy of thinking procedures: 1. Privileging information; 2. Filtering it through your own words; and 3. Commenting on results based on the successful replication of other scientific studies.

8. CONCLUSIONS

The global conclusion of this paper after reviewing the two programs is that Romanian trainees receive microteaching and presentation opportunities to develop practical teaching skills, while Norwegian trainees get to develop research skills necessary for end-of-program thesis writing. More concretely, these results confirm the hypothesis that in Norway, content-learning is aimed at educating digitally competent teachers through low-stakes assignments and final examinations, while in Romania, the ongoing evaluation system equips trainees with practical classroom skills. Both programs have similar ultimate aims and rely on a non-hierarchical teacher-student relationship, but the Romanian one focuses on training reflective practitioners and the Norwegian one on training critical thinkers. While the Norwegian TEFL teacher training program mainly uses the lecture format to convey subject matter knowledge and student evaluations to place trainees at the center of all educational events, its Romanian counterpart is based on the concept of recursion, where students’ teaching and presentation sessions are embedded within the training classroom to bridge the gap between theory and practice.

BIBLIOGRAPHY

Airey, J., Lauridsen, K. M., Räsänen, A., Salö, L., & Schwach, V. (2017). The expansion of English-medium instruction in the Nordic Countries: Can top-down university language policies encourage bottom-up disciplinary literacy goals? *High Educ* , 561-576.

Antikainen, A. (2006). In Search of the Nordic Model of Education. *Scandinavian Journal of Educational Research* , 229-273.

Bidabadi, N., Nasrisfahani, A., Rouhollahi, A., & Khalili, R. (2016). Effective teaching methods in higher education: requirements and barriers. *Journal of Advances in Medical Education and Professionalism* , 170-178.

Bîrzea, C., Neacșu, I., Potolea, D., Ionescu, M., Istrate, O., & Velea, L. S. (2006). National Report - Romania. In P. Zgaga, *The Prospects of Teacher Education in South-East Europe* (pp. 437-485). Ljubljana: Pedagoška Fakulteta.

Dahllöf, U. (1996). Conditional conclusions in a Scandinavian comparative perspective. In U. Dahllöf, & S. Selander, *Expanding Colleges and new universities. Selected case studies from non-metropolitan areas in Australia, Scotland and Scandinavia* (pp. 197-218). Uppsala, Sweden: Uppsala Studies in Education 66.

Dubin, R., & Taveggia, T. C. (1968). *The teaching-Learning Paradox - A Comparative Analysis of College Teaching Methods*. Oregon: Center for the Advanced Study of Educational Administration.

European Commission. (2007). *Improving the quality of teacher education. Communication from the commission to the council and the European Parliament*. Brussels: European Commission.

Freeman, D. (2016). *Educating Second Language Teachers*. Oxford: Oxford University Press.

Green, A. (2006). University Challenge - Dynamic subject knowledge, teaching and transition. *Sage Publications*, 275-290.

Hussey, T., & Smith, P. (2002). The trouble with lecture outcomes. *Sage Publications*, 220-233.

Nicholls, G. (2002). *Developing Teaching and Learning in Higher Education*. London and New York: RoutledgeFalmer.

Nilsen, E. (2011). Teacher Education in Norway. Between scientific ambitions and professional relevance. In M. V. Zuljan, & J. Vogrinc, *European Dimensions of Teacher Education - Similarities and Differences* (pp. 225-251). Ljubljana: Faculty of Education, University of Ljubljana, Slovenia.

Richards, J. C. (1998). *Teaching in action: Case studies from second language classrooms*. Alexandria, VA: TESOL.

Shulman, L. S. (1992). Toward a pedagogy of cases. In J. H. Shulman, *Case methods in teacher education* (pp. 1-30). New York: Teachers College Press.

Smith, K. (2004). School to University: An Investigation into the Experience of First-Year Students of English at British Universities. *Sage Journals*, 81-93.

Trigwell, K., & Prosser, M. (1991). Improving the quality of student learning: the influence of learning context and student approaches to learning and learning outcomes. *Higher Education*, 251-266.

University Teaching and the Training of Teachers - Proceedings of the European Regional Seminar organized by Unesco in Prague. (1985). *University Teaching and the Training of Teachers*. Bucharest: The European Centre for Higher Education CEPES.

Ur, P. (1996). *A Course in Language Teaching - Practice and Theory*. Cambridge: Cambridge University Press.

Ur, P. (2002). The English Teacher as Professional. In J. C. Richards, & W. A. Renandya, *Methodology in Language Teaching. An Anthology of Current Practice* (pp. 388-396). Cambridge: Cambridge University Press.

Velea, S., & Istrate, O. (2011). In M. V. Zuljan, & J. Vogrinc, *European Dimensions of Teacher Education - Similarities and Differences* (pp. 271-294). Ljubljana: Faculty of Education, University of Ljubljana, Slovenia.

Westbury, I., Hansen, S.-E., Kansanen, P., & Björkqvist, O. (2005). Teacher Education for Research-Based Practice in Expanded Roles. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 475-485.

Woodward, T. (1991). *Models and Metaphors in Language Teacher Training - Loop input and other strategies*. New York: Cambridge University Press.

Labial Consonants in Romanian Dialects (Palatalizarea consoanelor labiale în româna vorbită dialectală)

Sorin Guia

Conf. univ. dr., Universitatea „Alexandru Ioan Cuza, Iași

In the present study we aim to synthesize the phenomenon of palatalization of labial consonants in Romanian, starting both from the data collected during the dialectal surveys organized for the Romanian linguistic atlases, and from those collected by students in the Seminar of Dialectology and Sociolinguistics from the Faculty of Letters. The purpose of our contribution is to provide the reader with an overview of the evolution of this phenomenon until the beginning of the 21st century, in various areas of Daco-Romanian.

Keywords: labial consonants, palatalization, dialectology, spoken Romanian, current Daco-Romanian

În sinteza de față încercăm să prezentăm imaginea actuală a graiurilor dacoromâne din perspectiva fenomenului palatalizării labialelor¹, exemplele fiind culese dintr-un corpus de texte dialectale², înregistrate la început de secol XXI, în cadrul Seminarului de dialectologie și sociolingvistică de la Facultatea de Litere.

Deși cuprinde o parte importantă a teritoriului dacoromân³ (dar și dialectele aromân, unde fenomenul este general și consecvent și meglenoromân, unde fenomenul se manifestă parțial), aria subdialectului moldovean reprezintă zona tipică a formelor cu labialele palatalizate, fenomenul fiind aici general și consecvent, afectând toate cele cinci consoane din categoria labialelor⁴.

Palatalizarea se produce în etape succesive. Dacă prima etapă a palatalizării, comună tuturor labialelor, constă în adăugarea unui element fricativ palatal între labială și iot (*ph'*, *fh'*, *by*, *vy*, *mỹ*, urmată de evoluțiile lui *ỹ* la *ń* - obținându-se, astfel, stadiul *mń* și *h'*, *y* care

¹ În esență, fenomenul palatalizării labialelor se referă la deplasarea locului de articulare al unei labiale (*p*, *b*, *m*, *f*, *v*) în contact cu un *iot* următor. Fenomenul se produce atât în cuvinte moștenite din latină (cu labiala urmată de *ě* sau *ī* accentuați), precum și în cuvinte pătrunse mai târziu în limbă (chiar și când labiala era urmată de *i* neaccentuat). Cf. Marius Sala, *Contribuții la fonetica istorică a limbii române*, Editura Academiei RSR, București, 1970, p. 29; de ex., *piper* > *k'iper*, *picioar* > *k'ișor*, *vișel* > *d'ișel*.

² Vezi Sorin Guia, *Dialectologie română. Studii și corpus de texte*, Editura Vasiliana' 98, Iași, 2014, p. 163-382.

³ Palatalizarea labialelor este un fenomen parțial în dacoromână, în sensul că nu apare pe întreg teritoriul și nici la toate labialele în același grai, labialele rămânând nealterate, ca în limba literară, în graiurile muntenesti (centrale și de vest), în graiul bănățean și în jumătatea sudică a ariei crișene, palatalizându-se în graiurile moldovenești, în Maramureș, în jumătatea de nord a Crișanei și, parțial, în graiurile muntenesti de est. Vezi, pentru o prezentare sistematică a fenomenului, Matilda Caragiu Marioțeanu, *Compendiu...*, p. 159-168.

⁴ Vezi, pentru o prezentare detaliată, Sorin Guia, *L' état actuel de la palatalisation des labiales dans le sous-dialecte moldave (étude basée sur les données figurant dans le NALR. Moldavie et Bucovine)*, în „Langue et littérature. Repères identitaires en contexte européen” (Lucrările celei de-a VIII-a Conferințe Internaționale a Facultății de Litere, Pitești, 4-6 iunie 2010), nr. 6/2010, Editura Universității din Pitești, 2010, p. 55-64.

devin oclusele palatale k' , g' – obținându-se stadiile pk' , fk' , bg' , vg'), eliminarea labialelor din grupurile amintite nu a avut loc simultan pentru toate labialele, primele fiind labiodentalele, consemnate ca arhaisme în formele h' , respectiv y (din care au apărut, probabil, fonetismele \hat{s} , \hat{z}). Pentru bilabialele orale, sînt înregistrate, alături de stadiile pk' ($p\hat{c}$), bg' ($b\hat{g}$), stadiile finale k' , g' , obținute prin eliminarea labialei. Regional sînt atestate și fonetisme ca $p(t')$, $b(d')$, $p(\hat{c})$, $b(\hat{g})$, mai ales în Transilvania și în Bucovina (explicabile prin intervenția unor fenomene regionale de substituție a ocluserilor palatale prin dentale palatalizate sau prin africcate prepalatale), sau ca s , z , pentru labiodentalele f , v , în Maramureș, dar și în unele puncte din Bucovina – mai ales z pentru v (explicabile, probabil, prin influența unor graiuri ucrainene sau poloneze, care cunosc fenomenul neutralizării opoziției dintre constrictivele prepalatale \hat{s} , \hat{j} și constrictivele dentale s , z)⁵.

I. Palatalizarea bilabialelor p , b , m

În cea mai mare parte a Moldovei, palatalizarea bilabialelor p , b și m înregistrează stadiile finale k' , g' și n' , care presupun eliminarea labialei: $k'átrá$, $k'ept$, $k'ele$, $k'i\ddot{u}li\ddot{t}á$, $k'i\ddot{s}or$, $k'iruáni$, $k'ivni\ddot{t}á$, $k'ílotá$, $grok'$, luk' ⁶, $i\ddot{h}'k'edic$, $cok'itá$, $cák'i\ddot{t}á$; $alg'iná$, $g'ini$, $g'ivol$; $g'ivoli\ddot{t}á$, $g'i\ddot{s}$, $g'i\ddot{s}ur\ddot{i}$, $og'alá$, $alg'i\ddot{i}$, $bárg'i\ddot{i}$; $helu\ddot{t}á$, hez , $n\ddot{e}z$, $n\ddot{i}uárá$, $niri\ddot{á}sá$, $níllá$, $ninun\ddot{i}$, $luhíná$, $k'eh$.

Exemplificăm din textele moldovenești supuse analizei forme cu labiala palatalizată în stadiu final: $snuok'i\ddot{s}uórij$ (BC, Căiuți, 6), $stílk'$ (BT, Lozna, 1), $snók'$, $k'isúárij$ (BT, Vorona, 4), $\hat{s}árk'$, $sk'in\ddot{i}$ (BT, Páltiniș, 3), $sk'inár\ddot{i}a$ (GL, Matca, 8), $snuok'$ (IS, Ceplenița, 1), $k'íu\ddot{á}$, $k'ilúg$, dar și $pisátá$ (NT, Hlăpești, 2), $sorák'$, $uok'i\ddot{n}\hat{s}$ (SV, Pîrtești de Sus, 4), $k'aptárij$ (SV, Frătăuții Noi, 4), $k'i\ddot{s}uárij$ (SV, Broșteni, 2), $i\ddot{h}'k'istri\ddot{e}\hat{s}t\ddot{i}$ (SV, Rădășeni, 5), $k'átrá$, $snuok'$ (VS, Mărășești, 1), $i\ddot{h}'k'etri\ddot{e}\hat{s}t\ddot{i}$ (VS, Vetrișoiaia, 5), $k'i\ddot{s}uárij\ddot{i}$ (VS, Miclești, 4; VS, Vutcani, 1); $g'ini$ (BC, Vîlcele, 2), $\hat{g}'ini$ (GL, Matca, 1; IS, Vînători, 2; VS, Mărășești, 5; VS, Popeni, 4), $deg'ê$ dar și $debe\ddot{a}$, în același enunț (IS, Ursărești, 1), $deg'ê$ (NT, Hlăpești, 1), $scuog'ituárij$, $g'in\ddot{i}$ (NT, Sagna, 2), $g'in\ddot{i}$ dar și $bín\ddot{i}$ (SV, Crucea, 2), $ag'ê$ (SV, Frătăuții Noi, 2), $g'ini\ddot{s}uórij$ (SV, Frătăuții Noi, 4; VS, Vetrișoiaia, 2), mă $i\ddot{h}g'i\ddot{i}$ (SV, Boroaia, 2); $niri\ddot{á}sá$ ⁷ (BC, Filipești, 4; IS, Răchiteni, 4), $níca$ (BC, Filipești, 2), $níc$ (BC, Vîlcele, 1), $n'erá$ rușíni (BC, Vîlcele, 2), părintá $n\ddot{i}$ (BT, Coțușca, 1), $duorn\ddot{i}ém$ (BT, Páltiniș, 1), $n\ddot{i}locu$ (BT, Lozna, 1), $salcín$ (GL, Matca, 7), a $n\ddot{e}j$ (GL, Matca, 9), $adorníit$ (NT, Tazlău, 3), $deh\ddot{j}áza$ (NT, Tețcani, 4), $nercur\ddot{i}$ (NT, Bălțătești, 3), $fráti\ddot{h}ju$ (NT, Ruginoasa, 2), $anázá$ (SV, Mihoveni, 2), $nínica$, $né\ddot{d}u$, $nínica$, $nírili$, (SV, Frătăuții Noi, 2, 5; SV, Liteni, 5), $n\ddot{i}a$ „mie” (VS, Mărășești, 2); palatalizarea bilabialei m în stadiu final, cu pierderea labialei, este consemnată și în Munții Apuseni, în localitatea Vințu de Jos: $niri\ddot{á}sá$ (dar și $míre$) la același subiect (AB, Vințu de Jos, 2).

⁵ Vezi, pentru o prezentare detaliată, Liliana Ionescu-Ruxăndoiu, *Probleme...*, p. 167-171.

⁶ În pl. $lupk'$, ca și în $copk'il$, bilabiala p se menține, datorită contextului fonetic, în aproape toate graiurile moldovenești. Cf. Adrian Turculeț, *Dialectologie română*, p. 143.

⁷ La același subiect vorbitor (f, 40 de ani, școală profesională) sînt consemnate și forme cu labiala nealterată: $miri\ddot{á}sá$, $huóra mirésá$ (BC, Filipești, 4).

Pe lângă palatalizarea în stadii finale a bilabialelor (de tipul p la k' , b la g' , m la n), în Moldova, într-o arie mai restrânsă, aflată aproximativ între Roman și Vatra Dornei, se conservă încă fonetismele de tipul $p(\hat{c})$, $b(g')/b(\hat{g})$, $m(\hat{n})$, specifice graiurilor ardelenesti. Pentru bilabialele orale p și b , palatalizarea în stadiu intermediar este consemnată, în textele supuse analizei, în nord-estul Transilvaniei (vezi textele din Ilva Mare, județul Bistrița Năsăud) și în nordul Moldovei (în județele Suceava, Neamț), în timp ce bilabiala nazală m se păstrează în forme palatalizate în stadiu intermediar, pe lângă zonele menționate mai sus, și într-un punct din partea de vest a județului Bacău, în localitatea Asău: $(p(\hat{c}))^8$: $p\hat{c}\acute{e}l\acute{i}a$, $\mu op\hat{c}\acute{i}\acute{n}\acute{s}$ (BN, Ilva Mare, 5), $n\acute{a}p\hat{c}$ (BN, Ilva Mare, 6); $grop\hat{c}$ (SV, Straja); $p\hat{c}\acute{i}lot\acute{a}$ (SV, Dorna Candrenilor, Ilișești); $\mu op\hat{c}\acute{i}l\acute{a}$, $p\hat{c}\acute{i}lot\acute{a}$, $st\acute{u}p\hat{c}$, $\acute{i}mp\hat{c}edi\acute{s}$, $p\hat{c}\acute{i}c\acute{a}t$, $p\hat{c}\acute{i}\acute{s}c\acute{a}$ (SV, Mănăstirea Humorului); $\mu op\hat{c}\acute{i}l\acute{a}$, $\mu op\hat{c}\acute{i}l\acute{i}\acute{t}\acute{a}$ ⁹, $p\hat{c}\acute{i}r\acute{u}on$ ¹⁰, $p\hat{c}\acute{i}lot\acute{a}$, $\acute{i}mp\hat{c}\acute{e}di\acute{s}$, $c\acute{a}p\hat{c}\acute{i}\acute{t}\acute{a}$ (SV, Vicovu de Jos); $duosp\hat{c}\acute{a}sc\acute{a}$, $top\hat{c}\acute{i}m$ (SV, Straja, 1); $p\hat{c}\acute{u}ar\acute{i}li$ (Straja, 3) - formă la care se ajunge prin palatalizarea în stadiu intermediar a bilabialei surde inițiale, urmată de căderea palatalei k' ; $p\hat{c}\acute{i}\acute{s}\mu\acute{o}r$ (Straja, 7); $\mu op\hat{c}\acute{i}l\acute{a}$ (NT, Farcașa, 4);

$b(g')$: $bg'iholi\acute{t}\acute{a}$ (SV, Vama, Ostra, Preutești, Vicovu de Jos); $bg'is$ (SV, Izvoarele Sucevei, Moldovița) și chiar $b(\hat{g})$ ¹¹: $b\hat{g}iholi\acute{t}\acute{a}$ (SV, Straja, Cajvana, Coșna, Dorna Candrenilor); $b\hat{g}i\acute{s}\mu\acute{s}c\acute{a}$, SV, Straja, Vicovu de Jos); $tr\acute{i}mb\hat{g}\acute{i}\acute{t}\acute{a}$ (SV, Straja, 5), $b\hat{g}is$ (SV, Prăleni, Dorna Candrenilor, Argestru); $barb\hat{g}\acute{i}j$ (SV, Straja, Ciocănești, Argestru, Vicovu de Jos, Ilișești); $alb\hat{g}\acute{i}n\acute{a}$ (SV, Ciocănești, Șaru Dornei, Argestru); palatalizarea bilabialei b în stadiu intermediar $b(\hat{g})$, cu africatizarea oclusei palatale, o întâlnim și în Ilva Mare: $zdr\mu ob\hat{g}\acute{i}m$ (BN, Ilva, 4), $b\hat{g}\acute{a}ta$ (BN, Ilva, 6).

$m(\hat{n})$: palatalizarea bilabialei m în stadiul $m\hat{n}$ o întâlnim în Bistrița Năsăud (vezi anexele cu Ilva Mare: $m\hat{n}\acute{i}\acute{s}c\acute{a}m$, $n\hat{m}\hat{n}\acute{i}ca$ – BN, Ilva, 2; $m\hat{n}\acute{e}re$, $m\hat{n}\acute{i}-l$ aduc amint'e - BN, Ilva, 2; $m\hat{n}\acute{i}j\mu\acute{o}cu$ - BN, Ilva, 4; $n\hat{m}\hat{n}\acute{i}c$ - BN, Ilva, 4, 5), în Țara Oașului (soțu $m\hat{n}\acute{e}\mu$, dar și forme cu labiala palatalizată în stadiu final, $m\hat{n}\acute{i}\acute{n}\acute{e}$, $dor\hat{n}$, $dur\hat{n}\acute{i}t$ - SM, Odoreu, 1; $n\hat{m}\hat{n}\acute{i}c\acute{a}$ - SM, Odoreu, 2; $m\hat{n}\acute{i}r\acute{e}\acute{a}sa$, $m\hat{n}\acute{i}rele$ – SM, Odoreu, 3), fenomenul extinzându-se în nord-vestul Moldovei și în cea mai mare parte a Bucovinei: $m\hat{n}\acute{i}c\acute{a}$, $lum\hat{n}\acute{i}n\acute{i}li$ (SV, Straja, 3), $m\hat{n}\acute{i}r\acute{e}\acute{a}sa$, $m\hat{n}\acute{i}c$ (SV, Straja, 3, 5), $mul\hat{t}\acute{a}m\hat{n}\acute{i}m$, $m\hat{n}\acute{i}\acute{s}c\acute{a}m$ (SV, Straja, 4), $m\hat{n}\acute{i}j\mu\acute{o}cu$, $M\hat{n}\acute{i}h\acute{a}j$ (SV, Straja, 7), $m\hat{n}\acute{i}c$, $m\hat{n}\acute{i}c\acute{u}\acute{t}\acute{a}$ (SV, Vicovu de Sus, 1), $am\hat{n}\acute{a}z$, $lum\hat{n}\acute{i}n\acute{i}$ (SV, Vicovu de Sus, 5), $m\hat{n}\acute{i}r\acute{e}\acute{a}sa$ (SV, Vicovu de Sus, 6), $m\hat{n}\acute{e}lu\acute{t}\acute{a}$ ¹²; $m\hat{n}\acute{i}\mu\acute{a}r\acute{a}$ ¹³; $m\hat{n}\acute{e}z$ ¹⁴ (SV, Cîrlibaba, Mănăstirea Humorului);

⁸ Iotul, care se constituie în element favorizant al acestui fenomen fonetic, a evoluat la oclusiva palatală k' și apoi se africatizează la \hat{c} ($p > k' > \hat{c}$). Aria lui $p(\hat{c})$, ca reflex al palatalizării labialei p , ocupă, de fapt, o zonă mai largă - nordul Bucovinei, Maramureșul și Crișana – în care labiala se conservă.

⁹ La întrebarea *Dacă-i parte femeiască, cum îi spui copilului nou născut*, pe lângă *fetitá*, se înregistrează, cel puțin ca a doua formă, *μopcílá*. Subiectul A, f, 89 de ani, are conștiința lingvistică a zonelor învecinate, oferind și un comentariu după răspuns: *μopcílítá, la Strája să zísș bajétá*.

¹⁰ Toate persoanele anchetate, inclusiv subiecții copii, răspund *pċirúon* la întrebarea *Cum numiți cuiul acela lung și gros ca degetul?*

¹¹ Când bilabiala b este urmată de iot, acesta din urmă evoluează la oclusiva palatală g' , care se africatizează ($b > g' > \hat{g}$). Stadiul $b(\hat{g})$ de palatalizare a lui b reprezintă o inovație în aria mai largă - nordul Bucovinei, Maramureșul și Crișana – în care labiala se conservă în urma palatalizării.

¹² Apare în câteva puncte din partea de nord a Moldovei.

amházá, mńiruit (SV, Mănăstirea Humorului); *lumńíná* (SV, Vicovu de Jos), *mńicúť* (SV, Crucea, 2), *mńícá* (SV, Broșteni, 3).

Palatalizarea labialelor este un fenomen fonetic simțit ca puternic dialectal, aceasta fiind și motivația pentru care se observă la unii subiecți vorbitori tendința de a-l literariza. Astăzi, dacă vorbitorul cult se supune conștient normei pe care o adoptă (fiind mai mult un imitator al modelului oferit de norma literară), vorbitorul neinstruit (sau cu o instrucție sub medie), nu imită modelul dintr-o altă normă, ci de fapt recreează analogic¹⁵, de unde se ajunge, uneori, și la forme hipercorecte.

Dacă în zona Hunedoarei, fenomenul palatalizării labialelor nu este cunoscut (doar izolat, în localitatea Petrila, întâlnim palatalizarea bilabialei *p* la *k'*, în *k'ept'enáyu* - HN, Petrila, 2, f, 62 de ani, 6 clase), toate cele cinci labiale nealterându-se, cum se întâmplă în Moldova, Maramureș, Crișana și în graiurile ardelenesti (*piátră* - HN, Dealul Babii, 1; un *pic* - HN, Petrila, 2; *mírele, miręásă* - HN, Dealul Babii, 4; *fęerbe* - HN, Dealul Babii, 2; *să fięe* - HN, Dealul Babii, 4; *fínă* - HN, Petrila, 2; *vițăle* - HN, Dealul Babii, 2; *vítă* - HN, Petrila, 1), palatalizarea labialelor are un caracter fluctuant în graiurile din Crișana. Alături de forme cu labialele palatalizate în diferite stadii (intermediare, cu păstrarea labialei, și finale, cu pierderea labialei), apar și formele cu bilabialele *p, b, m* și labiodentalele *f, v* nealterate, fenomenul fiind consemnat în toate graiurile, indiferent de densitatea fenomenului.

I.1. Bilabiala surdă *p*

Dacă în Crișana și în cea mai mare parte a Ardealului (până în Bucovina și în nordul Moldovei) întâlnim, de regulă, forme cu labiala palatalizată în stadii intermediare, cu păstrarea labialei (*pk'*, *pĉ*, *pt'*: *ĩmpk'edicá* – uneori apare și forma cu palatala africativă *ĩmpĉedicát*; *ĉorápk'*, *pk'isųári*; formele *pt'ele, pt'átră, pt'eptu* apar mai ales în Oaș: *apropť'ĕť*, um *pt'ic* – SM, Odoreu, 1, 4, 5; *abd'á* – SM, Odoreu, 2; meșejă a *stropť'i* – SM, Odoreu, 4, 6; *copt'ii* – SM, Odoreu, 6; *opk'ĩnĉ, ptiĉorele* – AB, Scărișoara; *ĩmpk'edicá, ĉorápk', pk'isųári* – AB, Gârda De Sus, f, 76 de ani, fără studii; *pĉicór*¹⁶ - AB, Gârda de Sus¹⁷, f, 70 de ani, 4 clase) și, sporadic, palatalizarea în stadiu final, cu pierderea labialei, uneori intervenind confuzia palatalelor *k', g'* cu dentalele *t, d* muiate (*k', t': k'isám, k'ipéri, tok'esc, ĩň'k'edicá; tei* „piei”, *tept* „piept”¹⁸, *ųunt'i* „unchii” – SM, Odoreu, 1; *k'ipéri, tok'esc* – AB, Gârda de Sus, f, 90 de ani, fără școală; *ĩň'k'edicá* – AB, Gârda de Sus, b, 71 de ani, 8 clase; *k'átră, ĩň'k'edicám* - AB, Scărișoara; *dej'd'ejátă* - SM, Odoreu, 2; *i'ĕma* „chema” – SM, Odoreu, 7) sau africativizarea labialei palatalizate (*ĉipéri* - BN, Ilva, 1, *ĉept* - BN, Ilva, 7; *st'ílĉ, ĉeptári* - NT, Farcaș, 5, *ĉisóru* - SV, Frătăuții Noi, 2), în partea ardelenescă a județului Alba

¹³ *Mńiuárá* este întâlnit în general în Bucovina (Straja, Vicovu de Jos, Izvoarele Sucevei, Frasin, Prăleni, Catrinari, Mănăstirea Humorului - SV). La Crucea – SV avem forma *mńiuoriță*.

¹⁴ Întlnim și forma cu păstrarea fonetismului arhaic *đ* în *mńĕd* în Vatra Moldoviței, Vicovu de Jos, Șaru Dornei, Prăleni, Ilișești – SV.

¹⁵ Vezi Alexandru Gafton, *Hipercorectitudinea...*, p. 41-43.

¹⁶ Situațiile în care se pronunță cu labiala palatalizată în stadiu intermediar *pĉ*, cu păstrarea labialei și africativizarea palatalei, sînt sporadice.

¹⁷ În Gârda de Sus și în Scărișoara (AB), formele palatalizate ale labialelor (în stadii intermediare sau finale) sînt mai puțin numeroase decît cele care conservă labialele nealterate.

¹⁸ Formele cu palatalizarea bilabialei *p* în stadiul *t'* se datorează confuziei dintre dentala muiată *t'* și palatala *k'*.

întîlnim, de regulă, palatalizarea în stadiu final, cu pierderea labialei: *k'étre* (AB, Vințu, 6), *cok'ilă*¹⁹ (AB, Căpîlna, 1), *aprok'jât* (AB, Căpîlna, 1), *k'icôrele* (AB, Căpîlna, 4); *dosk'it*, *dok'êste*, *k'itã*, *lik'ije* (AB, Căpîlna, 6).

Formele palatalizate alternează cu cele în care bilabiala surdă este nealterată, atât în graiurile ardelenesti, cât și în unele puncte din Moldova, fenomenul nefiind susținut prin raportarea la sistemele lingvistice diferite, datorate vârstei sau instrucției subiecților vorbitori: *copîl*, *cuopîi*, *căpîțã*, *picôre* d'e porc, *pipér* (AB, Gîrda de Sus, Scărișoara), *piãtrã* (AB, Vințu de Jos, 7, b, 61 de ani, 10 clase), *copîi* (CV, Zãbala, 5, f, 42 de ani, 10 clase), *picút* (BC, Filipești, 1, f, 74 de ani, 8 clase); *pișuãrii*²⁰, *spinãri* (BC, Vîlcele, 3, b, 80 de ani, 8 clase), *cuopîi* (BT, Coțușca, 4, f, 37 de ani, 12 clase), *căpîțã*, *cuopîi* (BT, Pãltiniș, 2, b, 65 de ani, 8 clase), sã *duospîascã* (GL, Matca, 4, f, 72 de ani, 4 clase), *pipîeri* (IS, Țibana, 4, f, 84 de ani, 4 clase), *pișuãri* (NT, Hlãpești, 1, f, 51 de ani, 12 clase; NT, Cracãul Negru, 1, b, 68 de ani, 10 clase), *piélea* (NT, Farcașã, 2, f, 70 de ani, 4 clase; 4, b, 75 de ani, 8 clase), *cuopîi* (NT, Farcașã, 6, f, 55 de ani, studii medii), *piéptenili*, dar și *k'eptãnúș* (NT, Sagna, 1, f, 73 de ani, 4 clase), *cuopîi*, dar și *cuopîlã* (SV, Straja, 5, f, 71 de ani, 5 clase), *piéptin* (SV, Frãtãuții Noi, 3, f, 45 de ani, 10 clase), *piélia*, *pișôr* (SV, Frãtãuții Noi, 6, f, 68 de ani, școalã profesionalã), *cuopîl* (SV, Boroaia, 4, b, 81 de ani, 7 clase), *pișuãri*, *uopîns* (SV, Fîntîna Mare, 3), *copîi* (SV, Broșteni, 4, f, 61 de ani, 7 clase), *pipîer* (VS, Mãrãșești, 4, f, 25 de ani, 8 clase), *pișuãri*, *piéptini* (VS, Vetrișoia, 2, f, 64 de ani, 7 clase), *copîi*, *lumina* (VS, Miclești, 1, b, 77 de ani, 8 clase), *pipér* (VS, Popeni, 6, f, 65 de ani, 8 clase), *pișuãri* (VS, Vutcani, 1, f, 66 de ani, 4 clase).

I.2. În cazul **bilabialei sonore b**, în Crișana, formele palatalizate sînt mai rare decît cele cu labiala pãstratã ca în limba literarã: *uobd'ãlã* (în Țara Oașului), *uãrd'*, *g'inî*, *zg'ãrã*, dar și *bivolițã*, *zbiãrã*, *bînî*, *zbiê*. Deși fenomenul este general și consecvent în Moldova, întîlnim și cazuri de conservare a bilabialei sonore ca în limba literarã, chiar și la subiecți de vîrstã înaintatã și cu studii sub medii: *bînî* (BC, Cãiuți, 2, la o femeie de 75 de ani, cu 4 clase), *bînî* (BC, Cãiuți, 6, f, 57 de ani), *bînî* (BC, Vîlcele, 2, f, 72 de ani, 8 clase), *bînî* (BT, Coțușca, 4, f, 37 de ani, 12 clase), *bînî* (BT, Pãltiniș, 2, b, 65 de ani, 8 clase), *bînî* (BT, Talpa, 2, f, 86 de ani, fãrã studii), *bînî* (NT, Farcașã, 2, f, 70 de ani, 4 clase; NT, Sagna, 4, f, 21 de ani, 8 clase); *bînî* (SV, Boroaia, 1, b, 50 de ani, 12 clase; SV, Broșteni, 1, f, 79 de ani, 4 clase; SV, Rãdãșeni, f, 63 de ani, 8 clase), *bîvol* (SV, Fîntîna Mare, 5).

I.3. Și pentru **oclusiva nazalã bilabialã m**, în graiurile din județul Alba, întîlnim doar sporadic palatalizarea în stadiu intermediar, mai ales la persoanele în vîrstã (*mnhêre*, *mnhêlu* – AB, Gîrda de Sus, b, 86 de ani; *mnhîrilî* – AB, Gîrda de Sus, f, 79 de ani; *mnhîriãsã* și imediat se corectează *miriãsã* – AB, Gîrda de Sus, f, 64 de ani), în timp ce formele cu palatalizarea în

¹⁹ De altfel, forma cu bilabiala palatalizatã în stadiu final este foarte rar întîlnitã în dacoromãnã, utilizîndu-se frecvent formele cu palatalizarea în stadiu intermediar, cu pãstrarea labialei.

²⁰ Subiectul vorbitor (b, 80 de ani, 8 clase) utilizeazã o formã apropiatã de pronunțarea bãnãțeanã, cu fricativizarea africateri și pãstrarea nealteratã a bilabialei.

stadiul final (*néri, nércurġa, núără, nálă* - AB, Scărișoara; *néri, núără, nálă*, f, 76 de ani, *nércurġa*, f, 60 de ani - AB, Gârda de Sus), cât și cele cu labiala nealterată (*mġġelu* - AB, Vințu, 5; *mġel* (CV, Zăbala, 2, 4) sînt mult mai întîlnite. În județul Bistrița Năsăud, palatalizarea bilabialei *m* se produce în stadiu intermediar (*mġirilġ, mġirġasa, mġġġi* „miei” - BN, Ilva, 7).

Există puncte în Moldova în care unii subiecți (indiferent de vîrstă și de categorie socială) nu palatalizează bilabiala nazală: *mġġelu, mic* (BC, Filipești, 1), *mġirġasă* (BT, Lozna, 4, 6; NT, Gîdinti, 1), *amġáză* (BT, Talpa, 2, f, 86 de ani, fără studii; IS, Romanesti, 3, b, 36 de ani, 8 clase; SV, Mihoveni, 4, f, 68 de ani, 6 clase), *mġirilġ, mġirġasa* (IS, Ceplenița, 2), *mġjloc* (SM, Odoreu, 5, f, 61 de ani, 8 clase), *duormġġ* (SV, Straja, 6, f, 87 de ani, 7 clase), *mġġelu* (SV, Fîntîna Mare, 1, f, 84 de ani, 5 clase), *mġirġasă*, dar și *nġiri* (SV, Fîntîna Mare, 2, f, 84 de ani, 5 clase), *lumġnă* (SV, Rădășeni, 3, f, 67 de ani, 4 clase), *mġirġasa, amġáză* (VS, Miclești, 3, f, 50 de ani, 12 clase).

II. Palatalizarea labiodentalelor *f, v*

În ceea ce privește palatalizarea labiodentalelor *f* și *v*, identificăm, atît pe baza *NALR. Moldova și Bucovina*, cât și pe baza înregistrărilor consemnate în texte din corpusul amintit, o linie Bacău – Vaslui - Huși, care ar delimita palatalizarea acestora în stadii diferite. La sud de această linie, *f* și *v* se palatalizează în stadiile arhaice *h'* și *y*, iar la nord de această linie se produce spirantizarea, o formă mai nouă, la *ș*, respectiv *ș*²¹.

Fricativa labiodentală surdă *f*²², urmată de *i* sau *e* are două reflexe: *fh*²³, care trece la *h'* și *fs'* care evoluează la *ș*.

Pentru trecerea lui *fh'* la *h'*, semnalăm palatalizarea în stadiu arhaic în jumătatea de sud a Moldovei (în județele Galați, Vaslui și Bacău): *h'érbi* (BC, Căiuți, 2), *h'ərbă* (deși la același subiect întîlnim și *fiərbă*), *h'ərbi, h'ert* (BC, Berești, 3); *h'ərbi* (GI, Matca, 1); *să h'ġi* (GI, Matca, 2); *h'ert, h'ərbi* (GI, Matca, 4, 5); *hġertġ* (GL, Drăgușeni, 1); *h'ina* (VS, Deleni, 2); *h'iri*, dar și *firi* (VS, Vetrișoiaia, 2); *să h'ġi* (VS, Vetrișoiaia, 2); *h'ert, h'ártă*, dar și izolat *fġrbi* (VS, Popeni, 1); izolat, palatalizarea labiodentalei surde în stadiu arhaic o întîlnim în formele *h'erbġntġ, h'ermġentă* și într-o localitate din comuna Șcheia, județul Suceava (SV, Mihoveni, 1, f, 66 de ani, 4 clase).

Pentru evoluția lui *fs'* la *ș* (fenomen semnalat în secolul al XVII-lea în Transilvania), oferim următoarele exemple: *sî șġi* (BC, Berești, 2; IS, Andrieșeni, 1), *îșġerbġntġ, sâ șġi* (BC, Filipești, 1; BC, Vîlcele, 1; IS, Vînători, 2), *să șərbă* (BN, Ilva, 1; BT, Vorona, 2), *le șerbġ*

²¹ Vezi *TDR*, p. 214 și *Dialectologie română*, p. 140. Palatalizarea labiodentalelor *f, v* în stadiile *ș-ț* (*șer-țin*), le transformă pe cele două fonetisme și în arhifoneme, sub forma cărora se neutralizează opoziția dintre africaterile primare *ț-ș* și labiodentalele *f, v* în poziție de palatalizare (de exemplu omonimia între *șer* „cer” – *șer* „fier”).

²² Palatalizarea labiodentalei *f* în stadiul *h'* este mai bine reprezentată în textele moldovenesti de după 1640 (*herile, a hi, hie, hiilor*), la fel ca în Ardeal, în timp ce în Muntenia apare sporadic, mai ales în Oltenia, după 1700. Evoluția lui *f* la *ș* este pusă în lumină, în nordul Transilvaniei, de grafia *serbintye* (= *șerbint'e*). Vezi Gheție (coord.), *Istoria limbrii române literare. Epoca veche*, p. 305-306; idem, *Introducere în dialectologia istorică românească*, p. 86-87.

²³ În general, în Moldova, nu se mai înregistrează palatalizarea lui *f* la *h'* în stadiul intermediar *fh'*.

(BN, Ilva, 5), sâ *șîii* (BT, Lozna, 1; IS, Ursărești, 1; SV, Straja, 6; SV, Vicovu de Sus, 1, 6; SV, Frătăuții Noi, 3; SV, Boroaia, 2), sî *șîié, șerbînd* (BT, Prisacani, 2), *șerbî* (IS, Țibana, 1), *șert* (IS, Ursărești, 4), *șerbié* (NT, Hlăpești, 2), *șerbîntî, sâ șermentîeză* (NT, Sagna, 3), *șerbîntî* (NT, Bălătești, 2), sâ *șîii*, dar și *fiert* (SV, Crucea, 2), prima *șerbîri* (SV, Straja, 4), *șert, șerb* (SV, Vicovu de Sus, 5), *șêrâ vjek'* (SV, Frătăuții Noi, 1), *îșerbîntat* (VS, Miclești, 2).

Fricativa labiodentală sonoră v^{24} , urmată de *i* sau *e*, are două reflexe: *vy*, care trece la *y* (*vin* pentru *vin*²⁵, *yîă* pentru *vișea*²⁶, *yîă di yîii* pentru *vișă de vie*, *yis* pentru *vis*, *loyit* pentru *lovit*, *yiespi* pentru *viespe*²⁷; *yîia* - GL, Matca, 2; frunzâ dî *yîii* - GL, Matca, 4; *vin* - GL, Matca, 9; *yîie, yîn, yînu* - BC, Berești, 1; *potriyîesc, potriyîta* - BC, Berești, 4; *potriyîesc, potriyîta* - BC, Căiuți, 4; *yîuu* - BC, Asău, 1; *yîșîn*²⁸ - BC, Asău, 3) și *vh'* care evoluează la *z*:

²⁴ Palatalizarea labiodentalei *v* este rar atestată și după 1600: în Moldova, *v* evoluează la *y* (*ii* pentru *viei*, *in* pentru *vin*), în timp ce în sudul Ardealului fenomenul prezintă două consemnări (una reflectă stadiul *y* – *morcoi*, cealaltă stadiul *g'* – *Ghiștea de Jos*). Grafia hipercorectă *logit, gicovanul* atestă, indirect, trecerea lui *g'* la *z*, stadiu cunoscut la sf. sec. al XVIII-lea și în nordul Transilvaniei. Cf. Gheție, *Introducere...*, p. 87.

²⁵ Pentru termenul *vin* (NALR - Mold. Bucov. III, h. 346), mai jos de linia Vaslui, Bacău, predomină palatalizarea în stadiul *y*, dar și forma cu labiala nealterată, *vin*. În unele puncte este consemnată folosirea ambelor variante în răspunsurile date de subiecții anchetați, între cele două apărînd semnul pentru corectură (la pct. 663, Prale, BC, și 647, Priponești, GL, apare *vin* [K] *yin*; la pct. 666, Negriștea, VN, citim *vinu* [K] *yinu*). În jumătatea de nord a Moldovei, mai puțin partea de nord-vest – Bucovina (unde predomină formele cu labiodentala nealterată), intervine fenomenul spirantizării (*zin*). Izolat, se întîlnesc și în partea de sud a Moldovei forme spirantizate. La pct. 661, Mera, VN, apare notația *vin* [V], *zin*, [K] *yin* (vorbitorul cunoaște cele trei variante, menționînd că *zin* nu este folosit în zonă). De cealaltă parte, în Bucovina (pct. 481, Vama, SV), dar și la Bosanci (pct. 502, SV) apare izolat transcrierea *yⁿ* (481, informatorul susținînd că nu spune *z*) sau *vin* [K] *yin* (502). În jumătatea nordică, forma cu labiala nealterată, *vin*, apare, uneori, concomitent cu forma *zin* (la pct. 523, Movila Ruptă, BT: *vin* [K] *zin*; pct. 477, Frătăuții Vechi, SV: *vin, zin*). În plus, în județele BC (pct. 579, Palanca; 580, Goioasa; 585, Văsiești; 593, Livezi; 602, Petrești; 614, Blaga-Dealul Morii) și GL (pct. 655, Ionășești-Nicorești), este consemnată palatalizarea în stadiul *g'* (*g'in*). La aceeași întrebare, adresată subiecților din comuna Mănăstirea Humorului, primim răspunsuri care consemnează labiala nealterată, urmată de corectări și de comentarii privitoare la noțiunea în discuție: *vin* [K] *zin* (cu mențiunea că forma a doua este populară) (sub. A, b, 42 de ani); *vin* [K] *zin* (cu mențiunea că tinerii folosesc prima formă, iar bătrînii pe cea de-a doua) (sub. C, f, 72 de ani); *vin* [K] *zin* (*iey așa vorbiésc*) (sub. H, b, 81 de ani).

²⁶ Pentru *vișea* (NALR Mold. Bucov., III, h. 221), pe lângă palatalizarea în stadiul *g'* (*g'ișcâ*), întîlnită în județele BT (pct. 496, 497, 498, 499, 506, 507, 509, 510, 511, 515, 517, 553) și o parte a județului SV (de ex., 487, 488), este consemnată spirantizarea (*zișcâ*), la sud-est de BT și spre jumătatea sudică a Moldovei. Singurul punct în care nu a fost consemnată spirantizarea este 638, în Odaia Manolache, com. Vinători, VN: *yîă; -îli*. Labiodentala *v* nu se alterează în unele puncte din Bucovina (*vișcâ*: 464, Izvoarele Sucevei, 465, Brodina, 471, Șaru Dornei, 474, Vatra Moldoviței), în estul Moldovei, în județele VS (628, 659) și VN (653, Mirceștii Vechi, Vinători, VN, unde este înregistrată forma *vișă*).

²⁷ Pentru *viespe* (NALR Mold. III, h. 353), mai jos de linia Bacău, Vaslui, se întîlnește *yiespi, yiespi*. Izolat, pe lângă punctele 474 (Vatra Moldoviței, SV), 481 (Vama, SV), 502 (Bosanci, SV), apar formele *yéspi* (474, 481) și *yěspi* (502). Într-un singur punct, 641 (Pechea, GL), apare forma *h'iéspi, h'îéspi*. Pe toată jumătatea de nord a Moldovei, mai puțin unele puncte din nord-vest (Bucovina), se produce spirantizarea (*zéspi, zăspâ*). Tot în partea de nord-vest, la Ciocănești (pct. 469, SV) se face trecerea de la palatalizarea în faza *g'* – *g'ěspi* (întîlnită sporadic în pct. 484, Ostra; 495, Șcheia – în partea de nord- și în spații izolate în partea de sud – în jud. BC și într-un punct din jud. VS) la stadiul *g* (*gěsparî*). Labiodentala nealterată apare foarte rar în Moldova, în punctele 469 (Ciocănești), 472 (Catrinari), 474 (Vatra Moldoviței) în Bucovina și pct. 655 (Ionășești, GL), 661 (Mera, VN), în sudul Moldovei.

²⁸ Palatalizarea în stadiul *y* se întîlnește și în cazul unui subiect tînăr (f, 36 de ani, 10 clase).

zin, *zîță*, *zîță di zîii*, *zis*, *lozît*, *zișîni*, *zêspi*²⁹ (SV, Vicovu de Jos); *zîșîni* (BC, Filipești, 2; NT, Sagna, 3), *zîțâl*, *muôrcôz* (BN, Ilva, 1), *zîțâi* (BN, Ilva, 5, 7), *zin* (BN, Ilva, 5; NT, Tazlău, 1; NT, Ruginoasa, 1), *zîțâlu* (BT, Păltiniș, 3; SV, Straja, 6), *zîti* (IS, Ursărești, 2), *zîii*, *plițit* (IS, Romanești, 2, 3), *zîțâl* (NT, Gîdinti, 4), *muôzîlâ* (SV, Pîrteștii de Sus, 3), *zînâ* (SV, Vicovu de Sus, 1), *țăz* „țevi” (SV, Fîntîna Mare, 5).

Labiodentala *v* se palatalizează în stadiul *g'* în partea de nord a Moldovei, în special în județul Botoșani: *g'îțâuâ* (BT, Coțușca, 1), *g'îțicâ* (BT, Lozna, 6) și izolat la *h'* (*h'îșîn* – VS, Vutcani, 2, f, 40 de ani, 12 clase).

Palatalizarea labiodentalei *v* în stadiile *z* sau *y* este înregistrată alături de cele cu labiala nealterată³⁰: *vin* (BT, Coțușca, 4, f, 37 de ani, 12 clase), am crîescút *vîti* (BT, Păltiniș, 1, b, 80 de ani), *vin* (CV, Zăbala, 4), *vișîni* (GL, Matca, 5, f, 37 de ani, 8 clase - deși palatalizează labiodentala surdă, în *h'ert*).

Și în cazul labiodentalelor *f* și *v*, mai ales în Crișana și în partea ardeleanească a județului Alba, dar și la unii subiecți (chiar în vîrstă și cu studii sub medii) din unele puncte ale Moldovei, predomină fonetismele literare³¹. Oferim, în acest sens, cîteva exemple din textele analizate:

fîerbe (AB, Vințu, 4, f, 56 de ani), *fîer* (AB, Vințu, 6, f, 58 de ani, 10 clase); *fîerbeț* (BC, Căiuți, 2, deși același subiect, f, 75 de ani, 4 clase, pronunță, în același enunț, și cu bilabiala alterată în stadiu arhaic: *h'êrbi*), *fêrbi* (BC, Filipești, 3, b, 78 de ani, șc. prof.), *fîeria*, *fîelurî* (BC, Vîlcele, 3), *sâ fîii* (BC, Vîlcele, 4, b, 44 de ani, 8 clase), *sâ fîii* (BT, Coțușca, 4, f, 37 de ani, 12 clase), *sî fîii* (BT, Talpa, 2, f, 68 de ani, 7 clase), *sî-șfîerbîntâ* (BT, Talpa, 2, f, 68 de

²⁹ Un fenomen interesant este consemnat în comuna Vicovu de Jos, unde spirantizarea labiodentalei *v* (*zêspi*) este sporadic înregistrată, preferîndu-se *azêspi*, cu proteza vocalei *a* și palatalizarea în stadiul *z*, fenomen întîlnit în graiurile din Maramureș. Chiar și atunci cînd spirantizarea apare în prima parte a răspunsului, există comentariul „alții spun și *azêspi*” (cazul subiectului F, f, 61 de ani). Menționăm că subiecții D, f, 12 ani și I, b, 43 de ani, pronunță *azêspci*, cu bilabiala palatalizată în stadiul *pê*, cu păstrarea labialei și africativizarea palatalei. La această întrebare nu s-a înregistrat nici un răspuns cu labiodentala *v* nealterată.

³⁰ De exemplu, la întrebarea indirectă *Ce fată vaca?*, adresată subiecților din Vicovu de Jos, sub. C, f, 43 de ani, răspunde *vițâl*, *vițicâ*, cu mențiunea (*spunem mai des zîțâl, zîțicâ*), sub. E, b, 12 ani, răspunde *vițel*, *vițelûșâ*, cu precizarea că rostește și *zîțâl*, dar nu și *zîțicâ*; de asemenea, sub. D, f, 48 de ani, din Mănăstirea Humorului, răspunde *vițâl*, *vițicâ*, cu mențiunea *bătrîni spunîu acu vrîo douîzăs di anî și zîțâl, zîțicâ*. La întrebarea *Ce se face din must, după ce fierbe?* (III, h. 346), primim următoarele răspunsuri: *vin* [K] *zîn*, cu mențiunea că forma a doua este folosită mai des (sub. A, f, 89 de ani; sub. B, f, 55 de ani; sub. D, f, 14 ani; sub. H, b, 65 de ani). Semnalăm același tip de răspuns și la întrebarea *Cum îi spui la insecta galbenă care seamănă cu albina, dar nu face miere?* (III, h. 353): *vîespi*, cu mențiunea *sînt carî spun și zêspi* (sub. D, f, 48 de ani, Mănăstirea Humorului). Interesante sînt comentariile care completează răspunsurile la această întrebare indirectă: sub. B, f, 55 de ani (*vin; zîn* – se folosesc ambele forme), sub. C, f, 43 de ani (*zîn; vin* – *cum îț vîni la gûrâ*), sub. C, f, 43 de ani (*zîn - maî la uorâș spûnim vin, aiș folosîm zîn*), sub. H, b, 65 de ani (*vin* [K] *zîn* – *cum vîni la îndemînâ; de fapt, zîn îț acum o băutûrâ maî tîri*), sub. I, b, 43 de ani (*vin* [K] *zîn* – *folosesc majoritătîa*).

³¹ Formele cu labiala palatalizată în stadiul *ș* (ce caracterizează, de fapt, toată jumătatea de nord a Moldovei) coexistă cu cele în care labiala este nealterată. Astfel, avem *șert*, *șérbi*, *șerbînti*, dar avem *fîert*, *fîerbi*. Uneori, în același enunț, avem *șérbi* și imediat *fîerbi*; alteori se pronunță în primă fază cu labiala nealterată, după care subiectul se corectează (de ex., vorbind despre cum se face zama de găină: *fîerbi* [k] *spûnim di fapt șérbi, așâ să grăjêști* - sub. C, f, 43 de ani, din Vicovu de Jos, SV; *să fîarbâ* [k] *spûnim di fapt șérbi* - sub. B, f, 84 de ani, din Mănăstirea Humorului, SV).

ani, 7 clase; NT, Sagna, 1, 54 de ani, 12 clase), *fĭert* (CV, Zăbala, 2), *fĭerb* (CV, Zăbala, 3), *sâ fĭii* (IS, Ursărești, 1, b, 75 de ani, 10 clase), *îmfĭerbîntĭ*, *fĭerbîntĭ*, dar și *șĭerbîntĭ*, în același enunț (IS, Ursărești, 3, f, 65 de ani, 8 clase), *fin* (IS, Ursărești, 4), *sâ fĭe*, *fĭnă* (NT, Hlăpești, 2, f, 85 de ani, fostă învățătoare), *sâ fĭii* (NT, Farcașa, 6, f, 55 de ani, studii medii; NT, Sagna, 2, f, 57 de ani, 10 clase), *fĭert* (NT, Sagna, 4, f, 21 de ani, 8 clase; NT, Tețcani, 2, f, 66 de ani, 4 clase), *fĭerbîntĭ*, dar și *sâ șĭii* (NT, Tețcani, 1, f, 47 de ani, 12 clase), *sâ fĭărbă* (NT, Pîncești, 1, f. 62 de ani, 4 clase), *fĕrt* - formă hipercorectă, cu *é* în locul diftongului *ie*, care arată tendința spre literarizare a subiectului vorbitor-, dar care pronunță izolat și *k'erti* „fierte” (NT, Ruginoasa, 1, f, 55 de ani, 8 clase), *fĭert*, dar și *sért* în același enunț (SV, Crucea, 2, f, 61 de ani, 8 clase), *fĭer* (SV, Pîrteștii de Sus, 1, f, 51 de ani, 10 clase), *fĭert*, *sâ fĭărbă* (SV, Vicovu de Sus, 2, b, 24 de ani, 12 clase), *sâ fĭii* (SV, Frătăuții Noi, 1, b, 75 de ani, 7 clase), *stafidi*, *fĭerbi* (SV, Boroaia, 3, f, 50 de ani, 8 clase), *fĭert* (SV, Broșteni, 4, f, 61 de ani, 7 clase; VS, Vetrișoiaia, 3, f, 37 de ani, 10 clase), *fĭerbîm* (SV, Rădășeni, 1), *sâ fĭărbă* (VS, Mărășești, 4, f, 25 de ani, 8 clase), *sâ fĭii* (VS, Vetrișoiaia, 1, f, 66 de ani, 8 clase), *firi*, *fĭicări* (VS, Vetrișoiaia, 2, f, 64 de ani, 7 clase), *fĭer* (VS, Vetrișoiaia, 2, f, 63 de ani, 6 clase), *sî ni mfiripi* (VS, Miclești, 3, f, 50 de ani, 12 clase), ar *_fi* (VS, Miclești, 3, b, 22 de ani, școala profesională), *fĕrt* (VS, Popeni, 3);

(*să*) *vĭje* (AB, Vințu, 6, f, 58 de ani, 10 clase); *vĭnu* (BC, Filipești, 3, b, 78 de ani, șc. prof.), *vĭtă* (BN, Ilva, 5, f, 70 de ani, 4 clase), *vișĭnătă* (BT, Păltiniș, 5, f, 72 de ani, 4 clase), *vin* (CV, Zăbala, 2, f, 37 de ani, 12 clase), *vin* (IS, Ceplenița, 1, b, 68 de ani, 8 clase; NT, Gîdinti, 1, f, 69 de ani, 8 clase), *vițăl*, (*să*) *vĭii* (IS, Ursărești, 1, b, 75 de ani, 10 clase; NT, Gîdinti, 1, f, 69 de ani, 8 clase), *muórcuovi* (IS, Romanești, 4, f, 56 de ani, 10 clase; NT, Ruginoasa, 1, f, 55 de ani, 8 clase), *fuóĭ di vĭtă* (IS, Vânători, 1, f, 75 de ani, 4 clase), *vin* (NT, Gîdinti, 4, f, 45 de ani, 4 clase), *vișĭn*, dar și *žĭii* (NT, Sagna, 4, f, 21 de ani, 8 clase), *uo vĭnit* (NT, Ruginoasa, 2, f, 84 de ani, 4 clase), *vĭnu* (VS, Vetrișoiaia, 5, b, 62 de ani, învățător), *vĭnu* (SV, Rădășeni, 4, f, 69 de ani, 4 clase), *vĭii* (VS, Mărășești, 4, f, 25 de ani, 8 clase), *am vĭnit* (VS, Vetrișoiaia, 2, f, 64 de ani, 7 clase), *frúnzĭli di vĭii* (VS, Vetrișoiaia, 3, f, 37 de ani, 10 clase), *tiescuóvĭna* (VS, Vetrișoiaia, 5, b, 62 de ani, învățător), *fuóĭ di vĭtă*, *fuóĭli di vĭii* (VS, Popeni, 6, f, 65 de ani, 8 clase).

Formele cu labiodentala *f* palatalizată în stadiile *h'*, întâlnite, de regulă, în nordul Crișanei (*h'érbi*, *h'éră*, *h'ir*, *h'in*) sau *ș* (*șérbj* – apare, sporadic, în unele graiuri de pe Valea Crișului și din Munții Apuseni), coexistă cu cele în care labiala este nealterată, mult mai numeroase: *uoperățiĭe di fĭără*, *fĭerbeám*, le puĭ la *fĭert* (AB, Gîrda de Sus)³²; *fĭerbe* (AB, Vințu, 4), *fĭer* (AB, Vințu, 6).

³² În anchetele noastre am întâlnit uneori, în același enunț, *fĭerbi* și, imediat, *h'érbi*; de cele mai multe ori fonetismul *h'* intervine în cadrul corectărilor din partea subiecților vorbitori: *férbj acoló* [K] *h'érbi*; (*să*) *fĭerbi* [K] (*să*) *h'érbi*; (*il*) *fĭerb* și în același enunț *h'érbi* (*mămi*).

Labiodentala sonoră *v* este palatalizată, în toată Crișana, în stadiile *d'* (*d'ir* „vin”, *o d'initu* „a venit”), mai puțin unele graiuri de pe valea Crișului Negru și din Țara Moșilor unde întâlnim stadiul *y* (*yí'e*, *yis*, *yərme*) și mai rar în stadiul *g'* (*g'in* *ars*, *g'ėspi*, *g'ițá*³³ - AB, Scărișoara, Gârda de Sus). Formele palatalizate, sporadice, coexistă cu cele în care labiala este nealterată, mult mai numeroase (*vițá*, *vițél*, *vișini*, *vin*)³⁴, *vițá*, *vițél*, *vișini* (AB, Scărișoara).

În localitatea Căpîlna, în partea de est a județului Alba, la granița cu județul Sibiu, labiodentalele *f* și *v* se palatalizează la *h'*, respectiv *y*: (să) *h'ije* (AB, Căpîlna, 1), *yîță de yîie* (AB, Căpîlna, 1), *yina* (AB, Căpîlna, 2), *yitele* (AB, Căpîlna, 4).

Fenomenul palatalizării labialelor se manifestă diferit de la un subdialect la altul, atât prin palatalizarea în stadiu intermediar, cu păstrarea labialei, sau în stadiu final, cu pierderea labialei, cât și prin absența acestuia, mai ales în subdialectele bănățean și muntean. Totodată, fenomenul înregistrează variații în funcție de situația socio-culturală a interlocutorilor, fiind influențat și de variația diagenetă sau de cea diasexuală.

Bibliografie

- Caragiu Marioțeanu, Matilda, *Compendiu de dialectologie română (nord – și sud – dunăreană)*, Editura științifică și enciclopedică, București, 1975
- Gafton, Alexandru, *Hipercorectitudinea: abordare fonetico-fonologică din perspectivă diacronică și cu aplicare la palatalizarea labialelor și la velarizare*, Editura Universității “Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2000
- Gheție, Ion (coord.), Chivu, Gh., Costinescu, Mariana, Frâncu, Constantin, Roman-Moraru, Alexandra, Teodorescu, Mirela, *Istoria limbii române literare. Epoca veche (1532 – 1780)*, Editura Academiei Române, București, 1997
- Gheție, Ion, *Introducere în dialectologia istorică românească*, Editura Academiei Române, București, 1994
- Guia, Sorin, *L' état actuel de la palatalisation des labiales dans le sous-dialecte moldave (étude basée sur les données figurant dans le NALR. Moldavie et Bucovine)*, în „Langue et littérature. Repères identitaires en contexte européen” (Lucrările celei de-a VIII-a Conferințe Internaționale a Facultății de Litere, Pitești, 4-6 iunie 2010), nr. 6/2010, Editura Universității din Pitești, 2010, p. 55-64
- Guia, Sorin, *Dialectologie română. Studii și corpus de texte*, Editura Vasiliana' 98, Iași, 2014, p. 163-382. Marius
- Guia, Sorin, *Elemente de dialectologie română*, Editura Vasiliana' 98, Iași, 2014
- Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana, *Probleme de dialectologie română*, Centrul de multiplicare al Universității din București, București, 1973
- Sala, Marius, *Contribuții la fonetica istorică a limbii române*, Editura Academiei RSR, București, 1970

³³ Uneori se pronunță în primă fază cu labiala nealterată, după care subiectul se corectează: *viėspę* [K] *g'ėspę*; *vițél*, *vițá* [K] *d'ițél*, *d'ițá* (în acest exemplu, labiodentala *v* se palatalizează, de fapt, în stadiul *g'*, intervenind confuzia palatalei cu dentala muiată, fenomen întâlnit frecvent în graiurile ardelenesti).

³⁴ Toți subiecții anchetați de noi în Apuseni răspund cu labiala nealterată (*vișini*, *vin*) la întrebările *Cum se numesc acelea care seamănă cu cireșele, dar sînt ceva mai acrișoare?* și *Ce se face din must după ce fierbe?*

TDR = Rusu, Valeriu (coord.), *Tratat de dialectologie românească*, Editura Scrisul românesc, Craiova, 1984

Turculeț, Adrian, *Dialectologie română*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2002

REPORT WRITING
A KEY SKILL TO MASTER IN ESP
AT ACADEMIC LEVELS

Associate Professor Suzana Carmen Cismas PhD
Department of Modern Languages,
University of Agronomic Sciences and Veterinary Medicine, Bucharest, Romania

Abstract

Academic assignments require reports rather than essays and students become confused about the layout and the specific ways to prioritise information in them. In business as well, when faced with a request for a report to a manager, employees struggle to identify what to write. Confusion arises about the writing style, the items to include, the language to use, the length of the document and organising the relevant data. Drafting reports is a basic academic skill in great demand in business, technical and scientific jobs; hence the students who possess it enjoy higher employability prospects.

Key words: reports, academic writing skills, assessment rubrics, increasing students' employability

Reports focus on facts, unlike essays which present arguments and reasoning. Both writing skills are paramount for academic success and seem to have exploded as homework assignments in pandemic times when students as well as professors struggle (and many times fail, unfortunately) to timely adjust to online interactive teaching and sustainable learning. Facing such challenges myself, in this article I am trying to share didactic experience and certain best practice items in order to clarify strategies and evaluation steps for proficient writing achievement, to benefit all our students.

The first methodological step in guiding learners through report drafting is to discriminate among the writing typologies, the process, the resources and the communication to the readership, with a focus on the research process mainly, as seen in the illustrations below.

Fig. 1. Writing types, process, resources, readership and research steps, cf. www.owl.purdue.edu

By definition, the report is a brief, sharp, concise document drafted for particular targets and readerships. It generally presents and analyses a situation/issue, making recommendations for future action. It is a factual paper, and needs to be clear and well-structured. Instructions for the explicit form and content of reports vary among lines of work, organisations, departments, academic courses, from tutor to tutor, as well as between subjects, so specific guidelines are needed.

Hence, reports contain the following elements:

- A description of a sequence of events or a situation;
- Interpretation of the significance of such events/situations, (the author's own analysis or information from views of other specialists, carefully referenced);
- Evaluation of the facts/results of that piece of research;
- Discussion of the probable outcomes of future courses of action;
- Recommendations regarding a prospective strategy;
- Conclusions.

In time, all positions have developed adapted templates for the specific job description, and standard guidelines to structure what the employee needs to express. As a result, many government departments have outlined structures for reports to ministers that must be followed exactly.

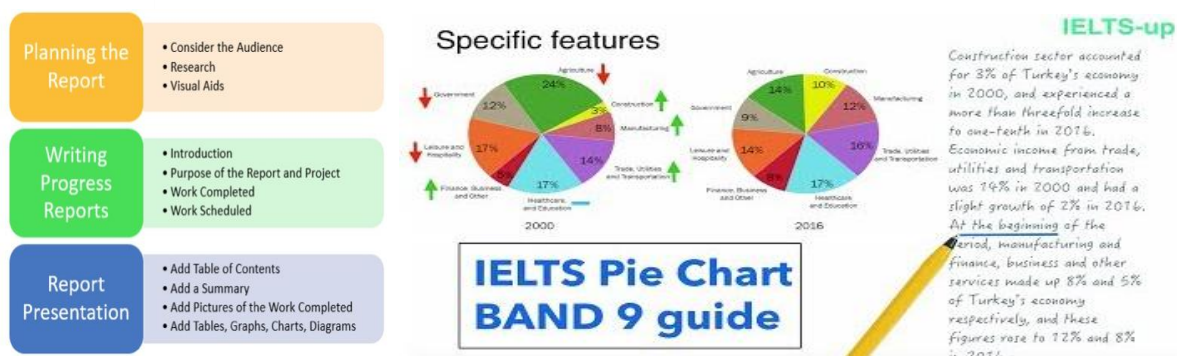

Fig. 2. Report writing stages, correlated with IELTS band 9 guides, cf www.cambridge.org

A report is designed to lead people through the information in a structured way, in such a way as to enable them to find the data that they require quickly and easily. Therefore reports have numbered sections and subsections, alongside with a clear and comprehensive contents page listing each heading; hence page & subheadings numbering is important. Modern word processors provide features to add tables of contents and page numbers as well as styled headings; students should be taught exactly how they should take advantage of these facilities, since they update automatically as you the author is writing the report, moving, adding or deleting sections.

Successful report drafting requires prior preparation & planning. The structure transparently leads the reader through the demonstration to a course of action or decision. The student/employee will usually receive a clear brief for a report, including what is being studied and whom it is for. Clarify the reasons for writing it, as well as what the reader should do at the end of reading: make a decision or agree a recommendation, perhaps. Throughout planning and writing, ensure focus on the final aim, which may require a clear cold mind in analysing issues. Irrelevant items are discarded. As reading and research unfold, the draft is organised into sections by theme, keeping track of all references, especially for academic work. Referencing may be less important in the workplace, but it is important to be able to substantiate any assertions made in writing and indicate all data sources. Structure layouts for the precise content vary, but all include an executive summary, introduction, the main body of the report, and a section containing conclusions and specialised recommendations. The executive summary or abstract for a scientific report, (half a page to a page in length), is a brief summary of the contents. It should be drafted last, when the key points to dwell on are clear. It is meant to give busy executives a quick content outline. The introduction sets out the demonstration plan and provides a brief summary of the problem under discussion. It should also briefly envisage the conclusions. The main body of the report is carefully structured to lead the reader through the issue. It should be split it into sections using numbered sub-headings relating to themes or areas for consideration. For each theme the main idea on debate and any areas of difficulty or disagreement

are set out clearly and concisely. Experimental results may also be included. All information dealt with need to be related back to the brief and the precise subject under discussion. If it is not relevant, it is left out. The conclusion includes no new data and displays the inferences drawn from existing information, including any experimental results. It may include recommendations, or these may be included in a separate section. Recommendations suggest how the specialist author thinks the situation could be improved; they are specific, achievable and measurable. If recommendations have financial implications, they should be set out clearly, with estimated costs, if possible.

A report is an informative formal piece of writing concerning a particular person, place, situation, plan, etc; it is addressed to one's superior/colleagues, members of a committee, etc, and is written in response to a request or instruction.

There are various types of reports, such as:

- a) **assessment reports** which present and evaluate the positive and/or negative features of a person, place, plan, etc; they also include your opinion and/or recommendation
- b) **informative reports** which present information concerning a meeting that has taken place, progress made on a project, etc;
- c) **survey reports** which present and analyse information gathered from door-to-door surveys/questionnaires, including conclusions drawn from this information and suggestions or recommendations
- d) **proposal reports** which present plans, decisions or suggestions concerning possible **future** courses of action for approval by one's superior at work, a bank manager, members of a committee, etc.

To:
 From:
 Subject:
 Date:

Introduction
Paragraph 1
 state the purpose and content of your report

Main Body
Paragraphs 2-3-4-5*
 present each aspect of the subject under separate subheadings (positive/negative points of each aspect are presented in same paragraph)

Conclusion
Final Paragraph
 general assessment opinion and/or suggestion/ recommendation

Fig. 3. Types of reports, cf. Virginia Evans Successful Writing Proficiency, Express Publishing 2000, p. 120

The writing style of reports is comprehensible, impersonal, formal and exact, to match its clear aim; the text is precise, in plain English, with short words and sentences. Ultimately it must be easy to read and understand, even to the readership with little know-how of the subject area. Jargon is used only with specialist audiences otherwise the specialist language should be explained as it is being used. If more than five words require explanations, then probably there is too much jargon that needs replacing with synonyms. As with any academic assignment or formal writing, such work will benefit from being read over and over again, and ruthlessly edited for sense and style.

Particular attention focuses on the level of relevance of all the information included. Verb tenses, impersonal address and passives, grammar and spelling should be adequate.

Data must be fully & correctly referenced without plagiarism. Frequently used verbs include: analyze, describe, discuss, examine, explain, identify, illustrate, outline, review, and summarize.

In addition, here follows a table of thinking words compiled during online seminars with undergraduates and master program students, for adequate use in completing report writing tasks:

Knowledge	Comprehension	Application	Analysis	Synthesis	Evaluation
define	convert	change	analyze	categorize	appraise
describe	defend	compute	break down	combine	conclude
identify	distinguish	construct	categorize	compile	criticize
label	estimate	demonstrate	compare	compose	critique
list	explain	manipulate	diagram	create	defend
match	generalize	modify	differentiate	devise	evaluate
outline	give an example	operate	distinguish	design	interpret
recall	infer	produce	divide	generate	judge
recognize	interpret	relate	illustrate	organize	justify
retell	paraphrase	show	infer	plan	rate
select	predict	solve	relate	revise	summarize
state	summarize	use	separate	write	support

The following information was provided to students, in order to elaborate academic reports on given templates; the excerpts are selected from Virginia Evans, *Successful writing, Proficiency*.

An assessment report is a formal piece of writing written on request, presenting and evaluating the positive and/or negative features of a person, place, plan, etc. It can include your proposals/suggestions as well as your general assessment, opinion and/or recommendation. An assessment report should consist of:

a) an introduction in which you state the purpose and content of your report;	Purpose of report
b) a main body in which you present positive and/or negative aspects in detail, under suitable sub-headings, which show the topic of each paragraph. Positive and negative features of the same aspect should be presented in the same paragraph, using linking words/phrases showing contrast (<i>however, although, despite, but, while, even though, etc</i>); and	Assessment Personal Qualities Customer/Staff Relations
c) a final paragraph in which you summarise the information presented in the main body and state your opinion and/or recommendation.	Achievements

Present tenses are normally used in assessment reports. Past tenses can also be used for reports related to past events. e.g. *a report about a summer camp.*

Conclusion

To begin reports: The purpose/aim/intention of this report is to examine/assess/evaluate the suitability of ... for .../the advisability of (+ ing)/the performance of ..., As requested, this is a report concerning/regarding the matter/subject of ..., This report contains the assessment of ... which you requested/asked for, This report outlines the advantages and disadvantages of ...

To end reports: Summarising: To conclude/To sum up/In conclusion..., On the basis of the points mentioned above/On the whole, it would seem that ..., The only/obvious conclusion to be drawn from these facts is that ...

Recommending: It is (therefore) felt/believed/apparent/obvious (that) ... would be ideal for ..., It would (not) be advisable/advantageous/practical/wise to ..., I (strongly) recommend/would suggest (that) ..., My/Our recommendation is that ... should be ..., I recommend that the best course of action would be ...

Fig. 4. Assessment reports, cf V. Evans Successful Writing Proficiency, Express Publishing 2000, p. 122

To begin reports: The purpose/aim/intention of this report is to outline/present/discuss the meeting held on .../the progress of .../the decision of the committee ... As requested, this is a report concerning/regarding the matter/subject of ... This report contains the (relevant) information/details of/concerning ... which you requested/asked for ... This report outlines recent investments in .../changes made to club rules and procedures/the company's achievements in ... /concerning ... The information below summarises the events which took place ...	Reason for writing Activities & Entertainment	An informative report is a formal piece of writing, usually to one's superiors, colleagues or members of a committee. It presents information concerning the progress which has been made on a project, a meeting that has taken place or decisions which have been made concerning future action. An informative report should consist of: a) an introduction in which you state the purpose and content of your report; b) a main body in which you present various aspects of the subject under suitable sub-headings; and c) a final paragraph in which you summarise all points mentioned before.
To end reports: To conclude/To sum up/In conclusion, the current state of affairs is that ... On the whole, it would be fair to conclude that ... I am pleased, etc to announce/inform members (that) arrangements are progressing smoothly/according to schedule/faster than anticipated... /ahead of schedule ... Unfortunately, progress has not been as fast as expected/a number of difficulties have been encountered/the issue has not been resolved ...	Venue & Catering Advertising & Prizes Conclusion	

Fig. 5. Informative reports, cf V. Evans Successful Writing Proficiency, Express Publishing 2000, p. 126

A survey report is a formal piece of writing presenting and analysing the results/findings of research concerning reactions to a product, plan, etc, including general assessment, conclusions and/or recommendation(s).

The information presented may have been gathered in a survey/opinion poll or compiled from official statistical data, and may reflect the opinions/preferences, etc of the general public, a particular group of people, a random sample of the population, etc. The information may be presented in the form of **facts (numbers, percentages and proportions)**, or **generalisations (This indicates/ suggests/ implies that ...)**. e.g. *Fifty-five per cent of young people go to the cinema at least twice a month. (fact) This indicates that the cinema is still quite a popular form of entertainment among young people. (generalisation)*
 Use expressions such as: *one in ten, two out of five, twenty per cent of the people questioned, a large proportion*, etc. as well as verbs such as: *agree, claim, state*
 Present tenses are normally used to present generalisations.

To begin reports:

The purpose/aim/intention of this report is to examine/assess/evaluate the results of a survey in which ... people/residents/viewers were asked about/whether/what ...
 This report outlines the results of a survey conducted/carried out to determine/discover the reaction/popularity/attitudes/opinion of ...
 As requested, this survey report contains information compiled from ...
 The data included in this report was gathered/obtained by means of a questionnaire/a telephone survey/door-to-door interviews ...
 The information below summarises statistics compiled by ...

To end reports:

To conclude/To sum up/In conclusion, the survey clearly shows On the basis of these findings, it would seem that ..., The results of this survey suggest/indicate/demonstrate/reveal that ..., etc.

To express facts and proportions:
 Of the 460 people/students/workers who, etc, were questioned/interviewed /asked ...
 Ten/fifty-six, etc, per cent of people/consumers, etc were of the opinion ...
 The majority/minority of viewers/etc felt/believed that ...
 A significant percentage of those who responded expressed (dis)approval of ...
 A large/small proportion of people surveyed replied/reported that ...
 Over one third/half of those interviewed chose/preferred ...

To express generalisations:
 On the whole/Mainly/In general terms/Generally speaking, ...
 Most consumers prefer ... , which is shown/illustrated
 It is generally felt that ... , as proved/demonstrated by the fact that ...
 Few people approve of ... , as confirmed/emphasised
 This fact suggests/implies/indicates that the average person chooses ...
 Depending on their position, facts and generalisations can be linked by using verbs either in their active or passive form as in the examples:

Fig. 6. Survey reports and vocabulary,

cf V. Evans Successful Writing Proficiency, Express Publishing 2000, p. 128

A proposal report is a formal, informative piece of writing which outlines plans and/or suggestions for a future course of action, and is submitted for approval by a bank manager, superiors at work, a business customer, relevant authorities, etc.

To begin a proposal report:

The purpose/aim/intention of this report is to outline/present/discuss the future plans/the intended course of action...

This report is submitted in support of our request for approval of .../ for permission to .../for a loan to allow us to ...

This report contains the (relevant) information/details of/concerning ... which you requested/asked for

This report contains details of/outlines our plans/intentions concerning ...

To end a proposal report:

To conclude/To sum up/In conclusion, our intention is to ...

The advantage(s) of the approach proposed would be that ...

I feel certain/believe that the course of action proposed above will achieve .../meet with success/answer the needs of the company.

I hope/trust that the plan/scheme outlined/presented in this report meets with your approval/will receive your serious consideration.

Fig. 7. Proposal reports, cf V. Evans Successful Writing Proficiency, Express Publishing 2000, p. 132

Relying on this didactic input, the following algorithm was derived for student report writing, which generally involves presenting the investigation & analysis of information/issue recommending actions and making proposals. It was then applied to different types of reports, including business, scientific and research ones; the basic steps in devising them are the same, as outlined below:

Step 1: Decide on the terms of reference

Step 2: Decide on the procedure

Step 3: Find the information

Step 4: Decide on the structure and plan

Step 5: Draft the first part of the report

Step 6: Analyse findings and draw conclusions

Step 7: Make recommendations

Step 8: Draft the executive summary and table of contents

Step 9: Compile a reference list

Step 10: Revise the draft report

Details for Step 1: Decide on the terms of reference

To decide on the terms of reference for the report, read the instructions and any other information given about the report, and think about the purpose of the report assisted by the following questions:

- What is it about?
- What exactly is needed?
- Why is it needed?
- When do I need to do it?
- Who is it for, or who is it aimed at?

This will help with drafting the terms of reference.

Details for Step 2: Decide on the procedure

This means planning the investigation or research, and how to write the report. Ask these questions:

- What information is needed?
- Is any background reading required?
- What articles or documents are necessary?
- Is it good to contact the library for assistance?
- Is it beneficial to interview or observe people?
- Is recording data necessary?
- How to proceed?

Answering such questions will help with drafting the procedure section of the report, which outlines the steps taken to carry out the investigation.

Details for Step 3: Find the information

The next step is finding information needed in the report. To do this, read written material, observe people/activities, and/or talk to people. Make sure the information selected is relevant and adequate. Check the assessment requirements, guidelines, marking schemes and deadlines to ensure the right track. This is the basis, or main body, of the report – the findings.

Details for Step 4: Decide on the structure

Reports generally have a similar structure, but certain details differ, depending on:

- The type of report (research report, laboratory report, business report, investigative report, etc.)
- How formal the report has to be.
- The length of the report.

Depending on the type of report, the structure can include:

- A title page.
- Executive summary.
- Contents.
- An introduction.
- Terms of reference.
- Procedure.
- Findings.
- Conclusions.
- Recommendations.
- References/Bibliography.
- Appendices.

The sections of a report have headings and subheadings, which are usually numbered.

Details for Step 5: Draft the first part of your report

Once the structure is established, write down the headings and start to fill these in with the data gathered so far. Draft the terms of reference, procedure and findings, and start to work out what will be included in the report appendix. The findings are result of reading, observations, interviews and investigation. They form the basis of the report. Depending on the report type, photos, tables or graphs may also be inserted to make it more readable and/or easier to follow. While writing the draft, decide what will go in the appendix; it is knowledge too long to include in the body of the

report, or supplements/complements to the data just given: brochures, large tables, or spreadsheets.

Details for Step 6: Analyse your findings and draw conclusions

The conclusion is where findings are analysed and interpreted; to do it, read the findings and ask:

- What has been found?
- What is significant or important about such findings?
- What do these findings suggest?

For example, the conclusion may describe how the data collected explain why the situation occurred, what this means for the organisation, and what will happen if the situation continues or not. New information is never included in the conclusion.

Details for Step 7: Make recommendations

Recommendations are the solution to the problem and/or what is expected to happen next.

To help decide what to recommend:

- Reread the findings and conclusions.
- Consider what the report recipient should do or not do; what actions should they carry out?
- Check that the recommendations are practical and are based logically on the conclusions.
- Include enough detail for the reader to know what needs to be done and who should do it.

Recommendations should be written as a numbered list, and ordered from most to least important.

Details for Step 8: Draft the executive summary and table of contents

Some reports require an executive summary and/or list of contents. Even though these two sections come near the beginning of the report they cannot be done before finishing it, with structure and recommendations finalised. An executive summary is approximately 100 words long. It tells the readers what the report is about, and summarises the recommendations.

Details for Step 9: Compile a reference list

This is a list of all the sources referred to in the report and uses APA referencing.

Details for Step 10: Revise the draft report

It is always important to revise own work. Things to check include:

- If it answers the requirement (assignment question, the instructions/guidelines, marking, schedule)
- If the required sections are included, and are in the correct order.
- If the information is accurate, with no gaps.
- If the argument is logical and the given information support conclusions and recommendations
- If all terms, symbols and abbreviations used in the text have been explained.
- If any diagrams, tables, graphs and illustrations are numbered and labelled.
- If the formatting is correct, including numbering, and headings, consistent throughout the report.
- If the report reads well, and the text is as clear and effective as possible.

One might need to prepare several drafts. If possible, get others to check report.

Next in my didactic approach to report writing in academic ESP environments (ESP is English for Specific Purposes, specialized domains such as business, engineering, medicine, etc) I discuss report writing in International English Exams: IELTS, TOEFL, CAE, in case the students should seek further certification of their foreign language skills. Briefly, the report written in such tests is the presentation of an event/situation/issue with information that an intended readership needs to have, in a limited number of words. Hence a report is usually drafted by people who have examined a particular situation/problem. It may be addressed to a superior (manager, team leader, project coordinator, top executive) or a peer group (club members, colleagues) or an organization. The content of any report is to some extent factual and draws on the prompt material, but using own ideas and experience is required. Imagination is needed, as the task demands more than describing a situation; it can require evaluating to what extent a particular aim has been achieved, or to suggest an alternative course of action. The exam instructions should be carefully studied, and identifying the key words is crucial, as they indicate what things to dwell on in the report, as well as the number of paragraphs and their focus. Depending on the intended readership, a decision is made as to the kind of style/register, the features of the current situation and the source of information regarding it. Reports should be visually different from essays. Typically they are organized in sections with

headings and bullet points/numbered lists to make it easier for the reader to find information quickly.

Here is the recommended language for CAE Report Writing Tasks:

- Stating the purpose/goal of the report in the introduction

The aim/purpose of this report is to describe/evaluate/present... In this report, I describe/present/evaluate...This report provides a description/evaluation/presentation... The objective of this report is to compare and The purpose of this report is to examine / evaluate / explain / describe / analyse / present / outline... This report aims to...

- Describing how information was obtained

I spoke to/interviewed several members of staff...Members of the local police force answered a questionnaire...I visited three locations:... I conducted a survey among college graduates... It is based on a survey conducted among... It is the result of a discussion which took place among...

- Reporting results

Most people said/expressed the opinion that ...According to ...A high/small/significant proportion of those surveyed/respondents said that... 25% of the students... A small number felt that ...

- Presenting a list

The points in favour/against introducing genetically modified foods can be summarized as follows 1...2... There are a number of ways in which facilities for ... could be improved: first... next...The first observation to make concerns... Furthermore/Moreover/In fact/Lastly/Finally/It has been said that... According to (the majority of respondents)... In spite of (the fact that)... Despite (the fact that)... The outlook for is (far from) bright/optimistic/depressing/daunting The future looks bleak/remains uncertain/is promising This seems unlikely in the near/foreseeable future

- Making a recommendation

In the light of the results of the survey/questionnaire the introduction of a small fee would seem to be the best choice/option/solution. I would recommend, therefore, the purchase of more computers My recommendations are as follows: ...I would strongly advise that... The following measures should be implemented:.. In the light of the results of the survey I would advise against... Given the results of the survey, I would advise for... I feel it would be to our advantage if... The best solution would be to... In order to improve it is necessary to.. This will have an impact on

- Conclusion

Provided that these recommendations are taken into consideration,... In conclusion,... All in all, From the research one can conclude that...All things considered...

Here follows the CAE Report Marking Scheme cf. www.cambridge.org, which I used with my students, in conjunction with the report writing process flowchart and the assessment criteria below, and the results are promising.

Language

It is necessary to properly and precisely use a **wide array of words** and expressions, including rarely used ones. The text should include both simple and complex grammar expressions.

The **vocabulary** also has to be **rich and diverse**.

Communication

It is necessary to maintain the convention of a report or essay in English, such as **clear division into paragraphs, headings, bullet points**.

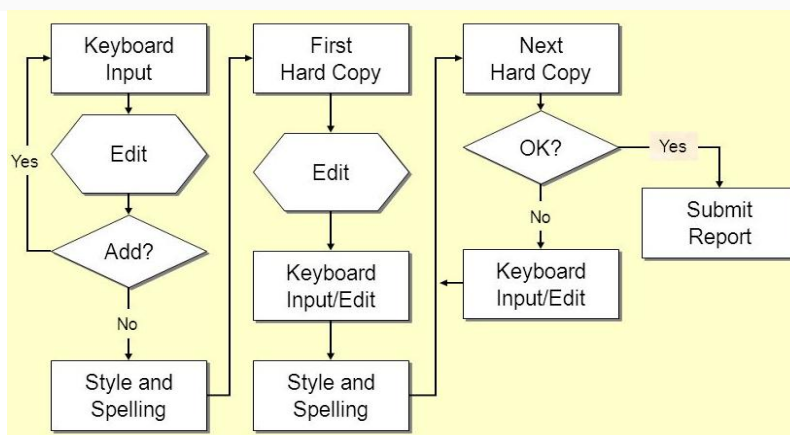
The text should be easy to understand for the target reader.

Organization

The text should be consistent and very well organized using a wide array of copulas and internal references.

Content

Every sentence in the text should refer to the **topic** of the assignment, and all the tasks specified in it should be **fulfilled**.

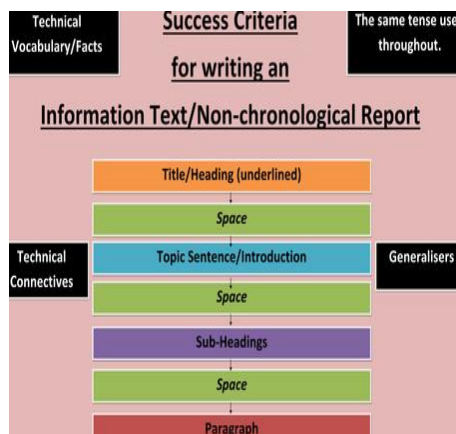

Fig. 8 Flowchart of the report writing process with success criteria to assess it,

cf. Business Communication Essentials, Prentice Hall 200, pp. 11 and 38

In conclusion, academic assignments require reports rather than essays and students become confused about the layout and the specific ways to prioritise information in them. In business as well, when faced with a request for a report to a manager, employees struggle to identify what to write. Confusion arises about the writing style, the items to include, the language to use, the length of the document and organising the relevant data. Drafting reports is a basic academic skill in great demand in business, technical and scientific jobs; hence the students who possess it enjoy higher employability prospects.

Bibliography:

- [1]. Baugh, L. S., *How to write term papers and reports*, Chicago: VGM Career Horizons, 1992
- [2]. Buckley, J., *Fit to print: the Canadian student's guide to essay writing*, RAIC, Canada 4th edition, 1998
- [3]. Coyle, W., *Research Papers*. RAIC, Canada 11th edition, 1999
- [4]. Dees, R., *Writing the modern research paper*. Longman, 2003
- [5]. Evans, V., *Successful Writing Proficiency*, Express Publishing, 2000
- [6]. Gibaldi, J, *MLA handbook for writers of research papers*, Modern Language Association of America NY2009

[7]. Joseph, NL, *Research writing using traditional & electronic sources*, Upper Saddle River Prentice Hall 2006

[8]. Lester, J. D., *Writing research – a complete guide*, New York: Pearson/Longman, 2006

[9]. Northey, M, *Making sense: student's guide to research, writing&style* Ontario, OUP 2015

[10]. Roth, A.J., *The research paper: process, form and content*, Wadsworth Publishing Company, 1999

[11]. Turabian, K, *A manual for writers of term papers theses, and dissertations*, New York Macmillan, 2007

CHARTS IN DATA VISUALISATION CAPITALISED IN ACADEMIC REPORT WRITING

**Associate Professor Suzana Carmen Cismas PhD
Department of Modern Languages,
University of Agronomic Sciences and Veterinary Medicine, Bucharest, Romania**

Abstract

Data visualization impacts decision-making and improves organizations. It refers to presenting data in graphical or pictorial forms, which will allow audiences to acknowledge patterns faster. Interactive visuals enable executives and experts to see through the layers of detail. It changes perspectives and users can review the facts behind the analysis. Reports coming from complex data visualization tools make it possible to encapsulate complex information on operational and market conditions in a brief series or even in a single graphic. Decision makers can easily interpret wide and various data sources. Interactive elements engage and inform professionals and business partners on problems and pending initiatives; this is the profile of the job market we are preparing our students for, hence teaching report writing to capitalize on information conveyed by charts and visual organizers proves to be very useful, as my didactic activity with undergraduates and master students this year has confirmed.

Key words: teaching report writing, enhancing student employability, data visualisation, decision-making,

Data visualization can even change organizations. It is highly effective because the human brain processes visual information more easily than written information. Using charts or graphs to summarize complex data grants faster comprehension of connections as compared to rich reports or spreadsheets. It provides a very clear form of communication allowing business leaders to interpret and act upon their information more rapidly. Data visualization tools can provide real-time data that are easier for stakeholders to evaluate across the enterprise. Faster response to market changes and quick identification of opportunities is a competitive advantage in any industry.

Visual organisers readily provide higher quality information for report writing, so findings are communicated in increasingly constructive ways. Business reports submitted to the senior management are formal documents that are often inflated with static tables and a variety of chart types. They become so elaborate that they fail to make information vibrant and memorable for those whose opinions matter most. One benefit of big data visualization is that it allows users to track connections between operations and overall business performance. Thus everybody will better understand connections between operations and results. Finding a correlation between business functions and market performance is essential in a competitive environment. Managers can see where variances occur and immediately start devising a plan. In this way, data visualization allows executives to spot problems immediately and act fast.

Data visualization strategies constitute a new idiom in itself, so acquiring it together with report writing tools in English enable our students to extract relevant information and know-how from all available sources, thus enhancing their employability. In this way they can embrace newly emerging trends and become exposed to more opportunities in adaptable companies. By using big data visualization for monitoring key indicators, business leaders can more easily spot market shifts and trends in varied and large data sets. A key benefit of data visualization is that it exposes changes in timely manners, but unlike static charts, interactive data visualizations encourage users to explore and even manipulate the data to uncover less evident factors. This creates pro-active attitudes in the use of analytics. Team members actively explore related issues and correlate them to actual facts to identify the underlying causes of visible phenomena, and find ways to minimize their impact.

Data visualization also provides a ready means to create stories from the data. Thus the development of product performance over time in multiple geographic areas can be seen, making it easier to spot the units that perform very well or the ones underperforming. It allows executives to investigate specific locations to identify what is done well or poorly.

Such insights will be used to brainstorm marketing strategies by region to support higher performance overall. Big data visualization tools provide a more efficient way to use operational data. Changes in real-time performance and market indicators are easier for a wider audience of business leaders to recognize and respond to.

Here is a graphic representation of information report steps capitalising on data visualisation benefits, as I chose to teach it to both undergraduates and master students. It proved to be successful and incredibly useful, as other subjects do not teach but require it, and it is only English as

a subject that explains the mechanics of academic writing more than other disciplines in Romanian schools.

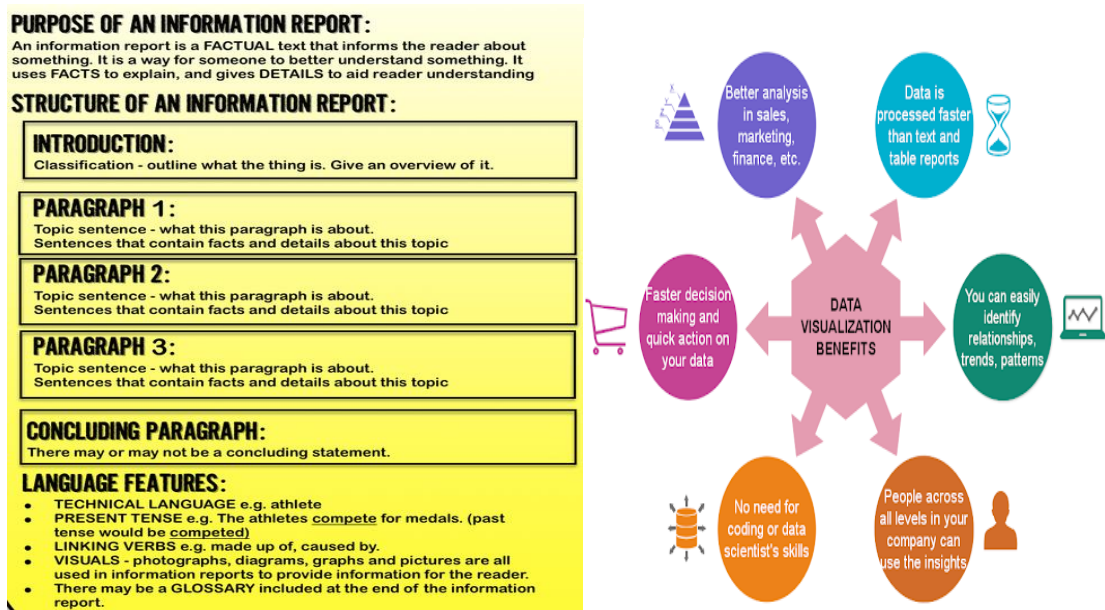

Fig. 1. Information report structure capitalising on data visualisation, cf. www.columnfivemedia.com

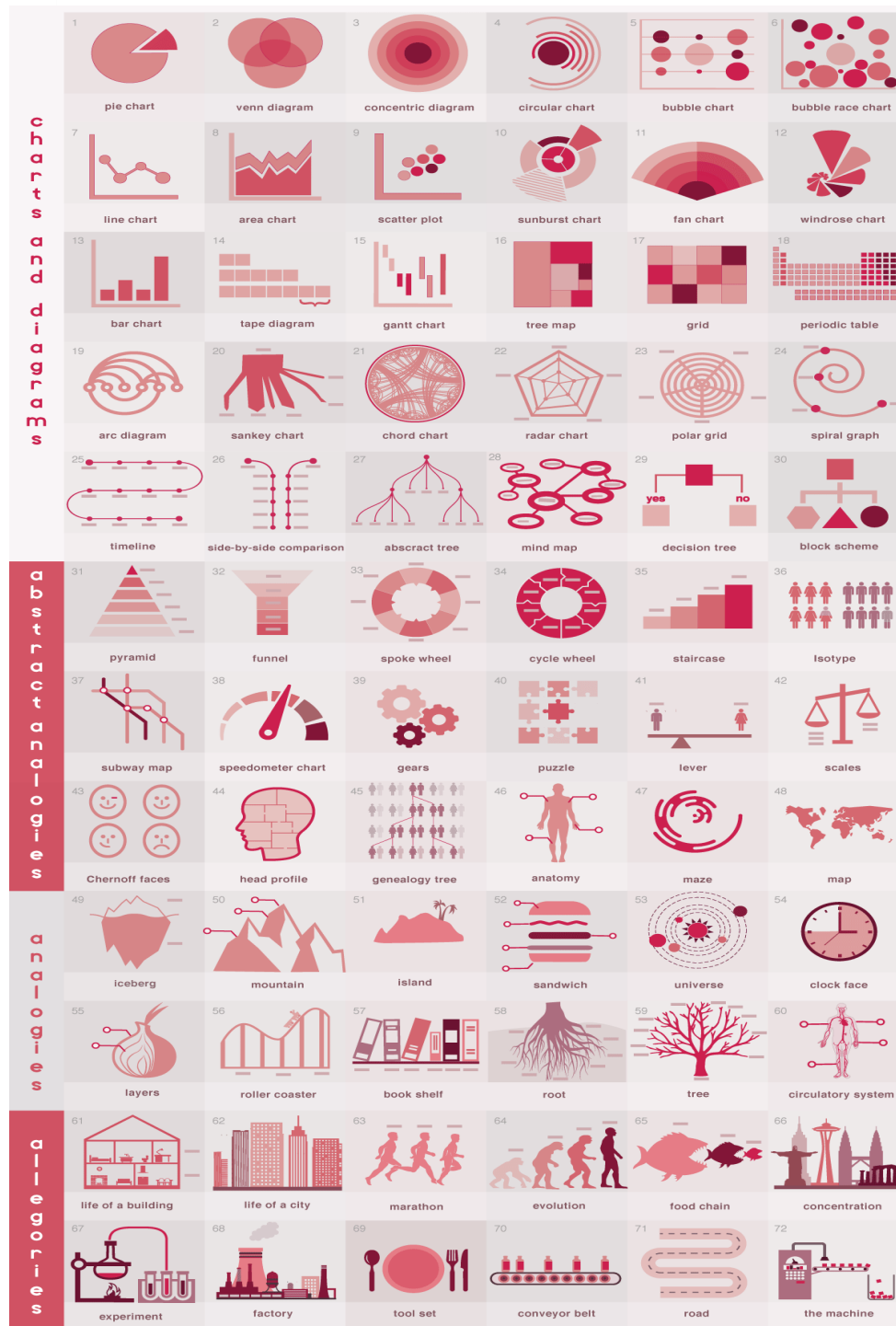

Fig. 2. How to think visually, cf. Ana Vital, Founders & Founders 2015

Charts and diagrams:

- Pie Charts: the most common, best with few slices
- Venn Diagrams: few overlaps best; do not show size
- Concentric diagrams: the middle is the essence and importance decreases going outwards
- Circular charts: compare length, cannot change the scale, good for schedules and time intervals

- Bubble charts: circles in order of magnitude roughly compare quantities, budgets, populations.
- Bubble race charts give sense to bubble positions: the closer to the top, the better (y axis);
both axes: closer to the top and further to the right, the best
- Line charts: show how something changes (versatile, abstract)
- Area charts for trend comparison: the difference in line charts by colouring spaces below the line
- Scatter plots to see clusters, outliers, where values fall
- Sunburst chart is a ring chart/multi-level pie chart/pie chart with hierarchy for periods in a period
- Windrose chart: how much goes into which direction.
- Bar chart: numbers as bar lengths.
- Tape diagram to show ratios: how one number relates to another
- Gantt chart for time intervals and their connections, or future predictions, or scheduling projects.
- Tree map to show a hierarchy: to visualize budgets, then budgets within them
- Grid for arranging things and a visual analogy where every cell is equal
- Periodic table: the position in a column & row carries meaning.
- Arc diagram: shows the interactions between any two nodes. It reveals patterns well.
- Sankey chart: line thickness represents numbers.
- Chord charts, like arc diagrams: interactions between 2 nodes. Line thickness: strong interaction
- Radar chart: spoke length shows a number, like a bar chart. Good for analyzing
- Polar grid: shows characteristics like a radar chart, but more spokes can be added
- Spiral graph is a time sequence: events closer to the present start furthest from the centre. Used for future predictions, evolution, history.
- Timeline: time sequence where events start at the top left corner, moving in a spiral. Used to visualize biographies, stories, and instructions.
- Side-by-side comparison: 2 parallel lines with points itemizing the differences between 2 things.
- Abstract Tree: to show hierarchies and groupings, for anything that has sub-types
- Mind map: anything can be connected to anything. Used for brainstorming or to show faulty logic
- Decision tree: how decisions flow from each other; a node shows the kind of decision that one is
- Block scheme = flowchart: shows a solution or an algorithm. The nodes call to action based on their shape. A rounded rectangle is start/finish, a diamond is a decision, a parallelogram is input or output, and a rectangle is a process. Use it for decision making, visualizations of strategies, court decisions, debates

Abstract Analogies are reminiscent of physical objects, but they are simplified and abstract.

- Pyramid: a hierarchy where every upper layer is progressively smaller than every lower layer. Used to show social classes, how power and money are distributed in society.
- Funnel: the reverse of a pyramid.
- Spoke wheel, all spokes support the centre equally; order is unimportant: equal members/parts
- Cycle wheel: the never-ending nature of a cycle; unsure of what leads to what
- Staircase: the number of steps it takes to achieve something.
- Isotype: shows quantities in the number of objects/icons rather than by enlarging object size
- Subway map: how routes with multiple stops intersect, how theories connect
- Speedometer chart: how increasing the value of sth goes from safe to dangerous, from slow to fast
- Gears: moving one gear sets all others in motion. It is about leverage: sth small with big result
- Puzzle: how irregular pieces fit together despite looking like misfits.
- Lever: how a small thing can balance/outweigh a big thing. Good for negotiation, growth potential
- Scales: comparison, especially in decision making. Use it to show pros and cons,
- Chernoff faces: to understand people's motives, feelings, and familiarity. Every variable in the face (eye, nose, mouth) can be changed to convey information.
- Head profile: compartments inside the head, where thoughts reside and connect.
- Genealogy tree: abstract tree to trace lineage
- Anatomy: parts of an object/person, describing what each part does.
- Maze: tangled paths to a solution; there is more than one way out; to compare strategies, policies
- Maps can be used figuratively to show the world of the Internet Make a legend.

True analogies, looking like the physical objects people are familiar with

- Iceberg: visible part much smaller than the underwater one. Show effort/success/abstract process
- Mountain: a challenge where winning means climbing to the top.
- Island: an isolated process, clearly marked boundaries, complex life inside
- Sandwich: multi-layered entities with suspended levels to show ingredients (buildings, vehicles)
- Universe: things that revolve around a bigger thing without a visible force pulling on them
- Clock face: time divided into discrete parts.
- Layers: different levels that can be peeled off to get to the heart (how to get to the truth/secret)
- Roller coaster: things go from good to bad in a second, repeatedly (running a business, emotions)
- Book shelf: the size of books and the order show volume of information and priority
- Root: how something takes hold (ideas, immigrants, virus, celebrity)
- Tree with ever smaller branches: describe knowledge, the spread of ideas, evolution of species,
- Circulatory system: movement from the heart towards the outer parts

Allegories are stories or a series of analogies. They are familiar so we do not retell them

- Life of a city: structuring inhabitants into grids of apartments, streets, and districts, while allowing for entropic movement along the sidewalks. Shows how a structure process works, combining the predictable with the random
- Marathon: a type of timeline, the state of things as the race progresses, especially at the final steps.
- Evolution=timeline, a gradual change something dramatically different than the start.
- Food chain: the big eat the small (company acquisitions, competition, budget reallocation)
- Concentration: compare things that never occur together
- Experiment: things connected in an unusual way, combined/separated/combined again
- Factory: a man-made environment. Use this analogy only if all the natural ones are not suitable.
- Tool set: describing how someone works or following a process
- Conveyor belt: automatically adds or subtracts something from a series of identical objects.
- Road: anything that can be broken down into steps can be visualized as a road.
- Machine: a man-made object.

The key to making visualizations reliable basis for reports is the new information. The best visual analogy is familiar to most people, has a structure, and matches the narrative path of the report story. Objects with fewer details are more familiar. Take all detail out of objects, and we are left with abstractions – graphs and charts. They are unemotional, and unmemorable. But it is a starting point, and a practical way to visualize information fast. Therefore, it makes sense to look at all visual information as a continuum from the detailed and familiar (trees, stars, cities, etc) to the abstract and simplified (charts and graphs). We can think of this continuum in the reverse because it takes less effort to create an abstract visualization.

Critical Thinking		Evaluating, analyzing, and/or synthesizing relevant information to form an argument or reach a conclusion supported with evidence.				
Category	0	1	2	3	4	5
Evaluating		Minimally determined the relevance and reliability of information that might be used to support a conclusion or argument		Partially determined the relevance and reliability of information that might be used to support a conclusion or argument		Extensively determined the relevance and reliability of information that might be used to support a conclusion or argument
Analyzing		Inaccurately interpreted information to determine meaning and to extract relevant evidence		Interpreted information to determine meaning and to extract relevant evidence with some errors		Accurately interpreted information to determine meaning and to extract relevant evidence
Synthesizing		Inaccurately connected or integrated information to support an argument or reach a conclusion		Connected or integrated information to support an argument or reach a conclusion with some errors		Accurately connected or integrated information to support an argument or reach a conclusion
Forming Arguments (Structure)		Made a claim and provided incomplete evidence to support it.		Made a claim and provided partial evidence to support it.		Made a claim and provided complete evidence to support it.
Forming Arguments (Validity)		The claim, evidence, and reasoning were minimally consistent with accepted disciplinary ideas and practices		The claim, evidence, and reasoning were partially consistent with accepted disciplinary ideas and practices		The claim, evidence, and reasoning were fully consistent with accepted disciplinary ideas and practices
Comments:						

Fig. 3 Connecting data visualisation to critical thinking to facilitate report writing in academic level
ESP,

cf. www.criticalthinking.org

Last, we know that we are visualizing information and read it, interpret it and convey it in reports, but data is something less than information. Knowledge is information that you managed to connect to your life experience. Information becomes knowledge once it is acquired, understood, used, digested, or otherwise experienced. In the end what matters is a strong connection to a mental image. This connection explains the information you are visualizing without you having to tell it.

This article summarises the sources, student feedback and creative personal didactic effort to provide modern and effective ways to cultivate ESP report writing skills for academic levels, that my students might be able to use in their future careers, to enhance their employability.

Bibliography:

- [1]. Grant, R, *Data Visualization: Charts, Maps&Interactive Graphics*. Boca Raton, CRC Press, 2019.
- [2]. Healy, K, *Data Visualization: A Practical Introduction*. Princeton University Press, 2018
- [3]. Schimel, J, *Writing Science*. Oxford University Press, 2011
- [4]. Sternberg, R *Writing Scientific Papers for Students* Cambridge University Press, 2010
- [5]. Tufte, ER, *Envisioning Information*. Graphics Press, 1990
- [6]. Ware, C, *Information Visualization*, Morgan Kaufmann, 2012
- [7]. Wilkinson, L, *The Grammar of Graphic*, New York: Springer-Verlag, 2005